

Ε. 260

~~3125~~

CAR

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΜΕΓΑΛΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΛΟΥΚΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ENNATH

Μετὰ πλειόντων βελτιώσεων καὶ μεταρρυθμίσεων κατὰ τοὺς
νεωτέρους γραμματικούς καὶ προσθήκῃ τῶν παρατηρήσεων
τῆς ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπείας.

«Τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν
ἢ τὰ πράγματα λάβῃ τέλος καὶ μηκέτι δέῃ
βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδῃ
τις ἔχοντα πέρας, ὥστε μηδεμίαν λελεῖσθαι
τοῖς ἄλλοις ὑπερβολήν . . . » Ἴσοκρ.

معارف نظارت جلیله سنک ۱۲۷ نومروی و ۱۰ حزیران ۲۱۶ تاریخی رخصتنامه سیله طبع اولنشد

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
9992

30 MAY 1904

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

πλατᾶ, ὁδὸς Πιλοῦρ, ἀριθ. 12, ἀπέναντι τοῦ Τοῦνελ Χάν.

1904.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

260

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

§ 1. Γραμματική λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν καὶ γράφειν γλῶσσάν τινα· διαίρεται δὲ εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ τυπικόν, καὶ τὸ συντακτικόν.

ΣΗΜ. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει κυρίως τέσσαρας διαλέκτους, τὴν Διολεκτὴν, Δωρικὴν, Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν, ἡ δὲ παρούσα γραμματικὴ εἶνε τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

Περὶ γραμμάτων.

§ 2. Γράμματα ἢ στοιχεῖα¹ λέγονται τὰ γραπτὰ σημεῖα τὰ δηλοῦντα τὰς ἀμερεῖς καὶ ἀδιαιρέτους φωνὰς τοῦ ἀνθρώπου.

§ 3. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι 24· α, β, γ, δ² κλπ. διαίρουνται δὲ κατὰ τὴν προφορὰν εἰς δύο· εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

§ 4. Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑπτὰ· α, ε, η, ι, ο, υ, ω· λέγονται δὲ φωνήεντα, διότι καθ' ἑαυτὰ ἀποτελοῦσι τελείαν φωνήν· τὰ δὲ σύμφωνα εἶναι δέκα ἑπτὰ· β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ,

¹ Γράμματα μὲν, διότι γράφονται· στοιχεῖα δὲ, διότι εἶναι τὰ ἀπλούστατα μέρη τῶν λέξεων. «Στοιχεῖόν ἐστὶν αὐτὴ ἡ ἐκφώνησις καὶ ὁ φθόγγος, οὗ τὸ γράμμα σημεῖον, ἢ τύπος ἢ σχῆμα (Ἄμμ.)».

² Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων δὲν εἶναι ἑλληνικά, ἀλλὰ φοινικικά, διότι κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν ἔφερον αὐτὰ ὁ Κάδμος ἐκ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Φοινίκης.

τ, φ, χ, ψ· λέγονται δὲ *σύμφωνα*, διότι, ἐν' ἀποτελέσῃσι τελείαν φωνήν, συνεκφωνοῦνται μετὰ τῶν φωνηέντων.

§ 5. Τὰ φωνήεντα διαιροῦνται κατὰ τὸν χρόνον εἰς τρία· εἰς *βραχέα*, *μακρὰ* καὶ *δίχρονα*¹.

α'. Τὰ βραχέα εἶνε δύο, ε, ο· λέγονται δὲ *βραχέα*, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

β'. Τὰ μακρὰ εἶναι δύο, η, ω· λέγονται δὲ *μακρὰ*, διότι οἱ παλαιοὶ προέφερον αὐτὰ ἐν μακρῷ χρόνῳ.

ΣΗΜ. Χρόνος ἐνταῦθα καλεῖται τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ οὐοίου οἱ παλαιοὶ ἐξεφώνουν τὰ φωνήεντα· μόνος δὲ τοῦ χρόνου ἐλαμβάνετο ὁ βραχύς, ὁ δὲ μακρὸς εἶναι διπλάσιος τοῦ βραχέος.

γ'. Τὰ δίχρονα εἶναι τρία, α, ι, υ· λέγονται δὲ *δίχρονα*, διότι ἄλλοτε μὲν ἐλαμβάνοντο ὡς βραχέα, ἄλλοτε δὲ ὡς μακρὰ.

ΣΗΜ. Σημειοῦμεν τὰ βραχέα ἢ μακρὰ δίχρονα γράφοντες ἐπ' αὐτῶν τὸν βραχὺν (·) ἢ μακρὸν (-) χρόνον· α, ι, υ, α, ι, υ.

§ 6. Δύο φωνήεντα μονοφώνως προφερόμενα λέγονται *δίφθογγοι*· εἶναι δὲ αἱ δίφθογγοι δέκα, εἰς κύριαι αἰ, αὐ, εἰ, εὐ, οἰ, οὐ, καὶ τέσσαρες καταχρηστικαί, α, η, φ, υ· ἡ δὲ ηὐ γίνεταί ἐκ τῆς αὐ καὶ εὐ κατὰ τροπήν τοῦ α καὶ ε εἰς η, ἡ ωὐ γίνεταί ἐκ τῆς αὐ κατὰ τροπήν τοῦ α εἰς ω καὶ εἶναι Ἰωνική· οἶον, *αὐξάνω-ἠῦξανον*, *εὔχομαι-ἠῦγμαί*, *θαῦμα-θωῦμα*.

ΣΗΜ. Ἡ α, η, φ, υ λέγονται καταχρηστικαί, διότι τὸ ἐν μόνον φωνῆεν αὐτῶν προφέρεται, τὸ δὲ ι μένει ἄφωνον².

§ 7. Τὸ πρῶτον φωνῆεν τῶν δίφθόγγων λέγεται *προτακτικὸν* καὶ εἶνε τὸ α, ε, ο, τὸ δὲ δεύτερον *ὑποτακτικὸν* καὶ εἶνε ι καὶ υ· ἡ δὲ υ συνίσταται ἐκ δύο ὑποτακτικῶν φωνηέντων καὶ εὐρίσκεται μόνον πρὸ φωνήεντος· οἶον *μυῖα*, *υἰός*, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ πρακτικὸν φωνῆεν τῶν μὲν κυρίων δίφθόγγων εἶναι βραχύ, πλὴν τοῦ γραῦς καὶ ναῦς, τῶν δὲ καταχρηστικῶν μακρὸν, πλὴν τῆς υι, τῆς οἰοίας τὸ υ εἶναι συνήθως βραχύ.

§ 8. Τὸ ι, ὅταν εἶναι ὑπὸ τὸ α, η, ω, λέγεται *ὑπογεγραμμένον* (α, η, φ,)· ὅταν δὲ εἶναι μετὰ τὸ υ, λέγεται *προσγεγραμμένον* (υι). Τὸ ὑπογεγραμμένον ι εἰς τὰ κεφαλαῖα προσγράφεται· οἶον, **ΤΩ ΥΙΩ**.

ΣΗΜ. Τὸ υ τῆς αὐ καὶ εὐ πρὸ φωνήεντος μὲν, ἀμεταβόλου, μέσου καὶ

¹ Τὰ φωνήεντα, ὡς πρὸς τὸν χρόνον, διαιροῦνται κυρίως εἰς δύο, εἰς βραχέα καὶ μακρὰ· τὰ δὲ α, ι, υ ἐλαμβάνοντο καὶ ὡς μακρὰ, διότι ἡ Ἑλλ. γλῶσσα δὲν εἶχεν ἰδιαιτέρα σημεῖα διὰ τὸν μακρὸν φθόγγον αὐτῶν.

² Τὸ ι τοῦτο κατ' ἀρχὰς προφέρετο καὶ προσεγράφετο πάντοτε, ἀλλ' ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἀσθενῆς οὔσα ἐξέλιπεν ὕστερον, διὸ καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τὰ μακρὰ φωνήεντα α, η, ω, ὡς ἄχρηστον ἐν τῇ προφορᾷ.

πρὸ τοῦ ζ προφέρεται ὡς β· οῖον, αῖος, εὐήλιος, αἰλός, εὐμενής, εὐνομος, εὐγενής, εὐδοξία, εὐζωνος· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων ἢ ἐν τελείῳ λέξεως προφέρεται ὡς φ· οῖον, αὐτός, εὐσχήμων, αὔ, εὔ.

§ 9. Ἄπασαι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακρὰι πλὴν τῆς αἰ καὶ οἰ, αἵτινες, ὅταν εἶναι ἐν τελείῳ λέξεως ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου, λογιζονται ὡς πρὸς τὸν τονισμόν βραχεῖαι· οἶον, σφαῖραι, τοῖχοι. Ὅταν ὁμως ἢ αἰ καὶ οἰ εἶναι καταληκτικαὶ τῆς εὐκτικής ἐγκλίσεως τῶν ῥημάτων καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (ἐμοί, μοί, σοί, οἱ) καὶ τῶν εἰς οἰ ληγόντων ἐπιρρημάτων (οἴκοι, Φαληροί, ποῖ, οἰ, κλπ.) καὶ τῶν μορίων βαβαί, παπαί, χαμαί, αἷ, αἰαί, εἶναι μακρὰι.

§ 10. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς δύο· εἰς ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα. Τὰ ἄφωνα εἶναι ἑνέα· κ, π, τ, γ, β, δ, χ, φ, θ· λέγονται δὲ ἄφωνα, διότι καθ' ἑαυτὰ οὐδεμίαν σχεδὸν φωνὴν ἔχουσι· τὰ δὲ ἡμίφωνα εἶναι ὀκτώ· ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ· λέγονται δὲ ἡμίφωνα, διότι ἔχουσιν ἡμιτελῆ φωνήν.

§ 11. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται κατὰ μὲν τὸ πνεῦμα, μεθ' οὗ συνοδεύονται προφερόμενα, εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα· κατὰ δὲ τὰ φωνητήρια ὄργανα, δι' ὧν προφέρονται, εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ γλωσσόφωνα· οἶον,

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

Ταῦτα καθέτως μὲν λέγονται σύστοιχα, ὀριζοντίως δὲ ἀντίστοιχα.

ΣΗΜ. α'. Πνεῦμα ἐνταῦθα λέγεται ὁ ἦχος ὁ ἐκ τοῦ λάρυγγος ἡμῶν ἐξερχόμενος, ὅταν προφέρωμεν τὰ ἄφωνα, καὶ εἶνε ψιλὸς (λεπτὸς) εἰς τὰ ψιλὰ, δασύς (παχύς) εἰς τὰ δασέα καὶ μέσος (μεσατός) εἰς τὰ μέσα.

ΣΗΜ. β'. Τὸ κ, γ, χ λέγονται οὐρανισκόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τοῦ οὐρανίσκου· τὸ δὲ π, β, φ χειλόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τῶν χειλέων· τὸ δὲ τ, δ, θ ὀδοντόφωνα, διότι προφέρονται διὰ τῶν ὀδόντων.

§ 12. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τρία· εἰς διπλᾶ, ἀμετάβολα καὶ τὸ συριστικὸν ἢ μοραδικὸν σ.

α'. Τὰ διπλᾶ εἶναι τρία· ξ, ψ, ζ· λέγονται δὲ διπλᾶ¹, διότι

¹ Καταχρηστικῶς ταῦτα ὠνομάσθησαν διπλᾶ, διότι αὐτὰ ὑστερότερον ἐπινοηθέντα παριστώσι δι' ἐνὸς γράμματος τὴν φωνὴν δύο συμφώνων· οἶον, ξ=κσ, ψ=πσ, ζ=σδ. Σημειωτέον ὅτι κατ' ἀρχὰς οἱ Ἕλληνες εἶχον 16 γράμ. α, β, γ, δ, ε, ι, κ, λ, μ, ν, ο, π, ρ, σ, τ, υ· τὰ δὲ δασέα καὶ τὰ διπλᾶ καὶ τὰ μακρὰ φωνηθέντα ἐπινοήθησαν κατὰ τὸν ἕκτον καὶ πέμπτον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Κείου Σιμωνίδου καὶ τοῦ Σικελιώτου Ἐπιχάρμου· κατ' ἄλλους δὲ τὸ μὲν θ, φ, χ, ξ ἐπενόησεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, τὸ δὲ

κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικοὺς συνίστανται ἐκ δύο γραμμάτων, ἦγουν τὸ μὲν ξ ἐκ τοῦ κσ (γσ, χσ), τὸ δὲ ψ ἐκ τοῦ πσ (βσ, φσ), τὸ δὲ ζ ἐκ τοῦ σδ· διὸ τὸ μὲν ξ ἀνάγεται εἰς τὰ οὐρανισκώφωνα, τὸ δὲ ψ εἰς τὰ χειλόφωνα, τὸ δὲ ζ εἰς τὰ ὀδοντόφωνα.

β'. Τὰ ἀμετάβολα εἶναι τέσσαρα· λ, μ, ν, ρ, σ· λέγονται δὲ ἀμετάβολα, διότι ἐν τῇ κλίσει τῶν λέξεων δὲν μεταβάλλονται· οἶον, μῆν-μηνός-μηνί, κλπ. Ταῦτά δὲ λέγονται καὶ ὑγρά, διότι εὐκόλως συμπλέκονται καὶ συμπροφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων συμφώνων· οἶον ἄντρον, στρατός, κάμπτρα.

γ'. Τὸ σ λέγεται συριστικὸν μὲν, διότι ἡ προφορὰ αὐτοῦ συνοδεύεται ὑπὸ συριγμοῦ τινός· οἶον, σῶμα· μοναδικὸν δέ, διότι εἶναι μόνον. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἢ ἐν τῷ μέσῳ λέξεως γράφεται οὕτω (σ) καὶ λέγεται ἀρκυκλόν· ἐν δὲ τῷ τέλει οὕτω (ς) καὶ λέγεται τελικόν· οἶον, σβάσαις.

§ 13. Ἐκ τῶν συμφώνων μόνον τὸ ν, ρ, σ, (ξ, ψ) εὐρίσκονται ἐν τέλει λέξεως, διὸ καὶ τελικὰ λέγονται· ληκτικὸν φαίνεται καὶ τὸ κ καὶ (χ) εἰς τὰς λέξεις ἐκ, οὐκ καὶ οὐχ, ἀλλὰ δὲν εἶναι, διότι αἱ λέξεις αὗται προφέρονται μετὰ τῶν ἐπιφερομένων σφιγκτὰ ὡς μία λέξις, διὸ οὐδὲ τόνον δέχονται (§ 35).

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων ἡ Ἑλλ. γλῶσσα εἶχε καὶ δύο ἄλλους φθόγγους, τὸ F, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὀνομάζεται δίγαμμα καὶ εὐρίσκειται μόνον ἐν ταῖς παλαιάταις ἐπιγραφαῖς καὶ τῇ λατινικῇ, ὅπερ ὕστερον μετεβλήθη εἰς υ ἢ εἰς πνεῦμα· οἶον, ναF-ς—ναῦ-ς, βασιλεF-ς—βασιλεῦ-ς, Forάw—δράw (§ 335, 11. Σημ.), καὶ τὸ j, ὅπερ διὰ τὴν κακοφωνίαν του πρωϊμώτατα ἀπέβαλεν ἡ Ἑλλην. γλῶσσζ¹.

Περὶ συλλαβῆς καὶ λέξεως.

§ 14. Συλλαβὴ λέγεται ἡ σύλληψις ἐνός ἢ πλειόνων συμφώνων μεθ' ἐνός φωνήεντος ἢ διφθόγγου· ἀλλὰ καὶ ἐν μόνον φωνῆεν ἢ μία διφθογγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν καταχρηστικὴν· οἶον, βα, στα, στρα, α, ου.

§ 15. Λέξις λέγεται ἡ ἐναρθρος φωνή, τὴν ὅποίαν ἐκφωνεῖ ὁ ἄνθρωπος πρὸς παράστασιν ἐνόιας τινός. Πᾶσα δὲ λέξις συνίστα-

η, ω, ζ, ψ ὁ Σιμωνίδης. Εἰσῆχθησαν δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον (400 π. Χ.). Πρὸ τῆς ἐπινοήσεως τούτων ἔγραφον οἱ παλαιοὶ τὸ μὲν θ διὰ τοῦ TH· τὸ δ φ διὰ τοῦ PH· τὸ δὲ χ διὰ τοῦ KH· τὸ δὲ ζ διὰ τοῦ σδ· τὸ δὲ ξ διὰ τοῦ κσ· τὸ δὲ ψ διὰ τοῦ πσ· τὸ δὲ η διὰ τοῦ ε, ει, εε, τὸ δὲ ω διὰ δύο ο.

¹ Τὸ j μόνον ἐν τῇ λατινικῇ διεσώθη ὡς γράμμα.

ται ἐκ συλλαβῶν καὶ λέγεται μονοσύλλαβος μὲν, ὅταν ἔχη μίαν συλλαβὴν· οἶον, μῦς, πούς· δισύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη δύο· οἶον, λόγος· πολυσύλλαβος δέ, ὅταν ἔχη πλείονας τῶν δύο· οἶον, ἀνθρώπος, διδάσκαλος.

ΣΗΜ. Ἡ λέξις λέγεται σύνθετος μὲν, ὅταν συνίσταται ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων λέξεων· οἶον, βουλῆ-φόρος, δια-φέρω, μακρο-καμπυλ-αύχην· ἀπλῆ δέ, ὅταν συνίσταται ἐκ μιᾶς μόνης· οἶον, βουλή, φόρος, αὐχὴν (§ 396).

§ 16. Ἡ συλλαβὴ λέγεται καθαρὰ μὲν, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος· μὴ καθαρὰ δέ, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου· οἶον, ἄ-γι-ος.

§ 17. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται λήγουσα, ἢ δὲ πρὸ τῆς ληγούσης παραλήγουσα, ἢ δὲ πρὸ τῆς παραληγούσης προπαραλήγουσα, ἢ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως ἀρχικὴ ἢ ἀρχουσα· οἶον, δι-δά-σκα-λος.

§ 18. Ἡ συλλαβὴ λέγεται·

α'. βραχεῖα, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ δίφθογγον ἢ δίχρονον βραχύ· οἶον, γένος, λόγοι.

β'. φύσει μακρά, ὅταν ἔχη φωνῆεν ἢ δίφθογγον ἢ δίχρονον μακρόν· οἶον, ὄρα, δήμου.

γ'. θέσει μακρά, ὅταν ἔχη βραχύ φωνῆεν ἢ βραχύ δίχρονον πρὸ δύο συμφώνων ἢ ἐνός διπλοῦ· οἶον, ἔστειψεν, ὄζος, πλάτ', κατηλιψ'.

Περὶ συλλαβισμοῦ.

§ 19. Συλλαβισμὸς λέγεται ὁ χωρισμὸς τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς αὐτῆς· κανόνες δὲ τοῦ συλλαβισμοῦ εἶνε οἱ ἑξῆς·

α'. Δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα, ἐὰν δὲν ἀποτελῶσι δίφθογγον, χωρίζονται ἐν τῷ συλλαβισμῷ· οἶον, ἀ-ἰ-δι-ος, ἄ-υ-λος, ἰ-α-τρός κλπ.

β'. Σύμφωνον ἢ σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἶον, ἄ-γω, φέ-ρω, πέ-τρα, δά-φρη, ἐ-χθρός, ἄ-σμα. Χωρίζονται δὲ ἐν τῷ συλλαβισμῷ· 1) τὰ αὐτὰ σύμφωνα· οἶον, ἄλ-λος, ἱπ-πος, λάκ-κος, γλῶσ-σα, πρᾶτ-τω· 2) τὰ ὑγρά ἢ τὸ γ πρὸ συμφώνου· οἶον, ἀλ-μυρός, ἄρ-μα, ἄρ-ριον, ἀδελ-φός, κατ-χάτῳ, ἀνάγ-κη, πλὴν τοῦ μν· οἶον, τέ-μνω, κά-μνω.

γ'. Τὰ σύνθετα χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· οἶον, ἐξ-η-λθον, συγ-εκ-δέχομαι· ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν πάσχη ἐκθλιψιν, τότε τὸ σύμφωνον τοῦ ἐκθλιφθέντος ἢ ἀποστραφέντος φωνήεντος συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου φωνήεντος· οἶον, πα-ρέ-χω, κα-τ' ἐ-μοῦ.

Περὶ τόνων ¹.

§ 20. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς· ἡ ὀξεῖα (´), ἥτις σημαίνει τὸν ὀξὺν (ὑψηλὸν) τόνον· ἡ βαρεῖα (˘), ἥτις σημαίνει τὸν βαρὺν (χαμηλὸν) τόνον· ἡ περισπωμένη (ˆ), ἥτις σημαίνει τὸν τεθλασμένον τόνον, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐκείνης τῆς συλλαβῆς τῶν λέξεων, ἥτις προφέρεται δυνατώτερον τῶν ἄλλων.

ΣΗΜ. Τόνος ἐνταῦθα λέγεται ὁ ὑψηλότερος ἢ χαμηλότερος ἦχος τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προφέρῃ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων· εἶναι δὲ οἱ τόνοι κυρίως δύο, ὀξεῖα καὶ βαρεῖα· ἡ δὲ περισπωμένη σύγκειται ἐξ ὀξείας καὶ βαρείας (Λ).

§ 21. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης, ἡ δὲ λέξις λέγεται ὀξύτονος μὲν, εἰάν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, ἀγαθός· παροξύτονος δέ, εἰάν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, θεολόγος· προπαροξύτονος δέ, εἰάν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἶον, διδάσκαλος.

§ 22. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς μακρᾶς ληγούσης καὶ παραληγούσης· ἡ δὲ λέξις λέγεται περισπωμένη μὲν, εἰάν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, τιμῶ· προπερισπωμένη δέ, εἰάν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, τιμῶμεν.

§ 23. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης διὰ στιγμῆς· ἡ δὲ λέξις λέγεται βαρύτονος· οἶον, ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

ΣΗΜ. Βαρύτονος λέγεται καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἄτονος ἔχουσα τὴν ληγούσαν· λόγος, ἄνθρωπος· διότι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπινοήσεως τῶν τόνων πᾶσαι αἱ νῦν ἄτονοι συλλαβὰι τῶν λέξεων εἶχον βαρεῖαν, ἐπειδὴ ἐκάστη συλλαβὴ ἔχει ἐντασιν φωνῆς, ἀλλὰ χαμηλοτέραν τῆς τονιζομένης, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη καλεῖται συλλαβικὸς τόνος καὶ ἐσημειοῦτο διὰ τῆς βαρείας· οἶον, φιλόσοφος. Ἐπειτα δὲ διὰ τὴν ταχυγραφίαν παρελείφθησαν αἱ βαρεῖαι, ἔμεινε δὲ ἡ ὀνομασία· διὸ καὶ ῥῆμα βαρύτονον λέγεται τὸ μὴ τονιζόμενον ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λείπω.

§ 24. Τὸ ἐρωτηματικὸν τίς καὶ τί πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, τίς; τί;

§ 25. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, λέγω, λόγος, πλάκα, τίτος;

¹ Οἱ παλαιοὶ σημεία τόνων καὶ πνευμάτων δὲν εἶχον· κανὼν δὲ τοῦ τονισμοῦ καὶ πνευματισμοῦ ἦτο ἡ προφορὰ τῶν ὀρθῶς λαλούντων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὕστερον ἐγένοντο παρὰ τοῦς ἄλλοις καὶ περὶ τὸν τονισμόν καὶ πνευματισμόν ἁμαρτήματα, ἤρξαντο οἱ γραμματικοὶ νὰ σημειώσιν τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα. Ἐπενόησε δὲ τὰ σημεία τῶν τόνων καὶ πνευμάτων ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος τῷ 200 π. Χ.

§ 26. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, ἡλιος, ἄξιος.

§ 27. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, ῥώμη, ὄρα, δήμοις.

§ 28. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· οἶον, δῆμος, μοῦσα, ὠραι.

§ 29. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς *αυ*, *ευ* καὶ *ου* καὶ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον, *αὖ*, *εὔ*, *ποῦ*· πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰοῦ, οὐ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ *πού*.

§ 30. Τὰ μόρια *νῦν*, *οὖν*, *γοῦν*, *ἦ*, *ῶ*, *μῶν*, *γρῦ* περισπῶνται.

§ 31. Τὰ εἰς *ω*ς καὶ *οι* λήγοντα ἐπιρρήματα καὶ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται· οἶον, ἀληθῶς, πῶς, ποῖ, Μεγαροῖ, πλὴν τῶν ἐγκλιτικῶν *πῶς*, *ποι*, *τοῖ*.

§ 32. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ τονίζεται ὡς βραχεῖα· οἶον, λέξις, ὄζος, ὄχθος.

§ 33. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρὰ, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· οἶον, ἀνθρωπος-ἀνθρώπου, συμφύλαξ, καλαῦροψ (μαγκοῦρα), πλὴν τῶν ἄττικῶν *πόλεως*, *πήχεως*, *εὐγεως*, κλπ.

§ 34. Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνη ἐν ἀρχῇ, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, λέγω-ἔλεγον, ὁδός-σύροδος· ὅταν δὲ αὐξάνη ἐν τέλει, καταβιβάζεται πρὸς τὴν λήγουσαν καθ' ὅσον ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς προσλαμβανομένης συλλαβῆς· οἶον, λέγομαι-λεγόμεθα-λεγομένη.

*Ατονα ἢ προκλιτικά.

§ 35. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα, *ὀ*, *ἦ*, *οἰ*, *αἰ*, τρεῖς προθέσεις, *ἐν*, *εἰς* (*ἐς*), *ἐκ*, (*ἐξ*) καὶ τρία μόρια, *ὡς*, *εἰ*, *οὐ*, δὲν τονίζονται, διότι προφέρονται στενωῶς μετὰ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὡς μία λέξις· διὸ καὶ ἄτονοι ἢ προκλιτικοὶ καλοῦνται αὐταὶ αἱ λέξεις. Τὸ ὡς ὅμως ἀντὶ τοῦ οὕτως λαμβανόμενον ἢ ἐν ἀντιστροφῇ, καὶ τὸ οὐ ἐν τέλει λόγου τιθέμενον καὶ ἐμφαντικῶς προφερόμενον (=οὐχι) τονίζονται· οἶον, καὶ οὐδ' ὡς ὠργίζετο, θεός ὡς (=ὡς θεός), λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν, ἐξικροῦντο δὲ οὐ, οὔτε ἔβλαπτον οὐδένα· πῶς γὰρ οὐ;

ΣΗΜ. Τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ οὕτως παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς εὔρηται μόνον εἰς τὰς φράσεις, οὐδ' ὡς, μηδ' ὡς, καὶ ὡς.

Ἐγκλιτικά.

§ 36. Αἱ ἀντωνυμίαι *μοῦ*, *μοί*, *μέ*, *σοῦ*, *σοί*, *σέ*, *οὐ*, *οἶ*, *ἐ*, *σφίσι*, *τίς*, *τί* (πλὴν τοῦ ἄττα), ὁ ἐνεστώς τοῦ εἰμὶ καὶ φημί (πλὴν

τοῦ εἶ και φής), τὰ μόρια πώς, πού, πώ, ποι, πή, ποθέν, ποτέ, τέ, τοί, γέ, νύν, πέρ και τὸ ἀχώριστον δὲ και τὰ ποιητικὰ σφέ, σφώιν, μίρ, νίρ, ποθί, κέ, γύ, γά, θήν λέγονται ἐγκλιτικά, διότι ἐγκλίνουσιν (μεταβιβάζουσι) τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτόν, διότι προφέρονται σφιγκτὰ μετὰ τῶν προηγουμένων ὡς μία λέξις· γίνεται δὲ ἡ ἐγκλισις κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας.

α'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος, τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς ὄξειαν· οἶον, ἀνθρωπός τις, Μέγαράδε, σῶμά μου, εἶ τις.

ΣΗΜ. Ὄταν ἡ προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ξ ἢ ψ, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἐγκλίνεται, τὸ δὲ δισύλλαβον δὲν ἐγκλίνεται· οἶον, κῆρύξ τις, λαῖλαψ ἐστίν.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτόν· οἶον, λόγος τις, λόγου τιρός.

γ'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος, ἢ περισπωμένη, τὸ ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον· οἶον, ἀγαθός τις, ἀγαθοῦ τιρος.

ΣΗΜ. Ἡ βαρεῖα τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τὴν ἐγκλισιν μεταβάλλεται εἰς ὄξειαν· οἶον, πατήρ μου, ἀγαθός τις.

§ 37. Ὄταν πολλὰ ἐγκλιτικά ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, συνεγκλίνονται, ὥστε τὸ ἔσχατον μένει ἄτονον· οἶον, εἶ τις τινά φησί μοι παρῆται. Ὄταν δὲ τὸ πρῶτον συναποτελῇ μετὰ τῆς προηγουμένης μίαν λέξιν, τὸ δεύτερον ἐγκλιτικὸν ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 36, α' και β')· οἶον, εἶθε τις ὅστις γε, εἶθε τινές, μήποτε σε, οἴτινές εἰσιν.

§ 38. Τὰ ἐγκλιτικά δὲν ἐγκλίνονται·

α'. Ὄταν εἶναι ἐν ἀρχῇ προτάσεως· οἶον, φημί γὰρ οὖν, τινές δὲ λέγουσιν, σοὶ λέγω, ποτὲ μὲν, ποτὲ δέ, οἱ μὲν γάρ.

β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις πάσχη ἐκθλιψίν· οἶον, πολλοὶ δ' εἰσίν, σοφὸς ταῦτ' ἐστίν, παρ' οἱ.

γ'. Ὄταν τὸ εἰμί εἶναι ὑπαρκτικόν· ἐγὼ εἰμί, εἰ εἰσὶ θεοί. Τὸ δὲ ἐστί, ὅταν σημαίνῃ ὑπαρξίν ἢ τὸ ἔξεστι (εἶναι δυνατόν), ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης· ἔστι θεός, εἰ ἔστι θεός, ἀλλ' ἔστι, οὐκ ἔστι μαθεῖν, κλπ.

δ'. Ὄταν τὸ φημί χωρίζεται διὰ κόμματος· οἶον, προσεβχεσθε, φησίν, ἀδιαλείπτως· ἔστιν ἀνήρ ἀγαθός, φημί.

ε'. Ὄταν λαμβάνωνται ὡς οὐσιαστικά· οἶον, τὸ πού ἐγκλιτικόν ἐστίν.

ς'. Ὄταν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι τίθωνται μετὰ τῶν τονιζομένων προθέσεως ἢ προφέρωνται ἐμφαντικῶς ἢ ἀντιθετικῶς (ὅτε ἀντί τῶν ἐγκλιτικῶν *μοῦ, μοί, μέ,* τίθενται αἱ μὴ ἐγκλιτικαὶ *ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ*)· οἶον, *ἀντ' ἐμοῦ, παρὰ σοῦ, ἐμὲ καὶ σέ, δοθῆναι οἱ καὶ ἐ, ἐμὲ μὲν, ἀλλ' οὐ σέ.*

ΣΗΜ. α'. Ὄταν ὅμως ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος καὶ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λέγωνται ἄνευ ἐμφάσεως ἀποβάλλουσι τὸν τόνον· οἶον, πρὸς με, πρὸς σε· ὅταν δὲ ἡ μονοσύλλαβος πρόθεσις εἶναι ἄτονος, μεταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως· οἶον. ἐκ μου, ἐν μοι, ἐν σοι. Ἐπι δὲ ἐν τῇ τμήσει· κατὰ σε χῶσωμεν τοῖς λίθοις=καταχῶσωμέν σε.

ΣΗΜ. β'. Αἱ μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν ὁμοῦ ὡς μία γραφόμεναι λέξεις τονίζονται ὡς δύο· οἶον, οὔτε, μήτε, εἶτε, ὥσπερ, οὔτινος, ὄντινων.

Περὶ πνευμάτων.

§ 39. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο· ἡ ψυχή (Ψ), καὶ ἡ δασεία (Ψ)¹ καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ ἀρχικτοῦ φωνήεντος τῶν λέξεων· οἶον, ἀγαθός, ἀγρός.

ΣΗΜ. Πνεῦμα ἐνταῦθα λέγεται ὁ λεπτός, ἢ παχὺς ἤχος, ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τοῦ λάρυγγος, ὅταν οἱ παλαιοὶ Ἑλληνας ἐξεφώνουν τὰ ἀρχικτὰ φωνήεντα ἢ τὰς διφθόγγους τῶν λέξεων.—Οἱ Διολεῖς, ὡς καὶ ἡμεῖς, δὲν προέφερον τὴν δασεῖαν, διὸ καὶ ψιλῶται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καλοῦνται.

§ 40. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· οἶον, αὐτοῦ, αἰρεῖ. Ὄταν δὲ τὸ αὐτὸ φωνήεν καὶ πνευματίζεται καὶ τονίζεται, ἡ μὲν ὀξεῖα τίθεται μετὰ τὸ πνεῦμα, ἡ δὲ περισπωμένη ἐπὶ τοῦ πνεύματος· οἶον, ἀκακος, ἄγιος, αὐ, οὔτος. Εἰς δὲ τὰ ἀρχικτὰ κεφαλαῖα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος τίθενται πρὸ αὐτῶν ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω οἶον, Ἰστρος, Ἑλληληρ, Ἄγιος, Ὄραι. Εἰς δὲ τὰς λέξεις τὰς γραφομένας διὰ κεφαλαίων γραμμάτων οὔτε πνεῦμα, οὔτε τόνος τίθεται· οἶον, ΟΜΗΡΟΣ.

§ 41. Πᾶσα λέξις ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένη ψιλῶται ἢ δασύνεται· δασύνονται δέ·

α'. Πᾶσα λέξις ἀπὸ *υ* ἀρχομένη· οἶον, ὕπνος, υἱός.

β'. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα καὶ ἀναφορικὰ· οἶον, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, ὅς, ὅσον, οἶος, ἡλίκος, ὡς, ὅπου, ὅποι, ἡρίκα, κλπ.

γ'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι· ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος.

δ'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι· οὔτος, αὕτη, οὔτοι, αὗται, ὅδε, ἡδε,

¹ Τὸ πάλαι ἐν μόνον σημεῖον τοῦ πνεύματος ὑπῆρχε τὸ Η, ὅπερ ἐσήμαινε μόνον τὸ δασὺ πνεῦμα καὶ ὅπερ διεσώθη ἐν παλαιτάταις ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τῇ λατινικῇ. Τοῦτο δὲ διχοτομήσαντες ὕστερον οἱ γραμματικοὶ ἐμόρφωσαν τὰ δύο σημεῖα, τὴν δασεῖαν (Ψ) καὶ τὴν ψιλὴν (Ϻ), τὰ ὅποια διὰ τὴν ταχυγραφίαν μετεμορφώθησαν εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω σημεῖα (Ψ) καὶ (Ψ).

οὔδε, αὔδε καὶ τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα ἐπιρρήματα οὕτως, ᾧδε.
ε'. Τὰ ἐνικά τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς ἀντωνυμίας, οὖ, οἶ, ἐ, καὶ τὰ πληθυντικά τῆς πρωτοπροσώπου ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν, ἡμᾶς.

ΣΗΜ. Ἐπι δασύνονται· 1) ἄβρα, ἄβρός, ἄγιος, ἄγνός, ἄδης, ἄδρός, αἶμα, αἶρω, Αἶμος, αἰμύλος, ἄλας, ἄλις, ἄλς, Ἀλικαρνασσός, ἀλίσκω, ἄλλομαι, ἄλυσις, ἀμκρτάνω, ἀμιλλα, ἄμα, ἄμαξα, ἄμις, ἀνδάνω, ἀπαλός, ἀπαξ, ἀπλοῦς, ἀπτω, ἄρμα, ἀρμόζω, ἀρπάζω, ἄρκυς, αὔος (αὔος), ἀψίκορος, ἀψίς. 2) (Ἐβρατός), ἔδνα, ἔδος, ἔδρα, ἔδοῦμαι, ἔζομαι, εἶμαι, εἶμαρμένη, εἶμαρται, εἶργω, εἶργνυμι, Ἐκάθη, Ἐκάτη, ἐκάς, ἐκῶν, ἐλμινς, ἔλος, ἔνεκα, ἐξῆς, ἔνος (ἔνος), ἐορτή, ἔπομαι, ἔρκος, ἐρμηνεύω, Ἐρμῆς, ἐρπῶ, ἔρση (ἔρση), ἐσπέρα, ἔσπερος, ἐστιῶ, ἐταῖρος, ἔτοιμος, εὔδω, εὐρίσκω, ἐφθός, ἐψω, ἔωλος, ἔως. 3) Ἡβη, ἠβός, ἠγοῦμαι, ἠδομαι, ἠκιστα, ἠκω, ἠλικία, ἠλος, ἠλιος, ἠμέρα, ἠμερος, ἠμισυς, ἠμων, ἠνία, ἠπαρ, Ἡρα, Ἡρακλῆς, Ἡρόδοτος, Ἡρώδης, Ἡρωδιανός, ἠρως, Ἡσίοδος, ἠσυχος, ἠσσων, ἠττων, ἠττα, Ἡφαιστος. 4) ἰδρύω, ἰέραξ, ἰερός, ἱημι, ἱκανός, ἱκέτης, ἱκνοῦμαι, ἱλαρός, ἱλεως, ἱμαλία, ἱμάς, ἱμάτιον, ἱμείρω, ἱμερον, ἱνα, ἱππος, ἱπταμαι, ἱστημι, ἱστορῶ, ἱστωρ, ἱστωρ. 5) ὀδός, ὀλκάς, ὀλμος, ὀμαλός, ὀμάς, ὀμηρος, ὀμιλος, ὀλος, ὀμοιος, ὀμοῦ, ὀμως, ὀπλή, ὀπλον, ὀρκος, ὀρμή, ὀρμαθός, ὀρος, ὀρῶ, ὀσιος. 6) ὦρα, ὠρακιῶ.

§ 42. Ἐκ τῶν συμφῶνων μόνον τὸ ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως δασύνεται οἶον, ῥῆμα.

ΣΗΜ. Τὸ πνεῦμα τοῦ πρωτοτύπου φυλάττουσι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα· οἶον, ἴσος-ἰσότης-ἰσῶω, ἴσωμα, ἄλς-ἄλμη, ἄλμυρός. Τινὰ ὁμως παράγωγα μεταβάλλουσιν αὐτό· οἶον, ἰδ-ἰστωρ, εἶρω-εἶρωός, κλπ.

Περὶ τῶν ἄλλων γραπτῶν σημείων.

§ 43. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων, τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων, τῶν χρονικῶν σημείων, ἔχομεν ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ τὰ ἐξῆς γραπτὰ σημεία.

1) Τὴν τελείαν στιγμὴν (.), δι' ἧς χωρίζομεν τὰς περιόδους τοῦ λόγου.

2) Τὴν ἄνω ἢ μέσην στιγμὴν ἢ τὸ κῶλον (·), δι' οὗ χωρίζομεν τὰ κῶλα τῆς περιόδου.

3) Τὴν ἐποστιγμὴν ἢ τὸ κόμμα (,), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς προτάσεις τῶν κῶλων ἢ τῶν περιόδων.

4) Τὸ ἐρωτηματικὸν (;), ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐρωτηματικῶν λόγων· οἶον, τί βούλει;

5) Τὸ ἐπιφώνημα (!) ὅπερ γράφομεν ἐν τέλει τῶν ἐπιφωνηματικῶν καὶ θαυμαστικῶν φράσεων· οἶον, βαβαὶ τῆς κακίας!, ᾧ τοῦ θαύματος!

6) Τὴν ἀπόστροφον ('), τὴν ὅποιαν γράφομεν ἀντὶ τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος· οἶον, μετ' ἐμοῦ.

7) Τὴν κορωνίδα ('), τὴν ὅποιαν γράφομεν ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος· οἶον, καὶ ἐκείνος-κακέϊνος.

8) Τὴν παῦλαν (—), δι' ἧς σημειοῦμεν τὴν διακοπὴν τοῦ λόγου ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῶν διαλεγομένων προσώπων.

9) Τὸ διαιρετικὸν (-), δι' οὗ χωρίζομεν τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων· οἶον, ἄν-θρῶ-πος.

10) Τὸ διαλυτικὸν (..), ὅπερ γράφομεν ἐπὶ τοῦ ι καὶ υ, ὅταν ταῦτα τιθῶνται μετὰ τὸ α, ε, ο, καὶ προφέρωνται χωριστὰ· οἶον, ἄυλος, ἀτίδος, Εὐβοϊκός, ἀστείζομαι.

ΣΗΜ. Ὅταν δὲ δὲν ἀποτελήτῃ δίφθογγος, δὲν γράφεται τὸ διαλυτικὸν σημεῖον ἐπὶ τοῦ ι καὶ υ· οἶον, πρῶι, πρῶιμος, διυλιζῶ, ἐποποιία, κλπ.

11) Τὸ ἀποσιωπητικὸν (...), τὸ ὅποιον γράφομεν, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον.

12) Τὴν παρένθεσιν ( ), δι' ἧς περικλείομεν λέξιν ἢ φράσιν ἐξηγητικὴν προηγουμένου τινός.

13) Τὸ εἰσαγωγικὸν (α »), ἐν ᾧ γράφομεν λόγον ἄλλου αὐτολεξεί.

14) Τὴν παράγραφον (§), δι' ἧς χωρίζομεν ἐκτεταμένον λόγον εἰς μικρότερα μέρη.

15) Τὰς ἀγκύλας ([ ]), ἐν αἷς ἐγκλείομεν νόθα χωρῖα συγγραφέων ἢ ἀχρήστους λέξεις.

16) Τὸ ὑφὲν (—), δι' οὗ οἱ μὲν παλαιοὶ ἐσημείουσαν τὴν ἔνωσιν (σύνθεσιν) δύο λέξεων εἰς μίαν· οἶον, δακρυ χέουσα· ἡμεῖς δὲ σημειοῦμεν τὴν συνίζησιν (§ 66 Σημ.)· οἶον, Πηληιάδε ω, χῶ Ἄδωνις, καὶ τὰ δημῶδη· καρδιά, παιδιὰ κλπ.

Πάθη τῶν συμφῶνων ἐκ συμπτώματος.

§ 44. Τὰ σμψωνα συμπύπτοντα πάσχουσι τὰ ἐξῆς πάθη·

1) Χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον πρὸ ὀδοντωφώνου συμπνευματίζεται μετ' αὐτοῦ· οἶον τριβῶ, (τέτριβται)-τέτριπται, (ἐτριβθην)-ἐτριπθην· γράφω, (γέγραφται)-γέγραπται· βλέπω, (ἐβλέπθην)-ἐβλέφθην· λέγω, (λέλεγται)-λέλεκται· πλέκω, (ἐπλέκθην)-ἐπλέχθην· βρέχω (βέβρεχται)-βέβρεκται.

2) Ὅταν δύο ἀλλεπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄρχονται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δασείος, τῆς πρώτης τὸ δασυ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ

τοῦ παρακειμένου ἢ τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἐν τῷ παθητ. μέλ. καὶ ἄορ. τῶν δύο ῥημάτων θῶ καὶ τίθημι· οἶον, θεωρῶ·(θεθεώρηκα) τεθεώρηκα, φιλῶ·(φεφίληκα) πεφίληκα, χέω·(χέχυκα) χέχυκα, θῶ·(ἐθύθη) ἐτύθη, (θίθημι·(θεθήσομαι) τεθήσομαι·(ἐθέθη) ἐτέθη. *Ἐτι δὲ ἐν τῷ ἐκχειρία ἀντι ἐχειρία.

ΣΗΜ. α'. Καὶ τὸ δασὺ πνεῦμα τρέπεται εἰς ψιλόν, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη συλλαβὴ ἄρχηται ἀπὸ δασείας ἀφώνου· σέχω·ἐχω·ἐχω, πλὴν τοῦ Ἡφαιστος, ἐφθός, ὄθεν, ἦχι καὶ τῶν ἀρχομένων ἀπὸ υ· οἶον, ὑφαίνω, ὑφαλος, ὑφωρῶ.

ΣΗΜ. β'. *Ὅταν λείψῃ ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης συλλαβῆς τὸ δασύ, ἐπανερχεται τὸ τῆς πρώτης δι' αὐτὸ φιλωθὲν δασύ· οἶον, (θέω)·ἐτέθη, θήσω, καθορῶ·κατόψωμαι, (ἐχω)·ἐχω·ἐξω.

3) Τοῦ παθ. α'. ἄορ. τῆς προστακτικῆς ἐγκλίσεως ἐκ τῶν δύο θ τρέπεται τὸ δεύτερον εἰς ψιλόν· οἶον, λύθητι, σώθητι ἀντι λύθηθι, σώθηθι.

4) Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίστασιν ἐκτός τῶν ἀνωτέρω, τὰ εἰς δύο ἄλλεπαλλήλους συλλαβὰς δασέα ἄφωνα μένουσιν ἀμετάβλητα· οἶον, ὄριθωθήρας, ἀμφιφορέυς, ὠρθώθη, γάβη, χυθῆναι, μάθεθ' ὁμεῖς.

5) Τὸ ἀρκτικὸν τ μονοσυλλάβων τινῶν ῥιζῶν ληγουσῶν εἰς φ ἢ χ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (θ), ὅταν λείψῃ τὸ φ ἢ χ ἢ ὅταν ἐπιφέρηται φθ· ἐπανερχεται δὲ, ὅταν ἐπανεέλθῃ τὸ φ ἢ χ, ἢ λείψῃ τὸ φθ· συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις· θάπτω (ῥ. ταφ.), θρόπτω (ῥ. τρυφ), θράττω (ῥ. τραχ), τρέφω, τρέχω, τύφω, θρίζ (ῥ. τριχ), ταχὺς (ῥ. ταχ)· οἶον, θάπτω·τέθαμμαι·τεθάφθαι·ταφήσομαι·ἐτάφη, τρέφω·τέθραμμαι·τεθράφθαι·ἐτράφη, θρίζ·τριχός·θριζί, ταχὺς·θάσσω·τάχιστα, κλπ.

6) Ὀδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου τρέπεται εἰς σ· οἶον, πείθω (πέπειθται) πέπεισται·(ἐπειθθη) ἐπεισθη, ἦδομαι (ἦδται) ἦσται·(ἦδθη) ἦσθη, ἀνύττω (ἦνυται) ἦνυσται·(ἦνύθη) ἦνύσθη.

7) Χειλόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ· οἶον, τρίβω·(τρίβω) τρίψω, βλέπω (βλέπω) βλέψω, γράφω (γράφω) γράψω.

8) Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ξ· οἶον, λέγω (λέγω) λέξω, πλέω (πλέω) πλέξω, βρέχω·(βρέχω) βρέξω.

9) Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· οἶον, ἄδω·(ἄδω) ἄσω, πείθω·(πέπειθ) πείσω, ἀνύττω·(ἦνύθη) ἀνύσω¹.

¹ Σημειωτέον ὅτι πρὸ τοῦ σ τὰ μὲν οὐρανισκόφωνα γ, χ, τρέπονται πρῶτον εἰς κ καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται μετ' αὐτοῦ εἰς ξ, τὰ δὲ χειλόφωνα β, φ τρέπονται πρῶτον εἰς π καὶ ἔπειτα ἐνοῦνται εἰς ψ, τὰ δὲ ὀδοντόφωνα τρέπονται πρῶτον εἰς σ καὶ ἔπειτα ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ (§ 153).

10) Χειλόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ' οἶον, *τρίβω*-(πέτριβμαι) *τέτριμμαι*, *βλέπω*-(βέβλεπμαι) *βέβλεμμαι*, *γράφω* (γέγραφαί) *γέγραμμαι*.

11) Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ' οἶον, *πλέκω*-(πέπλεκμαι) *πέπλεγμαι*, *βρέχω*-(βέβρεχμαι) *βέβρεγμαι*.

12) Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ' οἶον, *ῥεῖδω*-(ῥρειδμαι) *ῥρεισμαι*, *πείθω*-(πέπειθμαι) *πέπεισμαι*, *ἄνυτω*-(ἤνυτμαι) *ἤνυσμαι*.

ΣΗΜ. Οὐρανισκόφωνον (κ , χ) ἢ ὀδοντόφωνον εὐρίσκεται ἐνίοτε πρὸ τοῦ μ ἀκμῆ, αἰχμῆ, ἀτμός, στυθμῆν, φράδμων. Τὸ δὲ κ τῆς ἐκ προθέσεως πρὸ παντὸς συμφώνου μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐκδέρω, ἐκθέω, ἐκμάσσω, ἐκσειώ, κλπ.

§ 45. Τὸ γ πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων·

1) Τὸ γ πρὸ τῶν χειλοφώνων τρέπεται εἰς μ' οἶον, *σύμβουλος*, *συμπολίτης*, *συμποιτητής*, *σύμφηφος*.

2) Τὸ γ πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων τρέπεται εἰς γ' οἶον, *συγγενής*, *συγκοινωνός*, *συγχέω*, *συγξέω*.

3) Τὸ γ πρὸ τῶν ὀδοντοφώνων μένει ἀμετάβλητον· οἶον, *συνδέω*, *συνθέω*, *συντείνω*. Ἀμετάβλητον μένει τὸ γ καὶ πρὸ παντὸς ἐγκλιτικῆς οἶον, *ὄν περ*, *τόν γε*.

4) Τὸ γ πρὸ τῶν ἀμεταβόλων ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὰ οἶον, *συλλέγω*, *συμμένω*, *συρρέω*.

ΣΗΜ. Τῆς ἐν προθέσεως τὸ ν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐνράπτω, ἐνρινον.

5) Τὸ γ πρὸ τοῦ σ καὶ ζ συνήθως ἀποβάλλεται· οἶον, *δαίμονσι*-*δαίμοσι*, *συρζυγία*-*συζυγία*.

ΣΗΜ. Τὸ ν τῆς ἐν προθέσεως πρὸ τοῦ σ καὶ ζ δὲν ἀποβάλλεται· οἶον, ἐνσημος, ἐνζυμος. Τὸ δὲ τῆς σὺν πρὸ μὲν τοῦ ζ πάντοτε ἀποβάλλεται· οἶον, *συζῶ*· πρὸ δὲ τῶν σ , ἐὰν μὲν ἀμέσως μετὰ τὸ σ ὑπάρχη σύμφωνον, ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ φωνῆεν, τρέπεται εἰς σ' οἶον, *συστέλλω*, *σύσσιτος*.

6) Τὸ γ τοῦ στερητικῆς *ἄν* πρὸ τῶν συμφώνων καὶ πρὸ τῶν φωνηέντων ἐκείνων τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ *δίγαμμα*, ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων φωνηέντων φυλάττεται· οἶον, *ἄβατος*, *ἄγραφος*, *ἄοπλος* (ἄφοπλος), *ἀήτητος* (ἄφήτητος), *ἀνάξιος*, *ἀρίκαρος*.

7) Ὅταν πρὸ τοῦ ν ἀποβάλληται μόνον γ ἢ μόνον ὀδοντόφωνον, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχουσιν· οἶον, (*δαίμονσι*)-*δαίμοσι*, (*ἐλπίδσι*)-*ἐλπίσι*, (*σώματσι*)-*σώμασι*, (*κόρυθσι*)-*κόρυσι*, (*χαρτεσι*)-*χαρτεσι* (§ 154).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε καὶ μόνον ν ἢ δ ἢ τ εἰς ἀποβληθῆ πρὸ τοῦ σ, ἐκτείνεται τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ δοτ. πληθ. οἶον, ἔνς-εἷς, οὐδὲνς-οὐδεῖς οὐδέσι, μέλανς-μέλανς-μέλασσι, κτένς-κτεῖς-κτεσσί.

§ 47. Ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται γ μετὰ ὀδοντοφώνου, τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὸ α, ι, υ, βραχέα εἰς α, ι, υ, μακρά· οἶον, (λυθέντσι)-λυθεῖσι, (λέοντσι)-λέουσι, (ιστρντσι)-ιστάσι, (δεικνντσι)-δεικνῦσι.

Περὶ τοῦ σ.

§ 48. Τὸ σ μεταξὺ δύο συμφώνων ἢ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀποβάλλεται· οἶον, ἀγγέλω (ἠγγέλω) - ἠγγέλω, ἀληθὲς (ἀληθές) - ἀληθές-ἀληθεύς, (λύσαι-λύει)-λύει.

§ 49. Τὸ σ πρὸ τοῦ γ τρέπεται ἐνίοτε εἰς γ· οἶον, ἔγνυμι-ἐγνυμι, Πελοπόννησος-Πελοπόννησος.

§ 50. Τὸ σ ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενον καὶ ἔχον πρὸ αὐτοῦ ρ τρέπεται παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς εἰς ρ· οἶον, θάρσος-θάρος, ἄρσην-ἄρσην, χερσόνησος-χερρόνησος.

§ 51. Τὸ ἀρκτικὸν σ τρέπεται ἐνίοτε εἰς δασεῖαν· οἶον, σίστημι-ἰστήμι, σὺς-ὄς, (σέλη)-ἔλη.

Περὶ τοῦ τ πρὸ τοῦ ι.

§ 52. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι τῶν καταλήξεων ἰος, ἰα καὶ τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ προσώπου τῶν ῥημάτων ντι τρέπεται εἰς σ, καὶ ἂν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη γ, ἀποβάλλεται καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται, ὡς καὶ ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται γ μετὰ ὀδοντοφώνου· οἶον, ἐνιαυτός-ἐντίαυσιος, ἀκρατος-ἀκρατία καὶ ἀκρασία, ἐκάρ-ἐκόντος-ἐκούσιος, γέρων-γέροντος-γεροντία καὶ γερούσια, φέροντι-φέρουσι.

Πάθη τῶν φωνηέντων.

§ 53. Τὰ πάθη τῶν φωνηέντων, δι' ὧν οἱ παλαιοὶ ἀπέφευγον τὴν χασμωδίαν, εἶνε τέσσαρα, συναίρεσις, κράσις, ἐκθλιψίς, ἀπαίρεσις.

α'. Συναίρεσις.

§ 54. Συναίρεσις λέγεται ἡ συγχώνεσις δύο διεστῶτων φω-

νηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρὸν ἢ δίφθογγον· οἶον, γέα-γῆ, αἰοδη-ῶδη, πόλει-πόλει.

§ 55. Ἡ συναίρεσις λέγεται κυρίᾳ μὲν, ὅταν ἀμφοτέρω τὰ συναιρετέα φωνήεντα σφίζονται εἰς τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν ἢ δίφθογγον· οἶον, *Χίος-Χίος*, πόλει-πόλει, πειθί-πειθοί. Καταχρηστικῆ δέ, ὅταν τὸ ἐν τῶν συναιρετέων φωνηέντων ὑπερισχύῃ μεταβάλλον καὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν ποσότητά του· οἶον, *τείχεε-τείχη*, *τιμάομεν-τιμῶμεν*, *τιμάουσι-τιμῶσι*.

§ 56. Περὶ συναίρεσεως τῶν φωνηέντων ἀκριβέστερος λόγος γενήσεται ἐν τῷ περὶ συναίρεσεως τῶν συνηρημένων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται γενικῶς ταῦτα·

α'. Τὰ αὐτὰ βραχέα φωνήεντα συναιροῦνται εἰς ἓν μακρὸν ἢ δίφθογγον· οἶον, *Χίος-Χίος*, *κέρσζ-κέρζ*, *τείχεε-τείχη*, *ποιεε-ποιεί*, *πλόος-πλοῦς*.

β'. Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι ἐξαφανίζουσι τὰ βραχέα φωνήεντα· οἶον, *τελέω-τελῶ*, *τελέητε-τελήητε*, *τελέουσι-τελοῦσι*, *τιμήητος-τιμηῆτος*, *δηλώω-δηλῶ*, *δηλόουσι-δηλοῦσι*.

γ'. Ἐὰν τὸ δεύτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων εἶναι δίφθογγος ἔχουσα *ι* προσγεγραμμένον ἢ ὑπογεγραμμένον, τὸ *ι* τοῦτο, ἐὰν μὲν τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι *α*, *η*, *ω*, ὑπογράφεται, ἐὰν δὲ ἄλλο, προσγράφεται· οἶον, *τιμάεις-τιμᾶς*, *ζάης-ζῆς*, *αἰοδη-ῶδη*, *δηλόεις-δηλοῖς*, *δηλόη-δηλοῖ*· τὸ δὲ *πλακόεις-πλακοῖς*, *τιμηῖς-τιμηῖς* δὲν ἔχουσι *ι*, διότι ἡ δίφθογγος *ει* εἶναι νόθος καὶ ἐπομένως ἡ συναίρεσις γίνεται ὡς ἐὰν ἦσαν πλακοῖς καὶ τιμηῖς.

§ 57. Ὅταν ἐν τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, τονίζεται καὶ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· ὅταν δὲ μηδέτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται, δὲν τονίζεται καὶ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· οἶον, *ὄστέον-ὄστον*, *τιμάομεν-τιμῶμεν*, *τριήρεος-τριήρους*, *ἐτίμαον-ἐτίμων*, *περίπλοος-περίπλους*.

§ 58. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι μακρὸν καὶ τονιζόμενον περισπᾶται· οἶον, γέα-γῆ, τιμάω-τιμῶ, ἀργυρέα-ἀργυρᾶ. Δὲν περισπᾶται δὲ ὅταν τύχη πρὸ μακρᾶς ληγουσῆς ἢ ἐν τῇ παραληγουσῇ καὶ ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων· οἶον, *τιμαέτω-τιμάτω*, *τιμαόμεθα-τιμώμεθα*, *ἔσταῶς-ἔστῶς*· ἐν δὲ τῷ *ἔσταῶτος-ἔστῶτος*, *ἔσταῶσα-ἔστῶσα* κλπ. ὑπερισχύει ὁ γενικὸς κανὼν (§ 28).

β'. Κράσις.

§ 59. Κράσις λέγεται ἡ ἔνωσις τοῦ τελικοῦ φωνηέντος ἢ δι-

φθόγγου τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπιφερομένης εἰς ἕν μακρὸν ἢ δίφθογγον, σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς, ἣτις τίθεται ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος ἢ διφθόγγου· οἶον, καὶ ἐκεῖνος-κάκεινος, τὸ ἐλάχιστον-τοῦλάχιστον. Συγκιρνῶνται δὲ τὸ ἄρθρον, αἱ προσωπικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ (ὄ, ἄ) ἀντωνυμιαί, ἢ πρόθεσις πρὸ καὶ ὁ σύνδεσμος καί· οἶον, ὁ ἐμὸς-οὐμός, ἐγὼ οἶμαι-ἐγῶμαι, ἃ ἐγὼ-ἀγῶ, πρὸ ἔργου-προὔργου, καὶ ἐγὼ-κἀγῶ.

§ 60. Τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι μακρὸν καὶ τὰ προηγούμενα ψιλὰ ἄφωνα δασύνονται, ἐὰν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνεται· οἶον, τὸ ἱμάτιον-θοῖμάτιον, τὰ ὄπλα-θῶπλα.

§ 61. Τὸ φωνῆεν τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ εἰς αὐτὸν συγκιρνάται εἰς αὐτὸν οἶον, ὁ ἀνήρ-ἀνήρ, τοῦ ἀνδρὸς-τάνδρως. Τὸ δὲ ἄτερος καὶ θάτερον γίνονται ἐκ τοῦ δωρικοῦ ἄτερος· οἶον, ὁ ἄτερος-ἄτερος, τὸ ἄτερον-θάτερον.

§ 62. Ὑπὸ τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν α, η, ω, ὑπογράφεται τὸ ι μόνον ὅταν εὑρίσκηται ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ συλλαβῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν εὑρίσκηται ἐν τῇ προηγουμένῃ· οἶον, καὶ εἶτα-κῆτα, ἐγὼ οἶμαι-ἐγῶμαι, καὶ ἐγὼ-κἀγῶ, καὶ ἔπειτα-κᾶπειτα. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι γραμματικοί, εἴτε ἐν τῇ προηγουμένῃ συλλαβῇ εὑρίσκετο τὸ ι εἴτε ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ, ὑπέγραφον αὐτό.

ΣΗΜ. α'. Τὸ πνεῦμα τῶν συγγραθέντων φωνηέντων ἀποβάλλεται μετὰ τὴν κρᾶσιν καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ κορωνίς· οἶον, τὸ ἱμάτιον-θοῖμάτιον, τὰ ὄπλα θῶπλα, τὸ ὄνομα-τοῦνομα. Τὸ δασὺ ὅμως πνεῦμα τῆς προηγουμένης λέξεως μεταβαίνει εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν καὶ ἐκκρούει τὴν κορωνίδα· οἶον, ὁ ἐμὸς-οὐμός, ὁ ἀνήρ-ἀνήρ, ἃ ἐγὼ-ἀγῶ.

ΣΗΜ. β'. Ὁ τόνος τῆς μὲν προηγουμένης λέξεως ἀποβάλλεται, τῆς δὲ ἐπιφερομένης μένει ἀμετακίνητος· ἀλλ' ἢ παροξύτονος λέξις περισπᾶται, ἐὰν ἡ λήγουσα αὐτῆς εἶναι βραχεῖα· οἶον, τὰ ἄλλα-τᾶλλα, τὰ ὄπλα-θῶπλα· διό, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις εἶναι ἐκ τῶν ἀτόνων, μένει καὶ μετὰ τὴν κρᾶσιν ἄτονος· οἶον, καὶ ἐν-κάν, καὶ εἰ-κει, καὶ οὐκ-κούκ, καὶ ἐκ-κάκ, καὶ ὀ-χῶ.

γ. *Εκθλιψις.

§ 63. *Εκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος (πλὴν τοῦ υ) τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπιφερομένης καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἡ ἀπόστροφος· οἶον, ὁ δὲ ἀγαθὸς-ὁ δ' ἀγαθός, ἀλλὰ ἐγὼ-ἀ.λλ' ἐγῶ. *Εκθλιψις γίνεται καὶ ἐν συνθέσει, ἀλλ' ἄνευ ἀποστροφῆς· οἶον, κατὰγῶ, παρέχῶ, πάροδος.

§ 64. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ, ἐὰν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασυνηται οἶον, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, κατὰ ὁδὸς-κάθοδος, ἐπὶ ὄρῳ-ἐφορῶ.

ΣΗΜ. Ἐὰν εἶναι δύο τὰ αὐτὰ ψιλὰ ἄφωνα, τρέπεται εἰς δασύ ἐν μόνον (τὸ τελευταῖον)· οἶον, θρᾶτ' ἔπου (θρᾶττα ἔπου), συκχυφάντης (σάκκον ὑφαίνω). Ἐὰν δὲ διάφορα, τρέπονται ἀμφοτέρω εἰς τὰ ἀντίστοιχὰ των δασέα· (νύκτα ὄλην)-νύχθ' ὄλην, (νύκτα ἡμέρα)-νυχθήμερος.

§ 65. Ὁ τόνος τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος τῶν μὲν ἀκλίτων λέξεων καὶ τῆς ἀόριστου ἀντωνυμίας τις συναποβάλλεται (πλὴν τοῦ ἐπτά) τῶν δὲ κλιτῶν ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς ὄξεϊα· οἶον, ἀλλήν τιν' ἀρετήν, μετὰ ἡμῶν-μεθ' ἡμῶν, ἀλλὰ ἐγὼ-ἀλλ' ἐγώ, κακὰ ἔπη-κάκ' ἔπη, δεῖνὰ ἔπαθον-δεῖν' ἔπαθον.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ἐγκλιτικὰ ἐκθλιβόμενα δὲν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον, ἀλλὰ τὸν μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὄξεϊαν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐγκλίσεως τῶν τόνων (§ 36)· οἶον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, βούλεται μ' ἐφευρεῖν, ἄγουσί τ' αὐτόν, κλπ., πλὴν τοῦ ἀορ. τίς.

ΣΗΜ. β'. Ἐκθλιβονται δὲ συνήθως τὰ ληκτικὰ φωνήεντα·

1) Τῶν προθέσεων πλὴν τῆς πρό, περὶ καὶ τῆς ἐπὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ἐπιτορκος, ἐπιεικίης.

2) Τῶν μορίων ἀλλά, ἄρα, ἄρα, γέ, δέ, τέ, κέ, οὐδέ, μηδέ, οὔτε, μήτε, εἶτε, τότε, ὅτε, ποτέ, ἔτι, οὐκέτι, μηκέτι, προσέτι, ἵνα, ὥστε, ἅμα, εἶτα, ἔπειτα, μάλιστα, τάχα, ἔνεκα, διῖτα.

3) Τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων α, μι, μαι, σαι, σο, ται, το, σθε, τε, καὶ τὸ ι τοῦ ἐστὶ πολλάκις· οἶον, οὐκ οἶδ' ὅτι, φῆμ' ἐγωγε, ἐσθ' ὅτε, φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν κλπ.

4) Τινῶν ὀνομάτων οὖσ. ἢ ἐπιθ. ληγόντων εἰς α' οἶον, κάκ' ἔπη, χρήματ' ἔχει, νῆ Δι', εἶθι, δεῖν' ἔπαθον κλπ.

5) Πολλῶν ἀντωνυμιῶν οἶον, μή, μ' ἐκβάλης, ὄρῳ σ' ἦδη, τοῦτ' ἐσσι, ταῦτ' ἔλεγεν, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ι τοῦ ὅτι, ἄχρι, μέχρι καὶ τῆς δοτ. πλθ. τῆς γ'. κλίσεως (παρὰ τοῖς Ἄττικοῖς) οὐδέποτε ἐκθλιβεται.

δ'. Ἀφαιρέσεις.

§ 66. Ἀφαιρέσεις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχείος φωνήεντος τῆς ἐπιφερομένης λέξεως, ὅταν τὸ τελικόν φωνῆεν τῆς προηγουμένης εἶναι μακρόν ἢ δίφθογγος· σημεῖα δὲ καὶ ταύτης εἶναι ἡ ἀπόστροφος· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν συνήθως οἱ ποιηταί· οἶον, ὦ ἀγαθὲ-ὦ ᾗγαθέ, ποῦ ἐστίν-ποῦ ἴσιν, ὦ ἀραξ-ὦ ᾗραξ, ἡμῖν μάλλον ἢ κείνῳ.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ πάθη τῶν φωνηέντων συγκαταλέγεται καὶ ἡ συνίζησις· λέγεται δὲ συνίζησις, ὅταν δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ἢ ἐν τῷ τέλει τῆς προηγουμένης καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιφερομένης εὐρισκόμενα καὶ μὴ ἀποτελοῦντα δίφθογγον συνεχφωνῶνται ὡς ἐν, καταπινομέ-

νου τρόπον τινα τοῦ ἑνός, τὸ ὁποῖον συνήθως εἶναι βραχύ· οἷον Πηληλιάδω, χωῦ Ἀδωνίς, τῶ Εὐδούλω.

Περὶ εὐφωνικῶν γραμμάτων.

§ 67. Τὴν χασμωδῖαν ἀπέφευγον οἱ παλαιοὶ καὶ διὰ τῶν εὐφω-
νικῶν γραμμάτων *ν*, *κ* (*χ*), *ς*.

α'. Τὸ εὐφωνικὸν *ν* προσλαμβάνουσι τὰ ἐνικὰ καὶ πληθ. τρίτα πρόσωπα τῶν ῥημάτων τὰ λήγοντα εἰς *ε* ἢ *ι* καὶ αἱ δοτ. πληθ. τῆς *γ'*. κλίσεως, αἱ λήγουσαι εἰς *σι*, *ξι*, *ψι*, καὶ τὰ εἰς *σι* λήγοντα ἐπιρρήματα, ὁ προσχηματισμὸς *ι* τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν (ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη *σ*) καὶ τὸ εἴκοσι, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος ἢ ἐν τέλει λόγου· οἷον, εἶπεν αὐτός, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, τοῖς λέχθεισιν ἄνθρώποις, Ἀθηναῖον ἔγραψον, πέρυσιν ἔλεγε, οὐδοσὶν ὁ ἄνθρωπος, εἴκοσιν ἄνθρωποι, τοσαῦτα εἶπεν.¹

β'. Τὸ εὐφωνικὸν *κ* προσλαμβάνει τὸ οὐ πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου, τὸ ὁποῖον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς *χ* (§ 44, 5)· οἷον, οὐκ ἔχω, οὐχ ἔξω. Τὸ εὐφωνικὸν *κ* προσλαμβάνει καὶ τὸ μὴ πρὸ τοῦ ἔτι τιθέμενον· οἷον, μηκέτι.²

γ'. Τὸ εὐφωνικὸν *ς* προσλαμβάνει τὸ ἄχρι, μέχρι, ἀτρέμα (ποιητ.) πρὸ φωνήεντος· οἷον, ἄχρις οὗ, μέχρις Ἰωρίας, ἀτρέμας εἶχον. Ἀλλὰ τὸ ἄχρι καὶ μέχρι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δὲν προσλαμβάνουσι συνήθως αὐτό, πάντοτε δὲ παρ' Ἡροδότῳ.

§ 68. Τὸ οὕτως πρὸ συμφώνου ἀποβάλλει τὸ *ς*· οἷον, οὕτως εἶπεν, οὕτω λέγω.³

§ 69. Ἡ ἐξ (=κσ) πρὸ συμφώνου ἀποβάλλει τὸ *σ* (§ 48) καὶ γίνεται ἐκ· οἷον, ἐξ Ἀθηνῶν, ἐκ Θηβῶν, ἐξάγω, ἐκφέρω.⁴ ὡς καὶ τὸ ἀριθμητικὸν ἐξ· οἷον, ἐξέτης, ἐκπηχυσ.

1 Τὸ εὐφωνικὸν *ν* εὐρίσκειται ἐνίοτε καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦναντίον ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ χειρογράφοις παραλείπεται καὶ πρὸ φωνήεντος. (Σωκρ. σελ. 596).

2 Τὸ οὐ ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιθέσεως καὶ ἐν τέλει ἐρωτήσεως, ὅταν ὁ λόγος διακόπτηται, δὲν προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν *κ* καὶ πρὸ φωνήεντος· οἷον, οὐ γὰρ Δίσχινης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐ, ἀλλ' ἢ εἰρήνη δι' Δίσχινην διαβέβληται· λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτουν ἐξικνοῦντο δὲ οὐ, οὕτε ἔβλαπτον οὐδένα· πῶς γὰρ οὐ; Ἀρ' οὐν.

3 Σπανίως τὸ οὕτως φυλάττει τὸ *ς* καὶ πρὸ συμφώνου ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἐπὶ ἐρωτήσεως ἢ ἀποκρίσεως· οἷον, οὕτως γε (Ξενοφ.)· οὕτως λέγεις; οὕτως. Ταῦτὰ ἄρα. Καὶ τοῦναντίον ἀποβάλλει αὐτὸ καὶ πρὸ φωνήεντος.

4 Ἡ ἐξ εὐρίσκειται ἐνίοτε καὶ πρὸ συμφώνου συνήθως ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς.

Περὶ τῶν μερῶν τοῦ λόγου.

§ 70. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε δέκα· ἄρθρον, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἄρτωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

§ 71. Οὐσιαστικά ὀνόματα λέγονται ὅσα λέξεις σημαίνουν ὀνομασίαν οὐσίας (αἰσθητῆς ἢ νοητῆς)· οἶον, ἄνθρωπος, πρόβατον, μῆλον, θεός, σοφία, ἀλήθεια.

§ 72. Τὰ οὐσιαστικά εἶνε κύρια ἢ προσηγορικά, καὶ κύρια μὲν λέγονται ὅσα ἀρμόζουσιν εἰς ἓν μόνον ἄτομον· οἶον, Σωκράτης, Ἀθηναί, Παγρασός· προσηγορικά δὲ ὅσα ἀρμόζουσιν εἰς πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἄτομα· οἶον, ἄνθρωπος, μαθητής, πόλις, κλπ.

§ 73. Τὰ κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὸ ἀρκτικὸν γράμμα κεφαλαίον καὶ κλίνονται εἰς ὄντινα ἀριθμὸν ἀπαντῶσιν· οἶον, Πλάτων, Κόρινθος, Δεῖφοί, Ἀθηναί, Μέγαρα.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνικὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων κλίνονται καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. ἀριθμῷ, ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ ἄλλοι ἔχοντες τὸ αὐτὸ ὄνομα ἢ τὰς αὐτὰς ἀρετὰς ἢ κακίας· οἶον, Αἴαντες, δύο Κρατύλοι, Ὀδυσσεῖς, Πέλοπες, Κάδμοι, κτλ.

§ 74. Τὰ οὐσιαστικά λέγονται συγκεκριμένα μὲν, ὅταν σημαίνωσιν ὀνομασίαν προσώπων ἢ πραγμάτων· οἶον, ἄνθρωπος, θεός, δαίμονες, μῆλον, δένδρον. Ἀφηρημένα δέ, ὅταν σημαίνωσιν ὀνομασίαν ποιότητος ἢ ιδιότητος ἢ ἐνεργείας κεχωρισμένης τῆς οὐσίας· οἶον, σοφία, κακία, ἰσότης, ἀλήθεια, πράξις, λέξις.

§ 75. Ὅσα οὐσιαστικά ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλὰ λέγονται περιληπτικά· οἶον, δῆμος, λαός, ὄχλος, στρατός, πληθός, κλπ. Ὅσα δὲ σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλὰ πρόσωπα λέγονται περιεκτικά· οἶον, πόλις, βουλή, θέατρον, στρατόπεδον, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα εἶναι μονογενῆ ἢτοι ἢ μόνον ἀρσενικά, ἢ μόνον θηλυκά, ἢ μόνον οὐδέτερα· οἶον, Σωκράτης, Ἀσπασία, δένδρον· ἀλλὰ πολλὰ ἐμφύχων ὀνόματα εἶναι καὶ διγενῆ (ἀρσ. καὶ θηλ.) μονοκατάληκτα. Καὶ ὅσα μὲν διὰ δύο ἄρθρων (ἀρσ. καὶ θηλ.) καὶ μιᾶς καταλήξεως ἐκφράζουσι καὶ τὰ δύο γένη λέγονται κοινὰ κατὰ γένος· οἶον, ὁ, ἢ ἄνθρωπος, ὁ, ἢ φύλαξ, ὁ, ἢ παῖς, ὁ, ἢ ἵππος, ὁ, ἢ βοῦς, ὁ, ἢ κύων, ὁ, ἢ ἔλαφος, κλπ. Ὅσα δὲ δι' ἑνὸς ἄρθρου καὶ μιᾶς καταλήξεως ἐκφράζουσι καὶ τὰ δύο γένη λέγονται ἐπίκοινα· οἶον, ὁ λαγός, ὁ ἐλέφας, ὁ ἀετός, ὁ μῦς, ἢ ἀλώπηξ, ἢ περιστέρω, ἢ χελιδών, κλπ. Εἰς τὰ ἐπίκοινα ὀνόματα χάριν σαφηνείας προστίθενται πολλάκις καὶ τὰ ἐπίθετα ἄρσων καὶ θήλων· οἶον, ὁ ἄρσων ἀετός, ὁ θήλων ἐλέφας, ἢ ἄρσων ἀλώπηξ, ἢ θήλων ἵππος. Πολλὰ δὲ μὴ ζώων ὀνόματα εἶναι δικατάληκτα· οἶον, ὁ λέων-ἢ

λέαινα, ὁ λύκος-ἡ λύκαινα· τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ θεὸς εἶναι ἢ θεὸς καὶ ἡ θεὰ καὶ ποιητ. ἢ θέαινα, ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ καὶ ἡ φυλακίς, κλπ.

§ 76. Ἐπίθετα ὀνόματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι τὴν ποιότητά ἢ ιδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπιτεθειμένην ἐπ' αὐτοῦ· οἶον, ἀγαθός, καλός, κακός, εὐγενής, αἰσχρός, βάρβαρος (ἀνήρ)· μέλας, γλυκός, εὖσμος, θρεπτικός (οἶνος).

§ 77. Ῥήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσιν ὑπαρξιν ἢ ἐνέργειαν ἢ πάθος ἢ ἀπλῶς κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον αὐτῶν· οἶον, εἶμι, τύπτω, τύπτομαι, ζῶ.

§ 78. Μετοχαὶ λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι τὴν ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὕτη εὐρίσκεται εἰς αὐτό· οἶον, ὁ γράφων ἀνήρ, ἡ γράφουσα γυνή, τὸ γράφον μειράκιον· λέγονται δὲ οὕτω, διότι μετέχουσι καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ὀνόματος καὶ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ῥήματος.

§ 79. Ἄρθρα λέγονται αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις ὁ, ἡ, τό, αἷτινες τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων, ὅταν αὐτὰ εἶναι γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· οἶον, ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ δένδρον.

§ 80. Ἀντωνυμίαι λέγονται ὅσαι λέξεις λαμβάνονται ἀντὶ ὀνόματος· οἶον, ἐγώ, σύ, οὗτος, ἐκεῖνος, αὐτός.

§ 81. Προθέσεις λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι τὴν σχέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκεται τι πρὸς ἄλλο ὡς πρὸς τὸ ῥῆμα αὐτῶν· λέγονται δὲ οὕτω, διότι συνήθως προτίθενται τῶν λέξεων, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδονται· οἶον, ἐν οἰκίᾳ κάθηται, πρὸς τὸν βασιλέα πορεύεται, προλέγω, πρόλογος.

§ 82. Ἐπιρρήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι τόπον ἢ χρόνον ἢ τρόπον ἢ ποσόν· λέγονται δὲ οὕτω, διότι τίθενται συνήθως μετὰ τῶν ῥημάτων· οἶον, Ἀθήνησιν ἔγραψον, χθὲς εἶπον, καλῶς λέγει, κλπ.

§ 83. Σύνδεσμοι λέγονται ὅσαι λέξεις συνδέουσι λέξιν μετὰ λέξεως ἢ λόγον μετὰ λόγου· οἶον, ἐγὼ καὶ σύ γράφομεν· ὁ μὲν διδάσκαλος διδάσκει, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀκροῶνται.

§ 84. Ἐπιφωνήματα λέγονται ὅσαι λέξεις σημαίνουσι πάθος ψυχῆς σφοδρὸν προερχόμενον ἐκ λύπης, χαρᾶς, θαυμασμοῦ, ἐκπληξέως· οἶον, βαβαί!, παπαί!, φεῦ!, ὦ τοῦ θαύματος!.

§ 85. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι κλιτὰ καὶ ἄκλιτα· καὶ κλιτὰ μὲν λέγονται ὅσα κλίνονται ἢτοι δέχονται μεταβολὴν ἐν τῷ τέλει, καὶ εἶναι ἐξ ἄρθρων, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἀντωνομία, ῥῆμα, μετοχή· ἄκλιτα δὲ ὅσα δὲν κλίνονται ἢτοι δὲν ἐπιδέχονται μεταβολὴν, καὶ εἶναι τέσσαρα· πρόθεσις, ἐπιρρήμα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

§ 86. Τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἀντωνυμίαι λέγονται πτωτικά· διότι δέχονται μόνον ἐν τῷ τέλει μεταβολήν, ἧτις καλεῖται πτώσις (§ 90).

§ 87. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶναι τρία, γένος, ἀριθμὸς καὶ πτώσις· λέγονται δὲ οὕτω, διότι παρέπονται ἤτοι ὑπάρχουσιν ἀναγκαίως καὶ κοινῶς εἰς πάντα τὰ πτωτικά.

§ 88. Γένος καλεῖται ἡ φυσικὴ κατάστασις τῶν ὄντων, ἄλλα μὲν γὰρ εἶναι ἀρσενικά, ἄλλα δὲ θηλυκά, ἄλλα δὲ οὔτε ἀρσενικά, οὔτε θηλυκά· ὅθεν τὰ γένη εἶναι τρία· ἀρσενικόν, ὅπερ σημαίνει τὰ φύσει ἀρσενικά ὄντα· οἶον, ἀνήρ, Σωκράτης· θηλυκόν, ὅπερ σημαίνει τὰ φύσει θηλυκά ὄντα· οἶον, γυνή, Ἐλένη· οὐδέτερον, ὅπερ σημαίνει τὰ οὔτε ἀρσενικά οὔτε θηλυκά ὄντα, ἤτοι τὰ ἀψυχα· οἶον, μῆλον, δένδρον.

ΣΗΜ. Πολλὰ δμως ἀψύχων ὄντων ὀνόματα ἔχουσι κατάληξιν ἀρσενικὴν ἢ θηλυκὴν, ἐν ᾧ φύσει εἶναι οὐδέτερα· οἶον, ὁ λίθος, ὁ τοῖχος, ἡ πέτρα, ἡ θύρα· καὶ τοῦναντίον πολλὰ ἐμψύχων ἔχουσι κατάληξιν οὐδετέραν, ἐν ᾧ φύσει εἶναι ἀρσενικά ἢ θηλυκά· οἶον, τὸ παιδίον, τὸ μειράκιον, τὸ κοράσιον, τὸ γύναιον. Τούτων τὰ μὲν πρῶτα λέγονται κατὰ φωνὴν ἀρσενικά ἢ θηλυκά, κατὰ σημασίαν δὲ οὐδέτερα· τὰ δὲ δεύτερα λέγονται κατὰ φωνὴν οὐδέτερα, κατὰ σημασίαν δὲ ἀρσενικά ἢ θηλυκά. Ἡ δὲ Γραμματικὴ μόνον τὸ κατὰ φωνὴν γένος ἐξετάζει.

§ 89. Ἀριθμὸς λέγεται ὠρισμένον τι ποσὸν τῶν ὄντων· ἀριθμοὶ δὲ ἐν τῇ Γραμματικῇ εἶνε τρεῖς· ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἐν τῶν ὄντων, δυϊκός, ὅστις δηλοῖ δύο, καὶ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλά· οἶον, ἄνθρωπος, ἄνθρώπων, ἄνθρωποι.

ΣΗΜ. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶναι ἄχρηστος ἐν τῇ καθωμιλημένῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ Αἰολικῇ καὶ Λατινικῇ.

§ 90. Πτώσις λέγεται ἡ μεταβολὴ τῆς ληγούσης τῶν πτωτικῶν πρὸς ἔκφρασιν σχέσεώς τινος αὐτῶν· εἶνε δὲ αἱ πτώσεις πέντε· ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική. Καὶ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ὀνομάζονται ὀρθαὶ ἢ εὐθεταί, διότι δι' αὐτῶν ἀποτελεῖται ὀρθὸς λόγος ἔχων τελείαν ἔννοιαν· αἱ δὲ ἄλλαι πλάγαι, διότι δι' αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖται λόγος, ἀλλὰ μόνον πλάγιως προσδιορίζεται ὁ ὀρθὸς λόγος.

ΣΗΜ. Ὀνομάσθησαν οὕτως αἱ πτώσεις ἐκ μιᾶς τῶν πολλῶν αὐτῶν σημασιῶν· ὀνομαστικὴ, διότι δι' αὐτῆς ὀνομάζομεν τὰ ὄντα· οὗτος ὀνομάζεται Πλάτων· γενική, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὸ γένος· Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου· δοτική, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἦν υἱὸς Φιλίππου· αἰτιατική, διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὸ αἰτιατὸν ἢ τὴν αἰτίαν· τύπτω τὸν παῖδα· τί ταῦτα λέγεις; κλητική, διότι δι' αὐτῆς καλεῖται τις, ἵνα στρέψῃ πρὸς ἡμᾶς· Σώκρατες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

§ 91. *Κλίσις* λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ καταλήξεις τῶν πτωτικῶν· εἶνε δὲ αἱ κλίσεις τρεῖς· *πρώτη*, *δευτέρα*, *τρίτη*, διὸ καὶ τὰ πτωτικά λέγονται *πρωτόκλιτα*, *δευτερόκλιτα*, *τριτόκλιτα*.

§ 92. Τὰ πτωτικά τῆς μὲν α'. καὶ β'. κλίσεως λέγονται *ισοσύλλαβα*, διότι εἰς πάσας τὰς πτώσεις ἔχουσιν ἴσας συλλαβάς· *σοφία-σοφίας*, *λόγος-λόγον*· τῆς δὲ γ'. *περιττόςυλλαβα*, διότι εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, *πράγμα-πράγματος*.

§ 93. Τὰ ὀνόματα εἶνε ἢ *ἀσυναίρετα* ἢ *συνηρημένα*· τὰ δὲ *συνηρημένα* εἶνε ἢ *ὀλοπαθῆ* ἢ *ὀλιγοπαθῆ*· καὶ *ὀλοπαθῆ* μὲν λέγονται ὅσα συναιροῦνται εἰς πάσας τὰς πτώσεις, *ὀλιγοπαθῆ* δὲ ὅσα συναιροῦνται εἰς τινὰς μόνον. Καὶ τὰ μὲν τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως *συνηρημένα* εἶνε πάντα ὀλοπαθῆ, τὰ δὲ τῆς γ'. ἄλλα μὲν ὀλοπαθῆ, ἄλλα δὲ ὀλιγοπαθῆ.

Ρίζα, *στέλεχος*, *χαρακτήρ*, *κατάληξις*.

§ 94. *Ρίζα* λέγεται ἡ πρώτη βᾶσις τῆς λέξεως, ἐξ ἧς αὕτη παράγεται· εἶνε δὲ *μονοσύλλαβος* ἔχουσα τὸ φωνῆεν βραχὺ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ σύμφωνον ἀπλοῦν,¹ καὶ οὐδεμίαν ἐπομένως συστολὴν ἐπιδέχεται· *στέλεχος* δὲ λέγεται ὁ κορμὸς τῆς λέξεως, ὅστις παράγεται ἐκ τῆς ρίζης ἐκτάσει ἢ τροπῇ τῶν βραχέων φωνηέντων αὐτῆς ἢ προσλήψει νέων γραμμάτων² καὶ ἐπομένως ἐπιδέχεται συστολὴν· *χαρακτήρ* δὲ λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ στελέχους ἢ τῆς ρίζης· *κατάληξις* δὲ τὸ μετὰ τὸν χαρακτήρα προστιθέμενον γράμμα ἢ γράμματα, ὅπερ ἐνούμενον μετ' αὐτοῦ συμπληροῖ τὸ ὅλον τῆς κλιτικῆς λέξεως καὶ ἐν τῇ κλίσει μεταβάλλεται· εἶνε δὲ αἱ καταλήξεις πτωτικαὶ ἢ ῥηματικαί· οἶον, τοῦ *φιλος* καὶ *δίδομαι* τὸ μὲν *φιλ* καὶ *δο* εἶνε αἱ ρίζαι, τὸ δὲ *φίλο* καὶ *διδο* τὰ στέλεχη, τὸ ο ὁ χαρακτήρ, τὸ δὲ *ς* ἢ πτωτικὴ κατάληξις, τὸ δὲ *μαι* ἢ ῥηματικὴ κατάληξις.

ΣΗΜ. α'. Εὐρίσκειται δὲ τὸ στέλεχος, ἐὰν ἀφαιρεθῶσιν αἱ καταλήξεις.

ΣΗΜ. β'. Τὸ στέλεχος εἶναι ἰσχυρὸν ἢ ἀσθενές· τὸ ἀσθενὲς εἶναι βραχύτερον τοῦ ἰσχυροῦ· *χαριεντ* καὶ *χαριετ*, *γῆρα* καὶ *γῆρασκ*.

§ 95. Ἡ ἐκτασις γίνεται 1) δι' ἀπλῆς ἐκτάσεως τῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ ἢ διφθόγγους· (*λαθ*)-*λήθη*, (*ἔθ*)-*ἤθος*, (*δεμ*)-*δόμος-δῶμα*, (*λειπ*)-*λείπω*, (*φυγ*)-*φεύγω*· 2) δι' ἀναπλη-

¹ Δυνατὸν ἡ ρίζα νὰ ἔχη καὶ δύο σύμφωνα, ἀλλὰ τὸ ἐν τούτων πρέπει νὰ εἶναι ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεῖα χρησιμεύσαν σ (§ 51)· ἀρχ. *γ ρ α φ*, *σ τ α*.

² Ἡ ρίζα καὶ τὸ στέλεχος πολλάκις ταυτίζονται· λέγ(ω), γράφ(ω), κλπ.

ρωτικής ἐκτάσεως ἀναπληρούσης ἀποβληθέντα γράμματα, ἤτοι ὅταν χάριν εὐφωνίας ἀποβάλλονται γράμματά τινα καὶ ἐκτείνωνται τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα τὸ ε εἰς ει ἢ η, τὸ ο εἰς ου ἢ ω, τὸ α, ι, υ βραχέα εἰς α, ι, υ μακρά· (τιθεντες)-τιθείς, (διδοντας)-διδούς, (ρήτορας)-ρήτωρ, (παινας)-πᾶς, (δεικνυτες)-δεικνυς, (διδουσι)-δίδου· 3) διὰ προσθήκης νέων γραμμάτων, δι' ὧν τὰ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται εἰς μακρά ἢ διφθόγγους ἢ θέσει μακρά· (βα)-βῆμα, (πο)-πῶ-μα, (κρυ)-κρῖ-μα, (φυ)-φῦ-μα, (κα)-καίω, (τεν-τενίω)-τείνω (§ 335).

ΣΗΜ. Ἐναντία τῆς ἐκτάσεως εἶναι ἡ συστολή (§ 337).

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

§ 96. Τὸ ἄρθρον κλίνεται οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ,	ἡ,	τό,
Γεν.	τοῦ,	τῆς,	τοῦ,
Δοτ.	τῷ,	τῇ,	τῷ,
Αἰτ.	τόν.	τήν.	τό.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	τώ,	(τά),	τώ,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν.	(ταῖν).	τοῖν,

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ,	αἱ,	τά,
Γεν.	τῶν,	τῶν,	τῶν,
Δοτ.	τοῖς,	ταῖς,	τοῖς,
Αἰτ.	τούς.	τάς.	τά.

§ 97. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει, τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ἄλλων πτωτικῶν προτάσομεν τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ᾧ οἶον, ᾧ ἄρθρωπε.

§ 98. Τὰ δυϊκὰ θηλυκὰ τά, ταῖν εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται τὰ ἀρσενικά τώ, τοῖν· οἶον τῷ χεῖρε, τοῖν πολλοῖν.

§ 99. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα δασύνονται καὶ δὲν τονίζονται (§ 41, β').

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 100. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς α-ς καὶ η-ς καὶ θηλ. εἰς α καὶ εἰς η, τὰ ὅποια

χαρακτῆρα μὲν ἔχουσιν α, τὸ ὁποῖον εἰς πολλὰ θηλ. ἐνικοῦ ἀριθ. τρέπεται εἰς η, πτωτικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς ἐξῆς: ἀρσ. ἐνικ. ὄνομ. ς, γεν. ο, δοτ. ι, αἰτ. ρ, κλητ. δὲν ἔχει. Δυϊκ. ὄνομ., αἰτ., κλητ. ε, γεν. καὶ δοτ. ιρ. Πληθ. ὄνομ. ι, γεν. ωρ, δοτ. ις, αἰτ. ρς, κλητ. ι· τὰ δὲ θηλ. ἔχουσι τὰς αὐτὰς καταλήξεις τῶν ἀρσεν. πλὴν τῆς ἐνικ. ὄνομ. καὶ κλητ., αἵτινες δὲν ἔχουσι πτωτικὴν κατάληξιν. Αὗται δὲ ἐπισυναπτόμεναι εἰς τὸν χαρακτῆρα ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

	Ἐνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός	
	ἀρσεν.	θηλ.	ἀρσ.	καὶ θηλ.	ἀρσ.	καὶ θηλ.
ἽΟνομ.	α	η	α	η	α	α-ι
Γεν.	ου ¹	ου	α-ς	η-ς	α-ιν	ων ⁴
Δοτ.	α ²	η	α	η		α-ις
Αἰτ.	α-ν	η-ν	α-ν	η-ν	α	α-ς ⁵
Κλητ.	α	η	α	η		α-ι

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικός ἀριθμὸς

ἽΟνομ.	ὁ	ταμίας,	ἽΑτρείδης,	πολίτης,
Γεν.	τοῦ	ταμίου,	ἽΑτρείδου,	πολίτου,
Δοτ.	τῷ	ταμίᾳ,	ἽΑτρείδῃ,	πολίτῃ,
Αἰτ.	τὸν	ταμίαν,	ἽΑτρείδην,	πολίτην,
Κλητ.	ὦ	ταμία.	ἽΑτρείδη.	πολίτα.

Δυϊκός ἀριθμὸς

ἽΟνομ. καὶ αἰτ.	τῷ	ταμία,	ἽΑτρείδα,	πολίτα,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	ταμίαιν,	ἽΑτρείδαιν,	πολίταιν,
Κλητ.	ὦ	ταμία.	ἽΑτρείδα.	πολίτα.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

ἽΟνομ.	οἱ	ταμίαι,	ἽΑτρείδαι,	πολίται,
Γεν.	τῶν	ταμιῶν,	ἽΑτρείδῶν,	πολιτῶν,
Δοτ.	τοῖς	ταμίαις,	ἽΑτρείδαις,	πολίταις,
Αἰτ.	τούς	ταμίας,	ἽΑτρείδας,	πολίτας,
Κλητ.	ὦ	ταμίαι.	ἽΑτρείδαι.	πολίται.

¹ ἽΗ κατάληξις τῆς ἐνικ. γεν. τῆς α'. κλισ. ο υ ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως ἀπὸ τῆς ἽΙωνικῆς κατάληξεως ε ο (παλ. αο).

² ἽΗ κατάληξις ἐνικ. δοτ. α, η προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως α-ι-α, η-ι-η.

³ ἽΗ κατάληξις τῆς δυϊκῆς ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. α ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως: α-ε-α.

⁴ ἽΗ κατάληξις τῆς γεν. πληθ. ων ἐγένετο ἐκ συναϊρέσεως: α ων-ων ν.

⁵ ἽΗ κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. ας ἐγένετο ἀποβολῇ τοῦ ν πρὸ τοῦ ς τῆς καταλήξεως νς (§ 95) ας-α.

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡ σοφία,	ἀλήθεια,	τράπεζα,
Γεν.	τῆς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζης,
Δοτ.	τῇ σοφίᾳ,	ἀληθείᾳ,	τραπέζῃ,
Αἰτ.	τὴν σοφίαν,	ἀληθειαν,	τράπεζαν,
Κλητ.	ὦ σοφία.	ἀλήθεια.	τράπεζα.

Δυϊκός ἀριθμός

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	(τὰ) σοφία,	ἀληθεία,	τραπέζα,
Γεν. καὶ δοτ.	(ταῖν) σοφίαιν,	ἀληθειαιν,	τραπέζαιν,
Κλητ.	ὦ σοφισ.	ἀληθεία.	τραπέζα.

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	αἱ σοφίαι,	ἀλήθειαι,	τράπεζαι,
Γεν.	τῶν σοφιῶν,	ἀληθειῶν,	τραπέζων,
Δοτ.	ταῖς σοφίαις,	ἀληθείαις,	τραπέζαις,
Αἰτ.	τάς σοφίας,	ἀληθείας,	τραπέζας,
Κλητ.	ὦ σοφίαι.	ἀλήθειαι.	τράπεζαι.

§ 101. Τὸ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τῶν εἰς α θηλυκῶν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τρέπεται εἰς η' οἶον, *μοῦσα-μοῦσης-μοῦση*. φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ λήγοντα εἰς α καθαρὸν, τὰ εἰς ρα, τὰ εἰς α ἐκ συναϊρέσεως καὶ τινα κύρια ὀνόματα· οἶον, *σοφία-σοφίας, θύρα-θύρας, μνάα-μνά-μνάς, Αἴδα-Αἴδας, Γέλα, Φιλομήλα, Ἀρδρομέδα* καὶ τὸ *ἀλαλά*.

ΣΗΜ. Ὄνόματά τινα εἰς ας ἀρσενικὰ σχηματίζουσι δωρικῶς τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς α μακρὸν ἀντὶ εἰς ου· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ πατραλοίας-α, μητραλοίας-α, ὀνοιθοθήρας-α, Βορράς-α, καὶ τινα κύρια ὀνόματα καὶ μάλιστα ξενικά· οἶον, Πλειστόλας, Σκόπας, Ἀννίβας, Σύλλας, κλπ. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς ης σχηματίζουσιν αὐτὴν εἰς εω ἰωνικῶς· οἶον, Τήρης-Τήρω.

§ 102. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *σοφία-ὦ σοφία, τιμὴ-ὦ τιμὴ*.

§ 103. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς ης ἀρσενικῶν λήγει εἰς η' οἶον, Ἀτρείδης-ὦ Ἀτρείδη. Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν εἰς α βραχὺ τὰ εἰς της, τὰ ἐθνικὰ καὶ πάντα τὰ σύνθετα· οἶον, ὦ ποιητά, Πέρσα, βιβλιοπῶλα, ἑλληνοδίκαι· τὸ δὲ δεσπότης ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9)· ὦ δέσποτα.

ΣΗΜ. Κατὰ Θερίσιον πάντα τὰ εἰς ης πρωτόκλιτα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς α πλην τῶν εἰς δης· οἶον, Μιλτιάδης-ὦ Μιλτιάδη.

§ 104. Ἡ γενικὴ πληθ. τῶν πρωτοκλιτῶν ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9), διότι πρόερχεται

ἐκ συναίρεσεως· οἶον, σοφία-(σοφιάων)-σοφῶν, ἀλήθεια-ἀληθειῶν· ἐξαιροῦνται ἐκ μὲν τῶν οὐσιαστικῶν αἰ γενικαὶ χρήστων, (χολούτων), ἐτησῶν καὶ ἡ τοῦ θηλυκοῦ ἀφῶν· ἐκ δὲ τῶν ἐπιθέτων αἰ γενικαὶ τῶν θηλυκῶν τῶν ἐχόντων τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· διότι τούτων ἡ γεν. πληθ. ὁμοτονεῖ τῇ γεν. πληθ. τοῦ ἴδλου ἀρσενικοῦ (§ 168)· οἶον, ὁ ἄγιος-οἱ ἄγιοι-τῶν ἁγίων· ἡ ἁγία-αἱ ἁγιαί-τῶν ἁγίων, πλὴν τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων τῶν μεταπεσόντων εἰς οὐσιαστικά· οἶον, ἡ χήρα-τῶν χηρῶν, ἡ ἑταῖρα-τῶν ἑταιρῶν, ἡ Ῥοδία-τῶν Ῥοδιῶν. Τοιοῦτον καὶ τὸ τῆς καθωμιλημένης ἡ κυρία-τῶν κυριῶν (ἐπὶ γυναικῶν).

§ 104. Ἡ πληθ. ὄνομ. τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων ὁμοτονεῖ τῇ πληθ. ὀνομαστικῇ τῶν ἀρσενικῶν· οἶον, ὁ ἄγιος-ἡ ἁγία, οἱ ἄγιοι-αἱ ἁγιαί (§ 168).

§ 105. Τὸ ας τῆς ἐνικῆς ὀνομαστ. τῆς α' κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, Αἰρείας.

§ 106. Τὸ α τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς, τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς αἰτιατ. πληθυντ. τῆς α' κλίσεως εἶνε μακρόν· οἶον, ὄρξας, ὄρα, ὄρξ, ὄρξας.

§ 107. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. καὶ κλητ. τῆς α' κλίσεως ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομ. οἶον, Αἰρείας, Αἰρείαι, ὦ Αἰρείαι· μούσα, μούσαι, ὦ μούσα.

§ 108. Ἐκ τῶν εἰς α θηλυκῶν ἄλλα μὲν ἔχουσι τὸ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς μακρόν, ἄλλα δὲ βραχύ.

α'. Ἐχουσι τὸ α μακρόν·

1) Ὅσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· οἶον, ἄξιος-ἄξια, τέλειος-τελεία· ἐξαιροῦνται τὰ πάσχοντα κυρίαν συναίρεσιν· οἶον, Χίος-Χίος-Χία, δλιος-δλιος-δία, Κίος-Κίος-Κία· τὸ δὲ πέπειρα εἶναι θηλυκὸν τοῦ πέπων.

ΣΗΜ. Μακρόν ἔχουσι τὸ α καὶ τὰ θηλυκὰ τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων τὰ μεταπεσόντα εἰς οὐσιαστικά· οἶον, χήρα, ἑταῖρα, πλὴν τοῦ μεσόγαϊα.

2) Πάντα τὰ ὀξύτονα· οἶον, χαρά, λαλιά.

3) Τὰ εἰς ια παροξύτονα· οἶον, σοφία, κακία.

4) Τὰ εἰς εια παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς ευω ῥημάτων· οἶον, βασιλεύω-βασιλεία, κολακέω-κολακεία.

5) Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα παραλήγοντα εἰς φωνῆεν· οἶον, ὦρα, θύρα, πλὴν τοῦ χύτρξ, σφῆρξ.

6) Τὰ εἰς αια ὑπερδισύλλαβα· οἶον, ἐλαία, κεφαία· ἐξαιροῦνται πολεῶν τινων ὀνόματα· οἶον, Φώκαια, Πλάταια, Νικάια.

7) Τὰ εἰς εα καὶ οα παροξύτονα· οἶον, μελέα, Τεγέα, πόα.

8) Πάντα τὰ ὑπερδισύλλαβα παροξύτονα οὐσιαστικά τὰ φυλάττοντα τὸ *α* τῆς ἐνικῆς ὀνομ. ἄτρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις οἶον, *παλαιστρα*, *ἀκέστρα*, *κολυμβήθρα*, *πορφύρα*, *ὄπώρα*, *Φιλομήλα*, *Ἀνδρομέδα*, ἔτι δὲ τὰ δισύλλαβα, *Λήδα* καὶ *Γέλα*.

β'. Ἔχουσι τὸ *α* βραχύ.

1) Ὅσα θηλυκὰ ἐπιθέτα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον οἶον, *πᾶς-πᾶσα*, *βαρὺς-βαρεῖα*, *λαβῶν-λαβοῦσα*.

2) Τὰ εἰς *αια* δισύλλαβα οἶον, *μαῖα*, *γραῖα*.

3) Τὰ εἰς *εια* προσηγορικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *ευς* προσηγορικῶν οἶον, *ἱερεὺς-ἱέρεια*.

4) Τὰ εἰς *εια* ἀφηρημένα οὐσιαστικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλιτῶν ἐπιθέτων οἶον, *ἀληθῆς-ἀλήθεια*, *εὐγενῆς-εὐγένεια*.

5) Τὰ εἰς *οια* ἀφηρημένα οὐσιαστικά παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς *οος-ους* δευτεροκλιτῶν ἐπιθέτων οἶον, *εὐρους-εὐροια*, *εὐπλους-εὐπλοια*. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τοῦ *βοῦς* παρασύνθετα κύρια ὀνόματα οἶον, *Εὐβοια*, *Περίβοια*.

6) Τὰ εἰς *υια* οὐσιαστικά οἶον, *μυῖα*. ἔτι δὲ τὰ ὀξύτονα ὄργανιά, *ἀγυῖα*.

7) Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. τρέποντα τὸ *α* εἰς *η* οἶον, *μοῦσα*, *γλῶσσα*, *τράπεζα*.

8) Τὰ εἰς *ρα* δισύλλαβα παραλήγοντα εἰς δίφθογγον οἶον, *σφαῖρα*, *πεῖρα*, *πρῶρα*. ἐξαίρουνται τὸ *Αἶθρα*, *Φαῖδρα* καὶ πάντα τὰ εἰς *αυ* παραλήγοντα οἶον, *αῦρα*, *λαῦρα*, *σαῦρα*.

9) Πάντα τὰ παροξύτονα οἶον, *ποιήτρια*, *σώτεια*, *μάχαιρα*, *γέφυρα*, *Ἐλάτεια*, *Ἡράκλεια*, *Τάναγρα* κλπ.

§ 109. Ἐκ τῶν εἰς *ης* ἀρσενικῶν εἶνε τῆς πρώτης κλίσεως

α'. Τὰ εἰς *δης* πατρωνυμικά ἢ πατρωνυμικὴν κατάληξιν ἔχοντα οἶον, *Νεστορίδης*, *Ἀτρείδης*, *Μιλτιάδης*, *Ἀριστείδης*.

β'. Τὰ εἰς *της* καὶ *στης* προσηγορικά οἶον, *πολίτης*, *ληστής*.

γ'. Τὰ ἐκ ῥημάτων σύνθετα προσηγορικά ἢ κύρια οἶον, *γεωμέτρης*, *βιβλιοπώλης*, πλὴν τῶν ἐκ τῶν ῥημάτων *φαίνομαι*, *χαίρω*, *λάμπω* συνθέτων οἶον, *Ἀριστοφάνης*, *Θυμοχάρης*, *Πυριλάμπης*.

δ'. Τὰ ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς α'. κλίσεως σύνθετα οἶον, *Ἐλληροδίχης* (δικη), *κλυτοτέχνης* (τέχνη), κτλ.

ε'. Τὰ ἔθνικά καὶ πολλὰ τῶν ἀπλῶν κυρίων ὀνομάτων οἶον, *Σκύθης*, *Πέρσης*, *Αἰσχίνης*, *Χρῦσης*, *Καμβύσης*, *Ξέρξης*, κτλ.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως.

§ 110. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς α'. κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τὰ φωνήεντα *α*, *ε*, *ο*, καὶ συναίρουσι τὸ *αα* εἰς *α* καὶ

τὸ εα καὶ ὡ εἰς η' τὸ εα ὅμως, ὅταν προηγῆται ε ἢ ρ, συναιρείται εἰς α' οἶον, ἐρέεα-ἐρεᾶ, Βορέας-Βορράς.¹ ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. ἀριθμῷ τὰ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνήεντα (α, ε, ο) ἀποβάλλονται· οἶον,

Ἑνικός ἀριθμός

ἽΟνομ.	ἡ	μνάα-ᾶ,	ἄργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ῆ,	ἄπλόη-ῆ,
Γεν.	τῆς	μνάας-ᾶς,	ἄργυρέας-ᾶς,	σुकέας-ῆς,	ἄπλόης-ῆς,
Δοτ.	τῇ	μνάα-ᾶ,	ἄργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ῆ,	ἄπλόη-ῆ,
Αἰτ.	τὴν	μνάαν-ᾶν,	ἄργυρέαν-ᾶν,	σुकέαν-ῆν,	ἄπλόην-ῆν,
Κλητ.	ῶ	μνάα-ᾶ.	ἄργυρέα-ᾶ.	σुकέα-ῆ.	ἄπλόη-ῆ.

Δυϊκὸς ἀριθμός

ἽΟν. κ. αἰ.	(τᾶ)	μνάα-ᾶ,	ἄργυρέα-ᾶ,	σुकέα-ᾶ,	ἄπλόα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	(ταῖν)	μνάαιν-αῖν,	ἄργυρέαιν-αῖν,	σुकέαιν-αῖν,	ἄπλόαιν-αῖν,
Κλητ.	ῶ	μνάα-ᾶ.	ἄργυρέα-ᾶ.	σुकέα-ᾶ.	ἄπλόα-ᾶ.

Πληθυντικὸς ἀριθμός

ἽΟνομ.	αἱ	μνάαι-αἱ,	ἄργυρέαι-αἱ,	σुकέαι-αἱ,	ἄπλόαι-αἱ,
Γεν.	τῶν	μναῶν-ῶν,	ἄργυρέων-ῶν,	σुकεῶν-ῶν,	ἄπλόων-ῶν,
Δοτ.	ταῖς	μνάαις-αῖς,	ἄργυρέαις-αῖς,	σुकέαις-αῖς,	ἄπλόαις-αῖς,
Αἰτ.	τάς	μνάας-ᾶς,	ἄργυρέας-ᾶς,	σुकέας-ᾶς,	ἄπλόας-ᾶς,
Κλητ.	ῶ	μνάαι-αἱ.	ἄργυρέαι-αἱ.	σुकέαι-αἱ.	ἄπλόαι-αἱ.

Ἑνικός ἀριθμός

ἽΟνομ.	ὁ	Ἑρέας-ῆς,	Ἐπελλέης-ῆς,	Βορέας-Βορράς,
Γεν.	τοῦ	Ἑρέου-οῦ,	Ἐπελλέου-οῦ,	Βορέα-Βορρά,
Δοτ.	τῷ	Ἑρέα-ῆ,	Ἐπελλέη-ῆ,	Βορέα-Βορρά,
Αἰτ.	τὸν	Ἑρέαν-ῆν,	Ἐπελλέην-ῆν,	Βορέαν-Βορράν,
Κλητ.	ῶ	Ἑρέα-ῆ.	Ἐπελλέη-ῆ.	Βορέα-Βορρά.

Δυϊκὸς ἀριθμός

ἽΟν. κ. αἰ.	τῶ	Ἑρέα-ᾶ,	Ἐπελλέα-ᾶ,
Γεν. κ. δ.	τοῖν	Ἑρέαιν-αῖν,	Ἐπελλέαιν-αῖν,
Κλητ.	ῶ	Ἑρέα-ᾶ.	Ἐπελλέα-ᾶ.

Πληθυντικὸς ἀριθμός

ἽΟνομ.	οἱ	Ἑρέαι-αἱ,	Ἐπελλέαι-αἱ,
Γεν.	τῶν	Ἑρεῶν-ῶν,	Ἐπελλεῶν-ῶν,
Δοτ.	τοῖς	Ἑρέαις-αῖς,	Ἐπελλέαις-αῖς,
Αἰτ.	τούς	Ἑρέας-ᾶς,	Ἐπελλέας-ᾶς,
Κλητ.	ῶ	Ἑρέαι-αἱ.	Ἐπελλέαι-αἱ.

¹ Τὸ Βορέας μετὰ τὴν συναίρεσιν διπλασιάζει τὸ ρ· οἶον, Βορέας-Βορράς

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ δίφθογγος αὐ τῆς συνηρημένης πληθ. ὀνομ. καὶ κλητ. εἶνε μακρὰ διὰ τὴν συναίρεσιν ὄον, ἀπλαῖ, Ἔρμαϊ. Οἱ ἀσυναίρετοι τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 111. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς ο-ς καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ο-ν, τὰ ὅποια χαρακτῆρα μὲν ἔχουσιν ο, πτωτικὰς δὲ καταλήξεις τὰς αὐτὰς τῶν ἄρσεν. τῆς α'. κλίσεως, πλὴν τῆς ἐνικ. καὶ πληθ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδετέρων, αἰτινες τοῦ μὲν ἐνικ. ἀριθ. ἔχουσι ν, τοῦ δὲ πληθ. ζ· αὗται δὲ ἐπισυναπτόμεναι εἰς τὸν χαρακτῆρα ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ τὰς ἐξῆς καταλήξεις·

	Ἐρικὸς		Δυϊκὸς		Πληθυντικὸς	
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδέτ.		ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδέτ.	
Ὄνομ.	ο-ς	ο-ν	ω ³	ο-ι	ζ ⁶	
Γεν.	ου ¹	ου	ο-ιν	ων	ων	
Δοτ.	ω ²	ω		ο-ις ⁴	ο-ις	
Αἰτ.	ο-ν	ο-ν	ω	ους ⁵	ς	
Κλητ.	ε	ο-ν		ο-ι	ς	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐρικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ δῆμος,	ἄνθρωπος,	ἡ ἄμπελος,	τὸ ἄροτρον,
Γεν.	τοῦ δήμου,	ἀνθρώπου,	τῆς ἀμπέλου,	τοῦ ἀρότρου,
Δοτ.	τῷ δήμῳ,	ἀνθρώπῳ,	τῇ ἀμπέλῳ,	τῷ ἀρότρῳ,
Αἰτ.	τὸν δῆμον,	ἄνθρωπον,	τὴν ἄμπελον,	τὸ ἄροτρον,
Κλητ.	ὦ δῆμε.	ἄνθρωπε.	ὦ ἄμπελε.	ὦ ἄροτρον.

1) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. γεν. ο υ ἐγένετο ἐκ συναίρεσεως τοῦ ο ο ('Ομορ. οιο), ὄον, λόγοις-(λόγο)-λόγου.

2) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. δοτ. ω ἐγένετο ἐκτάσει τοῦ χαρακτῆρος ο εἰς ω καὶ συναίρεσει μετὰ τοῦ ι· ω ι-ω.

3) Ἡ κατάληξις τῆς δυϊκ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ω ἐγένετο ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω καὶ συναίρεσει μετὰ τοῦ ε· ω-ε-ω.

4) Αἱ κατάληξεις αἰς καὶ οἰς τῆς δοτ. πληθ. τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως ἐγένοντο κυρίως ἐκ τῶν παλαιῶν αἰσι, οἰσι ἀποκοπῆ τοῦ ι· ὄον, θάλιασι, θάλιας, νέοισι-νέοις· διότι τὸ πάλαι πασῶν τῶν κλίσεων ἡ δοτ. πληθ. ἔληγεν εἰς σι, ὅπερ ἐσώθη ἐν τῇ γ'. κλίσει καὶ παρὰ τοῖς ποιητ. ἐν τῇ α' καὶ β'.

5) Ἡ κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. ους ἐγένετο ἀποβολῆ τοῦ τ πρὸ τοῦ ς καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ου (§ 95)· ονς-ους.

6) Ὁ χαρακτῆρ ο πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως ων τῆς γεν. πληθ. καὶ τοῦ ζ τῆς πληθ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἐξηφανίσθη.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν.κ.αί.	τῷ δῆμῳ,	ἀνθρώπῳ,	(τὰ) ἀμπέλῳ,	τῷ ἀρότρῳ,
Γεν.κ.δ.	τοῖν δῆμοιν,	ἀνθρώποιν,	(ταῖν) ἀμπέλοιν,	τοῖν ἀρότροιν,
Κλητ.	ὦ δῆμῳ.	ἀνθρώπῳ.	ὦ ἀμπέλῳ.	ὦ ἀρότρῳ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ δῆμοι,	ἄνθρωποι,	αἱ ἀμπελοί,	τὰ ἄροτρα,
Γεν.	τῶν δῆμων,	ἀνθρώπων,	τῶν ἀμπέλων,	τῶν ἀρότρων,
Δοτ.	τοῖς δῆμοις,	ἀνθρώποις,	ταῖς ἀμπέλοις,	τοῖς ἀρότροις,
Αἰτ.	τούς δῆμους,	ἀνθρώπους,	τὰς ἀμπέλους,	τὰ ἄροτρα,
Κλητ.	ὦ δῆμοι,	ἄνθρωποι.	ὦ ἀμπελοί.	ὦ ἄροτρα.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ εἰς ὄν οὐδέτερα κλίνονται καὶ τὰ εἰς ὄν θηλ. ὑποκοριστικά· οἶον, ἡ Γλυκέριον, ἡ Γναθαίνιον, κλπ.

§ 112. Ἡ ἐνική κλητ. ἀττικῶς εἶναι πολλακίς ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὦ λόγε καὶ ὦ λόγος καὶ αἰείποτε ὦ θεός· ἡ δὲ κλητ. τοῦ ἀδελφὸς ἀναβιβάζει τὸν τόνον παρὰ τὸν κανόνα (134, 9)· οἶον, ὦ ἀδελφε.

ΣΗΜ. α'. Πολλὰ ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀρσενικά ἢ θηλυκὰ ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται οὐδέτερα· οἶον, ὁ δεσμὸς-τὰ δεσμά¹, ἡ κέλευθος-τὰ κέλευθα. Τὸ δὲ στάδιον ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶνε οὐδέτερον, ἐν δὲ τῷ πληθ. ἀρσενικόν· οἶον, τὸ στάδιον-οἱ στάδιοι καὶ σπανίως τὰ στάδια (162).

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ ὀνόματα ἀλλάσσοντα γένος ἀλλάσσουν καὶ σημασίαν· οἶον, ὁ ἄθλος (ὁ ἀγών), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον) κλπ. (§ 162).

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς β' κλίσεως.

§ 113. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς β' κλίσεως ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτήρος τὰ φωνήεντα ε, ο καὶ τὸ μὲν εα καὶ σα συναϊροῦνται εἰς α' οἶον, ὄστέα-ὄστα, ἀπ.λόα-ἀπ.λα· τὸ δὲ εο καὶ οο καὶ οη εἰς ου· οἶον, ὄστέον-ὄστοῦν, ἀπ.λόος-ἀπ.λοῦς, ἀπ.λόε-ἀπ.λοῦ. Τὸ δὲ ε καὶ ο πρὸ τῶν μακρῶν φωνηέντων ἢ διφθόγγων ἀποβάλλονται κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ πλόος-πλοῦς,	περίπλοος-περίπλους,	τὸ δστέον-δστοῦν,
Γεν.	τοῦ πλόου-πλοῦ,	περιπλόου-περίπλου,	τοῦ δστέου-δστοῦ,
Δοτ.	τῷ πλόῳ-πλοῦ,	περιπλόῳ-περίπλω,	τῷ δστέῳ-δστοῦ,
Αἰτ.	τὸν πλόον-πλοῦν,	περίπλοον-περίπλουν,	τὸ δστέον-δστοῦν,
Κλητ.	ὦ πλόε-πλοῦ.	περίπλοε-περίπλου.	ὦ δστέον-δστοῦν.

1) Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης, ὁ πλοῦτος τὰ πλοῦτη, ὁ λόγος τὰ λόγια.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. κ. αἰ.	τὼ πλώ-πλώ,	περιπλώ-περίπλω,	τὼ δστέω-δστώ,
Γεν. κ. δ.	τοῖν πλόοιν-πλοῖν,	περιπλόοιν-περίπλοιν,	τοῖν δστέοιν-δστοῖν,
Κλητ.	ὦ πλώ-πλώ.	περιπλώ-περίπλω.	ὦ δστέω-δστώ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ πλόοι-πλοῖ,	περίπλοοι-περίπλοι,	τὰ δστέα-δστέα,
Γεγ.	τῶν πλώων-πλών,	περιπλώων-περίπλων,	τῶν δστέων-δστών,
Δοτ.	τοῖς πλόοις-πλοῖς,	περιπλόοις-περίπλοις,	τοῖς δστέοις-δστοῖς,
Αἰτ.	τοὺς πλόους-πλοῦς,	περιπλόους-περίπλους,	τὰ δστέα-δστέα,
Κλητ.	ὦ πλόοι-πλοῖ.	περίπλοοι-περίπλοι.	ὦ δστέα-δστέα.

§ 114. Ἡ συνηρημένη ἐνικὴ κλητικὴ δὲν ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. Συναίρουσται δὲ ἐκ μὲν τῶν εἰς εὐς τὰ μετουσιαστικὰ καὶ τὰ συγενικά· οἶον, χρύσεος-οὔς, ἀδελφιδέος-οὔς. Ἐκ τῶν εἰς οὐς, τὸ θροῦς, νοῦς, πλοῦς, ροῦς, χλοῦς, χνοῦς καὶ τὰ ἐκ τούτων σύνθετα καὶ τὰ εἰς πλοῦς, καὶ τὰ εἰς θοῦς (κύρια ὀνόματα)· οἶον, εὔνοος, ἀπλοῦς, Πειρίθους. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς οὐς δὲν συναίρουσται· οἶον, ὄγδοος, ἀθρόος, οἰνοχόος, ὑπήκοος, ἀντίξοος, δορυξόος (μεταγεν.) κτλ. Τὸ δὲ ἀντίξοος, δορυξοῦς εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 115. Τὸ οα ἐν τοῖς συνθέτοις μένει ἀσυναίρετον· οἶον, εὔνοια, εὐπλοια, πυρίπνοα· ἐξαιρουσται τὰ εἰς πλους πολλαπλασιαστικὰ· οἶον, ἀπλόα-ᾶ, διπλόα-ᾶ, κτλ.

§ 116. Τινὰ κύρια ὀνόματα σύνθετα ἐκ τοῦ νοος συγκόπτουσι τὸ ο τῆς παραληγούσης καὶ ἐκτείνουσι τὸ προηγούμενον βραχὺ δίχρονον εἰς μακρόν, καὶ κλινονται ἀσυναίρετως· οἶον, Εὐθρόος, Κρατίτος ἀντὶ Εὐθρόοος-οὐς, Κρατίτοος-οὐς.

§ 117. Τὰ εἰς οος-οὐς σύνθετα συναίρουμένα τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, εὔνοος-εὔνοος, εὔνοου-εὔνου, εὔνοοι-εὔνοι, πλὴν τῶν εἰς πλοῦς πολλαπλασιαστικῶν, τὰ ὅποια τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, τριπλόος-τριπλοῦς, τριπλόου-τριπλοῦ, τριπλόοι-τριπλοῖ· τὸ δὲ δορυξόος-δορυξοῦς εἶναι μεταγεν.

§ 118. Τὸ κάρεον καὶ τὰ εἰς εὐς καὶ εον μετουσιαστικὰ συναίρουμένα καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὸ ἐκ συναίρέσεως προκύπτον φωνῆεν, καὶ ὅταν μηδέτερον τῶν συναιρετέων φωνηέντων τονίζηται ἐναντίον τοῦ κανόνος (§ 57)· οἶον, κάρεον-οῦν, χρύσεος-οὔς.

§ 119. Ἡ συνηρημένη δυϊκὴ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (58)· οἶον, τὼ ρώ-ρώ, τὼ πλώ-πλώ.

ΣΗΜ. Ἡ καταληκτικὴ δίφθογγος οἰ τῆς συνηρημένης πληθ. ὀνομ. καὶ κλητ. οἰ εἶνε μακρὰ ὡς προερχομένη ἐκ συναίρέσεως· οἶον, πλόοι-πλοῖ, ἀπλόοι-ἀπλοῖ· ἔχουσι δὲ αὐτὴν βραχεῖαν πάντα τὰ μὴ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, εὔνοι, εὐπλοι, εὔροι.

Δευτέρα ἄττικὴ κλίσις.

§ 120. Ἡ δευτέρα ἄττικὴ κλίσις περιέχει ὀνόματά τινα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. εἰς ω-ς καὶ οὐδέτερα εἰς ω-γ, τὰ ὅποια φυλάττουσι τὸ ω εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ ὑπογράφουσι τὸ ι, ὅπου ἐν τῇ κοινῇ κλίσει ὑπογράφεται ἢ προσγράφεται· λέγεται δὲ ἄττικὴ αὕτη ἡ κλίσις, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὴν ἰδίως οἱ Ἄττικοι.

§ 121. Τῆς παραληγούσης τὸ εἰ καὶ α μακρὸν οἱ Ἄττικοι ἔτρεπον εἰς ε· οἶον, εὐγεῖος-εὐγεως, λαδός-λεώς· τὸ δὲ βραχὺ α ἐφύλαττον ἀμετάβλητον· οἶον, λεγρός-λεγρός· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὀνομ.	ὁ	λεώς,	ἡ	ἄλω,	τὸ	Γλεων,
Γεν.	τοῦ	λεώ,	τῆς	ἄλω,	τοῦ	Γλεω,
Δοτ.	τῷ	λεφ,	τῇ	ἄλω,	τῷ	Γλεω,
Αἰτ.	τόν	λεών,	τήν	ἄλων,	τὸ	Γλεων,
Κλητ.	ῶ	λεώς.	ῶ	ἄλω.	ῶ	Γλεων.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὀν. καὶ αἰτ.	τῶ	λεώ,	(τὰ)	ἄλω,	τῶ	Γλεω,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	λεφν,	(ταῖν)	ἄλων,	τοῖν	Γλεων,
Κλητ.	ῶ	λεώ.	ῶ	ἄλω,	ῶ	Γλεω.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὀνομ.	οἱ	λεφ,	αἱ	ἄλω,	τὰ	Γλεω,
Γεν.	τῶν	λεών,	τῶν	ἄλων,	τῶν	Γλεων,
Δοτ.	τοῖς	λεφς,	ταῖς	ἄλω,	τοῖς	Γλεω,
Αἰτ.	τούς	λεώς,	τάς	ἄλω,	τὰ	Γλεω,
Κλητ.	ῶ	λεφ.	ῶ	ἄλω.	ῶ	Γλεω.

ΣΗΜ. Οὕτω κλίνονται: 1) τὰ ἐκ τοῦ γέα, γῆρας, κέρας (κρέας), καὶ ναῦς σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ εὐγεως, ἀγήρω, χρυσόκερω, ἀπόκρω (μεταγεν.), λιπόνω· 2) τὰ ἐπίθετα ἄνεως, ἀξιόχρω, πλέως, καὶ τὰ οὐσιαστικά ὁ λαγός, ὁ ὀρφῶς, ὁ ταός, ὁ κάλω, ἡ ἔω, ἡ γάλω καὶ γάλω.

§ 122. Ἡ κλητ. εἶνε πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομ. οἶον, λεώς-ῶ λεώς.

§ 123. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ καὶ μάλιστα τῶν κυρίων ὀνομάτων πολλακίς εὐρίσκεται καὶ ἄνευ τοῦ γ κατὰ μεταπλασμὸν (§ 161 ς)· ἢ ἄλω-τήν ἄλω, ὁ ἀγήρω-τόν ἀγήρω, ὁ Ἄθω-τόν Ἄθω, ἢ Κῶς-τήν Κῶ καὶ ἀείποτε ἢ ἔω-τήν ἔω.

§ 124. Τὰ οὐδέτερα σχηματίζουσι πάντοτε σχεδὸν τὴν πληθ.

ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. κατὰ τὴν κοινὴν β'. κλισίην οἶον, τὰ ἔλεα, τὰ ἔμπλεα, τὰ ἀξιόχρεα, τὰ ἔκπλεα, καὶ ἔκπλεω.

§ 125. Τὰ ἀττικά τονίζονται ὅπου καὶ τὰ κοινὰ καὶ φυλάττουσι τὸν τόνον τῆς ἐνίκ. ὄνομ. ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, εἰς πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις παρὰ τὸν κανόνα (§ 33) οἶον, (λαός) λεώς, τοῦ λεώ, (ἀγήραος) ἀγήρω, τοῦ ἀγήρω, (Μερέλαος) Μερέλεως, τοῦ Μερέλεω.

§ 126. Τὰ ὀξύτονα δὲν περισπῶσι τὴν γενικὴν καὶ δοτ. παντός ἀριθμοῦ παρὰ τὸν κανόνα (134,8) οἶον, ὁ λεώς, τοῦ λεώ, τῷ λεώ, τοῖν λεών, τῶν λεών, τοῖς λεώς· ὁ πετεώς, τοῦ πετεώ, τῷ πετεώ¹.

§ 127. Περισπῶνται εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις τὰ μονοσύλλαβα, τὰ ξενικὰ κύρια ὀνόματα καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικούς, τὸ λαγῶς, ὄρφῶς καὶ τυφῶς·² οἶον, ἡ Κῶς, τῆς Κῶ, τῇ Κῶ, τὴν Κῶ, ὁ Γλῶς, τοῦ Γλῶ, Ταμῶς, Νεκῶς.³

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 128. Ἡ τρίτη κλισίς περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν λήγοντα ἐν τῇ ἐνίκῃ ὄνομ. εἰς τὰ φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα ρ, ρ, σ, (ξ, ψ).

§ 129. Πτωτικαὶ καταλήξεις τῆς γ'. κλίσεως εἶνε αὗται·

	Ἑνικός		Δυϊκός	Πληθυντικός	
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.		ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Ὄνομ.	ς	—	ε	ες	ς
Γεν.	ος	ος	οιν	ων	ων
Δοτ.	ε	ε		σι	σι
Αἰτ.	ς	—	ε	ς	ς
Κλητ.	ς	—		ες	ς

§ 130. Πτωτικὴ κατάληξις τῆς ἐνίκ. ὄνομ. τῶν μὲν ἄρσ. καὶ θηλ. εἶνε ς, τῶν δὲ οὐδετέρων δὲν ὑπάρχει. Τὰ ἀρσενικὰ ὅμως τῶν εἰς ων μετοχῶν καὶ ὀνομάτων καὶ τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. πολλῶν ὑγραληκτῶν ὀνομάτων δὲν προσλαμβάνουσι τὸ ς, ἀλλ' ἐκτείνουσι μόνον τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ληγούσης.

¹ Ἐπὶ πάσης πτώσεως τὰ εἰς ως ἄττικά τῆς ἰδίας εὐθείας τὸν τόνον φυλάττει (Χοιροβ.)

² Καὶ ἐν τοῖς εἰς ως ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν οὐδὲν περισπᾶται πλὴν τοῦ ὄρφῶς καὶ λαγῶς καὶ τυφῶς (Ἡρφδιαν)· ἀλλὰ πολλοὶ μόνον τὴν γεν. καὶ δοτ. περισπῶσι, τὰς δὲ ἄλλας ὀξύνουσιν· οἶον, ὁ λαγῶς, τοῦ λαγῶ κτλ.

³ Τὰ μὴ μονοσύλλαβα ξενικὰ κύρια ὀνόματα πολλὰ ὀξύνουσιν· ὁ Ταμῶς, ὁ Νεκῶς.

§ 131. Αἱ καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων *ι, α, ας, τῆς γ'*. κλίσεως, ἐάν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναϊρέσεως, εἶνε βραχεῖται· οἶον, αἰῶνι, αἰῶνς, αἰῶνς.

§ 132. Τὸ στέλεχος τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται, ἐάν ἀπὸ τῆς γενικῆς ἢ ἄλλης πτώσεως ἀποβληθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις· οἶον, τοῦ θηρός, ἄρπαγος, λέοντος, κίος, ἰχθύος στέλεχος εἶνε τὸ θηρ, ἄρπαγ, λεοντ, κι, ἰχθυ.

ΣΗΜ. Πολλῶν ὀνομάτων τὸ στέλεχος εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς κλητικῆς, διότι ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν εἶνε παρηλλαγμένον· οἶον, πόλι-ς, πόλεως, ὦ πόλι, ἡδύ-ς, ἡδέος, ὦ ἡδύ, βοῦ-ς, βοός, ὦ βοῦ, γραῦ-ς, γραός, ὦ γραῦ.

§ 133. Τὰ ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται εἰς τρία·

1. Εἰς ἀφωρόληκτα, ἐάν ἔχωσι χαρακτῆρα ἀφωνον· οἶον, ἄραψ-ἄραβ-ος, πλάξ-πλακ-ός, πατρίς-πατριδ-ος.

2. Εἰς ὑγράληκτα, ἐάν ἔχωσι χαρακτῆρα ὑγρὸν (*ρ, ρ*)· μῆρ-μην-ός, σωτήρ-σωτηρ-ος, ἄλς-ἄλ-ός (μοναδικόν).

3. Εἰς φωνηεντόληκτα, ἐάν ἔχωσι χαρακτῆρα φωνῆεν· οἶον, κίς-κι-ός, ἰχθύς-ἰχθύ-ος.

ΣΗΜ. Πολλάκις ὁ χαρακτῆρ εἶνε δύο σύμφωνα, ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου (ντ, ρκ, γγ=γγ) ἢ κτ' οἶον λέων-λέοντος, σᾶρξ-σαρκός, σάλπιγξ-σάλπιγγος, νύξ-νυκτός.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

α'. ἀφωρολήκτων.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ ἄραψ,	κόλαξ,	γίγας,	λέων,	ὀδούς,
Γεν.	τοῦ ἄραβος,	κόλακος,	γίγαντος,	λέοντος,	ὀδόντος,
Δοτ.	τῷ ἄραβι,	κόλακι,	γίγαντι,	λέοντι,	ὀδόντι,
Διτ.	τὸν ἄραβα,	κόλακα,	γίγαντα,	λέοντα,	ὀδόντα,
Κλητ.	ὦ ἄραψ.	κόλαξ.	γίγας.	λέον.	ὀδούς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. κ. αἰ.	τὼ ἄραβε,	κόλακε,	γίγαντε,	λέοντε,	ὀδόντε,
Γεν. κ. δο.	τοῖν ἄράβων,	κολάκοιν,	γιγάντων,	λέοντων,	ὀδόντων,
Κλητ.	ὦ ἄραβε.	κόλακε.	γίγαντε.	λέοντε.	ὀδόντε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ ἄραβες,	κόλακες,	γίγαντες,	λέοντες,	ὀδόντες,
Γεν.	τῶν ἄράβων,	κολάκων,	γιγάντων,	λέοντων,	ὀδόντων,
Δοτ.	τοῖς ἄραβι,	κόλαξι,	γίγασι,	λέουσι,	ὀδοῦσι,
Διτ.	τοὺς ἄραβας,	κόλακας,	γίγαντας,	λέοντας,	ὀδόντας,
Κλητ.	ὦ ἄραβες.	κόλακες.	γίγαντες.	λέοντες.	ὀδόντες.

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡ πλάξ,	πατρίς,	φάλαγξ,	νύξ,	τὸ σῶμα,
Γεν.	τῆς πλακός,	πατρίδος,	φάλαγγος,	νυκτός,	τοῦ σώματος,
Δοτ.	τῇ πλακί,	πατρίδι,	φάλαγγι,	νυκτί,	τῷ σώματι,
Αἰτ.	τῆν πλάκα,	πατρίδα,	φάλαγγα,	νύκτα,	τὸ σῶμα,
Κλητ.	ὦ πλάξ.	πατρίς.	φάλαγξ.	νύξ.	ὦ σῶμα.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν.κ.αί.	τὰ πλάκε,	πατρίδε,	φάλαγγε,	νύκτε,	τὰ σώματε,
Γεν.κ.δο.	ταῖν πλακοῖν,	πατρίδοιν,	φαλάγγειν,	νυκτοῖν,	τοῖν σώματοιν,
Κλητ.	ὦ πλάκε.	πατρίδε.	φάλαγγε.	νύκτε.	ὦ σώματε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	αἱ πλάκες,	πατρίδες,	φάλαγγες,	νύκτες,	τὰ σώματα,
Γεν.	τῶν πλακῶν,	πατρίδων,	φαλάγγων,	νυκτῶν,	τῶν σωμάτων,
Δοτ.	ταῖς πλαξί,	πατρίσι,	φάλαγγί,	νυξί,	τοῖς σώμασι,
Αἰτ.	τάς πλάκας,	πατρίδας,	φάλαγγας,	νύκτας,	τὰ σώματα,
Κλητ.	ὦ πλάκες.	πατρίδες.	φάλαγγες.	νύκτες.	ὦ σώματα.

β'. ὑγρολήκτων.

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ μῆν,	ποιμήν,	αἰών,	ἡ ἀηδών,	ῥίς,
Γεν.	τοῦ μηνός,	ποιμένος,	αἰῶνος,	τῆς ἀηδόνας,	ρίνός,
Δοτ.	τῷ μηνί,	ποιμένι,	αἰῶνι,	τῇ ἀηδόνι,	ρίνι,
Αἰτ.	τὸν μῆνα,	ποιμένα,	αἰῶνα,	τῆν ἀηδόνα,	ρίνα,
Κλητ.	ὦ μῆν.	ποιμήν.	αἰών.	ὦ ἀηδών.	ρίς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν.κ.αί.	τὼ μῆνε,	ποιμένε,	αἰῶνε,	τὰ ἀηδόνε,	ῥίνε,
Γεν.κ.δο.	τοῖν μηνοῖν,	ποιμένοιν,	αἰῶνοιν,	ταῖν ἀηδόνοιν,	ρίνοῖν,
Κλητ.	ὦ μῆνε.	ποιμένε.	αἰῶνε.	ὦ ἀηδόνε.	ῥίνε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ μῆνες,	ποιμένες,	αἰῶνες,	αἱ ἀηδόνες,	ῥίνες,
Γεν.	τῶν μηνῶν,	ποιμένων,	αἰῶνων,	τῶν ἀηδόνων,	ρίνων,
Δοτ.	τοῖς μηνσί,	ποιμέσι,	αἰῶσι,	ταῖς ἀηδόσι,	ρίσι,
Αἰτ.	τοὺς μῆνας,	ποιμένας,	αἰῶνας,	τάς ἀηδόνας,	ρίνας,
Κλητ.	ὦ μῆνες.	ποιμένες.	αἰῶνες.	ὦ ἀηδόνες.	ῥίνες.

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	ῥήτωρ,	κλητήρ,	αἰθέρ,	μέλας,	τὸ ῥήτορ,
Γεν.	τοῦ	ῥήτορος,	κλητήρος,	αἰθέρος,	μέλανος,	τοῦ ῥήτορος,
Δοτ.	τῷ	ῥήτορι,	κλητήρι,	αἰθέρι,	μέλανι,	τῷ ῥήτορι,
Αἰτ.	τὸν	ῥήτορα,	κλητήρα,	αἰθέρα,	μέλανα,	τὸ ῥήτορ,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορ.	κλητήρ.	αἰθέρ.	μέλαν.	ῶ ῥήτορ.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. κ. αἰτ.	τὼ	ῥήτορες,	κλητήρε,	αἰθέρε,	μέλανε,	τὼ ῥήτορες,
Γεν. κ. δοτ.	τοῦν	ῥητόρων,	κλητήροιν,	αἰθέροιν,	μέλανοιν,	τοῦν ῥητόροιν,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορες.	κλητήρε.	αἰθέρε.	μέλανε.	ῶ ῥήτορες.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	ῥήτορες,	κλητήρες,	αἰθέρες,	μέλανες,	τὰ ῥήτορα,
Γεν.	τῶν	ῥητόρων,	κλητήρων,	αἰθέρων,	μέλάνων,	τῶν ῥητόρων,
Δοτ.	τοῖς	ῥήτορασι,	κλητήρασι,	αἰθέρασι,	μέλασι,	τοῖς ῥήτορασι,
Αἰτ.	τούς	ῥήτορας,	κλητήρας,	αἰθέρας,	μέλανας,	τὰ ῥήτορα,
Κλητ.	ῶ	ῥήτορες.	κλητήρες.	αἰθέρες.	μέλανες.	ῶ ῥήτορα.

γ'. φωνεντολήκτων

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	θώς,	κίς,	ἰχθύς,
Γεν.	τοῦ	θώος,	κίός,	ἰχθύος,
Δοτ.	τῷ	θώι,	κίι,	ἰχθύι,
Αἰτ.	τὸν	θῶα,	κίιν,	ἰχθύον,
Κλητ.	ῶ	θώς.	κίς.	ἰχθύς.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. καὶ αἰτ.	τὼ	θῶε.	κίε,	ἰχθύε,
Γεν. καὶ δοτ.	τοῖν	θῶοιν,	κίοιν,	ἰχθύοιν,
Κλητ.	ῶ	θῶε.	κίε.	ἰχθύε.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	θῶες,	κίες,	ἰχθύες,
Γεν.	τῶν	θῶων,	κίῶν,	ἰχθύων,
Δοτ.	τοῖς	θῶσί,	κίσι,	ἰχθύσι,
Αἰτ.	τούς	θῶας,	κίας,	ἰχθύς καὶ (ἰχθύας)
Κλητ.	ῶ	θῶες.	κίες.	ἰχθύες.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ μὲν τὸ θῶς κλίνεται καὶ τὸ ταῶς, κατὰ δὲ τὸ κίς καὶ τὸ κίς, πόρτις, ἴδρις, Συέννεσις, Ἰφίς κλπ. κατὰ δὲ τὸ ἰχθύς τὰ εἰς υς-υος οὐσιαστικῶν ἀρσ. καὶ θηλ. καὶ τὰ ἐκ τοῦ δάκρυ καὶ ἰχθύς σύν-

θετα ἐπίθετα· οἶον, ὁ στάχυς, βότρυς, σῦς, μῦς, ἡ πίτνυς, ἡ πληθύς, τριτύς, τετρακτύς, ὁ, ἡ ἄδακρυς, πολυῖχθυσ, πλὴν τοῦ ἔγγεαυς, ὅπερ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. ἀριθμῷ κλίνεται κατὰ τὸ πῆχυς.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	γραῦς,	ναῦς,	ὁ, ἡ βοῦς,	γράες,	νῆες,	βόες,
Γεν.	γραός,	νεώς,	βοός,	γραῶν,	νεῶν,	βοῶν,
Δοτ.	γραί,	νηί,	βοί,	γραυσί,	ναυσί,	βουσί,
Αἰτ.	γραῦν,	ναῦν,	βοῦν,	γραῦς,	ναῦς,	βοῦς,
Κλητ.	ῶ γραῦ.	ῶ ναῦ.	ῶ βοῦ.	ῶ γράες.	ῶ νῆες.	ῶ βόες.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. αἰτ.	γράε,	—	βόε,
Γεν. δοτ.	γραοῖν,	νεοῖν,	βοοῖν.
Κλητ.	ῶ γράε.	—	ῶ βόε.

ΣΗΜ. 6'. Τὸ υ τῶν εἰς αὐς οὐς, ὡς καὶ τῶν εἰς εὐς (§ 137), ὅταν συμπέσῃ μεταξὺ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ μόνον πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τέλει λέξεως μένει. Περὶ δὲ τῆς αἰτ. πληθ. ἰχθύς, βοῦς, πόρτις, ὅρα § 153.

Παρατηρήσεις γενικαὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων
καὶ τῶν τριῶν κλίσεων.

§ 134. Ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν τριῶν κλίσεων παρατηροῦνται γενικῶς ταῦτα·

1) Τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἡ μὲν αἰτ. καὶ κλητ. εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομ., ἡ δὲ δοτ. ὁμοία τῇ γενικῇ.

2) Ἡ πληθ. κλητ. εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομ.

3) Ἡ γεν. πληθ. καὶ τῶν τριῶν κλίσεων λήγει εἰς *ων* καὶ διὰ τοῦτο λέγεται *μέση*.

4) Ἡ ἐνικὴ δοτ. πρῶτων τῶν κλίσεων ἔχει τελικὸν *ι*, τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ *α'*. καὶ *β'*. κλίσει ὑπογράφεται, ἐν δὲ τῇ *γ'*. προσγράφεται· οἶον, τῇ τιμῇ, τῷ θεῶ, τῷ θωί. Τὸ δὲ ἐν τῷ *κέραϊ-κέρα*, κλπ. ὑπογεγραμμένον *ι* προέρχεται ἐκ συναίρεσεως.

5) Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ.

6) Τὰ δίχρονα ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων, εἰάν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναίρεσεως, εἶναι βραχέα· οἶον, *μῆ.λα*, *σῶμα*, *σίγαλι*, τὸ *ἄστυ*.

ΣΗΜ. Ἡ πρώτη κλίσις οὐδέτερα ὀνόματα δὲν ἔχει.

7) Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς

ληγούσης ὀξύνεται καὶ μακράν ἐάν ἔχη αὐτήν· οἶον, ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή.

8) Ἡ μακροκατάληκτος γεν. καὶ δοτ. τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ, ταῖν τιμαῖν, τῶν τιμῶν, ταῖς τιμαῖς, πλὴν τῶν ὀξύτων ἀττικῶν· λεώς, λεώ, κτλ. (§ 126).

9) Εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται ἡ ἐνικὴ ὄνομ. εἰς τὴν αὐτὴν τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐάν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα· οἶον, τιμῆ-τιμήν, λόγος-λόγου, ἄνθρωπος-ἀνθρώπου-ἀνθρωπον.

ΣΗΜ. Πόλλων τινων ὀνόματα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ παροξύτονα ἢ προπαροξύτονα ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται ὀξύτονα· οἶον, Ἄβη-Ἄβαί, Πλάταια-Πλαταιαί, Θεσπια-Θεσπιαί.

Συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως.

Α'. Ὀλοπαθῆ.

§ 135. Τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως πάσχοσι τὴν συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ χαρακτῆρος καὶ κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 133, α, β', γ'), συναίρουσι δέ·

1) Τὰ αω καὶ αο εἰς ω· οἶον, Ξεροφάωρ-ῶν, Ξεροφάορτος-ῶντος, κλπ.

2) Τὸ αἰ εἰς α· οἶον, Θράϊξ-Θράξ, Θράϊκος-Θρακός, κλπ.

3) Τὸ οἰ εἰς οἰ· οἶον, οἷς οἷς, οἷος-οἷός, οἷοι-οἷά, οἷν-οἷν, ὦ οἷς· οἷε-οἷε, οἷον-οἷον, οἷος-οἷος, οἷων-οἷων, οἷσι-οἷσί, οἷας-οἷας (καὶ οἷς-οἷς).

ΣΗΜ. Τοῦτο συναίρουμένον κλίνεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα· ἐν δὲ τῇ ἐνικῇ κλητ. μένει ἀσυναίρετον.

4) Τὸ οεις καὶ οε εἰς οἰ· οἶον, ἀμαθόεις-ἀμαθοῦς-ἀμαθόεντος-ἀμαθοῦντος, πλακοῖεις-πλακοῦς, πλακόεντος-πλακοῦντος,

5) Τὸ ηεις εἰς ης καὶ τὸ ηε εἰς η· οἶον, τιμήεις-τιμῆς, τιμήεντος-τιμῆντος, φωνήεις-φωνῆς, φωνήεντος-φωνῆντος.

ΣΗΜ. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ δὲν ὑπογράφουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. τῶν ταιούτων ὀνομάτων, διότι ἡ συναίρεσις τῶν οεις καὶ ηεις γίνεται ἐντὸς τοῦ στελέχους ὅπου δὲν ὑπάρχει ι, ἵνα ὑπογραφῆ· οἶον, (πλακόεντος-πλακοῦντος)-πλακοῦς, (τιμῆεντος-τιμῆντος)-τιμῆς.

6) Τὸ εα εἰς η· οἶον, ἔαρ (ἦρ), ἔαρος-ἦρος, ἔαρι-ἦρι· δέλεαρ (ὄνομ. ἀσυναίρετος πάντοτε), δελήεντος-(δέλητος), κλπ. στέαρ, στέατος (στητός), κλπ., φρέαρ (ὄνομ. ἀσυναίρ.) φρέατος-(φρητός), φρέατι-φρητί· φρέατε, φρέατιον· φρέατα, φρέατων, φρέασι.

ΣΗΜ. α'. Τὸ μὲν δέλεαρ μετὰ τὴν συναίρεσιν ἀναδιβάζει τὸν τόνον, τὸ δὲ στέαρ καὶ φρέαρ καταδιβάζουσι αὐτὸν παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, δελέατος-δέλπτος, στέατος-στητός, φρέατος-φρητός. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ συνηρημένοι τύποι τοῦ δέλεαρ, στέαρ καὶ φρέαρ εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοὺς παλαιοὺς πλὴν τῆς δοτ. φρετί, ἣτις ἐνίοτε ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ὀλοπαθῆ συνηρημένα ὑπάγονται καὶ αἱ μετοχαὶ τοῦ ἐνεστώτος τῶν συνηρημένων ῥημάτων· οἶον, ὁ τιμῶν-τιμῶν, τοῦ τιμά-οντος-τιμῶντος· ὁ ποιῶν-ποιῶν, τοῦ ποιέοντος-ποιούντος· ὁ δη-λῶν-δηλῶν, τοῦ δηλόοντος-δηλοῦντος, κλπ.

Β'. Ὀλιγοπαθῆ.

§ 136. Τὰ ὀλιγοπαθῆ συνηρημένα ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα τὰ φωνήεντα ι, υ (αυ, ευ, ου), ἢ τὰ ἐκθλιπτικὰ σύμφωνα ς, γ καὶ συναίρουσι τὰ τοῦ στελέχους φωνήεντα (α, ο, ε, υ, ω) μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος οὕτω·

α'. τὸ αα καὶ αε	α	κέραα-α, κέραε-α.
τὸ αο καὶ αω	ω	κέραος-ως, κεράων ῶν.
τὸ αοι	εἰς φ	οἶον, κεράοιν-φν.
τὸ αἷ	φ	κεραῖ-φ.
β'. τὸ αε καὶ εε	η	ἀληθέα-ῆ, ἀληθέε-ῆ ¹ .
τὸ εεε	εἰς	ἀληθέες-εἰς.
τὸ εο	εἰς ου	οἶον, ἀληθέος οὔς.
τὸ εω	ω	ἀληθέων-ῶν.
τὸ εοι	οι	ἀληθέοιν-εἰν.
γ'. τὸ οα	ω	ἠχόα ῶ.
τὸ οο	εἰς ου	οἶον, ἠχόος-οὔς.
τὸ οἷ	οι	ἠχόῶ-οἷ.

α'. Τύπος τῶν εἰς υ καὶ υς γεν. εος.

1) Τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεος καὶ (ἄστεως), τῷ ἄστει-ει, τὸ ἄστυ, ὦ ἄστυ· τὸ ἄστεε (ἄστη), τοῖν ἀστέοιν, ὦ ἄστεε· τὰ ἄστεα-η, τῶν ἄστεων, τοῖς ἄστεσι, τὰ ἄστεα-η, ὦ ἄστεα-η.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ἄστυ κλίνεται καὶ τὸ ποιητ. πῶϋ (ἀσυναίρετως ὅμως) καὶ τινὰ ξενικὰ φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν ὀνόματα εἰς ι λήγοντα· οἶον· τὸ σίναπι, κιννάβαρι, πέπερι. Ἡ εἰς εως ἐν. γενικῆ τούτων εἶνε σπανία· οἶον, ἄστεως, κινναδάρεως, πεπερέως.

¹ Περὶ συναίρεσεως τοῦ ε ε εἰς η ἰδὲ § 56 α'. καὶ 138, 2 σημ. β'.

2) ὁ ἡδύς, τοῦ ἡδέος, τῷ ἡδέϊ-ει, τὸν ἡδύν, ᾧ ἡδύ· τῷ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ᾧ ἡδέε· οἱ ἡδέες-εις, τῶν ἡδέων, τοῖς ἡδέσι, τοὺς (ἡδέας) καὶ ἡδέις, ᾧ ἡδέες-εις.

3) τὸ ἡδύ, τοῦ ἡδέος, τῷ ἡδέϊ-ει, τὸ ἡδύ, ᾧ ἡδύ· τῷ ἡδέε, τοῖν ἡδέοιν, ᾧ ἡδέε· τὰ ἡδέα, τῶν ἡδέων, τοῖς ἡδέσι, τὰ ἡδέα, ᾧ ἡδέα.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰς υς οὐδετέρων ἐπιθέτων μένει ἀσυναίρετον· οἶον, τὰ ἡδέα, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ πῆχους συνθέτων· οἶον, τὰ διπλήχεια-ν· τὸ δὲ ἡμίθεα-ν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.—Τὰ εἰς υς, υ, ι δὲν συναίρουσι τὸ εο τῆς ἐνικῆς γενικῆς· οἶον, ἡδύς-ἡδέος, ἄστου ἄστεος, πέπερι πεπέρεως.

β'. Τύπος τῶν εἰς ις καὶ υς γεν. εως οὐσιαστικῶν.

1) ἡ πόλις, πόλεως, πόλει-πόλει, πόλι, ᾧ πόλι· πόλεε-ει, πολεοῖν, ᾧ πόλεε· πόλεες-εις, πόλεων, πόλεσι, πόλεις, ᾧ πόλεες-εις.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πόλις κλίνονται καὶ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς ις γεν. εως οὐσιαστικῶν· οἶον, τάξις, πράξις, λέξις, μάντις, ὄφις, πρύτανις κλπ.

ΣΗΜ. Τῶν εἰς ις τὸ εο τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ συναίρεται ἐνίοτε εἰς εἰ· φύσει φύσει (Πλάτ.) (ζῆται § 56 α'. καὶ 138, 2 σημ. β').

2) ὁ πῆχυς, πήχεως, πήχει-ει, πῆχυν, ᾧ πῆχυν· πήχεε, πηχέοιν, ᾧ πήχεε· πήχες-εις, πήχεων, πήχεσι, πήχεις, ᾧ πήχες-εις.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πῆχυς κλίνεται καὶ τὸ πέλεκυς· τὸ δὲ πρόεδρος, ἐὰν μὲν σημαίῃ τὸν γέροντα, ἔχει ὄνομ. πρόεδρος, αἰτ. πρόεδυν καὶ κλητ. ᾧ πρόεδυ κατὰ τὸ ἰχθύς, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀναπληροῖ ἀπὸ τοῦ προεδύτης· ἐὰν δὲ σημαίῃ τὸν ἀπεσταλμένον, ἔχει μόνον τὴν ἐνικὴν γεν. καὶ δοτ. καὶ τὰ πληθυντικὰ κατὰ τὸ πῆχυς, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ἀναπληροῖ ἀπὸ τοῦ προεδευτής· εἶτι δὲ καὶ τὰ πληθ. τοῦ ἐγχελυσ, τὰ δὲ ἐνικά τούτου κλίνονται κατὰ τὸ ἰχθύς (§ 133, γ').

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς ις φωνηεντόληκτα μονοσύλλαβα ἔχουσι τὸ ι μακρὸν μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, κί'ς, κίός, κῖν, ᾧ κί'ς· κίες κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς υς γεν. υος φωνηεντόληκτα μονοσύλλαβα καὶ τὰ δεξύτονα δισύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα οὐσιαστικὰ ἔχουσι τὸ υ μακρὸν μόνον ἐν τῇ ἐν. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, σῦς, σῆός, σῦν, ᾧ σῦς, σῦες, κλπ. ἰχθυ'ς, ἰχθυ'ός, ἰχθυ'ν, ᾧ ἰχθυ', ἰχθύες κλπ. πλὴν τῶν ἀριθμητικῶν, τριτύς, τετρακτύς, κλπ. ἅπερ ἔχουσι τὸ υ βραχὺ εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις.

γ'. Τύπος τῶν εἰς ες.

§ 137. Τὸ υ τῶν εἰς ες, ὅταν συμπέσῃ μεταξὺ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136)· μένει δὲ μόνον πρὸ συμφώνου καὶ ἐν τέλει λέξεως· κλίνονται δὲ οὕτω·

1) ὁ βασιλεύς, τοῦ βασιλέως, τῷ βασιλεί-ει, τὸν βασιλέα, ᾧ βασιλεῦ· τῷ βασιλέε, τοῖν βασιλέοιν, ᾧ βασιλέε· οἱ βασιλέες-εις,

τῶν βασιλέων, τοῖς βσιλευσι, τοὺς βασιλέας καὶ κοινῶς (βασι-
λεῖς), ὦ βασιλέες-εις.

2) ὁ *Μηλιεύς*, *Μηλιέως-ῶς*, *Μηλιεῖ* εἰ, *Μηλιέα-ᾶ*, ὦ *Μηλιεῦ*
Μηλιέε, *Μηλιέοιν*, ὦ *Μηλιέε*· *Μηλιέες-εἶς*, *Μηλιέων-ῶν*, *Μηλιεῦσι*,
Μηλιέας ᾶς, ὦ *Μηλιέες-εις*.

ΣΗΜ. Τὸ εα καὶ εω τῶν εἰς εὖς μὴ καθαρολόγητων μένουσιν ἀσυναί-
ρετα· οἶον, βασιλεύς, βασιλέως, βασιλέα, βασιλέων, βασιλέας. Τῶν δὲ
καθαρολόγητων συναϊροῦνται τὸν εα εἰς α καὶ τὸ εω εἰς ω· οἶον, *Μηλιεύς*,
Μηλιέως-ῶς, *Μηλιέα-ᾶ*, *Μηλιέων-ῶν*, *Μηλιέας ᾶς*· *Πειραιεύς*, *Πει-*
ραιέως-ῶς, *Πειραιέα-ᾶ*. Ἄλλα πολλάκις τὰ καθαρολόγητα μένουσι καὶ ἀ-
συναίρετα· πάντοτε δὲ τὸ ἀλιεύς, καὶ κλίνονται ὡς τὰ μὴ καθαρολόγητα·

οἶον, ἀλιεύς, ἀλιέως, ἰλιεῖ, ἰλιέα, ἰλιεῖς, ἰλιέων, ἰλιέας· Ἐρετριεύς,
Ἐρετριέως, Ἐρετριεῖ, Ἐρετριέα, Ἐρετριεῖς, Ἐρετριέων, Ἐρετριέας.
ΣΗΜ. 6'. Οἱ ἄρχατοι Ἀττικοὶ τὴν πληθ. ὄνομ. συνήρουν εἰς ης ἐκ τῆς
ἰωνικῆς καταλήξεως ης· οἶον, βασιλῆς, ἰππῆς.—Ἡ πληθ. ὄνομ. τοῦ
Θηπέως, εὔρηται καὶ ἐν συναϊρέσει Θηπέες-εις.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἀσυναίρετον α τῆς ἐνικῆς καὶ πληθ. αἰτ. εἶναι μακρὸν
παρὰ τὸν κανόνα (§ 131)· διότι γίνεται ἐκ τῆς ἰωνικῆς καταλήξεως πα,
πας κατὰ τροπὴν τοῦ η καὶ ε καὶ ἐναλλαγὴν χρόνου· οἶον. βασιλῆα-βα-
σιλέας, βασιλῆας, βασιλέας.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. καὶ κλητ. τῶν εἰς ις, υς, αὐς, καὶ οὐς φωνηεν-
τολήκτων ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· οἶον,
πόλις, πόλιν, ὦ πόλι· μῦς, μῦν, ὦ μῦς· ναῦς, ναῦν, ὦ ναῦ· βοῦς,
βοῦν, ὦ βοῦ, πληθ. τῶν εἰς ις μονοσυλλάβων καὶ τοῦ κλεις, τῶν ὀπίσθων ἢ
μὲν ὀνομαστ. ὀζύονται, ἢ δὲ αἰτ. περισπᾶται· κίς-κῖν, κλεις-κλειν.

Τύποι τῶν ἐχόντων χαρακτ. τὰ ἐκθλιπτικὰ σύμφωνα ς, ν.

α'. Ἐκθλιπτικὸν ς.

§ 138. Τὸ ἐκθλιπτικὸν ς ἔχουσι τὰ εἰς ης ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς
ος καὶ ας οὐδέτερα οὐσιαστικά, τὸ ὅποιον μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ.
καὶ κλητ. τῶν ἄρσ. καὶ ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὐδ. μέ-
νει, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα
διεστῶτα φωνήεντα συναϊροῦνται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136).
*Ἐτι δὲ ἐκθλιπτικὸν ς ἔχουσι καὶ τὰ εἰς ω καὶ ως θηλυκά.

1. Τύπος τῶν εἰς ης καὶ ες ἐπιθέτων.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ, ἡ ἀληθής,	ἡ τριήρης	τὸ ἀληθές,
Γεν.	(ἀληθέος)-οῦς,	τῆς (τριήρεος)-ους,	τοῦ (ἀληθέους)-οῦς,
Δοτ.	(ἀληθεί)εἰ,	τῇ (τριήρει)-ει,	τῷ (ἀληθεί)-ει,
Αἰτ.	(ἀληθέα)-ῆ,	τῆν (τριήρεα)-η,	τὸ ἀληθές,
Κλητ.	ὦ ἀληθές,	ὦ τριῆρες.	ὦ ἀληθές.

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὅν. κ. αἰ.	(ἀληθέε)-ῆ,	τὰ (τριήρεε)-η,	τὼ (ἀληθέε)-ῆ,
Γεν. κ. δ.	(ἀληθέοιν)-οῖν,	ταῖν (τριηρέοιν)-οῖν,	τοῖν (ἀληθέοιν)-οῖν
Κλητ.	(ἀληθέε)-ῆ.	ῶ (τριήρεε)-η.	ῶ (ἀληθέε)-ῆ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὅνομ.	(ἀληθέες)-εις,	αἱ (τριήρεες)-εις,	τὰ (ἀληθέα)-ῆ,
Γεν.	(ἀληθέων)-ῶν,	τῶν (τριηρέων)-ήρων,	τῶν (ἀληθέων)-ῶν,
Δοτ.	ἀληθέσι,	ταῖς τριήρεσι,	τοῖς ἀληθέσι,
Αἰτ.	(ἀληθέας) καὶ εἰς	τὰς (τριήρεας)-ήρεις,	τὰ (ἀληθέα)-ῆ,
Κλητ.	(ἀληθέες)-εις.	ῶ (τριήρεες)-εις.	ῶ (ἀληθέα)-ῆ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εα τῶν εἰς ης ἐπιθέτων, ὅταν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη ε, συναίρεται εἰς α' οἶον, ὁ εὐκλεῆς-τὸν εὐκλεέα-εὐκλεᾶ, τὰ εὐκλεέα-εὐκλεᾶ ὅταν δὲ ὑπάρχη ι ἢ υ, διαφορεῖται οἶον, ὁ ὑγιῆς-τὸν ὑγιέα-ὑγιῆ καὶ ὑγιᾶ, ὁ εὐψυῆς-τὸν εὐψυέα-εὐψυῆ καὶ εὐψυᾶ. Ἡ δὲ αἰτ. πληθ. τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. λήγει πάντοτε εἰς εἰς καὶ οὐδέποτε εἰς ἄς· οἶον, τοὺς εὐκλεεῖς, τοὺς ὑγιεῖς, τοὺς εὐψυεῖς (§ 153).

ΣΗΜ. β'. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κλέος σύνθετα κύρια ὀνόματα συναίρουσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ διπλᾶ εἰς τὴν ἐνικὴν δοτ. οἶον, Ἑρακλέης-ῆς, Ἑρακλέεος-έους, Ἑρακλέει-έει-εἶ, Ἑρακλέεα-έα, ῶ Ἑράκλεες-εις· πληθ. ὄνομ. Ἑρακλέες, αἰτ. Ἑρακλέας.

2. Τύπος τῶν εἰς ος οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

Τὸ τεῖχος, τοῦ τείχεος-ους, τῷ τείχει-ει, τὸ τεῖχος, ῶ τεῖχος· τὼ τείχεε-η, τοῖν τειχέοιν-οῖν, ῶ τείχεε-η· τὰ τείχεα-η, τῶν τειχέων-ῶν, τοῖς τείχεσι, τὰ τείχεα-η, ῶ τείχεα-η.

ΣΗΜ. Τὸ εα τῶν εἰς ος οὐδ. καθαρολήκτων συναίρεται εἰς α' ἀντὶ εἰς η· οἶον, τὰ χρέεα-χρέα, τὰ κλέεα-κλέα, πληθ. τῶν τὸ σκεῦος, τὰ σκευέα-σκεῦη, τὸ τεῦχος, τὰ τεύχεα-τεύχη.

ΣΗΜ. β'. Ἡ συναίρεσις τοῦ εε εἰς η τοῦ δυϊκοῦ ἀριθ. τῶν εἰς ις, ης, ος, εἶνε δωρικὴ παραμείνασα καὶ ἐν τῇ ἄπτικτῇ, εῖρηται ὅμως συχνότατα καὶ ἡ ἄπτ. συναίρεσις τοῦ εε εἰς ει· τούτω τὸ φύσει, τὼ γένει, κλπ.

3. Τύπος τῶν εἰς ας οὐδετέρων οὐσιαστικῶν.

1) τὸ σέλας, τοῦ σέλαος, τῷ σέλαϊ (καὶ σέλᾱ), τὸ σέλας, ῶ σέλας· τὼ σέλαε, τοῖν σελάοιν, ῶ σέλαε· τὰ σέλαα-α, τῶν σελάων, τοῖς σελάσι, τὰ σέλαα-α, ῶ σέλαα-α.

Ὅστω κλίνεται καὶ τὸ δέπας· συναίρουσιν δὲ μόνον ἐν τῇ πληθ. ὄνομ. αἰτ. καὶ κλητ. οἶον, τὰ δέλαα-δέλα, καὶ ἐνίοτε ἐν τῇ ἐνικ. δοτ. οἶον, σέλαϊ-σέλα.

2) τὸ κρέας, τοῦ κρέαος-ως, τῷ κρέαϊ-α, τὸ κρέας, ῶ κρέας·

τῷ κρέαε-α, τοῖν κρεάοιν-ῶν, ᾧ κρέαε-α· τὰ κρέαα-α, τῶν κρεάων-ῶν, τοῖς κρέασι, τὰ κρέαα-α, ᾧ κρέαα-α.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ κρέας κλίνεται καὶ τὸ γῆρας καὶ γέρας, τὸ δὲ κνέφας ἔχει ἀττικῶς μόνον τὴν ἐνικὴν γεν. (κνέφεος) κνέφους, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις σχηματίζει κατὰ τὸ κέρασ.—Τὸ συνηρημένον α εἶναι μακρόν.

4. Τύπος τῶν εἰς ω καὶ ως θηλυκῶν.

1) ἡ πειθῶ, πειθός-οῦς, πειθοῖ-οἰ, πειθῶ-ώ, ᾧ πειθοῖ.

2) ἡ αἰδώς, αἰδός-οῦς, αἰδοῖ-οἰ, αἰδῶ-ῶ, ᾧ αἰδοῖ.

Τὰ δυϊκά καὶ πληθ. τούτων κλίνονται κατὰ τὴν β'. κοινὴν κλίνουσι οἶον, τὰ πειθῶ, ταῖν πειθοῖν, ᾧ πειθῶ· αἰ πειθοῖ, τῶν πειθῶν, ταῖς πειθοῖς, τὰς πειθοῦς, ᾧ πειθοῖ.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πειθῶ κλίνεται καὶ πάντα τὰ εἰς ω θηλ. κατὰ δὲ τὸ αἰδῶς κλίνεται μόνον τὸ Ἴωνικὸν ἥως.

ΣΗΜ. β'. Τὰ μὲν εἰς ω θηλ. δὲν περισπῶσι τὴν συνηρημένην ἐνικὴν αἰτ. παρὰ τὸν κανόνα (§ 58), τὰ δὲ εἰς ως περισπῶσι αὐτήν· οἶον, ἡ πειθῶ-τὴν πειθῶ, ἡ αἰδῶς-τὴν αἰδῶ. Ἡ δὲ ἐνικὴ κλητ. λήγει εἰς οἰ καὶ περισπᾶται· οἶον, ᾧ πειθοῖ, ᾧ αἰδοῖ.

Κλίσις τῶν εἰς ω ν καὶ ον συγκριτικῶν.

§ 139. Τὰ εἰς ων καὶ ον συγκριτικὰ καὶ τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν εἰς τὰς πτώσεις ὅσαι λήγουσιν εἰς ορα, ορες, ἐκθλίβουσι τὸ ν καὶ συναίρουσι πολλάκις τὸ σα εἰς ω καὶ τὸ οες εἰς ους· οἶον,

1) ὁ, ἡ μείζων, μείζονος, μείζονι, μείζονα (καὶ μείζοα) μείζω, ᾧ μείζον· μείζονε, μείζονοιν, ᾧ μείζονε· μείζονες καὶ μείζους, μείζόνων, μείζοσι, μείζονας καὶ μείζους, ᾧ μείζονες καὶ μείζους.

2) τὸ μείζον, μείζονος, μείζονι, μείζον, ᾧ μείζον· μείζονε, μείζονοιν, ᾧ μείζονε· μείζονα καὶ μείζω, μείζόνων, μείζοσι, μείζονα καὶ μείζω, ᾧ μείζονα καὶ μείζω¹.

3) Ἀπόλλων, Ἀπόλλωνος, Ἀπόλλωνι, Ἀπόλλωνα-(Ἀπόλλοα)-Ἀπόλλω, ᾧ Ἀπολλόν.

4) Ποσειδῶν, Ποσειδῶνος, Ποσειδῶνι, Ποσειδῶνα-(Ποσειδῶα) Ποσειδῶ, ᾧ Ποσειδόν.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς αἰτ. πληθ. τοὺς μείζους ὅρα § 153.

¹ Ἐνταῦθα προειμήσαμεν τὴν γνώμην τοῦ Κουρτίου καὶ Κυνηροῦ καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες δέχονται τὴν ἐκθλιψιν τοῦ ν, τῆς γνώμης τοῦ κ. Χατζιδάκη, ὁστις δοξάζει ὅτι ἐνταῦθα γίνεται μεταπλασμός κατὰ τὰ εἰς ω θηλ. ὡς ἐν τῷ ἡ εἰκῶν, τὴν εἰκῶνα καὶ εἰκῶ, τὰς εἰκῶνας καὶ εἰκούς, διότι τὰ εἰς ω θηλ. δὲν ἔχουσι πληθ. ὄνομ. εἰς ους οὔτε πληθ. αἰτ. καὶ κλητ. εἰς ω, κατὰ τὰς ὁποίας νὰ μεταπλασθῶσιν αἱ πτώσεις πληθ. ὄνομ. οἰ, αἰ μείζους καὶ ἡ πληθ. ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τῶν οὔδετ. τὰ μείζω.

§ 140. Τὸ κέρας καὶ τέρας, ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἔχουσι χαρακτηριστῆρα ς, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι τ, τὸ ὁποῖον συνήθως ἀποβάλλεται καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναϊροῦνται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 136)· οἶον,

τὸ κέρας, τοῦ κέρατος καὶ (κέραιος) κέρως, τῷ κέρατι καὶ (κέραι) κέρα, τὸ κέρας, ὦ κέρας· τῷ κέρατε καὶ (κέραιε) κέρα, τοῖν κέρατοι καὶ (κέραιον) κερῶν, ὦ κέρατε καὶ (κέραιε) κέρα· τὰ κέρατα, καὶ (κέραιε) κέρα, τῶν κεράτων καὶ (κεράων) κερῶν, τοῖς κέρασι, τὰ κέρατα καὶ (κέραια) κέρα, ὦ κέρατα καὶ (κέραια) κέρα.

ΣΗΜ. Τὸ τέρας ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ κλίνεται πάντοτε διὰ τοῦ τ, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ διαφορεῖται —Τὸ δὲ συνηρημένον α εἶνε μακρόν.

§ 141. Ἐκ τῶν ὀλιγοπαθῶν συνηρημένων συναϊροῦνται ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ πληθ. γεν. μόνον τὰ εἰς ης, ες, ος καὶ ας· πάντα δὲ τὰ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, πόλις, πόλιε (πόλιε σπάν.), πολέοι, πόλειον· βασιλεύς, βασιλέε, βασιλέοι, βασιλέων· ἡδύς, ἡδέε, ἡδέοι, ἡδέων· ἄστν, ἄστεε, (ἄστη σπάν.), ἀστεοί, ἄστεων, κλπ. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς ος τὴν γεν. πληθ. δὲν συναϊροῦσι πολλακίς οἱ Ἄττικοὶ λέγοντες· ὀρέων, κερδέων, χριλέων, ἀρθέων.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ος δὲν συναϊροῦνται ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἰς ης, ες· οἶον, τῷ γένεε, τοῖν ἡδέοι, τῷ συγγενέε (Πλάτ.).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Γ'. ΚΛΙΣΕΩΣ

Α'. Ὀνομαστική.

α'. Τῶν οὐδετέρων.

§ 142. Τῶν οὐδετέρων ὀνομάτων τῆς γ'. κλίσεως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ δὲν ἔχει πτωτικὴν κατάληξιν (§ 130), ἀλλ' εἶνε αὐτὸ τὸ στέλεχος τοῦ ὀνόματος· οἶον, τὸ ἄστν, τὸ ἡδύ, τὸ ἄρρεν, τὸ ἦτορ, τὸ εὐδαιμον, τὸ ἀληθές, τὸ σέλας, τὸ κρέας. Ἐὰν δὲ τὸ στέλεχος λήγῃ εἰς μὴ ληκτικὸν σύμφωνον, ἀποβάλλεται τὸ σύμφωνον τοῦτο ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχείου φωνήεντος· οἶον, (σωματ)-τὸ σῶμα, (μελιτ)-τὸ μέλι, (λέγοντ)-τὸ λέγον, πλὴν τοῦ (παρτ)-πάρ. Τὰ δὲ εἰς ες οὐσιαστικὰ τρέπουσι τὸ ες εἰς ος· οἶον, (τειχεσ)-τὸ τεῖχος, (σηθησ)-τὸ σηθος, κλπ.

§ 143. Τὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακ. τρέπουσι τὸν χαρακτηριστῆρα τ εἰς ς· οἶον, (λελοιποτ)-τὸ λελοιπός.

τὸ δὲ ὕδωρ, φρέαρ, στέαρ, δέλεαρ, ἦπαρ ἔχουσι στέλεχος λήγον εἰς ρτ καὶ ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ ἀποβάλλεται τὸ τ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλεται τὸ ρ· οἶον, φρέαρ φρέατος, κλπ. τὸ δὲ ὕδωρ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τ ἐκτείνει τὸ α τοῦ στελέχους εἰς ω· ὕδαρτ- ὕδωρ.

β'. Τῶν ἀρσερικῶν καὶ θηλυκῶν.

1. Τῶν ἀφωρολήκτων.

§ 144. Τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. τῆς γ'. κλίσεως ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ὄνομ. ἐπισυνάπτοντα εἰς τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ς, καὶ μὲ τὴν πρόσληψιν αὐτοῦ πάσχοι τὰ ἐξῆς πάθη·

§ 145. α'. Τὰ ἀφωρολήκτα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς πάσχοι τὰ προσημειωθέντα (§ 44-48) πάθη· οἶον, (ἀραβς)-ἀραβί, (πλακς)-πλάξι, (πατριδς)-πατρίς, (ρυκτς)-ρύξι, (χαριετς)-χαρίεις, (ποδς)-πούς, (λελοιποτς)-λελοιπώς¹. Αἱ δὲ εἰς ων μετοχαὶ καὶ ὀνόματα ἀποβάλλουσι τὸ ς καὶ τὸν χαρακτῆρα τ καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ ο εἰς ω (§ 130)· οἶον, (λέγοτς)-λέγων, (λεοτς)-λέων, (Κρεοτς)-Κρέων.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἐλμινθος-ἐλμινς, Τίρυνθος-Τίρυνς, πείρινθος-πείρινς φυλάττουσι τὸ ν πρὸ τοῦ ς.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἀλώπεκος-ἀλώπηξ μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς ἐκτείνει τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ε εἰς π· τῶν δὲ εἰς αξ δισυλλάβων τῶν ἔχόντων τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἔχουσι τὸ α μακρόν, τὰ δὲ θηλ. βραχύ· οἶον, ὁ θώραξ, οἶαξ, φαίαξ, κόρδοξ, λάθροξ· ἡ βῶλαξ, κλιμαξ, πίδαξ, θριδαξ, κλπ. Πολλὰ δὲ θηλ. δξύτονα λήγοντα εἰς ις-ιδος ἔχουσι τὸ ι μακρόν· οἶον, βαλδισ-βαλβιδος, κηλις-κηλιδος, κνημις-κνημιδος, σφραγίς-σφραγιδος, ἀψίς-ἀψιδος, κρηπίς-κρηπίδος, ῥαφανίς-ῥαφανιδος, ψηφίς-ψηφιδος, χειρίς-χειρίδος, κλπ.

§ 146. β'. Τὰ ἔχοντα τὸ ἐκθλιπτικόν ς ἀποβάλλουσιν αὐτὸ πρὸ τοῦ ς τῆς πτωτικῆς κατάληξεως καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω (§ 337 σημ.)· (ἀληθες ς)-ἀληθής, αἰδος ς)-αἰδώς· τὰ δὲ εἰς ω θηλ. ἀποβάλλουσι καὶ τὰ δύο ς καὶ ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ω· οἶον, (πειθος ς)-πειθῶ.

¹ Ὅτι τὸ ς τῶν εἰς ως ἀρσ. μετοχῶν τοῦ ἐνεργ. παρακ. εἶνε ἡ πτωτικὴ κατάληξις καὶ δὲν προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ ληκτικοῦ τ στελέχους εἰς ς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ ο τοῦ στελέχους εἰς ω (§ 337, σημ.) ἐν ᾧ τῆς οὐδέτερας τὸ λελοιοιπὸς φυλάττεται, διότι τὸ ς προέρχεται ἐκ τροπῆς τοῦ τ εἰς ς (§ 143) καὶ δὲν γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις, καθότι τὰ οὐδέτερα δὲν ἔχουσιν ἐντῇ ἐνικῇ ὄν. αἰτ. καὶ κλητ. πτωτικὴν κατάληξιν (§ 130).

2. Τῶν ὑγρολήκτων.

§ 147. γ'. Τὰ ὑγρολήκτα ἀποβάλλουσι τὴν πτωτικὴν κατὰ-
ληξιν ς καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος βραχὺ φωνῆεν τοῦ
στελέχους τὸ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω (§ 337 σημ.). οἶον, (ποιμερς)
-ποιμήν, (δαιμορς)-δαίμων, (ρήτορς)-ρήτωρ. Τὰ δὲ ἔχοντα στέλε-
χος λήγον εἰς ιν, υν φυλάττουσι τὸ ς καὶ ἀποβάλλουσι τὸ ν
(§ 45, 5)· οἶον, (ἀκιρς)-ἀκίς, (τιρς)-τίς, (Σαλαμινς)-Σαλαμίς,
(Ἐλευανς)-Ἐλευσίς, (Γορτυρς)-Γόρτυς, (Φορκυρς)-Φόρυς, πλὴν
(μοσ(σ)υρς-μός(σ)υρ· τὰ δὲ δελφίτρος-δελφίτ, θινδς-θιν εἶνε τῶν με-
ταγενεστέρων. Ἔτι δὲ φυλάττουσι τὸ ς τὸ (ἐρς)-εἰς, (ταλαρς)-τά-
λας, (μελαρς)-μέλας, (κιερς)-κτεῖς καὶ τὸ μοναδικὸν ἄλς-ἄλός.
Τὸ δὲ μάρτυς ἀποβάλλει τὸ ρ πρὸ τοῦ σ (μαρτυρς)-μάρτυς.

ΣΗΜ. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος δίχρονον τῶν ὑγρολήκτων εἶνε μακρόν· οἶον,
Πηνός-Πα'ν, ψαρός-ψα'ρ, ἀκτίνος-ἀκτί'ς, Σαλαμίνος-Σαλαμί'ς, Γόρ-
τυνος-Γόρτυς, ἔχουσι δὲ αὐτὸ βραχὺ 1) ἡ ἐρωτηματικὴ καὶ ἡ ἀόρ. ἀντω-
νομία τίς, τὸ μάκαρ, καὶ ἄλς· 2) τὰ ἄρσ. μέλας καὶ τάλας, τὰ ὅποια
ἔχουσι τὸ α μακρόν μόνον ἐν τῇ ἐγκτῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. 3) Πάντα τὰ
οὐδέτερα· οἶον, ὄνερ, νέκτερ, μέλξν, τάλξν, πλὴν τοῦ πῦρ, τὸ ὅποτον
μόνον ἐν τῇ ἐνικτῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. ἔχει μόνον τὸ υ μακρόν.

3. Τῶν φωνηεντολήκτων.

§ 148. Τὰ φωνηεντολήκτα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ς μένου-
σιν ἀμετάβλητα· οἶον, (πόλι)-πόλις, (ἡδν)-ἡδύς, (ραν)-ραῦς,
(βασιλευ)-βασιλεύς, (βου)-βοός, (θω)-θώς.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ι καὶ υ τῶν εἰς ις καὶ υς οὐσιαστικῶν ζήτει
§ 136 β', σημ. β' καὶ γ'.

Β'. Κλητικὴ ἐνικὴ.

§ 149. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶναι ἡ ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ ἢ εἶνε
αὐτὸ τὸ στέλεχος.

α'. Ἡ κλητικὴ εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.

1) Τῶν οὐδετέρων (§ 134, 5)· οἶον, τὸ κέρας-ᾶ κέρας, τὸ
τεῖχος-ᾶ τεῖχος, τὸ ἀληθές-ᾶ ἀληθές, κλπ.

2) Τῶν ἀφωολήκτων ὀνομάτων καὶ μετοχῶν· οἶον, ἄραψ-ᾶ
ἄραψ, πλάξ-ᾶ πλάξ, πατρίς-ᾶ πατρίς, λέγων-ᾶ λέγων, λε-
χθεῖς-ᾶ λεχθεῖς, κλπ. Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν ἐκ τοῦ στελέχους
ἀποβάλλοντα τὸν ἄφωνον χαρακτῆρα τὸ, παιδός-ᾶ παῖ, ποδός-ᾶ
πού, τυραννίδος-ᾶ τυραννί, Δωρίδος-ᾶ Δωρί, Ἀρτέμιδος-ᾶ Ἀρ-
τεμι, γυναικός-ᾶ γύναι, ἀνακτός-ᾶ ἄνα (ἐπὶ θεοῦ) καὶ ᾶ ἄναξ
(ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ)· ἔτι δὲ τὰ λήγοντα εἰς ντ ὀνόματα (οὐχὶ
μετοχαί)· οἶον χαρίετος-ᾶ χαρίεν, Αἰαντός-ᾶ Αἰαν, γέροντος-ᾶ

γέρον. Τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς αὐτ' ἀποβάλλουσι καὶ τὸ *r* μετὰ τοῦ *τ* καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ *a* εἰς μακρὸν (337, σημ.). οἶον, *Ατλεγντος-ῶ *Ατλα, *Πολυδάμγντος*-ῶ *Πολυδάμα*.

β'. Ἡ κλητικὴ εἶναι αὐτὸ τὸ στέλεχος·

1) Τῶν ὑγρολήκτων· οἶον, *δαίμονος*-ῶ *δαίμων*, *ρήτορος*-ῶ *ρήτορ*, *ἀγῶνος*-ῶ *ἀγών*, *φωρός*-ῶ *φώρ*· ἔχουσι δὲ τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ τὰ ὀξύτονα· οἶον, *ποιμήν*-ῶ *ποιμήν*, *ἀηδῶν*-ῶ *ἀηδῶν*, *ἀκτίς*-ῶ *ἀκτίς*, *γαστήρ*-ῶ *γαστήρ*, πλὴν τοῦ πατῆρ-ῶ *πάτερ*, *ἀντήρ*-ῶ *ἄνερ*, *δαίηρ* (ποιητ.),-ῶ *δαῖερ*. Τὸ δὲ *Ἀπόλλων*, *Ποσειδῶν* καὶ *σωτήρ* συστέλλουσι ἐν τῇ κλητ. τὸ μακρὸν φωνῆεν τοῦ στελέχους· οἶον, *Ἀπόλλων-ῶρος* ῶ *Απολλον, *Ποσειδῶν-ῶρος* ῶ *Πόσειδον*, *σωτήρ-ῆρος* ῶ *σῶτερ*.

2) Τῶν φωνηεντολήκτων· οἶον, (*πόλι*) ῶ *πόλι* (*ιχθῦ*) ῶ *ιχθῦ*, (*βασιλεῦ* ῶ *βασιλεῦ*, (*ραῦ*) ῶ *ραῦ*. Τὰ δὲ μονοσύλλαβα εἰς *ις* καὶ *υς* φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *κίς*-ῶ *κίς*, *σῦς*-ῶ *σῦς*.

3) Τῶν ἐχόντων τὸ ἐκθλιπτικὸν *ς*· οἶον, *τριήρης* (τριηρες)-ῶ *τριήρες*, *ἄληθης* (ἄληθές)-ῶ *ἄληθές*, *ἦρας*-ῶ *ἦρας*. Τῶν δὲ εἰς *ω* καὶ ὡς θηλ. ἢ κλητ. λήγει εἰς *οῖ*· οἶον, *πειθῶ*-ῶ *πειθοῖ*, *αἰδῶς*-ῶ *αἰδοῖ*. Τῶν δὲ εἰς *κλῆς* κυρίων ὀνομάτων λήγει εἰς *εις*, διότι γίνεται ἐκ συναϊρέσεως· οἶον, *Ἡρακλῆς*-ῶ *Ἡράκλειος-εις*· ἢ δὲ κλητ. *Ἡρακλειος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ δὲ εἰς *ης* ξενικὰ κύρια ὀνόματα, ἀποβάλλουσι τὸ *ς* τῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, *Τισσαφέρης*-ῶ *Τισσαφέρη*, *Ἀστυάγης*-ῶ *Ἀστυάγη*.

ΣΗΜ. Ἡ γεν. κλητ. τῶν τριτοκλίτων ἀττικῶς εἶνε πολλαῖς ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, *Αἴας*-ῶ *Αἴας*, *πόλις*-ῶ *πόλις*, *σωτήρ*-ῶ *σωτήρ*, *Κρέων*-ῶ *Κρέων*, *γυνή*-ῶ *γυνή*, *Φαληρεὺς*-ῶ *Φαληρεὺς*, *τάλας*-ῶ *τάλας*, κλπ.

Γ'. Γενικὴ ἐνικὴ.

§ 150. Τὰ εἰς *εις* καὶ τὸ *ραῦς* τρέπουσι ἀττ. τὸ *ο* τῆς ἐνικῆς γενικῆς εἰς *ω*· οἶον, *βασιλεὺς*-*βασιλέως*, *Πειραιεὺς*-*Πειραιέως*-*Πειραιῶς*, *ραῦς*-*ρεῶς*.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ εὖς τούτων γίνεται ἐκ τῆς γενικῆς ποσ κατὰ τροπὴν τοῦ *η* εἰς *ε* καὶ ἐναλλαγὴν χρόνου· οἶον, *βασιλῆος*-*βασιλέως*, *νῆος*-*νεῶς*.

§ 151. Τὰ εἰς *ις* δυσύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα φωνηεντόληκτα οὐσιαστικά καὶ ἐκ τῶν εἰς *εις* οὐσιαστικῶν τὸ *πῆγυς*, *πέλεκυς* καὶ [*πρέσβυς* (ὁ ἀπεσταλμένος)] ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τῶν ἄλλων ἀριθμῶν τρέπουσι τὸ *ι* καὶ *υ* εἰς *ε* καὶ τὸ *ο* τῆς ἐνικῆς γενικῆς εἰς *ω* καὶ προπαροξύνουσι τὴν ἐνικ. καὶ πληθυντικὴν γενικὴν παρὰ τὸν κανόνα (§ 33), διότι καὶ κατὰ τὸν

κοινόν σχηματισμόν προπαροξύνονται· οἶον, πόλις (πόλιος) πόλιως-πόλιων, πῆχυς-πήχεως-πήχεων. Τὰ δὲ εἰς υς ἐπιθέτα καὶ τὰ εἰς ι καὶ υ οὐσιαστικά οὐδέτερα τρέπουσι μόνον τὸ ι καὶ υ εἰς ε, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ο εἰς ω· οἶον, ἡδύς-ἡδέος, ταχύς-ταχέος, διπλήχυς-διπήχεος, σίναπι-σινάπεος, καὶ σπαν. σινάπεως, ἄστν-ἄστεος καὶ σπαν. ἄστεως (136 α'). Τὸ δὲ ἡμίσιος-ἡμίσιως, βραχύς-βραχέως, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. α'. Τινὰ τῶν εἰς ις δυσλλάθων καὶ πολυσυλλάθων οὐσιαστικῶν καὶ μάλιστα κυρίων ὀνομάτων φυλλάττουσιν ἔθει ἰωνικῶν καὶ τὸ ι τοῦ στελέχους καὶ τὸ ο τῆς γεν. ἄτρεπτα· οἶον, Σθένεσις-ιος, Ίφης-ιος, δῖς-διος, πόρτις-πόρτιος, θέσπις-ιος, κλπ. τινὰ δὲ ἔχουσι γεν. ιος καὶ ἴδος· οἶον, λάτρις-ιος καὶ ἴδος, τίγρις-ιος καὶ ἴδος, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς υς οὐσιαστικά φυλάττουσι τὸ υ ἄτρεπτον εἰς πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῶν ἀνωτέρω· πῆχυς, πέλκευς, (πρέσβυς) καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ τοῦ ἔγγελυς.

Δ'. Αἰτιατικὴ ἐνικὴ καὶ πληθυντικὴ.

§ 152. α'. Ἡ ἐνικὴ αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς καὶ ους φωνηεντολήκτων λήγει εἰς ρ ἀντὶ εἰς α' οἶον, πόλις-πόλιν, βότρως-βότρην, ραῦς-ραῦν, βοῦς-βοῦν· τῶν δὲ ἀφωνολήκτων μὴ ὀξύτων μὲν λήγει εἰς ρ καὶ α' οἶον, χάρις-χάριν καὶ χάριτα, ἔρις-ἔριν καὶ ἔριδα, κόρυς-κόρυν καὶ κόρυθα, πολύπους-πολύπουν καὶ πολύποδα· τῶν δὲ ὀξύτων πάντοτε εἰς α' οἶον πατρις-πατρίδα, κροκῆς-κροκίδα, ποῦς-πόδα, πλὴν τοῦ κλεῖς-κλεῖν, τὸ δὲ κλεῖδα εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς α αἰτιατ. τῶν μὴ ὀξύτων ἀφωνολήκτων εἶνε συνήθης παρὰ ποιηταῖς. Χάρις δὲ ἡ θεὰ ἔχει πάντοτε τὴν αἰτιατ. εἰς α' ὡσαύτως καὶ τὸ τρίπους, ὅταν σημαίνει τὸν ἱερὸν τρίποδα.—Ὁ ἀφωνος χαρακτήρ πρὸ τοῦ ν ἀποβάλλεται· οἶον, χάριτν-χάριν, κλπ.

§ 153. β'. Ἡ πληθ. αἰτ. τῶν εἰς ις, υς, αυς φωνηεντολήκτων καὶ τῶν εἰς ης ἐπιθέτων καὶ τῶν εἰς ωρ συγκριτικῶν σχηματίζεται οὐχὶ ἐκ τῆς καταλήξεως ας κατὰ συναίρεσιν, ἀλλὰ ἐκ τῆς παλαιᾶς ρς ἀποβολῆ τοῦ ρ (§ 45, 5) καὶ ἐκτάσει τοῦ ε εἰς ει καὶ ο εἰς ου (§ 337, σημ.) καὶ τὰ τονιζόμενα τούτων ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπωσιν αὐτήν· οἶον, (πόλις)-τὰς πόλις, (ἰχθυς)-τοὺς ἰχθύς, (ραυς)-τὰς ραῦς, (βους)-τοὺς βοῦς, (ἀληθεύς)-ἀληθεύς, (μειζοῦς)-μειζοῦς· διότι δὲν δύναται νὰ συναίρεθῃ τὸ εας εἰς εις καὶ τὸ οας εἰς ους.

Ε'. Δοτικὴ πληθυντικὴ.

§ 154. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ σχηματίζεται προσλαμβάνουσα εἰς τὸ στέλεχος τὴν πτωτικὴν κατάληξιν σι, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ

χαρακτήρ πάσχει τὰς ἀπαιτούμενας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, *πλάξ-πλακός-πλαξί*, *ἄραψ-ἄραβος-ἄραψι*, *πατρίς-πατρίδος-πατρίσι*, *λέων-λέοντος-λέουσι*, *ιστάς-ιστάντος-ιστάσι*, κλπ. τὸ δὲ ἐκθλιπτικὸν ς ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σι ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχέος φωνήεντος· οἶον, (*ἀληθέσι*)-*ἀληθεῖσι*, *τελχεσι*)-*τελχεσι*· τὸ δὲ υ τῶν εἰς εὐς, αὐς καὶ ους φωνηεντολήκτων φυλάττεται πρὸ τοῦ σι (§ 133 γ' σήμ. β'). οἶον, *βασιλεὺς-βασιλεῦσι*, *ραῖς-ρανσί*, *βοῦς-βουσί*· τὰ δὲ εἰς εἰς εσσα ἐν ἐπιθετα σχηματίζουσι τὴν δοτ. πληθ. ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους τοῦ οἶον, *χαρτεῖς* (*χαρτεσι*)-*χαρτεσι*· τὸ δὲ ρ τοῦ μάρτυς ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σι· οἶον, *μάρτυσι* ἀντὶ μάρτυρος.

Συγκοπτόμενα ὀνόματα.

§ 155. Ὀνόματά τινα εἰς ἡρ γεν. ερος συγκόπτουσι τὸ ε τοῦ στελέχους, διὸ καὶ *συγκοπτόμενα* λέγονται· εἶνε δὲ τὰ ἐξῆς· *πατήρ*, *μήτηρ*, *θυγάτηρ*, *γαστήρ*, *ἀνήρ*, *Δημήτηρ*, ἔτι δὲ καὶ τὸ (*ἄρηρ*). Καὶ τὸ μὲν *πατήρ*, *μήτηρ*, *θυγάτηρ*, καὶ *γαστήρ* συγκόπτονται μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. καὶ δοτ. καὶ πληθ. δοτ., τὸ δὲ *ἀνήρ*, *Δημήτηρ* καὶ (*ἄρηρ*) ἐν πλάσαις ταῖς πτώσεσι πλην τῆς ἐνικῆς ὀνομ. καὶ κλητ., τὸ δὲ *ἀστήρ* συγκόπτεται μόνον ἐν τῇ δοτ. πληθ. Τὸ δὲ *ἀνήρ* μετὰ τὴν συγκοπὴν παρενθέτει θ πρὸς εὐφωνίαν· οἶον, (*ἀνέρος-ἀνρός*)-*ἀνρός*, (*ἀνέρι*) *ἀνδρί*· ἐν δὲ τῇ δοτ. πληθ. πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως σι ἔχουσιν α βραχυῖ· καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτοῦ· οἶον, *ἀνδράσι*, *πατράσι*· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ πατήρ,	ἄνήρ,	(ἄμνός),
Γεν.	τοῦ (πατέρος) πατρός,	(ἀνέρος) ἀνδρός,	(ἀρένος) ἀρνός,
Δοτ.	τῷ (πατέρι) πατρί,	(ἀνέρι) ἀνδρί,	(ἀρένι) ἀρνί,
Αἰτ.	τὸν πατέρα,	(ἀνέρα) ἄνδρα,	(ἀρένα) ἄρνα,
Κλητ.	ὦ πάτερ.	ἄνερ.	(ἄμνέ).

Δουτικός ἀριθμὸς

Ὄ. κ. αἰ.	τῷ πατέρε,	(ἀνέρε) ἄνδρε,	(ἀρένε) ἄρνε,
Γεν. κ. δ.	τοῖν πατέροιν,	(ἀνέροιν) ἀνδροῖν,	(ἀρένοιν) ἀρνοῖν,
Κλητ.	ὦ πατέρε.	(ἀνέρε) ἄνδρε.	(ἀρένε) ἄρνε.

¹ Τὸ α τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ποιητικῆς καταλήξεως ε (σ) σι τροπῇ τοῦ ε εἰς ς (ὡς ἔρσην-ἄρσην)· οἶον, (θ υ γ α τ ρ έ σ ι)-θ υ γ α τ ρ ά σ ι (μ η τ ρ έ σ ι)-μ η τ ρ ά σ ι, κλπ.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ πατέρες,	(ἀνέρες) ἄνδρες,	(ἀρένες) ἄρνες,
Γεν.	τῶν πατέρων,	(ἀνέρων) ἀνδρῶν,	(ἀρένων) ἀρνῶν,
Δοτ.	τοῖς πατράσι,	ἀνδράσι,	ἀρνάσι,
Αἰτ.	τούς πατέρας,	(ἀνέρας) ἄνδρας,	(ἀρένας) ἄρνας,
Κλητ.	ὦ πατέρες.	(ἀνέρες) ἄνδρες.	(ἀρένες) ἄρνες.

ΣΗΜ. α'. Κατὰ τὸ πατὴρ κλίνεται καὶ τὸ μήτηρ, θυγάτηρ. Τὸ γαστήρ καὶ ἀστήρ ἔχουσι τὴν ἐνικήν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομ. οἶον, γαστήρ-ὦ γαστήρ καὶ ἀστήρ-ὦ ἀστήρ, ἢ δὲ δοτ. πληθ. γαστήρσι εἶναι Ἰωνική. Ἡ δὲ ἐνικ. ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἀμνός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Οἱ δὲ ἀσύγκοτοι τύποι εἶναι ποιητ.

ΣΗΜ. β'. Ὁ τόνος τῶν συγκεκομμένων τύπων καταβιβάζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης οἶον, πατήρ-πατέρος-πατρός, πατρί, πλην τοῦ Δημήτηρ, ὅπερ συγκοπτόμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης οἶον, Δημήτερος-Δήμητρος, Δήμητρι, κλπ., τὸ δὲ ἀνὴρ τονίζεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα οἶον, ἀνδρός, ἀνδρί, ἀνδρα· τῶν δὲ ἀσυγκόπτων ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 134, 9)· οἶον, πατήρ, πατέρος, πατέρι· Δημήτηρ, Δημήτερος, Δήμητρι, πλην τοῦ μήτηρ καὶ θυγάτηρ, τὰ ὅποια καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης οἶον, μήτηρ-μυτέρος-μυτέρι, θυγάτηρ-θυγατέρος-θυγατέρι· ἢ δὲ ἐνική κλητ. ἀναβιβάζει τὸν τόνον· οἶον, ὦ πάτερ, ὦ ἄνερ, πλην τοῦ γαστήρ καὶ ἀστήρ· οἶον, ὦ γαστήρ, ὦ ἀστήρ· (§ 158, 2).

Τονισμὸς τῶν τριτοκλήτων ὀνομάτων.

§ 156. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα ἐν τῇ ἐνική ὀνομ. ὀξύνονται· οἶον, μῆρ, θήρ, κτεῖς, θεῖς, κλεις, πούς, κίς, κλπ. περισπῶνται δὲ τὸ πᾶς, πᾶρ, γραῦς, ραῦς, εἰς, μῦς, σῦς, ὕς, δρῦς, πῦρ, σκῶρ, βοῦς, χοῦς. Τὰ δὲ συνηρημένα ἀκολουθοῦσι τὸν γενικὸν κανόνα (§ 58)· οἶον, πάις-παῖς, φάος-φῶς, (δαῖς) οῦς, οἷς-οἶς, Θράϊξ-Θραῖξ, φῶις-φῶις, δαῖς-δάς, προῖξ-προῖξ, κλπ.

§ 157. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα τῆς μὲν γεν. καὶ δοτ. παντός ἀριθμοῦ τονίζουσι τὴν πτωτικὴν κατάληξιν παρὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9), τῶν δὲ ἄλλων πτώσεων τὴν ῥιζικὴν συλλαβὴν· οἶον, μῆρ-μηνός-μηνί-μῆρα, μῆρες-μηνῶν-μηνί-μῆρας· σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ γυνή, κῶν, οὐδεῖς, μηδεῖς, μῆλα, ἄμφω καὶ τὰ συγκεκομμένα (§ 115 σημ. β'). Ἐξαιροῦνται τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς κατὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9).

α'. Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί· οἶον, θεῖς-θέττος-θέρτι-θέντα, κλπ.

β'. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί.

γ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. τῶν ἐξῆς ὀνομάτων· παῖς-παῖδου-παῖδων, δᾶς-δᾶδου-δᾶδων, φῶς-φῶδου-φῶδων, (κρας) κράτου-κράτων, οῦς-ῶτου-ῶτων, δμῶς-δμῶου-δμῶων, Τρῶς-Τρῶου-

Τρώων, θῶς-θῶοιν θῶων, σῆς-σέοιν-σέων, φῶς-φῶτοιν-φῶτων· τὸ δὲ φωτῶν (ἀνδρῶν) γίνεται ἐκ τοῦ, ὁ φῶς-τοῦ φωτός.

δ'. Ἡ δυϊκὴ καὶ πληθ. γεν. καὶ δοτ. τοῦ πᾶς καὶ πᾶν· εἶον, πάντοιν-πάντων-πᾶσι· ὡσαύτως καὶ τό, οὐδέων-οὐδέσι, μηδέων-μηδέσι.¹

ε'. Τὰ συνηρημένα ἔαρ-ἦρ, ἔαρος-ἦρος· κέαρ-κῆρ, κέαρος-κῆρος· λᾶας-λᾶς, λᾶαος-λᾶος.

ς'. Πᾶσα ἐνικὴ κλητικὴ λήγουσα εἰς δίφθογγον ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπάται· οἶον, ᾧ γραῦ, βασιλεῦ, βοῦ, παῖ, αἰδοῖ, ἡχοῖ.

§ 158. Ἡ ἐνικὴ κλητ. τῶν τριτοκλιτῶν ὀνομάτων τονίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ ἡ ὀνομαστικὴ κατὰ τὸν κανόνα (§ 134, 9)· οἶον, ἀληθῆς-ᾧ ἀληθές,² χαρτεῖς-ᾧ χαρτεῖν, δῦναμις-ᾧ δῦναμι. Ἐξαίρουνται ἀναβιβάζοντα τὸν τόνον, ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης·

1) τὸ Ποσειδῶν-ᾧ Πόσειδον, Ἀπόλλων-ᾧ Ἀπολλων, σωτήρ-ᾧ σῶτερ.

2) πάντα τὰ συγκεκριμένα· οἶον, πατήρ-ᾧ πάτερ, θυγάτηρ-ᾧ θύγατερ, κλπ. πλὴν τοῦ γαστήρ καὶ ἀστήρ (§ 155 σημ. 6')· οἶον, ᾧ γαστήρ, ᾧ ἀστήρ.

3) τὰ εἰς ὠν συγκριτικά· οἶον, κάλλιων-ᾧ κάλλιον.

4) πάντα τὰ σύνθετα τὰ μὴ ὀξύτονα τὰ ἔχοντα βραχειαν τὴν λήγουσαν αὐτῆς· οἶον, εὐδαιμων-ᾧ εὐδαιμον, ἀπάτωρ-ᾧ ἄπατορ, ἀγνώμων-ᾧ ἀγνωμον, αὐτάρκης-ᾧ αὐταρκες, Σωκράτης-ᾧ Σώκρατες, Ἀγαμέμνων-ᾧ Ἀγάμεμνον, Ἀμφίωρ-ᾧ Ἀμφιον· ἐξαίρουνται α'.) τὰ ἐκ τοῦ φρήν σύνθετα· οἶον, μεγαλόφρων-ᾧ μεγαλόφρον, Εὐθύφρων-ᾧ Εὐθύφρον· 6'.) ἐκ τῶν ης τὰ εἰς ηρης καὶ τὰ εἰς ῶ παραλήγοντα· οἶον, τριήρης-ᾧ τριήρες, εὐώδης-ᾧ εὐώδες, πανώλης-ᾧ πανώλες· γ'.) τὰ εἰς μων παρασυνθέτων ῥηματικά, ἐπιλήσμων-ᾧ ἐπιλήσμον, ἐπιστήμων-ᾧ ἐπιστήμον, τὸ δὲ Λακεδαιμων-ᾧ Λακεδαῖμον, Παλαίμων-ᾧ Παλαίμον εἶνε ἀπλά.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν καὶ Χοιροβόσκον τὰ σύνθετα εἰς ὠρ παροξύνουσι τὴν ἐνικ. κλητ. οἶον, αὐτοκράτωρ ᾧ αὐτοκράτορ.

§ 159. Τὸν τονισμόν τῆς κλητ. ἔχει καὶ ἡ ὀνομ. τῶν οὐδετέρων τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων· οἶον, ὁ ἀληθῆς-τὸ ἀληθές, ὁ εὐδαιμων-τὸ εὐδαιμον, ὁ ἀπάτωρ-τὸ ἄπατορ, ὁ αὐτάρκης-τὸ αὐταρ-

¹ Τὰ εἰς ας· αδος ἀριθμητικὰ κατὰ τοὺς πηλαιοὺς γραμματικοὺς ἄττ. περισπῶσι τὴν γεν. πληθ. οἶον, χιλιαδῶν, μυριαδῶν (Ἡρωδιανός, Χοιροβ. κλπ.).

² Ἀλλὰ καὶ συγγενῆς-ᾧ σύγγενες (Ξενοφ. Κ. 1, 4, 28).

κες, ὁ μεγαλόφρων-τὸ μεγαλόφρον, ὁ ποδῆρης-τὸ ποδῆρες, ὁ ποδῶκης-τὸ ποδῶκες.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἀληθῆς ἐν ἐρωτήσει προπαροξύνεται· οἶον, ἀληθες; Κατὰ δὲ τοὺς γραμματικοὺς καὶ τὸ οὐδέτερον τοῦ χαρίεις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· οἶον, χάριεν.

§ 160. Τὰ εἰς ης σύνθετα ἐπίθετα ὅσα παροξύνουσι τὴν ἐνικὴν ὀνομ. παροξύνουσι καὶ τὴν συνηρημένην δυϊκὴν καὶ πληθ. γενικὴν παρὰ τὸν κανόνα (§ 57)· οἶον, αὐτάρκης-αὐτάρκοι-αὐτάρκων, χρηστοθήης-χρηστοθήοι-χρηστοθήων, εὐώδης-εὐώδοι-εὐώδων· Οὕτω τονίζεται καὶ τὸ εἰς οὐσιαστικὸν μεταπεσὸν τριήρης· οἶον, τριήροι-τριήρων.

Περὶ ἀνωμάτων ὀνομάτων.

§ 161. Ἀνώμαλα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ τοὺς δεδομένους κοινούς τύπους καὶ κανόνας τῆς γραμματικῆς· εἶνε δὲ ἕξ εἰδῶν α') δίκλιτα, β') ἑτερόκλιτα, γ') ἀνώμαλα κατὰ στέλεχος, δ') ἰδιόκλιτα, ε') ἑλλειπτικά, ς') ἀνώμαλα κατὰ μεταπλασμόν.

α'. Δίκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον,

ὁ σκύφος, τοῦ σκύφου καὶ τὸ σκύφος, τοῦ σκύφους-ους.

ὁ σκότος, τοῦ σκότους καὶ τὸ σκότος, τοῦ σκότεος-ους.

ὁ ὄχος, τοῦ ὄχου καὶ τὸ ὄχος, τοῦ ὄχεος-ους.

ὁ Ἴφικλος, τοῦ Ἴφικλου καὶ ὁ Ἴφικλῆς, τοῦ Ἴφικλέους-οῦς.

ὁ Θαλῆς, τοῦ Θαλοῦ (μεταγεν.) καὶ Θάλεω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν, καὶ ὁ Θαλῆς τοῦ Θάλητος (μεταγεν.).

β'. Ἑτερόκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς κλίνονται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ δύο κλίσεις· οἶον,

ὁ Οἰδίπους, Οἰδίποδος (μεταγεν.) καὶ Οἰδίπου, Οἰδίποδι, Οἰδίποδα (μεταγεν.) καὶ Οἰδίπουν, ὦ Οἰδίπου καὶ ὦ Οἰδίπους.

ὁ ταῶς, ταῶ, τῷ, ταῶν καὶ ἐνίοτε ταῶνος, ταῶνι, ταῶνα, κλπ.

ὁ Μίνως, τοῦ Μίνω καὶ (Μίνωος), τῷ Μίνω, τὸν Μίνων καὶ Μίνω, καὶ (Μίνωα), ὦ Μίνως·

ὁ μήτρως, τοῦ μήτρω καὶ μήτρωος, μήτρωι καὶ μήτρῳ, μήτρωα·

ὁ πάτρως, τοῦ πάτρω καὶ πάτρωος·

ὁ ἦρωις, ἦρωος καὶ ἦρω, ἦρωϊ, ἦρωα καὶ ἦρω, ὦ ἦρωος· ἦρωε, ἦρώϊν, ὦ ἦρωε· ἦρωες, ἦρώων, ἦρωσι, ἦρωας καὶ ἦρωος, ὦ ἦρωες·

ὁ γέλως, γέλωτος, γέλωτι καὶ γέλῳ, γέλωτα καὶ γέλων·

Τὰ πλ. τοῦ-
των κλίνονται
μόνον κατὰ τὴν
γ' κλίσειν.

ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως καὶ (Ἄρεος), τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρεα καὶ Ἄρην, ὧ Ἄρες καὶ ὧ Ἄρης·

ὁ Σωκράτης, τοῦ Σωκράτεος-ους, τῷ Σωκράτει-ει, τὸν Σωκράτεια-η καὶ Σωκράτην, ὧ Σώκρατες.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ Σωκράτης κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς ης κύρια ὀνόματα, τὰ σύνθετα ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων ὀνομάτων καὶ ἐκ τῶν ῥημάτων φαίνομαι, χαίρω, λάμπω· οἶον, Δημοσθένης, Διομήδης, Ἀριστοφάνης, Θυμοχάρης, Πυριλάμπης· πάντων δὲ τούτων τὰ πληθυντικά κλίνονται κατὰ τὴν α'. κλίσιν· οἶον, οἱ Σωκράται, τῶν Σωκρατῶν, τοῖς Σωκράταις, τοὺς Σωκράτας. Ἐπι δὲ τὰ ξενικά Τισσαφέρνης, οὐς, εἰ, πν· Ἀστυάγης, κλπ.

Ἡ Δημήτηρ, Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα καὶ Δήμητραν, ὧ Δήμητερ· παρὰ δὲ τοῖς μεταγεν. καὶ Δημητρα-ας-α-αν.

Ἄσῃς σεός, σέες-σέων, σῆσι, σέας καὶ παρὰ τοῖς μεταγεν. σῆς σῆτός, σῆτες, σῆτας.

Ὁ υἱός, τοῦ υἱοῦ καὶ υἱέος, τῷ υἱῷ καὶ υἱεῖ, τὸν υἱόν καὶ (υἱέα), ὧ υἱέ, τῷ υἱῶ καὶ υἱέε, τοῖν υἱοῖν καὶ υἱέοιν· οἱ (υἱοὶ) καὶ υἱεῖς, τῶν (υἱῶν) καὶ υἱέων, τοῖς (υἱοῖς) καὶ υἱέσι, τοὺς (υἱούς) καὶ (υἱέας) καὶ υἱεῖς, ὧ (υἱοὶ) καὶ υἱεῖς.

Κοινωνός, ἡ, ὄν, δευτερόκλιτ., ἐν δὲ τῷ πληθ. καὶ τριτόκλ. ἐνίοτε· οἱ κοινῶνες, κοινῶνων, κοινῶνας.

Ὁ χοός (μέτρον ῥευστοῦ), χοός, χοί, χόα· χόες, χόων, χουσί, χόας.

Χοός (χῶμα) αἰτ. χοῶν· τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ἀναπληροῖ ἐκ τοῦ χῶμα· ἡ δὲ γεν. χοός καὶ χοῦ εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Ὁ πρέσβυς (ὁ γέρον), πρεσβύτου, πρεσβύτη, πρέσβυν, ὧ πρέσβυ· πρεσβύτα, πρεσβύταιν, ὧ πρεσβύτα· πρεσβύται, πρεσβυτῶν, πρεσβύταις, πρεσβύτας, ὧ πρεσβύται.

Ὁ πρεσβευτής (ὁ ἀπεσταλμένος), πρέσβευς, πρέσβει-ει, πρεσβευτήν, ὧ πρεσβευτά· πρέσβει, πρεσβέοιν, ὧ πρέσβει· πρέσβεις-εις, πρέσβειῶν, πρέσβεισι, πρέσβεις, ὧ πρέσβεις-πρέσβεις (§ 136 β', 2. σημ. α').

ΣΗΜ. Εἰς τὰ ἑτερόκλιτα καὶ τινα τῶν ὠν-όνος θηλυκῶν· οἶον, εἰκῶν, εἰκόνας καὶ εἰκοῦς, εἰκόνα καὶ εἰκό, εἰκόνας καὶ εἰκοῦς, χελιδῶν, κλητ. ὧ χελιδοῖ, ἀπδῶν, ἀπδόνος καὶ ἀπδοῦς, ἀπδόνα καὶ ἀπδώ, κλητ. ὧ ἀπδοῖ, κλπ.

γ'. Ἀνώματα κατὰ στέλεχος λέγονται ὅσα ὀνόματα σχηματίζουσι τὰς πτώσεις τῶν ἐκ διαφόρου στελέχους· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

Ὁ Ζεός, τοῦ Διός, τῷ Δεῖ, τὸν Δία, ὧ Ζεῦ· οἱ δὲ τύποι Ζηρός, Ζηνί, Ζῆνα εἶνε ποιητικοί.

Ἡ χεῖρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χεῖρα, ὧ χεῖρ· τὰ χεῖρε, ταῖν χεῖροιν, ὧ χεῖρε· αἱ χεῖρες, τῶν χεῖρῶν, ταῖς χεῖσι, τὰς χεῖ-

ρας, ὧ χεῖρες· οἱ δὲ τύποι χερός, χερί, χέρα, χέρε, χέρες, χερῶν, χέρας εἶνε ποιητικοὶ καὶ ἰωνικοί.

Τὸ οὖς (ῥιζ. *σατς*), ὦ οὐς, ὦτοιν, ὦτων, δοτ. πληθ. ὠσί.
 ἡ γυνή (γυγα), γυναικός (γυγαικ), » γυναιξί.
 ὁ, ἡ κέων (κvor), κυνός (κυρ), » κυσί.
 τὸ ὕδωρ (ὑδορ), ὕδατος (ὑδατ), » ὕδασι.
 τὸ γόνυ (γορυ), γόνατος (γογατ), » γόνασι.
 τὸ δόρυ (δορυ), δόρυτος (δορατ), » δόρασι.
 τὸ σκῶρ (σκορ), σκατός (σκατ), κλπ.

Ἡ Πνύξ (πνυκ). Πυκνός (πυκρ), Πυκνή, Πύκνα, ὦ Πνύξ· οἱ δὲ τύποι Πνυκός, Πνυκί, Πνυκα εἶνε μεταγενέστεροι.

Θέμις, θέμιστος καὶ θέμιδος (μεταγεν.), θέμιστι καὶ θέμιδι (μεταγεν.) θέμιστα καὶ θέμιρ, ὦ θέμι καὶ ὦ θέμις, θέμιστες, θέμιστων, θέμισσι ('Ομρ.), θέμιστας. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς εὐρίσκειται μόνον ἡ ὄνομ. καὶ αἰτ. ἡ θέμις, τὴν θέμιρ· συνήθως δὲ εἶνε ἄκλιτον. Τὸ δὲ κύριον ὄνομα Θέμις ἔχει καὶ γεν. Θέμιτος.

Ἡ κλείς, κλειδός, κλειδί, κλείν καὶ κλειδα (μεταγεν.), ὦ κλείς· κλειδός, κλειδοῖν, ὦ κλειδός· κλειδός, κλειδῶν, κλεισί, κλειδας καὶ κλείς (μεταγεν. ἀπ' Ἀριστ.), ὦ κλειδός. Παρὰ δὲ τοῖς ἀρχ. Ἀττικοῖς κλίνεται καὶ οὕτω κλής, κληδός, κληδί, κληδα, κληδες, κλπ.

Ὁ, ἡ ὄρνις, ὄρνιθος, ὄρνιθι, ὄρνιθα καὶ ὄρνις, ὦ ὄρνι· πληθ. ὄρνιθες καὶ ὄρνεις, ὄρνιθων καὶ ὄρνεων, ὄρνισι, ὄρνιθας καὶ ὄρνεις καὶ (ὄρνεις), ὦ ὄρνιθες καὶ ὄρνεις.

Ὁ χρωός, χρωτός, χρωτί καὶ χρῶ (μόνον ἐν τῇ φράσει ἐν χρῶ), χρῶτα· τὰ δὲ λοιπὰ ἄχρηστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

δ': Ἰδιόκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα κλίνονται κατ' ἴδιαν κλίνουσι· τοιαῦτα δὲ εἶνε ὀνόματά τινα κύρια ἢ προσηγορικά (συνήθως παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις), τὰ ὅποια γίνονται κατ' ἀποκοπὴν συλλαβῶν τινῶν καὶ ἀπεδίδοντο εἰς τινὰς ὑποκοριστικῶς ἢ σκωπτικῶς καταλήγουσι δὲ εἰς φωνῆν μακρὴν καὶ περισπῶνται· οἶον, Θεοδάς, Ἀλεξᾶς, Ἐπαφράς, Ἐρμάς, Μητράς, Φιλῆς, ἀντὶ Θεόδωρος, Ἀλέξανδρος, Ἐπαφρόδιτος, Ἐρμόδωρος, Μητρόδωρος, Φιλόδημος· ἐτι δὲ Διονῆς, Ἀφῶς, κατωφαγᾶς, ἀντὶ Διόνυσος, Πάπας, (κάτωφαγείν)· κλίνονται δὲ οὕτως·

Ὁ Ἀλεξᾶς, τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξᾶ, τὸν Ἀλεξᾶν, ὦ Ἀλεξᾶ.

Ὁ Φιλῆς, τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν, ὦ Φιλῆ.

Ὁ Διονῆς, τοῦ Διονῆ, τῷ Διονῆ, τὸν Διονῆν, ὦ Διονῆ. Οὕτω κλίνονται καὶ ξενικά τινα κύρια ὀνόματα· οἶον,

Ὁ Θωμάς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾶ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.

Ὁ *Ναυῆς*, τοῦ *Ναυῆ*, τῷ *Ναυῆ*, τὸν *Ναυῆν*, ὦ *Ναυῆ*.

Ὁ *Ἰησοῦς*, τοῦ *Ἰησοῦ*, τῷ *Ἰησοῦ*, τὸν *Ἰησοῦν*, ὦ *Ἰησοῦ*.

Τοιαῦτα δὲ εἶνε καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης· ὁ *Κοσμάς*, ὁ *Φιλιππῶς*, *Γαλιῆς*, *Παρθαλῆς*, *Κυριαλῆς*, ὁ *παπᾶς*, ὁ *ψωμάς*, ὁ *καπουτοπῆς*· τὰ πληθυντικὰ τούτων σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· οἶον, οἱ *παπάδες*, οἱ *ψωμάδες* κλπ.

ε'. Ἐλλειπτικὰ ὀνόματα λέγονται ὅσα ἀπαντῶσι κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ κατὰ τινὰς μόνον πτώσεις.

α'. Τὰ κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἔλλειπτικὰ εἰσι ταῦτα·

1) Ὁ *αἰθῆρ*, ἡ *γῆ*, ὁ *ἄηρ*, τὰ *ἔργατα*, οἱ *ἐτησίαι*, αἱ *δυσμαί*.

2) Τὰ τῶν μετάλλων ὀνόματα· οἶον ὁ *σίδηρος*, ὁ *ἀργυρος*, ὁ *χρυσός*.

3) Τὰ τῶν ἑορτῶν ὀνόματα· τὰ *Διονύσια*, τὰ *Ὀλύμπια* κλπ.

4) Πάντα τὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, *Πλάτων*, *Κόρινθος*, *Ὀλυμπος*, *Δελφοί*, *Ἀθηναί*, *Μέγαρα* κλπ. (§ 73).

β'. Τὰ κατὰ τινὰς πτώσεις ἔλλειπτικὰ εἶνε ταῦτα·

1) Τὸ *ἄναρ*, ἡ *ἄρ*, ὁ *φελος*, ἡ *σέβας*, ἡ *σέβη*, τῶν ὁποίων τὸ μὲν *ἄναρ* καὶ *ἄρ* εὐρηταί μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτ. ἐνικὴν, τὸ δὲ *φελος* μόνον κατ' ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ *σέβας* κατ' ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν, τὸ δὲ τὰ *σέβη* (ἐκ τοῦ *σέβας*) μόνον κατ' αἰτιατικὴν πληθυντικὴν.

2) Τὸ *χρέως* μόνον κατ' ὀνομαστ. καὶ αἰτιατικὴν, τὸ δὲ *χρέος* ἔχει γενικὴν *χρέους*, δοτ. *χρέει*, πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. *χρέα*, γεν. *χρεῶν*, ἡ δὲ δοτ. πληθ. καὶ τὰ δοῦκὰ εἶνε ἄχρηστα.

3) *μάλη*, τοῦ ὁποίου μόνον ἡ ἐνικὴ γενικὴ εὐρίσκεται ἐν τῇ φράσει ὑπὸ *μάλης*. Ἔτι δὲ καὶ ἡ γενικὴ *φάους* παρὰ τοῖς *πιζοῖς*· *φάους* ὄντος (Ξενοφ. Κ. 4. 2, 26).

4) *ρέωτα* μόνον κατ' αἰτιατικὴν ἐνικὴν ἐν τῇ φράσει· ἐς *ρέωτα* (τοῦ χρόνου).

5) *τὰν* καὶ *μέλε*· ἐνικαὶ κλητικαὶ ἀναφωνητικαί· οἶον, ὦ *τὰν* = ὦ *σύ*, ὦ *φίλε*· ὦ *μέλε* = ὦ *καυμένε*, ὦ *ἀγαπητέ*.

6) *λίπα*· ἐνικὴ αἰτιατικὴ ἀείποτε μετὰ τοῦ ῥήματος *ἀλείφωμαι*· οἶον, *λίπα ἀλείφουθαί*.

7) *χῆτει* μόνον δοτικὴ (παρὰ ποιητ. καὶ Πλάτ. ἐκ τοῦ *χῆτις* ἢ *χῆτος* (*ἄχρ.* = στέρησις, ἔλλειψις, ἔνδεια).

8) Πολλά, τὰ ὅποια ἐξέπεσον εἰς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν καὶ εὐρίσκονται κατὰ μίαν μόνον πτῶσιν ἀπλᾶ ἢ σύνθετα καὶ ὀνομαζονται *γενικοφανῆ*, *δοτικοφανῆ*, *αἰτιατικοφανῆ* ἐπιρρήματα· οἶον, *αἰφνης*, *ἐξαιφνης*, *παρταχού*, *οὐδαμού*, *ἰδῆ*, *εἰκῆ*, *παρταχῆ*, *ἐπίκλην*, *προῖκα*, *ἐναγχοσ*.

ς'. Ἀνόμαλα ὀνόματα κατὰ μεταπλασμὸν λέγονται ὅσα πρὸς τῷ ὀμαλῷ τύπῳ ἔχουσι καὶ τινες πτώσεις ἐξ ἀχρήστων ἢ σπανίων ὀνομαστικῶν οἶον, δένδρον, δοτ. πληθ. δένδροις καὶ δένδρεσι (ἐκ τῆς ἀχρ. ὀνομ. τὸ δένδρος)· τὸ δάκρυον, δοτ. πληθ. δακρυόις καὶ δάκρυσιν (ἐκ τοῦ δάκρυ)· ὁ ὄνειρος καὶ τὸ ὄνειρον, τοῦ ὄνειρον καὶ ὄνειρατος, ὄνειρατι, οἱ ὄνειροι καὶ τὰ ὄνειρατα καὶ ὄνειρα, ὄνειράτων, ὄνειρασι (ἐκ τοῦ ὄνειρατ)· πῦρ, πυρός, πληθ. πυρά, πυροῖς (συνήθως πυροὶ φυλάκων) ἐκ τοῦ πυρόν· μόσ(σ)ον μόσυνος, δοτ. πληθ. μωσύοις (ἐκ τοῦ μώσυνος), ἡ μήριθος, τὴν μήριθον καὶ μήριθα (ἐκ τοῦ μήριθ)· ῥύπος, κλπ., πληθ. οἱ ῥύποι καὶ τὰ ῥύπα.

§ 162. Εἰς τὰ μεταπλαστὰ ὑπάγονται καὶ τὰ ἐξῆς· 1) ὅσα ἀλλάσσοντα τὸ γένος ἀλλάσσουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον, ὁ λέκιθος (ἡ φάβα), ἡ λέκιθος (ὁ κρόκος τοῦ αὐγοῦ), ὁ ἄθλος (ὁ ἀγών), τὸ ἄθλον (τὸ βραβεῖον), ὁ ἄλις (τὸ ἄλας), ἡ ἄλις (ἡ θάλασσα), κλπ. 2) ὅσα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ ὄντα ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται οὐδέτερα, συνήθως ὅμως μετὰ διαφορᾶς τινος ἐνόησας· οἶον, ὁ δεσμὸς-οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, ὁ σταθμὸς-οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμά, ὁ σίτος-οἱ σιτοὶ (μεταγενέστ.) καὶ τὰ σιτα, κλπ.

Ἄκλιτα ὀνόματα.

§ 163. Ἄκλιτα ὀνόματα λέγονται ὅσα δὲν κλίνονται ἤτοι δὲν μεταβάλλουσιν ἐν τῇ κλίσει των τὴν κατάληξιν τῆς ὀνομαστικῆς· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

1) Ξενικά τινὰ ὀνόματα εἰσαχθέντα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀνευ μεταβολῆς καταλήξεως· οἶον, Θεῦθ ἢ Θεύθ, Ἀδάμ, Δαβὶδ, Ἰωσήφ, τὸ Πάσχα, κλπ.

2) Τὰ τῶν γραμμάτων ὀνόματα, ὡς ξένα καὶ αὐτά· οἶον, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ σίγμα εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ· τὰ σίγματα, ἀλλ' εἶνε ἀμφίβολον· τὸ δὲ δίγαμμα δὲν κλίνεται· κακῶς τινες κλίνουσιν αὐτὸ οὕτω· τὸ δίγαμμα, τοῦ διγαμματος κλπ.

3) Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

4) Τὸ χρεών· οἶον, τὸ χρεών, τοῦ χρεών, κλπ.

5) Τὸ σύναρθρον (ὀνομαστικόν) ἀπαρέμφ. οἶον, τὸ γράφειν, τοῦ γράφειν, κλπ.

Περὶ ἐπιθέτων ὀνομάτων.

§ 164. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι καὶ τὰ τρία γένη, καὶ ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν των διαιροῦνται εἰς τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ

μοροκατάληκτα· και τρικατάληκτα μὲν λέγονται ὅσα ἔχουσι τρεῖς καταλήξεις, μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος, ἄλλην διὰ τὸ θηλυκὸν και ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον· οἶον, ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν· δικατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι δύο καταλήξεις· μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν και θηλυκὸν και ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον· οἶον, ὁ και ἡ ἄκακος, τὸ ἄκακον· μοροκατάληκτα δὲ ὅσα ἔχουσι μίαν καταλήξιν και διὰ τὰ τρία γένη· οἶον, ὁ και ἡ ἄπαις.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον γένος τῶν μονοκατλήκτων ἐπιθέτων δὲν εὐρίσκειται εἰ μὴ μόνον ἐνίοτε παρὰ ποιητῶν και σπανιώτατα παρὰ τοῖς πεζολόγοις, και μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ γεν. και δοτ. και ἐν τῇ πληθ. δοτ. και σπανιώτατα ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. οἶον, γένοι τῷ μώνυχι (Πλατ.), δρομάσι βλεφάροις (Εὐριπ.), ἐπιήλυδα ἔθνεά ἐστι (Ἡρόδ.), διότι οἱ πεζολόγοι ἐσχημάτιζον τὸ οὐδέτερον γένος τούτων εἰς ἰκον· οἶον, ὁ, ἡ βλάξ, τὸ βλακικόν· ὁ, ἡ ἄρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰ ἐπίθετα συγκαταλέγονται και αἱ μετοχαί, αἱ ἐπιθετικά ἀντωνυμῖαι, τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα και τὸ ἄρθρον.

Α'. Τρικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 165. Τρικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ εἰς ὅς ἀπλά· οἶον, ἀγαθός-ἀγαθὴ-ἀγαθόν, κακός-κακὴ-κακόν, (χρύσεως)-χρυσός-χρυσή-χρυσόν, ὄρθος-ὄρθή-ὄρθον κλ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς ὅς ἀπλῶν εἶνε και δικατάληκτα· ὁ, ἡ ψυχός-τὸ ψυχόν, ἄλαός, ἡμερός, λοιδορός, κίβδηλος, βάρβαρος, κλπ. τινὰ δὲ διαφοροῦνται· οἶον, ὁ νόθος ἡ νόθη-τὸ νόθον, και ὁ, ἡ νόθος-τὸ νόθον· ὁ ἔτοιμος-ἡ ἔτοιμη-τὸ ἔτοιμον, και ὁ, ἡ ἔτοιμος-τὸ ἔτοιμον· ὁ ἔρημος-ἡ ἔρημη (δίκη)-τὸ ἔρημον, και ὁ, ἡ ἔρημος-τὸ ἔρημον, κλπ.

2) Τὰ εἰς τὸς και τέος ῥηματικά ἀπλά και σύνθετα· οἶον, λεκτός-λεκτή-λεκτόν, ἐκλεκτός-ἐκλεκτή-ἐκλεκτόν, λεκτέος-λεκτέα-λεκτέον, ἐκλεκτέος-ἐκλεκτέα-ἐκλεκτέον.

3) Τὰ εἰς ἰκος ὀξύτονα ἀπλά και σύνθετα· οἶον, νομικός-νομική-νομικόν, ἐπιδεικτικός-ἐπιδεικτική-ἐπιδεικτικόν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ἰκος και τὸς σύνθετα ῥηματικά, δταν εἶνε προπαροξύτονα, εἶνε δικατάληκτα· οἶον, ὁ, ἡ ἐξαιρετός-τὸ ἐξαιρετόν, ὁ, ἡ μισοπέρισκος-τὸ μισοπέρισκον.

4) Τὰ εἰς ῥος, ρος, λος και λέος παρώνυμα· οἶον, αἰσχος-αἰσχρός-ρα-ρόν, δέος-δεινός-ρή-ρόν, σιγή-σιγηλός-λή-λόν, δίψα-δίψα-λέος-έα-έον.

5) Τὰ εἰς ὅς συγκριτικά και ὑπερθετικά· οἶον, σοφώτερος-τέρατερον, μέγιστος-σιγηστον.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ὅς ὑπερθετικά εὐρίσκονται ἐνίοτε και δικατάληκτα· οἶον, δυσσεβωτάτος ἡ Δοκρίς (Θουκ.), ὀλοώτατος ὄδη (Ὀμηρ.)

6) Τὰ εἰς υς· οἶον, γλυκὺς-γλυκεῖα-γλυκύ.

ΣΗΜ. Τὸ θῆλυς εἶνε ἐνίοτε καὶ δικατάληκτον· οἶον, ὁ, ἡ θῆλυς-τὸ θῆλυ· θῆλυας ἵππους (Ὁμηρ.), ἀντὶ θηλείας

7) Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα κ ἢ κτ· οἶον, μέλας-(μέλαν) μέλαινα-μέλαρ, τάλας-τάλαινα-τάλαρ, τέρην-τέρεινα-τέρεν, ἐκὼν-ἐκοῦσα-ἐκόν, πᾶς-πᾶσα-πᾶρ, χαρίεις-χαρίεσσα-χαρίεν.

ΣΗΜ. Σὺν τούτοις καὶ τὰ ἀνώμαλα· ὁ, ἡ πίων καὶ ἡ πείρα, τὸ πῖον, ὁ, ἡ πέπων καὶ ἡ πέπειρα, τὸ πέπον.

8) Ἄπασαι αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιθετικὰ ἀντωνυμίαι πλὴν τῆς ἐρωτημ. καὶ ἀορ. τίς, τί· οἶον, γράφων-γράφουσα-γράφον, γράψας-ψάσα-ψαν, γεγραφῶς-φύτα-φός, γραφεῖς-φείσα-φέρ, δεικνὺς-δεικνῦσα-δεικνῦν, ἰστάς-ιστάσα-ιστάν, διδοὺς-διδούσα-διδόν, λύομενος-μένη-μερόν, τρίτος-τρίτη-τρίτον, τριταῖος-αἰα-αἶον, ἀπλοῦς-ἀπλή-ἀπλοῦν, αὐτὸς-ἡ-ὁ, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ τριτόκλιτα ἐπίθετα σχηματίζουσι τὰ θηλυκὰ των προσλαμβάνοντα εἰς τὴν ῥίζαν τὴν κατάληξιν ια, τῆς ὁποίας τὸ ι πάσχει τὰ ἐξῆς πάθη· 1) συναίρεται μετὰ τοῦ ε (τοῦ μεταβεβλημένου στελέχους τῶν εἰς υς) εἰς εἰ· οἶον, ἡδύς (ἡδε)-ἡδεῖα, ὄξύς-ὄξεῖα· 2) μετατίθεται πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος ν, ρ· οἶον, μέλας-(μελανία) μέλαινα, μάκαρ-(μακαρία) μάκαιρα, τέρην-(τερενία) τέρεινα· 3) μεταβάλλεται εἰς σ, ὅταν ὁ χαρακτηῖρ εἶνε τ· οἶον, ἐστῶς-(ἐστῶτια)-ἐστῶσα, πᾶς-(παντία) πᾶσα, τιθεῖς-(τιθεντία)-τιθεῖσα (§ 52)· εἰς δὲ τὰ εἰς πεις καὶ ιεις, τῶν ὁποίων τὰ θηλ. γίνονται ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους (τιμπετ, χαριετ) συμμεταβάλλει καὶ τὸ τ εἰς σ· οἶον, τιμῆεις-(τιμπετία) τιμῆεσσα, χαρίεις-(χαριετία) χαρίεσσα· 4) ἐνοῦται μετὰ τοῦ υ (F) εἰς υι· οἶον, (γεγραψ F τια-γεγραψυτία-γεγραψυσία) γεγραψυῖα¹.

§ 166. Τὰ εἰς ος τρικατάληκτα σχηματίζουσι τὸ θηλυκόν·

1) εἰς α τὰ καθαρὸληκτα καὶ τὰ εἰς ρος· οἶον, ἀγιος-ἀγία, χρῆστος-χρυσέα, ἀθρόος-ἀθρόα, καθαρὸς-καθαρὰ.

2) εἰς η τὰ μὴ καθαρὸληκτα καὶ εἰς ος ἀριθμητικά· οἶον, καλὸς-καλή, ἀπλόος-ἀπλή, ὄγθοος-ὄγθῶη.

§ 167. Τὸ οὐδέτερον τῶν εἰς ος ἐπιθέτων λήγει εἰς ον· οἶον, καλὸς-καλόν· λήγουσι δὲ εἰς ο, τὸ ἄλλος ἄλλο, δε-δ, ὁ-τό, αὐτὸς αὐτό, ἐκεῖνος-ἐκεῖνο, οὗτος-τούτο· διαφοροῦνται δὲ τὸ τοιοῦτος τοιοῦτο καὶ τοιοῦτον, τοσοῦτος τοσοῦτο καὶ τοσοῦτον, τηλικούτος τηλικούτο καὶ τηλικούτον, ταῦτό καὶ ταῦτόν.

§ 168. Τὰ θηλυκὰ καὶ οὐδέτερα τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων

¹ Ἦτοι τὸ μὲν F ἐτρέπη εἰς υ (§ 325, 11), τὸ δὲ τ εἰς σ (§ 52), καὶ τὸ σ τοῦτο παρεμπροσθὸν μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθη (§ 48).

² Ταῦτα κατὰ Κούρτιον ἔληγον εἰς τ, τὸ ὁποῖον ὕστερον ἀπέβαλλον· ὡς τὸ (σ ω μ α τ)-σῶμα.

καὶ ἐπιθετικῶν τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς καὶ τὰ ἀρσενικά των, εἰάν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα· οἶον, ἀγαθός-ἡ-όν, ὠρατός-ὠρατά-ὠρατόν, ἀγίος-ἀγία-ἀγιόν, ἀγιοί-ἀγίαι-ἀγία-ἀγίων, γράφων-γράφουσα-γράφον, γραφεὶς-γραφεῖσα-γραφῆν, θῆλυς-θήλεια-θήλυ, ἡμισυς-ἡμίσεια-ἡμισόν, κλπ., πλὴν τῆς γενικῆς πληθ. τῶν θηλυκῶν τῶν ἐχόντων τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον, ἥτις τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (§ 104).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης πλὴν τοῦ ἡμισυς καὶ θῆλυς.

B'. Δικατάληκτα ἐπίθετα.

§ 169. Δικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἄσχοπος-τὸ ἄσχοπον, ὁ, ἡ διάφορος-τὸ διάφορον, ὁ, ἡ πολύπους-τὸ πολύπουν, ὁ, ἡ ἄδακρυς-τὸ ἄδακρυ, ὁ, ἡ εὐχαρις-τὸ εὐχαρι, ὁ, ἡ ἀπάτωρ-τὸ ἄπατορ, κλπ.

ΣΗΜ. Τινὰ τούτων καὶ μάλιστα τὰ ἐκ τοῦ πᾶν σύνθετα εἶνε τρικατάληκτα· οἶον, ἐναντίος-ία-ιον, παντοδαπός ἡ-όν, πάμπολυς παμπόλη-πάμπολου, παμμέλας-παμμέλαινα-πάμμελαν, πάμμεγας-παμμεγάλη-πάμμεγα, παμδδελυρός-ἀ-όν', διαφοροῦνται δὲ τὸ πάγκαλος, ἀνάξιος, καὶ ἀνόσιος.

2) Πολλὰ τῶν εἰς ἰος, ἰμος, αἰος· οἶον, ὁ, ἡ ἐλευθέριος-τὸ ἐλευθέριον, ὁ, ἡ δόκιμος-τὸ δόκιμον, ὁ, ἡ κήδειος-τὸ κήδειον, ὁ, ἡ χερσαίος-τὸ χερσαίον.

ΣΗΜ. Πολλὰ τούτων εἶνε τρικατάληκτα· οἶον, ἀξιος-ἀξία ἀξιον, σπονδεῖος-εἰα-εἶον, τελευταῖος-αἰα-αἶον· τὰ πλεῖστα δὲ διαφοροῦνται· οἶον, ὁ, ἡ φίλιος-τὸ φίλιον καὶ ὁ φίλιος-ία-ιον, ὁ, ἡ αὐλειος-τὸ αὐλειον καὶ ὁ αὐλειος-εἰα-εἶον, ὁ, ἡ τρόφιμος-τὸ τρόφιμον καὶ τρόφιμος-φιμη-φιμον, ὁ, ἡ βέβαιος-τὸ βέβαιον καὶ βέβαιος-αἰα-αιον, κλπ. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ μὲν εἰς ἰμος εἶνε ἢ μόνον δικατάληκτα ἢ διαφορούμενα, οὐδὲν δὲ μόνον τρικατάληκτον· τὰ δὲ εἰς αἰος εἶνε μόνον τρικατάληκτα ἢ διαφορούμενα, οὐδὲν δὲ μόνον δικατάληκτον.

3) Τὰ εἰς ῶν θετικά καὶ συγκριτικά· οἶον, ὁ, ἡ πέπων-τὸ πέπον, ὁ, ἡ κοῆμων-τὸ κοῆμον, ὁ, ἡ κάλλιωρ-τὸ κάλλιον.

4) Τὰ εἰς ης τριτόκλιτα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ σαφής-τὸ σαφές, ὁ, ἡ ἀληθής-τὸ ἀληθές.

5) Τὰ εἰς ως ἀττικά ἀπλᾶ καὶ σύνθετα· οἶον, ὁ, ἡ ἔλεως-τὸ ἔλεων, ὁ, ἡ εὐγεως-τὸ εὐγεων.

ΣΗΜ. Τὸ πλέος ἀπλοῦν μὲν εἶνε τρικατάληκτον· οἶον, πλέος-πλέα

¹ Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης ἡ μαυροφόρα, ἡ καλομοῖρα, ἀθεόφοβη, κλπ.

-πλέων σύνθετον δὲ δικατάληκτον· οἶον, ὁ, ἡ κατάπλεως-τὸ κατάπλεων· ἀλλὰ κατ' ἀνάπλεως-ἐα-εων.

6) Τὰ μοναδικά· ὁ, ἡ ἄρσην-τὸ ἄρσει, ὁ, ἡ ἄρσην-τὸ ἄρρει, ὁ, ἡ ἴδρις-τὸ ἴδρι.

Γ'. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα.

§ 170. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὰ εἰς ας-αδος· οἶον, ὁ, ἡ φυγὰς-φυγάδος, ὁ, ἡ δρομὰς-δρομάδος.

2) Τὰ εἰς ις-ιδος καὶ υς-υδος· οἶον, ὁ, ἡ ἀναλις-ιδος, ὁ, ἡ ρῆσις-ιδος (ἀττ.) αἰτ. ρῆσις, ὁ, ἡ ἐπιλις-υδος.

3) Τὰ εἰς ης-ητος καὶ ως-ωτος· οἶον, ὁ, ἡ ἀδμης-ητος, ὁ, ἡ ἀγῶς-ῶτος.

4) Τὰ εἰς ἠρ-ῆρος· οἶον, ἀπτῆρ-ῆρος.

5) Τὰ εἰς ξ καὶ ψ λήγοντα· οἶον, ὁ, ἡ ἄρπαξ-γος, ὁ, ἡ μῶνυξ-υχος, ὁ, ἡ αἰγίλιψ-ιπος, ὁ, ἡ ἡλιξ-ικος, ὁ, ἡ βλάξ, ὁ, ἡ μύωψ.

6) Τὰ εἰς ωρ-ωρος· οἶον, ὁ, ἡ εἶρων, ὁ, ἡ φειδωρ, ὁ, ἡ τριβωρ (ἐμπειρος).

7) Τινὰ σύνθετα ἐκ τῶν τριτοκλίτων οὐσιαστικῶν τῶν φυλαττόντων τὸ ἔσχατον συνθετικόν καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀμετάβλητον· οἶον, ὁ, ἡ ἄπαις, ὁ, ἡ μακρόχειρ, ὁ, ἡ εἶρις.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ας-αδος καὶ ις-ιδος εἶνε μόνον θηλυκὰ μεταπεσόντα εἰς οὐσιαστικά κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ· οἶον, μαινὰς (γυνή), πατρίς, Ἑλλάς (χώρα), ὀλκός (ναῦς)· τούναντίον δὲ τινα εἶνε μόνον ἀρσενικά· οἶον, γεννάδας, ἐθειλοντής, ἐκτομίας, μονίας, ἀνθοσμίας, πέννης (πένισσα ἀδόξ)· θηλ. δὲ τοῦ γέροντος εἶνε ἡ γεραία ἢ γραῖα, τοῦ δὲ πέννης τὸ πενιχρὰ ἢ ἡ πενομένη· τὰ δὲ θηλ. πρέσβειρα, πρέσβα καὶ πρεσβήτις-ιδος τοῦ πρέσβυς (ὁ γέρον) εἶνε ποιητ.

Ἐπίθετα ἀνώμαλα καὶ ἔλλειπτικά.

Α'. Ἀνώμαλα ἐπίθετα.

§ 171. Ἀνώμαλα ἐπίθετα εἶνε·

1) Τὸ μέγας καὶ πολὺς, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους κλίνονται κατὰ τὴν γ'. κλίσειν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι κατὰ τὴν β'., τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν α'. ὀμαλῶς ἀπὸ τοῦ μεγάλος καὶ πολλός (εὐχρηστοῦ παρὰ τοῖς Ἴωσι)· οἶον,

Ἄρσ. ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ὦ μέγας καὶ ὦ μεγάλε· τῷ μεγάλῳ, τοῖν μέγαλοι, ὦ μεγάλῳ· οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους, ὦ μεγάλοι.

Θηλ. ἡ μεγάλη, μεγάλης, μεγάλη, κλητ.

Οὐδ. τὸ μέγα, μεγάλου, μεγάλῳ, μέγα, ὦ μέγα· *μεγάλω*, μεγά-
λοιν, ὦ *μεγάλω*· *μεγάλα*, μεγάλων, μεγάλοις, μεγάλα, ὦ *μεγάλα*.

Ἄρσ. ὁ πολὺς, πολλοῦ, πολλῶ, πολύν, ὦ πολὺ· *πολλῶ*, πολ-
λοῖν, ὦ *πολλῶ*· *πολλοί*, πολλῶν, πολλοῖς, πολλούς, ὦ *πολλοί*.

Θηλ. ἡ *πολλή*, πολλῆς, πολλῆ, κλπ.

Οὐδ. τὸ πολὺ, πολλοῦ, πολλῶ, πολὺ, ὦ πολὺ· *πολλῶ*, πολλοῖν,
ὦ *πολλῶ*· *πολλά*, πολλῶν, πολλοῖς, πολλά, ὦ *πολλά*.

ΣΗΜ. Τὸ πολὺς εἰς μὲν τὴν ἐνικ. ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἄρσ. καὶ οὐδ.
γένους δι' ἐνὸς λ γράφεται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις καὶ εἰς πάσας τὰς τοῦ
θηλυκοῦ διὰ δύο λ γράφεται.

2) Τὸ *πρᾶος*, ἔχει πτώσεις τινὰς ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου *πραῖος*,
κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. ὁ *πρᾶος*, *πρᾶου*, *πρᾶῳ*, *πρᾶον*, ὦ *πρᾶος* καὶ ὦ *πρᾶε*· *πρᾶῶ*,
πρᾶοιν, ὦ *πρᾶῶ*· *πρᾶοι* καὶ *πραεῖς*, *πραέων*, *πραεῖσι*, *πρᾶους* καὶ
πραεῖς (μεταγεν.), ὦ *πρᾶοι* καὶ ὦ *πραεῖς*.

Θηλ. ἡ *πραεῖα*, *πραεῖας*, γεν. πληθ. *πραειῶν*, κλπ.

Οὐδ. τὸ *πρᾶον*, *πρᾶου*, *πρᾶῳ*, *πρᾶον*, ὦ *πρᾶον*· *πρᾶῶ*, *πρᾶοιν*, ὦ
πρᾶῶ· *πραέα*, *πραέων*, *πραεῖσι*, *πραέα*, ὦ *πραέα*.

3) Τὸ *σῶς* (ἐκ τοῦ *σᾶος*) εἶνε ἑλλιπὲς ἀναπληροῦν τὰς πλείονας
πτώσεις ἐκ τοῦ *σᾶος*, *σᾶα*, *σᾶον*· εἶον,

Ἄρσ. ὁ (*σᾶος*) καὶ *σᾶς*, *σᾶου*, *σᾶῳ*, (*σᾶων*) καὶ *σᾶν* ὦ *σᾶος*·
σᾶῶ, *σᾶοιν*, ὦ *σᾶῶ*· *σᾶοι* καὶ *σᾶ*, *σᾶῶν*, *σᾶοῖς*, (*σᾶους*) καὶ *σᾶς*,
ὦ *σᾶοι*.

Θηλ. ἡ (*σᾶα*) καὶ *σᾶς*, *σᾶας*, *σᾶᾶ*, *σᾶαν*, ὦ *σᾶα*· *σᾶᾶ*, *σᾶαιν*,
ὦ *σᾶᾶ*· *σᾶαι*, *σᾶων*, *σᾶαις*, *σᾶας* καὶ *σᾶς*, ὦ *σᾶαι*.

Οὐδέτ. τὸ (*σᾶον*) καὶ *σᾶν*, *σᾶου*, *σᾶῳ*, (*σᾶων*) καὶ *σᾶν*, ὦ
(*σᾶων*) καὶ *σᾶν*· *σᾶῶ*, *σᾶοιν*, ὦ *σᾶῶ*· *σᾶα* καὶ *σᾶ*, *σᾶῶν*, *σᾶοῖς*,
σᾶα καὶ (*σᾶ*), ὦ *σᾶα* καὶ *σᾶ*.

4) Τὰ ἀπὸ τοῦ *γέλως* καὶ *κέρως* σύνθετα, τὰ ὅποια εἶνε δικα-
τάληκτα καὶ κλίνονται καὶ κατὰ τὴν β'. ἀττικὴν κλίσειν καὶ κατὰ
τὴν γ'. οἶον, ὅ, ἡ *πολύγελως*-*πολύγελω* καὶ *πολυγέλωτος*, ὅ, ἡ
χρυσόκερω-*χρυσόκερω* καὶ *χρυσοκέρωτος*· τὸ δὲ *δύσερως* τονίζεται
μὲν κατὰ τὴν β'. ἀττικὴν κλίσειν, κλίνεται ὅμως κατὰ τὴν τρίτην·
οἶον, ὅ, ἡ *δύσερως*-*δυσέρωτος*, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἐκ τοῦ *γέλως* καὶ *κέρως* σύνθετα παρὰ τοῖς Ἄττικοις κλί-
νονται πάντοτε σχεδὸν κατὰ τὴν β'. ἀττ. κλίσειν¹.

B'. Ἑλληπτικὰ ἐπίθετα.

§ 172. Ἑλληπτικὰ ἐπίθετα εἶνε·

¹ Οὐδὲν σύνθετον ἐκ τοῦ κέρως περιττοσύλλαβον Ἄττικόν (Κόντος).

α'. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά οἶον, *εἷς, δύο, τρεῖς*, κλπ.

β'. Τὸ ἄμψω κλινόμενον ἐν τῷ δυϊκῷ μόνον ἀριθμῷ οἶον, *ἄμψω-ἄμψοιρ*.

γ'. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι κλινόμεναι μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθ. ἀριθμοῦ.

δ'. Τὸ φροῦδος, ὅπερ εἶνε συνήθως δικατάληκτον καὶ εὐρίσκεται μόνον ἢ ἐνικῇ καὶ πληθυντ. ὄνομ. καὶ ἄπαξ ἢ ἐνικῇ γενικῇ αὐτοῦ οἶον, ὃ ἢ φροῦδος-τὸ φροῦδον· οἱ, αἱ φροῦδοι-τὰ φροῦδα· φροῦδη αὐδὴ φροῦδου ὄντος τοῦ κακοῦ (Σοφοκλ.).

Παραθετικά ἐπίθετα.

§ 173. Τὸ ἐπίθετον ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ποιότητος ἢ ιδιότητος αὐτοῦ λέγεται *θετικὸν* μὲν, ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄνευ παραθέσεως πρὸς ἄλλο· *συγκριτικὸν* δέ, ὅταν σημαίνῃ, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς τι οὐσιαστικὸν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἢ εἰς ἄλλα ὁμοφυῆ· *ὑπερθετικὸν* δέ, ὅταν σημαίνῃ, ὅτι ἡ ποιότης ὑπάρχει εἰς ἀνώτατον βαθμὸν οἶον, *σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης*.

ΣΗΜ. Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά λέγονται κοινῶς παραθετικά· διότι χρησιμεύουσιν εἰς παράθεσιν δύο ἢ περισσοτέρων οὐσιαστικῶν ἐχόντων τὴν αὐτὴν ποιότητα, ἵνα δειχθῇ ὁ βαθμὸς τῆς ποιότητος αὐτῶν.

§ 174. Οἱ βαθμοὶ δηλοῦνται διὰ καταλήξεων συνηθεστέρα δὲ κατάληξις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ *τερο-ς*, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ *τατο-ς*, αἵτινες ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ στέλεχος τοῦ θετικοῦ οἶον, *κλεινός* (στελ. κλεινο)-*κλεινότερος-κλεινότατος*, *γλυκὸς* (γλυκυ)-*γλυκύτερος-γλυκύτατος*, *μέλας* (μελαν)-*μελάντερος-μελάντατος*, *μακάριος-μακάρτερος-μακάρτατος*, *ἀληθής* (ἀληθες)-*ἀληθέστερος-ἀληθέστατος*.

§ 175. Ὁ χαρακτήρ ο μετατὴν πρόσληψιν τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, ἐάν μὲν ἢ πρό αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ω, ἐάν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει ἀμετάβλητος· οἶον, *σοφὸς-σοφώτερος-σοφώτατος*, *ξηρὸς-ξηρότερος-ξηρότατος*, *λεπτὸς-λεπτότερος-λεπτότατος*, *ἐνδοξος-ἐνδοξότερος-ἐνδοξότατος*.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *ιος, ικος, ιμος, ινος* παράγωγα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ *ι* βραχύ· οἶον, *ἄξιος, λογικός, τιμίος, ξύλινος*. Ἔχουσι δὲ αὐτὸ μακρὸν τὰ εἰς *ινος* ἔθικα καὶ τὰ σύνθετα ἐξ ὀνόματος ἔχοντος τὸ *ι* τοῦ στελέχους μακρὸν· οἶον, *Ταραντῖνος, ἐντίμος (τίμη)*, *ἀξιόνομικος, (νί' κη)*. Τὰ δὲ εἰς *ακος* καὶ *αλος* ἔχουσι τὸ α βραχύ πλην τοῦ *καλός*. Τὰ δὲ εἰς *ανος* ἔχουσι τὸ α μακρὸν πλην τῶν τρισυλλάβων, ἅπερ ἔχουσιν αὐτὸ βραχύ· οἶον, *τρανός-τρανότερος, ἰκχνός-ικανώτερος*.

§ 176. Τὸ *γεραιός, παλαιός, σχολαῖος*, ἀποβάλλουσι συνήθως

τὸν χαρακτῆρα ο' οἶον, γεραῖδος-γεραῖτερος-γεραῖτατος, παλαιῖδος-παλαιῖτερος-παλαιῖτατος, σχολαῖτος-σχολαῖτερος-σχολαῖτατος.

§ 177. Τὸ μέσος, ἴσος, ἥσυχος, ἴδιος, εὐδιος, δῆμιος, πρῶιος καὶ πρῶος, ὄρθριος, πλησίος, παραπλησίος, πλησίον, μυχῶς, φίλος, ἀποβάλλουσι τὸ ο καὶ παρενθέτουσι μεταξύ τοῦ στελέχους καὶ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων αἰ' οἶον, μέσος-μεσαῖτερος-μεσαῖτατος, ἥσυχος-ἥσυχαιτερος-ἥσυχαιτατος, ἴδιος-ιδιαιῖτερος-ιδιαιῖτατος, φίλος-φιλαῖτερος-φιλαῖτατος, πρωιαῖτερον καὶ πρωιαῖτερον, πρωιαῖτερα καὶ πρωιαῖτατα.

ΣΗΜ. Τὸ φίλος λέγεται καὶ φίλιτερος (ποιητ.)-φίλιτατος καὶ (φιλώτερος-φιλώτατος)· τὸ δὲ ἥσυχος λέγεται ἐνίοτε καὶ ἠσυχώτερος-ἠσυχώτατος· τὸ δὲ ἴδιος παρὰ τοῖς Ἄγτ. λέγεται καὶ ἰδιώτερος-ἰδιώτατος· τὸ δὲ πρῶιος παρὰ Θουκ. εὐρίηται καὶ πρωῖτερον-πρωῖτατα· τὸ δὲ πλησίος παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις λέγεται καὶ πλησιέστερος-πλησιέστατος· τὸ δὲ προύργον, ἔχει προύργιέτερος-προύργιέτατος· τὸ δὲ ἀνιδος, ἔχει ἀνιδώτερος-ἀνιδώτατος.

§ 178. Τὰ εἰς εἰς γεν. εντος καὶ τὸ πένης σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των ἐκ τοῦ ἀσθενεστέρου στελέχους τοῦ λήγοντος εἰς ετ τρέποντα τὸ τ εἰς σ (§ 44, 7)· οἶον, (χαριετ-χαριέττερος)-χαριέστερος, χαριέστατος, (πενετ-πενέττερος)-πενέστερος, πενέστατος).

§ 178*. Τὰ εἰς εος μετουσιαστικά συναίρουσι τὸ εο εἰς ω' οἶον, πορφύρεος-πορφυρέωτερος-πορφυρέωτατος, πορφυρώτερος, πορφυρώτατος-πορφυρώτατος.

§ 179. Τὰ εἰς οος-ους δευτερόκλιτα ἐπισυναπτουσι τὰς παραθετικάς καταλήξεις εἰς τὸ ἀσυναίρετον στέλεχος· οἶον, (εὔροο)-εὔροώ-τερος-εὔροώ-τατος· (εὔπ.λοο)-εὔπ.λοώ-τερος-εὔπ.λοώ-τατος, (εὔπνοο)-εὔπνοώ-τερος-εὔπνοώ-τατος, (εὔχροο)-εὔχροώ-τερος-εὔχροώ-τατος, κτλ. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ γοῦς σύνθετα καὶ τὰ εἰς π.λοῦς ἀριθμητικά ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα ο καὶ προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν εσ καὶ συναίρουσι τὸ εο εἰς ου' οἶον. (εὔρο-έσ-τερος)-εὔροοσ-τερος, (εὔρο-έσ-τατος)-εὔροοστατος· (ἀπ.λο-έσ-τερος)-ἀπ.λοοσ-τερος, (ἀπ.λο-έσ-τατος)-ἀπ.λοοστατος· τὸ δὲ εὔχροότερος καὶ εὔπνοοσ-τερος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 180. Τὰ εἰς ων γεν. ονος προσλαμβάνουσι ν εἰς τὸ στέλεχος τὴν συλλαβὴν εσ· οἶον, σῶφρων-σωφρον-έσ-τερος-σωφρονέστατος· πλήν τοῦ πέλων-πεπαῖτερος-πεπαῖτατος καὶ πίων-πιότερος-πιότατος.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν εσ προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ἐρρωμένος, ἄσμενος, ἄκρατος, ἀφθονος, τὸ ἦρεμον καὶ τινὰ ἄλλα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος· οἶον, ἐρρωμένος-ἐρρωμενέστερος-ἐρρωμενέστατος, ἄσμενος-ἀσμενέστερος καὶ ἀσμαινέτερος (Πλάτ.) ἀσμενέστατος, ἀκρατος-ἀκρατέστερος-ἀκρατέστατος.

§ 181. Τὰ εἰς ξ λήγοντα προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν ες ἣ τὴν ιο· οἶον, ἀφῆλιξ ἀφηλικ-έσ-τερος-ἀφηλικέστατος, ἀρπαξ-ἀρπαγ-ισ-τερος-ἀρπαγίστατος· τὸ δὲ βλάξ ἔχει παραθετικά βλακό-τερος-βλακότατος, τὸ δὲ β.λακίστερος-β.λακίστατος εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Τὴν συλλαβὴν ιο προσλαμβάνουσι καὶ τὸ λάλος, πτωχός, ὄψο-φάγος, μονοφάγος, λάγνος, κλέπτῃς καὶ πλεονέκτῃς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ος· οἶον, λάλος-λαλίστερος-λαλίστατος, πτωχός-πτωχίστερος-πτωχίστατος, ὄψοφάγος-ὄψοφαγίστερος-ὄψοφαγίστατος, λάγνος-λαγνίστερος-λαγνίστατος, κλέπτῃς-κλεπτίστερος-κλεπτίστατος, πλεονέκτῃς-πλεονεκτίστερος-πλεονεκτίστατος, τὸ δὲ ὕβριστῃς ἔχει συγκρ. ὕβριστότερος καὶ ὕπερθ. ὕβριστότατος.

§ 182. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ χάρις προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ στέλεχος ω· οἶον, ἐπίχαρις ἐπιχαριτώτερος-ἐπιχαριτώτατος· ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστερος-ἀχαρίστατος.

§ 183. Εἶνε καὶ ἄλλαι σπανιώτεραι παραθετικά καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ ιων, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ιστο-ς, αἵτινες ἐπισυναπτόνται συνήθως εἰς τὸ ἡδὺ-ς καὶ ταχὺ-ς καὶ εἰς τὸ αἰσχρὸ-ς, ἐχθρὸ-ς, καὶ εἰς τὸ ποιητ. κυδρὸ-ς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως υ-ς καὶ ρο-ς· ἔτι δὲ καὶ εἰς τινα ἀνώμαλα, τῶν ὁποίων τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν πρὸ τοῦ ι ἀποβάλλεται· οἶον ἡδὺς-ἡδίων-ἡδιστος, ταχὺς-τάσσω-τάχιστος, αἰσχρὸς-αἰσχίων-αἰσχιστος, ἐχθρὸς-ἐχθίων-ἐχθιστος, καὶ (ἐχθρότερος-ἐχθρότατος), κυδρὸς-κυδίων-κυδιστος, κακὸς-κακίων-κακιστος· τὸ δὲ οἰκτρὸς ἔχει συγκριτικὸν οἰκτρότερος καὶ ὑπερθετ. οἰκτρότατος καὶ ποιητ. οἰκτιστος.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἐπίθετα σχηματίζουσι τὰ παραθετικά των περιφραστικῶς διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων μᾶλλον, μάλιστα· οἶον, μᾶλλον φίλος, μάλιστα φίλος. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ ἑλλην. γλῶσσα παραθετικὰ καταλήξεις διὰ τὸν πρὸς τὰ κάτω βαθμὸν δὲν ἔχει· διὸ πάντοτε σχεδὸν μεταχειρίζεται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ ἥττον καὶ ἥκιστα· οἶον, ἥττον σοφός, ἥκιστα σοφός.

§ 184. Ἀνώμαλα καὶ ἑλλειπῆ παραθετικά.

θετ.		συγκριτ.	ὑπερθετ.
ἀγαθός	(ἀμην)	ἀμείνων,	ἄριστος.
»	(βέλτ)	βέλτιων,	βέλτιστος.
»	(κρετ)	κρείσσων, κρείττων,	κράτιστος.
»	(λω)	λῶων	λῶστος.

θετ.		συγκριτ.	ὑπερθετ.
κακός,		κακίων,	κάκιστος.
»	(χερ)	χειρών (καὶ χειρότερος),	χειρίστος.
»	(ήκ)	ήττων,	ήκιστα (ἐπίρ.)
ἀλγεινός,		ἀλγεινότερος,	ἀλγεινότατος
»	(ἄλγος)	ἀλγίων (ποιητ.)	ἄλγιστος (ποιητ)
καλός,	(κάλλος)	καλλίων,	κάλλιστος.
μικρός,		μικρότερος, μείων,	μικρότατος.
μακρός,		μακρότερος,	μακρότατος.
»	(μάκος)	μάσσων,	μήκιστος.
ὀλίγος,		—	ὀλίγιστος.
»	(ἐλαχ)	ἐλάσσων, ἐλάττων,	ἐλάχιστος.
μέγας,	(μεγ)	μείζων,	μέγιστος.
πολύς,		πλείων (πλέων), πλέον,	πλείστος.
ῥᾶδιος,	(ρα)	ῥάων,	ῥᾶστος.

ΣΗΜ. α'. Τὸ οὐδέτερον πλείον ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εὔρηται παρὰ τοὺς Ἄττ. καὶ πλείν· ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ἢ λεγομένου ἢ νοουμένου ὄον, πλείν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, πλείν ἑξακοσίους. Τοῦ δὲ οὐδετέρου πλείον εὔρηται μόνον ἡ ἐνικὴ ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις αὐτοῦ ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ πλείον ὄον, πλείον-πλείονος-πλείονι-πλείονα-πλείω κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ μὲν ἀμείνων-ἀριστος λέγεται ἐπὶ ἀνδρείας, τὸ δὲ βελτίων-βέλτιστος ἐπὶ ἠθικῆς, τὸ δὲ κρείσσων-κράτιστος ἐπὶ ἰσχύος, τὸ δὲ λῶων-λῶστος ἐπὶ προτιμήσεως· ἀντίθετον δὲ τοῦ κρείττων εἶνε τὸ ἥττων.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ εἰ τῆς καταλήξεως ἰων καὶ ἴστος, ἐὰν μὲν ὁ χαρακτήρ εἶνε φωνῆεν, συναίρειται μετ' αὐτοῦ εἰς δίφθογγον ὄον, (με)-μείων-μείων, (πλε)-πλείων-πλείων-πλείστος, λωίων-λῶων-λῶστος, ἐὰν δὲ ν ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ (ἀμεν-ἀμενίων)-ἀμείνων, χερ-χερίων)-χειρῶν· ἐὰν δὲ οὐρανισκόφωνον (κ, χ), τρέπεται αὐτὸ καὶ ὁ χαρακτήρ εἰς σσ ἢ ττ (§ 335, 2, γ'), (ἐλαχ-ἐλαχίων)-ἐλάσσων· τὸ δὲ ταχύς δασύνει καὶ τὸ ἀρκτικὸν ψιλὸν ἄφωνον ὄον, (ταχ-ταχίων) θάσσων ἢ θάττων (§ 44, β), ἐὰν δὲ γ, ἐνοῦται εἰς ζ (§ 335, 2) ὄον, (μεγίων-μέζων)-μείζων, (ὀλιγίων)-ὀλίζων (ποιητ.).

§ 185. Παραθετικά σχηματίζουσιν ἐκεῖνα μόνον τὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα δέχονται ἀυξομοίωσιν· διὰ τὸ θνητός, ἀθάνατος, νεκρός, θεριρός, ἐαρινός, ξυλίος καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν σχηματίζουσι παραθετικά· ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς τεος ῥηματικά καὶ αἱ μετοχαί, πλὴν τῆς ἐρρωμένος-ἐρρωμενέστερος-ἐρρωμενέστατος, κεχαρισμένος-κεχαρισμενότερος-κεχαρισμενώτατος¹.

¹ Αἱ μετοχαί μονολεκτικῶς δὲν σχηματίζουσι παραθετικά, οὐχὶ δὲ καὶ περραστικῶς.

ΣΗΜ. α'. Σπανίως καὶ ποιητικῶς γίνονται παραθετικά ἐκ παραθετικῶν οἶον, χρεείων-χρεϊότερος καὶ χειρότερος, ἀρείων-ἀρειότερος.

ΣΗΜ. β'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν ἑλλείψει τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου οἶον, ἄλλος-ἀλγίων-ἀλγιστός, κάλλος-καλλίων-κάλλιστος. Τῶν δὲ ποιητικῶν κύων-κύντερος, βασιλεὺς-βασιλεύτατος, μυχός-μυχαίτατος, ὑετός-υετώτατος, κλπ. τὰ θετικά οὐσιαστικά λαμβάνονται ἐπιθετικῶς.

ΣΗΜ. γ'. Παραθετικά γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων οἶον, πρὸ-πρότερος-πρώτος (κατ' ἕκτασιν τοῦ ο τῆς πρὸ εἰς ω) καὶ πρώτιστος (ποιητ.), ὑπὲρ-ὑπέρτερος-ὑπέρτατος καὶ ὑπατος, (ὑπὸ), ὕστερος-ὑστάτος, ἄνω-ἀνώτερος-ἀνώτατος, κάτω-κατώτερος-κατώτατος, ἐνδον-ἐνδότερος-ἐνδότατος, πέρα-περαιότερος, προὔργου-προὔργιαίτερος-προὔργιαίτατος.

Ἀριθμητικά.

§ 186. Τὰ ἀριθμητικά εἶνε ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

α. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶνε πέντε εἰδῶν· ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά.

1) Τὰ ἀριθμητικά ἀπόλυτα σημαίνουν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν· οἶον, εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πέντε, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ἐννέα γράφεται διὰ δύο ν, τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα δι' ἐνός· ἐνενηκόντα, ἐνεακόσιοι, ἐνάκις, κλπ.

2) Τὰ τακτικά σημαίνουν τὰξιν, ἣν κατέχει τι σχετικῶς πρὸς ἄλλο· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς τοσ μὲν ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ εἰκοσίν, εἰς στας δὲ ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἰκοσὶ καὶ καθεξῆς· οἶον, πρῶτος, τρίτος, τέταρτος, δέκατος, δωδέκατος, τρικαιδέκατος, τεσσαρεσκαιδέκατος, εἰκοστός, τριακοστός, ἑκατοστός, χιλιοστός, δισχιλιοστός, μυριοστός, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ δεύτερος, ἑβδομος καὶ ὄγδοος δὲν καταλήγουσιν εἰς τοσ.

3) Τὰ χρονικά σημαίνουν τὰξιν ἡμέρας καθ' ἣν γίνεται τι· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν τακτικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς αἰος· οἶον, πρωτεραῖος, δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, κλπ.

4) Τὰ πολλαπλασιαστικά σημαίνουν τὸ ποσάκις τι ἐμπεριέχεται εἰς ἄλλο· γίνονται δὲ κατὰ σύνθεσιν ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων δύο, τρεῖς, τετράκις κατ' ἀποβολὴν τοῦ ς ἢ τῆς συλλαβῆς κίς καὶ τοῦ πλούς (ἐκ τοῦ πλόος)· οἶον, διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς, πενταπλοῦς, ἑξαπλοῦς, κλπ. τὸ δὲ ἀπλοῦς εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ ἀ (σα σασαφρ. sa—ἐρ) κατὰ τοῦ πλόος-πλοῦς.

ΣΗΜ. Τὰ πολλαπλασιαστικά τοῦ δύο καὶ τρεῖς λέγονται καὶ δισδός καὶ ἄττ. διττός, τρισδός καὶ ἄττ. τριττός.

5) Τὰ ἀναλογικὰ σημαίνουσι τὸ ποσάκις τι εἶνε μεγαλείτερον ἄλλου· γίνονται δὲ ἐκ τῶν πολλαπλασιαστικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς ἀσιος ἢ (ἀσίωρ)· οἶον, διπλοῦς-διπλάσιος καὶ (διπλασίωρ), τριπλοῦς-τριπλάσιος καὶ (τριπλασίωρ), κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ συντιθέμενα μετὰ τῆς οὖν προθέσεως ἀποτελοῦσι τὰ διανεμητικὰ καλούμενα ἀριθμητικά· οἶον, οὖν-δυο, οὖν-τρεις κλπ.

6'. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ σημαίνουσιν ἀφηρημένως ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα καὶ εἶνε πάντα θηλυκὰ· γίνονται δὲ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ σπανίως τῶν τακτικῶν καὶ καταλήγουσιν εἰς ας-άδος· οἶον· εἰς, ἐνάς-άδος καὶ συνηθέστερον μόνος-μονᾶς-άδος, δύο-δυάς, τρεῖς-τριαάς, τέτταρες-τετραάς, πέντε-πεμπτάς (μεταγεν. πεντάς), ἕξ-ἑξάς, εἴκοσι-εἰκάς, τριάκοντα-τριακάς, τεσσαράκοντα-οσσαρακορτάς, πενήκοντα-πεντηκορτάς, ἑκατὸν-ἑκατορτάς, χίλια-χιλιάς, ἑβδομος-ἑβδομάς, ὄγδοος-ὄγδοάς, πέμπτος-πεμπτάς, κλπ.· τὰ δὲ τριάς, τετραάς, πεντηκορτάς, ἑκατορτάς, χιλιάς καὶ μυριάς, λεγόνται καὶ τριτὺς-ῦος, τετρατὺς-ῦος, πεντηκοστὺς-ῦος, ἑκατοστὺς-ῦος, χιλιοστὺς-ῦος.

γ'. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα σημαίνουσι τὸ ποσάκις γίνεται τι ἐν καιρῷ τι, καὶ γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ καταλήγουσιν εἰς ακίς· οἶον, τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, κλπ., πλὴν τοῦ δις καὶ τρίς καὶ τοῦ ἅπαξ (ἐκ τοῦ σα-ά=ἐν καὶ τοῦ παρ. πῆγγυμι).

ΣΗΜ. α'. Εἰς ακίς ἐπιρρήματα σχηματίζονται καὶ ἐκ τῶν ποσοτικῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν· οἶον, πολλακίς, ὀλιγάκις, πλειστάκις, ἰσάκις, ὁσάκις, τοσάκις, κλπ.

ΣΗΜ. 6'. Εἶνε καὶ ἄλλα ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα καταλήγοντα εἰς χῶς καὶ σημαίνουσιν ὅτι γίνεται τι κατὰ δύο ἢ τρεῖς κλπ. τρόπους, καὶ εἰς χα καὶ χη καὶ σημαίνουσιν ὅτι διαιρεῖται εἰς δύο ἢ τρία κλπ. μέρη· οἶον, δι-χῶς-δίχα-διχῆ· τριχῶς-τρίχα-τριχῆ, κλπ.

§ 187. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶνε ἄκλιτα, πάντα δὲ τὰ ἄλλα κλίνονται· ἄλλὰ τὸ μὲν εἰς μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ, τὸ δὲ δύο μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ, τὰ δὲ τρεῖς καὶ τέσσαρες μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ· οἶον·

Ἄρσεν. εἰς, ἐρός, ἐρί, ἐρα.	ὄνομ. καὶ αἰτ. δύο καὶ (δύω).
Θηλ. μία, μιᾶς, μιᾶ, μίαι.	γεν. καὶ δοτ. δυοῖν καὶ (δυεῖν).
Οὐδέτ. ἐρ, ἐρός, ἐρί, ἐρ.	δοτ. πληθ. δυοί (οὐχὶ ἄττ.).

ΣΗΜ. α'. Τὸ θηλυκὸν μία τονίζεται ὡς τὰ μονοσύλλαβα τριτάκλιτα (§ 157)· τὸ δὲ δύο παρὰ μὲν τοῖς Ἄττ. διὰ τοῦ ο γράφεται, παρὰ δὲ τῷ Ὅμηρῳ καὶ ἄλλοις ποιηταῖς ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ ο, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ ω· τὸ δὲ δυεῖν σπανιώτατα ἀπαντᾷ. Τὸ δύο εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ ἄκλιτον.

ΣΗΜ. 6'. Κατὰ τὸ δύο κλίνεται καὶ τὸ ἀμφω ἀμφοῖν· ἐνίοτε ὁμῶς μένει ἄκλιτον ὡς καὶ τὸ δύο.

Ἄρσεν. καὶ θηλ. *τρεις, τριῶν, τρισί, τρεις.*

Οὐδέτ. *τρία, τριῶν, τρισί, τρία.*

Ἄρσεν. καὶ θηλ. *τέσσαρες, τεσσάρων, τέσσαρσι, τέσσαρας.*

Οὐδέτ. *τέσσαρα, τεσσάρων, τέσσαρα, τέσσαρα.*

Τὰ δὲ ἄνω τοῦ ἑκατὸν κλίνονται ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ ὁμαλῶς ὡς *τριγενῆ* καὶ *τρικατάληκτα*· οἷον, οἱ *διακόσιοι-αἱ διακόσιαι-τὰ διακόσια*, οἱ *χιλίοι-αἱ χίλια-τὰ χίλια*, οἱ *μύριοι-αἱ μύρια-τὰ μύρια*, κλπ. Τιθέμενα ὁμῶς ταῦτα μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος κλίνονται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἷον, *διακοσία-ἵππος, ἵππος χίλια* καὶ *τριακοσία=ἵππεις, ἀσπίς μυρία* καὶ *τετρακοσία=ἵσπιδοφόροι*.

ΣΗΜ. Τὸ μύριοι προπαροξυτονούμενον μὲν σημαίνει 10000, παροξυτονούμενον δὲ σημαίνει πάμπολλοι, ἀναρίθμητοι ἢ ἄπειροι καὶ κλίνεται καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ· οἷον, *μυρίος χρυσός, μυρία βίβλοι, μυρία ὄσα*.

§ 188. Τὸ εἰς, *μία*, ἐν συντιθέμενα μετὰ τοῦ οὐδὲ καὶ *μηδὲ* παράγουσι τὰ ἀρνητικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ ἀριθμητικὰ, οὐδέεις καὶ *μηδεῖς*, τὰ ὅποια κλίνονται ὡς τὰ ἀπλά· οἷον,

ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
οὐδέεις,	οὐδεμία,	οὐδέεν,	μηδεῖς,	μηδεμία,	μηδέεν,
οὐδενός,	οὐδεμιάς,	οὐδενός,	μηδενός,	μηδεμιάς,	μηδενός,
οὐδενί,	οὐδεμιᾶ,	οὐδενί,	μηδενί,	μηδεμιᾶ,	μηδενί,
οὐδένα,	οὐδεμίαν,	οὐδέεν.	μηδένα,	μηδεμίαν,	μηδέεν.

Τὰ ἄρσ. τοῦ οὐδέεις καὶ *μηδεῖς* κλίνονται καὶ ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ, τὰ δὲ ἄλλα μόνον εἰς τὸν ἐνικόν· οἷον, *οὐδέενες-οὐδέενων-οὐδέεσι-οὐδένας*, *μηδέενες-μηδέενων-μηδέεσι-μηδένας*· τὸ δὲ οὐθεῖς-οὐθέεν, *μηθεῖς-μηθέεν* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 189. Εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἀριθμητικῶν προτάσσεται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς καὶ ἐπιφέρεται ὁ μεγαλύτερος συνδεδεμένος διὰ τοῦ καὶ, ἢ προτάσσεται ὁ μεγαλύτερος (σπανιώτερον) καὶ ἐπιφέρεται ὁ μικρότερος ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ καὶ, οἷον, *πέντε καὶ εἴκοσι*, ἢ *εἴκοσι πέντε* καὶ ἐνίοτε *εἴκοσι καὶ πέντε*, *πέντε καὶ εἴκοσι* καὶ ἑκατόν.

§ 190. Αἱ ἑξῆς μετὰ τοῦ δέκα καὶ εἴκοσι ὑπάρχουσαι μονάδες καὶ προτασσόμεναι τῶν δωδεκάδων καὶ ἐπιφερόμεναι συνθέτως γράφονται, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα ἀριθμητικὰ δὲν κλίνονται· οἷον, *ἑνδεκα*, *δώδεκα*, *τρισκαίδεκα*, *τεσσαρεσκαίδεκα*, *πεντεκαίδεκα*, *ἕκκαίδεκα*, *ἑπτακαίδεκα*, *ὀκτωκαίδεκα*, *ἐννεακαίδεκα*· τὸ *τρισκαί-*

δεκα ὅμως καὶ τεσσαρεσκαίδεκα φέρονται πολλάκις καὶ διηρημένως καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικόν· οἶον, *τρεις τρία-τριῶν-τριῶν καὶ δέκα, τέσσαρες-τέσσαρα τεσσάρων-τέσσαροι καὶ δέκα.*

§ 191. Καὶ τὰ σύνθετα τακτικά φέρονται ὡς καὶ τὰ ἀπόλυτα· οἶον, *ἐνδέκατος, δωδέκατος, τρισκαίδεκατος, καὶ τρίτος καὶ δέκατος, τεσσαρακαίδεκατος καὶ τέταρτος καὶ δέκατος, πεντεκαίδεκατος, καὶ πέμπτος καὶ δέκατος, ἕκκαίδεκατος καὶ ἕκτος καὶ δέκατος, ἑπτακαίδεκατος καὶ ἕβδομος καὶ δέκατος, ὀκτωκαίδεκατος καὶ ὄγδοος καὶ δέκατος, ἐννεακαίδεκατος καὶ ἕνατος καὶ δέκατος, εἰκοστὸς, εἰκοστὸς πρῶτος, κλπ.*

ΣΗΜ. α'. Ἀντὶ τοῦ καὶ τίθεται πολλάκις ἢ ἐπὶ μετὰ δοτικῆς (καὶ μάλιστα ἐπὶ ἡμερομηνίας) ἢ ἢ πρὸς· οἶον, ἕκτη ἐπὶ εἰκάδι (=26), πέντε ἐπὶ δέκα (=15), ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἰκοσὶν (=27).

ΣΗΜ. β'. Ἐπὶ μεγάλων ἀριθμῶν μεταχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἀριθμητικὸν οὐσιαστικὸν μυριάς (10000)· οἶον, πέντε μυριάδες (50000), εἰκοσὶ καὶ ἑκατὸν μυριάδες (1200000)· ἔτι δὲ μετεχειρίζοντο τὸ στάδιον καὶ τὸν περικτὸν πιδραδάγγην.

Κλάσματα καὶ κλασματικοὶ ἀριθμοί.

§ 191*. Ἀμφότεροι οἱ ὅροι τῶν κλασμάτων φέρονται δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ἀλλ' ὁ μὲν παρονομαστὴς πάντοτε κατὰ γενικὴν σύναρθρον, ὁ δὲ ἀριθμητὴς καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἢ σύνταξις, αἰέποτε ὅμως μετὰ τῆς λέξεως μοῖρα ἢ μέρος προστιθεμένης εἰς ἓνα τῶν δύο ὄρων αὐτῶν· οἶον, *τῆς Πελοπονηήσου τῶν πέριτε τὰς δύο μοῖρας οἱ Λακεδαιμόνιοι γέμονται* (Θουκ. 1, 10)· ὅταν δὲ ὁ παρονομαστὴς εἶνε μεγαλείτερος τοῦ ἀριθμητοῦ κατὰ μονάδα, παραλείπεται· οἶον *τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) τῆς πόλεως παρῆσαν.*

§ 191**. Τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκφέρεται ἢ διὰ τῆς λέξεως ἡμισυς ἢ διὰ τοῦ μορίου ἡμι συντιθεμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, ὁ ἡμισυς στρατός, ἢ ὁ ἡμισυς τοῦ στρατοῦ, ἢ ἡμισυα πόλις, τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ. Ἐὰ δὲ ἄλλα γνήσια κλάσματα φέρονται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν συνθέτων μετὰ τῆς λέξεως μόριον· οἶον, *τριτημόριον* ($\frac{1}{3}$), *τεταρτημόριον* ($\frac{1}{4}$), *πεμπτημόριον* ($\frac{1}{5}$), *δεκατημόριον* ($\frac{1}{10}$), κλπ.

§ 191***. Ἐκ δὲ τῶν μικτῶν ἀριθμῶν τὸ μὲν $1\frac{1}{2}$ φέρεται διὰ τῆς λέξεως ἡμιόλιον (ἡμισυ ὄλου) ἢ διὰ τοῦ τρία καὶ τοῦ ἡμι συντιθεμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος· οἶον, *δαρεικὸν ἡμιόλιον*, ἢ *τρία ἡμιδαρεικά*. Τὸ δὲ $1\frac{1}{3}$, $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{5}$ φέρονται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν συνθέτων μετὰ τῆς ἐπί· οἶον, *ἐπίτριτος* (τόκος) ($1\frac{1}{3}$), *ἐπιτέταρτος* ($1\frac{1}{4}$), *ἐπί-*

πεμπτος ($1 \frac{1}{5}$). Οἱ δὲ λοιποὶ μικτοὶ ἀριθμοὶ φέρονται· α') διὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν μετὰ τοῦ ἡμι συντεθειμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος, ὅταν λαμβάνωνται τὰ ἡμισα μέρη πολλῶν διηρημένων μονάδων· οἶον, *πέντε ἡμιτάλαρια* ($2 \frac{1}{2}$), *έννέα ἡμισώλια* ($4 \frac{1}{2}$), κλπ· β') διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ ἡμι συντεθειμένου μετὰ τῆς λέξεως τῆς σημαίνουσας τὸ εἶδος τῆς μονάδος, ὅταν λαμβάνηται τὸ ὅλον τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν καὶ περιστῶντων ἡλαττωμένον κατὰ μονάδα τὸ ἡμισυ τῆς ἐλλειπούσης μονάδος αὐτῶν· οἶον, *τέταρτον ἡμιτάλαρτον* ($3 \frac{1}{4}$), *πέμπτον ἡμιτάλαρτον* ($4 \frac{1}{2}$), *ἕκτον ἡμιτάλαρτον* ($5 \frac{1}{2}$), *ἑβδομορ ἡμιτάλαρτον* ($6 \frac{1}{2}$) *δέκατον ἡμιτάλαρτον* ($9 \frac{1}{2}$) κλπ.

Ἀριθμητικὰ σημεῖα.

§ 192. Ἀριθμητικὰ σημεῖα οἱ παλαιοὶ δὲν εἶχον μετεχειρίζοντο δὲ τὰ 24 γράμματα διαιροῦντες αὐτὰ εἰς τρεῖς τάξεις· 1) ἀπὸ τοῦ α—θ καὶ ἐσήμαιον τὰς μονάδας, 2) ἀπὸ τοῦ ι—π καὶ ἐσήμαιον τὰς δεκάδας, 3) ἀπὸ τοῦ ρ—ω καὶ ἐσήμαιον τὰς ἑκατοντάδας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἐκάστη τάξει ἔλειπεν ἕν σημεῖον, προσέθηκον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐννέα εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν μονάδων τὸ Ϝ ὅπερ διὰ τὴν ταχυγραφίαν μετεβλήθη εἰς ς, καὶ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 6· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν δεκάδων τὸ κόππα ι, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 90· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν ἑκατοντάδων τὸ σαμπι Ϟ, ὅπερ ἐσήμαινε τὸν ἀριθμὸν 900.¹

§ 193. Τὰ γράμματα ταῦτα ὄξυτονοῦμενα μὲν ἐσήμαιον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας· δεχομένα δὲ κεραίαν ὑπογεγραμμένην πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐσήμαιον τὰς χιλιάδας.

§ 194. Οἱ Ἀττικοὶ εἶχον ἴδια ἀριθμητικὰ σημεῖα τὰ ἕξ ταῦτα· Ι(=1), Π(=5), Δ(=10), Η(=100), Χ(=1000), Μ(=10000), τὰ ὅποια εἶνε τὰ ἀρκτικὰ γράμματα τῶν περισταμένων ἀριθμῶν ἔμπερικλείοντες· δὲ τὸ Δ, Η, Χ, Μ ἐν τῷ Π ἐσήμαινον τὸν ἐπὶ 5 πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὴν γραφὴν καὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν ἀριθμητικῶν σημείων, τῶν ἀραβικῶν, ἐλληνικῶν καὶ ἄττικῶν.

¹ Τὸ ι, ὅπερ γράφεται καὶ Q, καὶ τὸ Ϟ εἶνε γράμματα τῆς παλαιᾶς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης· καὶ τὸ μὲν ι, Q διεσώθη ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τῇ λατινικῇ· προσεφέρετο δὲ ὡς κ καὶ ἐγράφετο πρὸ τοῦ ο· οἶον· Q όρινθος, όρ Qος, Συρ α Q όσιος καὶ εἰς τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα, τὸ δὲ Ϟ μόνον εἰς τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα διεσώθη. Τὰ δὲ ἀραβικὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1300 μ. Χ. ὑπὸ Μαξίμου Πλανούδη.

1-α'-Ι.	10-ι'-Δ.	100 ρ'-Η.
2 β'-ΙΙ.	20-κ'-ΔΔ.	200-σ'-ΗΗ.
3-γ'-ΙΙΙ.	30-λ'-ΔΔΔ.	300-τ'-ΠΗΗ.
4-δ'-ΙΙΙΙ.	40-μ'-ΔΔΔΔ.	400-υ'-ΗΗΗΗ.
5-ε'-Π.	50-ν'-[Δ],	500-φ'-[Η].
6-ς'-ΠΙ.	60-ξ'-[Δ]Δ.	600-χ'-[Η]Η.
7-ζ'-ΠΗ.	70 ο'-[Δ]ΔΔ.	700 ψ'-[Η]ΗΗ.
8-η'-ΠΗΗ.	80 π'-[Δ]ΔΔΔ.	800-ω'-[Η]ΗΗΗ.
9 θ'-ΠΗΗΗ.	90 ι'-[Δ]ΔΔΔΔ.	900 Ϟ'-[Η]ΗΗΗΗ.
		1000-α'-Χ.
		1890-αωιχ-λ[Η][ΗΗΗ][Δ]ΔΔΔΔ.

Ἄντωνυμιαί.

§ 195. Αἱ ἄντωνυμιαί εἶνε ἕνδεκα εἰδῶν προσωπικαί, κτητικαί, αὐτοπάθεις, ἀλληλοπαθεῖς, δεικτικαί, ὀριστικαί ἢ ἐπαραληπτικαί, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι, ἀναφορικά, ἐπιμεριστικά, συσχετικά.

α'. Αἱ προσωπικαὶ ἄντωνυμιαί δηλοῦσι τὰ πρόσωπα τῆς ὀμιλίας· εἶνε δὲ τὰ πρόσωπα τρία· πρῶτον ὁ λαλῶν, δεῦτερον ὁ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λαλῶν, τρίτον τὸ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος, καὶ εἶνε οὐσιαστικὰ ἰδιόκλιτα μεταπλαστὰ μὴ ἔχοντα κατάληξιν διακριτικὴν γένους πλὴν τῆς τριτοπροσώπου, ἧτις ἔχει ἰδιαιτέραν κατάληξιν διὰ τὴν πλθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου σφέα, ἀλλὰ καὶ ταύτην σπανίως ἀπαντῶσαν· κλίνονται δὲ οὕτως.

Ἐνικός ἀριθμὸς

	α'. προσώπ.	β'. προσώπ.	γ'. προσώπ.
Ὄνομ.	ἐγώ,	σύ,	—
Γεν.	ἐμοῦ καὶ μου,	σοῦ,	οὔ,
Δοτ.	ἴμοι καὶ μοι,	σοί,	οἶ,
Αἰτ.	ἐμέ καὶ με.	σέ,	ἔ,
Κλητ.	—	ὦ σύ.	—

Δυϊκὸς ἀριθμὸς

Ὄν. καὶ αἰτ.	(νῶι) καὶ νῶ,	(σφῶι) καὶ σφῶ,	(σφῶέ),
Γεν. καὶ δοτ.	(νῶιν) καὶ νῶν.	(σφῶιν) καὶ σφῶν.	(σφῶίν).

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡμεῖς,	ὑμεῖς,	σφεῖς, οὐδ. σφέα,
Γεν.	ἡμῶν,	ὑμῶν,	σφῶν,
Δοτ.	ἡμῖν,	ὑμῖν,	σφίσι(ν),
Αἰτ.	ἡμᾶς.	ὑμᾶς.	σφᾶς, οὐδ. σφέα,

ΣΗΜ. α'. Οἱ ἐν παρενθέσει τύποι εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· ἡ δὲ τοῦ γ'. προσώπου ἐνικὴν ὄνομ. δὲν ἔχει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἢ αὐτός (§ 593)· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ αὐτῆς πτώσεις σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζογράφοις καὶ τότε συνήθως ἐπ' αὐτοπαθείας.

ΣΗΜ. β'. Πρὸς ἔμφασιν προσλαμβάνουσι τὸ περιοριστικὸν γὰρ καὶ τότε ἡ ἐνικὴ ὄνομ. καὶ δοτ. τοῦ α'. προσώπου ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· οἶον, ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἐμοίγε, ἐμέγε.

§ 196. Τὰ πληθ. τῶν προσ. ἀντωνυμιῶν περισπῶνται πλὴν τοῦ σφίσι, ὡταύτως καὶ ἡ ἐνικὴ γεν. καὶ ἡ δυϊκὴ γεν. καὶ δοτ. πλὴν τοῦ σφωίν, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐνικὴ δοτ. τῆς τριτοπροσώπου, οἶ, διότι προέρχονται ἐκ συναίρεσεως· οἶον, οἶ-οἶ, ἡμέες-ἡμεῖς, κτλ. Τὸ γὰρ, καὶ σφῶ ὀξύνονται διότι εἶνε ἀσυναίρετα (§ 134, 7).

β'. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι σημαίνουσι τὸν κτήτορα ἢ τοὺς τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι, παράγονται δὲ ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσ. ἀντωνυμιῶν προσθέσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ τῆς καταλήξεως ος· ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. τῆς τερος μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ε τοῦ στελέχους τοῦ ἐνικ. ἀριθ. (ἐμέ, σέ)· οἶον,

α'. προσώπ.	β'. προσώπ.	γ'. προσώπ.
ἐμέ, ἐμός-ἡ-όν.	σέ, σός-σῆ-σόν.	ἐ, (ἐός-ἐῆ-ἐόν καὶ
γὰρ, (νωί-τερος-έρα-ον)	σφῶι, (σφωίτερος-α-ον).	ὄς, ἡ, ὄν.
ἡμε, ἡμέτερος-έρα-ον.	ἡμε, ἡμέτερος-α-ον.	σφε, σφέτερος-α-ον.

Κλίνονται δὲ ὁμοκλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῆς δυϊκῆς ὄνομ. τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς σφωὲ κτητικὴ ἀντωνυμία δὲν παράγεται· πᾶσαι δὲ αἱ ἐν παρενθέσει εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς πεζοῖς· ἀντὶ δὲ τῆς τριτοπροσώπου ἐός-ἐῆ-ἐόν τίθενται αἱ γενικαὶ τῆς αὐτός, αὐτοῦ-αὐτῆς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑαυτοῦ-ἑαυτῆς, ἢ τῆς ἐκεῖνος, ἐκεῖνου-ἐκεῖνης.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐξ ὧν αἱ κτητικαὶ παράγονται, δηλοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν κτητόρων, ὃ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν δηλοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν κτημάτων· οἶον, ὃ ἐμός οἶκος (=δ οἶκός μου), τῷ ἐμῷ οἴκῳ (=οἶ δύο οἴκοί μου), οἱ ἐμοὶ οἴκοι (=οἶ οἴκοί μου), ὃ νωίτερος οἶκος (=δ οἶκος ἡμῶν τῶν δύο), τῷ νωιτέρῳ οἴκῳ (=οἶ δύο οἴκοι ἡμῶν τῶν δύο), οἱ νωίτεροι οἴκοι (οἶ οἴκοι ἡμῶν τῶν δύο)· ὃ ἡμέτερος οἶκος (=δ οἶκος ἡμῶν), τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ (=οἶ δύο οἴκοι ἡμῶν), οἱ ἡμέτεροι οἴκοι (=οἶ οἴκοι ἡμῶν), κλπ.

γ'. Αἱ ἀντοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας, ἢ τοὺς ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ καὶ πάσχη, καὶ εἶνε σύνθετοι ἐκ τοῦ στελέχους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτός· καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ συνθέτως φέρονται, ἐν δὲ τῷ πληθ. τοῦ μὲν φ, καὶ β'. προσώπου πάντοτε διηρημένως, τοῦ δὲ γ'. καὶ διηρη-

μένως και συνθέτως· ὀνομαστικὰς δὲ καὶ κλητικὰς και δυνικὸν ἀριθ.
δὲν ἔχουσιν· οἶον,

Ἑνικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἐμαυτοῦ-ῆς,	σεαυτοῦ-ῆς,	ἐαυτοῦ-ῆς-οῦ,
Δοτ.	ἐμαυτῶ-ῆ,	σεαυτῶ-ῆ,	ἐαυτῶ-ῆ-ῶ,
Αἰτ.	ἐμαυτὸν-ῆν.	σεαυτὸν-ῆν.	ἐαυτὸν-ῆν-ό.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν,	ὕμῶν αὐτῶν,	σφῶν αὐτῶν,
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αἰς,	ὕμῖν αὐτοῖς-αἰς,	σφίσιν αὐτοῖς-αἰς-οἰς,
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ᾶς.	ὕμᾶς αὐτούς-ᾶς.	σφᾶς αὐτούς-ᾶς, (σφέα αὐτὰ) και συνθέ- τως· ἐαυτῶν, ἐαυτοῖς- αἰς-οἰς, ἐαυτούς-ᾶς-ᾶ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ πληθυντικὰ τῆς τριτοπροσώπου ἐαυτῶν, ἐαυτοῖς, ἐαυ-
τούς λαμβάνονται ἐνίοτε και ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων· οἶον, ἐαυτοὺς ὠφε-
λοῦμεν, ὠφελεῖτε, ὠφελοῦσι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ε τοῦ στελέχους συγκόπτεται τοῦ μὲν α'. προσ. πάντοτε,
τοῦ δὲ β'. και γ'. πολλάκις, και τότε ἡ γ'. προσ. αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία
δισύνεται· οἶον, (ἐμαυτοῦ)-ἐμαυτοῦ σεαυτοῦ και σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ και
αὐτοῦ. Καὶ αἱ μὲν τοῦ α'. και β'. προσ. ἔχουσι μόνον ἀρσ. και θηλ. γένος,
αἱ δὲ τοῦ γ'. και οὐδέτερον'.

δ'. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία γίνεται κατ' ἐπανάληψιν τοῦ
ἄλλος (ἀλλ-αλλο) ἀποβολῆ τοῦ λ τοῦ δευτέρου ἄλλο και ἐκτάσει
τοῦ α αὐτοῦ εἰς η, και τίθεται ἐπ' ἀλληλοπαθείας ἦτοι, ὅταν δύο
ἢ περισσότερα πρόσωπα ἢ πράγματα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν
ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ εὑρίσκεται μόνον ἐν ταῖς πλαγαῖς πτώσεσι τοῦ
δυνικοῦ και πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ και κλίνεται ὁμαλῶς οὕτω·

Δυνικός ἀριθμὸς

	ἀρσεν.	θηλ.	οὐδέτ.
Γεν. και Δοτ.	ἀλλήλοιν,	ἀλλήλαιν,	ἀλλήλοιν,
Αἰτ.	ἀλλήλω.	ἀλλήλα.	ἀλλήλω.

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,	ἀλλήλων,
Δοτ.	ἀλλήλοις,	ἀλλήλαις,	ἀλλήλοις,
Αἰτ.	ἀλλήλους.	ἀλλήλας.	ἀλλήλα.

ΣΗΜ. Τὰ δυνικὰ τοῦ ἀρσ. γένους ἀλλήλοιν, ἀλλήλω λαμβάνονται παρὰ
τοῖς Ἀττικοῖς και ἐπὶ θηλ. γένους.

1 Ἐν Ἀπροσπ. Εὐρηπ. εὔρηται και τὸ οὐδέτερον γένος τῆς τοῦ β'. προ-
σώπου· οἶον, φίλον ξύλον ἔγειρέ μοι σεαυτό.

ε'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων καὶ διὰ μὲν τῆς οὗτος δεικνύμεν τὰ πλησίον, διὰ δὲ τῆς ἐκεῖνος τὰ μακρὰν, διὰ δὲ τῆς ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατὰ καὶ οἰοεὶ δακτυλοδεικτούμενα.

1) Ἡ οὗτος, -αὕτη, -τούτο κλίνεται οὕτως :

Ἄρσ. οὗτος, τούτου, τούτῳ, τούτον, ὦ οὗτος· τούτῳ, τούτοιν· οὗτοι, τούτων, τούτοις, τούτους, ὦ οὗτοι.

Θηλ. αὕτη, ταύτης, ταύτῃ, ταύτην, ὦ αὕτη· ταῦτα ταύταιν· α἗ται, τούτων, ταύταις, ταύτας, ὦ α἗ται.

Οὐδέτ. τούτο, τούτου, τούτῳ, τούτο· τούτῳ, τούτοιν· ταῦτα τούτων, τούτοις, ταῦτα.

ΣΗΜ. Οὐδεμία ἀντωνυμία ἔχει κλητικὴν πλὴν τῆς σύ, ὦ σύ, καὶ τῆς οὗτος, αὕτη· ὦ οὗτος ὦ αὕτη, τὴν ἑποῖαν μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ εἰς τὰς ἀναφωνήσεις ἢ προσκλήσεις προσώπων ἢ πραγμάτων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα δὲν ἐγνώριζον ἢ δὲν ἤθελον νὰ ἐκφωνήσωσιν.

2) Ἡ ἐκεῖνος γίνεται ἐκ τοῦ κείνος, προσλήψει ἐν ἀρχῇ τοῦ ε καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον.

3) Ἡ ὅδε-ἠδε-τόδε, εἶνε τὸ ἄρθρον ὁ-ἠ-τὸ μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δε, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. ὅδε, τοῦδε, τῷδε, τόνδε· ὦδε, τοῖνδε· οἷδε, τῶνδε, τοῖςδε, τούςδε.

Θηλ. ἠδε, τῆςδε, τῇδε, τήνδε· τάδε, ταῖνδε· αἶδε, τῶνδε, ταιςδε, τάςδε.

Οὐδέτ. τόδε, τοῦδε, τῷδε, τόνδε· τώδε, τοῖνδε· τάδε, τῶνδε, τοῖςδε, τάδε.

ΣΗΜ. α'. Τὰ δυνικά τοῦ ἄρσεν. γένους, τούτῳ, τούτοιν, ὦδε, τοῖνδε, λαμβάνονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ἐπὶ θηλ. γένους.

ΣΗΜ. β'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι πρὸς ἐπίτασιν τῆς δείξεως προσλαμβάνουσι τὸ ι, ὅπερ λέγεται προσσηματισμὸς καὶ ἐκκρούει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα α, ε, ο, καὶ ὀξύεται· οἶον, οὔτος-οὔτοσί, αὕτη-αὕτηι, τοῦτο-τουτί· ταῦτα-ταυτί, ἐκεῖνος-ἐκεινοσί, ὅδε-ὀδί.

γ'. Ὀριστικὴ ἢ ἐπαροληπτικὴ ἀντωνυμία εἶνε μόνον ἡ αὐτός-αὕτη-αὐτό, καὶ σημαίνει διαστολὴν καὶ ἐν πλάγιᾳ πτώσει καὶ ἐπανάληψιν προειρημένου προσώπου ἢ πράγματός τινος καὶ κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον· οἶον, αὐτὸς-αὕτη-αὐτό, γεν. αὐτοῦ-αὕτης-αὐτοῦ, κτλ.

ΣΗΜ. Προσλαμβάνουσα δὲ τὸ ἄρθρον κινᾶται μετ' αὐτοῦ καὶ τότε τὸ οὐδέτερον καταλήγει εἰς ο καὶ ον (§ 167) καὶ σημαίνει ταυτότητα· οἶον, ὁ αὐτός-(αὐτός), τὸ αὐτὸ ταῦτὸ καὶ ταυτόν.

ζ'. Ἐρωτηματικά ἀντωνυμιαί εἶνε τίς, τί, πότερος, ποτος, πόσος, πηλίκος, πόσιος, ποστατος, ποδαπός καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις· κλίνονται δὲ πᾶσαι ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν α'. καὶ β'. κλίσιν πλὴν τῆς τίς, ἥτις εἶνε δικατάληκτος καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ'. κλίσιν οὕτως·

Ἄρσ. καὶ θηλ. τίς, τίνος, τίνι, τίνα· τίς, τίνου· τίς, τίνων, τίσι, τίνας.

Οὐδέτ. τί, τίνος, τίνι, τί· τίς, τίνου· τίνα, τίνων, τίσι, τίνα.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, 1) δὲν ἐγκλίνεται, 2) παντοῦ τονίζεται ἐπὶ τῆς ρίζικῆς συλλαβῆς, 3) ἔχει γενικὴν τίνος καὶ τοῦ, δοτ. τίνι καὶ τῷ, 4) τὸ τοῦ καὶ τῷ προφέρονται ἐντονώτερον ἢ τὰ ὁμόφωνα αὐτοῖς ἄρθρα.

η'. Ἀόριστοι ἀντωνυμιαί εἶνε ἡ τίς, τί καὶ δεῖρα καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ περι οὗ λόγος πρόσωπον ἢ πράγμα εἶνε ἀόριστον· σημειωτέον δὲ ὅτι·

α'. Ἡ τίς 1) κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, 2) ἐγκλίνεται, 3) τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης, 4) ἔχει γεν. τινός καὶ του δοτ. τινὶ καὶ τῷ καὶ πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδέτερου τινὰ καὶ ἄττα· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἄρσ. καὶ θηλ. τίς, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τινά· τινέ, τινού· τινές, τινῶν, τίσι, τινάς.

Οὐδ. τί, τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τί· τινέ, τινού· τινὰ καὶ ἄττα, τινῶν, τίσι, τινά καὶ ἄττα.

β'. Ἡ δεῖρα, ἥτις κυρίως δὲν εἶνε ἀόριστος, διότι δὲν σημαίνει ἀόριστον, ἀλλ' ὠρισμένον τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ δὲν γνωρίζομεν τὸ ὄνομα ἢ δὲν θέλομεν νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὸ, συχνάκις δὲν κλίνεται, πολλάκις δὲ κλίνεται ὡς τριγενῆ καὶ μονοκατάληκτος οὕτως· ὁ, ἠ, τὸ δεῖρα, τοῦ, τῆς δεῖρας, τῷ, τῇ δεῖρι, τόρ, τήν, τὸ δεῖρα· πληθ. οἱ δεῖρα, τῶν δεῖρων, τοῖς δεῖρα, τοὺς δεῖρας.

ΣΗΜ. α'. Ἡ δεῖρα στερεῖται τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς δοτ. πληθ. Τὸ δὲ θηλ. καὶ οὐδέτερον γένος τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ δὲν ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσί τινες καὶ τὸ ἐνοι-ἐναι-ἐνια, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ πληθ. ἀριθμῷ¹, καὶ τὸ πᾶς-πᾶσα-πᾶν καὶ τὸ ἅπας-ἅπασα ἅπαν, ἅπερ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν γ' καὶ α' κλίσιν.

θ'. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶνε ἡ δε-ἡ-ὁ, καὶ σημαίνει ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων καὶ κλίνεται

1 Ἀλλὰ καὶ ἐνιον ἐρύθημα (Ξενφ. κυν. 5, 18).

όμαλῶς, ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ τρικατάληκτον κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσιν οὕτως·

Ἄρσεν. ὄς, οὖ, ᾧ, ὄν· ᾧ, οἶν· οὖ, ᾧν, οἶς, οὔς.

Θηλ. ἦ, ἦς, ἦ, ἦν· αἶ, αἶν· αἶ, ᾧν, αἶς, αἶς.

Οὐδέτ. ὄ, οὖ, ᾧ, ὄ· ᾧ, οἶν· αἶ, ᾧν, οἶς, αἶ.

Αὕτη προσλαμβάνει·

1) Τὸ περ, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ὅςπερ-ὄπερ, ἦπερ-ἦςπερ, ὅπερ-ὄπερ, κλπ.

2) Τὴν ἀόριστον τίς καὶ τί καὶ σχηματίζει τὴν ἀοριστολογικὴν ὅστις-ἦτις-ὄ,τι, τῆς ὁποίας ἐκάτερον μέρος κλίνεται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσιν· οἶον,

Ἄρσεν. ὅστις, οὗτινος, ᾧτινι, ὄντινα· ᾧτινε, οἶντινοιρ· οἷτινες, ᾧντινων, οἶςτισι, οὔςτινας.

Θηλ. ἦτις, ἦςτινος, ἦτινι, ἦντινα· αἷτινε, αἶντινοιρ· αἷτινες, ᾧντινων, αἷςτισι, αἷςτινας.

Οὐδέτ. ὄ,τι, οὗτινος, ᾧτινι, ὄ,τι· ᾧτινε, οἶντινοιρ· αἷτινα, ᾧντινων, οἶςτισι, αἷτινα.

ΣΗΜ. Μεταξὺ τοῦ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ γράφουσιν ὑποδιαστολὴν (ὄ,τι) πρὸς διάκρισιν τοῦ συνδέσμου ὅτι, οἱ δὲ νεώτεροι γράφουσιν αὐτὸ ἀνευ ὑποδιαστολῆς, ἀλλὰ κατὰ διάστασιν (ὄτι). Τὸ δὲ ὅστις καὶ ὄ,τι ἔχουσι καὶ γεν. ἐνικὴν ὄτου καὶ ὄτ. ὄτω, καὶ σπανίως πληθ. γεν. ὄτων, καὶ ὄτ. ὄτοις· τὸ δὲ οὐδέτερον ἔχει καὶ πληθ. ὄνομ. καὶ αἷτ. αἷττα.

ι'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημαίνουσιν ἐπιμερισμὸν καὶ κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσιν ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἕτερος τιθεμένη μετὰ τοῦ ἄρθρου συγχιρναῖται (§ 61).—Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι δασύονται πλὴν τῆς ἄλλος (§ 41 γ').

ΣΗΜ. β'. Εἰς τὰς ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας συγκαταλέγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὸ ἀμφότερος, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ καὶ συνθεστάτα ἐν τῷ πληθ.¹ καὶ τὸ ἀμφῶ, ὅπερ κλίνεται μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ· οἶον, ἀμφῶ, ἀμφοῖν.

ια'. Αἱ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων ἀμοιβαίαν σχέσιν, καὶ εἶνε τεσσάρων εἰδῶν ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι, δεικτικαί, ἀναφορικαί καὶ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κατὰ τὴν β'. καὶ α'. κλίσιν.

§ 197. Αἱ δεικτικαὶ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι ἐπιτείνονται προσ-

¹ Παρὰ Πλάτωνι εὐρηται ἐνίοτε καὶ ἡ ἐνικ. ὄνομ. καὶ αἷτ. τοῦ οὐδέτερου ἀμφότερον.

λαμβάνουσαι 1) τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ καὶ καταβιβάζουσαι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, 2) τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν υτοσ-υτη-υτο καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῆς· εἶνε δὲ αὗται·

Ἐρωτ. ποιος ;	Ἄδρ. ποιός.	Δεικτ. (τοῖος), τοιόςδε, τοιούτος.	Ἄναφορ. οἶος, ὀποιος.
πόσος ;	ποσός.	(τόσος), τοσόςδε, τοσοῦτος.	ὄσος, ὀπόσος.
πηλίκος ;	ἡλίκος.	τηλίκος, τηλικόςδε, τηλικούτος.	ἡλίκος, ὀπηλίκος.
τίς ;	τίς.	ὄδε.	ὄς, ὄστις.
πότερος ;	πότερος.	ἕτερος.	ὀπότερος.

Αἱ δεικτικαὶ κλίνονται οὕτως·

Ἄρσεν. τοιούτος, τοιούτου, τοιούτω, τοιούτον· τοιούτω, τοιούτοιν· τοιούτοι, τοιούτων, τειούτοις, τοιούτους.

Θηλ. τοιαύτη, τοιαύτης, τοιαύτη, τοιαύτην· τοιαύτα, τοιαύταιν, τοιαύται, τοιούτων, τοιαύταις, τοιαύτας.

Οὐδέτ. τοιούτῳ(ν), τοιούτου, τοιούτῳ, τοιούτο(ν)· τοιούτω, τοιούτοιν· τοιαύτα, τοιούτων, τοιούτοις, τοιαύτα.

Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ τοσοῦτος καὶ τηλικούτος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ μὲν ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος, ἡ δὲ πόσος ἐπὶ ποσότητος, ἡ δὲ πηλίκος ἐπὶ μεγέθους καὶ ἡλικίας, ἡ δὲ τίς ἐπὶ οὐσίας, ἡ δὲ πότερος ἐπὶ δυάδος. Ἡ δὲ τοῖος καὶ τόσος σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοὺς πεζοὺς.

ΣΗΜ. β'. Καὶ αἱ σχετικαὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι προσλαμβάνουσι τὸν προσηματισμὸν ὡς οἶον, τοιουτοσί, τοσουτοσί, κλπ. Αἱ δὲ ἐπιτεταμένα ἀναφορικαὶ (ὄσπερ, ὄστις) καὶ αἱ σχετικαὶ ἀναφορικαὶ προσλαμβάνουσι τὰ μόρια οὖν, δὴ, δῆποτε, δηποτοῦν καὶ τονίζονται ἐπ' αὐτῶν καὶ κλίνουσι μόνον τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, τὰ δὲ μόρια μένουσιν ἄκλιτα· οἶον, ὄσπεροῦν, οὔπεροῦν, ὤπεροῦν, κλπ. ὄστιςδῆποτε, οὔτινοςδῆποτε, ὤτινιδῆποτε, κλπ., ὄστιςδηποτοῦν, οὔτινοςδηποτοῦν, ὤτινιδηποτοῦν, κλπ., ὀποιοσοῦν, ὀποιοσοῦν, ὀποιοσοῦν, κλπ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 198. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε ὀκτώ· ἀριθμός, πρόσωπον, διάθεσις, φωνή, χρόνος, ἔγκλισις, θέμα, συζυγία.

§ 199. Ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς· ἐνικός γράφομαι, δυτικός (γραφόμεθον), πληθυντικός γραφόμεθα.

§ 200. Πρόσωπα εἶνε τρία· πρῶτον γράφω, δεῦτερον γράφεις, τρίτον γράφει.

§ 201. Διᾶθεσις λέγεται ἡ κατάστασις ἐν ἣ εὐρίσκεται τὸ ὑποκείμενον· εἶνε δὲ αἱ διᾶθεσις τέσσαρες· ἐνεργητικῆ, παθητικῆ, οὐδέτερα καὶ μέση· διὸ καὶ τὰ ῥήματα εἶνε ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα καὶ μέσα. Καὶ ἐνεργητικά μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα· παθητικά δέ, ὅσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει· οἷον, ὁ παῖς τύπτεται ὑπ' ἐμοῦ· οὐδέτερα δὲ ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει· οἷον, ζῶ, ὑγιαίνω· μέσα δὲ ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει· οἷον, λοβομαι, ἐρδομαι.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα λέγονται μεταβατικά μὲν, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβῆνῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα· ἀμετάβατα δέ, ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβῆνῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένη ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἷον, πηδῶ, τρέχω, βαίνω. Καὶ τὰ μὲν μεταβατικά σχηματίζονται καὶ παθητικῶς· οἷον, τύπτω καὶ τύπτομαι· τὰ δὲ ἀμετάβατα καὶ οὐδέτερα μόνον ἐνεργητικῶς· οἷον, βαίνω, τρέχω, ὑγιαίνω, ζῶ.

§ 202. Φωνῆ ῥήματος λέγονται αἱ καταλήξεις, δι' ὧν ἐκφράζονται αἱ διᾶθεσις· εἶνε δὲ αἱ φωναὶ δύο, ἐνεργητικῆ ω καὶ μι, καὶ μέση μαι. Καὶ ἡ μὲν ω καὶ μι ἐκφράζει τὴν ἐνεργητικὴν καὶ οὐδέτεραν διᾶθεσιν· οἷον, τύπτω, δίδωμι, ὑγιαίνω· ἡ δὲ μαι τὴν μέσην καὶ παθητικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν οὐδέτερον· οἷον, τύπτομαι, λοβομαι, κείμαι.

ΣΗΜ. Πολλὰ ῥήματα ἀποθέμενα τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν ἔχουσι μόνον τὴν μέσην· οἷον, ἐργάζομαι, ἐπιμελοῦμαι, δύναμαι, δέχομαι, κλπ. τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἀποθετικά· Ἄλλα δὲ πάλιν ἔχουσι μόνον τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν μετὰ παθητικῆς διᾶθεσεως· οἷον, πάσχω, νοσῶ, θνήσκω, κλπ. τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται παθητικά αὐτοπαθηῖ.

§ 203. Χρόνος λέγεται ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται ἐν μιᾷ τῶν τεσσάρων διᾶθεσεων· εἶνε δὲ οἱ χρόνοι ἔξ.

1) Ἐνεστώς, ὅστις σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· οἷον, γράφω (τώρα γράφω)

2) Παρατατικός, ὅστις σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκές σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· οἷον, ἔγραφοι (ὅτε ἦλθες).

3) Μέλλον, ὅστις σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἅπαξ ἢ πολλάκις· οἷον, γράψω (θὰ γράψω ἢ θὰ γράφω).

4) Ἀόριστος, ὅστις σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀπολύτως καὶ ἀσχετῶς· οἷον, ἔγραφα.

5) Παρακείμενος, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σφζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, γέγραφα (ἔχω γράψει ἢ ἔχω γραμμένον).

6) Ὑπερσυντέλικος, ὅστις σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σφζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἶον, ἐγγράφειν (εἶχα γράψει ἢ εἶχα γραμμένον).

§ 204. Πάντες οἱ χρόνοι πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατ. καὶ τοῦ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσι καὶ δευτέρους, οἵτινες δὲν διαφέρουσι κατὰ σημασίαν τῶν πρώτων· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ὑπάρχει καὶ τρίτος μέλ., ὅστις λέγεται τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλλων καὶ σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι· οἶον, ἡ πολιτεία κεκοσμήσεται (θα κοσμηθῇ καὶ θα μένη κεκοσμημένη).

ΣΗΜ. Ἐπειδὴ οἱ δευτεροὶ χρόνοι δὲν διαφέρουσι τῶν πρώτων κατὰ σημασίαν, διὰ τοῦτο ὅσα ῥήματα ἔχουσι τοὺς πρώτους χρόνους δὲν ἔχουσι τοὺς δευτέρους· ἐὰν δὲ ῥήματι ἔχη καὶ τοὺς πρώτους καὶ τοὺς δευτέρους, οἱ μὲν πρότεροι εἶνε μεταβατικοί, οἱ δὲ δευτεροὶ ἀμετάβατοι ἢ οὐδέτεροι· οἶον, πέπεικα καὶ πέποιθα, πέπραχα, καὶ πέπραγα. ἔδυσα καὶ ἔδυν, ἔφυσα καὶ ἔφυν, ἔστισα καὶ ἔστιν· ὁ δὲ β'. παρακ. ἔβθορα ἔχει παρὰ τοῖς Ἀττ. ἐνεργ. σημασίαν, ὁ δὲ ὄλωλα παθητικὴν· μόνον δὲ τὸ ῥήμα τρέπω ἔχει ἐν χρήσει ἅπαντας τοὺς ἀορ. α'. καὶ β'. οἶον, ἔτραψα, ἔτραπον, ἔτρεψάμην, ἔτραπίμην, ἔτρεψθην, ἔτράπην. Οἱ δευτεροὶ χρόνοι εἶνε παλαιότεροι τῶν πρώτων.

§ 205. Μέλ. Δωρικός. Ὁ Δωρικός μέλ. γίνεται κατὰ τροπὴν τοῦ ἰ τῆς ἀρχαίας καταλήξεως οἷω εἰς ε καὶ συναϊρεῖται· οἶον, ἀρχώ (ἀρσῶ), ἀρξέω-ῶ, ἀρξομαι, ἀρξέομαι-οῦμαι. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικαῖς ἔμειναν μόνον οἱ ἐξῆς μέσοι μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς· φέβγω-φεβσοῦμαι, πίπτω-πεσοῦμαι, παίζω-παισοῦμαι, πλέω-πλευσοῦμαι, νέω-νευσοῦμαι, κλαίω-κλανσοῦμαι.

§ 206. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διακροῦνται εἰς ἀρκτικούς καὶ παραγομένους· καὶ ἀρκτικοὶ μὲν εἶνε ὁ ἐνεστ., ὁ παρακ. καὶ μέλ., παραγόμενοι δὲ ὁ παρτ., ὑπερσ. καὶ ἀορ. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι λέγονται καὶ ἱστορικοί, διότι δι' αὐτῶν ἱστοροῦμεν τὰ παρελθόντα· ὁ δὲ παρατ., παρακ., ὑπερσ. καὶ ἀορ. λέγονται παρωχημένοι, διότι δηλοῦσι τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου παρελθούσαν.

§ 207. Ἐγκλίσις λέγεται ὁ τύπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες.

1) Ὀριστική, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὠρισμένην καὶ θετικὴν ἢ ὡς τοιαύτην ὑποτιθεμένην καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς· οἶον, γράφω, οὐ θέλω.

2) Ὑποτακτική, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὡς προσδοκωμένην

καὶ ὑποτασσομένην εἰς τι προηγούμενον ἢ ἐπιφερόμενον οἶον, εἴαν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

3) *Εὐκτική*, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν ὡς ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν λαλοῦντα ἢ καὶ δυνατὴν νὰ γείνη· οἶον, γένοιτό μοι ἀγαθόν τι = εἴθε νὰ μου γείνη τι καλόν, γένοιτ' ἄν ὁ φαῦλος ἀγαθός = δύναται ὁ φαῦλος νὰ γείνη ἀγαθός.

4) *Προστακτική*, ἣτις δηλοῖ τὴν διάθεσιν προστακτικῶς ἐκ μέρους τοῦ λαλοῦντος· οἶον, παῖ, ἀπτε λύχνον.

§ 208. Εἰς τὰς ἐγκλίσεις καταλέγουσι καὶ τὸ ἀπαρέμφατον, ὅπερ δηλοῖ ἀπλῶς τὴν διάθεσιν μὴ παρεμφαίνον πρόσωπον μηδὲ ἀριθμὸν, καὶ τὴν μετοχήν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπαρέμφατον εἶνε ὄνομα οὐσιαστικὸν ῥηματικὸν ἄκλιτον, ἢ δὲ μετοχὴ ῥηματικὸν ἐπιθετον.

ΣΗΜ. Ἡ ὑποτ. καὶ προστ. μέλλοντα δὲν ἔχουσιν· ὁ δὲ παρατ. καὶ ὑπερσ. ὑπάρχουσι μόνον ἐν τῇ ἑριστ., ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι καὶ τῇ μετοχῇ ταυτίζονται κατὰ τὸν τύπον (οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν σημασίαν), ὁ μὲν παρατ. τῷ ἐνεστ. ὁ δὲ ὑπερσ. τῷ παρακειμένῳ.

§ 209. Θέμα λέγεται τὸ α'. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητ. ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως· διότι αὐτὸ τίθεται ὡς βᾶσις πασῶν τῶν μεταβολῶν, ὅσας τὸ ῥῆμα ἐν τῷ σχηματισμῷ ἐπιδέχεται· εἶνε δὲ τὰ θέματα τρία· βαρυτόνον, ὅταν λήγῃ εἰς ὦ ἄτονον· οἶον, λείπω· περισπώμενον, ὅταν λήγῃ εἰς ὦ περισπώμενον· οἶον, τιμῶ· εἰς μι, ὅταν λήγῃ εἰς μι· οἶον, ἔστημι.

§ 210. Συζυγία λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβάλλονται αἱ καταλήξεις τοῦ ῥήματος ἐν τῷ σχηματισμῷ αὐτοῦ· εἶνε δὲ αἱ συζυγίαι ὀκτώ· μία τῶν βαρυτόνων, τρεῖς τῶν περισπωμένων καὶ τέσσαρες τῶν εἰς μι.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 211. Πρὸς ὀρθὸν σχηματισμὸν παντὸς ῥήματος ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τὸ ῥηματικὸν στέλεχος αὐτοῦ, τὸν χαρακτήρα, τὴν αὐξῆσιν, τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, τοὺς χρονικοὺς χαρακτήρας, τὰ συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις.

α'. Ῥηματικὸν στέλεχος καὶ χαρακτήρ τοῦ ῥήματος.

§ 212. Τὸ ῥηματικὸν στέλεχος τοῦ ἐνεστῶτος εἶνε καθαρὸν ἢ μὴ καθαρὸν· καὶ καθαρὸν μὲν στέλεχος τοῦ ἐνεστῶτος λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ προστιθεμένων ἀμέσως τῶν χρονικῶν χαρακτήρων, τῶν συνδεδεικτῶν φωνηέντων καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων σχηματίζονται πάντες οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος· οἶον, λῦ-ω, λῦ-σω, λέλυ-κα, γρά-φω, γράψ-ω, ἔγραψα. Μὴ καθα-

ρόν δὲ ἐκεῖνο, ἐξ οὗ σχηματίζεται μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ παρατ., οἱ δὲ ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ καθαροῦ οἴον, *καλύπτω, ἐκάλυπτον, καλύψω* (ἐκ τοῦ *καλυβ*), *κεκάλυφα*, κλπ.

ΣΗΜ. Πολλῶν, δυσλλάδων ῥημάτων τὸ στελέχος τοῦ ἐνεστώτος ταυτίζεται τῇ ῥίζῃ τοῦ ῥήματος· οἴον, λέγ-ω, πλέκ-ω, ἀρχ-ω, γράφ-ω, κλπ.

§ 213. Καὶ ὁ χαρακτήρ ἐν τῷ ἐνεστώτι εἶνε καθαρὸς πρωτόθετος ἢ μεταβεβλημένος· καὶ καθαρὸς μὲν λέγεται ὁ χαρακτήρ, ὅταν εἶνε φωνῆεν ἢ δίφθογγος ἢ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο σύμφωνα ἀμετάβολον πρὸ ἀφώνου· οἴον, *τιμά-ω, ποιέ-ω, δηλό-ω, δουλεύ-ω, γράφ-ω, ἀμέλιγ-ω, πέμπ-ω*. Μεταβεβλημένος δὲ ὅταν εἶνε ἐν διπλοῦν σύμφωνον ἢ δύο ἀπλά σύμφωνα οὐχὶ ἀμετάβολον πρὸ συμφώνου· οἴον, *νομίζ-ω, ἀλέξ-ω, ἐψ-ω, καλύπτ-ω, πράττ-ω, πρᾶσσ-ω, ἀγγέλλ-ω, γηράσκ-ω*.

§ 213*. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα διαιροῦνται

α. εἰς ἀφωνόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ἀφώνον· οἴον, *λέγ-ω, γράφ-ω, λείπ-ω*.

β. ὄγρόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα ὄγρον· οἴον, *ἀγγέλλ-ω, γέμ-ω, κρίν-ω, σπεύρ-ω*.

γ. φωνηητόληκτα, ἐὰν ἔχωσι χαρακτῆρα φωνῆεν ἢ δίφθογγον· οἴον, *λυ-ω, τιμά-ω, ποιέ-ω, βασιλεύ-ω*.

§ 214. Οἱ δεῦτεροι χρόνοι ἔχουσι πάντοτε τὸν καθαρὸν χαρακτῆρα τοῦ στελέχους τοῦ ἐνεστώτος· οἴον, *λείπω, λέλοιπα, ἔλιπον*.

§ 215. Οἱ δεῦτεροι μέλ. καὶ ἀόρ. σχηματίζονται πάντοτε ἐκ τῆς ῥίζης, ἥτις εἶνε πάντοτε βραχεῖα (§ 94)· οἴον, *βάλλω, βαλῶ-ἔβαλον, λείπω-ἔλιπον*, πλὴν τοῦ ἡλλάγην.

β'. Αὐξήσεις:

§ 216. Ἡ αὐξήσις εἶνε σημεῖον τοῦ παρελθόντος, διὸ γίνεται εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους (παρατ., ἀόρ., ὑπερσ.) τῆς ὀριστικῆς καὶ εἶνε διττή·

1) *συλλαβική*, ἥτις εἶνε ε ψιλοῦμενον, ὅπερ τίθεται ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων· οἴον, *στέλλω ἔστειλα-ἔστάλκειν*.

2) *χροική*, ἥτις εἶνε τροπή τοῦ ἀρκτικοῦ βραχεῖος φωνηέντος· τρέπεται δὲ τὸ

a	εἰς	η'	ἀκούω-ἤκουον, ἄδω-ἤδον.
e	»	η'	ἐλαύνω-ἤλαυνον.
o	»	ω'	ὄνειδίζω-ὠνειδίζον.
ai	»	η'	αἰσθάνομαι-ἤσθανόμην.

αυ εἰς ην'	αὐξάνω-νύξανον.
οι » φ'	οικτεῖρω-φκτεῖρον.
ε » ε'	ικετεύω-ικέτευον.
υ » υ'	ὕβριζω-ὕβριζον.

ΣΗΜ. Ἡ αὐξήσις λέγεται συλλαβικὴ μὲν, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ συλλαβήν· χρονικὴ δέ, διότι τὸ ῥῆμα αὐξάνει κατὰ χρόνον.

§ 217. Δέν αὐξάνουσι 1) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος η, ω, ε, υ, καὶ ἀπὸ τῶν διφθόγγων ει, ου, ευ· οἶον, ἤκω-ἤκον, ὠφέ-λω-ὠφέλουρ, ἰσχύω-ἰσχυον, ὕω-ὑον, εἰκω-εἰκον, οὐτάζω-οὐταζον, εὐρίσκω-εὐρισκον· 2) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ αυ καὶ οι πρὸ φωνήεντος· οἶον, αὐαίνω-αὐαινον, καὶ (ἠῦαινον), οἰακίζω-οἰακίζον¹· 3) τὸ οἰκουρῶ-οἰκουρουν καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ οἰστρος παράγωγα ἢ παρασύνθετα· οἶον, οἰστράω-οἰστραον, οἰστρηλατῶ-οἰστρηλάτουρ.

ΣΗΜ. Τὸ εἰκάζω ἀτικτῶς τρέπει ἐνίοτε τὸ ει εἰς η· οἶον, ἠκαζον· τὰ δὲ ἀρχόμενα ἀπὸ ευ ἀπλᾶ, τρέπουσιν ἐνίοτε τὸ ευ εἰς ην· εὐρίσκω-πύρισκον, πύρον, εὐχομαι-νύξάμπην· τὸ δὲ ὠθέω ὠνέομαι καὶ οὐρέω αὐξάνουσι συνηθέστατα συλλαβικῶς· οἶον, ἐώθουν, ἐωνούμπην, ἐούρουν.

§ 218. Τρέπουσι τὸ ε εἰς ει τὸ ἔχω-εἶχον, ἐάω-εἶαον, ἐθίζω-εἶθιζον, ἐλλίσσω-εἶλλισσον, εἰλω-εἶλωρ, (εἰλκῶ)-εἶλκυσα, ἐρπώ-εἶρπορ, ἐρπύζω-εἶρπυζον, ἐργάζομαι-εἶργαζόμεν, ἐσιτιάω-εἶσιτίαορ, ἐπομαι-εἶπόμπην, (ἐλω)-εἶλωρ, (ἐω) εἶμπην.

ΣΗΜ. Ἡ τροπὴ αὕτη προῆλθεν ἐκ συναϊρέσεως τοῦ εε εἰς ει μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ σ, ἢ F, διότι τὸ πάλαι τὰ ῥήματα ταῦτα ἤρχιζον ἐξ ἑνὸς τούτων τῶν γραμματῶν· οἶον, σέχω-ἐσεχον-εεχον-εἶχον, Γελκω-εΓελκον-εελκον εἶλκον.

§ 219. Τὸ ἐορτάζω καὶ οἱ ὑπερσυντέλικοι τῶν ἀπὸ εο ἀρχομένων παρακειμένων τρέπουσι τὸ ο εἰς ω καὶ φυλάττουσι τὸ ἀρκτικὸν ε· οἶον, ἐορτάζω-ἐώρταζον, εἰκα-ἐφκείν, ἐολπα-ἐώλπειν, ἐοργα-ἐώργειν. Τοῦτο γίνεται ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, ἠόρταζον-ἐώρταζον, κλπ.

§ 220. Τὸ ὄράω, ἀνοίγω καὶ οἰνοχοεῶ (παρὰ ποιητ.) ἔχουσι καὶ τὰς δύο αὐξήσεις συγχρόνως· οἶον, ἐώραον, ἀνέωργον, ἐωροχόουν.

ΣΗΜ. Τοῦτο γίνεται ἀποβολῇ τοῦ F καὶ ἀναπληρωτικῇ ἐκτάσει (§ 95, 2) καὶ ἀναστροφῇ χρόνου· οἶον, Φοράω-ἐΦόραον-ἠόραον-ἐώραον.

§ 221. Τὸ ἀγνυμι καὶ ἀλλισκομαι ἀντὶ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως λαμβάνουσι τὴν συλλαβικὴν οἶον, ἀγνυμι-ἔαξα, ἀλλισκομαι-ἐάλωρ καὶ ἤλωρ.

1 Ἄλλ' οἶομαι-φόμεν, διότι τὸ ο τὸ μετὰ τὸ οι δὲν εἶνε στελεχικόν, ἀλλὰ συνδετικόν. Τὸ δὲ αἶτω (ἀκούω)-ἄϊον, ἀηθέσω-ἀἠθεσσον εἶνε ἡμερικὰ· τὸ δὲ ἠδιάζομαι-ἠδιάζόμεν εἶνε μεταγενέστερον.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ τὸ ὠθῶ, ὠνοῦμαι καὶ οὐρῶ ἤρχιζον τὸ πάλαι ἀπὸ F καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν αὐτοῦ ἢ συλλαβικὴ αὔξησις ἔμεινεν ἀσυναίρετος· οἶον, Fάγνυμι-ἐFαξα-ἔαξα, Fωθῶ-ἐFῶθουν-ἐῶθουν· ὁ δὲ β' ἀόρ. εἶδον ἐγένετο ἐκ τῆς ῥίζης Fιδ, ἐFιδον-εἶδον-εἶδον.

ΣΗΜ. 6'. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις, ὅταν τίθηται εἰς τὰ ἀπὸ φωνήεντος νῦν ἀρχόμενα ῥήματα, λαμβάνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, ἄγνυμι-ἐάγην, ἀλίσκομαι-ἐάλων, ὀράω-ἐώραον.

§ 222. Τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν διπλασιάζεται· οἶον, ῥέω-ἔρρεον, διότι τὸ πάλαι τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα εἶχον ἐν ἀρχῇ σ ἢ F, ὅπερ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· οἶον, (σρέω-ἔσρεον) ἔρρεον, (Fρήγνυμι-ἐFρήγνυμι)-ἔρρήγνυμι.

ΣΗΜ. Ὁ παρατ. τοῦ χρῆ πολλάκις μένει ἀναυξήτος· οἶον, ἔχρῃν καὶ χρῆν.

§ 223. Τὸ βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω τρίπουσιν ἐνίοτε τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν εἰς χρονικὴν οἶον, ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην, ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, ἔμελλον καὶ ἠμελλον, ἀλλὰ πάντοτε ἐδυνασθήην, ἐμέλλησα.

ΣΗΜ. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις τοῦ ὑπερσ. ἐνίοτε παραλείπεται· οἶον, γεγέννητο, μεμαστίγωσα ἀντὶ ἐγεγέννητο, ἐμεμαστίγωσα. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις δὲν φυλάττεται εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις· οἶον, ἐγραψα ὑποτ. γράψω, εὐκτ. γράψαιμι, κτλ., εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω εὐκτ. ἴδοιμι, κλπ. πλὴν τοῦ εἶπον, ὅπερ φυλάττει τὸ εἰ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, διότι γίνεται ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἶον, FeFεπον-ἔεπον-εἶπον.

Αὔξεις τῶν συνθέτων ῥημάτων.

§ 224. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα καὶ παρασύνθετα¹ ῥήματα, αὐξάνουσιν ἔσωθεν ἤγουν μετὰ τὴν πρόθεσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος καὶ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται· οἶον, παραλαμβάνω-παρελάμβανον, ἀφοπ. λίζω-ἀφώπ. λίζον, ἐκβάλλω-ἐξέβαλλον, προκαταλαμβάνω-προκατελάμβανον, προφητεύω (προφήτης) προσεφήτεον, ἐπιθυμῶ (ἐπιθυμοῦς) -ἐπεθύμουν, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ πρὸ καὶ περὶ δὲν ἐκθλίβουσι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν· οἶον, προλέγω-προέλεγον, περιγράφω-περιέγραφον· τῆς πρὸ ὅμως τὸ ο πολλὰκις συναίρεται μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὔξεως ε εἰς ου, ὅταν ψιλῶται· οἶον, προέλεγόν-προὔλεγον, ἀλλὰ πάντοτε προέστηκα. Τὸ δὲ ἐν τῇ ἐνεστώτι μεταβεβλημένον ἢ ἀποβεβλημένον ν τῆς ἐν καὶ σὺν προθέσεως ἐπανέρχεται ἐν τῇ αὔξήσει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν· οἶον, ἐμβαίνω-ἐνέβαινον,

¹ Ἐκ προθέσεων παρασύνθετα ῥήματα λέγονται, ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων συνθέτων ἐκ προθέσεων· οἶον, προφήτης-προφήτεῦω, ἐγκώμιον-ἐγκωμιάζω, ἐκκλησία-ἐκκλησιάζω, ἐπιθυμοῦς-ἐπιθυμῶ, κλπ.

δυλλέγω-δυνέλεγον, δυσσιτώ-δυνεδίτουον, συγχέω-δυνέχεον, συζώ-δυνέζων, συστρατεύω-δυνεστράτευον.

· 225. Αύξάνουσι δὲ ἔξωθεν ἦτοι ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα.

α'. Ἐκ τῶν συνθέτων τὸ ἀμφιέννυμι, ἀμπίσχω, ἐπίσταμαι καὶ καθέλομαι· οἶον, ἀμφιέννυμι-ἡμφιέννυρ, ἀμπίσχω-ἡμπίσχωρ, ἐπίσταμαι-ἡπιστάμην, καθέλομαι-ἐκαθελόμην· διαφοροῦνται δὲ τὸ καθ-εῦδω-ἐκάθευδορ καὶ καθηῦδορ, κάθημαι-ἐκαθήμην καὶ καθήμην, καθίζω-ἐκάθισα καὶ καθισα (ἀρχ. Ἄττ.)· τὸ δὲ ἀναλίσχω αὐξάνει ἔσωθεν χρονικῶς, πολλακίς ὅμως μένει καὶ ὅλως ἀναύξητον· οἶον, ἀνήλωσα καὶ ἀνάλωσα, ἀνήλωκα καὶ ἀνάλωκα· ἐν διπλῇ ὅμως συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἔξωθεν τῆς πρώτης συνθέσεως· οἶον, κατηγάλωσα-κατηγάλωκα.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπολαύω καὶ παρανομῶ (παράνομος) αὐξάνουσιν ἔσωθεν συλλαβικῶς· οἶον, ἀπέλαυον, ἀπέλαυσα, ἀπολέλαυκα· παρενόμησα, παρανενόμηκα· ἡ δὲ ἔσωθεν χρονικὴ αὐξησις αὐτῶν εἶνε τῶν μεταγενεστέρων¹.

β'. Ἐκ τῶν παρασυνθέτων ἐναντιοῦμαι (ἐναντιος)-ἡναντιοῦμην², ἀντιβόλω (ἀντιβολος)-ἡντιβόλων, ἐμπεδῶ (ἐμπεδος)-ἡμπέδουρ, προοιμιάζομαι (προοίμιον)-ἐπροοιμιαζόμην, ἐμπολῶ (ἐμπολη) ἡμπόλων· διαφοροῦνται δὲ τὸ ἐκκλησιάζω (ἐκκλησία)-ἐξεκκλησιάζουρ καὶ (ἡκκλησιάζουρ), ἐγγυάω (ἐγγύη)-(ἐνεργῶν) καὶ ἡγγύωρ, (ἐνεργῆσα καὶ ἡγγύησα. Τὸ ἐγγυάω ἐν διπλῇ συνθέσει αὐξάνει πάντοτε ἔξωθεν τῆς πρώτης συνθέσεως· οἶον, παρηγγύωρ, παρηγγύησα.

§ 226. Τὸ ἀρέχομαι, ἀμπέχομαι, ἐροχλῶ, παροινῶ, ἀμφιγροῶ καὶ ἐπαγορθῶ αὐξάνουσιν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· οἶον, ἀρέχομαι-ἡντειχόμην, ἀμπέχομαι-ἡμπειχόμην-ἡμπεσχόμην, *ἐροχλῶ-ἡνώχλουρ, παροινῶ-ἐπαρώουρ, ἀμφιγροῶ-ἡμφεγρόουρ, ἐπαγορθῶ-ἐπηνώρθουρ· τὸ δὲ ἐνεργ. ἀρέχω καὶ τὸ ἐκ μιᾶς προθέσεως σύνθετον ἀγορθῶ αὐξάνουσι μόνον ἔσωθεν· οἶον, ἀρεῖχορ, ἀνώρθουρ.

§ 227. Τὸ ἀμφισβητῶ καὶ ἀντιδικῶ αὐξάνουσιν ἢ μόνον ἔξωθεν, ἢ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν· οἶον, ἡμφισβήτουρ καὶ ἡμφεσβήτουρ, (ἡντιδικουρ) καὶ ἡντεδικουρ.

§ 227*. Τὸ διαιτῶ (ἐκ τοῦ δίαιτα) παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς αὐξάνει καὶ ἀναδιπλασιαζέται ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· οἶον, διαιτῶ-ἐδιή-

¹ Ὁ παρατατ παρηνόμουον (Λυσ. 3, 17) καὶ ἀορ. παρηνόμησα, (Θουκ. 3, 67) ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἀλλ' ἴσως εἶνε κακὴ γραφὴ τῶν ἀντιγραφῶν.

² Καὶ ἐν ἡντιώμεθα (Ἀριστοφ. ὄρν. 385), τὸ δὲ ἐνεπόλησα (Ἰσατ. 11, 13).

³ Ἡ ἔσωθεν αὐξησις τοῦ ἀμφισβητῶ δὲν γίνεται ἐν ἀρχῇ τοῦ βήματος, ἀλλὰ πρὸ τοῦ σ τοῦ ἀμφίς.

τουρ-ἐδιήτησα-ἐδεδιήτηκα· τὸ δὲ διακορῶ (ἐκ τοῦ διάκορος) μόνον ἔξωθεν· διακορῶ-ἐδιακόρου-ἐδιακόρησα-δεδιακόρηκα· ἡ δὲ μόνον ἔσωθεν αὐξήσις τούτων, διήτουρ, διηκόρουρ, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Τὸ καθαίρω καὶ ἐπείγω δὲν εἶνε σύνθετα· διὸ καὶ ἔξωθεν πάντοτε ἀξάνουσιν· οἶον, ἐκάθαιρον, ἤπειγον.

§ 228. Τὰ ἀπὸ τοῦ εὐ καὶ δυς παρασύνθετα ῥήματα, εἴαν μὲν μετὰ τὸ εὐ καὶ δυς ὑπάρχη βραχὺ φωνῆεν, αὐξάνουσιν ἔσωθεν χρονικῶς· οἶον, εὐάρεστος εὐάρεστῶ· εὐηρέστουρ, δυσάρεστος δυσάρεστῶ· δυσηρέστουρ, εὐδός εὐδῶ· εὐώδουρ· εἴαν δὲ ὑπάρχη μακρὸν φωνῆεν ἢ σύμφωνον, μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ δυς σύνθετα αὐξάνουσιν ἔξωθεν συλλαβικῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εὐ μένουσιν ἀναύξητα ἢ ἐνίοτε τρέπουσι τὸ εὐ εἰς ην· οἶον, δυσημερῶ-ἐδυσημέρουρ, δυστυχῶ-ἐδυστύχουρ, εὐημερῶ-εὐημέρουρ, εὐτυχῶ-εὐτύχουρ καὶ ηὐτύχουρ.

ΣΗΜ. Τὸ εὐεργετῶ μένει συνήθως ἀναύξητον· οἶον, εὐεργέτησα καὶ σπαν. εὐηργέτησα, κλπ.

§ 229. Τὰ ἀπὸ πάσης ἄλλης λέξεως σύνθετα ῥήματα αὐξάνουσιν ἔξωθεν· οἶον, μελοποιῶ-ἐμελοποιούρ, οἰκοδομῶ-ἐκοδομούρ, φιλοσοφῶ-ἐφιλοσοφούρ, αὐτομολῶ-ἐντομολούρ, ἀδικῶ-ἐδίκουρ, παρησιαζομαι-ἐπαρησιαζόμενρ, πλημμελῶ-ἐπλημμέλουρ.

§ 230. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων ῥημάτων ἀναβιβάζεται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγουσῆς· οὐδέποτε ὁμως ὑπερβαίνει τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν (§ 231)· οἶον, προσάγω-προσῆγε (παρατ.), πρόσαγε (προστ.), ἀπειργῶ, ἀπειργε (παρατ.), ἀπειργε (προστ.), προήκω, προήκε (παρατ.), πρόηκε (προστ.), παρέχω, παρέχωρ, παρέσχωρ, συνάγω-συνῆχα, ἀφικνούμαι-ἀφίγμαι.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ὅτι καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου εἰ καὶ οὐ ῥήματα αὐξάνουσιν, ἀλλ' ἡ αὐξήσις αὐτῶν συμφυῆς τῇ ἀρκτικῇ μακρῇ φωνήεντι καὶ τῇ διφθόγγῳ γενομένη δὲν φαίνεται, ἐνυπάρχει ὁμως ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν συνθέτων ῥημάτων· οἶον, προήκε, ἀπειργε (§ 230).

γ'. Ἀναδιπλασιασμοὶ τῶν ῥημάτων.

§ 231. Ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ στελέχους μετὰ τοῦ ε, καὶ εἶνε σημεῖον τοῦ τετελεσμένου, διὸ γίνεται ἐν τῷ παρακειμ., τετελεσμ. μέλ. καὶ ὑπερσ., ὅστις πρὸ αὐτοῦ αὐξάνει συλλαβικῶς· οἶον, γράφω-γέγραφα, ἐγγράφειν-εγγράφομαι.

§ 232. Οὕτως ἀναδιπλασιάζονται ὅσα ῥήματα ἔρχονται ἀφ.

ένος άπλου συμφώνου ή από δύο, άφώνου πρό άμεταβόλου οίον, λείπω-λείπιπα, γράφω-γέγραφα.

§ 233. Άναδιπλασιάζονται δέ διά μόνου του ε·

α. Τά άρχόμενα από ρ· οίον, ράπτω-έροφα, πλὴν τῆς όμηρικῆς μετοχῆς φερυπωμένα.

β'. Τά άρχόμενα από γγ, γλ, βλ· οίον, γγρωρίζω-έγγώρικα, γλύφω-έγγλυμαι, βλαστάνω-έβλάστηκα, πλὴν του βλάπτω-βέβλαφα, βλασφημῶ-βεβλασφήμηκα, β.λέπω-βέβλεφα.

γ' Τά άρχόμενα από διπλου συμφώνου, ή από δύο ή πλειόνων άπλων συμφώνων ούχι άφώνου πρό άμεταβόλου οίον, ζηλώ-έζήλωκα, ψάλλω-έψαλλκα, φθειρώ-έφθαρα, στρέφω-έστροφα· έξαιρείται τό (μ.άω) μέμνημαι, και κτῶμαι-κέκτημαι, και (έκτμημαι)· τό δέ πιπτω-πέπτακα, πετάννυμι-πέπταμαι και δέμω-δέδημηκα, γίνονται έκ συγκοπῆς τῆς ρίζης πετ και δεμ· οίον, πεπέτωκα-πέπτωκα, πεπέταμαι-πέπταμαι, δεδεμ-δέδημημαι.

δ' Τό άγγνυμι, άλλισκω, ώθῶ, ώροῦμαι, ούρω και (έϊκω) και τά έπικά (έλπω, έργω)· οίον, έαγα, έάλωκα, έωσμαι, έώνημαι, έοικα, ολπα, έοργα.

§ 234. Τά άρχόμενα από βραχείος φωνήεντος, ή τρεπτῆς διφθέγγου άναδιπλασιάζονται χρονικῶς ώς και έν τῇ αύξήσει· οίον, άκούω-ήκουσμαι, έλεῶ-ήλέηκα, όνειδίζω-ώνειδικα, αύξάνω-ήύξηκα, αίσθάνομαι-ήσθημαι, οίκέω-ώκημαι, ίκετεῶ-ίκέτευκα, ύβρίζω-ύβρικα, εύρίσκω-εύρηκα και ήύρηκα. Τό δέ εύχομαι έχει πάντοτε παρακ. ήύγμαι, ύπερσ. ήύγημν.

§ 235. Τό έορτάζω τρέπει έν τῷ άναδιπλασιασμῷ τό ο εϊς ω και φυλάττει τό άρκτικόν ε· οίον, έώρτακα.

§ 236. Τό όράω και άνοίγω έχουσι τόν διπλου άναδιπλασιασμόν (συλλοθικόν και χρονικόν)· οίον, έώρακα, άνείωχα.

§ 237. Ότα έν τῇ ούξήσει τρέπουσι τό άρκτικόν ε εϊς ει τρέπουσιν αυτό εϊς ει και έν τῷ άναδιπλασιασμῷ· οίον, έθίζω-έθισμαι, έργάζομαι-είργασμαι, (έω)-είμαι κλπ. πλὴν του έχω-έσχηκα.

§ 238. Τό λαμβάνω έλ.ληφα, λαγχάνω-έιληχα, (ρέω) είρηκα, λέγω (έν συνθέσει) συνείλοχα, μέρομαι-είμαρται (μετά δασείας) άναδιπλασιάζονται διά του ει. Σύν τούτοις και τό (έθω, σFέθω)-είθα¹, όπερ τρέπει και τό ε τῆς ρίζης εϊς ω άντι εϊς ο (§ 220 σημ.).

1 Καί ούτος ό άναδιπλασιασμός γίνεται ένεκα του F και σF, άπερ μετά τόν άναδιπλασιασμόν άποβάλλονται και ό άναδιπλασιασμός ε εκτείνεται εϊς ει άναπληρωπικῇ έκτάσει (§ 95, 2)· οίον, Fρ έω-ξFρηκα-εϊρηκα, σFέθω-ξσFοθα-εϊFοθα-εϊθωθα (§ 95, 2).

§ 239. Ὅσα ῥήματα δὲν δέχονται αὐξησιν (§ 217), δὲν δέχονται καὶ ἀναδιπλασιασμόν· εἶον, ἡροῦμαι-ἡρημαι, ὠρεῖω-ὠφέληκα, ἰσχύω-ἰσχυκα, ὑπνώω-ὑπνωκα, εἰκάω-εἰκασμαι καὶ ἦκασμαι) οὐτάλω-οὐτασμαι, εὐρίσκω-εὐρηκα, πλὴν τοῦ εὐχομαι ἠγγμαι, ἠγγμηρ.

ΣΗΜ. Καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα ἀναδιπλασιάζονται, ἀλλ' ὁ ἀναδιπλασιασμός αὐτῶν δὲν φαίνεται ὡς καὶ ἡ αὐξησις (§ 230 σημ.).

§ 240. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων καὶ παρασυνθέτων ῥημάτων γίνεται ὅπου καὶ ὅπως καὶ ἡ αὐξησις αὐτῶν· εἶον, συγγράφω-συνέγραφοι-συνγγέγραφα, προφητεύω-προεφήτεον-προεφήτευκα, καθέζομαι-ἐκαθεζόμεν-κεκάθισμαι, ἐγγυάω-ἐνεγύων καὶ ἡγύων, ἐγγεγύηκα καὶ ἡγγύηκα, ἐνοχῶ-ἠνώχλουρ-ἠνώχληκα, εὐαρεσιῶ-ἠνῆρεστήκα, κακοποιέω-κεκακοποίηκα, κλπ. Τὸ δὲ ὠδοπεποιημένα (Ξενοφ. Ἀνάβ), ὠδοπεποιημένος (Ξενοφ. Ἑλλην.), ἱπποτετρόφηκα (Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκρ.), μελοπεποίηκα (Πλουτ.), ἠθοπεποιησθαι, ὄνοματοπεποιησθαι, κλπ. θεωροῦνται νῦν ἄλλα μὲν ὡς παραφθοραὶ τῶν ὀρθῶν, ἄλλα δὲ τῶν μεταγενεστέρων (Κόντ. Σωκρ. σελ. 518).

§ 241. Ὁ ἀναδιπλασιασμός φυλάττεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφοτον καὶ τὴν μετοχὴν· εἶον, γέγραφα, γεγράφω, γεγράφοιμι, (γέγραφε), γεγραφέναι, γεγραφώς, ἔσταλκα, ἐστάλκω, ἐστάλοιοιμι, (ἔσταλκε), ἐσταλκέναι, ἐσταλκώς.

Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός.

§ 242. Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρχτικῶν γραμμάτων τοῦ στελέχους πρὸ τοῦ χρονικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· γίνεται δὲ εἰς τινὰ ῥήματα ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον ἢ διασύλλαβον καὶ ἀρχόμενα ἀπὸ α, ε, ο· ἡ δὲ μικρὰ λήγουσα τοῦ στελέχους συστέλλεται· οἷον, ἀγείρω (ἡγειρεκτ)-ἀγήρεκα, ἀκούω (ἡκουκα)-ἀκήκοα, ὄζω (ὠδα)-ὄδαδα, ἐμέω (ἡμεκα)-ἐμήμεκα· πλὴν τοῦ ἐρείδω-ἐρήρεικα· τοῦ δὲ ἐγείρω ἐπαναλαμβάνεται ὁλόκληρον τὸ συγκεκριμένον στέλεχος (ἐγερε-ἐγρη-ἡγορα)-ἐγρήγορα.

ΣΗΜ. Ὁ ὁπερσ. τοῦ ἀκούω, ὄμνυμι, ὄλλυμι καὶ ὄρυσσω μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν αὐξάνει συνήθως, πάντοτε δὲ τὸ ὄμνυμι χρονικῶς· οἷον, ἠκπύκειν καὶ ἀκπύκειν, ὠμωμόκειν, ὠλώλειν, καὶ ὠλώλειν, ὠρωρούχειν καὶ ὠρωρούχειν.

§ 243. Λέγεται δὲ Ἄττικὸς ὁ ἀναδιπλασιασμός οὗτος, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸν οἱ Ἄττικοί. Τὸν Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμόν

λαμβάνουσι καὶ πολλοὶ β' ἀόρ. παρὰ ποιηταίς· ὁ δὲ παρὰ τοῖς πεζοῖς ἤγαγον καὶ ἤνεγκον γίνεται ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ στελέχους (§ 333).

ΣΗΜ. α'. Τὸν Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ἐνεργ. παρακ. δέχονται καὶ οἱ παθ. παρακ. πλὴν τοῦ ἀκούω, ἤκουσμαι (μεταγεν.). Δέχονται δὲ αὐτὸν τὰ ἐξῆς ῥήματα· ἀγείρω, ἀλείφω, ἀκούω, ἀλέω, ἀρώ, ἐγείρω, ἐμέω, ἐλαύνω, ἐλέγχω, ἐρείδω, ἐρχομαι, ἐσθίω, ὀμνυμι, ὀλλυμι, ὀρύττω, ὄζω, φέρω.

ΣΗΜ. β'. Καὶ ὁ Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμὸς φυλάττεται ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσιν, ἀπαρεμφ. καὶ μετοχῆ· οἷον, ἀκήκοα-ἀκηκώω-ἀκηκῶοιμι-ἀκηκοέναι-ἀκηκῶς.

δ'. Χρονικοὶ χαρακτῆρες.

§ 244. Τὸ στέλεχος τοῦ ῥήματος πρὸς σχηματισμὸν χρόνων τινῶν προσλαμβάνει ἀμέσως ἐν τῷ τέλει γράμματά τινα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται χρονικοὶ χαρακτῆρες, διότι διακρίνουσι τοὺς χρόνους· χρονικοὶ δὲ χαρακτῆρες εἶνε τὸ σ, τὸ θης, ης, θη, η, κ' καὶ τὸ μὲν σ εἶνε τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. καὶ ἀόρ. α', τὸ δὲ θης τοῦ παθ. α'. μέλ. καὶ τὸ ης τοῦ β', τὸ δὲ θη τοῦ α'. παθ. ἀόρ. καὶ τὸ η τοῦ β'. τὸ δὲ κ τοῦ α'. ἐνεργ. παρακ. καὶ ὑπερσ. πλὴν τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον, οἵτινες ἔχουσι φ ἢ χ (§ 276, 1-2)· οἷον, λβ-ω, λβ-σω, λβσ-ο-μαι, ἔλν-σ-α, ἐλν-σ-άμηρ, λν-θήσ-ομαι, γραφ-ήσ-ομαι, ἐλβ-θη-ν, ἐγράφ-η-ν, λέλυ-κα, ἐλε-λβ-κ-ειν.

ΣΗΜ. α'. Τὸ η τοῦ θη καὶ η τοῦ παθ. α'. καὶ β'. ἀόρ. εἶνε ε, τὸ ὅποτον ἐν τῇ ὀριστ. καὶ ἀπαρεμφ. ἐκτείνεται εἰς η, ἐν δὲ τῇ ὑποτ. καὶ εὐκτ. συναϊρεῖται· οἷον, ἐλύθην, ὑποτ. λυθέω-λυθῶ, εὐκτ. λυθεῖνν-λυθεινν· ἐτριβὸν, τριβέω-τριβῶ, τριβεῖνν-τριβεῖνν.

ΣΗΜ. β'. Δὲν ἔχουσι χρονικὸν χαρακτῆρα·

1) Οἱ μέλλοντες εδομαι, πίομαι, χέω, χέομαι καὶ οἱ ἀόρ. εἶπα, ἤνεγκα, ἔχεα.

2) Πάντες οἱ δεῦτεροι καλούμενοι χρόνοι πλὴν τοῦ παθ. μέλ. καὶ ἀόρ. β'.

3) Ὁ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ.

ΣΗΜ. γ'. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος ἀόρ. τοῦ τίθημι, ἵημι, δίδωμι ἔχουσι χαρακτῆρα κ ἀντὶ σ· οἷον, ἔθηκα, ἵκα, ἔδωκα.

ε'. Συνδεδεικτὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰ καταλήξεις.

Α'. Ἑνεργητικὴ φωνή.

§ 245. Ὀριστικὴ. Ἡ ὀριστικὴ τῆς ἐνεργ. φωνῆς συνδεδεικτὰ μὲν φωνήεντα ἔχει εἰς μὲν τὰ α': πρόσωπα καὶ τὸ πληθ. γ'· σ, εἰς

δὲ τὰ λοιπὰ ε' ἐξαιρεῖται ὁ παρακ. καὶ ἀόρ., ὅτινες πανταχοῦ ἔχουσι συνδετικὸν φωνήεν α πλὴν τοῦ γ'. ἐνικοῦ προσ. ὅπερ ἔχει ε, καὶ ὁ ὑπερσ., ὅστις πανταχοῦ ἔχει ει πλὴν τοῦ γ'. πληθ. προσ., ὅπερ ἀττικῶς ἔχει ε' οἶον,

	ἐνεστ. παρατ. καὶ μέλ.			παρακ. καὶ ἀόρ.			ὑπερσυντ.		
πρόσ.	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	ε.	ει,	ει,	ει.
Δυϊκ.	ο,	ε,	ε.	α,	α,	α.	ει,	ει,	ει.
Πληθ.	ο,	ε,	ο.	α,	α,	α.	ει,	ει	ε.

Προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τῶν μὲν

	ἀρκτικῶν χρόνων			τῶν δὲ παραγομένων		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μι,	ις,	ι.	ν ¹ ,	ς,	—
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	(τον)	την.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντι.	μεν,	τε,	ν.

Ἐξαιροῦνται ἐκ μὲν τῶν ἀρχικῶν χρόνων ὁ παρακ., ἐκ δὲ τῶν παραγομένων ὁ ἀόρ. α', ὅτινες ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ αἰθιμῶ δὲν ἔχουσι προσωπικὴν κατάληξιν, πλὴν τοῦ β'. προσ., ὅπερ ἔχει ς, καὶ ὁ ὑπερσ., ὅστις ἐν τῷ γ'. πληθ. προσώπῳ ἔχει προσωπικὴν κατάληξιν σακ.

ΣΗΜ. Αἱ προσ. καταλήξεις ις, ι ἐγένοντο ἐκ τῶν παλαιῶν σι, τι, ἡ μὲν μεταθέσει τοῦ σ, ἡ δὲ ἀποβολῇ τοῦ τ· οἶον, γράφεισι-γράφεις, γράφειτι-γράφει. Αἱ παλαιαὶ δὲ αὗται καταλήξεις μι, σι, τι διεσώθησαν εἰς τὰς διαλέκτους καὶ εἰς τὸ εἰμί.

Συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις συνημμένα εἶνε ταῦτα·

	τῶν ἀρκτ. χρόνων			τῶν παραγ. χρόνων				
	1	2	3	1	2	3		
	(οἰμι) ω,	εις,	ει.	ον,	ες,	ε.		
	ομεν.	ετον,	ετον.	ομεν,	ετον,	ετην.		
	ομεν,	ετε.	(οντι) ουσι.	ομεν,	ετε,	ον.		
	παρακ.		ἀόρ. α'.			ὑπερσ.		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
α,	ας,	ε.	α,	ας,	ε.	ειν,	εις,	ει.
αμεν,	ατον,	ατον.	αμεν,	ατον,	ατην.	ειμεν,	ειτον,	ειτην.
αμεν,	ατε,(αντι)-ασι.		αμεν,	ατε,	αν.	ειμεν,	ειτε,	εσαν.

1 Τὸ ν τοῦτο πηλαίτατα ἦτο μ (λατ. era—m).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

		1	2	3					
Ἔνεστ.	λείπ.	}	ω,	εις,	ει.				
Μέλ. α'.	λείψ.		ομεν,	ετον,	ετον.				
Μέλ. β'.	[λιπέ].		ομεν,	ετε,	ουσι.				
ἀόριστ. α'.									
		1	2	3					
Παρατ. ἔλειπ.	}	ον,	ες,	ε.	}				
Ἄορ. β' ἔλιπ.		ομεν,	ετον,	έτην, (ἔλειψ)		α,	ας,	ε.	
		ομεν,	ετε,	ον.		αμεν,	ατον,	άτην	
					αμεν,	ατε,	αν.		
παρακ.		ὑπερσ.							
		1	2	3	1	2	3		
}	}	α,	ας,	ε.	}	ειν,	εις,	ει.	
		αμεν,	ατον,	ατον,		έλελοίπ.	ειμεν,	ειτον,	είτην.
		αμεν,	ατε,	ασι.			ειμεν,	ειτε,	εσαν.

ΣΗΜ. α'. Τὸ συνδετικὸν φωνήεν ο ἐκτείνεται εἰς ω· οἶον, λείπο-λείπω· αὶ δὲ τοῦ γ'. πληθ. ουσι, ἔσι ἐγένοντο κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 52)· οἶον, λείποντι-λείπουσι, λελοίπαντι-λελοίπωσι· τὸ δὲ α'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ παρατ. καὶ τοῦ β'. ἄορ. εἶνε ὅμοιον τῷ γ'. πληθυντικῷ· οἶον, ἔλειπον (ἐγώ), ἔλειπον (ἐκεῖνοι)· τὸ δὲ δυϊκὸν α'. πρόσ. πάντων τῶν χρόνων εἶνε ὅμοιον τῷ πληθ. α'. οἶον, λείπομεν, λείπομεν· διὸ πολλοὶ τῶν γραμματικῶν παραλείπουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ α'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσ. ἐν τῇ παλαιᾷ ἀττικῇ διαλέκτῳ ἔληγεν εἰς η, γενόμενον ἐκ τοῦ ἰωνικοῦ εα, ἥδεα ἥδη· τὸ δὲ γ'. ἐνικὸν εἰ πρό φωνήεντος προσλαμβάνει ἐνίστη ν καὶ γίνεται ὅμοιον τῷ α'. οἶον, ἐλελοίπειν (ἐγώ), ἐλελοίπειν (ἐκεῖνος).

ΣΗΜ. γ'. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. πολλάκις περιφράζονται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος· οἶον, γεγωνώς εἰμι, εἶ, ἐστί ὑπερσ. ἑωρακώς ἦν, ἦς, ἦ.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ α καὶ ι τῶν καταλήξεων α, αν, ας, σι, θι, εἶνε βραχέα, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναρέσεως· οἶον, ἦκα-ἦκας, ἦσαν, ποιοῦσι, στήθι, κλπ.

§ 246. Ὑποτακτικὴ. Ἡ ὑποτακτικὴ συνδετικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει τὰ αὐτὰ τῆς ὀριστικῆς ἐκτεταμένα, ἥτοι εἰς μὲν τὰ α'. πρόσ. καὶ τὸ πληθ. γ'. ω, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ η· προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς· ταῦτα ἢ συνημμένα εἶνε·

	1	2	3
Ένικ.	(ωμι)-ω,	ης,	η.
Δυϊκ.	ωμεν,	ητον,	ητον.
Πληθ.	ωμεν,	ητε,	ωσι(ν).

ΣΗΜ. Καὶ ἐνταῦθα ἡ προσ. κατάληξις μι ἀποκόπεται.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένεστ.	λείπ	}	ω,	ης,	η.
Παρακ. β'.	λελοίπ		ωμεν,	ητον,	ητον.
Άόρ. α'.	[λείψ]		ωμεν,	ητε,	ωσι.
Άόρ. β'.	λίπ				

§ 247. *Εὐκτική.* Ἡ εὐκτική συνδετικὰ μὲν φωνήεντα πανταχοῦ ἔχει ὁ πλὴν τοῦ α'. άόρ., ὅστις ἔχει α, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνήεν ἔχει ι συναιρούμενον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον (οι, αι)· προσωπικὰς δὲ κατάληξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς πλὴν τοῦ α'. ἐνικού προσώπου, ὅπερ ἔχει μι, καὶ τοῦ γ'. πληθυντικοῦ, ὅπερ λήγει εἰς εν· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

	ἀόριστ. α'.					
	1	2	3	1	2	3
Ένικ.	οιμι,	οις,	οι.	αίμι,	αίς,	αί.
Δυϊκ.	οιμεν,	οιτον,	οιτην.	αίμεν,	αίτον,	αίτην.
Πληθ.	οιμεν,	οιτε,	οιεν.	αίμεν,	αίτε,	αίεν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

		1	2	3	
Ένεστ.	λείπ	}	οιμι,	οις,	οι.
Μελ. α'.	λείψ		οιμεν,	οιτον,	οιτην.
Μελ. β'.	(λιπέ)				
Άόρ. β'.	λίπ		οιμεν,	οιτε,	οιεν.
Παρακ. β'.	λελοίπ				

		1	2	3	
Άόρ. α'.	[λείψ]	}	αίμι,	αίς,	αί.
			αίμεν,	αίτον,	αίτην.
			αίμεν,	αίτε,	αίεν.

ΣΗΜ. α'. Οἱ Ἄττικοί ἔχουσι καὶ τὸν Διολικὸν καλούμενον ἄορ., τοῦ ὁποῦ εὔχρηστον εἶνε μόνον τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν πρόσ. καὶ τὸ πληθ γ'. εἰας, εἰε, εἰαν· οἶον, γράψαιας-εἰε-εἰαν.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἐνεργ. παρακ. ἐν τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. συνήθως περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδεδεικτοῦ ῥήματος· οἶον, λειλοπιῶ-ω-ῆς-ῆ, κλπ. λειλοπιῶς εἶην· εἶης-εἶην, κλπ. Μονολεκτικῶς δὲ σχηματίζονται συνήθως ὅσοι παρακείμενοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος· εἶοικα, εἶωθα, τέθνηκα, κλπ. (§ 340 α'.)

§ 248. Προστακτικὴ. Ἡ προστακτικὴ α'. πρόσωπον δὲν ἔχει, διότι προσταγὴ ἐπὶ α'. προσώπου δὲν γίνεται· καθότι οὐδεὶς προσταξεί ἑαυτόν.—Συνδεδεικὰ μὲν φωνήεντα ἔχει πανταχοῦ ε πληθ τοῦ ἄορ. α', ὅστις πανταχοῦ ἔχει α ἐκτός τοῦ ἐνικοῦ β'. πρόσ. ὅπερ ἔχει ο, προσωπικὰς δὲ κατάληξις ἔχει ταύτας· θι, τω· τον, των· τε, τωσαν, πληθ τοῦ ἐνικοῦ β'. πρόσ. τοῦ α'. ἄοριστου, ὅπερ ἔχει γ· ἢ δὲ θι κατάληξις συνήθως ἀποκόπτεται· ταῦτα δὲ συνημμένα εἶνε·

		ἄοριστ. α'.			
		2	3	2	3
Ἐνικ.	ε,		ετω.	ον,	ατω.
Δυϊκ.	ετον,		(ετων).	ατον,	(ατων).
Πληθ.	ετε,		(ετωσαν).	ατε,	(ατωσαν).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

		ἄοριστ. α'.				
		2	3	2	3	
Ἐνεστ.	λείπ	}	έτω.	[λείψ]	ον,	άτω.
Ἄορ. β'.	λίπ		(έτων).		ατον,	άτων.
Παρακ. β'.	λέλοιπ		(έτωσαν).		ατε,	άτωσαν.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν γ'. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ ἐνεργ. παρακ. καὶ τῶν τριῶν θεμάτων ἐν τῇ προστ. μονολεκτικῶς εἶνε ἄχρηστος, πληθ τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν θι καὶ τινῶν ἄλλων τοιοῦτοι δὲ εἶνε οἱ ἐξῆς· ἴσθι, δέδιθι-δεδίτω, ἐσταθι-ἐστάτω, τέθναθι-άτω, κέκραθι-χθω, τέτλαθι-τετλάτω, ἀνωχθι ἀνώχθω, πέπιθι (οὐχ) πέπιθι)-πεπιθέτω, ἀνωγε, γέγωνε. Τῶν δὲ ἄλλων ῥημάτων σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνεστ. τῆς προστ. τοῦ εἰμί· οἶον, λειλοπιῶς ἐστω, κλπ. Τοῦ ἐνεργ. παρακ. τῆς προστ. εὔρηται καὶ γραφὴ μετὰ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος α ἀντὶ ε· οἶον, κεχύνατε, πεποιθατε, ἀλλ' εἶνε ἀδόκιμος.

§ 249. Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς συνήθως σχηματίζεται καὶ ὁμοίοσχημον τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τῆς ἰδίας μετοχῆς πληθ τοῦ παρακ., τὸ ὁποῖον διαφέρει, διότι λήγει εἰς οντων ἀντὶ οτων· οἶον, λειπέτωσαν καὶ λειπόντων, γραψάτωσαν καὶ

γραφάντων, *λελοιπέωσαν* και *λελοιπόντων*. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος εἶνε ὁ παλαιότερος και ὁ μόνος σχεδὸν εὐχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 250. Ἀπαρέμφατοκ. Τὸ ἀπαρέμφατον συνδετικὸν μὲν φωνῆν ἔχει ε πλὴν τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ εν, συνηρημένα εἰς δίφθογγον *εν-ειν*, πλὴν τοῦ παρακ. ὅστις ἔχει κατάληξιν ςαι, και τοῦ ἄορ. α'. ὅστις ἔχει ι, συνηρημένως *ειν, εσαι, αι*: οἶον, *λεῖπειν, λελείπεσαι, (λείψ)αι*.

§ 251. Μετοχή. Ἡ μετοχή ἔχει χαρακτῆρα ςτ, τ, και πρὸ αὐτοῦ ο, πλὴν τοῦ ἄορ. α', ὅστις ἔχει α: σχηματίζει δὲ τὴν ἐνικήν ὄνομ. κατὰ τοὺς προσημειωθέντας (144—146) κανόνας: οἶον, *ωρουσα-ορ, παρακ. ως-νια-ορ, ἄορ. α'. ωρ-ωσθ-ωρ* (λειποντ)-*λείπων-λείπουσα* (§ 165, 8 σημ.)-*λείπον, (λελοιποτ)-λελοιπῶς-λελοιπῆτα, λελοιπός, (γραψαντ)-γράφας-γράφασα-γράφας*.

Τύπος τῶν βαρυτόνων ῥημάτων

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.
ἐνεστώσ.	ω, εις, ει. λείπ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).	ω, ης, η. λείπ ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λείπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσxn καί όντων)
παρακ. α.	ον, ες, ε(ν). έλειπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.		
παρακ. β.	α, ας, ε(ν). [λέλειφ]αμεν, ατον, ατον. αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η. [λελείφ]ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λέλειφε], έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.
π. β.	λέλοιπ α, ας, ε. κτλ. ώς ό α'.	λελείπ ω, ης, η. κτλ.	λέλοιπ ε, έτω. κτλ.
ὕπερ α.	η(ειν), εις, ει(ν). [έλελείφ]ειμεν, ειτον, έτην. ειμεν, ειτε, εσαν.		
ὕπερ β.	έλελείπ η(ειν), εις, ει(ν). κτλ. ώς ό α'.		
μέλ. α.	ω, εις, ει. λείψ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).		
μέλ. β.	ω, εἶς, εἶ. [λιπ] οὔμεν, εἶτον, εἶτον. οὔμεν, εἴτε, οὔσι(ν).		
ἀόρ. α.	α, ας, ε(ν). [έλειψ] αμεν, ατον, άτην, αμεν, ατε, αν.	ω, ης, η. [λείψ] ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λεἰψ] ον, άτω. ατον, (άτων). ατε, (άτωσαν) καί άντων.
ἀόρ. β.	ον, ες, ε(ν). έλιπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.	λιπ ω, ης, η. ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λίπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.

ΣΗΜ. 'Ο α'. παρακ. και ὑπερσ. και ἀόρ. και ὁ β'. μέλ. τοῦ λείπω (λέλειφα, έλελείφειν, ελειψα, λιπῶ) εἶνε ἀχρησται παρὰ τοῖς παλαιοῖς· έτέθησαν δὲ πρὸς παράδειγμα άλλων εὐχρήστων. Καί ἡ προστακτικὴ τοῦ παρακ. έτέθη χάριν τοῦ τύπου (§ 248 σημ.).

τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

ΕΥΚΤΙΚΗ			ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ		
λείπ	οιμι, οις, οι. οιμεν, οιτον, οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λείπ ειν.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ών, οντος. λείπ ουσα, ούσης. ον, οντος.	

[λελείφ]	οιμι, οις, οι. οιμεν, οιτον, οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		[λελείφ] έναί.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ώς, ότος, [λελείφ] υἷα, υἷας. ός, ότος.	
λελοίπ	οιμι, οις, οι. χτλ.		λελοίπ έναί.		λελοίπ ώς, ότος. χτλ.	

λείψ	οιμι, οις, οι. οιμεν, (οιτον), οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λείψ ειν.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ών, οντος. λείψ ουσα, ούσης. ον, οντος.	
------	--	--	-----------	----------------------	---	--

[λιπ]	οἴμι, οἴς, οἴ. οἴμεν, (οἴτον), οἴτην. οἴμεν, οἴτε, οἴεν.		[λιπ] εἶν.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ῶν, οὔντος. [λιπ] οὔσα, ούσης. οὔν, οὔντος.	
-------	--	--	------------	----------------------	---	--

[λείψ]	αιμι, αις, αι. αιμεν, (αιτον), αίτην. αιμεν, αιτε, αιεν. καὶ αἰολ. λείψ ειας, ειε, ειαν.		[λείψ] αι.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ας, αντος. [λείψ] ασα, άσης. αν, αντος.	
--------	---	--	------------	----------------------	---	--

λίπ	οιμι, οις, οι. οιμεν, (οιτον), οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λιπ εἶν.	ἄρσ. θῆλ. οὐδ.	ών, όντος. λιπ οὔσα, ούσης. όν, όντος.	
-----	--	--	----------	----------------------	--	--

ΣΗΜ. Οὐδὲν ῥῆμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εὐρίσκεται ἔχον ἐν χρήσει πάντας τοὺς χρόνους α' καὶ β'.

Τύπος τῶν βαρυτόνων ῥημάτων

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.
ἐνεστώς	ω, εις, ει. λείπ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).	ω, ης, η. λείπ ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λείπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν καί όντων)
παρκατ.	ον, ες, ει(ν). λείπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.		
παρακ. α'.	α, ας, ει(ν). [λέλειψ]αμεν, ατον, ατον. αμεν, ατε, ασι(ν).	ω, ης, η. [λελειψ]ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[λέλειψε], έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.
π.β'.	λέλοιπ α, ας, ε. κτλ. ώς ό α'.	λελείπ ω, ης, η. κτλ.	λέλοιπ ε, έτω. κτλ.
ὑπερ. α'.	η(ειν), εις, ει(ν). [έλελειψ]ειμεν, ειτον, είτην. ειμεν, ειτε, εσαν.		
ὑπερ. β'.	έλελείπ η(ειν), εις, ει(ν). κτλ. ώς ό α'.		
μέλ. α'.	ω, εις, ει. λείψ ομεν, ετον, ετον. ομεν, ετε, ουσι(ν).		
μέλ. β'.	ω, εις, ει. [λιπ] οὔμεν, ειτον, ειτον. οὔμεν, ειτε, οὔσι(ν).		
ἀόρ. α'.	α, ας, ει(ν). [έλειψ] αμεν, ατον, άτην, αμεν, ατε, αν.	ω, ης, η. [λείψ] ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	[[λείψ] ον, άτω. ατον, (άτων). ατε, (άτωσαν) καί άντων.
ἀόρ. β'.	ον, ες, ει(ν). έλιπ ομεν, ετον, έτην. ομεν, ετε, ον.	ω, ης, η. λιπ ωμεν, ητον, ητον. ωμεν, ητε, ωσι(ν).	λίπ ε, έτω. ετον, (έτων). ετε, (έτωσαν) καί όντων.

ΣΗΜ. 'Ο α'. παρακ. και ὑπερσ. και ἀόρ. και ὁ β'. μέλ. τοῦ λειπῶ (λέλειψα, έλελειψειν, ελειψα, λιπῶ) εἶνε ἀχρηστοι παρὰ τοῖς παλαιοῖς· ἐτέθησαν δὲ πρὸς παράδειγμα ἄλλων εὐχρηστών. Καί ἡ προστακτικὴ τοῦ παρακ. ἐτέθη χάριν τοῦ τύπου (§ 248 σημ.).

της ενεργητικῆς φωνῆς.

ΕΓΚΤΙΚΗ			ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ		
λείπ	οιμι, οις, οι. οιμεν, οιτον, οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λείπ ειν.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ών, ούσα, ον,	οντος. ούσης. οντος.
[λελείφ]	οιμι, οις, οι. οιμεν, οιτον, οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		[λελειφ] εἶναι.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ῶς, υἷα, ός, ότος.	ότος, υἷας. ότος.
λελοίπ	οιμι, οις, οι. χτλ.		λελοίπ εἶναι.		λελοίπ ῶς, χτλ.	ότος.
λείψ	οιμι, οις, οι. οιμεν, (οιτον), οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λείψ ειν.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ων, ούσα, ον,	οντος. ούσης. οντος.
[λιπ]	οἴμι, οἴς, οἴ. οἴμεν, (οἴτον), οἴτην. οἴμεν, οἴτε, οἴεν.		[λιπ] εἶν.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ῶν, οὔσα, οὔν,	οὔντος. οὔσης. οὔντος.
[λείψ]	αιμι, αις, αι. αιμεν, (αιτον), αίτην. αιμεν, αιτε, αιεν. καὶ αἰολ. λείψ εις, ειε, ειαν.		[λειψ] αι.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ας, ασα, αν,	αντος. άσης. αντος.
λιπ	οιμι, οις, οι. οιμεν, (οιτον), οίτην. οιμεν, οιτε, οιεν.		λιπ εἶν.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ών, οὔσα, όν,	όντος. ούσης. όντος.

ΣΗΜ. Οὐδὲν ῥῆμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εὐρίσκεται ἔχον ἐν χρήσει πάντας τοὺς χρόνους α' καὶ β'.

B'. Μέση και παθητική φωνή.

§ 252. Ἡ μέση και παθητική φωνή ἔχει πάνταχοῦ τὰ αὐτὰ συνδεδετικά φωνήεντα τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

§ 253. Ὁ μέσ. και παθ. παρακ. και ὑπερσ. δὲν ἔχουσι συνδεδετικόν φωνήεν· ὁ δὲ παθ. α. και β'. ἀόρ. κλίνεται κατὰ τὰ εἰς μι και ἐκεῖ γενήσεται λόγος περὶ αὐτοῦ, συγκαταλέγεται ὁμως εἰς τὸν τύπον τῆς παθ. φωνῆς.

§ 254. Ὁ τετελεσμένος (μετ' ὀλίγ.) μέλλων σχηματίζεται διττῶς, μονολεκτικῶς και περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθ. παρακ. και τοῦ μέλ. τοῦ συνδεδετικῷ ῥήματος ἔσομαι. Καὶ μονολεκτικῶς μὲν σχηματίζεται, ὅταν ὁ παρακ. ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, γέγραμμαι-γεγράψομαι· περιφραστικῶς δέ, ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἀπήλλαγμα-ἀπηλλαγμένος ἔσομαι· ἀλλ' εὐρίσκεται ἐνίοτε και μονολεκτικῶς ἐσχηματισμένος και ὅταν ὁ παρακ. δὲν ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, ἐσκέψομαι, ἐρρήσομαι, ἐψεύσομαι, ἠρήσομαι, εἰρήσομαι, ἠτιμώσομαι, κλπ.

§ 255. Τετελεσμένον μέλ. ἔχει και ἡ ἐνεργ. φωνή, πάντοτε ὁμως περιφραστικῶς ἐσχηματισμένον διὰ τῆς μιτοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακ. και τοῦ μέλ. τοῦ συνδεδετικῷ ῥήματος ἔσομαι· οἶον, γεγραφώς ἔσομαι, πεπλευκώς ἔσει, πλὴν τοῦ ἐσθήξω και τεθνήξω, οἵτινες σχηματίζονται πάντοτε μονολεκτικῶς· οἱ δὲ μέσοι ἐσθήξομαι και τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων¹. Σημειωτέον δὲ ὅτι τῆς μὲν ἐνεργ. φωνῆς ὁ τετελεσμένος μέλ. ἔχει πάντοτε ἐνεργητικὴν σημασίαν, τῆς δὲ παθητικῆς παθητικὴν.

ΣΗΜ. α'. Ὁ τετελεσμένος μέλ. ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ἀκολουθεῖ τὸν ἐνεργ. μέλλοντα και οὐχὶ τὸν παθ. παρακ. οἶον, δέω-δέδωμαι-δῆσω-δεδήσομαι, λύω-λέλυμαι-λύσω-λελύσομαι.

ΣΗΜ. β'. Τὰ ὑγρόληκτα και τὰ εἰς μι ῥήματα δὲν ἔχουσι τετελεσμένον μέλ. πλὴν τοῦ μεμίσσομαι (μίγνυμι) και τοῦ ἐσθήξω (ἴστημι).

§ 256. Προσωπικὰς και ἀπαρεμφατικὰς και μετοχικὰς καταλήξεις ἡ μέση και παθ. φωνή ἔχει τὰς ἐξῆς·

¹ Οἱ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀπαντῶντες ἐνίοτε μέσοι ἐσθήξομαι και τεθνήξομαι εἶνε κατὰ Κότον (λόγ. Ἑρμ. σελ. 555) κακὴ γραφὴ τῶν ἀντιγραφῶν.

	ὄριστική.			ἀρκτικοὶ χρόνοι			παραγ. χρόνοι.		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	μαι,	σαι,	ται.	μην,	σο,	το.			
Δυϊκ.	(μεθον),	σθον,	σθον.	(μεθον),	σθον,	σθην.			
Πληθ.	μεθα,	σθε,	νται.	μεθα,	σθε,	ντο.			

Ἡ ὑποτακτ. ἔχει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστ., ἡ δὲ εὐκτ. τὰς τῶν παραγομένων αὐτῆς.

ΣΗΜ. Τὸ δυϊκὸν α'. πρόσωπον μεθον τρεῖς μόνον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς δικίμοις συγγραφεῦσιν (Ὁμ. Ἰλ. ψ. 483, Σοφ. Ἡλ. 950 καὶ Φιλοκτ. 1079), διὸ πολλοὶ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν παραλείπουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τύπῳ.

Προστακτική.

Ἀπαρέμφ.

Μετοχή.

2 3

Ἐνικ.	σο,	σθω.	σθαι.	μενος,	(ἀρσ.)
Δυϊκ.	σθον,	σθων.		μενη,	[θηλ.]
Πληθ.	σθε,	σθων καὶ (σθωσαν).		μενον.	(οὐδέτ.)

§ 257. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς παθ. φωνῆς διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς τῶν παραγομένων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ δυϊκὰ γ'. πρόσωπα ἐκείνων μὲν βραχυκαταληκτοῦσι (τον, σθον), τούτων δὲ μακροκαταληκτοῦσι (την, σθην).

ΣΗΜ. Αἱ τοῦ δυϊκοῦ γ'. προσώπου προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παραγομένων χρόνων την, σθην, λαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἀττικῶν καὶ ἐπὶ β'. προσώπου ἀντὶ τῆς τον, σθον¹, ἡ δὲ τοῦ γ'. πληθ. σθων εἶνε παλαιότερα τῆς σθωσαν.

§ 258. Τὸ σ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τοῦ ἐνικ. β'. προσώπου (σαι, σο) πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει συνδετικὸν φωνῆεν ἀποβάλλεται· ἐὰν δὲ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν εἶνε α, ε, η, συναίρεται τὸ μὲν εαὶ καὶ ηαὶ εἰς η, τὸ δὲ εο εἰς ου, τὸ δὲ αο εἰς ω.

§ 259. Οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ η τοῦ ἐνικ. β'. προσ. τῆς ὀριστ. ἔχουσιν εἰ², ὅπερ ἔμεινε καὶ ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ εἰς τὰ τρία ταῦτα βούλομαι-βούλει, οἴομαι-οἶει, ὄψομαι-ὄψει, τὸ δὲ βούλη, οἶη εἶνε ὑποτακτ. ἐγκλίσεως.

ΣΗΜ. Τινὲς τῶν μεταγενεστέρων καὶ μάλιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν φυλάττουσι τὸ σ, λέγοντες ἀκροᾶσαι, ἠκροᾶσο, καυχᾶσαι, φάγεσαι καὶ πίεσαι· οὕτω λέγει καὶ ἡ καθωμιλημένη τιμᾶσαι, ἐτιμᾶσο, λέγεσαι, ἐλέγεσο, ὀνομάζεσαι, ἐγράφεσο, κλπ.

1 Καὶ τοῦναντίον ἡ τοῦ γ' δυϊκοῦ τον λαμβάνεται ἐνίοτε μάλιστα παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἀντὶ τοῦ δευτέρου την (λογ. Ἑρμ. Α 33).

2 Τὸ εἰ τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ η συστολῆ τοῦ η εἰς ε· οἶον, λείπειη-λείπει-λ εἰ-λ εἰ-π εἰ. Κατ' ἄλλους ἀποβολῆ τῆς προσ. καταλήξεως σαὶ καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ συνδετικοῦ ε εἰς εἰ· οἶον, (λείπεσαι)-λείπει. Ἡ δὲ συναίρεσις τοῦ εαὶ εἰς εἰ εἶνε ἀσύστατος.

Σχηματισμός τῶν ἐγκλίσι. τῆς μέσης καὶ παθ. φωνῆς.

§ 260. Ὀριστική. Συνδετικά φωνήεντα καὶ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς συνημμένως εἰσὶ ταῦτα·

τῶν ἀρκτικῶν χρόνων.			τῶν παραγ. χρόνων.		
1	2	3	1	2	3
ομαι,	(εσαι) (ἦ)ει,	εται.	ομην,	(εσο)-ου,	ετο.
(ομεθον),	εσθον,	εσθον.	(ομεθον),	εσθον,	εσθην.
ομεθα,	εσθε,	ονται.	ομεθα,	εσθε,	οντο.

τοῦ μέσου ἀορ. α'.

1	2	3
αμην,	(ασο)-ω,	ατο.
(αμεθον),	ασθον,	ασθην.
αμεθα,	ασθε,	αντο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστώ:	λείπ	}	ομαι,	ει(ἦ),	εται.
Μέσος μέλλων α'.	λείψ		ομεθον,	εσθον,	εσθον.
Μέλλων τετελ.	λελείψ		ομεθα,	εσθε,	ονται.
Μέσος μέλλων β'.	[λιπε]				
Μέλλων παθ. α'.	λειφθήσ	}	ομην,	ου,	ετο.
Μέλλων παθ. β'.	[λιπήσ]		(ομεθον),	εσθον,	εσθον.
Παρατατικός	έλειπ	}	ομεθα,	εσθε,	οντο.
Μέσος ἀόριστ. β'.	έλιπ				
Μέσος ἀόριστ. α'.	[έλειψ]	}	ομην,	ω,	ατο.
			(ομεθον),	ασθον,	ασθην.
			ομεθα,	ασθε,	αντο.

§ 261. Ὁ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. σχηματίζονται, ἀφ' οὗ ἐπι- συναφῶσιν αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος καὶ γείνωσιν αἱ προσημειωθεῖσαι μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαὶ (§ 44—52) τὸ δὲ γ' πληθ. πρόσ. περιφράζεται διὰ τῆς ἰδίας πληθ. μετοχῆς καὶ τοῦ γ' πληθ. προσ. τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος· οἶον, παρακεῖμ. *λελειμμένοι-αι-α* εἰσί, ὑπερσ. *λελειμμένοι-αι-α ἦσαν*· ὡσαύτως καὶ τῶν φωνηεντοκλήτων τῶν προσλαμβανόντων ἐν τῷ παθητικῷ

παρακ. σ' οἶον, τελέω-τετέλεσμαι, τετελεσμένοι-αι-α εἰσίν, λέλυνται, ἐλέλυντο καὶ κελυμένοι-αι-α εἰσίν, λελυμένοι-αι-α ἦσαν.

ΣΗΜ. Οἱ Ἴωνες ἐν τῷ γ'. προσώπῳ τοῦ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἀντὶ τῶν καταλήξεων νται, ντο εἶχον τὰς καταλήξεις αται, ατο, δασύνοντες μὲν τοὺς πρὸ αὐτῶν χειλοφώνους καὶ οὐρανισκοφώνους χαρακτῆρας, φυλάττοντες δὲ τοὺς ὀδοντοφώνους καὶ ὑγρούς· οἶον, τάσσω (ταγ) τέταγμαί-τετάχαι-ετέτάχατο, βλέπω βεβλέφαται-έβεβλέφατο, φθείρω-έφθάραι-εφθάρωτο κλπ. Ὁ Ἴωνικός οὗτος σχηματισμὸς σπανιώτατα ἀπαντᾷ παρὰ τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Παρακειμένου.

Ἐνικ. (τέτριβμαι)-τέτριμαι, (τέτριβσαι)-ψαι, (βται)-πται.
 Δυϊκ. (τετριβμεθον) μμεθον, (βσθον-βθον) φθον, (βσθον-βθον)-φθον,
 Πληθ. (τετριβμεθα)-μεθα, (βσθε-βθε)-φθε, (βνται)-φαται καὶ
 τετριμμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἵπερσυντελικού.

Ἐνικ. (ἐπεπλέκμην)-γμην, (κσο)-ξο, κτο.
 Δυϊκ. (ἐπεπλέκμεθον)-γμεθον, (κσθον)-χθον, (κσθην)-χθην.
 Πληθ. (ἐπεπλέκμεθα)-γμεθα, (κσθε)-χθε, (κντο)-χ(ατο) καὶ
 πεπλεγμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένου.

Ἐνικ. (ἤρειδμαι)-σμαι, (δσαι)-σαι, (δται)-σται
 Δυϊκ. (ἠοείδμεθον) σμεθον, (δσθον-δθον) σθον, (δσθον-δθον)-σθον.
 Πληθ. (ἠρείδμεθα)-σμεθα, (δσθε-δθε)-σθε, (δνται)-(δαται) καὶ
 ἠρεισμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ἵπερσυντελικού.

Ἐνικ. (ἠνύτμην)-σμην. (τσο)-σο, (ττο)-στο.
 Δυϊκ. (ἠνύτμεθον) σμεθον, (τσθον-τθον) σθον, (τσθην-τθην)-σθην.
 Πληθ. (ἠνύτμεθα)-σμεθα, (τσθε-τθε)-σθε, (τντο-τατο) καὶ
 ἠνυσμένοι-αι-α ἦσαν.

Παρακειμένου.

Ἐνικ. ἔφαλμαι, λσαι, λται.
 Δυϊκ. (ἐψάλμεθον), (λσθον) λθον, (λσθον) λθον.
 Πληθ. ἐψάλμεθα, (λσθε)-λθε, (λνται)-λαται καὶ
 ἐψαλμένοι-αι-α εἰσί(ν).

Ὑπερσυντελικού.

	1	2	3
Ἐνικ.	(έμεμολύνμην)-σμήν και μμήν	νσο,	ντο.
Δυσκ.	(έμεμολύνμεθον)-σμεθον και μμεθον,	(νσθον)-νθον,	(νσθην)-νθην
Πληθ.	(έμεμολύνμεθχ)-σμεθα και μμεθχ,	(νσθε)-νθε,	(ντο)-νατο.
	και μεμολυσμένφι-αι-α ήσχν		

ΣΗΜ. Ὅταν πρό τοῦ μ συμπέσωσι μι ἢ γγ, ἀποβάλλεται τὸ ἐν αὐτῶν ὄον, κάμπιτω-κέκαμμαι-κέκαμμαι, φθέγγομαι-ἔφθεγγμαι-ἔφθεγμαί.

§ 292. Ὑποτακτική. Συνδετικὰ φωνήεντα και προσωπικαί καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα·

	1	2	3
Ἐνικ	ωμαι,	(ησαι) η,	ηται,
Δυσκ.	(ωμεθον),	ησθον,	ησθον.
Πληθ.	ωμεθχ,	ησθε,	ωνται.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς	λείπ	} ωμαι η, ηται.	
Μέσος ἀόριστος α'.	[λείψ]		(ωμεθον), ησθον, ησθον.
Μέσος ἀόριστος β'.	λιπ		ωμεθχ, ησθε, ωνται.

§ 263. Εὐκτική. Συνδετικὰ φωνήεντα, ἐγκλιτικὸν φωνήεν και προσωπικαί καταλήξεις τῆς εὐκτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα·

	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	οίμην,	(οισο) οιο, οιοτο.	οίμην,	(αισο)-αιο,	αιοτο.	
Δυσκ.	(οίμεθον),	(οισθον), οισθην.	(οίμεθον),	οισθον,	οισθην	
Πληθ.	οίμεθχ,	οισθε, οιντο.	οίμεθχ,	οισθε,	οιντο.	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς		λείπ	} 1 2 3
Μέσος μέλλων α'.	α'.	λείψ	
Μετ' ὄλ. μέλλων		λελειψ	
Μέσος μέλλων β'.	β'.	[λιπε]	
Μέσος ἀόριστος β'.	β'.	λιπ	
Μέλλων παθητ. α'.	α'.	λειφθησ	
Μέλλων παθητ. β'.	β'.	[λιπησ]	

			1	2	3
Μέσος άόριστος α'.	[λειψ]	}	αιμην,	αιο,	αιτο.
			(αιμεθον),	(αισθον),	αισθην.
			αιμεθα,	αισθε,	αιντο.

§ 264. Προστακτική. Συνδετικά φωνήεντα και προσωπικαι καταλήξεις τῆς προστακτικῆς συνημμένως εἶνε ταῦτα:

			Μέσ. άόρ. α'.
	2	3	2
Ένικ.	(εσο)-ου,	εσθω.	αι,
Δυϊκ.	εσθον,	εσθων.	ασθον,
Πληθ.	εσθε,	έσθων	ασθε,
	και (έσθωσαν).		(ασθωσαν)
			και ασθων.

ΣΗΜ. Τò β' ένικόν πρόσ. τοῦ μέσου άόρ. α'. τῆς προστ. συνδετικόν φωνῆεν ἔχει πανταχοῦ α και προσωπ. κατάληξιν έν τῷ ένικῷ β'. προσώπῳ ι, συνημμένως α ι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένεστῶς	λείπ	}	ου,	έσθω.
			εσθε,	έσθων.
Μέσος άόριστος β'.	λιπ	}	εσθε,	έσθων και (έσθωσαν).
Μέσος άόριστος α'.	[λειψ]	}	αι	άσθω.
			ασθον,	άσθων.
			ασθε,	(άσθωσαν) και άσθων.

§ 265. Απαρέμφατον. Τò άπαρέμφατον συνδετικόν φωνῆεν ἔχει ε, πλὴν τοῦ μέσου άόρ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δέ σθαι, συνημμένως εσθαι, ασθαι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ένεστῶς		λείπ	}	
Μέσος μέλλων α'.		λείψ		
Μετ' ὄλ. μέλλων		λελείψ		
Μέσος μέλλων β'.		[λιπε]		σθαι.
Μέσος άόριστος β'.		λιπ		
Μέλλων παθητ. α'.		λειφθήσ		
Μέλλων παθητ. β'.		[λιπήσ]		
Μέσος άόριστος α'.		[λειψ]ασθαι.		

§ 226. *Μετοχή.* Ἡ μετοχή συνδετικὸν φωνῆεν ἔχει ε πλὴν τοῦ μέσ. ἀορ. α', ὅστις ἔχει α, κατάληξιν δὲ *μερος, μερη, μερορ,* συνημμένως *ομερος-ομερη-ομερορ, αμερος αμερη-αμερορ.*

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνεστῶς		λειπ	} ὁμενος. ομενη, ὁμενον.
Μέσος μέλλων	α'.	λειψ	
Μετ' ὄλ. μέλλων		λελειψ	
Μέσος μέλλων	β'.	[λιπε]	
Μέσος ἀόριστος	β'.	[λιπ]	
Μέλλων παθητ.	α'.	λειθησ	
Μέλλων παθητ.	β'.	[λιπησ]	
Μέσος ἀόριστος	α'.	[λειψ]άμενος-η-ον.	

§ 267. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ καὶ ἀπαρεμφάτω καὶ μετοχῇ μονολεκτικῶς, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ διὰ μεταβολῆς καὶ ἀποβολῆς τῶν συμφώνων οἶον,

	Ἰποτακτικῆ.			Εὐκτικῆ.		
	1	2	3	1	2	3
Ἐνικ.	λελειμμένος-η-ον ὦ,	ῆι,	ῆ.	εἶην,	εἶης,	εἶη.
Δυσκ.	λελειμμένω-α-ω ὦμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶημεν,	εἶητον,	εἶήτην.
Πληθ.	λελειμμένοι-αι-α ὦμεν,	ῆτε,	ᾧσι(ν).	εἶημεν	εἶητε,	εἶεν.

Προστακτικῆ

Ἐνικ.	(λέλειπσο)-ψο	(λελείπσθω-πθω) φθω.
Δυσκ.	(λέλειπσθον-πθον)-φθον,	(λελείπσθων-πθων) φθων.
Πληθ.	(λέλειπσθε-πθε) φθε,	(λελείπσθωσαν-πθωσαν) φθωσαν καὶ φθων.

Ἀπαρεμφάτον

(λελείπσθαι-πθαι)-φθαι.

Μετοχῆ

(λελειπμένος)-μμένος, (πμένη)-μμένη, (πμένον)-μμένον.

§ 268. Καὶ τῶν συνηρημένων ῥημάτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται περιφραστικῶς ὡς καὶ τῶν βαρυτόνων οἶον,

τετιμημένος-η-ον	ᾧ	ῆς,	ῆ.	εἶην,	εἶης,	εἶη.
πεποιημένος-α-ω	ᾧμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἶημεν,	εἶητον,	εἶήτην.
βεδηλώμενοι-αι-α	ᾧμεν,	ῆτε,	ᾧσι.	εἶημεν	εἶητε,	εἶεν.

§ 269. Ὁ κέκτῃμαι ὀβως καὶ μέμνημαι σχηματίζονται συνήθως μονολεκτικῶς, ὡταύτως καὶ ὁ κέκλιμαι καὶ βέβλημαι (καὶ ἀπαντῶσι μόνον ἐν τῇ εὐκτικῇ) εἰς τὰ ἐξῆς πρόσωπα καὶ ἀριθμούς.

Ὑποτακτικῆ.

Εὐκτικῆ.

μεμνῶμαι, μεμνήται, μεμνώ-
μεθα.
κεκτῆτε, κεκτῆσθε.

μεμνήμην, μεμνήῃο, μεμνήτο,
μεμνήμεθα, μεμνήσθε,
κεκτῆμην, κεκτῆῃο, κεκτῆμεθα καὶ
κεκτῆμεθα (Εὐρπ. Ἡρακλειδ. 282)
κεκλήῃο, κεκλήμεθα, κεκλήσθε·
διαβεβλήσθε.

ΣΗΜ. α'. Καὶ ὁ παθ. παρακ. τῆς προστ. (πλὴν τῶν ἐχόντων σημασίαν ἐνεστ.) σπανίως ἀπαντᾷ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ τρία πληθ. πρόσ. τῆς προστ. εἶνε ἁμόφωνα τοῖς δυϊκοῖς τρίτοις· λειπέσθων, λειπέσθων, λυσάσθων, λυσάσθων. Τὰ δὲ λειπέσθωσαν, λυσάσθωσαν εἶνε ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

§ 269*. Τὰ συνδετικὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα, αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ οἱ χρονικοὶ χαρακτῆρες (ὅπου ὑπάρχουσι) συναπτόμενα ἀποτελοῦσι τὰς ἐξῆς χρονικὰς καταλήξεις τοῦ α'. ἐνικοῦ προσώπου τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεργητικὴ φωνὴ	μέση	παθητ.
Ἐνεστ. ω	ομαι	ομαι
Πρατ. ον	ομην	ομην
Παρακ. ς	μαι	μαι
Ὑπερσ. ειν	μην	μην
Μέλ. α'. σω	σομαι	θήσομαι
Μέλ. β'. (εω)-ῶ	(έομαι)-οῦμαι	ησομαι
Ἀόρ. α'. σα	σαμην	θην
Ἀόρ. β'. ον	ομην	ην.

ΣΗΜ. Ἡ χρονικὴ κατάληξις τοῦ β'. ἐνεργ. καὶ μέσου μέλ. ῶ, οῦμαι ἐγένετο ἐκ τῆς εσω καὶ εδομαι ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ συναίρεσι τοῦ εω εἰς ῶ καὶ εομαι εἰς οῦμαι ὅλον, εσω-εω (ἰων) ῶ (ἄττ.), εδομαι-εομαι (ἰων.) -οῦμαι (ἄττ.).

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
ἐνεστ. ἰσχυρ.	λείπ ομαι, εἰ(η), εἶται. (όμεθον), εἶσθον, εἶσθον. όμεθα, εἶσθε, οἶνται.	λείπωμαι, η, ηται. (όμεθον), ἡσθον, ἡσθον. όμεθα, ἡσθε, ὠνται.	οίμην λείπ (οίμεθον), οίμεθα.
	ἐλείπ όμεν, ου, το. (όμεθον), (εἶσθον), εἶσθην. όμεθα, εἶσθε, ὠντο.		
μέλ. α'	λείφθησ ομαι, εἰ(η), εἶται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείφθησ οίμην, κτλ. ὡς
μέλ. β'	[λιπήσ] ομαι, εἰ(η), εἶται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		[λιπήσ] οίμην, κτλ. ὡς
μέλ. γ'	λείψ ομαι, εἰ(η), εἶται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λείψ οίμην, κτλ. ὡς
μέλ. δ'	λελείψ ομαι, εἰ(η), εἶται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.		λελείψ οίμην, κτλ. ὡς
μέλ. ε'	[λιπ] οῦμαι, εἴ(ῆ), εἴται. (οῦμεθον), εἴσθον, εἴσθον. οῦμεθα, εἴσθε, οὔνται.		οίμην, [λιπ] (οίμεθον), οίμεθα.
μέλ. α'	[ἐλείψ] όμεν, ω, ατο. (όμεθον), (ασθον), (ασθην) όμεθα, ασθε, αντο.	[λείψ] ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	αίμην, [λείψ] (αίμεθον) αίμεθα.
μέλ. β'	ἐλίπ. ὀμην, ου, ετο. κτλ. ὡς ὁ παρατ.	λίπ ωμαι, η, ηται. κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.	λίπ οίμην, κτλ. ὡς
ἀόρ. α'	ἐλείφ θην, θης, θη. θήμεν, (θήτον), θήτην. θήμεν, θήτε, θησαν.	λείφ θῶ, θῆς, ῆ. θῶμεν, θῆτον, θῆτον. θῶμεν, θῆτε, θῶσι(ν).	θείην, λείφ θείημεν, θείημεν,
ἀόρ. β'	[ἐλίπ] ην, ης, η. κτλ. ὡς ὁ α'.	[λιπ] ῶ, ῆς, ῆ. κτλ. ὡς ὁ α'.	[λιπ] εἶην, κτλ. ὡς ὁ α'.
παρακ.	λέλει μμαι, ψι, πται. (μμεθον), φθον, φθον. μμεθα, φθε, (φατα). καὶ λελειμμένοι, -αι α εἰσί(ν).	λελειμ μένος, ῶ, ῆς, ῆ. λελειμ μένω, ῶμεν, ῆτον, ῆτον. λελειμ μένοι, ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν).	μένος, λελειμ μένω, μένοι,
ὑπερσ.	ἐλελεί μμην, ψ, πτο. (μμεθον), φθον, φθην. μμεθα, φθε (φατο). καὶ λελειμμένοι, -αι α ῆσαν.	λελειμ μένοι, ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν).	λέλειμ μένοι, μένοι,

ΣΗΜ. Ὁ καθ. καὶ μέσ. μέλ. β' καὶ ὁ καθ. ἀόρ. β' καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. α'.

της παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς.

ΚΗ		ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οιο, (οισθον), οισθε,	οιτο, οίσθην οιντο.	ου, έσθω, λείπ εσθον, έσθων, εσθε, (έσθωσαν) καὶ έσθων.	λείπ εσθαι.	όμενος, λειπ ομένη, όμενον.
οιο, οίντο, ό ένεστώς.			λειφθήσεσθαι.	όμενος, λειφθησ ομένη, όμενον.
οιο, οίντο, ό ένεστώς.			λιπήσ εσθαι.	λιπησ όμενος, κτλ.
οιο, οίντο, ό ένεστώς.			λείψ εσθαι.	λειψ όμενος, κτλ.
οιο, οίντο, ό ένεστώς.			λελείψ εσθαι.	λελειψ όμενος, κτλ.
οτο, (οτςθον), οτςθε,	οττο, οίσθην, οτντο.		[λιπ] ετςθαι.	ούμενος, ουιμένη, ούμενον.
αιο, (αισθον), αισθε,	αιτο, αίσθην, αιντο.	αι, άσθω, [λετψ] ασθον, άσθων, ασθε, (άσθωσαν) καὶ άσθων.	[λείψ] ασθαι.	άμενος, αμένη, άμενον.
οιο, οίντο, ό ένεστώς.		λιπ οϋ, κτλ. ώς ό ένεστώς.	λιπ έσθαι.	λιπ όμενος, κτλ.
θεις, (θειήτον), θειήτε,	θειή, θειήτην, θειήσαν.	θητι, θήτω, λείφθητον, θήτων, θητε, (θήτωσαν) καὶ θέντων.	λειφ θῆναι.	θείς, λειφ θεΐσα, θέν.
είης, είη.		[λίπ] ηθι, ήτω. κλπ. ώς ό α'.	[λιπ] ῆναι.	είς, [λιπ] εΐσα, έν.
είην, είημεν, είητε, είησαν	είη, είήτην, είησαν	ψο, φθω. λέλει φθον, φθων, φθε, (φθωσαν) καὶ φθων.	λελεΐ φθαι.	μένος, λελειμ μένη, μένον.

Περισπώμενα ἢ συνηρημένα ῥήματα.

§ 270. Τὰ περισπώμενα ἢ συνηρημένα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῖρα α, ε, ο, διὸ τρεῖς εἶνε αἱ συζυγαί τούτων· αω, εω, οω· συναιροῦνται δὲ μόνον ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατατ., διότι εἰς αὐτοὺς μόνον οἱ χαρακτηῖρες α, ε, ο ἀπαντῶσι φωνήεν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἀπαντῶσι σύμφωνον τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῖρος.

ΣΗΜ. Τὸ κᾶ' ω (καίω) καὶ κλα' ω (κλαίω) δὲν συναιροῦνται· τὸ δὲ λούω ἐκκρούει ἀτιτικῶς τὰ βραχέα φωνήεντα ε, ο (§ 56, 6)· οἶον, ἔλουε ἔλου, λούομαι-λούμαι κλπ.

§ 271. Τὰ συνδετικά φωνήεντα, μεθ' ὧν συμπίπτουσι καὶ συναιροῦνται οἱ χαρακτηῖρες α, ε, ο, εἶνε τὰ δύο βραχέα ε, ο, τὰ δύο μακρὰ η, ω, καὶ αἱ δίφθογγοι οι, ου, ει, η'· συναιροῦνται δὲ οὕτω·

α'. Τὸ α μετὰ ε, η, ει, η εἰς α καὶ φ, μετὰ δὲ τοῦ ο, ω, οι, εἰς ω καὶ φ· οἶον, τίμαε-τίμα, τιμάητε-τιμάετε, τιμάεις-τιμάεις, τιμάη-τιμάη, τιμάομεν-τιμῶμεν, τιμάομεν-τιμῶμεν, τιμάοιμεν-τιμῶιμεν, τιμάοισι-τιμῶσι.

ΣΗΜ. Τὸ ζάω, πεινάω, διψάω, χράω, χράομαι, κνάω, σμάω, ψάω, συναιροῦσι τὸ α μετὰ τοῦ ε, η, εἰς η'· οἶον, ζάε-ζῆ, ζάητε-ζῆτε, ζάεν-ζῆν'. Τὸ δὲ χράεις χράῖς, χράεσθαι-χράσθαι ἐπὶ τοῦ χρῆσμοδοτεῖν εἶνε τῶν νεωτέρων Ἰωνῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

β'. τὸ ε μετὰ τοῦ ε εἰς ει, μετὰ δὲ τοῦ ο εἰς ου, πρὸ δὲ τῶν μακρῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων ἀποβάλλεται· οἶον, ποίεε-ποίη, πίοομεν-ποιοῦμεν, ποιήητε-ποιήετε, ποίέομεν-ποιῶμεν, ποιέει-ποιεῖ, ποίέοιμεν-ποιοῖμεν, ποιέουσι-ποιοῦσι.

ΣΗΜ. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον συναιροῦσι τὸν χαρακτηῖρα ε ὅπου οὗτος ἀπαντᾷ ε ἢ ει· οἶον, πλέω-πλέεις-πλείς, πλέει-πλεῖ, πλέομεν-πλέετε-πλείετε, πλέουσι πλὴν τοῦ β'. ἐνικ. προσ. τοῦ δέομαι-δέει. Τὸ δέω ὁμοῦ (δένω, δεσμεύω), ὅταν μάλιστα εἶνε σύνθετον, συναιρεῖ τὸ ε καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ω, οἶον, δέον-δοῦν, τῷ δέοντι-δοῦντι, διαδέομαι-διαδοῦμαι, ἀναδέων-ἀναδῶν. Τὸ δὲ δεῖν ἐν τῇ φράσει μικροῦ δεῖν εἶνε ἀπαρέμφατον καὶ οὐχὶ μετοχή.

γ'. Τὸ ο μετὰ τοῦ ε καὶ ο εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ η καὶ ω εἰς ω, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς οι, πρὸ δὲ τοῦ οι καὶ ου ἀποβάλλεται· οἶον, δήλοε-δήλου, δηλόομεν-δηλοῦμεν, δηλόητε-δηλώετε, δηλόω-

¹ Καὶ ἐνταῦθα δὲν πειθόμεθα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη εἰρημένα, διότι καὶ παρ' Ὀμήρῳ εὔρηται καὶ ἡ ὁμαλή καὶ ἡ ἀνώμαλος συναίρεσις τοῦ α ε εἰς α καὶ η'· οἶον, ἄρετᾶ καὶ φοιτήτην, φοιτῆ, συλλήτην, συναντήτην, προσῆν, δήτην (δρα ποιητ. Γραμμ. Καφινιώτου § 102 β'. καὶ γ'. ἔαδ' α'). δὴ ὅτις ὁμαλῶς ἔπρεπε γὰρ συναιρεθῆ εἰς δῶτε, ὡς δηλώης-δηλώητε, καὶ οὐχὶ δῶς.

μερ-δηλώμεν, δηλόοις-δη-λοῖς, δηλόη-δη-λοῖ, δηλόοιμι-δη-λοῖμι, δηλόουσι-δη-λοῦσι.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ῥιγῶ συναιρεῖται πολλάκις εἰς ω καὶ ὦ ἀντὶ εἰς οἰ καὶ οὐ οἶον, εὐκτ. ῥιγῶν (μεταγεν.), ἀπαρέμφ. ῥιγῶν, μετοχὴ ῥιγῶντι ἀντὶ ῥιγοίη, ῥιγοῦν, ῥιγοῦντι'. Τὸ δὲ ἰδρῶ πάσχει τὴν τοιαύτην συναίρεσιν μόνον παρὰ τοῖς Ἰωσιν· οἶον, ἰδρῶσα, ἰδρῶν, ἀντὶ ἰδρῶσα, ἰδρῶντι.

ΣΗΜ. β'. Οἱ ἀσυναίρετοι τύποι δὲν ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς.

§ 272. Ἡ εὐκτ. ἔχει καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν τῆς εὐκτ. τῶν εἰς μι ῥημάτων *ιη*, τῆς ὁποίας τὸ *ι* συναιρεῖται μετὰ τοῦ συνδεδετικοῦ φωνήεντος· οἶον, (τιμαοίην)-*τιμῶην*, *τιμῶης*, *τιμῶη*· *ποιοίην*, *ποιοίης*, *ποιοίη*, *δηλοίην*, *δηλοίης*, *δηλοίη*. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος λέγεται Ἀττικὸς, ὅστις εἰς μὲν τὰ ἐνικά τῆς μὲν β'. καὶ γ'. συζυγίας εἶνε συνηθέστερος τοῦ κοινοῦ, τῆς δὲ α'. εἶνε σχεδὸν ὁ μόνος εὐχρηστος· εἰς δὲ τὰ δυϊκὰ καὶ πληθ. εἶνε σπάνιος, ἐν δὲ τῷ γ'. πληθ. προσώπῳ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστος.

§ 273. Τὸν Ἀττικὸν σχηματισμὸν ἔχουσι καὶ οἱ β'. μέλ. καὶ μάλιστα τῶν ὑγρολήκτων ὡς συνηρημένοι καὶ αὐτοί· οἶον, *φανοίην*, *ἐροίην*, *ἀγγελοίην*, ἔτι δὲ καὶ τινες ἀφωνόληκτοι παρακείμενοι (ἐπίσημασ. ὑπερσ.)· οἶον, *πεφευγοίην*, *πεποιθοίην*, *ἐλελυθειην*, ἔτι δὲ καὶ ὁ β'. ἐνεργητ. ἀόρ. τοῦ ἔχω, ὅταν εἶνε ἀπλοῦς· οἶον, *σχοίην*· ἐν συνθέσει ὁμοῦ πάντοτε *παράσχοιμι* λέγεται.

§ 274. Τὸ ἀπαρέμφατ. τοῦ ἐνεστ. τῶν συνηρημένων ῥημάτων συνδεδετικὸν φωνήεν δὲν ἔχει καὶ συναιρεῖ τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα (*α*, *ε*, *ο*) μετὰ τῆς καταλήξεως *ειν*, τὸ μὲν *αει* εἰς *αιρ*, τὸ δὲ *εει* εἰς *ειρ*, τὸ δὲ *οειν* εἰς *οιν*· οἶον, *τιμάειν-αιρ*, *ποιέειν-ποιεῖρ*, *δηλόειν-δηλοῦρ*· διὸ δὲν ὑπογράφεται τὸ ἀπαρέμφατον τῆς α'. συζυγίας τῶν περισπωμένων ῥημάτων· οἶον, *τιμᾶρ* καὶ οὐχὶ *τιμᾶρ*.

(1) Ἀλλὰ καὶ ὁμαλῶς ὑποταχτ. ῥιγοῖ (Πλάτ. Φαίδ. 87), ἀπαρ. ῥιγοῦν. (Πλάτ. Πολ. δ. 440).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΓΚΤΙ-		
*Ενεστ. ἐν. τιμ	άω -ῶ, άεις -ῶς, άει -ῶ.	τιμ	άω -ῶ, άῆς -ῶς, άῆ -ῶ.	τιμ	άοιμι - (ῶμι), άοις - (ῶς), άοι - (ῶ).	
δυϊκ.	τιμ	άοιμεν -ῶμεν, άετον -ᾶτον, άετον -ᾶτον.	άοιμεν -ῶμεν, άῆτον -ᾶτον, άῆτον -ᾶτον.	άοιμεν -ῶμεν, άοιτον -ῶτον, άοίτην -ῶτην.		
πλήθ.	τιμ	άοιμεν -ῶμεν, άετε -ᾶτε, άουσι -ῶσι.	άοιμεν -ῶμεν, άῆτε -ᾶτε, άουσι -ῶσι(ν).	άοιμεν -ῶμεν, άοιτε -ῶτε, άοιεν -ῶεν.		
Παρατ. ἐνικ.	έτιμ	άον-ων, άοιμεν-ῶμεν, άοιμεν-ῶμεν.	άεσ-ας, άετον-ᾶτον, άετε-ᾶτε,	άε-α. άετην-ᾶτην. άον-ων.		
Μέλ.	τιμή	σω, εις, ει.	τιμή	σω, σῆς, σῆ.	τιμή	σοιμι, σαιμι,
*Δόρ.	έτιμη	σα, σας, σε.	τετιμή	κω, κῆς, κῆ.	τετιμή	κοιμι.
Παρ.	τετιμή	κα, κας, κε.				
*Υπερσ.	έτετιμή	κῆ(ειν), εις, ει(ν).				

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		ΕΓΚΤΙ-		
*Ενεστ. ἐν. τιμ	άομαι -ῶμαι, άει -ᾶ, άεται -ᾶται.	τιμ	άομαι -ῶμαι, άῆ -ᾶ, άῆται -ᾶται.	τιμ	άοίμην, άοιτο, άοιτο.	
δυϊκ.	(άόιμεθον -ῶιμεθον) άεσθον -ᾶσθον, άεσθον -ᾶσθον.	(άώιμεθον) ῶιμεθον), άῆσθον -ᾶσθον, άῆσθον -ᾶσθον.	(άόιμεθον) ῶιμεθον), άῆσθον -ᾶσθον, άῆσθον -ᾶσθον.	(άοίμεθον, (άοίσθον, άοίσθην.		
πληθ.	τιμ	άόιμεθα -ῶιμεθα, άεσθε -ᾶσθε, άονται -ῶνται.	άώιμεθα -ῶιμεθα, άῆσθε -ᾶσθε, άονται -ῶνται.	άοίμεθα, άοίσθε, άοίντο.		
Παρατ. ἐνικ.	έτιμ	άοίμην-ῶιμην, (άόιμεθον ῶιμεθον), άόιμεθα-ῶιμεθα,	άου-ῶ, (άεσθον-ᾶσθον), άεσθε-ᾶσθε,	άετο-ᾶτο. άεσθην ᾶσθην. άοιτο ῶντο.		
Μέλ. παθ.	τιμηθή	σομαι, θήσει (ῆ), θήσεται.			τιμη	θησοίμην, θῆσεται.
Μ. μ.	τιμή	σομαι, σει (ῆ), σεσαι.			τιμη	σοίμην, τετιμη σοίμην,
Μ. δλ. μελ.	τετιμή	σομαι, σει, (ῆ) σεσαι.			τετιμη	σοίμην,
*Δόρ. παθ.	έτιμη	θην, θης, θη.	τιμη	θῶ, θῆς, θῆ.	τιμη	θειν, θειν.
Μέσ. άόρ. α'.	έτιμη	σάμην, σω, σατο.	τιμή	σωμαι, ση, σηται.	τιμη	σαίμην.
Παρακ.	τετιμή	μαι, σαι, ται.	(δρ. § 255)		(δρα. § 256)	
*Υπερσ.	έτετιμή	μην, σο, το.				

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
τιμῶν, τιμῶς, τιμῶ, (τιμῶμεν), (τιμῶητον), (τιμῶήτην), (ῶημεν), (ῶητε), καὶ ἀπτιχῶς	τίμ αε -α, αέτω -άτω, τιμ αετον -ᾶτον, αέτων -άτων, αέτε -ᾶτε, τιμ (αέτωσαν -άτωσαν) καὶ -ώντων.	τιμ ἀεν ᾶν	άων -ῶν, τιμ άουσα -ῶσα, άον -ῶν,

σοις, σοι. σαις, σαι. χοις, χοι.	τίμη σον, σάτω. τετίμη κε, κέτω.	τιμή σειν. τιμή σαι. τετιμη κέναι,	τιμή σων. τιμή σχς. τετιμη κώς.
--	-------------------------------------	--	---------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
-ῶμην, -ῶο, -ῶτο. -ῶμεθον), -ῶσθον), -ῶσθην. -ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶντο.	τιμ άου -ῶ, αέσθω -άσθω. τιμ άεσθον -ᾶσθον, αέσθων -άσθων, αέσθε -ᾶσθε, (αέσθωσαν -άσθωσαν) καὶ -άσθων.	τιμ άεσθαι ᾶσθαι.	τιμ άόμενος -όμενος. τιμ άομένη -ωμένη, τιμ άόμενον -όμενον.

θήσοιο, θήσοιτο. σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο. θείης, θείη. σαιο, σαιτο.	τιμή θητι, θήτω. τίμη σαι, άσθω. τετίμησο, σω.	τιμη θήσεσθαι. τιμή σεσθαι. τετιμή σεσθαι. τιμη θήναι. τιμή σασθαι. τετιμή σθαι.	τιμη θησόμενος. τιμη sóμενος. τετιμη sóμενος. τιμη θείς. τιμη σάμενος. τετιμη μένος.
--	--	---	---

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			ΕΥΚΤΙ-		
Ἐνεστ. ἐν.	ποι ἔω ἔεις ἔει	-ῶ, -εῖς, -εῖ.	ποι ἔω ἔης ἔη	-ῶ, -ῆς, -ῆ.	ποι εἶμι -οῖμι, εἶς -οῖς, εἶ -οῖ.			
δύϊχ.	ποι εἶμεν ἔετον	-οὔμεν, -εῖτον.	ποι εἶμεν ἔητον	-ῶμεν -ῆτον.	ποι εἶμεν -οῖμεν, εἶτον -οῖτον, εἶτην -οῖτην.			
πληθ.	ποι εἶμεν ἔετε ἔουσι	-οὔμεν, -εῖτε. -οὔσι(ν).	ποι εἶμεν ἔητε ἔουσι	-ῶμεν, -ῆτε. -ῶσι(ν).	ποι εἶμεν -οῖμεν, εἶτε, -οῖτε, εἶεν -οῖεν.			
Παρατ. ἐνικ.	ἔποι εὖν-οὖν, δύϊχ. ἔποι εἶμεν-οὔμεν, πληθ. ἔποι εἶμεν-οὔμεν,		εὖς-εἶς, ἔετον εἶτον, ἔετε-εῖτε,		εὖ-εἶ. εἔτην-εἶτην. εὖν οὖν.			
Μέλ.	ποιήσω, σεις, σει.		ποιήσω, σῆς, σῆ.		ποιήσοιμι, ποιήσαμι, πεποιήκοιμι.			
Ἄδρ.	ἐποίησα, σας, σε(ν).		πεποιήκω, κῆς, κῆ.					
Παρακ.	πεποίηκα, κας, κε(ν).							
Ἕπερσ.	ἐπεποιήκη(ειν)εις, ει(ν).							

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			ΕΥΚΤΙ-		
Ἐνεστ. ἐν.	ποι εἶμαι ἔει(ἔῆ) ἔεται	-οὔμαι, -εἶ(ῆ), -εῖται.	ποι εἶμαι ἔη ἔηται	-ῶμαι, -ῆ, -ῆται.	ποι εἶμην, εἶτο, εἶτο.			
δύϊχ.	ποι (εἶμεθον -οὔμεθον) ἔεσθον -εἶσθον, ἔεσθον -εἶσθον.		ποι (εἶμεθον) ὠμεθον), ἔησθον -ῆσθον, ἔησθον -ῆσθον.		ποι (εἶμεθον, εἶσθον, εἶσθην.			
πληθ.	ποι εἶμεθα -οὔμεθα, ἔεσθε -εἶσθε, ἔονται -οὔνται.		ποι εἶμεθα -ὠμεθα, ἔησθε -ῆσθε, ἔωνται -ῶνται.		ποι εἶμεθα, εἶσθε, εἶοντο.			
Παρατ. ἐνικ.	ἔποι εἶμην-οὔμην, δύϊχ. (ἔποι εἶμεθον οὔμεθον), πληθ. ἔποι εἶμεθα-οὔμεθα,		ἔου-οὔ, (ἔεσθον-εἶσθον), ἔεσθε-εἶσθε,		ἔετο εἶτο. εἔσθην εἶσθην. ἔοντο-οὔντο.			
Μέλ. παθ.	ποιήσομαι, θήσεται. (ῆ), θήσεται.		ποιήσωμαι, θῆς, θῆ.		ποιήσοίμην, ποιήσθην, ποιήσθην.			
Μέσ. μ.	ποιήσομαι, σεις (ῆ), σεται.		ποιήσωμαι, σῆ, σῆται.		ποιήσοίμην, πεποιήσοίμην, ποιήσάμην.			
Μ. ἄδρ. μ.	πεποιήσομαι, σῆ, σεται.		ἰδὲ § 261.		ἰδὲ § 262.			
Ἄδρ. παθ.	ἐποιήσθην, θης, θη.							
Μ. ἄδρ.	ἐποιήσθην, σω, σατο.							
Παρακ.	πεποιήμαι, σαι, ται.							
Ἕπερσ.	ἐπεποιήμην, σο, το.							

τῶν περισπωμένων ρημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
ποι οίην, οίης, οίη, (οίημεν), οίητον, οιήτην, οίημεν, οίητε, οίησαν), καὶ ἀτιχίδος	ποί εε -ει, εἴτω -εἴτω, ποι ἔετον -εἴτον, εἴτων -εἴτων, ποι ἔετε -εἴτε, ποι (εἴτωσαν -εἴτωσαν) καὶ -οὔντων.	ποι ἔεν-εἴν	ποι ἔων -ῶν, ποι ἔουσα -οὔσα, ποι ἔον -οῦν,

σαι, σοι σαις, σαι. καις, κοι.	ποιή σον, σάτω. πεποίη κε, κέτω.	πή σειν. ποιή σαι. πεποιη κέναι.	τιμή σων. τιμή σας. τετιμη κώς.
--------------------------------------	-------------------------------------	--	---------------------------------------

τῶν περισπωμένων ρημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
-οίμην, -οῖτο, -οἴτο. -οίμεθον), -οἴσθον), -οἴσθην. -οίμεθα, -οἴσθε, -οἴντο.	ποι ἔου -οῦ, εἴσθω -εἴσθω. ποι ἔεσθον -εἴσθον, εἴσθων -εἴσθων, ποι ἔεσθε -εἴσθε, (εἴεσθωσαν-εἴσθωσαν) καὶ -εἴσθων.	ποι εἴεσθαι εἴεσθαι.	τιμ ἀόμενος -όμενος. τιμ ἀομένη -ομένη, τιμ ἀόμενον -όμενον.

θήσαιο, θήσαιτο. σαιο, σαιτο. σαιο, σαιτο. θείης, θείη. σαιο, σαιτο.	ποιή θητι, θήτω. ποίη σαι, σάσθω. πεποίη σο, σθω.	ποιη θήσεσθαι. ποιή σεσθαι. πεποιή σεσθαι. ποιη θῆναι. ποιή σασθαι. πεποιή σθαι.	ποιη θησόμενος. ποιη σόμενος. πεποιη σόμενος. ποιη θείς. ποιη σάμενος. πεποιη μένος.
--	---	---	---

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
Ἐνεστ. ἐν.	δηλ ὦ οἶς οἶ	-ῶ, -οῖς, -οῖ.	δηλ οἶμι -οῖμι, οἶς -οῖς, οἶ -οῖ.
δυσκ.	δηλ ὄµεν όστον όστον	-οὔµεν, -οὔστον, -οὔστον.	δηλ οἶµεν -οῖµεν, οἶστον -οῖστον, οἶστον -οῖστον.
πληθ.	δηλ ὄµεν όστε όουσι	-οὔµεν, -οὔτε. -οὔσι.	δηλ οἶµεν -οῖµεν, οἶτε -οῖτε, οἶεν -οῖεν.
Παρατ. ἐνικ.	ἐδήλ	οον-οον,	οε-οε.
δυσκ.	ἐδήλ	όµεν-οὔµεν,	όστον-οὔστον,
πληθ.	ἐδήλ	όµεν-οὔµεν,	όστε-οὔτε, οον-οον.
Μέλ.	δηλώ σω, σεις, σει.		δηλώ σοιµι,
Ἄορ.	ἐδήλω σα, σας, σε.	δηλώ σω, σης, ση.	δηλώ σαιµι,
Παρ.	δεδήλω κα, κας, κε.	δεδηλώ κω, κης, κη.	δεδηλώ κοιµι.
Ἵπερσ.	ἐδεδηλώκ(ειν),εις, ει(ν).		

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
Ἐνεστ. ἐν.	δηλ ὀµαι οἶ(ὄη) όεται	-οὔμαι, -οῖ, -οὔται.	δηλ οἶµην, οἶτο, οἶτο.
δυσκ.	δηλ οἶµεθον όσθον όσθον	-οὔµεθον) -όσθον, -οὔσθον.	δηλ οἶµεθον), (οἶσθον), οἶσθην.
πληθ.	δηλ οἶµεθα όσθε όνται	-οὔµεθα, -οὔσθε, -οὔνται.	δηλ οἶµεθα, οἶσθε, οἶντο.
Παρατ. ἐνικ.	ἐδήλ	οἶµην-οὔµην,	όετο-οὔτο.
δυσκ.	ἐδήλ	(οἶµεθον οὔµεθον),	όεσθην οὔσθην.
πληθ.	ἐδήλ	οἶµεθα-οὔµεθα,	όντο οὔντο.
Μέλ. παθ.	δηλω θήσομαι, θήσει (η), θήσεται.		δηλω θησοίµην,
Μ. µ.	δηλώσομαι, σει (η), σεται.		δηλω σοίµην,
Μ. δλ. µ.	δεδηλώσομαι, σει, (η) σεται.		δεδηλω σοίµην,
Ἄορ. παθ.	ἐδηλώ θην, θης, θη.	δηλω θῶ, θῆς, θῆ.	δηλω θείµην,
Μ. ἄορ.	ἐδηλωσάµην, σω, σατο.	δηλώσωµαι, ση, σηται.	δηλω σαιίµην.
Παρακ.	δελήλω µαι, σκι, ται.	(δρ. § 261)	(δρα § 262).
Ἵπερσ.	ἐδεδηλώ µην, σο, το		

τῶν περισπωμένων ῥημάτων.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
δηλ οίην, οίης, οίη, (οίημεν), οίητον, οιήτην, οίημεν, οίητε). οίησαν.	δήλ οε -ου, οέτω -ούτω. δηλ όετον -οὔτον. οέτων -ούτων. δηλ όετε -οὔτε, (οέτωσαν ούτωσαν) καὶ -ούντων	δηλ όον-οὔν.	δηλ όων-ών. όουσα-οὔσα, όον-οὔν.

σαις, σοι. σαις, σαι. κοις, κοι.	δήλωσον, σάτω. δεδήλωκε, κέτω.	δηλώσειν. δηλώσαι. δεδηλωκέναί.	δηλώσων. δηλώσας. δεληλωκώς.
--	-----------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------

τῶν περισπωμένων ῥημάτων

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οίμην, οῖτο, οῖτο, οίμεθον), οῖσθον), οίσθην, οίμεθα, οῖσθε, οἴντο.	δηλ όου-οὔ, οέσθω ούσθω. δηλ όεσθον-οὔσθον, οέσθων-οὔσθων. δηλ όεσθε-οὔσθε, (οέσθωσαν-οὔσθωσαν) καὶ -οὔσθων.	δηλ όεσθαι -οὔσθαι.	δηλ όόμενος -οὔμε-ος, δηλ όομένη οιμένη, δηλ όόμενον οὔμενον.

θήσοιο, θήσοιτο, σοιο, σοιτο, σοιο, σοιο,		δηλωθήσεται. δηλώσεσθαι. δεδηλώσεσθαι.	δηλωθισόμενος. δηλωσόμενος. δεδηλωσόμενος.
θείης, θείη, σαιο, σαιτο.	δηλώ θητι, θήτω. δήλω σαι, σάσθω. δεδήλω σο, σθω.	δηλωθήναι. δηλώσασθαι. δεδηλώσθαι.	δηλωθείς. δηλωσάμενος. δεδηλωμένος.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς ω ῥημάτων.

§ 275. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν εἰς ω ῥημάτων ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν τοῦ στελέχους πάσχουσι πάθη τινά, τὰ ὁποῖα θέλομεν ἐξετάσει ἐνταῦθα κατὰ τοὺς τρεῖς χαρακτῆρας αὐτῶν.

Α'. Ῥήματα ἀφωνόληκτα.

§ 276. Ὄταν ὁ ἀφώνος χαρακτήρ συμπέσῃ πρὸ τῶν γραμμάτων σ, μ, θ, τ, γίνονται αἱ προσημειωθεῖσαι (§ 44—51) μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαί· οἶον, πλέκω-πλέξω-ἐπλέχθην-πέπλεγμαι, πείθω-πέπλω-ἐπέλωθην-πέπεισμαι-πέπεισται, σπένδω-σπείσω-σπείσομαι-ἔσπεισμαι-ἔσπεισται.

ΣΗΜ. Τὸ σφίξω τὸν παθ. μέλ. καὶ ἀόρ. καὶ πολλάκις τὸν παρακ. καὶ ὑπερσυντ. σχηματίζει ἐκ τοῦ φωνηεντολήκτου στελέχους (σαο-σω)· οἶον, σωθῆσθαι, ἐσώθην, σέσωμαι καὶ σέσωσμαι.

Ἰδιαιτέρως δὲ παρατηροῦνται ταῦτα·

α'. Ὁ ἐνεργητικὸς α'. παρακείμενος ἔχει χαρακτῆρα·

1) φ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ χειλόφωνον· οἶον, τρίβω-τέτριφα, βλέπω-βέβλεφα, γράφω-γέγραφα.

2) χ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ οὐρανισκόφωνον· οἶον, συλλέγω-συνείλοχα, πλέκω-πέπλεχα, βρέχω-βέβρεχα.

3) κ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ ὀδοντόφωνον· οἶον, πείθω-πέπεικα, ἄδω-ἤκα, ἀνύττω-ἤνυκα.

ΣΗΜ. Ἡ ἀνωτέρω μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ α'. ἐνεργ. παρακ. καὶ ὑπερσ. προέρχεται ἐκ τοῦ F, ὅπερ τὸ πάλαι ὑπῆρχε πρὸ τῶν καταλήξεων αὐτῶν α, ει, (Fa, Fein) καὶ ὅπερ εἰς μὲν τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον ῥήματα μετεβλήθη εἰς πνεῦμα δασύ, ά, εἶν, εἰς δὲ τὰ ἔχοντα ὀδοντόφωνον ἢ ὕγρον ἢ φωνῆεν ἀπεσκληρύνθη εἰς κ (κα, κειν), διὸ ὁ μὲν χειλόφωνος καὶ οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 44, 3), ὁ δὲ ὀδοντόφωνος πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται διὰ τὴν καχοφωνίαν¹.

β'. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τοῦ κλέπτω, πέμπω, τρέπω, στρέφω, τρέφω, συλλέγω καὶ φέρω τρέπει ἀττικῶς τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ο· οἶον, κλέπτω-κέκλοφα, πέμπω-πέπομφα, τρέπω-τέτροπα, στρέφω-ἔστροφα, τρέφω-τέτροφα, συλλέγω-συνείλοχα, φέρω (ἐννηνεγ)-ἐνήνοχα. Ὁ τοιοῦτος παρακ. καλεῖται Ἄττικός.

γ'. Ὁ β'. παρακ. τρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ο

1 Κατ' ἄλλους καὶ τὸ κ καὶ ἡ δασεῖα προῆλθον ἐκ τοῦ σ, διότι κατ' αὐτοὺς ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. εἶχον τὸ πάλαι, (σάσειν), ὡς ὁ ἀόρ. α'., τὸ ὁποῖον εἰς τὰ χειλόφωνα καὶ οὐρανισκόφωνα ἐτρέπη εἰς δασεῖαν (ά, εἶν), εἰς δὲ τὰ λοιπὰ εἰς κ κ α κ ε ι ν. Κατ' ἄλλους δὲ τὸ κ εἶνε προσθετόν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας ἢ χάριν εὐφωνίας.

καὶ τὸ εἰ εἰς οἰ, φυλάττει δὲ τὸ μακρὸν φωνῆεν καὶ τὴν δίφθογγον εὐ τοῦ ἐνεστῶτος· οἶον, *λαρθάρω* (λαθ)-*λέληθα*, *στεργῶ-ἔστοργα*, *λείπω-λέλοιπα*, *σήπω-σέσηπα*, *ἄγρυμι* (Fαγ)-*ἔαγα*, *κρῆζω-κέρκαρα*, *πρῆττω-πέτραρα*, *φρῆττω-πέφρικα*, πλὴν τῶν δεχομένων ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμόν, οἵτινες συστέλλουσι τὴν λήγουσαν τοῦ στελέχους (§ 242)· οἶον, *ἀλείφω-ἀλήλιφα*, (ἐλευθ)-*ἐλήλυθα*. Τὸ δὲ α τοῦ *ρήγρυμι* (ραγ) καὶ τὸ ε τοῦ (ἔθω) τρέπεται εἰς ω· οἶον, *ἔρωρα*, *εἴωθα*¹.

δ'. Ὁ παθ. παρακ. καὶ οἱ β'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ *τρέπω*, *τρέφω*, *στρέφω* καὶ τὸ ποιητ. *πέρδομαι* τρέπουσι τοὺς στελέχους τὸ ε εἰς α· οἶον, *τρέπω* *τέτραμμαι-τραπήσομαι-ἔτραπον-ἐτράπην-ἐτραπόμην*, *τρέφω-τέθραμμαι-τραφήσομαι-ἐτράφην*, *στρέφω-ἔστραμμαι-στραφήσομαι-ἔστράφην*, *πέρδομαι-ἔπαρδον-παρδήσομαι*. Ἔτι δὲ καὶ ὁ β'. μέλ. καὶ ἄορ. τοῦ *πλήττω*, ὅταν εἶνε σύνθετος· οἶον, *ἐκπλαγήσομαι-ἔξεπλάγην*.

ε'. Ὁ β'. ἄορ. τοῦ *κλέπτω*, *πλέκω*, καὶ τῶν ποιητικ. *πέρθω*, *δέρκομαι* τρέπει τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς α· οἶον, *κλέπτω-ἐκλάπην*, *πλέκω-ἐπλάκην*, *πέρθω-ἔπραθον*, *δέρκομαι-ἔδρακον-ἐδράκην*· ὁ δὲ μέλ. *κλαπήσομαι* τοῦ *κλέπτω* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ς'. Τὰ εἰς *ἰζω* (= *δω*) ὑπερδισύλλαβα καὶ τινὰ τῶν εἰς *αζω* (= *αδω*) ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα *δ* καὶ σχηματίζουσι μέλλοντα περισπώμενον, τὰ μὲν εἰς *ἰζω* κατὰ τὰ εἰς *εω*, τὰ δὲ εἰς *αζω* κατὰ τὰ εἰς *αω*· οἶον, *νομιζω* *νομιῶ-εἰς-εἰ*· *βυδιζω*, *βυδιῶμαι-εἰ-εἴται*· *κολάζω*, *κολῶ-ᾤ-ᾶ*, *κολάζομαι*, *κολῶμαι-ᾤ-ᾶται*.

ΣΗΜ. Οὗτος ὁ μέλλον λέγεται ἄττικὸς καὶ γίνεται ἀποβολῆ τοῦ σ καὶ κανονικῆ συναρέσει· οἶον, *κολάζω*, *κολάζω* *κολάω* *κολῶ-κὺλᾶς*, *κολᾶ*. Ὁ δὲ τῶν εἰς *ἰζω* ἀποβάλλει τὸ σ καὶ τρέπει τὸ *ζ* τῆς ἀρχαίας καταλήξεως (σζω) εἰς ε καὶ συναίρεται· οἶον, *κομίζω* (-*κομίσω* *κομῖέω*)-*κομῖῶ-κομῖεις-κομῖεῖ*· (*χεμίσωμαι-κομῖέομαι*)-*κομιοῦμαι-κομῖεῖ-κομῖεῖται*, κλπ· Ὁ Ἄττικὸς οὗτος μέλλον σπανιώτατα ἀπαντᾷ ἐν τῇ εὐκτικῇ.

B'. Ῥήματα ὑγρόληκτα.

§ 277. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα τὸν μὲν ἐνεστ. καὶ παρατ. σχη-

¹ Οὕτω λέγει ὁ Κούρτιος, ὁ δὲ κ Ζηκίδης δοξάζει· ὅτι γίνονται ἐκ τῆς βί-
κης (κακῶς ἔδει λέγειν ἐκ τοῦ θέματος ἢ στελέχους) ῥ η γ, σ F η θ τροπῇ
τοῦ η εἰς ω, ὅπερ ψευδὲς· ὅτι οὐδέποτε τρέπεται τὸ η εἰς ω, ἀλλὰ τὸ α εἰς
ω· οἶον, *ρήγρυμι* (ραγ) *ἔρωρα*, *ῥωγάς*, *ἀπορρώξ*· *βαίνω*
(βα βαυδός) *βωμός*· (*βίξ*-*τραγ*) *τρώγω*, *ἄορ. β'*· *ἔτραγον*, *τρώξ*·
κράζω-κρώζω. Τὸ δὲ εἴωθα, φρονῶ ὅτι ἐγένετο ἐκ τῆς βίξης σ F ε θ
τροπῇ τοῦ ε εἰς ο ὡς β' *πρρχ*. *ἔσ F ο θ κ* καὶ ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ ἀναπλη-
ρωτικῇ ἐκτάσει τοῦ ε εἰς εἰ εἴ F ο θ α καὶ ἀποβολῇ τοῦ F καὶ ἀναπληρω-
τικῇ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω εἴωθα, ὥστε ἀδίκως καὶ παραλόγως κατεκρίθη
ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη.

ματιζουσι συνήθως ἐκ τοῦ μακρολήκτου στελέχους, πάντας δὲ τοὺς ἄλλους ἐκ τοῦ βραχυλήκτου· οἶον, *λευκαίνω-λευκᾶνῶ*, *βάλλω-βαλῶ* (§ 215).

ΣΗΜ. Τὸ (βρέμω), γέμω, δέρω, θέλω, μέλω, μένω, σθένω, στένω, στέρομαι, τρέμω, φέρω σχηματίζουσι τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἐκ τῆς ῥίζης, ἥτις πάντοτε ἔχει τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν βραχύ.

§ 278. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν ὑγρολήκτων ἔχει χρονικὸν χαρακτηριστῆρα κ' ἀγγέλλω-ἤγγελλα (§ 244).

§ 279. Ὁ β'. παρακ. τρέπει τοῦ στελέχους τὸ α εἰς η καὶ τὸ ε εἰς ο καὶ εἰς ι οἶον, *θάλλω-τέθηλα*, *γαίρω* (φαν)-πέφηνα, *γίγνομαι* (γεν)-γένερα, *τίλλω* (τιλ)-τέτιλα.

§ 280. Τὰ ὑγρολήκτα ῥήματα ἔχουσι πάντοτε τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. μέλ. β'. περισπώμενον, καὶ τὸν ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀόρ. α'. σχηματίζουσιν ἄνευ σ καὶ ἐκτείνουσι τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ῥίζης, τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· *γαίρω*-φανῶ-ἐφηνα-ἐφηνάμην, *τείρω*-τενώ-ἔτεινα-ἔτεινάμην, *κρίρω*-κρινῶ-ἐκρίνα-ἐκρίνάμην, *πλύρω*-πλυνῶ-ἐπλυνα-ἐπλυνάμην.

ΣΗΜ. Παρὰ ποιητᾶς εὑρηναί τινες μέλ. καὶ ἀόρ. μετὰ τοῦ σ οἶον, κέλυ, κέλσω, ἐκελσα· φύρω, φύρωσ, ἐφυρσα. Πῶς δὲ ἐγένετο ὁ περισπώμενος μέλ. ὄρα § 276 σημ. στ'.

§ 281. Τὰ εἰς *ιαίρω* καὶ *γαίρω* καὶ τινὰ τῶν εἰς *αίρω* (*κερδαίρω*, *λευκαίρω*, *κοιλαίρω*, *ισχυαίρω*, *πεπαίρω*, *ὄργαίρω*) ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ μέσφ ἀόρ. α'. δὲν τρέπουσι τὸ α εἰς η, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσι αὐτὸ εἰς μακρόν οἶον, *ὀγαίρω*-ὀγίλαρα, *μαραίρω*-ἐμάραρα, *λευκαίρω*-ἐλεύερα. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *αἶρω* καὶ *ἄλλομαι*, τὰ ὅποια μόνον ἐν τῇ ὀριστ. τρέπουσι τὸ α εἰς η διὰ τὴν αὐξήσιν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν ἔχουσιν αὐτὸ μακρόν οἶον, ἦρα *ἄραιρον*, *ἠλάμην*-ἄλασθαι-ἀλάμενος. Τὸ δὲ *τετραίρω* ἔχει πάντοτε τὸν ἀόρ. ἐτέτρηνα· τὸ δὲ *καθαίρω*, *σημαίρω*, *σαίρω*, διαφοροῦνται οἶον, *ἐκάθηρα* καὶ σπανίως *ἐκάθερα*, *ἐσήμηνα* καὶ σπανιώτατα *ἐσήμαρα*, *ἔσηνα* καὶ *ἔσαρα*.

§ 282. Τὰ ἔχοντα στέλεχος μονοσύλλαβον καὶ χαρακτηριστῆρα λ, γ, ρ ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ. καὶ παθ. α'. καὶ β'. μέλ. καὶ ἀόρ. τρέπουσι τοῦ στελέχους τὸ ε εἰς α οἶον, *στέλλω*-ἔσταλκα-ἔστάλκειν-ἔσταλμαι-ἔστάλμην (σταλθήσομαι)-σταλθήσομαι (ἔστάλθην)-ἔστάλην, *τείρω* (τεν)-τέτακα-ἔτετάκειν-τέταμαι-ἔτετάμην-ταθήσομαι-ἐτάθην, *σπείρω* (σπερ)-ἔσπαρκα-ἔσπάρκειν-σπαρθήσομαι-σπαρθήσομαι-ἔσπάρθην-ἔσπάρην.

§ 283. Ὁ χαρακτήρ γ φυλάττεται πρὸ τῶν συμφώνων τῶν χρονικῶν καταλήξειων, μόνον δὲ πρὸ τοῦ ρ τρέπεται εἰς γ (§ 45,2)

καὶ πρὸ τοῦ μ εἰς σ καὶ σπανίως εἰς μ' οἶον, φαίνω (φαν), (ἀποπέφαγκα), πέφασμαι, πέφανσαι, πέφανται, πεφάσμεθον, πέφανθον, κλπ. ὀξύνω, παρώξυμαι, παρώξυνσαι, παρώξυνται, παρώξυμεθον, παρώξυνθον, κλπ.

ΣΗΜ. Οἱ εἰς γκα παρακ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων πλὴν τοῦ πέφαγκα¹, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μεταγενεστέροι ἀποφεύγοντες τὴν τραχύτητα τούτων ἀπέβαλλον τὸν χαρακτῆρα ν πρὸ τοῦ κ' οἶον, τραχύνω-τετράχυνκα, θερμαίνω-τεθερμακα. Οἱ δὲ μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἀπέβαλλον τὸ ν πρὸ τοῦ μ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ἐξέτεινον τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆν οἶον, τραχύνω-τετράχυνμαι, ξηραίνω-ἐξήρηνμαι, κλπ.

§ 284. Τὸ κρῖνω, κλίνω, πλύνω, τέλω, ἐν τῷ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. καὶ ὑπερσ, παθ. μέλ. καὶ ἄορ. α'. ἀποβάλλουσι τὸ γ καὶ κλίνονται ὡς τὰ φωνηεντόληκτα οἶον, κρῖνω, κέκρικα, κέκριμαι-κέκρισαι κέκριται-κέκρισθαι, κριθίσομαι, ἐκρίθην κλίνω, κέλκικα (μεταγεν.) κέλκισμαι, κλιθήσομαι, ἐκλίθην πλύνω, πέπλυμαι, πλυθήσομαι, ἐπλύθην τέλω, τέτακα, τέταμαι, ταθήσομαι, ἐτάθην. Μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις εὐρίσκειται ἐνίοτε ὁ παθ. ἄορ. τῶν τριῶν πρώτων καὶ μετὰ τοῦ γ' οἶον, ἐκρίνθην, ἐκλίθην, ἐπλύθην.

§ 284*. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα γ δὲν ἔχουσιν ἐνεργ. α'. παρακ. πλὴν τοῦ φαίνω ἀποπέφαγκα, κρῖνω κέκρικα, τέλω-ἀποτέτακα.

§ 284**. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα δὲν σχηματίζουσι μονολεκτικῶς τετελεσμένον μέλλοντα πλὴν τοῦ θνήσκω (θαν)-τεθνήξω, τέμνω-τεμῆσομαι.

Γ'. Φωνηεντόληκτα ῥήματα.

§ 285. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα δευτέρους χρόνους δὲν ἔχουσι.

ΣΗΜ. Ὀλίγα τούτων ἔχουσι καὶ β'. ἄοριστον οἶον, δαίω-ἐδάην, καίω-ἐκάην, ῥέω-ῥερούην, δύω-ἔδυν. Τὸ δὲ ἀκούω ἔχει β'. παρακειμενον ἀκήκοα, ὑπερσυντ. ἠκηκόειν.

§ 286. Ὁ ἐνεργ. α'. παρακ. τῶν φωνηεντολήκτων ἔχει χαρακτῆρα κ (§ 244) οἶον, λῶ-λέλυκα, τιμάω-τετίμηκα.

§ 287. Ὅταν εἰς τὸ στέλεχος προστεθῇ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆν ἐκτείνεται, τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ ι εἰς ι² οἶον, τιμάω-τιμήσω-ἐτίμησα-τετίμηκα-τετίμημαι, ποιέω-ποιήσω-ἐποίησα-πεποίηκα, δηλώω-δηλώσω-ἐδήλωσα-δεδήλωκα, μνηνύω-μνηνύσω-ἐμνήνηκα-μεμνήνηκα.

1 Ὁ ἀποπέφαγχε εὔρηται καὶ παρὰ τῷ Δεινάρχῳ καὶ μεταγεν.

2 Ἡ ἕκτασις αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς ἀποβολῆς τοῦ j καὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως οἶον, τιμασjω-τιμήσω, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *ιω* καὶ *υω* φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὸ *ι* καὶ *υ* μακρὰ πλὴν τοῦ ἀνύω, ἀρύω καὶ μεθύω, ἅτινα ἔχουσιν αὐτὰ βραχέα, καὶ τοῦ μνηῖο ὅπερ παρ' Ὀμήρῳ μόνον ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ ἔχει τὸ *ι* βραχὺ (ὄρα καὶ § 289 δ').

§ 288. Τῶν εἰς *αω* ὅσα πρὸ τοῦ *α* ἔχουσι *ρ*, *ι*, *ε* δὲν τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η*, ἀλλὰ μόνον ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς μακρόν· οἶον, φορξ' ὠ-φορξ' ὶσω ἀριξ' ὠ-ἀριξ' ὶσω, ἐξ' ὠ-ἐξ' ὶσω. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀκροῶμαι-ἀκρῶσομαι.

ΣΗΜ. Τὸ χράω, χράομαι καὶ τιτράω τρέπουσι τὸ *α* εἰς *η* ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρω κανόνος· οἶον, χρῆσω, χρῆσομαι, τρήσω.

§ 289. Φυλάττουσι τὸ χρακτιριστικὸν φωνῆεν βραχὺ·

α'. Ἐκ τῶν εἰς *αω* τὸ γελῶ, θ.λάω, κ.λάω, χαλάω, ἰλάσκομαι (ἰλάομαι), ἐλαβῶ (ἐλάω), ἐράω, σπάω, σχάω καὶ πάντα τὰ εἰς ἀρνυμι· κρεμάννυμι, κεράννυμι, πετάννυμι, σκεδάννυμι.

β'. Ἐκ τῶν εἰς *εω* τὸ αἰδέομαι, ἀκέομαι, ἀρκέω, ζέω, ἐμέω, ξέω, καλέω, τελέω, ἀλέω, τρέω, κοτέω (ποιητ.), καὶ πάντα τὰ εἰς ἐρνυμι, ἀμγιέννυμι, κορέννυμι, σβέννυμι, στορέννυμι. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ ὀλλυμι (ὀλε)-ὀλέσω, ἀρέσκω (ἀρε) ἀρέσω, ἄχθομαι, (ἀχθε)-ἀχθέσομαι.

γ'. Ἐκ τῶν εἰς *οω* τὸ ἀρόω ἀρόσω, ὄμνυμι (ὄμῶ) ὄμοσα.

δ'. Ἐκ τῶν εἰς *υω* τὸ ἀρυ' ὠ-ἀρυ' ὶσω-ἦρυσα, ἀρυ' ὠ-ἀρυ' ὶσω ἦρυ-σα, [ἐ.λυ' ὠ]-εἰ.λυσα-εἰ.λυχα.

§ 290. Πολλὰ ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσιν τὸ βραχὺ χρακτιριστικὸν φωνῆεν, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ·

1) Ἐκ τῶν εἰς *εω* ταῦτα·

Αἰρέω-αἰρέσω ἦνεσα-ἦνεθην-ἦνημαι.

Αἰρέω-αἰρήσω-ἦρημαι-αἰρεθήσομαι-ἦρέθην.

Δέω-δήσω-ἔδησα-δέδεκα-δέδεμαι-δεθήσομαι-ἰδέθην.

Ποθέω-ποθήσω-ἐπόθησα καὶ (ἐπόθησα) ἐποθέσθην-πεπόθημαι καὶ (ποθέσομαι).

Σβέννυμι (σβε) σβέσω ἔσβεσα-ἔσβηκα-ἔσβήκειν. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ εὐρίσκω (εὔρε)-εὐρήσω-εὐρηκα-εὐρημαι-εὐρεθήσομαι-εὐρέθην, μάχομαι (μαχε)-μεμάχημαι-ἰμαχεσάμην.

2) Ἐκ τῶν εἰς *οω* ταῦτα·

Πίνω (πο)-πέπωκα-πέπομαι-ἐπόθην.

Δίδωμι (δο) δώσω-δέδωκα ἔδωκα δώσομαι-δοθήσομαι-ἰδόθην-δέδομαι.

3) Ἐκ τῶν εἰς *υω* ταῦτα·

Δύ' ὠ-δύ' ὶσω ἔδυσα-δέδυκα-δυθήσομαι-ἔδυ' θην-δέδυμαι.

Θυ' ὠ-θυ' ὶσω ἔθυσα-τέθυκα-τέθυμαι-ἔθυ' θην.

Λυ' ὠ-λυ' ὶσω ἔλυσα-λέλυκα-λέλυμαι-ἔλυ' θην.

§ 291. Τὰ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν βραχὺ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους (§ 289, α'. β'. γ'. δ'.) ἐν τῷ παθ. μέλ. καὶ ἄορ. παρακ. καὶ ὑπερσ. προσλαμβάνουσι σ' οἶον, γελᾶω-γελασθήσομαι· ἐγελάσθην γεγέλασμαι· ἐγελάσμην, τελῶω-τελεσθήσομαι ἐτελέσθην-τετέλεσμαι· ἐτετελέσμην.

ΣΗΜ. α'. Ἐπι προσλαμβάνουσι σ τὸ χράω (χρησιμοδοτῶ), πλέω, πνέω, ἀκούω, παίω, πταίω, παλαίω, ψαύω, σείω, κελεύω, λεύω, πρίω, κυλίω ὕω, βύω, ξύω, γινώσκω (γνο) χροῶ, χρώννυμι καὶ ζώννυμι· τὸ δὲ κρούω, κλείω, δρᾶω, θραύω, χρίω, κλαίω καὶ νέω (σφρεύω) διαφοροῦνται ἐν τῷ παθητικῷ παρακειμένῳ· οἶον, κρούω-κέκρουμαι καὶ κέκρουσμαι· ἐκρούσθην, κτλ. Τὸ δὲ μνηνῆσκω (μνάω), ῥώννυμι, χρώωμαι καὶ ἀχθομαι προσλαμβάνουσι τὸ σ μόνον ἐν τῷ παθητικῷ μέλλοντι καὶ ἄορίστῳ· οἶον, μνησθήσομαι-ἐμνήσθην, παρακείμενος μέμνημαι· ῥωσθήσομαι (μεταγ.)-ἔρρωσθην, παρακείμενος ἔρρωμαι, ἐχρήσθην-κέχρημαι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ σ τοῦτο πρὸ τοῦ σ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἀποβάλλεται· οἶον, γελᾶω, γεγέλασ·μαι, γεγέλα·σαι, γεγέλα·σθον, γεγελάσ·θαι, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἀρόω καὶ ἐλαύνω (ἐλα) δὲν προσλαμβάνουσι σ, καίπερ φυλάττοντα τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν βραχὺ· οἶον, ἠρόσθην, ἦρομαι, ἠλάσθην-ἐλάσμαι.

§ 292. Τὸ κα·λέω, τελῶω, ἀ·λέω, μάχομαι (μάχε), ἐ·λαβῶ (ἐλα), ἀμφιέννυμι, στόρνυμι, δ·λλυμι, κρεμάννυμι, τάννυμι, σκεδάννυμι, ἀποβάλλουσι τὸ σ τοῦ ἔνεργ. καὶ μέσου μέλ. α'. καὶ συναίρουσιν αὐτὸν κατὰ τὰ εἰς εω καὶ αω περισπώμενα· οἶον, κα·λέω-καλέσω-κα·λέω-κα·λῶ, ἐ·λαβῶ, ἐ·λάσω-ἐ·λάω-ἐ·λῶ-ἐ·λάς-ἐ·λᾶ, κλπ. Ὁ δὲ μέσ. μέλ. ὁμοῦμαι· ὁμεί ὁμείται τοῦ ὁμνυμι γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους ὁμ καὶ ἐπομένως σχηματίζεται κατὰ τὰ ὑγρόληκτα.

ΣΗΜ. Ὁ τοιοῦτος μέλλων καλλεῖται Ἄττικὸς καὶ ἐν τῇ εὐχτικῇ εἶνε σπαινώτατος. Ἀμφίβολον δέ, κατὰ Κόντον, εἶνε, εἴαν οἱ Ἄττικοι μετεχειρίζοντο καὶ τὸν κοινὸν μέλλοντα ἐκείνων τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸν Ἄττικόν.

Ῥήματα εἰς μι.

§ 293. Τὰ εἰς μι ῥήματα ἔχουσι χαρακτῆρα α, ε, ο ἢ σύμφωνον ὑγρὸν ἢ ἄφωνον, εἰς τὸ ὅποῖον ἐπισυνάπτεται ἡ συλλαβὴ νυ· οἶον, ὁμ-ὁμνυμι, δεικ-δείκνυμι· ἐν δὲ τῷ δ·λ-δ·λλυμι τὸ ν ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ λ. Καὶ εἰς φωνηεντόληκτον δὲ στελεχος ἐπισυνάπτεται ἡ συλλαβὴ νυ, ἀλλὰ τότε τὸ ν διπλασιάζεται¹ καὶ τὸ ο τοῦ

1 Τὸ σ τοῦτο δὲν εἶνε προσθετὸν ἀλλὰ στελεχικόν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἄλλους ἀπεβλήθη, διεσώθη δὲ εἰς μόνον τὸν παθ. παρακ., ὑπερσ., παθ. μέλ. καὶ ἄορ. α'.

2 Ὁ διπλασιασμός τοῦ ν προσέρχεται ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ σ πρὸς τὸ ν (§49), διότι πάντα τὰ εἰς αννυμι, εννυμι, ωννυμι ῥηματικά ἔχουσι χαρακτῆρα σ' (σ κ σ δ α-αννυμι), σ κ ε δ α ννυμι, (ξ σ νυμι), ξ ν νυμι, (ζ ὠ νυμι), ζ ὠ ννυμι, κλπ. τὸ σ τοῦτο μόνον πρὸ τοῦ θ, μ, τ φυλάττεται, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων ἀποβάλλεται.

στελέχους ἐκτείνεται εἰς ω' οἶον, *κερα-κεράννυμι, ῥο-ῥώννυμι*.

§ 294. Τὰ εἰς μι ῥήματα συνδεδετικά φωνήεντα δὲν ἔχουσι πλὴν τῆς ὑποτακτ., ἣτις ἔχει τὰ αὐτὰ των βχυτόνων (η, ω), προσωπ. δὲ καταλήξεις ἔχουσι τὰς αὐτὰς σχεδὸν τῶν βχυτόνων. Κατὰ τὸν τύπον δὲ τοῦτον ἔχουσι μόνον τὸν ἔνεστ. καὶ παρατ. καὶ τὸν β'. ἀόρ. τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους σχηματίζουσι ἐκ τοῦ ἀπλουστέρου στελέχους τοῦ ἔνεστ. κατὰ τὰ βαρύτενα καὶ περισπώμενα.

§ 295. Τινὰ τῶν εἰς μι ῥημάτων αὐξάνουσι τὸ στέλεχος προτάσσοντα αὐτοῦ ι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου· ταῦτα δὲ εἶνε τὸ στα σιστα-ἴστημι (§ 50), *χρα-κίχρημι, θε-τίθημι* (§ 44, 3), *δο-δίδομι, δε-δίδημι, (σε-σισε)ἴημι*· τὸ δὲ *πίμπλημι* καὶ *πίμπρημι* παρεμβάλλουσι μετὰ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τῆς ρίζης *ν*, τὸ ὅποιον πρὸ τοῦ π τρέπεται εἰς *μ* (§ 45, 1) ὅπερ φυλάττεται, ὅταν καὶ πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συμπίπτῃ ἕτερον *μ*· οἶον, *πλα-πίμπλημι-ἐμπίμπλημι-ἐνεπέμπλην, πρα-πίμπρημι-ἐμπίμπρημι-ἐνεπίμπρην*². Τὸ δὲ *ὀρίνημι* λαμβάνει τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στελέχους· *ὄρα-ὀρινα-ὀρίνημι*· τὸ δὲ *ἵπταμαι* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

ΣΗΜ. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τοῦ στελέχους γίνεται μόνον ἐν τῷ ἔνεστ. καὶ παρατ. διὸ ὁ β'. ἀόρ. διαφέρει τοῦ παρατ. μόνον κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ τότε μόνον δύναται νὰ συνπαρῶσιν, ὅταν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ διαφορά αὕτη· διὸ τὸ *φημι, δεῖκνυμι, ζεύγνυμι* καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν ἔχουσι β'. ἀόρ. πλὴν τοῦ *σθέννυμι*, ὅπερ ἔχει ἀόρ. β'. ἔσθην.

Σχηματισμὸς τῶν ἐγκλίσεων τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Α'. Ἑνεργητικὴ φωνή.

§ 296. Ὀριστικὴ. Ἡ ὀριστικὴ συνδεδετικά φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τοῦ μὲν

	ἐνεστῶτος			τοῦ δὲ παρατ. καὶ ἀορ. β'.		
	1	2	3	1	2	3.
Ἐνικ.	μι,	ς,	σι.	ν,	ς,	—
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.	μεν,	τον,	την.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντι.	μεν,	τε,	σαν.

1 Τὸ ω τοῦτο κατὰ Κούρτιον εἶνε ρίζικόν καὶ δὲν προέρχεται ἐξ ἐκτάσεως διὸ καὶ φυλάττεται καὶ ἐν τῷ δυϊκῷ καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις τῆς παθητικῆς παρὰ τὸν κανόνα (§ 308).

2 Τὸ μ τοῦτο ἐν πολλοῖς εὑρίσκειται ἀποβεβλημένον· ἐμπίπλημι, ἐμπίπρημι· ἀλλ' οἱ νεώτεροι θεωροῦσι τὴν χρῆσιν ταύτην ἀδόκιμον.

ΣΗΜ. Αἱ τοῦ ἐνικοῦ β'. καὶ γ'. προσ. τοῦ ἐνεστ. προσωπικαὶ καταλήξεις, ς, οὐ ἐγένοντο ἐκ τῶν ἀρχαίων οὐ, τι, ἢ μὲν ἀποβολῆ τοῦ ι, ἢ δὲ τροπῆ τοῦ τ εἰς σ (§ 52).

§ 297. Τὰ χαρακτηριστικὰ βραχέα φωνήεντα μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἐκτείνονται εἰς τὰ ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τῆς ἐνεργ. φωνῆς τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, τὸ υ βραχὺ εἰς υ μακρόν· μόνον ὁ β'. ἀόρ. τοῦ ἴστημι καὶ ἀέννυμι φυλάττει τὴν ἔκτασιν τοῦ χαρακτηριστοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς καὶ πρὸς ὁμοίως· οἶον,

ἐνεστώς

Ἐνικ.	ἴστημι, ἴστης, ἴστησι.	τίθημι, τίθης, τίθησι.	δίδωμι, δίδως, δίδωσι.	δείκνυμι, δείκνυς, δείκνυσι.
Δυϊκ.	ἴσταμεν, ἴστατον, ἴστατον.	τίθεμεν, τίθετον, τίθετον.	δίδομεν, δίδοτον, δίδοτον.	δείκνυμεν, δείκνυτον, δείκνυτον.
Πληθ.	ἴσταμεν, ἴστατε, ἴστασι.	τίθεμεν, τίθετε, (τιθεῖσι).	δίδομεν, δίδοτε, (διδούσι).	δείκνυμεν, δείκνυτε, (δείκνυσι).

Παρατατικός

Ἄορ. β'.

Ἐνικ.	ἴστην, ἴστης, ἴστη.	ἐτίθην, [ἐτίθης, ἐτίθη].	[ἐδίδων, ἐδίδως, ἐδίδω].	[ἔθην, ἔθης, ἔθη].	[ἔδων, ἔδως. ἔδω].
Δυϊκ.	ἴσταμεν, ἴστατον, ἴστατήν.	ἐτίθεμεν, ἐτίθετον, ἐτίθετήν.	ἐδίδομεν, ἐδίδοτον, ἐδιδότην.	ἔθεμεν, ἔθετον, ἔθέτην.	ἔδομεν, ἔδοτον, ἔδότην.
Πληθ.	ἴσταμεν, ἴστατε, ἴστασαν.	ἐτίθεμεν, ἐτίθετε, ἐτίθεσαν.	ἐδίδομεν, ἐδίδοτε, ἐδίδοσαν.	ἔθεμεν, ἔθετε, ἔθεσαν.	ἔδομεν, ἔδοτε, ἔδοσαν.

§ 298. Τὰ τρία πληθ. προσ. τοῦ ἐνεστώτος τιθεῖσι, διδοῦσι, δεικνῦσι γίνονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 52) καὶ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, διότι οὗτοι μετεχειρίζοντο τὸν ἰωνικὸν τύπον εἰς ασι, ὅστις γίνεται προσθέσει ς πρὸ τῆς προσ. καταλήξεως ςτι, τὸ ὅποιον μετὰ τὴν τροπὴν τοῦ τ εἰς σ καὶ ἀποβολὴν τοῦ ς ἐκτείνεται εἰς α (§ 52)· οἶον. στυ-ασι· τὸ δὲ χαρακτηριστικὸν φωνήεν α τῆς α'. συζυγίας καὶ τὸ ε τοῦ ἴημι συναίρουται μετὰ τοῦ α τοῦ τύπου τούτου εἰς α, τὰ δὲ ἄλλα μένουσιν ἀσυναίρετα· οἶον, ἰστάασι-ἰστασι, ἰέασι-ἰᾶσι, τιθέασι, διδόασι, δεικνῦασι.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ἐνικά τοῦ παρατατικοῦ ἐτίθης-ἐτίθην, ἐδίδων-ἐδίδως-ἐδίδω καὶ τοῦ β'. ἀορίστου ἔθην-ἔθης-ἔθην, ἔδων-ἔδως-ἔδω εἶνε ἄχρηστα (§ 310 καὶ 313).

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸν β'. ἀορ. τῶν εἰς μι (ἔσθην) σχηματίζεται καὶ ὁ παθ. α'. καὶ β'. ἀορ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων.

§ 299. Ὑποτακτική. Ἡ ὑποτακτικὴ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰς καταλήξεις ἔχει τὰ αὐτὰ τῶν βραυτόνων καὶ συναίρει τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα τὸ μὲν α μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ οὐχί εἰς α, τὸ δὲ ο μετὰ τοῦ η εἰς ω καὶ οὐχί οί¹ καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται (§ 57) οἶον,

	ἐνεστώς	ἀορ. β'.
Ἐνικ.	ἰστώ, ἰστῆς, ἰστῆ.	δῶ, δῶς, δῶ.
Δυϊκ.	ἰστώμεν, ἰστῆτον, ἰστῆτον.	δῶμεν, δῶτον, δῶτον.
Πληθ.	ἰστώμεν, ἰστῆτε, ἰστώσι.	δῶμεν, δῶτε, δῶσι.

§ 300. Εὐκτική. Ἡ εὐκτ. συνδετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, ἐγκλιτικὸν δὲ φωνῆεν ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. ἔχει ιη, ἐν δὲ τῷ δυϊκῷ καὶ πληθ. συνήθως μόνον ι συναιρούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς διφθογγον, διὸ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται. προσωπικὰς δὲ καταλήξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς· οἶον,

Ἐνεστώς.

Ἐνικ. ἰσταίνη, ἰσταίνης, ἰσταίνη.

Δυϊκ. (ἰσταίνμεν) καὶ ἰσταίνμεν, (ἰσταίνετον καὶ ἰσταίντο), (ἰσταίνητην) καὶ ἰσταίνητην.

Πληθ. (ἰσταίνμεν) καὶ ἰσταίνμεν (ἰσταίνετε) καὶ ἰσταίνετε, (ἰσταίνεσθε) καὶ ἰσταίνεσθε.

¹ Καὶ ἐνταῦθα δὲν πειθόμεθα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ λ. Χατζιδάκη εἰρημένα, διότι ἡ συναίρεσις τοῦ σ τ ῶ, σ τ ῆς, σ τ ῆ, δ ῶ, δ ῶς, δ ῶ, ἐγένετο ἐκ τῆς βίβλης σ τ α, δ ο καὶ οὐχί ἐκ τῆς ἐκτεταμένης σ τ η, δ ω, ὡς δοξάζει οὗτος, διότι ὁ Ὀμηρος, πρὸς ὃν καταφεύγει, ὁσάκις ἐκ μετρικῆς ἀνάγκης ἐξέτεινεν ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τὰ βραχέα φωνήεντα τῆς βίβλης ς, ο εἰς η, ω, σ τ η, δ ω, ἀείποτε ἐφύλαττε τοὺς τύπους τούτους ἀσυναίρετους· οἶον, σ τ ῆς σ τ ῆ η, δ ῶ η, δ ῶ ω ι, κλπ. διότι ἴσα ἴσα αὐτὸς εἶτε οὕτως εἶτε ἄλλως ἤθελε νὰ ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκγάρσεως, ἡ δὲ συναίρεσις τοῦ α η εἰς α εἶνε δωρικὴ, τοῦ δὲ ο η εἰς ω ἰωνικὴ ἢ δὲ ὑπόθεσις ὅτι ἡ συναίρεσις γίνεται οὐχί μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ω ἄλλὰ τῶν βραχέων τῶν παρ' Ὀμήρω ἀπαντῶντων ο, ε, ὡς πρὸς οὗτος, ἀντιβαίνει εἰς τοὺς κανόνας τῆς συναίρεσεως, διότι τὸ α ε ἔπρεπε νὰ συναιρεθῇ εἰς α· τι μ α ε τε-τι μ α ε τε ὥστε ἡ συναίρεσις ἰ σ τ ῆ η παρ' Ὀμήρω πάντοτε δὲν γίνεται, ἡ δὲ ἴ σ τ α ε ἔπρεπε νὰ συναιρεθῇ εἰς α—ἴ σ τ α ε-ἴ σ τ α, οὐδεμίαν ἄλλην εἰρή τὴν ἀνωτέρω πάντες οἱ γραμματικοὶ πρὸς οὗτοι· διότι ὁ σκοπὸς τοῦ ποιητοῦ ἦτο νὰ ἐκτείνῃ τὴν παραλήγουσαν ἵνα ἔχῃ δύο ἄλλεπαλλήλους συλλαβὰς μακρὰς καὶ οὐχί νὰ συναίρεσθαι τὰς δύο μακρὰς εἰς μίαν.

Ἄοριστος 6'.

- Ἐνικ. *δοίην, δοίης, δοίη.*
 Δυϊκ. *δοίημεν και δοίμεν, δοίητον και (δοίτον), δοίητην και (δοίτην).*
 Πληθ. *δοίημεν και (δοίμεν), δοίητε και (δοίτε), δοίησαν και (δοίεν).*

ΣΗΜ. α'. Οἱ ἄνευ τοῦ η τύποι εἶνε παλαιότεροι τῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν μὲν τῷ ἔνεστ. τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθ. ἀριθ. εἶνε οἱ συνηθέστεροι, ἐν δὲ τῷ ἄορ. β'. οἱ σπανιώτεροι καὶ τὸ γ'. πληθ. πρόσ. αὐτῶν λήγει εἰς ἐν ἀντιπῶσαν οἶον, ἰσταίεν, δοίεν.

ΣΗΜ. β'. Τὸν σχηματισμὸν τοῦ β'. ἄορ. τῆς εὐκτικῆς ἔχει καὶ ὁ παθ. α'. καὶ β'. ἄορ. τῶν δύο ἄλλων θεμάτων οἶον, λειψθεῖν-λειψθεῖς-λειψθεῖν, λειψθεῖμεν καὶ (λειψθεῖμεν), λειψθεῖτον καὶ (λειψθεῖτον), λειψθεῖτην καὶ (λειψθεῖτην)· λειψθεῖμεν καὶ (λειψθεῖμεν), λειψθεῖτε καὶ (λειψθεῖτε), λειψθεῖσαν καὶ (λειψθεῖεν).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ οἱ τῆς εὐκτ. τῆς γ'. συζυγίας οἱ μεταγενέστεροι ἔτρεπον εἰς ω, λέγοντες διδῶην, δῶην· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς εἶνε ἄχρηστος τοῖς παλαιοῖς.

§ 301. Ἡ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται πάντοτε κατὰ τὰ εἰς υῶ βρυτόνα· οἶον, δεικνῶ, δεικνῆς, δεικνῆ· εὐκτ. δεικνῶμι, δεικνῶις, δεικνῶι.

§ 302. Προστακτικῆ. Ἡ προστ. συνθετικὰ φωνήεντα δὲν ἔχει, προσωπικὰς δὲ κατάληξεις ἔχει τὰς αὐτὰς τῶν βρυτόνων *θι, τω, κλπ.*, ἀλλ' ἡ *θι* κατάληξις τοῦ μὲν ἔνεστ. ἀποκόπτεται καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν ἐκτείνεται τὸ *α* εἰς *η*, τὸ *ε* εἰς *ει*, τὸ *ο* εἰς *ου* τὸ *υ* εἰς *υ'* οἶον, ἴστη, τίθει, δίδου, δείκνυ. Τοῦ δὲ β'. ἄορ. ἀποκόπτεται μόνον τὸ *ι*, τὸ δὲ *θ* τρέπεται εἰς *ο* οἶον, θές, δός· πλὴν τοῦ *σθῆθι*, ὅπερ ἐφύλαξε τὴν *θι* κατάληξιν *σθῆθι*. Οὕτω καὶ τὸ *σθέθι-σθές*.

Παραδείγματα.	Ἐνεστώς.		Ἄοριστ. 6'.
Ἐνικ.	ἴστη ἰστάτω.	θές,	θέτω.
Δυϊκ.	ἴστατον, ἰστάτων,	θέτον,	θέτων.
Πληθ.	ἴστατε, (ἰστάτωσαν) καὶ ἰστάντων.	θέτε,	(θέτωσαν) καὶ θέντων.

ΣΗΜ. Τὴν *θι* κατάληξιν φυλάττουσι καὶ τὸ εἰμί, εἶμι, φημί καὶ ὅσαι β'. ἄορ. ἔχουσι θέμα βρυτόνον ἢ περισπώμενον καὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς μι

οἶον, ἰσθι, ἴθι, φαθι, βαίνω-έβην βῆθι, γινώσκω-έγνων-γνώθι, δύω-έδυν-δύθι, βιώω-έβίων-βίωθι, κλπ. ἔτι δὲ οἱ παρακ. ἔσταθι, τέθναθι, δέδιθι, κέκραχθι, άνωχθι, τέτλαθι, ἰσθι, πέπισθι. Τὸ δὲ ζῆθι (ζάω) εἶνε τῶν μεταγενεστ. Οἱ δὲ άόρ. στήθι καὶ βῆθι, ὅταν εἶνε σύνθετοι, ἀποκόπτουσι ἐνίοτε παρὰ ποιητᾶς τὴν κατάληξιν θι καὶ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ αὐτῆς α βραχὺ εἰς α μακρόν· οἶον, ἀνάστᾶ, κατάβᾶ.

§ 303. Ἀπαρέμφατορ. Τὸ ἀπαρέμφ. συνδετικὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, ἀπαρεμφατικὴν δὲ κατάληξιν ἔχει ραι καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς καταλήξεως ταύτης ἐν μὲν τῷ ἐνεστ. φυλάττεται βραχὺ· οἶον, ἰσάται, τιθέται, διδόται, δεικνύται· ἐν δὲ τῷ β'. άόρ. ἐκτείνεται τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὸ υ εἰς υ· οἶον, στήται, θείται, δοῦται, γῦται.

ΣΗΜ. Τρεῖς β'. άόρ. ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ω ἀντὶ εἰς ου· οἶον, ἐβίων-βιῶ-ναι, ἐγνων-γνώ-ναι, ἐάλων-άλῶ-ναι (§ 314).

§ 304. Μετοχή. Ἡ μετοχὴ συνδετικὸν φωνῆεν δὲν ἔχει, χαρακτηριστικὴν δὲ ἔχει ντ, καὶ σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ τῶν τριῶν γενῶν κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας (§ 142, 144, 145, 165, 8 σημ.)· οἶον,

(ιστᾶντες) ἰστᾶς,	(ιστᾶντια)-ιστᾶσα,	(ιστᾶντ)-ιστᾶν.
(τιθέντες) τιθείς,	(τιθέντια)-τιθείσα,	(τιθέντ)-τιθέν.
(διδόντες) διδούς,	(διδόντια)-διδούσα,	(διδόντ)-διδόν.
(δεικνύντες)-δεικνύς,	(δεικνύντια)-δεικνύσα,	(δεικνύντ)-δεικνύν.

Παθητικὴ καὶ μέση φωνή.

§ 305. Ἡ παθητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν εἰς μι ῥημάτων ἔχει πανταχοῦ τὰς αὐτὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν βαρυτόνων, αἱ ὁποῖαι ἐπισυνάπτονται ἀμέσως εἰς τὸ στέλεχος χωρὶς νὰ ἐκταθῆ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, καὶ τὸ σ τῆς σαι καὶ σο καταλήξεως ὅπου δὲν ὑπάρχει συνδετικὸν φωνῆεν φυλάττεται κατὰ τὸν κανόνα (§ 228)· οἶον, ὄριστ. ἐνεστ. τίθεμαι-τίθεισαι-τίθεται, κτλ. προστ. τίθεσε-τιθέσθω, ἀπαρέμφ. τίθεσθαι, μετοχὴ τιθέμενος· παρατατικ. ἐτιθέμην, ἐτίθεσο, ἐτίθετο, κλπ. Τὸ δύναμαι ὁμοῦ καὶ ἐπίσταμαι καὶ πᾶντες οἱ μέσοι β'. άόρ. ἀποβάλλουσι τὸ σ τῆς σο καταλήξεως καὶ τὰ μένοντα διεστῶτα φωνήεντα συναίρουσιντα κατὰ τὸν κανόνα (§ 258)· οἶον, ἐδύναμαι (-ἐδύνασο)-ἐδύνα, προστ. (δύνασο) δύνα, ἠπιστάμην (-ἠπίστασο)-ἠπίστω, προστ. (ἐπίστασο) ἐπίστω, ἐθέμην (-ἔθεσο) ἔθου ἔθετο, προστ. (θέσο)-θοῦ-θέσθω, ἐδόμην (-ἔδοσο) ἔδου ἔδοτο, προστ. (δόσο)-δοῦ-δόσθω, πλὴν τοῦ μέσου άόρ. β'. τοῦ

ἔεμαι, ὅστις ἐν τῇ ὀριστ. φυλάττει τὸ σ' οἶον, εἴμην-εἶσο-εἶτο.

§ 306. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τὰ ἰδιά της συνδετικὰ φωνήεντα η, ω, συναιρούμενα μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ὡς καὶ ἐν τῇ ἐνεργ. φωνῇ (§ 299), διὸ καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται (§ 57): οἶον, ἰσῶμαι-ιστῆ-ιστῆται, τιθῶμαι-τιθῆ-τιθῆται, διδῶμαι-διδῶ-διδῶται, κλπ.

§ 307. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ι συναιρούμενον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τονίζεται (§ 57): οἶον, ἰσταίμην-ἰσταίω-ἰσταίτω, τιθείμην-τιθείω-τιθείτω, διδοίμην-διδόω-διδόωτω, κλπ.

ΣΗΜ. Καὶ τῆς παθ. καὶ μέσης φωνῆς ἡ ὑποτ. καὶ εὐκτ. τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς υῶ βαρύτερα οἶον, ὀποτ. δεικνύωμαι-δεικνύη-δεικνύηται, εὐκτ. δεικνουίμην-δεικνύοιο-δεικνύοιτο.

Ἰδιαιτέρας παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς μι.

§ 308. Ὅσοι χρόνοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ θέμα τῶν εἰς μι ἐν μὲν τῇ ἐνεργ. καὶ μέσῃ φωνῇ ἐκτείνουσι τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆεν, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ οἶον, δίδωμι-δώσω-ἔδωκα-δέδωκα-ἔδεδώκειν-δώσομαι-(ἔδωκάμην), δοθήσομαι-ἐδόθη-δέδομαι-ἔδεδόμην, πλὴν τοῦ τίθειμαι-έτεθειμην (§ 317).

§ 309. Τὰ ἐνεργητικὰ τῆς δ'. συζυγίας σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ εἰς υῶ βαρύτερα ὅπου ἐν τῷ τύπῳ τῶν εἰς μι τὸ υ εἶνε μακρὸν καὶ συνηθέστατα εἰς τὸ γ'. πλὴθ. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. καὶ εἰς τρία ἐνικά τῶν παρατ. τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ δεικνυμι, εἰργνυμι, ὄμνυμι, ἀπόλλυμι, ἀναπετάρνυμι, πῆγγνυμι· οἶον, δεικνῶ-δεικνύεις-δεικνύει-δεικνύοσι-ἔδεικνυον, ἔδεικνες-ἔδεικνυε.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς νυμι ἔχουσι καὶ βαρύτερον ἐνεστ. ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι, ἀποκτείνω καὶ ἀποκτείννυμι, μίδγω καὶ μίγγνυμι καὶ μιγγύω, φράττω καὶ ἀποφράγγνυμι, ἐκπλήττομαι καὶ ἐκπλήγγνυμαι.

§ 310. Τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τοῦ παρατ. τοῦ δίδωμι καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν τοῦ τίθημι καὶ ἵημι σχηματίζονται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πάντοτε κατὰ τὰ περισπώμενα οἶον, ἐίδουρ-ἐίδιδους-ἐίδίδου, ἐτίθηρ-ἐτίθεις-ἐτίθει, ἵηρ-ἵεις-ἵει. Ἔτι δὲ καὶ τὸ β'. ἐνικὸν τοῦ ἐνεστ. τοῦ τίθημι καὶ ἵημι συνηθῶς οἶον, τιθεῖς, ἵεις.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ μεταγενεστέροις σχηματίζεται περισπωμένως καὶ τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστ. οἶον, δίδωμι-διδοῖς-διδόω, τίθημι-τιθεῖς-τιθεῖ, ἵστημι-ἵσθῃ.

§ 311. Κατὰ τὰ περισπώμενα σχηματίζεται συνηθῶς καὶ ὁ

παθ. και μέσ. ένεστώ; και ό μέσ. β'. άόρ. τής ύποτ. και εύκτ. του τίθημι και ἔημι· οίον, τίθωμην-τιθώοι-τιθώοιτο, θούμην-θούοι-θούοιτο, ιούμην-ιούοι-ιούοιτο, προούμην-προούοι-προούοιτο. Κατ' άλλους όμως σχηματίζονται κατά τά βιρύτονα· οίον, τιθώμην-τιθώοι-τιθώοιτο, προούμην-προύοι-προύοιτο, αφώοι, πρόηται, πρόώονται· έτι δέ και του ἴστημι, ἴσθηται-ἴσταιτο.

§ 312. Το δύναιμαι, έπίσταμαι και κρέμαμαι και οι μέσοι β'. άόρ. ώρήμην και έπριάμην έν τή ύποτακτ. και εύκτ. τονίζονται βιρυτόνως· οίον, δύνωμαι-δύνη-δύνηται, δυνάίμην-δύναοι-δύναοιτο, πριάμαι-πρήη πρήηται, πριάίμην-πρίαοι-πρίαοιτο, κλπ.

ΣΗΜ. Βιρυτόνως τονίζονται ένίοτε έν τή ύποτ. και εύκτ. και πολλά άλλα βήματα· οίον, ἴσθηται, ἴσταιτο, παρίωμεν, αφώοι, έπιτίθωνται, κατάθεται, διάθωνται, έμπλίπαιτο, απόδωνται κλπ.

§ 313. Ό ένεργ. και μέσ. άόρ. α'. του τίθημι, δίδωμι και ἔημι έχει χαρακτήρα κ και ούχι σ και είνε εύχρηστος μόνον εις τά ένικά τής όριστ. και σπανίως εις τά δυνικά και πληθ., άναπληροί δέ αύτά από του β', του ύποίου τά ένικά είνε άχρηστα· οίον, ἔθηκα-ἔθηκας· ἔθηκε, ἔθεμεν-ἔθετον-ἔθέτην, ἔθεμεν-ἔθετε-ἔθεσαν και ἔθηκαν· ἔδωκα-ἔδωκας-ἔδωκε, ἔδομεν-ἔδοτον-ἔδότην, ἔδομεν-ἔδοτε-ἔδοσαν και ἔδωκαν· ἦκα ἦκας ἦκε, εἶμεν-εἶτον-εἶτην, εἶμεν-εἶτε-εἶσαν. Έν δέ τών μέσων μόνον ό ἡκάμην άπαντᾶ παρᾶ τοις Άττικοις και αύτός πολυ σπανίως· ό δέ ἔθηκάμην και ἔδωκάμην είνε Ίωνικοί και Δωρικοί.

§ 314. Πολλά βιρυτόνα και περιστώμενα βήματα σχηματίζουσι β'. άόρ. κατά τά εις μι· οίον, βάλω-ἔβην, γιγνώσκω-ἔγνω, δάω-ἔδον, κλπ. Οι τοιούτοι β'. άόρ. φυλάττουσι τήν έιτασιν του χαρακτήρος εις πάντα τά προσ. και αριθ. τής όριστ. και εις τήν προστ. και άπαρέμφ· οίον, ἔγνω-ἔγνωσ-ἔγνω, ἔγνωμεν-ἔγνωτε-ἔγνωσαν, γνῶθι-γνώτω-γνώθαι.

§ 315. Ό ένεργ. παρακ. ἔστηκα και ύπερσ. ἔστήκειν έχουσιν άμετάβατον ἢ παθητ. σημασίαν και έν τοις δυνικοίς και πληθυντικοις τοις όριστ. και έν πάσαις ταίς άλλαις έγκλίσει και άπαρέμφ. και τή μετοχῇ έπισυνάπτουσι τās προσ. καταλήξεις άμέσως εις τήν ρίζαν ώ; ό ένεστ. και παρατ. φυλάττοντες τό ρ.ζικόν α βραχύ· οίον, ἔστηκα-ἔστηκας-ἔστηκε, δυνικός ἔσταμεν-ἔστατον-ἔστατον, πληθ. ἔσταμεν-ἔστατε-ἔστάσι, ύποτ. ἔστώ-ἔσθῆς-ἔσθῆ, κλπ. και συνηθέστατα ἔσθήκω, εύκτ. ἔσταίην-ἔσταίης-ἔσταίῃ (ποιητικά) και καθεστήκοι-καθεστήκοιεν, προστ. ἔσταθι-ἔστάτω, άπαρέμφ. ἔστά-καί, μετοχ. ἔστώς-ἔστώσα-ἔστώς-ῶτος και (ἔστηκός-όςτος), ύπερσ.

ἑστήκειν-ἑστήκεις-ἑστήκει, δυϊκ. ἑστάμεν-ἑστάμετον-ἑστάτην, πληθ.
ἑστάμεν-ἑστάτε-ἑστάσαν.

ΣΗΜ. Οὕτω σχηματίζονται καὶ ἄλλοι τινὲς παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντέ-
λικοι· συνηθέστεροι δὲ εἶνε ὁ τέθνηκα-ἔτεθνήκειν, καὶ ὁ δέδοικα-ἔδεδοί-
κειν· οἷον, τέθνηκα τέθνηκας-τέθνηκε, δυϊκ. τέθναμεν-τέθνατον-τέ-
θνατον, πληθ. τέθναμεν-τέθνατε-τεθνάσι· ὑποτ. τεθνήκω· εὐτκ. τε-
θναίνην-τεθναίνης-τεθναίην· προστ. τέθναθι-τεθνάτω· ἀπαρέμφ. τεθνάναι
καὶ τεθνηκέναι· μετοχὴ τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεὸς-ῶτος (ἐκ τοῦ -ε-
θνητός) καὶ συνηθέστ. ὁ τεθνηκώς, τὸ τεθνηκός, ὑπερσ. ἔτεθνήκειν-ἔ-
τεθνήκεις-ἔτεθνήκει, δυϊκ. ἐτέθναμεν-ἐτέθνατον-ἐτεθνάτην, πληθ.
(ἐτέθναμεν)-ἐτέθνατε-ἐτέθνασαν.

§ 316. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. τοῦ ἴσθημι δαδύνουσι τὸν ἀναδι-
πλασιασμὸν ε ὡς γενόμενοι ἐκ τοῦ σέστηκα (§ 15)· οἷον, ἑστήκα-
ἑστήκειν· ὁ δὲ ὑπερ. ἐκτείνει ἐνίοτε τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ε εἰς ει
καὶ τότε ἐν τῆς δυϊκοῖς καὶ πληθυντικοῖς ἔχει πάντοτε τὸ συνδε-
τικὸν φωνῆεν καὶ τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα κ· οἷον, εἰστήκειν-
εἰστήκειμεν, κλπ.

§ 317. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακ. τέθεικα καὶ τέθειμαι ἐκτε-
νει τὸ ε τῆς ρίζης εἰς ει· ὁ δὲ εἶκα καὶ εἶμαι ἀναδιπλασιάζονται
χρονικῶς ἐκτείνων τὸ ε τῆς ρίζης εἰς ει ἀντὶ εἰς η (§ 237).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παθ. παρ. ἔσταμαι καὶ ὑπερσ. ἐστάμην εἶνε ἄχρηστοι
ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ ἐνεργητ. ἔστηκα-ἔστήκειν, ὁ δὲ παθητ. παρακ.
τέθειμαι καὶ ὑπερσ. ἐτεθειμην εἶνε σπανιώτατοι ἀναπληρούμενοι ἐκ τοῦ
κειμαι καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἷον, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι. Ὁ μέσος
δμως τέθειμαι εὐρηταί συνήθως παρὰ Δημ.

ΣΗΜ. β'. Τὰ πληθ. τρίτα πρόσωπα τοῦ ἐνεργ. α'. καὶ β'. ἀορ. εἶνε δ-
μοια· οἷον, ἔστησα-ἔστησαν, ἔστην-ἔστησαν· διακρίνονται δὲ ἐκ τῆς ση-
μασίας, διότι τοῦ μὲν α'. ἔχει μεταβητικὴν σημασίαν, τοῦ δὲ β'. μέσην (§
204, σημ.) ἢ παθητικὴν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ				
Ἐνεστ. ἴσθ	ἡμι, ἔμεν, ἔμεν,	ἡς, ἔτον, ἔτε, ἔσι.	} ἴσθ	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆτον, ῆτε,	ῆ. ῆτον. ῶσι(ν).	
Παρατ. ἴσθ	ἡν, ἔμεν, ἔμεν,	ἡς, ἔτον, ἔτε, ἔσαν.					
Ἄορ. 6' ἔσθ	ἡν, ἡμεν, ἡμεν,	ἡς, ἡτον, ἡτε, ἡσαν.	} σθ	ῶ, ῶμεν, ῶμεν,	ῆς, ῆτον, ῆτε,	ῆ. ῆτον. ῶσι(ν).	
Μέλ. α'. στή	σω,	σεις, σει.	κλπ.	} στή	σω,	σης,	ση.
Ἄορ. α'. ἔσθ	σα,	σας, σε.	κλπ.				
Παρακ. ἔσθ	κα,	κας, κε.					
Ἵπερσ. ἔ(εἰ)σθ	κείν,	κεις, κει.					
Τετελεσμ. μέλ. ἔσθ	ἔξω.						

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς α'. συζυγίας

Ἐνεστ. ἴσθ	αμαι, (ἀμεθον), ἀμεθα,	σαι, ασθον, ασθε, ανται.	} ἴσθ	ῶμαι, (ῶμεθον), ῶμεθα,	ῆ, ῆσθον, ῆσθε,	ῆται. ῆσθον. ῶνται.
Παρατ. ἴσθ	ἀμην, (ἀμεθον), ἀμεθα,	ασο, (ασθον), ασθε, αντο.				
Παθ. μέλ.		στα	θήσομαι, σ(η)ει, σεται κτλ.			
Μέσ. μέλ.		στή	σομαι, σ(η)ει, σεται. κτλ.			
Παθ. ἄορ. α'.		ἔστά	θην, θης, θη. κτλ.			
Μέσ. ἄορ. α'.		ἔσθ	σάμην, σω, σατο. κτλ.			
Παρακ.		[ἔστα	μαι, σαι, ται κτλ.]			
Ἵπερσ.		[ἔστά	μην, σο, το. κτλ.]			
Μέλ. τετελ.			(ἔσθήσομαι).			

των εἰς μι ῥημάτων.

ΕΓΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
ἴστ αἴην, αἴης, αἴη. (αἴημεν, αἴητον, αἴήτην) καὶ (αἴμεν, αἴτον, αἴτην) (αἴημεν, αἴητε, αἴησαν) καὶ αἴμεν, αἴτε, αἴεν.	ἴστ η, ἄτω, ατον, ἄτων, ατε, (ἄτωσαν) καὶ ἄνων.	ἴστ ἄναι.	ἄς, ἄντος, ἴστ ἄσα, ἄσης, ἄν, ἄντος.
στ αἴην, αἴης, αἴη, αἴημεν, αἴητον, αἴήτην καὶ (αἴμεν, αἴτον, αἴτην). αἴημεν, αἴητε, αἴησαν καὶ (αἴμεν, αἴτε, αἴεν).	στ ἦθι, ἦτω, ἦτον, ἦτων. ἦτε, (ἦτωσαν) καὶ ἄνων.	στ ἦναι.	ἄς, ἄντος, στ ἄσα, ἄσης, ἄν, ἄντος.
στή σοιμι, σοις, σοι. στή σοιμι, σοις, σοι'.	στή στον, σάτω	στή σειν. στή σοι.	στήσων, ουσα, στον στήσας, ασα, σαν

των εἰς μι ῥημάτων.

ἴστ αἴμην, αἴτο, αἴτο'. (αἴμεθον), αἴσθον, αἴσθην. αἴμεθα, αἴσθε, αἴντο.	ἴστ ασο, ἄσθω, ασθον, ἄσθων, ασθε, (ἄσθωσαν) καὶ ἄσθων.	ἴστ ασθαι.	ἄμενος, ἴστ ἀμένη, ἄμενον.
--	--	------------	----------------------------------

1 Καὶ αἰολ. στή σειας, στή σειε(ν), γ'. πληθ. στή σειαν.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ		
ἤμι, (ῆς) καὶ εἶς, ἦσι. *Ἐνεστ. τίθ ἔμεν, εἶτον, ἔμεν, εἶτε, (εἶσι) καὶ ἔασι.	} τιθ	ῶ,	ῆς,	ῆ.
ἦν, εἶς, εἶ. Παρατ. ἐτίθ ἔμεν, εἶτον, ἔτην. ἔμεν, εἶτε, ἔσαν		ῶμεν, ῶμεν,	ῆτον, ῆτε,	ῆτον. ῶσι(ν).
ἦκα, ἦκας, ἦκε(ν). *Ἄορ. ἔθ ἔμεν, εἶτον, ἔτην ἔμεν, εἶτε, ἔσαν καὶ (ἔθηκαν).	} θ	ῶ,	ῆς,	ῆ.
		ῶμεν, ῶμεν,	ῆτον, ῆτε,	ῆτον. ῶσι(ν).
Μέλ. α'.	θήσω			
Παρακ.	τέθεικα.			
*Υπερσ.	ἐτεθείκ(ειν)η.			

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς β'. συζυγίας

ἔμαι, ἔσαι, ἔται. *Ἐνεστ. τίθ (ἐμέθον), ἐσθον, ἐσθον. ἐμέθα, ἐσθε, ἐνται.	} τιθ	ῶμαι,	ῆ,	ῆται.
ἔμην, ἔσο, ἔτο. Παρατ. ἐτίθ (ἐμέθον), (ἐσθον), ἐσθην. ἐμέθα, ἐσθε, ἐντο.		(ῶμεθον), ῶμεθα,	ῆσθον, ῆσθε,	ῆσθον. ῶνται.
ἔμην, ου, ἔτο. *Ἄορ. β'. ἔθ (ἐμέθον), (ἐσθον), ἐσθην. ἐμέθα, ἐσθε, ἐντο.	} θ	ῶμαι,	ῆ,	ῆται.
		(ῶμεθον), ῶμεθα,	ῆσθον, ῆσθε,	ῆσθον. ῶνται.
Παθ. μέλ.	τεθήσομαι.			
Μέσ. μέλ.	θήσομαι.			
Παθ. ἄορ. α'.	ἐτέθην.			
Παρακ.	(τέθειμαι).			
*Υπερσ.	(ἐτεθείμην).			

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΓΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
<p>θείην, εἴης, εἴη. τιθ (εἴημεν, εἴητον, εἴήτην) καὶ (εἴημεν, εἴητον, (εἴτην (εἴημεν, εἴητε, εἴησαν καὶ (εἴημεν, εἴτε, εἴεν).</p>	<p>εἰ, ἔτω, τίθ ετον, ἔτων, ετε, (ἔτωσαν) καὶ ἔντων.</p>	τιθ εἶναι.	τι θεῖς, εἶσα, ἐν.
<p>θ εἴην, εἴης, εἴη, εἴημεν, εἴητον, εἴήτην καὶ (εἴημεν, εἴητον, εἴτην). εἴημεν, εἴητε, εἴησαν καὶ (εἴημεν, εἴτε, εἴεν).</p>	<p>θ εἶς, ἔτω, κτλ. ὡς ὁ ἐνεστ.</p>	θ εἶναι.	θ εἶς, εἶσα, ἐν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

<p>εἴμην, εἶτο, εἶτο'. τιθ (εἴμεθον), (εἶσθον), εἶσθην. εἴμεθα, εἶσθε, εἶντο.</p>	<p>εσο, ἐσθω, τίθ εσθον, ἐσθων, εσθε, (ἐσθωσαν) καὶ ἐσθων.</p>	τίθ εσθαι.	ἐμενος, τιθ ἐμένη, ἐμενον.
<p>εἴμην, εἶτο, εἶτο'. θ (εἴμεθον), (εἶσθον), εἶσθην, εἴμεθα, εἶσθε, εἶντο.</p>	<p>οὔ, ἐσθω, θ ἐσθον, ἐσθων, ἐσθε, (ἐσθωσαν) καὶ ἐσθων.</p>	θ εἶσθαι.	ἐμενος, θ ἐμένη, ἐμενον.

1 Συνηθέστ. τιθοίμην-τιθοῖτο-τιθοῖτο κλπ. (§ 311).

2 Συνηθέστ. θοίμην-θοῖτο-θοῖτο, κλπ. (§ 311).

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ				
Ἔνεστ.	ὠμι, οἰμεν, οἰμεν,	ὠς, οἶτον, οἶτε (οὔσι) καὶ ὄασι	ὠσι. οἶτον.	} διδ	ὦ, ὦμεν, ὦμεν,	ὦς, ὦτον, ὦτε,	ὦ. ὦτον. ὦσι(ν).
Παρ.	ἔδδ οἰμῆ, οἰμεν,	οἰς, οἶτον, οἶτε, οἶσαν.	οἶτην.				
Ἄορ.	ἔδ οἰμεν, οἰμεν,	οἶτον, οἶτε, οἶσαν καὶ ἔδωκαν.	οἶτην.	} δ	ὦ, ὦμεν, ὦμεν,	ὦς, ὦτον, ὦτε,	ὦ. ὦτον. ὦσι(ν).
Μέλ.	δώσω.						
Παρακ.	δέδωκα.						
Ἑπερσ.	ἔδεδώκ(ειν).						

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς γ'. συζυγίας

Ἔνεστ.	δίδ (ὄμεθον), ὄμεθα,	οἶσαι, οἶσθον, οἶσθε,	οἶσται, οἶσθον, οἶσθαι.	} διδ	ὦμαι, (ὠμεθον), ὠμεθα,	ὦς, ὠσθον, ὠσθε,	ὦται, ὠσθον, ὠνται.
Παρακ.	ἔδιδ (ὄμεθον), ὄμεθα,	οἶσο, οἶστο. (οἶσθον), (ὄσθην), οἶσθαι, οἶσθε, οἶντο.	οἶσθην.				
Μέσ. ἄορ. β'.	ἔδδ (ὄμεθον), ὄμεθα,	οἶσο, οἶστο. (οἶσθον), (ὄσθην), οἶσθαι, οἶσθε, οἶντο.	οἶσθην.	} δ	ὦμαι, (ὠμεθον), ὠμεθα,	ὦς, ὠσθον, ὠσθε,	ὦται, ὠσθον, ὠνται.
Παθ. μέλ.	δοθήσομαι.						
Μέσ. μέλ.	δώσομαι.						
Παθ. ἄορ.	ἐδόθην.						
Παρακ.	δέδομαι.						
Ἑπερσ.	ἔδεδόμην.						

τῶν εἰς μι ρημάτων.

ΕΓΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
οίην, οίης οίη, διδ (οίημεν, οίητον, οίητην) οἴμεν, οἴτον, οἴτην. (οίημεν, οίητε, οίησαν) οἴμεν, οἴτε, οἴεν.	οἴ, οἴτω. διδ οἴτον, οἴτων. οἴτε, (οἴωσαν) καὶ οἴτων.	διδ οἶναι.	οἶς, διδ οἶσα, οἶν.
οίην, οίης οίη. δ οίημεν, οίητον, οίητην. (οἴμεν, οἴτον, οἴτην). οἴημεν, οἴητε, οἴησαν καὶ οἴησαν (οἴεν, οἴτε, οἴεν).	οἶ, οἶτω. δ οἶτον, οἶτων. οἶτε, (οἶωσαν) καὶ οἶτων.	δοῦναι.	οῦς, δ οῦσα, οῦν.

τῶν εἰς μι ρημάτων.

οίμην, οἴο, οἴτο. διδ (οἴμεθον), (οἴσθον), οἴσθην. οἴμεθα, οἴσθε, οἴντο.	οἴο, οἴσω. διδ οἴσθον, οἴσθων. οἴσθε, (οἴσθωσαν) καὶ οἴσθων.	διδ οἴσθαι.	οἴμενος, διδ οἴμένη, οἴμενον.
οἴμην, οἴο, οἴτο. δ (οἴμεθον), (οἴσθον), οἴσθην. οἴμεθα, οἴσθε, οἴντο.	οἴ, οἴσω. δ οἴσθον, οἴσθων. οἴσθε, (οἴσθωσαν) καὶ οἴσθων.	δοῦσθαι.	οἴμενος, δ οἴμένη, οἴμενον.

Τύπος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

ΟΡΙΣΤΙΚΗ			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	
Ἔνεστ.	δείκνυμι, δείκνυμεν, υμεν,	υς, υτον, υτε, καὶ	υσι. υτον. (ύσσι) ύουσι(ν).	} δεικνύω, ἦς ἦ. κτλ. κατὰ τὰ εἰς ὦω βαρύτονα.
Παρ.	ἔδεικνυμι, υμεν,	υς, υτον, υτε,	υ. ύτην. υσαν.	
Μέλ.	δείξω,	εις,	ει.	
Ἄορ.	ἔδειξα,	ας,	ε.	
Παρακ.	δέδειχα,	ας,	ε.	
Ἑπερσ.	ἔδεδειχ(ειν),	εις,	ει.	

Τύπος τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῆς δ'. συζυγίας

Ἔνεστ.	δεικνύμαι, (ύμεθον), ύμεθα,	υσαι, υσθον, υσθε, υνται.	υται. υσθον. υνται.	} δεικνύωμαι, ἦ, ἦται. (ώμεθον), ἦσθον, ἦσθον. ώμεθα, ἦσθε, ωνται.
Παρ.	ἔδεικνυμι, (ύμεθον), ύμεθα,	υσο, (υσθον), ύσθην. υσθε, υντο	υτο. ύσθην.	
Παθ. μέλ.	δειχθήσομαι.			
Μέσ. μέλ.	δείξομαι.			
Παθ. ἄορ.	ἔδειχθην.			
Μέσ. ἄορ.	ἔδειξάην.			
Παρακ.	δέδειγμαι.			
Ἑπερσ.	ἔδεδείγην.			

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

ΕΓΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
δεικνύοιμι, οἰς, οἰ, κτλ. ὡς τὰ εἰς ὕω βαρύτερα	δείκνυ, ὕτω. υτον, ὕτων. υτε, (ὕτωσαν) καὶ ὕτων.	δεικνύναι.	ύς, δεικνύσας, ύν.

τῶν εἰς μι ῥημάτων.

δεικνυοίμην, οἰο, οἰτο. (οἰμέθον), (οἰσθον), οἰσθην. οἰμέθα, οἰσθε, οἰντο.	υσο, ὕσθω. δείκνυσθον, ὕσθων. υσθε, (ὕσθωσαν) καὶ ὕσθων.	δείκνυσθαι.	ύμενος, δεικνυμένη, ύμενον.
--	---	-------------	-----------------------------------

Ἄνωμαλα εἰς μι ῥήματα.

Εἰμί.

§ 138. Τὸ εἰμί (εἶμαι, ὑπάρχω) ἔχει ρίζαν εσ (λατιν. es se), καὶ κλίνεται οὕτως:

Ὅριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἰμί, εἶ, ἐστί· δυϊκ. ἐσμέν, ἐστόν, ἐστόν· πληθ. ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί.

Ἑποτ. ἐνικ. ᾧ, ᾗς, ᾗ· δυϊκ. ὦμεν, ἦτον, ἦτον· πληθ. ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Εὐκτ. ἐνικ. εἶην, εἶης, εἶη· δυϊκ. εἶμεν, εἶητον, εἶητην· πληθ. εἶμεν καὶ (εἶμεν), εἶητε, εἶησαν καὶ εἶεν.

Προστ. ἐνικ. ἴσθι, ἔστω· δυϊκ. ἔστον, ἔστων· πληθ. ἔστε, ἔστωσαν καὶ σπανίως ἔστων καὶ ἀπαξ ὄρων.

Ἀππρέμφ. εἶναι. Μετοχῆ ᾧν, οὔσα, ὄν.

Παρατατ. ἐνικ. ἦν καὶ (ἦ), ἦσθα, ἦν· δυϊκ. ἦμεν, ἦστον, ἦστην· πληθ. ἦμεν, ἦτε, καὶ (ἦτε), ἦσαν.

Μέλ. ἔσομαι, ἔσει, ἔσται καὶ ποιητ. (ἔτεται) κλπ. εὐκτ. ἐσοίμην, ἀππρέμφ. ἐσεσθαί, μετοχ. ἐσόμενος. Τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους ἀναπληροῖ ἀπὸ τοῦ γίγνομαι οἶον, μέσ. ἀόρ. β'. ἐγερόμην, παρακ. γέγονα, ὑπερσ. ἐγερόνειν· ὁ δὲ παρατ. ἤμην-ἦσο-ἦτο, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (Κέντ. λογ. Ἑρμ. σελ. 389), ὡσαύτως καὶ τὰ προσ. ἔσο, ἦτω· τὸ δὲ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος εἶς, εἶνε ἰωνικόν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐνικὸν α'. πρόσ. τοῦ παρατ. ἦ ἐγένετο ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ εα· τὸ δὲ β'. ἦς προσλαμβάνει ἀπτικῶς τὴν κατάληξιν θα· οἶον, ἦσθα· τὴν θα κατάληξιν προσλαμβάνει καὶ τὸ ἐφησθα, ἦεισθα, ἦδεισθα, καὶ οἶσθα.

§ 319. Τὸ εἰμί συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως ἐν τῷ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. καὶ ἐν τῇ προστ. ὅσον ἐνδέχεται· ἐν πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις χρόνοις καὶ ἐγκλίσεις τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν· οἶον, πάρεμι-πάρει-πάρεσι-πάρεσμεν· προστ. πάρισθι-παρέστω-παρέστον, ὑποτ. παρῶ (διὰ τὴν συναίρεσιν), εὐκτ. γ'. πληθ. προσ. παρείην διὰ τὴν συναίρεσιν, ἀππρέμφ. παρείην (§ 326, 3), μετοχ. παρῶν (διὰ τὴν συναίρεσιν), παρατ. παρήν-παρήμεν (διὰ τὴν οὐξίτησιν), μέλ. παρέσται (διὰ τὴν συγκοπήν).

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ ε τῆς ρίζης ες ἀποβάλλεται, τὸ πρὸ αὐτοῦ ε πρὸ μὲν συμφώνου ἐκτείνεται εἰς ει (§ 95, 2), πρὸ δὲ φωνήεντος συναίρεται οἶον, ἐσ-μι εἰμί, ἐσ-ναι-εἶναι, ὑποτικτ. ἐσ-ω-ἔω-ᾶ· εὐκτ. ἐσ-ἴην-εἴην-εἴην, μετοχ. ἐσ-ᾶν-ἔῶν-ᾶν, πλὴν τοῦ μέσου μέλ., ὅστις φυλάττει τὸ ε ἀμετάβλητον· οἶον, ἐσ-σομαι-ἔσομαι.

Εἶμι.

§ 320. Τὸ εἶμι (πορεύομαι) ἔχει ῥίζαν ι (λατιν. i-ge), τὸ ὁποῖον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθ. τοῦ ἐνεστ. ἐκτείνεται εἰς ει, ἐν δὲ τῷ δυν. κῶ καὶ πληθ. μένει βραχὺ (§ 297)· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. ἐνικ. εἶμι, εἶ, εἶσι· δυν. ἔμεν, ἔτορ, ἔτορ· πληθ. ἔμεν, ἔτε, ἔασι· ὑποτ. ἐνικ. ἰώ, ἰης, ἰη· δυν. ἰώμεν, ἰήτορ, ἰήτορ· πληθ. ἰοίμεν, ἰήτε, ἰώσι· εὐκτ. ἐνικ. (ἰοίμι) καὶ ἰοίην, ἰοίς, ἰοί· δυν. ἰοίμεν, ἰοίτορ, ἰοίτην· πληθ. ἰοίμεν, ἰοίτε, ἰοίεν· προστ. ἰθι-ἰτώ, ἔτορ-ἰτῶν, ἔτε-ἰτῶσαν καὶ ἰόντων· ἀπαρέμφ. ἰέναι· μετοχὴ ἰῶν-ἰούσα-ἰόν.

Παρατ. ἐνικ. (ἦειν) καὶ ἦα, (ἦεις) καὶ ἦεισθα, ἦει, καὶ πρὸ φωνήεντος ἢ τελείας ἐνόστε ἦειν· δυν. (ἦειμεν) καὶ ἦμεν, (ἦειτορ) καὶ ἦτορ, (ἦείτην) καὶ ἦτην· πληθ. (ἦειμεν) καὶ ἦμεν, (ἦειτε) καὶ ἦτε, ἦεσαν καὶ (ἦσαν).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παρατατικὸς αὐξάνει χρονικῶς τρέπων τὸ ε τοῦ στελέχους εἰ εἰς π· οἶον, ἦα ἰωνικῶς καὶ συναίρεσει ἦα ἀττικῶς. Τὸ δὲ ἀπαρέμφ. ἰέναι λαμβάνει τὸ συνδετικὸν ε.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. ἔχει μελλοντος σημεῖον, τοῦ δὲ ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς ἔχει καὶ μέλ. καὶ ἐνεστώτος. Ἐνεστ. δὲ τούτου εἶνε τὸ ἔρχομαι.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ μετοχὴ ἰῶν τονίζεται ὡς β'. ἄορ., ὡς ὁ ποιητικὸς ἰῶν τοῦ εἶμι. Συνθετόμενον δὲ τὸ εἶμι ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως· οἶον, ἀπειμι· τὸ ἀπαρέμφ. ὁμοῦ καὶ ἡ μετοχὴ τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· οἶον, ἀπιέναι, ἀπιῶν.

Ἰνμι.

§ 321. Τὸ Ἰνμι (πέμπω, ῥίπτω) ἔχει στέλεχος ἔ(σε) (λατ. se, sero), καὶ εὐρίσκεται συνηθέστατα σύνθετον¹· οἶον, ἀφίημι, προίημι, κλπ. καὶ κλίνεται σχεδὸν ὡς τὸ τίθημι· οἶον,

Ἐνεργ. Ὅριστ. ἐνεστ. Ἰνμι (Ἰης) καὶ ἰεῖς, Ἰησι· ἔμεν, ἔτορ, ἔτορ· ἔμεν, ἔτε, ἰᾶσι.

Ἐποτ. ἰῶ, ἰης, ἰη· ἰῶμεν, ἰήτορ, ἰήτορ· ἰῶμεν, ἰήτε, ἰῶσι.

Εὐκτ. ἰείην καὶ ἰοίμι, ἰείης, ἰείη· ἰείημεν, ἰείητορ, ἰείητην· ἰείημεν, ἰείητε καὶ (ἄφιοιτε), ἰείεν καὶ (ἄφιοιεν).

Προστ. ἰει, ἰέτω· ἔτορ, ἰέτων· ἔτε, ἰέτῶσαν καὶ ἰέντων.

Ἀπαρέμφ. ἰέναι· μετοχ. ἰείς, ἰείτα, ἰέν.

Παρατ. Ἰην, ἰεις, ἰει· ἔμεν, ἔτορ, ἰήτην· ἔμεν, ἔτε, ἔεσαν· οἱ δὲ τύποι ἰούρ καὶ ἰειν τοῦ α'. ἐίν.

προστ. τοῦ παρατ. εἶνε τῶν μεταγεν. (Κοντ. λογ. Ἐρμ.)

¹ Ἀπλοῦν εὐρήηται μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ παρατ. καὶ τὸ γ'. πληθ. τῆς ἐνεργ. πρὸς. τοῦ ἄορ. α'. ἡ α ν καὶ μέσης φωνῆς παρὰ τοῖς πεζοῖς.

Παρακ. *εἶκα*, ὑπερσ. *εἶχειν*, μέλ. *ἦσω*, ἀόρ. α'. *ἦκα*.
 Ἀόρ. β'. ὀριστ. τὰ ἐνικά ἄχρηστα ἀναπληρούμενα ἀπὸ τοῦ
 α'. οἶον, *ἦκα*, *ἦκας*, *ἦκε*, *εἶμεν*, εἶτον, εἶτην· *εἶμεν*,
 εἶτε, εἶσαν.

Ἵποτ. ᾧ, ἦς, ἦ, ᾧμεν, ἦτον, ἦτον· ᾧμεν, ἦτε ᾧσι.
 Εὐκτ. *εἶηρ*, εἶης, εἶη· *εἶμεν*, εἶτον, εἶτην· *εἶμεν*, εἶτε, εἶεν.
 Προστ. ἔς, ἔτω· ἔτον, ἔτων· ἔτε, ἔτωσαν καὶ ἔντων.
 Ἀπαρέμφ. *εἶται*· μετοχὴ εἰς, εἶσα, ἔν.

Μέση καὶ παθητικὴ φωνή.

Ἵριστ. *εἶμαι*, *εἶσαι*, *εἶται*, κλπ., ὑποτ. *εἶῶμαι*, *εἶῆ*, *εἶηται*, κλπ.
 εὐκτ. *εἶμην*, *εἶο*, *εἶτο*, καὶ συνθέσμερον *εἶοίμην*, *εἶο*, *εἶο* (§
 311). προστ. *εἶσο*, καὶ (εἶου)-εἶσθω· ἀπαρέμφ. *εἶσθαι*, μετοχὴ *εἶμενος*·

Παρατ. *εἶμην*, *εἶσο*, *εἶτο*, κλπ.

Μέσ. ἀόρ. β'. *εἶμην*, εἶσο, εἶτο, κλπ., ὑποτ. *εἶμαι*, ἦ, ἦται·
 εὐκτ. (εἶμην, εἶο, εἶτο) καὶ συνήθως *προοίμην*, -οἶο, οἶτο, κλπ.,
 προστ. οὐ, ἔσθω (συνθ. ἀφου)· ἀπαρέμφ. *ἔσθε*· μετοχὴ *εἶμενος*.

Μέλ. παθ. *εἶθήσομαι*· ἀόρ. παθ. *εἶθην*· ὑποτ. *εἶθῶ*, κλπ.

Μέσ. μέλ. *ἦσομαι*, μέσ. ἀόρ. α'. (*ἠκάμην*), παρακ. *εἶμαι*, ὑποτ.
εἶμενος, ᾧ, ἦς, ἦ, (τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόσωπ. ἀφέωνται εἶνε τῶν
 μεταγενεστέρων), ὑπερσ. *εἶμην* — ῥηματ. ἐφετός, ἐφετέον, ἐφέτης,
 ἐφεις, ἐφετεῖον.

ΣΗΜ. Τὸ ἦμαι ἀξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται χροσικῶς τρέπον τὸ ἀρχι-
 κόν τοῦ στελέγους ε εἰς ει (§ 218, 237), πλὴν τοῦ παρατ. ἦν καὶ τοῦ α'.
 ἐνεργ. ἀόρ. ἦκα. Ἐν συνθέσει δὲ ἀξάνει καὶ ἀναδιπλασιάζεται πάντοτε
 ἔσθωθεν οἶον, ἀφίην, ἀφεῖκα· τὸ δὲ ἠφίουν, ἠφίειν, ἠφίει, ἠφίεσαν εἶνε
 ἀδόκιμα (Κόντ. λογ. Ἑβρ. τόμ. Α'. σελ. 336). Τὸ δὲ γ'. ἐνικὸν πρόσ. τοῦ
 ἐνεστ. ἐν συνθέσει σχηματίζεται καὶ βαρυτόνω· οἶον, ὁ ποταμὸς ἐξίει εἰς
 τὴν θάλασσαν, ὅταν τὸ στράτευμ' ἐξίη.

Ἴμαι.

§ 322. Τὸ ἦμαι (στελ. ἦς) εἶνε ἐνεστώς με σημασίαν παρακ.
 τοῦ *καθέζομαι* σημαῖνον τὸ ἔχω βιά. λ. λει ἐμαυτὸν κάτω, ἦτοι *κάθη-
 μαι* κλίνεται δὲ οὕτως·

Ἵριστ. *ἦμαι*, ἦσαι ἦσται, γ'. πληθ. ἦνται.

Ἵποτ. *ἦμαι*, ἦ, ἦται, » » ᾶνται.

Εὐκτ. *ἦμην*, προστ. ἦσο· ἦσθω, ἀπαρέμφ. ἦσθαι, μετοχὴ ἦμενος.

Παρατ. *ἦμην*, ἦσο, ἦστο, γ'. πληθ. ἦντο.

Παρά τοῖς πεζοῖς εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς κατὰ
 καὶ τότε τὸ ἐνικὸν γ'. πρόσωπον ἀποβάλλει τὸ σ' τὸ τοῦ παρατ.
 ὁμως τὸ φυλάττει, ὅταν λέγηται ἀναυξήτως· κλίνεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. *κάθημαι-κάθησαι-κάθηται*, κλπ., ὑποτ. *καθῶμαι-καθῆ-καθῆται*, κλπ., εὐκτ. *καθόμην-καθόιο-καθοίτο*, κλπ., προστ. *κάθησο-καθήσθω*, κλπ., (ποιητ.), ἀπαρέμφ. *καθησθαι*, μετοχὴ *καθήμενος*, παρατατ. *ἐκαθήμην καὶ καθήμεν, ἐκάθησο καὶ καθῆσο*, ἐκάθητο καὶ καθῆστο, κλπ. Τὸ δὲ ἐνικὸν β'. πρόσ. τῆς ὀριστ. *κάθη* καὶ τῆς προστ. *κάθου* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων· τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους δανείζεται ἀπὸ τοῦ *καθέζομαι*.

Φημί.

§ 323. Τὸ *φημί* (λέγω) ἔχει ῥίζαν *φα* καὶ κλίνεται κατὰ τὸ ἴσθημι καὶ ἔχει ἐν χρήσει τοὺς ἐξῆς σχηματισμούς.

Ὅριστ. ἐνεστ. *φημί*, φῆς, φησί· *φαμέν*, φάτον, φάτον, *φαμέν*, φατέ, φασι(ν).

Ὑποτακτικὴ *φῶ*, φῆς, φῆ· *φῶμεν*, φῆτον, φῆτον· *φῶμεν*, φῆτε, φῶσι(ν).

Εὐκτικὴ *φαίην*, φαίης, φαίη· (*φαίημεν*) καὶ φαίμεν, φαίητον καὶ φαίητον, φαίητην καὶ φαίητην· (*φαίημεν*) καὶ φαίμεν, φαίητε καὶ φαίητε, (*φαίησαν*) καὶ φαίεν.

Προστακτικὴ *φάθι*, ἢ φαθί, φάτω· *φάτον*, φάτων· *φάτε*, φάτωσαν καὶ φάτων.

Ἀπαρέμφατος *φάσαι*, μετοχὴ (*φάς-φάσα-φάρ*).

Παρατατικὸς *ἔφην*, (ἔφης) καὶ ἔφησθα, ἔφη· *ἔφαμεν* ἔφατον, ἐφάτην· *ἔφαμεν*, ἔφατε ἔφασαν.

Μέλλων *φήσω*, ἄβο· *ἔφῃσα*, παρακ. *εἴφῃκα*, ὑπερτ. *εἰρήκην*.

Τῆς δὲ μέσης φωνῆς ὀλίγιστοι τύποι εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ σπανίως· οἷον, ἐνεστ. ἀπαρέμφ. *φάσθαι*, μετοχ. *φάμενος*, παρατατ. *ἔφαντο*, παρακ. προστ. *πεφάσθω* (Πλάτ.).—Ῥηματ. *φάτός*, φάτέος, φῆμη, φῆμις ἰος (ποιητ.), φάτις ἰος (ποιητ.), προφήτης.

ΣΗΜ. α'. Τὸ β'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐνεστῶτος φῆς δὲν ἐγκλίνεται, οὕτω φῆς. Ἡ δὲ γραφὴ φῆς εἶνε ἀδόκιμος. Ἡ μετοχὴ φάς-φάσα-φάν εἶνε ποιητ. καὶ τῶν μεταγεν., ἀναπληροῦται δὲ ἀπὸ τοῦ φάσκων-ουσα-ον· τὸ δὲ γ'. πληθ. πρόσ. τῆς εὐκτ. φαίησαν καὶ ἄπαξ ἄπαντεῶ.

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ *φημί* εὐρηταὶ πολλάκις τὸ ἦμί, τοῦ ὁποίου παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς εὐχρηστον εἶνε μόνον τὸ ἐνικ. α'. καὶ γ'. πρόσ. τοῦ παρατατ. ἐν ταῖς διαλογικαῖς φράσεσιν· ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς=ἔφην ἐγώ, ἔφην ἐκεῖνος.

Κεῖμαι.

§ 324. Τὸ *κεῖμαι* (ῥ. κε) εἶνε ἐνεστ. μὲ σημασίαν παρακ. σημαῖνον τὸ ἔχω τοποθετήσῃ *ἐμαυτὸν* καὶ παθητικῶς εἶμαι τοποθετημένος καὶ τίθεται ἀντὶ τοῦ σχεδὸν ἀχρήστου παθ. παρακ. τοῦ *τίθημι* (§ 217, σημ.) καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει· οἷον, *ἀνάκειμαι*,

κατάκειμαι ἐν δὲ τῇ ὑποτακτ. καὶ εὐκτ. εὐρίσκεται μόνον τὸ γ'. ἐνικὴν καὶ πληθ. πρόσωπον· σχηματίζεται δὲ οὕτως·

Ὅριστ. ἐνεστ. κείμην κείσαι κείται κλπ.

Ἵποτ. κείται (διακείμε), κέωνται.

Εὐκτ. κείτο, — κείοντο.

Προστ. κείσο, κείσθω κλπ., ἀπαρ. κείσθι, μετ. κείμενος.

Παρακ. ἐκείμην, ἐκείσο, ἐκείτο κλπ.

Μέστ. μέλ. κείσομαι, κείσει, κείσεται, κλπ.

Ῥηματ. κείτη, κείτος, κείτων, κείτις, κείμηλιον.

ΣΗΜ. Τὸ κείμαι συνθετόμενον ἀναβιβίζει τὸν τόνον πλὴν τοῦ ἀπαρεμψάτου, ὅπου τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν· οἷον, ἐνεστ. κατάκειμαι, προστ. κατάκεισο, ἀπαρέμφ. κατακείσθαι.

Οἶδα

§ 325. Τὸ οἶδα (στελ. ἰδ, εἶδ, εἶδε) εἶνε β'. παρακ. ἀντι ἐνεστ. — ἔχω ἰδεῖ, ἤξεύρω· κλίνεται δὲ οὕτως.

Ὅριστ. παρακ. οἶδα-οἶσθα οἶδε, ἴσμεν-ἴστων-ἴστον, ἴμεν, ἴτε-ἴτασι(ν).

Ἵποτακτικὴ εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ, εἰδῶμεν-εἰδῆτον εἰδῆτον, εἰδῶμεν-εἰδῆτε-εἰδῶσι.

Εὐκτικὴ εἰδείην-εἰδείης εἰδείη, εἰδείημεν εἰδείητον εἰδείητην εἰδείημεν-εἰδείητε (εἰδείησιν) καὶ εἰδείετε.

Προστακτικὴ ἴθι ἴστω, ἴστον-ἴστων, ἴτε-ἴτωσαν· ἀπαρέμφ. εἰδέναι· μετοχὴ εἰδώς-εἰδυῖα-εἰδός.

Ἵπερσ. ἦδη ἦδης καὶ ἦδηθηθα, ἦδη καὶ ἦθει καὶ ἐνλίτε πρὸ φωνήεντος ἦθειν· ἦθειμεν-ἦθειτον ἦθειτην· ἦθειμεν-ἦθειτε-ἦθεισαν. Τὸ δὲ α'. πρὸς. ἦθεν καὶ τὸ β'. ἦδεις καὶ ἦδεισθα εἶνε σπάνια, οἱ δὲ τύποι ἦστον, ἦστην, ἦτμεν-ἦττε-ἦταν εἶνε ποιητικοί.

Μέλ. εἴσομαι καὶ (εἴδησω μόνον ἐν τῷ β'. προσώπῳ εἰδήσεις). Ῥηματ. ἴστέον εἰδήμων, εἴδησις, ἴστωρ, ἴστορα.

ΣΗΜ. Ὁ ὁμαλὸς σχηματισμὸς τοῦ παρακ. οἶδας, οἶδαμεν, οἶδατε, οἶδασι εὐρίσκεται πρᾶς ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις καὶ σπανιώτατα παρὰ τοῖς περὶογράφοις Ἀττικοῖς. Ὁ Ἵπερσ. ἦδη ἀναδιπλασιάζεται χρονικῶς τρέπων τὸ εἰ τοῦ στελέχους εἶδ εἰς η· ὁ δὲ τύπος τοῦ α'. ἐνικῶ πρὸς. τοῦ Ἵπερσ. ἦδειν εἰσῆθη εἰς τὴν ἀττ. γλῶσσαν ἐν ἀρχῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Κόντ. λογ. Ἐρι). Ὁ δὲ παρακ. καὶ ἀόρ. λαμβάνονται ἐκ τοῦ γιγνώσκω.

Τονισμὸς τῶν ῥημάτων.

§ 326. Τὰ ῥήματα ἀπλά καὶ σύνθετα τονίζονται ὅσον ἐνδέχε-

ται ἄνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, διδάσκω, ἐδίδασκον, δίδωμι, πά-
ρειμι, κατάλειπε, κλπ. Παρατηροῦνται δὲ τὰ ἐξῆς :

1. Πάντα τὰ συνηρημένα ῥήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται
κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα τῆς συναιρέσεως (§ 57)· οἶον, τιμῶ, τι-
μῶμεν, τιμώμεθα.

2. Τὸ εἰμὲ καὶ φημί, ὅταν εἶνε ἀπλᾶ τονίζονται ἐπὶ τῆς λη-
γούσης.

3. Πάντα τὰ εἰς ναι ἀπαρέμφατα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα τονίζονται
ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, λειλοπέαι, καταλοιπέται, ιστάται,
καθιστάται.

4. Ὁ ἐνεργ. β'. ἄορ. τοῦ ἀπαρέμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς
καὶ σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λιπεῖν, καταλι-
πεῖν, λιπών, καταλιπών.

5. Τὸ ἐνικὸν β'. πρόσ. τοῦ ἐνεργ. β'. ἄορ. τῆς προστ. τοῦ ἐλθέ, εἰδέ,
εἶπε καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τοῦ λαθε καὶ ἰδέ τονίζεται ἐπὶ
τῆς ληγούσης, ὅταν ταῦτα εἶνε ἀπλᾶ.

6. Τὸ ἐνικὸν β'. πρόσ. τοῦ μέτου ἄορ. β'. τῆς προστ. ἐγκλίσεως
ἀπλοῦν καὶ σύνθετον τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, λαβοῦ, ἀρ-
τιλαβοῦ, ἰκοῦ', ἀγικοῦ, λαθοῦ, ἐπιλαθοῦ, τραποῦ, ἀποτραποῦ.
Ἐξαιροῦνται τὰ μονοσύλλαβα σύνθετα ἐκ δυσυλλάβου προθέσεως
μὴ πασχούσης ἐκθλιψίν· οἶον, κατάδου, ἀπόδου, παράσχου· ὅταν
ὅμως ἡ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος ἢ δυσυλλάβος πασχουσα ἐκθλι-
ψίν, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον ἐνθοῦ, ἐκδοῦ, ἐσχου, ἀφοῦ·
τὸ δὲ τράπου, ἀφίκου, ἐπιλάθου εἶνε ἀδόκιμον.

7. Ὁ μέσ. ἄορ. β'. τοῦ ἀπαρέμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονί-
ζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, γενέσθαι, παραγενέσθαι.

8. Ὁ ἐνεργ. ἄορ. α'. τοῦ ἀπαρέμφ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετος τονί-
ζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, ποιῆσαι, παραποιῆσαι.

9. Ὁ παθ. παρακ. τοῦ ἀπαρέμφ. καὶ τῆς μετοχῆς ἀπλοῦς καὶ
σύνθετος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, λειλεῖσθαι, παρα-
λειλεῖσθαι· λειλεμμένος, παραλειλεμμένος.

10. Τὸ β'. ἐνικὸν πρόσ. τοῦ μέσου ἄορ. α'. τῆς προστ. τονί-
ζεται ὅσον ἐνδέχεται ἄνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, λῦσαι, ποιῆσαι,
καὶ οὕτω διαστελλεται ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ γ'. προσώπ. τῆς εὐκτ. καὶ
τοῦ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α'. ποιῆσαι, ποιῆσαι.

11. Πᾶσα εἰς ς λήγουσα τριτόκλιτος μετοχὴ ἀπλῆ καὶ σύνθετος
τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, πεποιηκώς, παραπεποιηκώς·
ιστάς, καθιστάς· τιθεῖς, συντεθεῖς· διδοῖς, παραδιδοῖς, πλὴν τῆς

1 Ἐθρηται παρὰ Πλάτωνι ἐνίοτε καὶ παροξυτονούμενον ἴκου, ἀφίκου,
ἀλλὰ θεωρεῖται ἀδόκιμον.

του ενεργ. α'. άορ., ήτις άπλή και σύνθετος τονίζεται επί τής παραληγούσης· οίον, ποιήσας, παραποιήσας.

12. Οί βραχυτέροι τύποι του παθ. άορ. τής εύκτικ. τονίζονται επί τής παραληγούσης (§ 57)· οίον, λειφθείμεν, λειφθείτον, λειφθείτην, κλπ.

13. Ο τόνος τών συνθέτων ρημάτων ούδέποτε υπερβαίνει τήν αύξησιν και τόν άναδιπλασιασμόν· οίον, διήλθον, άπειχε, παρέσχε, άφίγμαι. Το δέ σύνριδα άναβιβάζει τόν τόνο, διότι δέν γίνεται αύξησις, αλλά μόνον τροπή του ει του στελέχους είδ είς οι (§ 276, γ'·).

14. Ο τόνος τών συνθέτων ρημάτων ούδέποτε αναβιβάζεται άνωτέρω τής ληγούσης τής προθέσεως, εάν αυτη δέν πάσχη εκλιψιν· οίον, παράσχεσ, κατάθεσ, απόδοσ· αλλά πάρεμι, κάτιδε, πάρελθε, κάτιπε, άπιθι (περι δέ του άροϋ, ενθοϋ, κλπ. ιδέ § 326, 6).

15. Ο τόνος τών δισυνθέτων ή πολυσυνθέτων ρημάτων δέν υπερβαίνει τήν πρώτην σύνθεσιν· οίον, παρένθεσ, συνέκδοσ, αντιπαρέκθεσ και ούχι πάρενθεσ, σύνεκδοσ, αντιπάρεκθεσ.

16. Τά μονοσύλλαβα μικρόληκτα ρήματα περισπώνται· οίον, εί, σχώ, πλην του γρη και φής.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 327. 'Ανώμαλα ρήματα λέγονται όσα δέν σχηματίζονται κατά τουσ δεδομένους κοινούσ τύπουσ τών όμαλών, και είνε δύο ειδών, άνώμαλα κατά σχηματισμόν και άνώμαλα κατά σημασίαν.

A'. 'Ανώμαλα ρήματα κατά σχηματισμόν.

§ 328. Τά κατά σχηματισμόν άνώμαλα ρήματα είνε δύο ειδών, άνώμαλα κατά μετασχηματισμόν τής ρίζης ή του στελέχους και άνώμαλα κατ' έλλειψιν.

α'. 'Ανώμαλα κατά μετασχηματισμόν.

§ 329. 'Ανώμαλα ρήματα κατά μετασχηματισμόν λέγονται όσα πρόσ σχηματισμόν χρόνου τινός μετασχηματίζουσι τήν ρίζαν ή τό στελεχος· μετασχηματίζεται δέ ή ρίζα ή τό στελεχος έξαχώς· 1) δι' εκτάσεως, 2) διά τροπής, 3) διά μεταθέσεως, 4) διά συγκοπής, 5) δι' άναδιπλασιασμού, 6) διά προσλήψεως άλλων γραμμάτων.

1. Έκτασις.

§ 330. Έκτασις γενικώς λέγεται ή μεταβολή τών βραχέων φωνηέντων είσ μακρά ή είσ διφθόγγουσ. Πώς δέ γίνεται ή εκτασις όρα § 95.

2. Τροπή.

§ 331. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ γράμματός τινος εἰς ἄλλο· πολλά δὲ ῥήματα τρέπουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης· 1) τὸ α εἰς ω· οἶον, τραγ-τρῶγ-τρώγω, ἄορ. β'. ἔτραγον· 2) τὸ ε εἰς α, ἢ εἰς ι, ὅταν ἡ ῥίζα προσλαμβάνῃ σύμφωνον· οἶον, βελ-βαλ-ἔβαλον, ἐσ-ἔσθ-ισθ-ισθι.

3. Μετάθεσις.

§ 332. Μετάθεσις λέγεται ἡ ἐκ τῆς ἀρχαίας θέσεως μετατόπισις γράμματός τινος· μετατίθενται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται μετὰ τῶν ὑγρῶν (λ, μ, ν, ρ)· οἶον, βαλ-βλα-βέβληκα, τεμ-τμε-τέτμηκα, θαν-θνα-τέθνηκα, θάρσος-θράσος.

4. Συγκοπή.

§ 333. Συγκοπή λέγεται ἡ ἐκπτώσις βραχέος φωνήεντος· συγκόπτονται δὲ τὰ βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ῥίζης μεταξὺ δύο συμφώνων· οἶον, πέτομαι-(πετ-ἐπετόμηρ)-ἐπτόμηρ, (σεχ-ἔσεχον)-ἔσχον, (σεπ-ἔσεπον)-ἔσπον, (γεν-γίγν)-γίγνομαι, κλπ. Ἡ δὲ δίφθογγος οἰ τῷ οἶομαι ἐκκρούει τὸ συνδεδεικὸν ο μόνον εἰς τὸ α'. ἐνικὸν καὶ πληθυντ. πρὸς. τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.· οἶον, οἶομαι καὶ οἶμαι, ᾠόμηρ καὶ ᾠμηρ, ᾠόμεθα καὶ ᾠμεθα (§ 56, β').

5. Ἀναδιπλασιασμός τῆς ῥίζης.

§ 334. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ῥίζα ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ παρατ. ἀναδιπλασιάζεται προσλαμβάνουσα ι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου αὐτῆς καὶ τὸ ε τῆς ῥίζης συνήθως συγκόπτεται· οἶον, (γεν-γίγν-γίγν) γίγνομαι, (τεκ-τιτεκ-τικτ)-τίκτω, (τρο-γίγρο) γίγρῶσκω, (τρο-τιτρο)-τιτρώσκω, κλπ. Οὗτος ὁ ἀναδιπλασιασμός καὶ ὁ τῶν εἰς μι λέγεται ἀναδιπλασιασμός τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατ.

6. Ἐπέκτασις τοῦ ὀνηματικοῦ στελέχους διὰ προσλήψεως ἄλλων γραμμάτων.

§ 335. Τὸ καθαρὸν ῥηματικὸν στέλεχος πολλῶν ῥημάτων ἐπικτείνεται προσλαμβάνον τὰ ἐξῆς γράμματα.

1. ε.

Τὸ ε προσλαμβάνουσι πολλά ἀφωνόληκτα στελέχη εἰς τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. ἢ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους πρὸς εὐχερέστερον σχηματισμὸν αὐτῶν· οἶον, (δοκ-δοκς)-δοκέω-ῶ, (ᾠθ-ᾠθ)-ᾠθέω-ῶ, (μελλ-μελλς)-μελλήσω, (ὄζ-ὄζς)-ὄζήσω, κ.λπ.

2. ι.

Τὸ ι (πάλαι j) προσλαμβάνουσι πολλά στελέχη καὶ πάσχει τὰ ἐξῆς πάθῃ α'. ὅταν συμπέσῃ μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀποβάλλεται μάλιστα εἰς τὰ εἰς αω, εω, οω ῥήματα· οἶον, τιμαῖω (τιμάω)-τιμάω, ποιέω-ποιέω, δηλοῖω-δηλοῖω β'. ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε ρ ἢ ρ, μετατίθεται πρὸ αὐτοῦ καὶ συναιρείται μετὰ τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνηέντος α εἰς αι, ε εἰς ει, ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· οἶον, (φαρ-φαρίω)-φαίνω, (χαρ-χαρίω)-χαίρω, (τερ-τερίω)-τείνω, (σπερ-σπερίω) σπείρω, (κριρ-κριρίω) κρι'ρω, πλυρ-πλυρίω)-πλυ'ρω γ'. ὅταν ὁ χαρακτήρ εἴνε λ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτόν οἶον, (βα.λ-βα.λίω)-βάλλω, (στε.λ-στε.λίω)-στέλλω· μόνον ἐν τῷ (ὄφελ-ὄφελίω)-ὀφείλω μετατίθεται δ'. εἰς πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ), ἢ ὀδοντόφωνον (τ, θ), μεταβάλλεται αὐτὸ καὶ ὁ χαρακτήρ εἰς σσ καὶ ἀττ. εἰς ττ' οἶον, (κηρυκ-κηρυκίω)-κηρύσσω καὶ κηρύττω, (πραγ-πραγίω)-πράσσω καὶ πράττω, (ταραχ-ταραχίω)-ταράσσω καὶ ταράττω, (ἐρετ-ἐρετίω)-ἐρέσσω, κορυθ-κορυθίω)-κορύσσω, κλπ. ε'. εἰς πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα δ ἢ γ (γ) συγχωνεύεται εἰς ζ· οἶον, (φραδ-φραδίω)-φράζω, (ρομιδ-ρομιδίω)-ρομίζω, (κραγ-κραγίω) κράζω, (οἰμωγ-οἰμωγίω)-οἰμώζω, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ μὲν τῶν εἰς ὄσω, τιω ἔχουσι χαρακτῆρα ν ἢ θ τὸ ἀρμόττω, ἄσσω, βλίττω, βράσσω, ἐρέσσω, ἱμάσσω, κορύσσω, λίσσομαι, λεύσσω, νάσσω, πάσσω, πλάσσω. Ἐκ δὲ τῶν εἰς ζω ἔχουσι πρωτόθετον χαρακτῆρα γ ἢ χ τὸ κράζω, οἰμώζω, στενάζω, ἀλαλάζω, στάζω, στίζω, σπηρίζω, μαστίζω, σφύζω, γρύζω, φλύζω, αιάζω, κρώζω, ριπτάζω, σταλάζω, ἀλαπάζω, κλπ. Τὸ δὲ σαλπίζω, κλάζω, πλάζω, ἔχουσι γγ, ὅθεν μέλ. σαλπίγξω, κλάγξω, πλάγξω. Τὸ δὲ παίζω διαφορεῖται ἔχον δ καὶ γ.

ΣΗΜ. β'. Τῆς παραληγούσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς ὄσω ἢ τιω καὶ ζω ῥημάτων εἴνε βραχὺ πλὴν τοῦ πράσσω, θράττω, φρίττω, κηρύττω, ἄσσω, κράζω καὶ τρίζω· οἶον, πρᾶσσε, ἄσσε, κρᾶζε, γρυῖζε, τριζε.

ΣΗΜ. γ'. γεν. Οἱ Ἄττικοι τὰ μὴ ἐκ συνθέσεως προερχόμενα δύο σ ἔτρεπον εἰς δύο τ' οἶον θάλασσα-θάλαττα, γλῶσσα-γλῶττα, τέσσαρα-τέτταρα, πράσσω-πράττω· ἐτήρησαν δὲ τὰ ὄσσ εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις, πτήσσω, ἐρέσσω, (ἐρέττω ἀδόκ.), Βρίλησδος, Παρνασσός, Ἄμφισσα· τὸ δὲ σθάττω, πάντοτε διὰ ττ γράφεται· τὸ δὲ Ὑμητιὸς καὶ Λυκαθητιὸς μόνον ἰωνικῶς λέγεται καὶ Ὑμησσός καὶ Λυκαθησσός· τὸ δὲ Ἄλικαρνασός γράφεται καὶ δι' ἑνὸς σ. Πάντοτε δὲ δι' ἑνὸς σ γράφονται τὸ Κηψισός, Ἴλισός, Κρίσα, Λάρισα, Κάσος· τὸ δὲ βύσσος, ἀψύσσω, αἰθύσσω, πτίσσω, πτύσσω εἴνε ἰωνικά· τὸ δὲ ἀδυσσός, βυσσός, βασιλίσσα², σάρισσα μεταγενέστερα.

1 Τὸ j τοῦτο τὸ πάλαι συνώδευε τὰς χρονικὰς καταλήξεις ω, ον, α (jω, jον, sjω, sjα).

2 Ἄλλὰ καὶ ἄπαξ παρὰ Ξενοφῶντι (Οἴκ. 9, 15).

3. σ.

Τὸ σ προσλαμβάνουσι τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ἄφωνον· οἶον, (ἀλεξ-ἀλεξω)-ἀλέξω, (ἀνγ-ἀνγσ)-ἀνξω, (ἐπ-ἐπσ)-ἐψω, (μιγ)-μίσρω, κλπ.

4. τ.

Τὸ τ προσλαμβάνουσι τὰ στελέχη τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλόφωναν, ὅστις συμπνευματίζεται πρὸς αὐτό· οἶον (καλυβ-καλυβτω)-καλύπτω, (ράφ-ράφτω)-ράπτω, (τυπ)-τύπτω.

ΣΗΜ. Τῆς παραληγούσης τὸ δίχρονον τῶν εἰς πτω ῥημάτων εἶνε βραχὺ πλὴν τοῦ πίπτω, ῥίπτω, κύπτω· οἶον, πῖπτε, ῥίπτε, κύπτε. Ὡσαύτως μακρὸν ἔχουσι τὸ δίχρονον τὸ βριθω, θλίβω, τριβω, πνίγω, στύφω, ψύχω.

5. ρ.

Τὸ ρ προσλαμβάνουσι πολλὰ στελέχη ἔχοντα χαρακτῆρα φωνῆν ἢ σύμφωνον· οἶον, φθα-φθάρω, πι-πίρω, τι-τίρω, δακ-δάκρω, τεμ-τέμρω· τὸ δὲ βα-βαίρω λαμβάνει τὸ ρ μετὰ τοῦ ι, ὅπερ μετατίθεται· οἶον, βα-βαίρω-βαίρω (§ 335, 2).

6. ρε.

Τὴν συλλαβὴν ρε προσλαμβάνουσι τὸ βυ-βυρέω, ικ-ικρέομαι, κυ-κυρέω, ὑπισχ-ὑπισχρέομαι.

7. αρ.

Τὴν συλλαβὴν αρ προσλαμβάνουσι πολλὰ ἀφωλόγητα στελέχη ἔχοντα τὴν λήγουσαν αὐτῶν φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, αἰσθ-αἰσθάνομαι, ἁμαρτ-ἁμαρτάνω, βλαστ-βλαστάνω, κλπ. Ἐὰν δὲ ἔχωσι τὴν λήγουσαν βραχεῖαν, προσλαμβάνουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ρ, τὸ ὅποιον πάσχει τὰς συνήθεις μεταβολάς· οἶον, μαθ-μαθάνω, λαθ-λαθάνω, λαχ-λαγχάνω, θιγ-θιγγάνω, λαβ-λαμβάνω, κλπ.

8. αιρ.

Τὴν συλλαβὴν αιρ προσλαμβάνει μόνον τὸ ὄσφρ-ὄσφραίνω καὶ τὸ κερσ-κερθαίνω.

9. σκ.

Τὸ σκ προσλαμβάνουσι πολλὰ φωνηεντόληκτα συνήθως στελέχη, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτῆρ σ ἐκτείνεται εἰς ω¹· οἶον, γρο-γρωσκάω, τρο-τριρώσκαω, πλὴν τοῦ βο-βόσκαω· τὸ δὲ α τρέπεται εἰς η μόνον

1 Κατὰ Κούρτιον τὸ ω τοῦτο εἶνε τοῦ στελέχους· οἶον, γνω καὶ οὐχὶ γνω.

εἰς τὸ *θρα-θρήσκω* καὶ εἰς τὸ *μρα-μιμρήσκω*. Τὸ δὲ *παθ-πάσχω* ἀποβάλλει τὸ *θ* καὶ δασύνει τὸ *κ'* οἶον, (*παθ-πάσχω*) *πάσχω*.

10. *νυ, ννυ.*

Τὴν συλλαβὴν *νυ* προσλαμβάνουσι συμφωνόληκτα στελέχη, τὴν δὲ *ννυ* φωνηεντόληκτα (§ 293): οἶον, *δεικ-δεικνυμι, ὄμ-ὄμνυμι, περα-περάννυμι, ῥο-ῥώννυμι, κ.λπ.*

11. *υ.*

Τὸ *υ* (πάλαι *Ϝ*) προσλαμβάνουσι φωνηεντόληκτά τινα στελέχη οἶον, *λα-λαυ ἀπολαύω, ψα-ψαύω, ἀκο-ἀκούω*. Τὸ δὲ *εἰα-εἰλάνω* λαμβάνει καὶ *ν* μετὰ τοῦ *υ*. Ἀποβάλλουσι δὲ αὐτὸ ἐν τῷ ἐνεστ. καὶ παρ.τ. τὰ ἐξῆς ἐννέα ῥήματα (*καυῶ*)-*καίω* καὶ *κάω*-*καύσω, κλαίω* καὶ *κλαῶ*-*κλαύσω, πλέω*-*πλευσοῦμαι, πρέω*-*πνεύσομαι, ρέω*-*ρεύσομαι, θέω*-*θεύσομαι, ῥέω*-*ρεύσομαι*. Τὸ δὲ *χέω* ἀποβάλλει αὐτὸ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους χρόνους.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *υ* τινῶν ἐκ τούτων μένει καὶ μετὰ τὴν συστολήν, διότι τὸ πάλαι αὐτὰ ἐν τῷ ἐνεστ. ἔληγον εἰς *υ* (*Ϝ*) οἶον, *ῥέω*-*ῥορύην, χέω*-*ἐχίθην*.

ΣΗΜ β'. Τὸ *υ* τοῦτο ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ *ου*: οἶον *λύω* *λούω, θυγάτηρ*-*θουγάτηρ* (Αἰολ.), διότι τὸ πάλαι τοῦτο τὸ *υ* προεφέρετο ὡς τὸ λατ. *u* καὶ ὑστερώτερον ὡς γαλλ. *u*, ὡς καὶ νῦν προφέρουσι τινες τὴν λέξιν *ἄχουρα* ἀντὶ *ἄχυρα*¹.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ *Ϝ* μεταβάλλεται καὶ εἰς πνεῦμα δασύ: οἶον, *Γεσπέρα* ἐσπέρα, *Φοραω*-ὄραω.

ΣΗΜ. δ'. γεν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀνωτέρω ἠνωμάτων ῥημάτων σχηματίζουσι μόνον τὸν ἐνεστ. καὶ παρ.τ. ἐκ τοῦ ἐκτεταμένου στελέγους, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκ τοῦ καθαροῦ οἶον, *καλύπτω* (*καλυβ*)-*ἐκάλυπτον*-*καλύψω*-*ἐκάλυψα*-*κεκάλυφα* (μεταγεν.), *σχίζω* (*σχιδ*) *ἐσχίζον*-*σχίσω*-*ἐσχισα*-*ἐσχικα*, *κράζω* (*κραγ*) *ἐκραζον*-*κράξω*-*ἐκραξα*-*κέκραγα*, *ταράσσω* (*ταραχ*)-*ἐτάρασσον* *ταράξω*-*ἐτάραξα*-*τετάραχα*, *γηράσκω* (*γηρα*)-*ἐγήρασκον*-*γηράσω* *ἐγήρασα*-*γεγήρακα*, κλπ.

ΣΗΜ. ε'. γεν. Ἐνίοτε χάριν εὐφωνίας παρεντίθενται ἐν τῷ μέσῳ τῆς λέξεως μάλιστα κατὰ συκοπήν βραχείος φωνήεντος τὰ ἐξῆς συνήθως σύμφωνα: 1) β. οἶον, *γαμερός*-*γαμρός*-*γαμβρός*, *μιοσημερία*-*μιοσημρία*-*μιοσημβρία*: 2) δ. οἶον, *ἀνήρ* *ἀνέρος*-*ἀνρός*-*ἀνδρός*, κλπ. 3) θ. οἶον, *ἐσθός*-*ἐσθλός*, *μαλακός*-*μαλυακός*, (*βαμός*) *βαθμός*, κλπ. 4) ν, ὅπερ πρὸ τῶν χειλοφώνων τρέπεται εἰς *μ'*: οἶον, *τυπ*-*τύμπανον*, *πεθ*-*πένθος*, *κοπ*-*κόμπος*, κλπ.

§ 336. Πρὸς ἀκριβῆ σχηματισμὸν παντός ῥήματος ἀνάγκη νὰ διακρίνη ὁ μαθητὴς τὰ πέντε ταῦτα: 1) τὸ καθαρὸν στέλεχος, ὅπερ

1 Τὴν εἰς *ου* ἐνλλαγὴν τοῦ *υ* ἔχει ἐν πολλοῖς καὶ ἡ δημόδης ἡμῶν γλῶσσα, λέγουσα *ξοῦράφιον, κοῦπα, τροῦπα* κλπ., ἀντὶ, *ξοῦράφιον, κύπα* (*κύπη*), *τρῦπα*.

εἶνε ἡ βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος· 2) τὸ χρονικὸν στέλεχος, ὅπερ γίνεται ἐκ τοῦ καθαροῦ στελέχους προσλήψει γραμμάτων καὶ χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν ἐνὸς μόνου χρόνου· 3) τὸν χρονικὸν χαρακτήρα, ὅστις δεικνύει τὸν χρόνον· 4) τὸ συνδετικὸν φωνῆν, ὅπερ συνδέει τὸ στέλεχος μετὰ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ δεικνύει τὰς ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων· 5) τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, αἵτινες δεικνύουσι τὰ πρόσωπα· οἶον, τοῦ *λύσομαι* τὸ μὲν *λυ* εἶνε τὸ καθαρὸν στέλεχος, τὸ δὲ *λυσ*, τὸ χρονικὸν στέλεχος· τὸ δὲ *σ*, ὁ χρονικὸς χαρακτήρ· τὸ δὲ *ο*, τὸ συνδετικὸν φωνῆν· τὸ δὲ *μαι*, ἡ προσωπικὴ κατάληξις.

§ 337. Αἱ ῥίζαι τῶν ῥημάτων ἀνευρίσκονται εἰς τοὺς ῥ' ἀορίστους ἢ εἰς τὰ σύστοιχα ὀνόματα ἢ διὰ συστολῆς· συστολὴ δὲ συλλαβῆς λέγεται, ὅταν τὰ μακρὰ φωνήεντα ἢ αἱ διφθόγγαι αὐτῆς γίνωνται βραχεῖα, ἥτοι ἐπανέρχωνται εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν μορφήν· οἶον, *τηκ-τακ-ἐτάκηρ*, *λειπ-λιπ-ἔλιπον*, *σχιζ-σχιδ-σχίδη*, *φευγ-φύγ-ἔφυγον*, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ συστολῇ ἀποβάλλεται τὸ δεύτερον γράμμα τῶν διφθόγγων πλὴν τῆς *ευ* καὶ *ει*, αἵτινες πρὸ ἀφώνου ἀποβάλλουσι τὸ πρῶτον· ὅθεν αἱ συλλαβαὶ *αιρ*, *τειν*, ἀκουστέλλονται εἰς τὰς *αρ*, *τεν*, ἀκο· αἱ δὲ *φευγ*, *λειπ*, εἰς τὰς *φυγ*, *λιπ*. Ἐν γένει δὲ ἐν τῇ συστολῇ ἀποβάλλεται ἐκεῖνο τὸ γράμμα, ὅπερ προσετέθη εἰς ἔκτασιν τῆς βραχείας συλλαβῆς.

ῥ'. Ἀνώμαλα ῥήματα κατ' ἔλλειψιν.

§ 338. Ἀνώμαλα ῥήματα κατ' ἔλλειψιν λέγονται ὅσα δὲν σχηματίζουσι πάντας τοὺς χρόνους ἐκ τοῦ αὐτοῦ στελέχους, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ταυτοσήμου ὁμοῦ· οἶον, *φῆρω*, μέλ. *οἶσω*, ἀόρ. *ἤκρηγον*· *ἐσθίω*, μέλ. *ἔδομαι*, ἀόρ. *ἔφαγον*· *ὄραω*, μέλ. *ὄψομαι*, ἀόριστος *εἶδον*, κλπ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 339. Ὁ ἐπόμενος κατάλογος περιλαμβάνει ἐκεῖνα τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, τὰ ὅποια ὑπάγονται εἰς τοὺς κανόνας τοὺς εἰρημένους ἐν τῷ περὶ ἀνωμαλίας τῶν ῥημάτων, τὰ δὲ λοιπὰ εὕρισκει ὁ μαθητὴς ἐν τῷ γενικῷ μου *Καταλόγῳ τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων καὶ ὀνομάτων*.

1. Ἄγνυμι καὶ ἀγνώω, παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον, κατάγνυμι (τσακίζω) (στελ. (Φαγ)-ἀγ-ἀγνυ), παρατ. δὲν ἔχει, μέλ. κατάξω (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἔαξα, παρακ. ῥ'. κατέαγα (μὲ παθ. σημασίαν). Παθητ. κατάγνυμαι, παρατ. δὲν ἔχει, ἀόριστ. ῥ'. κατεάγην.—Ῥηματ. ἀγή, ἄγμω, ἀκτός, ἀκτῆ, ἀκτίς-ἴνος-ἀγμός,

2. Ἄγω (φέρω ἐπὶ ἐμφύχων) (στελ. ἀγ-ἀγαγ), παρατ. ἦγον, μέλ. ἄξω, ἄορ. β', ἦγαγον, παρακ. ἦχα (μόνον ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ὑπερσ. ἦχειν. Παθ. καὶ μέσ. ἄγομαι, παρατ. ἦγόμεν, μέλ. παθ. ἀχθήσομαι, ἄορ. παθ. ἦχθην (ἐν συνθ.), παρακ. ἦγμαί, ὑπερσ. ἦγμην, μέσ. μέλ. ἄξομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἦγαγόμεν, — ῥηματ. ἄξων, ἀγός, ἀγών, ἀγυιά, ἀκτέον, ἀγωγός, ἀγωγή, ἀγωγεύς, ἀγωγήμος.

3. Αἰρέω-ῶ (πιάνω, κυριεύω) (στελ. ἀρ-αῖρ, αῖρε, ἔλ), παρατ. ἦρεον-ουν, μέλ. αἰρήσω, ἄορ. β'. εἶλον, παρακ. ἦρηκα, ὑπερσ. ἦρηκειν. Παθητ. καὶ μέσ. αἰρέομαι-οῦμαι (ἐκλέγω ἢ ἐκλέγομαι), παρατ. ἦρέομην-οῦμην, μέλ. παθ. αἰρεθήσομαι, ἄορ. παθ. ἦρέθην, παρακ. ἦρημαι, ὑπερσ. ἦρήμην, μέσ. μέλ. αἰρήσομαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. (ἦρήσομαι), μέσ. ἄορ. β'. εἶλόμην. — ῥηματ. ἀφαίρημα, αἵρεσις, αἰρετός, αἰρετός, αἰρέτης.

ΣΗΜ. Παθητικὸν τοῦ αἰρέω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κυριεύομαι εἶνε τὸ ἀλίσκομαι.

4. Αἰσθάνομαι (ἀποθ. μέσ.) (στελ. αἰσθ-αἰσθαν-αἰσθε), παρατ. ἦσθανόμεν, μέσ. μέλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἦσθόμην, παρακ. ἦσθημαι, ὑπερσ. ἦσθήμην. — ῥηματ. αἰσθημα, αἰσθησις, αἰσθητός, αἰσθητήριον.

5. Ἀλέξω, τὰ ἐνεργητικὰ σπαν. παρὰ τοῖς πεζοῖς (ἀποκρούω) (στελ. ἀλεκ-ἀλεξ, ἀλεξε), παρατ. ἦλεξον, μέλ. ἀλεξήσω, ἄορ. ἠλέξισα (Ὅμηρ.) Μέσ. ἐνεστ. ἀλέξομαι, παρατ. ἠλεξόμην, μέσ. μέλ. ἀλεξήσομαι (Ἡρόδ.), ἄορ. ἠλεξάμην (Ξενοφ.) καὶ ἠλεξισάμην. — ῥηματ. ἀλέξημα, ἀλέξησις, ἐπαλις, ἀλεξητήρ, ἀλεξητήριος.

6. Ἀλλίσκομαι ἀποθ., παθ. τοῦ αἰρέω (πιάνομαι, κυριεύομαι) (στελ. ἀλ. (Γαλ.) ἀλε ἀλο), παρατ. ἠλισκόμην, μέσ. μέλ. ἀλώσομαι, ἄορ. β'. ἐάλων καὶ (ἦλων), ὑποτ. ἀλῶ φς-φ, εὐκτ. ἀλοῖην-οῖης-οῖη, προστ. ἄλωθι ὦτω, ἀπαρέμφ. ἀλώναι, μετοχὴ ἀλοῦς-οῦσα-ἄλόν, παρακ. ἐάλωκα καὶ (ἦλωκα), ὑπερσ. ἐάλώκειν καὶ (ἦλώκειν) — ῥηματ. ἄλωσις, ἄλωτός, ἀλώσιμος.

7. Ἀμαρτάνω (ἀποτυγχάνω, σφάλλω) (στελ. ἀμαρτ-ἀμαρταν-ἀμαρτε), παρατ. ἠμάρτανον, μέσ. μέλ. ἀμαρτήσομαι, ἄορ. β'. ἦμαρτον, παρακ. ἦμάρτηκα, ὑπερσ. ἠμαρτήκειν. Τὰ παθ. μόνον εἰς τὰ γ'. πρόσ. ἀμαρτάνεται, ἀμαρτάνεσθαι, παρατ. ἠμαρτάνετο ἄορ. παθ. ἠμαρτήθη, ὑποτ. ἐξαμαρτηθῆ (Ξενοφ.), ἀμαρτηθῆναι, ἀμαρτηθέντα, παρακ. ἠμάρτηται, ἀπαρέμφ. ἠμαρτῆσθαι, μετοχὴ τὸ ἠμαρτημένον, τὰ ἠμαρτημένα, ὑπερσ. ἠμάρτητο. — ῥηματ. ἀμαρτάς, ἀμάρτημα.

8. Ἀμφιέννυμι (ἐνδύω) (στελ. φῖς-ἐννύ), παρατ. ἠμφιέννυν

(ἐλλείπει) καὶ ἡμφιέννυον, μέλ. ἀμφιῶ (ποιητ.). ἄορ. ἡμφίεσα (παρακ. καὶ ὑπερσ. δὲν ἔχει). Μέσ. ἀμφιέννυμαι (ἐνδύω ἑμαυτόν), παρατ. ἡμφιεννύμην (ἐλλείπει), μέσ. μέλ. ἀμφιέσομαι, μέσ. ἄορ. ἡμφιεσάμην. παρακ. ἡμφιέσμαι, ὑπερσ. ἡμφιέσμην, ἡμφιεσάμην (ποιητ. καὶ μεταγενεστ.).—Ῥηματ. ἀμφίεσμα, ἀμφίεις, ἀμφιεστρίς-ίδος.

9. Ἄναλισκῶ καὶ (ἀναλύω) (ἐξοδεύω) (στελ. ἀναλ-ἀναλισκ-ἀναλε-ἀναλο), παρατ. ἀνήλισκον καὶ (ἀνάλου), μέλ. ἀναλώσω, ἄορ. ἀνήλωσα καὶ ἀνάλωσα, παρακ. ἀνήλωκα καὶ ἀνάλωκα, ὑπερσ. ἀνηλώκειν. Παθ. ἀναλίσκομαι καὶ (ἀναλοῦμαι) παρατ. ἀνηλίσκωμην καὶ (ἀναλοῦτο καὶ ἀνηλοῦτο), μέλ. παθ. ἀναλωθήσομαι, ἄορ. παθ. ἀνηλώθην καὶ ἀναλώθην, παρακ. ἀνήλωμαι καὶ ἀνάλωμαι, ὑπερσ. ἀνηλώμην καὶ ἀναλώμην, μέσ. μέλ. ἀναλώσομαι.—Ῥηματ. ἀνάλωμα, ἀνάλωσις, ἀναλωτός, ἀναλωτέος, ἀναλωτής.

10. Ἄνοιγῶ καὶ ἀνοίγνυμι (ἀνά-οίγω) (στελ. οἶγ-οίγνυ), παρατ. ἀνέωγον, μέλ. ἀνοίξω, ἄοριστ. ἀνέωξα, παρακ. ἀνέωχα, ὑπερσ. ἀνεώχειν (ἐλλείπει). Παθ. ἀνοίγομαι καὶ διοίγομαι, παρατ. ἀνεωγώμην, μέλ. παθ. (ἀνοιχθήσομαι), ἄορ. παθ. ἀνεώχθην, παρακ. ἀνέωγμαι, ὑπερσ. ἀνεώγμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. ἀνεώξομαι.—Ῥηματ. ἀνοιγμα, ἀνοιξις, ἀνοικτός, ἀνοικτέος.

11. Αὔξανῶ καὶ συνθέστ. αὔξω (στελ. αῤῥ-αύγ-αὔξ-αὔξαν-αὔξε), παρατατ. νύξον, μέλ. αὔξῃσω, ἄορ. νύξησα, παρακ. νύξηκα, ὑπερσ. νύξῃκειν (ἐλλείπει παρά τοις Ἄττ. πεζ.). Παθ. καὶ μέσ. αὔξάνομαι καὶ αὔξομαι, παρατ. νύξανόμην καὶ νύξομην, μέλ. αὔξήσομαι (μέ παθητ. σημασίαν) καὶ σπανίως αὔξηθήσομαι, ἄορ. νύξήθην, παρακ. νύξῃμαι, ὑπερσ. νύξῃμην.—Ῥηματ. αὔξη, αὔξημα, αὔξησις, αὔξητός, αὔξητέος (μεταγεν.).

12. Βαίνῶ (πάτω, περιπατῶ) (στελ. β-βαιν), παρατ. ἔβαινον, μέσ. μέλ. βήσομαι (παρὰ τοις πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.), ἄορ. β'. ἔβην (παρὰ τοις πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.), ὑποτακτ. βῶ-βῆι-βῆ, εὐκτ. βαίνην, προστ. βῆθι-βήτω, ἀπαρέμφ. βῆναι, μετοχή βάς, παρακ. βέβηκα καὶ ὑπὸτ. βεβῶσι, μετοχ. βεβῶς-ῶσα, ὑπερσ. ἔβεβῆκειν. Παθ. μόνον ἐν συνθέσει· παραβαίνεται, ἄορ. παθ. παρεβάθη, ἀπαρέμφ. παραβαθῆναι, παρακ. παραβέβαμαι, παραβεβάσθαι, παραβεβαμένος.—Ῥηματ. βῆμα, βάσις, βάτης, βάκτρον, βακτηρία, βαθμός, ἀναβάθρα, καταβάθρα, βᾶδην, βχιδίω, βιβάω.

13. Βάλλω (ρίπτω) (στελ. βελ βαλ, βάλλ-βλα), παρατ. ἔβαλλον, μέλ. βάλω, ἄορ. β'. ἔβαλον, παρακ. βέβληκα, ὑπερσ. ἔβεβλήκειν. Παθ. καὶ μέσ. βάλλομαι, παρατ. ἐβαλλόμην, μέλ. παθητ. βληθήσομαι, ἄορ. παθητ. ἐβλήθην, παρακ. βέβλημαι (ἐν συνθέσει), ὑπερσ. ἐβεβλήμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. βεβλήσομαι (συνήθως ἐν συνθέσει).

σι), μέσ. μέλ. β'. βαλοῦμαι (ἐν συνθέσει), μέσ. ἀόρ. β'. ἐβαλόμην.— ῥηματ. βέλος, βόλος, βολή, βελόνη, βολεύς, βολίς, βλήμα, βλητός, βλητέος, βλητήρ, βλήδην (ἐπίρρημα).

14. Βιβρώσκω (τρώγω) (στελ. βρο-βιβρο-βιδρωσκ ἐδ φαγ), παρατ. ἐβιδρωσκον, μέλ. ἔδομαι, ἀόρ. β'. ἔφαγον, παρακ. βέβρωκα, ὑπερσ. ἐβεβρώκειν. Παθ. βιβρώσκομαι, παρατ. ἐβιδρωσκόμεν, παρακ. βέβρωμαι (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.), ὑπερσ. ἐβεβρώμην (ἄχρ.).— ῥηματ. βρώμκ, βρώμη, βρώσις, βρωτός, βρωτέος, βρωτήρ.

15. Βλαστάνω συνήθως ἀμετάβ. (ἐκβάλλω βλαστόν, φυτρώνω) (στελ. βλαστ-βλαстан-βλαστε), παρατατ. ἐβλάστανον, μέλ. βλαστήσω, ἀόρ. β'. ἔβλαστον, παρακ. ἐβλάστηκα, ὑπερσ. ἐβλαστήκειν.— ῥηματ. βλάστη, βλάστημα, βλάστησις, βλαστός.

16. Βούλομαι βούλει, ἀποθ. παθ. (θέλω) στελ. βολ-βουλ-βουλε, παρατ. ἐβουλόμην, καὶ ἠβουλόμην), μέσ. μέλ. βουλήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐβουλήθην, καὶ ἠβουλήθην), παρακ. βεβούλημαι, ὑπερσ. ἔλλειπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζογρ.— ῥηματ. βουλή, βούλημα, βούλησις, βουλητός, βουλητέος.

17. Γίγνομαι (καὶ γίνομαι), ἀποθ. μέσ. (στελ. γεν-γιγεν-γιγνε), παρατ. ἐγινόμην (καὶ ἔγινόμην), μέσ. μέλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐγενόμην, παρακ. γεγένημαι καὶ γέγονα, ὑπερσ. ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνειν, μέσ. ἀόρ. α'. μετοχή, οἱ γεινάμενοι (ἐκ τοῦ γίνομαι)=οἱ γονεῖς.— ῥηματ. γόνος, γονή, γονεύς, γένεσις, γενετός, γενέτης, γενέτωρ, γενέτειρα, γένεθλον, γενέθλιον.

18. Γινώσκω καὶ (γινώσκω), (γνωρίζω) (στελ. γνο-γιγνο-γιγνώσκ), παρατ. ἐγίνωσκον καὶ (ἐγίνωσκον), μέσ. μέλ. γνώσομαι, ἀόρ. β'. ἔγνω-ἔγνω-ἔγνω, ὑποτακτ. γνώω, εὐκτ. γνώην, προστ. γνώθι-γνώτω, ἀπαρέμφ. γνώναι, μετοχ. γνούς-γνοῦσα-γνόν, παρακ. ἔγνωκα, ὑπερσ. ἐγνώκειν. Παθ. γινώσκομαι καὶ (γινώσκομαι), παρατ. ἐγίνωσκόμεν καὶ (ἐγίνωσκόμεν), μέλ. παθ. γνωσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐγνώσθην, παρακ. ἔγνωσμαι, ὑπερσ. ἐγνώσμην.— ῥηματ. γνώμη, γνώμων, ἀνάγνωσμα, γνώσις, γνωστός, γνωστέος, γνώστης, γνωστήρ, ἀναγνωστήριον.

19. Δάκνω (δαγκάνω) (στελ. δακ-δακν-δνη), παρατ. ἔδακνον (ἔλλειπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. μέλ. δήξομαι, ἀόρ. β'. ἔδακον, παρακ. δέδηχα (μεταγεν.). Παθ. καὶ μέσ. δάκνομαι, παρατ. ἔδακνόμην, μέλ. παθ. δηχθήσομαι (ἄχρ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. παθ. ἐδήχθην, παρακ. δέδηγμαι, ὑπερσ. ἐδεδήγημην (ἔλλειπει).— ῥηματ. δάκος, δήγμα, δηγμός, δῆξις, δῆκτης.

20. Δαμάζω σπάνι παρὰ τοῖς πεζοῖς (καταπονῶ, ἡμερώνω) (στελ. δαμ-δαμα-δαμαζ) παρατ. ἐδάμαζον, μέλ. δαμάσω, ἀόρ. ἐδά-

μασα. Παθ. δαμάζομαι, παρατ. ἰδαμαζόμεν μέλ. παθ. δαμασθήσομαι, ἄορ. παθ. ἰδαμάσθην, μεσ. ἄορ. ἰδαμασάμην (σπάν.).— Ῥηματ. δάμαρ, δαμασμός, δάμασις, δαμαστός, δαμάτωρ, δαμαστήρ, δάμαλις, δαμυλὶς, δαμάτειρα.

21. *Δαρθάνω* πάντοτε σύνθ. παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ. μετὰ τῆς κατὰ (κοιμῶμαι) (στελ. δαρθ δαρθάν. δαρθε) καταδερθάνω, παρατ. κατεδάρθανον (ἐλλείπει), ἄορ. β'. κατέδερθον, εὐκτ. καταδάρθοιμι, ἀπαρέμφ. καταδερθεῖν, μετοχὴ καταδερθών, παρακ. καταδεδάρθηκα (σπάν.), ὑπερσ. καταδεδαρθήκειν (ἐλλείπει).

22. *Δέδοικα* (φοβοῦμαι) (στελ. δεῖδ), παρακ. β'. ἀντι ἔνεστ. καὶ δέδισα, (δέδισα), δέδισα, πληθ. δέδιμεν-δέδιτε-δέδισασι, ὑποτ. δεδίη, δεδίωσι, εὐκτ. δεδείην, προστ. (δέδιθι-δεδίτω καὶ ἅπαξ δεδίτω). ἀπαρέμφ. δεδέηναι, μετοχὴ δεδίως-δεδιυία-δεδιός. ὑπερσ. ἀντι παρατ. ἐδεδοίκεν καὶ ἐδεδίειν, ἐδεδίεις, ἐδεδίει, γ'. πληθ. πρόσ. ἐδέδισαν καὶ ἐδεδίεσαν, μέλ. δεῖσομαι, ἄορ. ἔδεισα.

23. *Δέω* (ἀπέχω, χρειάζομαι, στεροῦμαι) (στελ. (δε-δεε) παρατ. ἔδεον, μέλ. δεήσω, ἄορ. ἐδέησα, παρακ. δεδέηκα, ὑπερσ. ἐδεδεήκειν, (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ.). Συνήθως ἀπρόσ. δεῖ, ὑποτακτ. δέη, εὐκτ. δέει, ἀπαρέμφ. δεῖν, μετοχ. δέον, παρατ. ἔδει, μέλ. δεήσει, ἄορ. ἐδέησε, παρακ. δεδέηκε, ὑπερσ. ἐδεδέηκεν. Μέσ. δέομαι-δέει-δεῖ (ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ), παρατ. ἐδέομην, μέσ. μέλ. δεήσομαι, ἄορ. παθ. ἐδεήθην (μέ μέσον σημασίαν), παρακ. δεδέημαι, ὑπερσ. ἐδεδεήμην.— Ῥηματ. δέος, δέημα, δέεις, δεητήριος.

24. *Διδάσκω* (στελ. δα δαχ, διδαχ. διδασκ), παρατ. ἐδίδασκον, μέλ. διδάξω, ἄορ. ἐδίδαξα, παρακ. δεδίδαχα, ὑπερσ. ἐδεδιδάχην. Παθ. καὶ μέσ. διδάσκομαι, παρατ. ἐδιδασκόμεν, μέλ. παθ. διδαχθήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐδιδάχθην, παρακ. δεδίδαγμα, ὑπερσ. ἐδεδιδάγμην. μέσ. μέλ. διδάξομαι, μέσ. ἄορ. ἐδίδαξάμην.— Ῥηματ. διδαχή, διδάσκαλος, δίδαγμα, διδαξις, διδακτός, διδακτέος, διδακτρον.

25. *Διδράσκω* πάντοτε σύνθ. (φεύγω κρυφά) (στελ. δρα-διδρα-διδρασκ), παρατ. ἐδιδρασκον, μέσ. μέλ. δρᾶσομαι, ἄορ. ἔδραον, ἔδραον, ἔδραον πληθ. ἔδραμεν, ἔδρατε, ἔδρασαν, ὑποτ. δρῶ-δρᾶς-δρᾶ, εὐκτ. δραίνην, δραίνης, προστ. δράθι-άτω, ἀπαρέμφ. δρᾶναι, μετοχὴ δρᾶς-δρᾶσα-δρᾶν, παρακ. δέδρακα (σπάν.), ὑπερσ. ἐδεδράκειν (σπάν).— Ῥηματ. δρασμός, ἀπόδρασις, δραπέτης.

26. *Δοκέω* ᾧ (νομίζω, μοί φαίνεται) (στελ. δεκ-δοκ δοκε), παρατ. ἰδόκεον-ουν, μέλ. δοξω, ἄορ. ἔδοξα. Παθ. δοκούμαι, ἄορ. καταδοχθεῖς (Ἄντφ). Καὶ ἀπρόσ. δοκεῖ, ἰδοκεῖ, δοξέει, ἔδοξε, ἔστ

δοκται, ἐδέδοκτο. — Ῥηματ. δόγμα, δόξα, δόκησις, δόκημα, δοκητός, δοκτέος.

27. *Δύναμαι* (κατὰ τὸ ἴσταμαι) ἀποθ. παθ. (ἡμπορῶ), ὑποτ. δύνωμαι, εὐκτ. δυνάμην-δύναιο, προστ. δύνω ἄσθω, κλπ. παρατ. ἐδυνάμην καὶ ἡδυνάμην-ἡδύνα, μέσ. μέλ. δυνήσομαι ἄορ. παθ. ἐδυνήθην καὶ ἐδυνάσθην, πρκακ. διδύνημαι, ὑπερσ. ἐδεδυνήμη· — Ῥηματ. δύναμις, δύνασις, δυνατός, δυνάστης καὶ θηλ. δυνάστις-ιδος.

28. *Ἐγείρω* (σηκόνω, ἐξυπνίζω) στελ. (ἐγερ-ἐγειρ-ἐγγρ), παρατ. ἤγειρον (μόνον σύνθ.), μέλ. ἐγερῶ (μόνον σύνθ. καὶ ἀπαξ εὐρισκόμενος παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἄορ. ἤγειρα, παρακ. β'. ἐγήγορα, (ἄμεταβ., εἰμχι ἔξοπος), ὑπερσ. β'. ἐγρηγόρειν. Μέσ. καὶ παθ. ἐγείρομαι, παρατ. ἠγειρόμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἄορ. παθ. ἠγέρθην, παρακ. ἐγήγεομαι, ὑπερσ. ἐγρηγέρμην. — Ῥηματ. ἔγερσις, ἐγερτός, ἐγερτέος, ἐγερτί, ἐγρηγορτί, ἐγρηγορτός.

29. *Ἐζομαι* ζήτει καθέζομαι.

30. *Εἴρηκα* ζήτει λέγω.

31. *Εἴωθα* παρακ. ἀντί ἐνεστ. (συνηθίζω) (στελ. σΓεθῶ), ὑπερ. ἀντί παρατ. εἴωθειν. — Ῥηματ. ἔθος, ἐθίζω.

32. *Ἐλαύνω* (βάλλω τι εἰς κίνησιν) (στελ. ἐλαF-ἐλαυ-ἐλαυν), παρατ. ἤλαυνον, μέλ. ἐλγ'σω (μεταγεν.) καὶ ἄττ. ἐλῶ-ἄς-ἄ, ἄορ. ἤλασα, παρακ. ἐλήλακα (ἐλλείπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζοῖς), ὑπερσ. ἐληλάκειν (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον συνθ.). Πκθ. ἐλαύνομαι, παρατ. ἠλαυνόμην, ἄορ. ἠλάθην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζ.), παρ. ἐλήλαμαι, ὑπερσ. ἐληλάμην (παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζ. μόνον σύνθ.), μέσ. ἄορ. ἠλασάμην (ἐν συνθέσει). — Ῥηματ. ἔλασμα, ἐλασμός, ἔλασις, ἐλατός, ἐλατήρ, ἐλατήριον.

33. *Ἐπομαι* (ἀκολουθῶ) ἀποθ. μέσ. (στελ. σεπ ἐπ, σεπ-σπ), παρατ. εἰπόμην, μέσ. μέλ. ἐφομαι, μέσ. ἄορ. β'. ἐσπόμην (ἐκ τοῦ ἐσεπόμην), ὑποτ. συνεπίσπωμα, εὐκτ. ἐπισποίμην, προστ. σποῦ, σύνθ. συνεπίσπου, ἀπαρέμφ. ἐπισπῆσθαι, μετοχή ἐπισπόμενος. — Ῥηματ. ἐπομένως (ἐπίρρ.).

34. *Ἐρχομαι* ἀποθ. μέσ. (στελ. ἐρχ-ἐλυθ-ἐλευθ-ἐλθ), ὑποτ. ἴω, εὐκτ. ἴοιμι, προστ. ἴθι, ἀπαρέμφ. ἰέναι, μετοχή ἰών, παρατ. ἠρχόμην καὶ συνήθως ἦι, μέλ. (ἐλεύσομαι) καὶ εἶμι καὶ ἦξω ἢ ἀφίξομαι, ἄορ. ἦλθον, παρακ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθειν. — Ῥηματ. ἔλευσις, ἐλεύθερος, προσήλυτος.

35. *Ἐσθίω* (τρώγω) (στελ. ἐδ-ἔσθι, ἐδε, ἐδο, φαγ), παρατ. ἤσθιον, μέλ. ἔδομαι, ἄορ. β'. ἐφαγόν, παρακ. ἐδήδοκα, ὑπερσ. ἐδήδωκεν. Παθ. καὶ μέσ. ἐσθίομαι, παρατ. ἠσθιόμην, ἄορ. ἠδέσθην,

παρακ. ἐδήδεσμαι, ὑπερσ. ἐδηδέσμη. — Ῥηματ. ἐδωδή, ἔδεσμα, ἔδεστός, ἔδεστέος, ἐδώδιμος, ἔδους.

36. *Εὔδω* (κοιμῶμαι) συνήθως σύνθετον· καθεύδω (στελ. εὐδ-εὔδε), παρατ. ἐκαθευδον καὶ (καθηῦδον), μέλ. καθευδήσω, ἀόρ. ἐκαθεύδησα (οὐχὶ ἄττ.). — Ῥηματ. καθευδητέον.

37. *Εὔρισκω* (στελ. εὖρ-εὔρε-εὔρισκ), παρατ. εὔρισκον καὶ ἠῦρισκον, μέλ. εὔρήσω, ἀόρ. β'. εὔρον καὶ (ἠῦρον), παρακ. εὔρηκα καὶ (ἠῦρηκα), ὑπερσ. εὔρήκειν. Παθ. καὶ μέσ. εὔρισκομαι, παρατ. εὔρισκόμην καὶ (ἠῦρισκόμην), μέλ. παθ. εὔρεθίσομαι, ἀόρ. παθ. εὔρέθην καὶ (ἠῦρέθην), παρακ. εὔρημαι καὶ (ἠῦρημαι), ὑπερσ. εὔρήμην, μέσ. μέλ. εὔρήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. εὔρόμην καὶ (ἠῦρόμην). — Ῥηματ. εὔρημα, εὔρεσις, εὔρετός, εὔρετέος, εὔρετής, εὔρετήριον.

38. *Ἔχω* καὶ (ἴσχω) (στελ. σεχ-έχ-σχ-σχε-σισεχ-ίσχ), παρατ. εἶχον καὶ (ἴσχον ἀναυξήτως), μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β'. ἔσχόν, ὑποτ. σχῶ, εὐκτ. σχοῖην, σύνθ. παράσχοιμι, προστ. σχές, ἀπαρέμφ. σχεῖν, μετοχή σχών, παρακ. ἔσχηκα, ὑπερσ. ἐσχέκειν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), Παθ. καὶ μέσ. ἔχομαι, παρατ. εἶχόμην, μέσ. μέλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι (συνήθ. σύνθ.), μέσ. ἀόρ. β'. ἐσχόμην, παρακ. ἔσχημαι, ὑπερσ. ἐσχήμεν. — Ῥηματ. ὄχος, ὄχή, ὄχεύς, ὄχος, ὄχυρός, ὄχη, ἔξις, ἐκτός, ἐκτέος, ἐκτης, σχῆμα, σχέσις, σχετέος, σχεδόν.

39. *Ἐψῶ* (βραζω, ψήω) (στελ. Γεπ-ἐπ-ἐκ-ἐψε), παρατ. ἤψον, μέλ. (ἐψήσω) καὶ ἐψήσομαι, ἀόρ. ἤψησα, παρακ. ἤψηκα (μεταγεν.). Παθ. καὶ μέσ. ἔψομαι, παρατ. ἤψόμην, ἀόρ. παθ. ἤψηθην. παρακ. ἤψημαι, ὑπερσ. (ἐλλείπει), μέσ. ἀόρ. ἤψησάμην. — Ῥηματ. ἐφθός, ὀπτός, ὀπτέος, ἐψημα, ἐψησις, ἐψητός, ἐψητέος, ἐψητής, ἐψητήν, ἐψαλέος, ὄψον.

40. *Ζάω-ῶ* καὶ βιώω-ῶ (στελ. ζα, βιο), ζάεις-ζῆς, εὐκτ. ζῶην, προστ. ζάε-ζῆ καὶ μεταγεν. ζῆθι, ἀπαρέμφ. ζῆν, παρατ. ἔζαον-ων καὶ ἐβίον ἐβίουν, μέλ. βιώσομαι καὶ σπανίως ζήσω καὶ σπανιώτατα ζήσομαι (Δημ.), ἀόρ. β'. ἐβίω, εὐκτ. βιών, παρακ. βεβίωκα, ὑπερσ. ἐβεβιώκειν (ἐλλείπει) καὶ παθ. παρακ. βεβίωται, βεβιωμένος. — Ῥηματ. ζωή, ζῶον, ζωός.

41. *Ζεύγνυμι* (ζεύγω) (στελ. ζυγ-ζευγ ζευγνύ), παρατ. ἐζεύγνυ, μέλ. ζεύξω (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἐζευξα. Μέσ. καὶ παθ. ζεύγνυμαι, παρατ. ἐζευγνύμην (ποιητ. καὶ μεταγ.), παθ. ἀόρ. β'. ἐζύγην καὶ σπαν. ἐζεύχθην, παρακ. ἐζευγμαί, ὑπερσ. ἐζεύγμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. μέλ. ζεύξομαι (ποιητ.), μέσ. ἀόρ. ἐζευξάμην (μόνον συνθ.). — Ῥηματ. ζυγός, ζεύγμα, ζευξίς, ζεύγλη.

42. Ζώννυμι μόνον συνθ. παρά τοῖς πεζ. Ἄττ. (ζώνω) (στελ. ζο-ζωννυ), παρατ. ἐζώννυν, ἀόρ. ἐζώσα. Παθ. καὶ μέσ. ζώννυμαι, παρατ. ἐζωννύμην, μέσ. ἀόρ. ἐζώσάμην, παρακ. ἐζώσμαι, ὑπερσ. ἐζώσμην καὶ πλέον οὐ· ὁ δὲ μέλ. ζώσω, παρακ. ἐζώκα, μέσ. μέλ. ζώσομαι, παθ. ἀόρ. ἐζώσθην εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.—Ῥηματ. ζώνη, ζώμα, ζώσις, ζωστήρ, ζώστης, ζωστός, ζώστειρα, ζωστήριος.

43. Θνήσκω (παθ. τοῦ ἀποκτείνω καὶ σύνθ. ἀποθνήσκω) (στελ. θαν-θνα-θνησκ), παρατ. ἀπέθνησκον, μέσ. μέλ. ἀποθανοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξω, ἀόρ. θ'. ἐθνησκον καὶ ἀείποτε σύνθ. ἀπέθανον, παρακ. συνηθέστατα ἀπλοῦς τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτεθνήκειν καὶ πλέον οὐ· ὁ δὲ μετ' ὀλίγ. μέλ. τεθνήξομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.—Ῥηματ. θάνατος, θνητός.

ΣΗΜ. Τὸ θνήσκω παρά τοῖς πεζολόγοις εὐρίσκεται πάντοτε σύνθετον μετὰ τῆς ἀπὸ πλὴν τοῦ παρακ. ὅστις πάντοτε σχεδὸν εὐρίσκεται ἀπλοῦς· εἶνε δὲ παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνω.

44. Ἴζάνω (στελ. ἰζ-ἰζαν, παρατ. ἰζανον· τοῖς δὲ λοιποῦς χρόνοις σχηματίζει ἐκ τοῦ ἰζω· ζῆτει καθίζω.

45. Ἰκνέομαι-οὔμαι ἀποθ. μέσ. πάντοτε παρά τοῖς πεζοῖς σύνθετον (ἐρχομαι, φθάνω), (στελ. ἰκ(Γικ)-ἰκνε), παρατατ. ἰκνεόμην-οὔμην, μέσ. μέλ. ἰξομαι, μέσ. ἀόρ. θ'. ἰκόμεν (καὶ ἀπλοῦς ἐνότε) προστ. ἰκοῦ (καὶ ἰκου), ἀπαρέμφ. ἰέσθαι, παρακ. ἰγμαί, ὑπερσ. ἰγμην.—Ῥηματ. ἀφιξίς, ἀφικτέον, ἰκέτης, ἰκανός, ἴχνος.

46. Ἰπταμαι· ἰδὲ πέτομαι.

47. Καθέζομαι ἀποθ. μέσ. (κάθημαι) (στελ. σεδ-ἰδ-ἰζ), παρατ. ἐκαθεζόμεν καὶ (καθεζόμεν), ἀόρ. παθ. ἐκαθέσθην (μεταγεν.), μέσ. μέλλων καθεδοῦμαι καὶ καθεσθήσομαι (Αἰσχίν.)—Ῥηματ. ἔδρα, καθέδρα, ἔδος.

48. Καθίζω (βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ) (στελ. σεδ-σισεδ-ἰζ), παρατ. ἐκάθιζον καὶ (καθίζον), μέλ. (καθίσω) καὶ ἄττ. καθιῶ, ἀόρ. ἐκάθισα καὶ (καθίσα). Μέσ. καθίζομαι καὶ σπαν. ἰζομαι, παρατ. ἐκαθίζομην μέλ. καθιζήσομαι, μέσ. ἀόρ. παρεκάθισάμην, παρακ. κεκάθισμαι, ὑπερσ. ἐκεκαθίσμην.—Ῥηματ. ἰζημα.

49. Καίω καὶ ἀρχ. ἄττ. κάω (ἀσυναίρ.) (στελ. καΓ-κα, και-καυ), παρατ. ἔκαιον καὶ ἔκαον, μέλ. καύσω, ἀόρ. ἔκαυσα, παρακ. κέκαυκα, ὑπερσ. ἐεκαυκέειν. Παθ. καίομαι καὶ κάομαι, παρατατ. ἐκαίομην καὶ ἐκάομην, μέλ. παθ. καυθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐκαύθην, παρακ. κέκαυμαι, ὑπερσ. ἐεκαυόμην.—Ῥηματ. καῦμα, καῦσις, καυστός, καυστέος, καύσων, καύτης καὶ καύστης, καυτήρ, καὶ καυστήρ, καυτήριον καὶ καυστήριον, καύστρα.

50. Καλέω-ῶ (προσκαλῶ, ὀνομάζω) (στελ. καλ-καλε-κλα), πα-

ρατ. ἐκάλεον ουν, μέλ. (καλέσω) καὶ ἄττ. καλῶ, ἄορ. ἐκάλεσα, παρακ. κέκληκα, ὑπερσ. ἐκεκλήκειν. Παθ. καὶ μέσον καλέομαι-οὔμαι, παρατ. ἐκαλεόμην οὔμην, μέλ. παθ. κληθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκλήθην, παρακ. κέκλημαι, ὑπερσυντ. ἐκεκλήμην, μέσ. μέλ. (καλέσομαι) καὶ ἄττ. καλοῦμαι, μετ' ὀλίγ. μέλ. κεκλήσομαι, μέσ. ἄορ. ἐκαλεσάμην, — Ῥηματ. κλήμα, κλήσις, κλητός, κλητῶρ, κλητήρ.

51. *Κάμνω* (κοπιᾶζω, κουράζομαι, ἀσθενῶ) (στελ. καμ-καμν-κμα), παρατ. ἔκαμνον, μέσ. μέλ. β'. καμοῦμαι, ἄορ. β'. ἔκαμον, παρακ. κέκμηκα (ἀμετάβ), ὑπερσ. ἐκεκμήκειν. — Ῥηματ. κάματος, καμητός, ἀποκαμητέον.

52. *Κεράννυμι* (ἀναμιγνύω) (στελ. κερ-κερα-κεραννυ), παρατ. ἐκεράννυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέλ. κερῶ (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), κεράσω (μεταγεν.), ἄορ. ἐκέρασα (μόνον συνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), παρακ. κεκέρακα, ὑπερσ. ἐκεκεράκειν. Παθ. καὶ μέσ. κεράννυμαι, παρατ. ἐκεραννύμην, μέλ. παθ. κρηθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, παρακ. κέκραμαι, ὑπερσ. ἐκεκράμην, μέσ. ἄορ. ἐκερασάμην (μόνον συνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). — Ῥηματ. κράμα, κρᾶσις, κραστός, ἄκρατος, κρατήρ, κραστής.

53. *Κλαίω* καὶ ἀρχ. ἄττ. κλαΐω (ἀσυναίρ.) (στελ. κλαF-κλαι-κλαυ), παρατ. ἔκλαιον καὶ ἔκλαον, μέσ. μέλ. κλαύσομαι καὶ σπαν. κλαυσοῦμαι, (καὶ παρὰ Δημοσθ. κλαιήσω καὶ κλαήσω), ἄορ. ἔκλαυσα. Μέσ. μέλ. κλαίσομαι, παρατ. ἐκλαιόμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. κεκλαύσομαι (παθ.), μέσ. ἄορ. ἐκλαυσάμην, παρακ. κέκλαυμαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. ἐκεκλαύμην. — Ῥηματ. κλαυθμός, κλαῦμα, κλαυτός καὶ κλαυστός.

54. *Κορέννυμι* (χορταίνω τινά) (στελ. κορ-κορε-κορέννυ), παρατ. ἐκορέννυν, μέλ. κορέσω, ἄορ. ἐκόρεσα, παρακ. παθητ. κεκόρεσμαι καὶ κεκόρημαι, (Ἄορ. παθ. ἐκορέσθην (μὲ μέσ. σημασιαν), μέσ. ἄορ. ἐκορετάμην (ποιητ.)). — Ῥηματ. κορεστός.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς πεζολόγοις Ἄττ. ἀπαντᾷ μόνον ὁ μέσ. παρακ. κεκόρεσμαι, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ χρόνοι εἶνε παιητικοί.

55. *Κρέμαμαι* (ἀμετάβ. κατὰ τὸ ἴσταμαι), (στελ. κρεμ-κρεμα-), παρατατ. ἐκρεμάμην, ὑποτ. (κρέμωμαι, εὐκτ. κρεμοίμην-κρέμοιο), μετοχή κρεμάμενος, μέσ. μέλ. κρεμήσομαι (ποιητ.).

56. *Κρεμάννυμι* (κρεμῶ) (στελ. κρεμ-κρεμα-κρεμαννυ), παρατ. ἐκρεμάννυν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ.), μέλ. κρεμῶ-ᾱς-ᾱ ποιητ., ἄορ. ἐκρέμασα. Παθ. κρεμάννυμαι, παρατ. ἐκρεμαννύμην, μέσ. ἄορ. ἐκρεμασάμην, παθ. ἐκρεμάσθην (μὲ παθ. καὶ μέσ. σημ.). — Ῥηματ. κρέμασμα, κρέμασις, κρεμασμός, κρεμαστός, κρεμαστήρ, κρεμάστρα, κρεμάθρα.

57. *Κυρέω-ω*, σπάνιον παρά τοῖς πεζοῖς (φιλῶ) (στελ. κυ-κυνε), παρατ. ἐκύνεον-ουν, μέλ. κύσω, ἀόρ. ἔκυσα. Παρά δὲ τοῖς πεζογράφοις εἶνε σύνθετος τὸ σύνθετον, προσκυνέω-ω, παρατ. προσεκύνεον-ουν, μέλ. προσκυνήσω, ἀόρ. προσεκύνησα. Παθ. ἐνεστ. προσκυνεῖσθαι (Εὐριπ.), προσκυνούμενος (Ξενοφ.).— Ῥηματ. προσκύνημα, προσκύνῃς, προσκυνητός, προσκυνητέος, προσκυνητής.

58. *Λαγχάνω* (μοῖ πίπτει ὁ λαχνός, ἐπιτυχαίνω) (στελ. λαχ-ληχ-λαγχαν), παρατ. ἐλάγχχανον, μέσ. μέλ. λήξομαι, ἀόρ. ἔλαχον, παρακ. εἶληχα, καὶ σπανιώτατα λέλογχα, ὑπερσ. εἰλήχειν. Παθ. λαγχάνομαι, ἀόρ. ἐλήχθην (σπανίως), παρακ. παθ. εἰληγμαί.— Ῥηματ. λάχος, λάχη, λαχνός, λαχειόν, λήξις, λάχεσις, λαχμός.

59. *Λαμβάνω* (σπάν.) (στελ. λαβ-ληβ-λαυβην), παρατ. ἐλάμβανον (μόνον συνθ. παρά τοῖς πεζ. Ἄττικ.), μέσ. μέλ. λήψομαι, ἀόρ. ἔλαβον, παρακ. εἶληφα, ὑπερσ. εἰλήφθην. Παθ. καὶ μέσ. λαμβάνομαι, παρατ. ἐλαμβάνομην, μέλ. παθ. ληρθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐλήφθην, παρακ. εἶλημμαι, ὑπερσ. εἰλήμμην (μόνον συνθ. παρά τοῖς πεζ. Ἄττικ.), μέσ. ἀόρ. ἔλαβόμην.— Ῥηματ. λάβη, λάβις, λῆμμα, λῆψις, ληπτός, ληπτέος, λήπτῃς, ληπτῆρ, ἀντιλήπτωρ.

60. *Λαθάνω* καὶ σπανιώτ. λήθω (μένω ἄγνωστος, κρύπτομαι) (στελ. λαθ-ληθ-λανθην), παρατατ. μόνον ἐλάνθηνον, μέλ. λήσω, ἀόρ. ἔλαθον, παρακ. λέληθχ, ὑπερσ. ἐλελήθειν. Μέσ. (πάντοτε σύνθετον), ἐπιλανθάνομαι (λησμονῶ), παρατ. ἐπελανθάνομην, μέσ. μέλ. ἐπιλήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἔπελαθόμην, παρακ. ἐπιλέλησμαι καὶ λέλησται (Πλάτ.), μετ' ὀλίγον μέλ. λέλησομαι.— Ῥηματ. λάθος, λῆθος, λήθη, λάθρα, λήσμων, λησμοσύνη.

61. *Μαθάνω* (στελ. μαθ-μανθαν-μαθε), παρατ. ἐμάνθανον, μέσ. μέλ. μαθήσομαι, ἀόρ. ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα. Παθ. ἐνεστ. μανθάνομαι (σπανιώτ. καὶ μόνον παρά Πλάτ.).— Ῥηματ. μάθος, (ποιητ.), μάθημα, μάθησις, μαθητός, μαθητέος, μαθητής, μαθητρὶς καὶ μαθήτρια (μεταγεν.).

62. *Μάχομαι* παθητ. μέσ. ἀλληλοπαθῆς (στελ. μαχ-μαχε), παρατ. ἐμαχόμην, μέσ. μέλ. μαχοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι, ὑπερσ. ἐμεμαχήμην.— Ῥηματ. μαχήμων, μαχητός, μαχητέος, μαχητής.

63. *Μέλλω* (ἔχω σκοπὸν, ἢ ἔχω κατὰ νοῦν, βραδύνω) (στελ. μελ-μελλ-μελλε), παρατατ. ἐμελλον καὶ ἤμελλον, μέλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα. Πιθητικ. ἐνεστ. ἀπρόσ. μελλεται, εὐκτ. μέλλοιτο (Ξενοφ.).— Ῥηματ. μέλλημα, μέλλησις, μελλητής.

64. *Μέλω* (φροντίζω), συνήθως ἀπρόσ. μέλει (στελ. μελ-μέλε),

παρατ. ἔμελε, μέλ. μελήσει, ἄορ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμελήκει. Τὸ μέσ. μόνον σύνθ. ἐπιμέλομαι-ομαι, παρατ. ἐπιμελόμην καὶ ἐπεμελούμην, μέλ. ἐπιμελήσομαι καὶ σπαν. ἐπιμεληθήσομαι, ἄορ. ἐπεμελήθην, παρακ. ἐπιμεμέλημαι.—Ῥηματ. μέλημα, μέλησις, μελέτη, μελητέον, μετάμελος, ἐπιμελητής, ἐπιμελής.

65. *Μιγνυμι* καὶ *μιγνύω* καὶ *σπαν.* *μισγῶ* (σμίγω) (στελ. *μιγνυ-μισγ*), παρατ. ἐμίγνυν καὶ ἔμισγον, μέλ. μίξω (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἄορ. ἐμίξα. Παθ. καὶ μέσ. *μιγνυμαι*, παρατ. ἐμιγνύμην, μέλ. παθ. *μιχθήσομαι* (μόνον σύνθ.), ἄορ. παθ. ἐμίχθην (καὶ μέ μέσῃν σημ.), καὶ β'. ἐμίχην (καὶ μέ μέσῃν σημ.), παρακ. μέμιγμα, ὑπερσ. ἐμεμίγμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μετ' ὄλ. μέλ. μεμιξομαι (ποιητ. καὶ Ἡρδ.), μέσ. ἄορ. ἐμιξάμην.—Ῥηματ. *μιγὰς*, *μίγμα*, *μίξις*, *μιγμός*, *μικτός*, *μικτέον*, *μίγδην* (ἐπίρρ.)

66. *Μιμνήσκω* παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ. μόνον σύνθ. (ἐνθυμιζῶ) (στελ. *μνα-μιμνα-μιμνησκ*), παρατ. ἐμίμνησκον, μέλ. μνήσω (ἐν συνθ.), ἄορ. ἔμνησα (ἐν συνθ.). Μέσ. *μιμνήσκομαι* (ἐνθυμοῦμαι), παρατ. ἐμιμνησκόμην, μέσ. μέλ. (μνήσμαι) καὶ μνησθήσομαι, ἄορ. ἐμνήσθην, παρακ. μέμνημαι, ὑποτ. μεμνώμαι-ῆ ἦται, εὐκτ. μεμνήμην-ῆο ῆτο καὶ σπανιώτ. μεμνώμην-ῶο-ῶτο, ὑπερσ. ἐμεμνήμην, μετ' ὀλίγον μέλ. μεμνήσομαι, μέσ. ἄορ. α'. ἐμνησάμην (ποιητ.)—Ῥηματ. *μνήμα*, *μνήμη*, *μνήμων*, *μνεία*, *μνήσις*, *μνηστός*, *μνηστήρ*, *μνήστωρ* (ποιητ.), *μνήστρια*, *μνήστρον*.

67. *Ὀζω* (μυρίζω, βρωμῶ) (στελ. ὀδ-ὄζ ὄζε). παρατ. ὄζον, μέλ. ὄζήσω, ἄορ. ὄζησα, παρακ. β'. ὄδωδα ("Ομηρ.), ὄδῶδεν.—Ῥηματ. ὄζη-ὄζόλης, ὄζολις-ιδος.

68. *Οἶγω* καὶ *οἶγνυμι*, ζῆτει ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι.

69. *Οἶομαι* καὶ *οἶμαι* ἀποθ. μέσ. (νομίζω) (στελ. οἰ-οίε), παρατ. ὤομην καὶ ὤμην, μέσ. μέλ. οἶσομαι, ἄορ. παθ. ὤήθην, ὑποτακτ. οἶθηῶ, κλπ.—Ῥηματ. οἶημα, οἶησις, οἶητός, οἶητής, οἶηματίας.

70. *Οἶχομαι* ἀποθ. μέσ. (ἔχω ἀναχωρήσει) (στελ. οἶχ-οἶχε), παρατ. ὤχομην, μέσ. μέλ. οἶχήσομαι, παρακ. σύνθ. παρῶχημαι, καὶ οἶχωκα (Σοφοκλ.).

71. *Ὀλισθάνω* καὶ ἐν συνθ. παρὰ Πλάτ. (Λυσ.) καὶ μεταγεν. *ὀλισθαίρω* (γλιστρῶ) (στελ. ὀλισθ-ὀλισθην-ὀλισθε), παρατ. ὤλισθανον (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέλ. ὀλισθήσω, ἄορ. β'. ὤλισθον (ποιητ.) καὶ α'. διωλίσθησα, παρακ. ὤλισθηκα, ὑπερσ. ὤλισθήκειν.—Ῥηματ. ὀλισθημα, ὀλισθησις, ὀλισθος.

72. *Ὀλλυμι* παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω (φθείρω, καταστρέφω) (στελ. ὀλ-ὀλλυ-ὀλε), παρατ. ἀπόλλυην καὶ ἀπώλλυον, μέλ. (ἀπολέσω) καὶ ἀπολώ-εις-ει, ἄορ. ἀπώλε-

57

παρ

σα, παρακ. ἀπολώλεκα, ὑπερσ. ἀπωλωλέκειν. Μέσ. και παθ. ἀπολύμμι, παρατ. ἀπολύμμη, μέσ. μέλ. ἀπολούμαι, μέσ. ἀόρ. β', ἀπολώμμη, παρακ. β'. ἀπόλωλα, ὑπερσ. ἀπωλώλειν και ἀπολώλειν. — Ῥηματ. ἐξώλης, προώλης, πανώλης, δλεθροσ, ὀλετήρ, ὀλέτειρα (ποιητ.).

73. Ὀμνυμι και ὀμνύω (ὀρκίζομαι) (στελ. ὀμ-ὀμνυ ὀμο), παρατ. ὤμνην και ὤμνουσ, μέσ. μέλ. ὀμοῦμαι-ὀμει-ὀμείται, ἀόρ. ὠμοσα, παρακ. ὀμώμοκα, ὑπερσυντ. ὠμωμῶκειν και ὀμωμῶκειν. Μέσ. και παθ. ὀμνυμαι (μόνον σύνθ.), παρατ. ὤμνυμην (μόνον σύνθ.), παθ. μέλ. ὀμοσθήσομαι, ἀόρ. παθ. ὠμῶθην και ὠμῶσθην (οὐχι ἄττικ.), παρακ. ὀμῶμοται και ὀμῶμοσται, πληθ. ὀμῶμονται, μετοχή ὀμωμοσμένος, ὑπερσ. ὀμῶμοτο και ὀμῶμοστο, μέσ. ἀόρ. ὠμοσάμην (συνήθ. σύνθ.). — Ῥηματ. ἀπῶμοτοσ.

74. Ὀνίημι, ὀνίησ, ὀνίησι, γ'. πληθ. ὀνιᾶσι, ἀπαρέμφ. ὀνιᾶναι, μετοχή θηλυκ. ὀνίασα (ὠρελῶ) (στελ. ὀνα-ὀνινα-ὠρελε), παρατ. ὠρέλεον-ουν, μέλ. ὀνήσω, ἀόρ. ὠνήσα, παρακ. ὠρέληκα, ὑπερσ. ὠρέλήκειν. Μέσ. ὀνίημαι, παρατ. ὠνιᾶμην, μέσ. μέλ. ὀνήσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ὠνήμην-ὠνήσο ὠνήτο (τὰ λοιπὰ λείπουσιν), εὐκτ. ὀνιᾶμην-ὀνιᾶσι-ὀνιᾶσι, και τὸ ἀπαρέμφ. ὄνασθαι (ἐκ τοῦ α' ὠνάμην, τοῦ ὁποίου αἱ λοιπαὶ ἐγκλίσεις λείπουσιν), ἀόρ. παθ. ὠνήθην και μέσ. ἀόρ. ὠνήσάμην (μεταγεν.), παρακ. ὠνήμαι. — Ῥηματ. ὀνιᾶσισ, ὀνιᾶτόσ, ὀνιᾶτήρ, ὀνιᾶσιμοσ.

75. Ὀράω-ᾶ (βλέπω) (στελ. ὀρ, Γιδ-ιδ), παρατ. ἐώραον-ων, μέσ. μέλ. ὄφρομαι-ὄφει-ὄφεται, ἀόρ. β'. εἶδον, ὑποτακτ. ἴδω, κλπ., παρακ. ἐώρακα και ἐώρακα και (ὄρωπα), ὑπερσ. ἐώρακειν και (ὄρωπειν). Παθ. και μέσ. ὄρωμαι-ᾶμαι, παρατ. ἐώρασάμην ᾶμην, μέλ. παθ. ὄρῆσομαι, ἀόρ. παθ. ὄρῆθην, παρακ. ἐώραμαι και ᾶμαι, ὑπερσ. ἐώραμην (ἐλλείπει) και (ᾶμην), μέσ. ἀόρ. β'. εἰδῶμην, προστ. ἰδοῦ. — Ῥηματ. ὄρωμα, ὄρωσισ, ὄρωτόσ, ὄρωτέοσ, ὄρωτήσ, ὄρωμα, ὄφεισ, ὄπτόσ, ὄπτέοσ, ὄπτῆρ, ὄπτρον, ὄπτραία, ἐπόπτησ, ὄφθαλμόσ.

76. Ὀσφραίνομαι ἀποθ. (μυρίζομαι τι) (στελ. ὄσφρ-ὄσφραιν-ὄσφρι), παρατ. ὠσφρινόμην, μέσ. μέλ. ὄσφρησομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ὠσφρόμην και παθ. (ὠσφράνθην), ὑπερσ. (ὠσφραντο.) — Ῥηματ. ὄσφρανσισ (μεταγ.), ὄσφραντόσ, ὄσφραντήσ, ὄσφραντήρ, ὄσφραντήριοσ.

77. Ὀφείλω (χρεωστῶ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ χρέουσ) (στελ. ὄφελ-ὄφειλ-ὄφειλε), παρατ. ὠφείλον, μέλ. ὄφειλῶσ, ἀόρ. α'. ὠφείλησ, και β'. ὄφειλον-εσ-ε (ἐπὶ εὐχῆσ:—ἴθε), ἀπαρέμφ. ὄφειλεν (τὰ λοιπὰ ἄχρ.) παρακ. ὠφείληκα, ὑπερσ. ὠφείληκειν. Παθ. ὄφείλεται, ὠφείλετο,

μετοχ. τὸ ὀφειλόμενον, τὰ ὀφειλόμενα (τὸ χρέος, τὰ χρέη), ἀόρ. παθ. ὀφειληθεὶς (Θουκ.).—Ῥηματ. ὀφελος, ὀφειλέτης.

78. Ὀφλισκάνω (χρεωστῶ εἰς τὸ δημόσιον, καταδικάζομαι) (στελ. ὀφλ-ὀφλισκ, ὀφλισκαν-ὀφλε), παρατ. ὠφλίσκανον, μέλ. ὀφλήσω, ἀόρ. ὠφλησα (μεταγεν.) καὶ β'. ὠφλον, παρακ. ὠφληκα. ὑπερσ. ὠφλήκειν, μετοχ. παθ. ὠφλημένη.—Ῥηματ. ὀφλημα, ὀφλησις, ὀφλητός.

79. Παίζω (στελ. παιγ-παιδ. παι), παρατ. ἔπαιζον, μέλ. παιξοῦμαι, ἀόρ. ἔπαισα καὶ μεταγεν. ἔπαιξα, παρακ. πέπαικα (μεταγεν.), παθ. πέπαισμαι.—Ῥηματ. παίγμα, παικτός, παικτέος, παίκτης, παίκτηρ, παίκτηρα, παίγνιος, παιγνιά, παιδία.

80. Πάσχω (παθ. αὐτόπαθές) (στελ. πεθ-πενθ-παθ-πασχ), παρατ. ἔπασχον, μέσ. μέλ. πείσομαι, ἀόρ. β'. ἔπαθον, παρακ. β'. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν.—Ῥηματ. πάθος, πένθος, πῆμα, πάθημα, πάθησις, πῆσις.

81. Πετάννυμι καὶ πεταννύω (ἀπλώνω, ἀνοίγω), παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον, (στελ. πετ-πτα-πετα-πετανν), παρατ. ἐπετάννυν καὶ ἐπετάννουσιν, μέλ. (πετάσω) καὶ ἄττ. πετῶ (ἔλλειπει παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἐπέτασα, παθ. παρακ. πέπτισμαι, ἀόρ. ἐπετάσθην (ποιητ. καὶ μεταγεν.).—Ῥηματ. πέτασμα, πέτασις, πέταλος.

82. Πέτομαι ἀποθ. (πετῶ) (στελ. πετ-πτ-πτε), παρατ. ἐπετόμην, μέσ. μέλ. πτήσομαι (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ.), μέσ. ἀόρ. ἐπτόμην (παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ. μόν. σύνθ.), ὑποτακτ. πτώμαι, ἀπαρέμφ. πτέσθαι, μετοχ. πτόμενος, καὶ ἐπτάμην (παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ. μόνον σύνθ.), ἀπαρέμφ. πτάσθαι, μετοχ. πτάμενος καὶ ἔπτην (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ὑποτ. πτώ, εὐκτ. πταίνην, προστ. πτήθι, ἀπαρέμφ. πτήναι, μετοχ. πτάς.—Ῥηματ. πτέρυξ, πτερόν, πτήμα, πτήσις, πτηνός.

§ 83. Πήγνυμι καὶ σπαν. πηγνύω (ἐμπήγω, πήζω) (στελ. παγ-πηγ-πήγνυ), παρατ. ἐπήγνυν (ἔλλειπει παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ.) μέλ. πήξω (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ἀόρ. ἐπηξα, παρακ. β'. πέπηγα (ἀμετάβ.), ὑπερσ. ἐπέπηγει. Παθ. πήγνυμαι, παρακ. ἐπηγνύμην, μέλ. β'. παγήτομαι, μέσ. ἀόρ. ἐπηξάμην καὶ παθ. ἐπήχθην (ποιητ.) καὶ β'. ἐπάγην.—Ῥηματ. πάγος, πηγός, πάγη, παγίς, παχύς, πήγυα, πῆξις, πηκτός, πηκτή.

84. Πίμπλημι κατὰ τὸ ἴσθημι παρὰ τοῖς πέζ. συνθή. σύνθ. (γεμιζῶ) (στελ. πλα-πίμπλα-πληθ.), παρατ. ἐπίμπλην, μέλ. πλήσω (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ.), ἀόρ. ἐπλησα (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πέζ. Ἄττ.), παρακ. πέπληκα (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πέζ.

Ἄττ.), ὑπερσ. ἐπεπλήκειν (ἐλλείπει). Παθ. καὶ μέσ. πίμπλαμαι, παρατ. ἐπιμπλάμην, ἄορ. παθ. ἐπλήσθην, παρακ. πέπλησμαι (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ὑπερσ. ἐπεπλήσμην, μέσ. ἄορ. ἐνεπλησάμην.—Ῥηματ. πλήθος, πλησμονή, πλήσμη, πληθώρα, πλήμμυρα.

85. Πίμπρημι (καίω) παρὰ τοῖς πεζ. συνήθ. σύνθ. (στελ. πρᾶ-πιμπρα-πρηθ), γ'. πληθ. ἐπιμπρᾶσι, ὑποτ. ἐμπίμπρω, προστ. ἐπιμπρη, παρατ. ἐπίμπρην, μέλ. ἐμπρήσω, ἄορ. ἐνέπρησα, παρακ. ἐμπέπρηκα (μεταγεν.). Παθ. ἐμπίπραμαι, παρατ. ἐνεπιμπραμην, μετ' ὀλίγον μέλ. ἐμπεμπρήσομαι (μεταγεν.), ἄορ. παθ. ἐνεπρήσθην, παρακ. πέπρησμαι (ποιητ. καὶ μεταγ.), ὑπερσ. ἐπεπρήσμην (ἐλλείπει).—Ῥηματ. πρῆσμα, ἐμπρισμός, πρῆσις, πρηστήρ.

86. Πίνω (στελ. πι-πιν-πη), παρατ. ἔπινον, μέσ. μέλ. πίομαι, ἄορ. β'. ἔπιον, προστ. πί'θι καὶ πίε (ποιητ. καὶ μεταγεν.), παρακ. πέπωκα, ὑπερσ. ἐπεπώκειν. Παθ. πίνομαι, παρακ. ἐπινόμην, μέλ. ποθήσομαι ἐν σύνθ.), ἄορ. παθ. ἐπόθην (ἐν σύνθ.), παρακ. πέπομαι.—Ῥηματ. πόμα, πόσις, πότος, ποτόν, ποτέος, πότης, ποτήρ, ποτήριον, ποταμός.

87. Πιπράσκω (μεταγ.) ἀντί τούτου οἱ Ἄττ. μεταχειρίζονται τὸ πωλῶ ἢ τὸ ἀποδίδωμι (=πωλῶ) (στελ. περα-πρα-πιπρα-πιπρασκ ἀποδ), παρατ. ἀπεδιδόμην καὶ ἐπώλουν, μέλ. ἀποδώσομαι καὶ πώλῃσω, ἄορ. ἀπεδόμην καὶ ἐπώλῃσα (μεταγεν.), παρακ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πιπράσκομαι καὶ πωλοῦμαι, παρατ. ἐπιπρασκόμην (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) καὶ ἐπωλούμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπράσομαι, ἄορ. παθ. ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπεπράκειν.—Ῥηματ. πράτις, πρατός, πρατέος, πρατήριος.

88. Πίπτω (στελ. πετ-πιπετ-πιπτ-πτε-πτο), παρατ. ἔπιπτον, μέσ. μέλ. πεσοῦμαι, ἄορ. β'. ἔπεσον, παρακ. πέπτωκα, ὑπερσ. ἐπεπτώκειν.—Ῥηματ. πτώμα, πτώσις, πτωτός.

89. Πλήσσω καὶ ἄττ. πλήττω, σύνθ., ἀπλοῦν δὲ παίω ἢ πατάσω ἢ τύπτω (κτυπῶ, πληγώνω) (στελ. πλαγ-πληγ-πλησ), παρατ. ἐξέπλησσον καὶ ἐξέπληττον, καὶ ἔτυπτον ἢ ἔπαιον, μέλ. παίσω καὶ πλήξω (ποιητ.) καὶ ἐκπλήξω, ἄορ. ἐπάταξα ἢ ἔπαισα καὶ ἐν σύνθ. ἐξέπληξα, παρακ. β'. πέπληγα (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), ὑπερσ. ἐπεπλήγειν. Παθ. πλήσσομαι καὶ πλήττομαι (ἐν σύνθ.), ἄττ. τύπτομαι, παρατ. ἐτυπτόμην, παθ. μέλ. β'. πληγήσομαι καὶ σύνθ. ἐκπλαγήσομαι, ἄορ. β'. ἐπλήγην καὶ σύνθ. ἐξεπλάγην, παρακ. πέπληγμαί, ὑπερ. ἐπεπλήγμην, μετ' ὀλίγ. μέλ. πεπλήξομαι.—Ῥηματ. πληγή, πλήγμα, πλήξις, πληστός, πλήκτης, πληκτήρ, πλήκτρον.

90. Πυνθάνομαι ἀποθ. μέσ. (ἔρωτῶ ἵνα μάθω, μανθάνω) (στελ.

πυθ-πυθαν-πυθ), παρατ. ἐπυθανόμην, μέσ. μέλ. πεύσομαι, μέσ. ἀόρ. β'. ἐπυθόμην, παρακ. πέπυσμαι, ὑπερσ. ἐπεπύσμην.—Ῥημ. πύσμα, πεύσις, πύστις, πυστός, πυστήρ (ποιητ.).

91. Ῥέω-ρέεις-ρέει, κλπ. (τρέχω, ἐπὶ ὑγρῶν) (στελ. ῤε-σρεῖ-ῤε-ῤε-ῤε), παρατ. ἔρρεον-ἔρρεις-ἔρρει, κλπ. μέσ. μέλ. ῤήσομαι (μὲ ἐνεργ. σημασ.), ἀόρ. β'. ἔρρῦν (μὲ ἐνεργ. σημασ.) καὶ (ἔρρευσα), παρακ. ἔρρῦκα, ὑπερσ. ἔρρυθήκειν, καὶ παθ. παρατ. ἔρρειτο (Εὐρπ.). —Ῥηματ. ῤοῦς, ῤοή, ῤάξι, ῤάξ, ῤεῦμα, ῤύμη, ῤυθμός, ῤεῦσις, ῤυτός, ῤεῖθρον, ῤύδην.

92. Ῥήγνυμι σπαν. ῤηγνύω (σχίζω) (στελ. ῤαγ-ῤηγ-ῤηγνυ-ῤωγ), παρατ. ἔρρήγνυν καὶ σπαν. ἔρρήγνυον, μέλ. ῤήξω, ἀόρ. ἔρρηξα, παρακ. ἔρριγα (ἀμεταβ.), ὑπερσ. ἔρρώγειν. Μέσ. ῤήγνυμαι, παρατ. ἔρρηγνύμην, μέσ. ἀόρ. ἔρρηξάμην, μέσ. μέλ. ῤήξομαι, παθ. μέλ. ῤαγήσομαι, ἀόρ. ἔρράγην, παθ. ὑπερσ. παρέρρηκτο.—Ῥηματ. ῤάγος, ῤαγός, ῤήγμα, ῤάγμος, ῤήξις, ῤηκτός, ῤηκτής, ῤώξ, ῤωγός, ῤωγή, ῤωγμή, ῤάκος.

ΣΗΜ. Πάντες οἱ χρόνοι τούτου εὐρίσκονται παρὰ τοῖς πεζολόγοις Ἄττ. μόνον σύνθετοι πλὴν τοῦ μέσ. ἐνεστ. ῤήγνυμαι καὶ παρατ. ἔρρηγνύμην, οἷτινες διαφοροῦνται.

93. ῤώννυμι καὶ ῤωννύω (ἐνδυναμώνω) (στελ. ῤο-ῤωννυ), παρατ. ἔρρώννυν, μέλ. ῤώσω, ἀόρ. ἔρρωσα. Παθ. ῤώννυμαι, παρατ. ἔρρωννύμην, παρακ. ἔρρωμαι, προστ. ἔρρωσο (ὑγίαινε), ὑπερσ. ἔρρώμην, παθ. μέλ. ῤωθήσομαι (μεταγεν.), ἀόρ. ἔρρώσθην.—Ῥηματ. ῤώμη, ῤώσις, ἄρρωστος, ῤωστήρ, ῤωστήριος.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. καὶ ὁ ἐνεργ. μέλ. δὲν ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πεζολόγοις Ἄττικοις, ὁ δὲ παθ. μέλ. εἶνε μεταγεν., ὁ δὲ ἐνεργ. ἀόρ. εὐρηταὶ παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζολόγοις πάντοτε σύνθετος ἐπέθρωσα, ἀνέθρωσα.

94. Σθέννυμι (σθένω) (στελ. σθε-σθεννυ). παρατ. ἐσθέννυν (ἐλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέλ. σθέσω (ποιητ. καὶ μόνον σύνθ.), ἀόρ. ἐσθεσα, παρακ. ἐσθηκα (ἀμετάβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἄττ.), ὑπερσ. ἐσθήκειν (ἀμετάβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). Μέσ. καὶ παθ. σθέννυμαι (πάντοτε σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), παρατ. ἐσθεννύμην, μέλ. παθ. σθεσθήσομαι (οὐχὶ πεζολογικοῖς), ἀόρ. παθ. ἐσθέσθην καὶ β'. ἔσθην (ἀμεταβ. καὶ σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), παρακ. ἔσθεσμαι, ὑπερσ. ἐσθέσμην, μέσ. μέλ. ἀποσθήσομαι.—Ῥηματ. σθέσις, σθεστός (μεταγεν.), σθέστης, σθεστήρ, σθεστήριον.

95. Σκεδάννυμι (σκορπιζω), παρὰ τοῖς Ἄττ. πάντοτε σύνθετον (στελ. σκεδ-σκεδα-σκεδανν), παρατ. ἐσκεδάννυν-ἐσκεδάννυον (πάντοτε σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέλ. σκεδάσω (μεταγεν.) καὶ

ἀττ. σκεδῶ-ᾱς-ᾶ, ἀόρ. ἐσκέδασθ (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόνον σύνθ.). Παθ. σκεδάννυμαι, παρατ. ἐσκεδαννύμην, μέλ. παθ. σκεδασθήσομαι (μεταγεν.), ἀόρ. παθ. ἐσκεδάσθην, παρακ. ἐσκέδασμαι, ὑπερσ. ἐσκεδάσμην, μέσ. ἀόρ. ἐσκεδασάμην (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). Ῥηματ. σκεδασμός, σκέδασις, σκεδαστός.

96—97 [Στόρνυμι] καὶ στρώννυμι συμπληροῦνται ἀμοιβαίως· παρὰ δὲ τοῖς πεζολόγοις Ἄττ. ἀπαντῶσιν οἱ ἐξῆς χρόνοι· στρώννυμι, παρατ. ἐστρώννυν (μόνον σύνθ.), ἀόρ. ἐστόρεσα. Παθ. στόρνυμαι, παρακ. ἔστρωμαι· ὁ δὲ μέλ. στορῶ, ἀόρ. ἔστρωσα, παθ. ἐστρώθην καὶ ἐστορέσθην, ὑπερσ. ἐστρώμην εἶνε ποιητικοί· ὁ δὲ μέλ. στρώσω καὶ στορέσω, παρακ. ἔστρωκα, ὑπερσ. ἐστρώκειν καὶ παθ. παρακ. ἐστόρεσμαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων· ὁ δὲ τύπος στορέννυμι εἶνε ἀνύπαρκτος.

98. Τέμνω (κόπτω) (στελ. τεμ-ταμ-τεμ-τεμν), παρατ. ἔτεμνον, μέλ. β'. τεμῶ, ἀόρ. β'. ἔτεμον καὶ ἔταμον (οὐχὶ ἀττικ.), παρακ. τέτμηκα (ἐν συνθ.), ὑπερ. ἐτετμήκειν. Παθ. καὶ μέσ. τέμνομαι, παρατ. ἐτεμνόμην, παθ. μέλ. τμηθήσομαι (ἀπλοῦς ἀπ' Ἀριστοτέλ.), μετ' ὀλίγον μέλ. τετμήσομαι (μέ παθ. σημασ. καὶ μόνον ἐν συνθ.), ἀόρ. παθ. ἐτμήθην, παρακ. τέτμημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, μέσ. μέλ. τεμοῦμαι (ἐν συνθ.), μέσ. ἀόρ. β'. ἐτεμόμην.—Ῥηματ. τόμος, τομή, τομός, τομεύς, τμήμα, τομίας, ταμίας, ταμεῖον, τέμενος.

99. Τιτραίνω ζῆτει τιτράω.

100. Τίκτω (γεννώ) (στελ. τεκ-τικτ), παρατ. ἔτικτον, μέσ. μέλ. τέξομαι καὶ τέξω (ποιητ.), ἀόρ. β'. ἔτεκον, παρακ. β'. τέτοκα, ὑπερσ. ἐτετόκειν (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. ἀόρ. β'. ἐτεκόμην (ποιητ.).—Ῥηματ. τέκος, τόκος, τέκνον, τοκεύς, τέχνη, τέξις, τοκετός, τέκτων.

101. Τίνω (τίννυμι) καὶ τίω (ποιητ.) (πληρόνω) (στελ. τι-τιν-τιννυ), παρατ. ἔτινον (ἐν συνθ.), μέλ. τί'σω, ἀόρ. ἔτισα, παρακ. τέτικα (παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ. μόν. σύνθ.), ὑπερσ. ἐτετίκειν. Παθ. καὶ μέσ. τίνομαι καὶ τίννυμαι (ποιητ.) (=ἐκδικοῦμαι), παρατ. ἐτινόμην καὶ ἐτιννύμην, ἀόρ. παθ. ἐτίσθην (μόνον σύνθ.), παρακ. τέτισμαι (μόνον σύνθ.), ὑπερσ. ἐτετίσμην (μόνον σύνθ.), μέσ. μέλ. τίσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐτίσάμην (σπάν. παρὰ τοῖς Ἄττ. πεζογράφοις).—Ῥηματ. τιμή, τίσις.

102. Τιτράω-ῶ (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) καὶ συνηθέστ. τιτραίνω (τρυπῶ) (στέλ. τρα-τιτρα-τετραίν), παρατ. ἐτίτραον-ων (ἐλλείπει παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.) καὶ ἐτέτραινον, μέλ. (τρήτω) καὶ τετρανῶ (ἄχρ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), ἀόρ. (ἔτρησα) καὶ ἐτέτρηνα (ποιητ.). Παθ. τετράομαι-ῶμαι καὶ συνηθέστ. τετραίνομαι, παρατ.

έτετραόμνη-ώμνη και έτετραινόμνη, άόρ. παθ. έτρήθην και έτε-
 τράθην, παρακ. τέτρημαι, ύπερσ. έτετρήμην, μέσ. άόρ. έτετρυνά-
 μνη.—Ρηματ. τρήμα, τρήσις, τρητός, τρανός.

103. Τιτρώσκω (πληγόνω) (στελ. τρο-τιτρο-τιτρωσκ), παρατ.
 έτίτρωσκον, μέλ. τρώσω (παρά τοίς πεζ. σύνθ.), άόρ. έτρωσα.
 Παθ. τιτρώσκομαι, παρατ. έτιτρωσκόμην, μέλ. παθ. τρωθήσομαι
 και μέσ. τρώσομαι (μέ παθ. σημασ.), άόρ. παθ. έτρώθην, παρακ.
 τέτρωμαι, ύπερσ. έτετρώμην.—Ρηματ. τρώμα, τρώμη, τραύμα,
 τρώσις, τρωτός, τραυματίας.

104. Τρέχω (στελ. τρεχ-δρεμ-δραμ-δραμει), παρατ. έτρεχον,
 μέλ. δραμοῦμαι, άόρ. β'. έδραμον, παρακ. δεδράμηκα (μόνον σύνθ.
 παρά τοίς πεζ. 'Αττ.), ύπερ. έδεδραμήκειν (μόνον σύνθ. παρά τοίς
 πεζ. 'Αττ.), παθ. παρακ. έπιδεδράμηται (άπαξ παρά Ξενοφ.—
 'Ρηματ. τροχός, τρόχος, τροχάδην, δρόμος, δρομή, δρομεύς, δρόμων.

105. Τρώω (έπί ξηρών, ροκανίζω) στελ. τραγ-τρωγ), παρατ.
 έτρωγον, μέσ. μέλ. τρώξομαι, άόρ. β'. έτραγον (έν συνθέσει), παρακ.
 παθ. τέτρωγμαι.—Ρηματ. τρώξ, τρώξις, τρωκτός, τρώκτης, τρά-
 γημα, τράγος.

106. Τυγχάνω (τυχαίνω) (στελ. τυχ-τευγ-τυχε-τυγχαν), πα-
 ρατ. έτύγχανον, μέσ. μέλ. τεύξομαι, άόρ. β'. έτυχον, παρακειμ.
 τετύχηκα, ύπερσ. έτετυχήκειν (έλλειπει παρά τοίς πεζοίς 'Αττ.).
 —Ρηματ. τύχη, τεύχος, τεύξις, τευκτός, τυχόν (έπίρρ.).

107. Τύπτω και έν συνθ. πλήττω (κτυπῶ) (στελ. τυπ-τυπτ-
 τυπτε-παταγ, παι, πλαγ, πληγ), παρατ. έτυπτον και έν συνθ.
 έπληττον, μέλ. τυπτήσω και έν συνθέσ. πλήξω, άόρ. έπάταξα ή
 έπαισα και έν συνθέσ. έπληξα, παρακ. πέπληγα, ύπερσ. έπεπλήγειν.
 Παθ. και μέσ. τύπτομαι και πλήττομαι, παρατ. έτυπτόμην και
 έπληττόμην, μέσ. μέλ. πληγήσομαι και σύνθ. πλαγήσομαι, τυπτή-
 σομαι ('Αριστοφ.), άόρ. β'. έπλήγην και έτύπην (Σοφ.) και σύνθ.
 έξεπλάγην, παρακ. πέπληγμαι, ύπερσ. έπεπλήγμην (μόνον σύνθ.
 παρά τοίς πεζ. 'Αττ.).—Ρηματ. τύπος, τυπή, τύμμα, τύψις,
 τυπτέος, τύπανον.

108. Υπισχνέωμαι-οῦμαι, άποθ. μέσ. (ύπόσχομαι) (στελ. σεχ-
 σχ-σχε-σισεχ-σισχ-ισχ-ισχνε), παρατ. ύπισχνεόμνη-οῦμνη, μέσ. μέλ.
 ύποσχήτομαι, μέσ. άόρ. β'. ύπεσχόμην, ύποτ. ύπόσχωμαι, προστ.
 ύπόσχου, άπαρέμφ. ύποσχέςθαι, παρακ. ύπέσχημαι, ύπερσ. ύπε-
 σχήμην.—Ρηματ. ύπόσχεσις.

109. Φέρω (έπί άψύχων) (στελ. φερ-οι-ενεκ-ενενεκ-ενεγκ), πα-
 ρατ. έφερον, μέλ. οἶσω, άόρ. α'. ήνεγκα, και β'. ήνεγκον (μόνον έν
 συνθ. παρά τοίς πεζ. 'Αττ.), παρακ. ένήνοχα, ύπερσ. έννηνόχειν,

(μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.). Παθ. καὶ μέσ. φέρομαι, παρατ. ἐφερόμην, μέλ. παθ. (ἐνεχθήσομαι) καὶ οἰσθήσομαι (μέ παθ. σημασ.). παρακ. ἐνήνεγμαι, ὑπερσ. ἐνηνέγμην (μόνον σύνθ. παρὰ τοῖς πεζ. Ἄττ.), μέσ. μέλ. οἶσομαι (μέ μέσ. καὶ παθ. σημασ.), ἄορ. παθ. ἠνέχθην (καὶ μετὰ μέσ. σημ.), μέσ. ἄορ. α'. ἠνεγκάμην καὶ β'. ἠνεγκόμην.—Ῥηματ. φόρος, φορά, φερνή, φορεὺς, φορεῖον, φοράς, φοράδην (ἐπίρρ.), φορμός, φορτός, φόρτος, φέρετρον, οἶμος, οἰστός, οἰστέος, ἐνεκτέος, διένεξις.

110. Φεύγω (στελ. φυγ-φευγ), παρ. ἔφευγον, μέσ. μέλ. φεύξομαι καὶ (φευξοῦμαι-εἰ-εἴται). ἄορ. β'. ἔφυγον, παρακ. β'. πέφευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν.—Ῥηματ. φυγή, φυγάς, πρόσφυξ, φευκτός, φυγίδα (ἐπίρρ.).

111. Φθάνω (προφθάνω) (στελ. φθα-φθαν), παρατ. (ἐφθανον), μέσ. μέλ. φθήσομαι καὶ σπανιώτ. φθάσω, ἄορ. ἔφθασα καὶ ἔφθην, ὑποτ. φθῶ, εὐκτ. φθαῖν (Ῥομ. καὶ Ἡροδ.), ἀπαρέμφ. φθῆναι, μετοχ. φθὰς (ποιητ.), παρακ. ἔφθακα, ὑπερσ. ἐφθάκειν (μεταγεν.).

112. Χαίρω (στελ. χαρ-χαιρ-χαιρε), παρατ. ἔχαιρον, μέλ. χαιρήσω, ἄορ. β'. ἐχάρην (μέ ἐνεργητ. σημασ.), παρακ. κεχάρηκα, ὑπερσ. ἐκεχαρήκειν καὶ κεχάρημαι (Εὐρπ.) καὶ κέχαρμαι (Εὐρπ.),—Ῥηματ. χαρά, χάσμα, χάρις, χαρτός.

113. Χάσκω καὶ μεταγεν. χαίνω (στελ. χαν-χασκ), παρατ. ἔχασκον, μέσ. μέλ. χανοῦμαι, ἄορ. β'. ἔχانون, παρακ. β'. κέχηνα, ὑπερσ. ἐκεχήκειν.—Ῥηματ. χάος, χανός, χαῦνος, ἀχανής, χασμα, χάσμη.

114. Χέω χεῖς, χεῖ, κλπ. (στελ. χυ-χευ), παρατ. ἔχεον, μέλ. χέω (ὁμοῖος τῷ ἐνεστ.), ἄορ. ἔχεα (ἀσυναίρ.), ὑποτ. χέω, εὐκτ. χέαιμι, προστ. χέον-άτω, ἀπαρέμφ. χέαι, μετοχὴ χέας, παρακ. κέχυκα. Παθ. καὶ μέσ. χέομαι, παρατ. ἐχεόμην, παθ. μέλ. χυθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐχύθην, παρακ. κέχυμαι, ὑπερσ. ἐκεχύμην, μέσ. μέλ. χέομαι (ὁμοῖος τῷ ἐνεστ.), μέσ. ἄορ. ἐχεάμην καὶ ἐχευάμην (Πλάτ. καὶ ποιη.).—Ῥηματ. χοῦς, χοή, χοεύς, χεῦμα, χύμα, χυμός, χύσις, χυτός, χυτήρ, χύτρα, χυλός, χειμών.

115. Ὠθέω-ῶ (σπρώχνω) (στελ. Ἔωθ ὠθ-ῶθε), παρατ. ἐώθειον καὶ σπαν. ὠθουν, μέλ. ὠσω (ἐν συνθέσει), ἄορ. ἔωσα. Παθ. καὶ μέσ. ὠθέομαι-οῦμαι, παρατ. ἐώθειμην-οῦμην, μέλ. παθ. ὠθήσομαι, ἄορ. ἐώσθην. παρακ. ἔωσμαι, ὑπερσ. ἐώσμην, μέσ. μέλ. ὠσομαι, μέσ. ἄορ. ἐώσάμην.—Ῥηματ. ὠσμός, ὠθησις, ὠσις, ὠστός, ὠστής.

116. Ὠνέομαι-οῦμαι, ἀποθ. μέσ. μετ' ἐνεργ. καὶ σπαν. παθ. σημασίας (ἀγοράζω) (στελ. (Ἔων)-ὦν-ὠνε-πρια), παρατ. ἐωνεόμην-οῦμην καὶ σπανίως ὠνούμην, μέσ. μέλ. ὠνήσομαι, ἄορ. ἐπριάμην, ὑπότακτ. πριάμμαι, εὐκτικ. πριάμην-πρίαίω-πρίαίτω, προστ. πρία

-άσθω, ἀπαρέμφ. πρίασθαι, μετοχ. πριάμενος, παρακ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐωνήμην (μόνον ἐνεργ.), ἀύρ. παθ. ἐωνήθην.— Ῥηματ. ὠνημα, ὠνησις, ὠνητός, ὠνητής.

B'. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν.

§. 340. Ῥήματα ἀνώμαλα κατὰ σημασίαν λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων χρόνος τις λαμβάνεται ἐπὶ σημασίας ἄλλου.

α'. Ῥημάτων τινῶν οἱ μὲν παρακ. ἔχουσι σημασίαν ἐνεστ., οἱ δὲ ὑπερσ. παρατ. τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ οἶδα, δέδοικα καὶ δέδια, ἔοικα, εἴωθα, μέμνημαι, γέγηθα, (πέποιθα), ἔστηκα καὶ ἄλλοι τινές. Καὶ τούναντίον ἐνεστῶτές τινες ἔχουσι σημασίαν παρακειμ. οἶον, ἦκω = ἔχω φθάσει ἢ ἔφθασα, οἴχομαι = ἔχω ὑπάγει ἢ ἔχω ἀναχωρήσει.

β'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ ἐνεργητικὸς α'. ἢ β'. παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔχουσιν ἀμετάβατον ἢ οὐδετέραν σημασίαν· οἶον, ἴστημι-ἔστηκα ἔστηκειν, σθέννυμι-ἔσθηκα, φύω-πέφυκα, φαίνω-πέφηνα, ἐγείρω-ἐγρήγορα, ὀ.λ.λυμι-ὀ.λωλα, ἄγνυμι-ἔαγα, ῥήγνυμι-ἔρρωγα, σήπω-σέσηπα, τήκω-τέτηκα, πήγνυμι-πέπηγα, κλπ. (ὄρα καὶ § 204, σημ.)

γ'. Πολλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα καὶ μάλιστα τὰ σημαίνοντα σωματικὴν ἢ ἠθικὴν ἐνέργειαν ἀντὶ τοῦ ἐνεργ. μέλ. ἔχουσι τὸν μέσον μετ' ἐνεργ. σημασίας· τοιαῦτα δὲ εἶνε·

ἄδω-ἄσομαι
ἀκούω-ἀκούσομαι.
ἀλαλάζω-ἀλαλάσομαι.
ἀμαρτάνω-ἀμαρτήσομαι.
ἀπαντάω-ἀπαντήσομαι.
ἀπολαύω-ἀπολαύσομαι.
βαδίζω-βαδιοῦμαι.
βαίνω-βήσομαι.
βιώω-βιώσομαι.
βλέπω-βλέψομαι.
βοάω-βοήσομαι.
γελάω-γελάσομαι.
γινώσκω-γνώσομαι.
δαρθάνω-δαρθήσομαι.
δάκνω-δήσομαι.
δέδοικα-δεῖσομαι (παθ.).
διδράσκω-ἀποδράσομαι.
εἰμι-ἔσομαι (ἀμετάβ.).
ἐμέω-ἐμοῦμαι.
ἐπαινῶ-ἐπαινέσομαι.
ἐσθίω-ἐδομαι.
ἐψώ-ἐψήσομαι-
θῆω-θεύσομαι.

θηγγάνω-θήξομαι (μεταγεν.).
θνήσκω-ἀποθανούμι (παθ.).
θρώσκω-θοροῦμαι.
κάμνω-καμοῦμαι.
κλαίω-κλαυσοῦμαι.
κωμάζω-κωμάσομαι.
λαγχάνω-λήξομαι.
λαμβάνω-λήψομαι.
νεύω-νεύσομαι.
νέω (κολυμβῶ)-νευσοῦμαι.
οἶδα-εἶσομαι.
οἰμώζω-οἰμώξομαι.
δολοῦζω-δολοῦξομαι.
ᾄνυμι-δοῦμαι.
ὄρω-ὄψομαι.
οὐρέω-οὐρήσομαι.
παίζω-παιξοῦμαι.
πάσχω-πέσομαι (παθ.).
πατέω-πατήσομαι.
πηδάω-πηδήσομαι.
πίνω-πίομαι.
πίπτω-πεσοῦμαι (ἀμετάβ.).
πλέω-πλευσοῦμαι.

πνέω-πνευσθῶμαι.
 ῥέω-ῥυήσομαι (ἀμετάβ.).
 σιγάω-σιγήσομαι.
 σιωπάω-σιωπήσομαι.
 σκώπτω-σκώψομαι.
 μανθάνω-μαθήσομαι.
 σπουδάζω-σπουδάσομαι.
 συρίττω-συρίζομαι.

τίκτω-τέξομαι.
 τρέχω-δραμοῦμαι.
 τρώγω-τρώξομαι.
 τυγχάνω-τεύξομαι.
 τωθάζω-τωθάσομαι.
 φεύγω-φεύξομαι.
 χάσκω-χανοῦμαι.
 χέζω-χεσοῦμαι.

ΣΗΜ. Τὸ ἀρπάζω, βλέπω, γηράσκω, διώκω, ἐγκωμιάζω, ἐπαινώ, ἐπιιορκῶ, κλέπτω, ποθῶ, ῥοφῶ, φθάνω, χωρῶ, ἔχουσιν ἐνίστε καὶ τὸν ἐνεργ. μέλ. οἶον, (ἀρπάξω) καὶ ἀρπάξομαι, (βλέψω) καὶ βλέψομαι, (γηράσω) καὶ γηράσομαι, κλπ.

δ'. Πολλὰ ῥήματα (συνήθως φωνηεντόληκτα, σπανίως, ἀφωνόληκτα καὶ οὐδέποτε σχεδὸν ὑγρόληκτα) ἔχουσι τὸν μέσ. μέλ. μετὰ παθ. σημασίας· εἰσὶ δὲ ταῦτα·

ἀγωνίζομαι-ἀγωνισθῶμαι.
 ἀδικέω-ἀδικήσομαι.
 ἀλίσκομαι-ἀλώσομαι.
 ἀμφισβητέω-ἀμφισβητήσομαι.
 ἀπατάω-ἀπατήσομαι.
 αὐξάνω-αὐξήσομαι.
 γεννῶ-γεννήσομαι.
 ἔω-ἐάσομαι.
 ἐνεδρεύω-ἐνεδρεύσομαι.
 ἐπιβουλεύω-ἐπιβουλεύσομαι.
 εὐλογῶ-εὐλογήσομαι.
 ἠττάομαι-ἠττήσομαι.
 καταφρονέω-καταφρονήσομαι.
 λυπέω-λυπήσομαι.
 μαστιγῶ-μαστιγώσομαι.
 μισέω-μισήσομαι.

ξενόω-ξενώσομαι.
 οἰκέω-οἰκήσομαι.
 ὁμολογέω-ὁμολογήσομαι.
 παιδαγωγῶ-παιδαγωγήσομαι.
 πωλῶ-πωλήσομαι.
 σθέννυμι-σθέσομαι.
 σταθμῶ-σταθμήσομαι.
 στρεβῶ-στρεβλώσομαι.
 στρεβλώω-στρεβλώσομαι.
 στυγῶ-στυγήσομαι.
 τελέω-τελοῦμαι (ποιητ.).
 τηρέω-τηρήσομαι.
 τιμάω-τιμήσομαι.
 τυραννέω-τυραννήσομαι.
 φιλέω-φιλήσομαι.
 ψυχορραγῶ-ψυχορραγήσομαι.

ΣΗΜ. Ἀμφοτέρους τοὺς μέλ. μέσ. καὶ παθ. μετὰ παθ. σημασίας ἔχουσι ταῦτα· αὐξάνω-αὐξήσομαι καὶ αὐξηθήσομαι, βλάπτω-βλαβήσομαι καὶ βλαφθήσομαι, φοβῶ-φοβήσομαι καὶ φοβηθήσομαι, βουλεύω-βουλεύσομαι καὶ βουλευθήσομαι, ζημιῶω-ζημιώσομαι καὶ ζημιωθήσομαι, στερέω-στερήσομαι καὶ στερηθήσομαι, ὠφελέω-ὠφελήσομαι καὶ ὠφεληθήσομαι, πληρῶω-πληρώσομαι καὶ πληρηθήσομαι, ἀφαιρῶω-ἀφαιρήσομαι καὶ ἀφαιρηθήσομαι, κλπ.

ε'. Τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσον μέλ. καὶ ἀόριστον· ὀλίγα δὲ τὸν παθ. ἀόρ. ἀντὶ τοῦ μέσου. Καὶ τὰ μὲν ἔχοντα τὸν μέσον ἀόρ. λέγονται ἀποθετικὰ μέσα, τὰ δὲ ἔχοντα τὸν παθητικὸν λέγονται ἀποθετικὰ παθητικὰ καὶ εἶνε ταῦτα·

ἀλῶμαι-ἀλήσομαι ἠλήθηην.
 ἀμιλλῶμαι-ἀμιλλήσομαι ἠμιλλήθηην
 ἀρνοῦμαι-ἀρνήσομαι-ἠρνήθηην καὶ (ἠρ-
 νησάμην).

ἄχομαι-ἀχθήσομαι-ἠχθήθηην.
 βούλομαι-βουλήσομαι-ἐβουλήθηην.
 δέομαι-δεήσομαι-ἐδεήθηην.
 δύναμαι-δυνηθήσομαι-ἐδυνήθηην.

ἐναντιοῦμαι-ἐναντιώσομαι-ἐναντιώθην. | κρέμαμαι-κρεμήσομαι-ἐκρεμάσθην.
 ἐνθυμοῦμαι-ἐνθυμήσομαι-ἐνθυμήθην. | οἶομαι-οἶήσομαι-οἶήθην.
 ἐπίσταμαι-ἐπιστήσομαι-ἐπιστήθην. | φιλοτιμοῦμαι-φιλοτιμήσομαι-ἐφιλοτιμήθην.
 εὐνομοῦμαι-εὐνομήσομαι-εὐνομήθην. | μῆθην.

ΣΗΜ. Τὸ δγαμαι, ἀμιλλῶμαι, ὀρέγομαι, αἰδοῦμαι, αὐλιζομαι, βρυχῶμαι, φιλοφρονοῦμαι ἔχουσι ἐνίοτε καὶ τὸν μέσον ἄορ. τὸ δὲ διαλέγομαι, διανοοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι, εὐλαδοῦμαι, προθυμοῦμαι ἔχουσι πάντοτε καὶ τὸν παθ. μέλ., τὸ δὲ ἴδομαι καὶ φαντάζομαι ἔχουσι πάντοτε τὸν παθ. μέλ. οἶον, ἠσθῆσομαι, ἄορ. ἦσθην, φαντασθήσομαι, ἐφαντάσθην

ς'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ παθ. ἄορ. ἔχει μέσσην σημασίαν· οἶον, κλίρω-κατεκλίθην, στρέφω-ἐστράφη, ἐγείρω-ἠγέρθη, ἐνφραίνω-ἐνφράνθη, φοβοῦμαι-ἐφοβήθη, ὀρμάω-ὠρμήθη, τρέπω-ἐτρέπη, ψεύδομαι-ἐψεύσθη, φαίρω-ἐφάρθη, κομιζω-ἐκομίσθη. Ἄλλὰ πολλοὶ τούτων διαφέρουσι τῶν μέσων κατὰ τι· οἶον, ἐψεύσθη=ἔψευσα ἑμαυτόν, ἐψευσάμην=εἶπον ψεύματα, ἐτρέπη=ἔτρεψα ἑμαυτόν, ἐτρεψάμην=ἔτρεψά τινα ἀπ' ἑμαυτοῦ εἰς φυγὴν· ἐκομίσθη=ἔταξείδευσα, ἐκομισάμην=ἐκόμισά τι ἑμαυτῷ· ἠρθη=ἦρα ἑμαυτόν=ἔσηκώθη, ἠράμην=ἦρά τι ἐπ' ἑμαυτοῦ, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τινὰ ἔχουσι καὶ τὸν μέσον καὶ παθ. ἄορ. μετὰ μέσσης διαθέσεως· τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ ὀπλιζω, ὀρκίζω, ἀνάγω, ὀρέγω, πονῶ, (γυμνάζω, ἐγείρω), κλπ.

ΣΗΜ. β'. Σημειωτέον ὅτι τὸ πάσαι δύο φωναὶ ἦσαν, ἡ ἐνεργητικὴ (μι, ω) καὶ ἡ μέση (μαι), ἥτις ἐσήμαινε καὶ τὴν παθ. διάθεσιν, ὁ δὲ παθ. μέλ. καὶ ἄορ. ἐπενοήθησαν ὕστερον καὶ ὠρίσθησαν διὰ τὴν παθ. διάθεσιν, ὁ δὲ μέσος μέλ. καὶ ἄορ. περιωρίσθησαν εἰς τὴν μέσσην διάθεσιν, ὁ δὲ ἐνεστ., παρατ., παρακ. καὶ ὑπερσ. ἔμειναν κοινοὶ καὶ τῆς ἐνεργ. καὶ παθ. διαθέσεως· ἀλλ' ἡ χρῆσις αὕτη δὲν ἐφηροῦσθη ἀκριβῶς εἰς πάντα τὰ ῥήματα, ἀλλὰ πολλῶν ὁ μέσος μέλ. ἔχει παθ. διάθεσιν, καὶ τοῦναντίον ὁ παθ. ἄορ. ἔχει μέσσην διάθεσιν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (§ 340, δ'. 5)· οὐδέποτε ὁμοῦς ὁ παθ. μέλ. ἔχει μέσσην διάθεσιν, οὐδὲ ὁ μέσος ἄορ. παθητικὴν πλὴν τοῦ β'. ἐσχύμην καὶ τινῶν ἄλλων ποιητ. συγκεκομμένων ἐδλήμην, ἐκτάμην, κλπ., οἵτινες ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ παθητικὴν.

Περὶ μορίων.

§ 341. Μόρια λέγονται τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου, ἧγουν αἱ προθέσεις, τὰ ἐπιρρήματα, οἱ σύνδεσμοι, τὰ ἐπιφωνήματα.

Α'. Περὶ προθέσεων.

§ 342. Αἱ προθέσεις εἶνε 18 καὶ διαιροῦνται εἰς ἕξ μοσοῦλ-λάβους καὶ δώδεκα διου.λ.λάβους· αἶον, ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐκ καὶ ἐξ, σὺν καὶ ξύν, πρὸς, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἐπί, περὶ, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ. Τίθενται δὲ ἢ ἐν συνθέσει ἢ ἐν συντάξει (χωριστὰ) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· αἶον, παραλαμβάρω, παραλαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, παρὰ τῷ διδασκάλῳ, παρὰ σοῦ.

§ 343. Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς προθέσεις εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς μόρια.

1. ἄνευ, ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄχρι, μέχρι, πλήν, χωρίς, ἕως, ὡς, γῆ, μά, τὰ ὅποια οὐδέποτε συντίθενται μετ' ἄλλων λέξεων ἐκτός τοῦ πλήν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος καὶ παράγει τὸ πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ.

2. Τὰ ἐκ προθέσεων παραγόμενα: ἐν-ἔνδορ-ἐνδοθεν-ἐντός, ἐς-ἔσω-ἔσωθεν, εἰς-εἴσω, ἐκ-ἔξω-ἔξωθεν-ἐκτός, πρὸς-πρόσω-πρόσωθεν-πρόσθεν, πρὸ-πόρρω-πόρρωθεν, ἀνά-ἄνω-ἄνωθεν, κατὰ-κάτω-κάτωθεν, μετὰ-μεταξύ, παρὰ-παρεξ-παρεκτός, ἀντι-ἀντικρύ, περι-περίξ, ἀμφι-ἀμφίς, ἀπό-ἄποθεν, ὑπὸ-ὑποκάτω, ὑπέρ-ὑπερθεν-ὑπεράνω-ὑπεράνωθεν· τὸ δὲ ὀπίσω ὀπισθεν παράγεται ἐκ τοῦ ὀπισ.

B'. Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 344. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε·

1) Χρονικά· νῦν, σήμερον, αὔριον, χθές, πέρυσι, τότε, πρῶτι, ὀψέ, πάλαι, ἄρτι, αἶε, πρὶν, τέως, εἶτα, ἄμα, γεωστί, κλπ.

2) Τοπικά· ἄνω, κάτω, ἔξω, χαμαί, ἐκεῖ, δεῦρο, ἐγγύς, πόρρω, ἐνταῦθα, παρταχοῦ, παρταχόθεν, παρταχῆ, αὐτόθι, κλπ.

3) Τροπικά ἢ ποιότητος σημαντικά· οἶον, εὖ, καλῶς, κυνηδόν, παρδῆμει, ἑλληριστί, ὀδάξ, ἡσυχῆ, μίγδην, κρύβδην, κρύφα, λάθρα, κλπ.

4) Ποσότητος· ἅπαξ, δις, τρίς, πολλάκις, ἅλις, κλπ.

5) Ἐπιτατικά· ἴαν, ἄγαρ, πάνν, μάλα, σφόδρα.

6) Παραθετικά· μᾶλλον, μάλιστα, ἥκιστα, κλπ.

7) Ἀθροιστικά· ἄμα, ὁμοῦ, συλλήβδην, ἀθρόως, κλπ.

8) Ἀρνητικά· οὐ, οὐχί, οὐδαμοῦ, οὐδαμῶς, κλπ.

9) Ὀμοτικά· γῆ, μά.

10) Βεβαιωτικά· ναί, πάντως, δῆ, τοί, γέ.

11) Ἐπεξηγηματικά· ἤγουν, ἦτοι, οἶον.

12) Εἰκαστικά· ἴσως, τάχα, τυχόν, δῆθεν.

13) Δυσκολίας σημαντικά· μόλις, μόγις.

14) Ἐξαιρετικά· πλήν, χωρίς, ἀνευ, ἐκτός.

15) Δυνητικόν· ἄν.

16) Ἐρωτηματικά· ἦ, ἄρα, μῶν, ποῦ, ποί, πῆ, πόθεν, πῶς, πότε, πηγά, κλπ.

17) Εὐκτικά· εἶθε, εἶ (γάρ).

§ 345. Καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι καὶ μάλιστα προστ. λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα· ταῦτα δὲ εἶνε·

1) Τὰ παρακλευσματικά· ἄγε, φέρε, ἴθι, ἀμέλει.

2) Τὰ δεικτικά· *ἰδοῦ, ἴδε, ἠρί, ἠρίδε.*

3) Τὸ συγκαταθετικόν· *εἶεν.*

4) Τὸ εὐκτικόν· *ὄφελον.*

§ 346. Ὡς τροπικά καὶ χρονικά καὶ τοπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ πλάγιαί τινες πτώσεις οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ καὶ ὀνομάζονται *γενικοφανῆ, δοτικοφανῆ, αἰτιατικοφανῆ ἐπιρρήματα.*

1) Γενικοφανῆ· ὁμοῦ, οὐδαμοῦ, αὐτοῦ, οὐ, ποῦ, πανταχοῦ, πολλαχοῦ, ἐξῆς, κλπ.

2) Δοτικοφανῆ· *ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, σπουδῆ, πεζῆ (ὁδῶ) κομιδῆ, ἦ, παρταχῆ, ἀλλαχῆ, πολλαχῆ, τριχῆ, πάντη, οἴκοι, Ἰσθμοί, Μεγαροί, Πυθοί.*

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν δοτικοφανῶν ἐπιρρημάτων ὑπογράφουσι τὸ ι ὑπὸ τὸ ο καὶ π μόνον τὰ ἔχοντα ἐν χρήσει τὸ ἐξ οὗ παράγονται οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον διὸ τὸ μὲν *ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, σπουδῆ, κομιδῆ, πεζῆ, κλπ.* ὑπογράφουσι τὴν λήγουσαν, τὸ δὲ πάντη, πανταχῆ, ἀλλαχῆ, εἰκῆ, πῆ, δὲν ὑπογράφουσι αὐτήν.

3) Αἰτιατικοφανῆ· *ἀκμήν, δίκην, δωρεάν, προῖκα, μακράν, (ὁδόν), π.λησίον, κλπ.*

§ 347. Ὡς αἰτιατικοφανές ἐπιρρημα λαμβάνεται καὶ ἡ ἐνική καὶ πληθ. αἰτ. τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων· οἶον, *ταχὺ ἔρχεται, πολὺ δύστημι, μεγάλα φρονεῖ, ἀβρὰ γε.λᾶ,* κλπ. Ἀλλὰ ἡ χοῆσις αὕτη εἶνε συνήθης παρὰ ποιηταῖς παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις λαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς συνήθως ἡ ἐνική αἰτ. τῶν συγκριτικῶν καὶ ἡ πληθυντικὴ τῶν ὑπερθετικῶν· οἶον, *σοφώτερον διελέχθη, κάλλιστα ἀπεκρίνατο, ἀριστα ἔπραξεν.*

§ 348. Καὶ πτώσεις τινές μετὰ προθέσεων ὑφ' ἐν γραφόμεναι λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα· οἶον, *παρὰ χρεῖμα παραχρημα, καθ' ἅ-καθά, δι' ὀ-διό, πρὸ ἔργου-προῦργου, ἐξ αἴφνης-ἐξαιφνης, ἐν ποδῶν-ἐμποδῶν, ἐκ ποδῶν ἐκποδῶν.*

ΣΗΜ. Τὸ ἐμποδῶν καὶ ἐκποδῶν μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην τῆς γενικῆς εἰς ὀξεῖαν.

§ 349. Καὶ τῶν ἐπιρρημάτων τὰ δεχόμενα αὐξομοίωσιν σχηματίζουσι παραθετικά ἐπιρρήματα ὁμαλῶς, ἢ ἀνωμάλως, ὡς καὶ ἐπίθετα.

θετ.

ἄνω,

κάτω,

πόρρω,

ἔξω,

σοφῶς,

συγγκρ.

ἀνωτέρω,

κατωτέρω,

πορρωτέρω,

ἔξωτέρω,

σοφώτερον,

ὑπερθ.

ἀνωτάτω.

τατωτάτω.

πορρωτάτω.

ἔξωτάτω.

σοφώτατα.

θετ.	συγκρ.	ὑπερθ.
σαφῶς,	σαφέστερον,	σαφέστατα.
χαριέντως,	χαριέστερον,	χαριέστατα.
ἄγχι,	ἄσσον,	ἄγγιστα.
μάλα,	(μαλλίων)-μᾶλλον,	μάλιστα.
ταχὺ καὶ ταχέως,	θᾶσσον, θᾶττον,	τάχιστα.
ἠδὺ καὶ ἠδέως,	ἠδιον,	ἠδιστα.
μικρόν,	μικρότερον,	μικρότατα.
—	ἥσσον, ἥττον,	ἥκιστα.
ἐγγύς,	ἐγγυτέρω,	ἐγγυτάτω.
—	ἐγγύτερον,	ἐγγύτατα.
—	ἔγγυον,	ἔγγιστα.
εὖ,	ἄμεινον,	ἄριστα.
πρωί,	πρωιαίτερον,	πρωιαίτατα.
πλησίον,	πλησιαίτερον καὶ	πλησιαίτατα καὶ
(ἀπό),	(πλησιαίστερον),	(πλησιέστατα)
προὔργου,	ἀποτέρω	ἀπωτάτω.
ὀψέ,	προὔργιαίτερον,	πούργιαίτατα.
αἰσχροῶς,	ὀψιαίτερον,	ὀψιαίτατα.
πέρα,	αἴσχιον,	αἴσχιστα.
τηλοῦ,	περαιτέρω,	—
ἐκάς,	τηλοτέρω,	τηλοτάτω.
	ἐκαστέρω,	ἐκαστάτω.

Περὶ συνδέσμων.

§ 350. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε·

- 1) Συμπλεκτικοί· τὲ καὶ (καταφατικοί), οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδὲ (ἀποφατικοί).
- 2) Ἀντιθετικοί· μὲν, δέ.
- 3) Ἐναντιωματικοί· ἀλλὰ, μέντοι, μήν, πέρ, ὅμως, αὖ, ἀτάρ, καίπερ, καίτοι, καὶ μήν, εἰ καί, ἀλλὰ μήν.
- 4) Διαζευκτικοί· ἢ (ἢτοι), εἴτε-εἴτε, ἄντε-ἄντε, ἐάντε-ἐάντε.
- 5) Ὑποθετικοί· εἰ, ἐάν, ἄν, ἢν.
- 6) Αἰτιολογικοί· γάρ, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὅτι, διότι, ὥς, ἄτε.
- 7) Τελικοί· ἴνα, ὅπως, ὥς, ὅφρα (ποιητ.).
- 8) Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί· ἄρα, οὖν, τούνην, τοιγαροῦν, γοῦν, δὴ, ὥστε.
- 9) Ἀπορηματικοί ἢ διστακτικοί· ἦ, ἄρα, μή, μῶν.
- 10) Χρονικοί· ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ἐπεὶ, ἐπειδή, ὥς, ἔστε, πρίν.
- 11) Εἰδικοί· ὅτι, ὥς.

12) Ὅμοιωματικοί ἢ παραβολικοί· ὡς, ὡσπερ, καθώς, καθά, καθάπερ.

13) Ἐλαττωτικοί· γέ, γούρ.

14) Βεβαιωτικοί· δὴ, πέρ, τοί, γέ, μήρ.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 351. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε·

1) Κλητικόν· ὦ.

2) Θαυμαστικά· ὦ, βαβαί, παπαί, φεῦ, ἔ, ἔ, αἰ, αἰ.

3) Σχετλιαστικά· ἰού, ἰαῦ, οὔαί, οἶ, οἶμοι, ἰώ, ἰάβα.λε, ἰατταταί, ἰατταταιδέ.

4) Ἐκπληκτικόν· ᾶ.

5) Θειαστικά· εἶοι, εὔαν, εὔγε.

6) Γελαστικά· ᾶᾶ, ἢ ᾶᾶ, ᾶᾶᾶ.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ

§ 352. Ἡ παραγωγή διδάσκει πῶς μία λέξις γίνεται ἐξ ἄλλης, γίνεται δὲ διττῶς, ἢ διὰ προσθήκης καταλήξεων, αἵτινες λέγονται παραγωγικαὶ καταλήξεις, ὧν ἐκάστη ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἢ διὰ συνθέσεως δύο ἢ πλειόνων λέξεων· διὸ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Γραμματικῆς διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ περὶ παραγωγῆς διὰ προσθήκης καταλήξεως καὶ εἰς τὸ περὶ παραγωγῆς διὰ συνθέσεως.

Α'. Παραγωγή διὰ προσθήκης καταλήξεως.

§ 353. Αἱ ἀπλαῖ λέξεις εἶνε πρωτότυποι ἢ παράγωγοι, καὶ πρωτότυποι μὲν λέγονται ὅσαι γίνονται ἀμέσως ἐκ τῆς ῥίζης προσθέσει ῥηματικῆς ἢ ὀνοματικῆς καταλήξεως· οἶον, ἀρχ-ω, γράφ-ω, λέγ-ω, φέρ-ω, φίλ-ος. Παράγωγοι δὲ ὅσαι γίνονται ἐξ ἄλλης προεσχηματισμένης λέξεως· οἶον, ἀρχῆ (ἀρχη) ἀρχα-ιο-ς, φίλο-ς, φίλ-ιο-ς, γράμμα-γραμματ-ικός· ὀλίγα δὲ γίνονται ἄνευ παραγωγικῆς καταλήξεως· οἶον, ὄπ-ῶψ (φωνή), λιθ-λίψ, φ.λέγ-φ.λόξ, φυ-λακ-φύ.λαξ, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Αἱ ῥίζαι εἶνε μονοσύλλαβοι ἔχουσαι φωνῆν βραχὺ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸ σύμφωνον ἀπλοῦν, δυνατὸν δὲ νὰ ἔχωσι καὶ δύο σύμφωνα ἄλλὰ τὸ ἐν τούτων πρέπει νὰ εἶνε ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεῖα χρησιμεῦσαν σ· οἶον, ἀγ, φερ, πλεκ, στα (§ 94, ὑποσ. 1).

ΣΗΜ. β'. Ἡ ῥίζα λέγεται καὶ ἔτυμον, ἢ δὲ ἀναζητήσις καὶ ἀνεύρεσις τοῦ ἐτύμου λέγεται ἐτυμολογία, τὸ δὲ μέρος τῆς Γραμματικῆς τὸ ἐξετάζον τὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων λέγεται ἐτυμολογικόν.

ΣΗΜ. γ'. Ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης δυνατὸν νὰ παραχθῶσι πολλαὶ λέξεις ἔχουσαι διαφόρους καταλήξεις καὶ διαφόρους σημασίας· οἶον, γραψ-γραφή, γράμμα, γραμμῆ, γραφεύς, γραφεῖον. Ἐκ μιᾶς δὲ παραγωγῆς λέξεως δύναται νὰ παραχθῆ ἄλλη καὶ ἐξ αὐτῆς ἄλλη καὶ ἐκ ταύτης ἄλλη

καὶ οὕτω καθεξῆς· οἶον, ἰς-ἰσχύς-ἰσχυρὸς-ἰσχυρίζομαι-ἰσχύρισις-ἰσχυρισμός.

α'. Παράγωγα ῥήματα.

§ 354. Τὰ παράγωγα ῥήματα παράγονται ἢ ἐξ ὀνόματος, ἢ ἐκ ῥήματος, ἢ ἐξ ἐπιρρήματος, ἢ ἐπιφωνήματος.

1. Ῥήματα ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα.

§ 355. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς αω, εω, οω, ενω, αζω, ιζω, αιρω, υρω, (ωσσω)ωττω, ιαω, (αω).

§ 356. Τὰ εἰς αω, σημαίνουσι συνήθως τὸ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, κόμη-κομάω, τόλμη-τολμάω. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ποιεῖν· οἶον, βοή-βοάω, τιμὴ-τιμάω, γόος-γοάω.

§ 357. Τὰ εἰς εω καὶ ενω σημαίνουσι συνήθως τὸ εἶνε ἢ ἔχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δήμαρχος-δημαρχέω, ἀσθερῆς-ἀσθερέω, βασιλεὺς-βασιλεύω, δοῦλος-δουλεύω. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ποιεῖν· οἶον, κρότος-κροτέω, ὕδωρ-ὕδρεω. Τὰ δὲ μέσα ὑδρεύομαι καὶ ξυλεύομαι σημαίνουσι προμήθειαν.

§ 358. Τὰ εἰς οω, αζω, ιζω, αιρω, υρω σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, δοῦλος-δουλεύω, δίκη-δικάζω, ἀγρός-ἀγρίζω, λευκός-λευκαίρω, ὄξυς-ὄξύρω.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς οω σημαίνουσι ἐνίοτε καὶ τὸ προσάπτω ἢ ποιῶ τι μεταχειριζόμενος ὄργανον τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, στέφανος-στεφανώω, πτερόν-πτερόω (προσάπτω τινὶ πτερὰ) τόρνος-τορνόω (ποιῶ τι διὰ τοῦ τόρνου). Τὰ δὲ εἰς αινω καὶ υνω εἶνε καὶ ἀμετάβατα· οἶον, χαλεπός-χαλεπαίνω, δυσχερῆς-δυσχεραίνω, βραδύνω, ταχύνω.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς ιζω, αζω καὶ (υζω), ὅταν παράγονται ἐξ ἐθνικῶν ὀνομάτων ἢ ἀνθρώπων ἢ ζώων, σημαίνουσι μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους ἢ τρόπου ἢ τὸ ἔργον τὸ φρόνημα ἢ εἶμαι τῆς φαιρίας τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενου· οἶον, Μῆδος-μηδίζω, Ἕλληνας-ἐλληνίζω, Λάκων-λακωνίζω, Βοιωτός-βοιωτιάζω, Φίλιππος-φιλιππιάζω, ἀλώπηξ-ἀλωπεκίζω, ψιττακός-ψιττακίζω, κόκκυξ-κοκκύζω.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς αζω καὶ ιζω, ἐὰν παράγονται ἐξ ὀνομάτων καιροῦ, σημαίνουσι τὸ διέρχομαι τὸν ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον καιρόν· οἶον, χειμάζω, ἀερίζω, θερίζω· τὰ δὲ εἰς ιζω παραγόμενα ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ἀψύγων, σημαίνουσι καὶ τὸ φαίνομαι ἢ ὁμοιάω πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, χρυσός-χρυσίζω, πράσινον-πρασίζω.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς ιζω διὰ τοῦ ι γράφονται· ἐξαιροῦνται τὸ δανείζω (δάνος-δανείζω), ἀθροίζω (ἀθρός-ἀθροίζω), χρῆζω (χρηζίζω), κλήζω (κληζίζω), καὶ τὰ μιμητά, τρύζω, γογγύζω, ἐρπύζω, ὀλοαύζω, φλύζω, κοκκύζω, γρύζω, κλπ.

§ 359. Τὰ εἰς ωσσω καὶ ωττω εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ σημαίνουσι τὸ εἶναι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον· οἶον, τυφλός-τυφλώττω (μεταγεν.—εἶμαι τυφλός), ὑπνός-ὕπνώττω, λι-

μός-λιμώττω (μεταγεν. ἔχω ὕπνον, λιμόν), ὑγρός-ὕγρωττω (κάμνω ὑγρόν).

§ 360. Τὰ εἰς *ιαω* καὶ (*αω*) σημαίνουσιν ἔφεςιν (ἐπιθυμίαν), διὸ καὶ ἐφρετικὰ λέγονται, ἢ τὸ πάσχειν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον πάθος· οἶον, μαθητής-μαθητιάω, στρατηγός-στρατηγιάω, φθεῖρ-φθειριάω, ὀφθαλμός-ὀφθαλμιάω, θάνατος-θανατάω, ψώρα-ψωράω, κλπ.

ΣΗΜ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὀνομαστικοῦ στελέχους παράγονται πολλὰ ῥήματα ἔχοντα διαφόρους καταλήξεις καὶ διάφορον σημασίαν· οἶον, δοῦλος-δουλεύω (=εἶμαι δοῦλος), δουλόω (=κάμνω τινὰ δοῦλον), χρυσός-χρυσόω (=κάμνω τι χρυσοῦν), χρυσίζω (=φρίνομαι ὡς χρυσός, πόλεμος-πολεμέω (=ἔχω κατὰ τινος πόλεμον), πολεμώ (=ἐμβάλλω τινὰ εἰς πόλεμον), πολεμίζω (=καταπολεμῶ).

2. Ῥήματα ἐκ ῥημάτων παραγόμενα.

§ 361. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα ῥήματα εἶνε ἐφρετικά, θαμιστικά, ἐναρκτικά.

α'. Τὰ ἐφρετικά παράγονται ἐκ τοῦ ἐνσίγμου μέλ. καὶ καταλήγουσιν εἰς *ειω* καὶ κλίνονται ὁμαλῶς μόνον ἐν τῷ ἐνεστ. καὶ παρατ. καὶ σημαίνουσιν ἔφεςιν (ἐπιθυμίαν) τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενου· οἶον, γελάσω-γελασεῖω (=ἐπιθυμῶ νὰ γελάσω), πολεμησώ-πολεμησεῖω, ἀπαλλάξω-ἀπαλλάξεῖω, κλπ.

β'. Τὰ θαμιστικά καταλήγουσιν εἰς *ζω* καὶ σημαίνουσι τὸ συχνὰ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, ῥίπτω-ῥιπτάζω (=ῥίπτω ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ), στενῶ-στενάζω (=στενάζω πολὺ καὶ συχνὰ) αἰτῶ-αἰτεῖζω (=ζητῶ συχνὰ), ἔρω-ἐρπύζω, κλπ. Ἄλλὰ καὶ πατήρ-πατερίζω (=φωνάζω συχνὰ πατερ, πάτερ), φεῦ-φεύζω (=φωνάζω φεῦ, φεῦ!), (ὄρα καὶ § 362).

γ'. Τὰ ἐναρκτικά καταλήγουσιν εἰς *σκω* καὶ σημαίνουσιν ἀρχὴν καταστάσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενου· οἶον, γεγείαω-γεγείασκω, ἠθάω-ἠθάσκω (=ἄρχομαι νὰ ἐκβάλλω γένειον, νὰ γείνω ἔφηος, κλπ. Ἐπειτα ἐσκοτίσθη ἡ σημασία αὕτη αὐτῶν, καὶ σημαίνουσιν ὅ,τι καὶ τὰ ἐξ οὗ παράγονται.

3. Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα.

§ 362. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς *ζω* καὶ σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, δίχα-διχάζω, χωρὶς-χωρίζω, πέλας-πελάζω, ὄψε-ὄψίζω, ἀλαλά-ἀλαλάζω, οἴμοι-οἰμώζω, αἰατ-αιάζω, κλπ.

β'. Παράγωγα ὀνόματα.

4. Οὐσιαστικά.

§ 363. Τὰ παράγωγα οὐσιαστικά παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ὀνομάτων.

α'. Ουσιαστικά παραγόμενα εκ ῥημάτων.

§ 364. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά παράγονται ἐκ ῥηματικῶν στελεχῶν καὶ μάλιστα πρωτοθέτων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων ἢ μένουσιν ἀμετάβλητα ἢ συνηθέστατα πάσχουσι τὰ πάθη τοῦ ἐνεργ. β'. ἢ τοῦ παθ. α'. παρακ. πλὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· διὸ λέγεται ὅτι τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά ἀναλογοῦσιν ἢ πρὸς τὸν β'. ἐνεργ. παρακ. ἢ πρὸς τὰ τρία ἐνικά προσώπα τοῦ παθ. παρακ. οἶον, χαίρω (χαρ)-χαρά, φεύγω (φυγ)-φυγή, λαμβάνω (λαθ)-λάβος καὶ (ληθ)-λήθη, φθείρω (φθερ)-φθορά, ἀλείφω-ἀλοιφή, γράφω-γράμμα-γραμμή, δηλώ-δήλωσις, ἀρώ-ἀροσις-ἀρότης-ἀροτήρ. Τὸ δὲ κούρα (κείρω) τρέπει ἀνωμάλως τὸ ε τοῦ στελέχους εἰς ου· τὸ δὲ σπουδῆ γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους σπυδ τοῦ σπεύδω κατ' ἐναλλαγὴν του υ εἰς ου.

ΣΗΜ. Τινὰ φυλάττουσι καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἰδίως τὸν ἀπτικόν· ἀλλ' ἐν τοῖς τισούτοις τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς ω οὐ μόνον ὅταν εἴη ο, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἴη α ἢ ε· οἶον, ὄζω, (ὄδ)-ὄδωδῆ, ἄγω (ἀγ)-ἀγωγή, (ἔδ) ἔδωδῆ. πέποιθα-πεποίθησις (μεταγεν.). Τινὰ δὲ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν α'. ἐνεργ. ἀόρ. οἶον, ἔθηκα-θήκη, ἔδοξα-δόξα.

§ 365. Τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά καταλήγουσι·

α'. Εἰς α, η, ος (ἄρσ.), ος (οὐδ.), ογ, ας, ις, υς, εια, τος, τη, τον, εδωρ, ηδωρ, ρη, ορη, υια, ω, ωρ, (ωλον, ωλη, ωρα) κλι τὰ πλείστα, ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν β'. ἐνεργ. παρακ. καὶ εἶνε ἢ οὐσιαστικά συγκεκριμένα ἢ οὐσιαστικά ἀφηρημένα· οἶον, φέρω-φορά, πλέκω-πλοκή, ἀμοιβῶ-ἀμοιβή, λέγω-λόγος, (γενῶ)-γένος (στελ. γενε), (ἔργω)-ἔργον, λάμπω-λαμπάς, κόπτω-κοπίς, ἰσχω-ἰσχύς, βασιλεύω-βασιλεία, τρυγῶ-τρυγητός, τελέω-τελετή, φῶω-φυτόν, σῆπω-σπυδῶν, λάμπω-λαμπηδῶν, φέρω-φερνή, ἡδομαι-ἡδομή, ἄγω-ἀγυιά, πειθῶ-πειθῶ, εἴκω-εἰκῶν, (εἶδω)-εἶδωλον, τέρπω-τερπωλή, πλήθω-πληθῶρα.

ΣΗΜ. α'. Μόνον τὰ εἰς α, η, ος (ἄρσ.) καὶ τὰ λήγοντα εἰς ξ τρέπουσι τὸ ε τῆς ῥίζης εἰς ο· οἶον, φέρω-φορά, τέμνω (τεμ) τομή, τέκτω (τεκ)-τοκεύς, λέγω-λόγος, φλέγω-φλόξ. Τὸ ἀμοιβῆ καὶ ἀλοιφῆ τρέπουσι τὸ εἰ εἰς οἰ (§ 276, γ').

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς ις καὶ ονη σημαίνουσι καὶ ὄργανον· οἶον, σφραγίς, γραφίς, κοπίς, ἀγχόνη, βελόνη. Πολλὰ τῶν εἰς μα καὶ μος ῥηματικῶν· οἶον, φλέγμα-φλεγμονή, κνησμὸς-κνησμονή, κάλλος-καλλονή. Τὰ εἰς ονη διὰ τοῦ ο γράφονται· πολλὰ ὅμως τῶν ἐξ ὀνομάτων παραγομένων γράφονται διὰ τοῦ ω· οἶον, ἄνεμος-ἀνεμώνη, ὄστος-ὄστωνη, κορώνη, Μεθώνη, Μηκώνη, Οἰνώνη, Θεώνη, κλπ. Τὸ δὲ φωνῆ συναίρει τὸ ῥίζικόν α μετὰ τοῦ ο τῆς συλλαβῆς ονη εἰς ω· οἶον, φα-ονή-φωνή.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς εια γίνονται ἐκ τῶν εἰς ευω ῥημάτων ἀποβολῆ τοῦ υ καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ια· οἶον, βασιλεύω-βασιλεία.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς τος καὶ τη, ἐὰν μὲν παράγωνται ἐκ φωνηεντολήκτων ῥημάτων, πύσχοσι τὰ πάθη τὰ ὅποια καὶ τὰ ἐξ ὧν παράγονται ῥήματα· οἶον, τρυγάω-τρυγήσω-τρυγητός, ἐμέω-ἐμέσω-ἐμετός, ἀρώω-ἀρόσω-ἀροτός, τελέω-τελέσω-τελετή· ἐὰν δὲ παράγωνται ἐκ συμφωνολήκτων, παρενθέτουσι μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τῆς καταλήξεως ε ἢ α· οἶον, κόπτω (κοπ)-κοπετός, νίφω-νιφετός, πηγνυμι (παγ)-παγετός, θνήσκω (θαν)-θάνατος, κάμνω (καμ)-κάματος, μέλω (μελ)-μελέτη, γίγνομαι (γεν)-γενετή.

β'. Εἰς μα, μη, μος καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ α'. πρόσωπον τοῦ παθ. παρκ. καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς μα τὸ ἀποτελεσμα τῆς ἐνεργείας, τὰ δὲ εἰς μη καὶ μος οὐσιαστικὸν ὄνομα ἀφηρημένον ἢ συγκεκριμένον· οἶον, γράμμα, ποίημα, ἐπιστήμη, γραμμή, παλμός, κορμός, δεσμός.

ΣΗΜ. α'. Ταῦτα ἀπαιτοῦσι τὴν παραλήγουσιν φύσει ἢ θέσει μακρὰν παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς· διὸ τὰ εἰς μος καὶ (μη) προσλαμβάνουσι σ' ἢ θ, ὅταν ἢ παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα· οἶον, δέω-δέδωμαι-διάδημα-δέδμη-δεσμός, ἴστημι-ἔσταμαι-στάθμη-σταθμός, πίνω (πω)-πῶμα, τὸ δὲ δέμα, θέμα, δόμα, πτόμα, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὸ θ καὶ σ προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε τὰ εἰς μος καὶ ὅταν ἢ παραλήγουσα εἶνε μακρὰ· οἶον, μυκᾶω-μυκηθμός, κλαίω-κλαυθμός, σειώ-σεισμός. Τὸ δὲ ἴσθμος ἐκ τοῦ εἶμι (ρίζ. ι) προσλαμβάνει σθ· τὸ δὲ αὐχμός ἐκ τοῦ αἴω προσλαμβάνει χ· τὸ δὲ ὀφθαλμός παρενθέτει τὴν σλλαβὴν θαλ, τὸ δὲ γνῶμη δὲν φυλάττει τὸ σ τοῦ παθ. παρκακείνου.

ΣΗΜ. β'. Τὸ θ προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὰ εἰς ος οὐδέτερα· οἶον, (στα)-στ-ῆθ-ος, (ἄγω)-ἄχ-θ-ος.

ΣΗΜ γ'. Τὰ παράγωγα οὐδέτερα τονίζονται ὅσων ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, γένος, γράμμα, δῶρον, θέατρον κλπ. πλὴν τοῦλουτρον.

γ'. Εἰς οἰς (ξίς, ψίς), σια, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ β'. ἐνικὸν πρὸς τοῦ παθ. παρκ. καὶ σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν ἢ τὴν πράξιν τοῦ ῥήματος ἀφηρημένως· οἶον, λέω-λέοις, λέγω-λέεις, τύπτω-τύψις, δοκιμάζω-δοκιμασία, θύω-θυοία. Τὸ δὲ δόναμις ἐκ τοῦ δύναιμαι εἶνε ἀνώμαλον.

ΣΗΜ. α'. Παρὰ ποιητῶν καὶ σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς εὐρίσκονται καὶ αἱ καταλήξεις τις, τυς δισωθεῖσσι ἐκ τῶν δικλέκτων· οἶον, πείθω (πιθ)-πίστις, συνθάνομαι (πυθ)-πύστις². φημι-φάτις (ποιητ.), (ἔδω)-ἐδπητύς (ποιητ.).

ΣΗΜ. β'. Τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν ὑγρολήκτων ὀνομάτων εἶνε ὀλιγάριθμα καὶ καταλήγουσιν εἰς οἰς καὶ σια καὶ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα ν (§ 45, 5)· οἶον, κρίνω-κρίσις, πλύνω-πλύσις, φαίνω (φαν)-φάσις, ξηραίνω-ξηρασία· τὸ δὲ ξήρασις, μάρασις, ὕφανσις, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ εἰς σια παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς αζω ὀδοντοφώνων· σκευάζω-σκευασία, εἰκάζω-εἰκασία, κλπ.

¹ Τὸ σ τοῦτο κατὰ τοὺς νέους γραμμ. εἶνε στελεχικόν.

² Παρὰ τοῖς πεζοῖς. Ἄπ. μόνον τὸ πῆστις καὶ πύστις εἶνε ἐν χρήσει.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς μα καὶ οἱς τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ποίημα, ποιήσις.

δ'. Εἰς *ευς, της, τηρ, τωρ*, καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. πλὴν τῶν εἰς *ευς*, τὰ ὅποια ἀναλογοῦσι πρὸς τὸν β'. ἐνεργ. παρακ. σημαίνουσι δὲ τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, γράφω-γραφεὺς, τέμνω (τεμ)-τομεὺς, ποιέω-ποιητής, καλέω-κλητήρ, (ρέω)-ρήτωρ.

ΣΗΜ. α'. Τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἀπαγγελλόμενον σημαίνουσι καὶ τινὰ λήγοντα εἰς ξ ἢ εἰς ων καὶ εἰς ας, ης καὶ ος συγῆθως σύνθετα (§ 427)· οἶον, κῆρυξ, φύλαξ, τέκτων, θεράπων, ὄρνιθοθήρας, γεωμέτρης, μυροπώλης, τροφός, ζωγράφος· ἔτι δὲ τὰ μοναδικά, διδάσκαλος, ἄγγελος, ἱατρός, μάντις.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς *ευς* παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων· οἶον, ἵππος-ἵππευς, κέραμος-κεραμεύς, γράμμα-γραμματεὺς, ἀνθραξ-ἀνθρακεύς, πορθμὸς-πορθμεύς, κουρά-κουρεὺς, ἱερὸν-ιερεὺς, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς *ευς* καὶ *τηρ* ἐπὶ ἀψύχων σημαίνουσι σκευὸς ἢ ἀγεῖτον ἢ ὄργανον· οἶον, χοεὺς, ἀμφορεὺς, τομεὺς (κοπίδι), λουτήρ, νιπιτήρ, κρατήρ, ζωστήρ. Τὰ δὲ εἰς *της* σημαίνουσι καὶ πρᾶγμα· ἐπενδύτης, κομήτης.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ μὲν εἰς *ευς* καὶ *τηρ* δξύνονται, τὰ δὲ εἰς *τωρ* παροξύνονται· οἶον, βασιλεὺς, κλητήρ, ῥήτωρ· τῶν δὲ εἰς *της* τὰ μὲν δισύλλαβα παροξύνονται· οἶον, δότης, δείκτης πλὴν τοῦ κριτής καὶ ληστής (ἐκ τοῦ ληίστης) τὰ δὲ πολυσύλλαβα παροξύνονται μὲν, εἴαν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν· οἶον, δραπετής, ἐργάτης πλὴν τοῦ εὐρετής· δξύνονται δέ, εἴαν ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, ποιητής, δικαστής πλὴν τοῦ πλανήτης, κομήτης, κυβερνήτης, σφενδονήτης, διώκτης, ἀγύρτης, καὶ τινῶν ἄλλων.

ε'. Πολλὰ τῶν εἰς *ευς, της, τηρ* καὶ *ωρ* σχηματίζουσι καὶ θηλυκά, τὰ μὲν εἰς *ευς* (ὀνομαστικά) εἰς *εἰα*¹, *ις* καὶ *ισσα* (μεταγεν.)· οἶον, βασιλεὺς-βασιλεῖα, βασιλῆς καὶ βασίλισσα (μεταγεν.)², ἱερεὺς-ἱερεῖα· τὰ δὲ εἰς *της*, εἰς *τις* μὲν τὰ παροξύτονα, εἰς *τρεις* δὲ καὶ *τρια* τὰ ὀξύτονα· οἶον, ὁ προφήτης-ἡ προφήτις, ὁ ἀλητής ἢ ἀλητρίς, ὁ ποιητής ἢ ποιήτρια· τὰ δὲ εἰς *τηρ* εἰς *τειρα*· οἶον, σωτήρ-σώτειρα, δοτήρ-δότειρα· τὰ δὲ εἰς *ωρ* εἰς *αινα*· οἶον, ὁ τέκτων-ἡ τέκταινα, θεράπων-θεράπαινα. Τὰ δὲ εἰς *τωρ* εἶνε μονοκατάληκτα· ὁ, ἡ θαλασσοκράτωρ, ὁ, ἡ αὐτοκράτωρ· μόνον παρὰ ποιηταῖς σχηματίζουσι ἐνίοτε καὶ θηλυκά εἰς *τειρα*· οἶον, αὐτοκράτωρ-αὐτοκράτειρα, παιδοκράτωρ-παιδοκράτειρα (ιδεὲ καὶ § 392).

ς'. Εἰς *τήριον* καὶ *τρα* ἢ *στρα* καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ. πρὸς. τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουσι ἰτόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται τὸ

1 Ἡ κατάληξις *εἰα* γίνεται κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῆς *εα*· οἶον, βασιλεῖα-βασίλεια.

2 Ἀλλὰ καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (Οἰκ. 15).

ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον ἢ ὄργανον· οἶον, δικαστήριον, ἐργαστήριον, ποτήριον, κλαδευτήριον, θυμιατήριον, καλύπτρα, διόπτρα, ρήτρα, ὄρχήστρα, παλαίστρα, ξύστρα, ἀκέστρα. Τὰ εἰς τήριον σημαίνουνσι καὶ πρᾶγμα· οἶον, μυστήριον, ἀκροατήριον· τὰ δὲ πληθυντικὰ τούτων σημαίνουνσι καὶ ἐορτὴν τελομένην πρὸς τιμὴν ἢ χάριν πρᾶξέως τινος· οἶον, ρικητήρια, πλυτήρια, καθαρτήρια, ἀρακαλυπτήρια· τὰ δὲ εἰς τρα σημαίνουνσι καὶ ἄγγειον ἢ σκεῦος· οἶον, χύτρα, φαρέτρα.

ζ'. Εἰς τρον καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουνσι τόπον, ὄργανον ἢ μέσον ἢ ἀμοιβὴν (συνήθως ἐν πληθ. ἀριθ.) οἶον, λουτρόν, θέατρον, ἄροτρον, πλῆκτρον, διδάκτρα, μαίωτρα, λβτρα, σώστρα, μήνυτρα.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς τρα καὶ τρον τρέπουσι τὸ τ εἰς θ' οἶον, κολυμβήθρα, κρεμάθρα, ἀναβάθρα, βάθρον, ρεῖθρον, κλειθρον, ἄρθρον. Τινὰ τρέπουσι τὸ ρ εἰς λ' οἶον, γένεθλον, θέμεθλον· τὰ δὲ εἰς τρα τρέπουσι καὶ τὸ α εἰς η' οἶον, γενέθλην, ἐχέτλην.

η'. Εἰς τηρία θηλυκὰ καὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθ. παρακ. καὶ σημαίνουνσιν ὄργανον· οἶον, βακτηρία, ἰκετηρία, ἀρτηρία.

ΣΗΜ. α'. Ὅργανον σημαίνουνσι καὶ τὰ εἰς ανη· οἶον, δρέπω-δρεπάνη, σκάπτω-σκαπάνη, τρυπῶ (τρυπάνη), κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων εἶνε καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ανον· οἶον, δρέπανον, τρύπανον.

ΣΗΜ. β'. Τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ φωνῆν τῶν βηματικῶν οὐσιαστικῶν τῶν ἀναλογούντων πρὸς τὸ β'. καὶ γ'. ἐνικὸν πρὸς τοῦ παθ. παρακ. πάσχει ὅ,τι καὶ ἐν τῷ παθ. ἀορ. α'. οἶον, ποιέω, ἐποιεῖσθαι-ποιήσας-ποιητής-ποιητήριον· εὐρίσκω, εὐρέθην εὐρεδισ-εὐρετής-εὐρετήριον· ἀρώω, ἠρόθην-ἠροδισ-ἠρότης-ἠροτή· λύω, ἐλυθην-λύσις· γινώσκω, ἐγνώσθην-γνώσις-γνώστης-γνώστήριον, κλπ.

β'. Οὐσιαστικὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων.

§ 366. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ σημαίνουνσι τὴν ποιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀφηρημένως καὶ καταλήγουσιν εἰς α, η, ια, (εια, οια), της-τηςτος, συρη, ος (οὐδ.), ας, υς.

§ 367. Τὰ εἰς α καὶ η γίνονται ἐκ τῶν εἰς α καὶ η θηλυκῶν ἐπιθέτων κατ' ἀναβίβασμόν τοῦ τόνου· οἶον, ἐχθρὸς-ἐχθρά-ἐχθρα, λεπρὸς-λεπρά-λέπρα, θερμὸς-θερμῆ-θέρμη, κακὸς-κακῆ-κάκη.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ια παροξύτονα θηλυκὰ ἐπίθετα συμπίπτουσι μὲ τὰ οὐσιαστικά τῶν· οἶον, ἀξία, αἰτία, φιλία.

§ 368. Ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατ' ἀναβίβασμόν τοῦ τόνου γίνονται καὶ οὐσιαστικὰ προσηγορικά ἢ κύρια ὀνόματα· οἶον, ποτὸς-πότιος, ἀρτὸς-ἄρτος, ἀροτὸς-ἄροτος, ἐμετὸς-ἔμετος, κυφὸς-κῦφος, φαιδρὸς-Φαῖδρος, λαμπρὸς-Λάμπρος, Ἀθηναῖος-Ἀθηναῖος, δημοσθένης-Δημοσθένης, διογένης-Διογένης. Ἐτι δὲ κύρια ὀνόματα

γίνονται καὶ ἐκ μετοχῶν· οἶον, *τυχῶν-Τύχων, Πείσων, Ἀβσων, Πείθων*, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Εἰς ὧν κύρια ὀνόματα παράγονται καὶ ἐξ ἐπιθέτων ἢ οὐσιαστικῶν οἶον, *ιερός-Ἱέρων, ἀγαθός-Ἀγάθων, πλατύς-Πλάτων, κέρδος-Κέρδων, κάλλος (Κάλλων)*, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ θηλυκὰ ἐπιθέτα μετέπεσον εἰς οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, *χῆρα, ἑταῖρα, ἡμέρα, πρωία, εὐδία, εὐθεΐα*, κλπ.

§ 369. Τὰ εἰς *ια* παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἀποβολῇ τοῦ *ος* καὶ σπανιώτερον ἐκ τῶν τριτοκλίτων καὶ παροξύνονται· οἶον, *σοφός-σοφία, κακός-κακία, εὐδαιμών-εὐδαιμονία, βλάξ-βλακία, εὐφύης-εὐφύα, εὐτυχής-εὐτυχία*, κλπ.

§ 370. Εἰς *ια* ἀφηρημένα παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *τος* συνθέτων ῥηματικῶν ἐπιθέτων (§ 423), ἀλλὰ τὸ *τ* τούτων πρὸ τοῦ *ε* τρέπεται εἰς *σ* (§ 52)· οἶον *ἄκρατος-ἀκρασία, ἐπιμικτός-ἐπιμιξία, ἄθρυπτος-ἀθρυψία*. Φυλάττουσι δὲ αὐτὸ ἄτρεπτον τὰ εἰς *στος* καὶ τὸ *ἀναίσχυρος* καὶ τινὰ ἄλλα· οἶον, *ἄγευστος-ἀγευστία, ἀναίσχυρος-ἀναισχυντία, ἄσωτος-ἄσωτία, ἀχρημάτος-ἀχρηματία*, κλπ. *Ἐτι δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς *της* πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν· οἶον, *ἰκέτης-ἰκεσία, εὐεργέτης-εὐεργεσία, συκοφάντης-συκοφαντία*.

§ 370*. Τὰ εἰς (*ε*)*ια* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλίτων ἐπιθέτων κατὰ συναίρεσιν τῆς καταλήξεως *ια* μετὰ τοῦ *ε* τοῦ στελέχους καὶ προπαροξύνονται· οἶον, *ἀληθής-(ἀληθῆσια ἀληθεία) ἀλήθεια, εὐγενής-εὐγένεια*, κλπ. Σύν τούτοις δὲ καὶ τὸ *βοηθός-βοήθεια*.

ΣΗΜ. Εἰς *ια* καὶ οἷα ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐξ ἀχρήστων ἐπιθέτων· οἶον, (*μάνος*)-*μανία*, (*πένος*)-*πενία*, (*εὐδοκος*)-*εὐδοκία*, (*ἄγνους*)-*ἄγνοια*, κλπ.

§ 371. Τὰ εἰς *της-τητος* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων ἢ ἐκ τῶν εἰς *υς* τριτοκλίτων ἐπιθέτων ἀποβολῇ τοῦ *ς* καὶ παροξύνονται· οἶον, *ἴσος-ἰσότης, παιδός-παιότης, ὄξυνός-ὄξυντης*. Τινὰ δὲ τούτων ἀττικῶς ὀξύνονται· οἶον, *δήμιος-δημιότης-τητος, ταχύνος-ταχυότης-τητος*, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Οἱ μεταγενέστεροι παράγουσιν εἰς *της* οὐσιαστικὰ ἀφηρημένα καὶ ἐκ συγκριτικῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν καὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων· οἶον, *μειζονότης, ὀντότης, θεότης, ἀνθρωπότης, πατρότης, κυαθότης, τραπεζότης, ἐγγύτης*· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποσός-ποσότης.

ΣΗΜ. β'. Τὰ εἰς *οτης* ἀφηρημένα θηλυκὰ διὰ τοῦ *ο* πάντοτε γράφονται· οἶον, *ἰσότης, θεότης*, κλπ.

§ 372. Τὰ εἰς *σνη* παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ος* δευτεροκλίτων, *ωρ-ωκος* τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ παροξύνονται, τὸ δὲ ληκτικὸν πρὸ τῆς *σνη ο* τοῦ στελέχους, εἰάν μὲν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεία, ἐκτείνεται εἰς *ω*· εἰάν δὲ φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει ἀμετά-

βλητος· οἶον, *ἱερὸ-ς-ἱερωσῶνρη*, *ἄγιο-ς-ἀγιοσῶνρη*, *μνήμων-μνήμο-ρο-ς-μνημοσῶνρη*, *δίκαιος-δικαιοσῶνρη*, *ἄφρων-ἀφροσῶνρη*.

§ 373. Τὰ εἰς ος εἶνε οὐδέτερα καὶ παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων ἀποβολῇ τοῦ υς καὶ προσθέσει τῆς καταλήξεως ες, τῆς ὁποίας τὸ ε ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ., αἰτιατ. καὶ κλητ. τρέπεται εἰς ο (§ 142)· οἶον, (*ταχὺν-ταχεος*)-τάχος, (*βαθὺς-βαθεος*)-βάθος· (*μηκ-μηκεος*)-μῆκος· (*πλατὺς-πλατεος*)-πλάτος· *ψευδῆς-ψευδος*, *καλὸς-κάλλος*¹, κλπ.

§ 374. Τὰ εἰς ας καὶ υς παράγονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων καὶ σημαίνουσιν ἀριθμητικὴν τινα ποσότητα· οἶον, *δύο-δυάς*, *τρεῖς-τριτὺς* (§ 186, 6').

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων παράγονται οὐ μόνον ἀφρημένα οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ συγχευμένα· οἶον, *δαδὺς-δάσος*, *γλυκὺς-γλυεῦκος*, *ἐρυθρὸς-ἐρευθος*· ἐν δὲ τοῖς δυσὶ τελευταίοις ἐκτείνεται καὶ τὸ υ εἰς ευ, ὡς ἐν τῷ *φυγ-φεύγω* (§ 95).

γ'. Οὐδιαστικά παραγόμενα ἐξ οὐδιαστικῶν.

§ 375. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶνε τὰ ὑπόκοριστικά, τοπικά, τεμερικά, περιεκτικά, μεγεθυντικά, πατρωνυμικά, ἐθρικά, γονεωνυμικά καὶ προσωπικά.

α'. Ὑποκοριστικά.

§ 376. Τὰ ὑποκοριστικά σημαίνουσι μείωσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου προσώπου ἢ πράγματος πρὸς θωπεῖαν ἢ σκῶψιν καὶ περιφρόνησιν καὶ εἶνε ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα.

1. Τὰ ἀρσενικά καταλήγουσιν εἰς *ισκος* (*ἰλος-υλος*)· οἶον, *ἄνθρωπος-ἀνθρωπίσκος*, *ναυτης-ναυτίλος*, *ἔρωος-ἐρωτῆλος*.

2. Τὰ θηλυκά καταλήγουσιν εἰς *ις*, *ισκη*, *ιχνη*, *υλλίς*· οἶον, *θεράπαινα-θεραπαιρίς*, *παῖς-παιδὸς-παιδίσκη*, *πόλις-πολίχνη*, *ἄκαρθα-ἀκαρθυλλίς*.

3. Τὰ οὐδέτερα καταλήγουσιν εἰς *ιον*, *ιδιον*, *αριον*, (*ασιον*), *ιχριον*, *υδριον*, *υλλιον*, *υφριον*· οἶον, *παῖς-παιδὸς-παιδίον*, *νήσος-νησίδιον*, *ἵππος-ἵππάριον*, *κόρη-κοράσιον*, *πόλις-πολίχριον*, *νήσος-νησίδιον*, *εἶδος-εἰδύλλιον*, *ζῶον-ζώφριον*.

ΣΗΜ. α'. Συνήθης ὑποκοριστικὴ κατάληξις εἶνε ἡ *ιον* καὶ *ιδιον*, σπανιότερα δὲ ἡ *αριον*, ἔτι δὲ σπανιώτεραι εἶνε αἱ ἄλλαι· ἡ δὲ *ασιον* εἶνε μοναδική. Τὴν κατάληξιν *ιον* μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ καὶ εἰς κύρια ὀνόματα γυναικῶν ἑταιρῶν ἢ δούλων· οἶον, ἡ *Γναθαίνιον*, ἡ *Γλυκέριον*, ἡ *Δόρκιον*, ἀντὶ ἡ *Γνάθαίνα*, ἡ *Γλυκέρα*, ἡ *Δόρκη*.

1 Ὁ διπλασιασμός τοῦ λ προῆλθεν ἐξ ἀφρομοιώσεως τοῦ j, ὅπερ τὸ πάλαι ἦτο ληκτικὸν τῆς βίβης τοῦ *καλὸς* (*καλῆος*)-*κάλλος*· ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ παραθετικά· οἶον, *καλὸς-καλλίων-καλλιστος* καὶ εἰς τὰ σύνθετα *καλλίτεχνος*, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Πολλὰ τῶν εἰς ἰον ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν· οἶον, βιβλίον, θηρίον, ὄριον, σιτίον, ἱμάτιον, κλπ. ἀντὶ βίβλος, θήρ, ὄρος, κλπ.

§ 377. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ἰδιον συναίρειται μετὰ τοῦ *ε*, *ο*, *ι*, *υ*, *α*, *η*, *ω*, εἰς *ει*, *οι*, *ι*, *υ*, *α*, *η*, *ω*· οἶον, λέξις (λεξε)· λεξείδιον, ἄγγος (ἀγγες-ἀγγε)· ἀγγείδιον καὶ ἀποβολῇ καὶ τοῦ *ε*· ξίφος· ξιφείδιον, Σωκράτης-Σωκρατίδιον, βοῦς (βο)· βοείδιον, ἱμάτιον-(ἱμα)· τῦ· διον, ἱματι· διον, ἰχθὺς (ἰχθυ)· ἰχθυ· διον, γρατε (γρα)· γράδιον, κρέας (κρεα)· κρεάδιον, γῆ γῆδιον, κάλως (καλω)· καλφάδιον¹.

ΣΗΜ. Τῶν οὐδετέρων ὑποκοριστικῶν τὰ μὲν ἔχοντα τὴν προπαρὰλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν παροξύνονται· οἶον, θηρίον, παιδίον, βιβλίον. πλὴν τοῦ κώμιον· τὸ δὲ ὄρκιον, ὄσπριον, ποίνιον, φρούριον κυρίως δὲν εἶνε ὑποκοριστικά, διότι ἔχασαν τὴν ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν· τὰ δὲ ἔχοντα αὐτὴν βραχέϊαν προπαροξύνονται· οἶον, νησίδιον, ἱππάριον, κτένιον, θρόνιον, πτύχιον (οὐχὶ πτυχίον), πλὴν τοῦ πεδίον (πεδιάς).

β'. Τοπικά.

§ 378. Τὰ τοπικὰ καταλήγουσιν εἰς ἰον προπαροξύτονα καὶ εἰς ἰον· περισπώμενα καὶ σημαίνουσι τόπον, ἐν ᾧ ἐνεργεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους, δηλούμενον ἢ ἀμοιβῆν (ἐν πληθ. ἀριθ.)· οἶον, γυμνάσιον, κρεοπώλιον, σχολεῖον, κουρείον, διδασκά· λια, τροφεία.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς ἰον παροξυτονούμενα σημαίνουσιν ὀνομασίαν πόλεως, ὄρους, ἀκρωτηρίου κλπ.· οἶον, Γύθειον, Βούθειον, Λαύρειον καὶ (Λαύριον), Σέρρειον καὶ (Σέρριον), Κράνειον, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς ἰον ἔχουσι καὶ ἄλλας διαφόρους σημασίας· οἶον, λόγιον (χρησμός), φθόριον (φθοροποιὸν ἱατρικόν), συμπόσιον, ναυάγιον, λιποτάξιον, κακηγόριον (δίκη ἢ ἀγωγή κατὰ λιποτάκτου, κακολόγου), κλπ.

γ'. Τεμερικά.

§ 379. Τὰ τεμερικὰ σημαίνουσι τόπον ἢ ναὸν ἢ μνημεῖον ἀφιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα καὶ καταλήγουσι καὶ ταῦτα εἰς ἰον καὶ ἰον· οἶον, Διόνυσος-Διονύσιον, Ἀπόλλων-Ἀπολλώνιον, Ἡραῖος-Ἡραῖσιον, Μοῦσα-Μουσεῖον.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ἰον συναίρειται μετὰ τοῦ στελεχικοῦ *α*, *ε*, *ω* εἰς *αι*, *ει*, *ω*, ὁ δὲ χαρακτήρ *τ* καὶ (*δ*) τρέπεται πρὸ τοῦ *ι* τούτου εἰς *σ* (§ 52)· οἶον, Ἡρα-Ἡραῖον καὶ Ἡραῖον, Θεσσεύς-Θησεῖον, Ἡρακλῆς-Ἡράκλειον, ἦρωες ἠρώων, Ἀφροδίτη-Ἀφροδίσιον, Ἄρτεμις-Ἄρτεμιδος-Ἄρτεμίσιον².

ΣΗΜ. β'. Τὰ πληθυντικὰ τούτων σημαίνουσι καὶ ἐρῆτην τελουμένην πρὸς τιμὴν τοῦ ἐξ οὗ παράγονται θεοῦ ἢ ἥρωος· οἶον, Διονύσια, Κρόνια, Ἡράκλεια, Θεσεῖα, κλπ.

¹ Ἡ μεθ' ὑπογεγραμμένου *ι* γραφῆ τῶν τοιούτων μαρτυρεῖται ἐκ τε τῶν ἀτικῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν γρῆμματικῶν.

² Τὸ δ τοῦ Ἄρτεμιδος τρέπεται πρῶτον εἰς *τ* καὶ ἔπειτα εἰς *σ* οἶον, Ἄρτεμιτος-Ἄρτεμίτιον-Ἄρτεμίσιον.

δ'. Περιεκτικά.

§ 380. Τὰ περιεκτικὰ σημαίνουνσι τόπον περιέχοντα πολλά πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ καταλήγουσιν εἰς *ων* (*ωριά*) καὶ *ιά*· οἶον, *ἀνήρ-ἀνδρός-ἀνδρών*, *γυνή-γυναικός-γυναικών*, *περιστέρα-περιστερών*, *δάφνη-δαφνών*, *ἐλαία-ἐλαιών*, *ρόδος-ροδοιά*, *σφήξ-σφηκιά*, *μύρμηξ-μυρμηκιά*. Τὸ δὲ *ἀνδρῶν* καὶ *γυναικῶν* λέγονται ἐνίοτε καὶ ἡ *ἀνδρωτίτις*, ἡ *γυναιχωτίτις*.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε μεταξὺ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὡν παρεμβάλλεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, *περιστερών*.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κατάληξις *ια* σημαίνει καὶ πλησμονήν· οἶον, *ἀνθρακιά*, *σποδιά*, *στρατιά*, *πατριά*. Παραπλήσια δὲ τούτοις εἶνε τό, *ἐσχατιά*, *παιδιά*, *λαλιά*, καὶ τὰ παροξύτονα, *κοπιρία*, *οἰκία*, *λυχνία*, *ἀντλία*.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ κατάληξις *ων* μετέπεσε καὶ εἰς κυριωνυμίαν· οἶον, *Μαραθῶν*, *Κρομμυῶν*, *Σικυῶν*, κλπ.

ε'. Μεγεθυντικά.

§ 381. Τὰ μεγαθυντικά σημαίνουνσι σκωπτικῶς τὸν ἔχοντα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους σημαϊνόμενον καὶ καταλήγουσιν εἰς *ων* καὶ *ίας*· οἶον, *γαστήρ-γάστρων*, *κεφαλή-κεφάλων*, *χείλος-χείλων*, *κωφός-κωφίας*, *μέτωπον-μετωπίας*, *οἴημα-οἴηματίας*. Τὸ δὲ *π.λοβταῖ* καὶ *χάσκαξ* εἶνε μεταγενέστερα.

ΣΗΜ. α'. Πολλάκις μεταξὺ τοῦ στελέχους καὶ τῆς καταλήξεως ὡν παρεντίθεται ε μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ· οἶον, *ἀπάτη-ἀπατεῶν*, *λύμη-λυμεῶν*.

ΣΗΜ. β'. Μεγεθυντικὴν ἔνοιαν ἔχουσι καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, *Γνάθων*, *Τρύφων*, κλπ., καὶ τινα τούτων σχηματίζουσι καὶ θηλυκὸν εἰς *αινα*· οἶον, *Γνάθαινα*, *Τρύφαινα*.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς ὡν μεγαθυντικά καὶ περιεκτικά καὶ πάντα τὰ περιεκτικὴν ἢ μεγαθυντικὴν ἔνοιαν ἔχοντα φυλάττουσι τὸ *ω* εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, *χείλων-ωνος*, *ἐλαιῶν-ῶνος*, *Πλάτων-ωνος*, *Τρύφων-ωνος*. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων εἰς ὡν ὑγρολήκτων ὀνομάτων τὰ μὲν δεῦξτονα ἀρσενικὰ καὶ παροξύτονα θηλυκὰ φυλάττουσι τὸ *ω* εἰς πάσας τὰς πτώσεις· οἶον, *κλών-ωνός*, *ἀγών-ῶνος*, *ἄλων-ωνος*, *πλὴν τοῦ ἡγεμῶν-ῶνος*, *κανών-ῶνος*, *κνιδεμῶν-ῶνος*, *ἀλεκτριῶν-ῶνος*, *Παφλαγῶν-ῶνος*, *Στρυμῶν-ῶνος*. Τὰ δὲ παροξύτονα ἀρσενικὰ καὶ δεῦξτονα θηλυκὰ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς ο' οἶον, *γεῖτων-ονος*, *δαίμων-ονος*, *Ἀγαμέμνων-ονος*, *χθών-ονός*, *ἀπδῶν-ῶνος*. Ἐξαιροῦνται τὸ κώδων-ωνος, *ῥάθων-ωνος*, *κῶθων-ωνος*, *κλύδων-ωνος*, *σίφων-ωνος*, *τριδων-ωνος*, *σπάδων-ωνος*, *σάπων-ωνος*, καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα· οἶον, *Κίμων-ωνος*, *Δάκων-ωνος*, *Βαθυλῶν-ῶνος*, *Σιδῶν-ῶνος* καὶ ὄνος. Τῶν δὲ εἰς ὡν-οντος κυρίων ὀνομ. καὶ μετοχῶν τὰ μὲν συνηρημένα φυλάττουσι τὸ *ω*, τὰ δὲ ἀσυναίρετα τρέπουσιν αὐτὸ εἰς ο' οἶον, *Ἔνοφῶν-ῶντος*, *Κρέων-οντος*, *τυφῶν-ῶντος*, *τυχῶν-ῶντος*.

ς'. Πατρωνυμικά και (μητρωνυμικά).

§ 382. Τὰ πατρωνυμικά και (μητρωνυμικά) παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ προγόνου και σημαίνουσιν υἱόν, θυγατέρα ἢ ἀπόγονον και εἶνε ἀρσενικά και θηλυκά.

§ 383. Τὰ ἀρσενικά ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις, *ιδη-ς, δη-ς, αδη-ς, ιαδη-ς, ιωρ.*

1. Ἡ *ιδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος ὀνομάτων και τῶν τριῶν κλίσεων· οἶον, *Κρόνος-Κρον-ιδης, Πάνθοος-Πανθο-ιδης, Μιρως-Μιρω-ιδης, Ἑρακλῆς-Ἑρακλε-ιδης, Θησεύς-Θησε-ιδης, Αἰτῶ-Αιτο-ιδης, Φιλύρα-Φιλυρ-ιδης, Δανάη-Δανα-ιδης.*

2. Ἡ *δης* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος μόνον τῶν εἰς *αι* και *ης* πρωτοκλίτων· οἶον, *Αἰετίας-Αἰειά-δης, Βορέας-Βορεά-δης, Ἰππότης-Ἰπποτά-δης.*

3. Ἡ *αδης* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν εἰς *ιος* δευτεροκλίτων και τῶν εἰς *ις-ιδος* τριτοκλίτων· οἶον, *Ἀσκληπιὸς-Ἀσκληπι-άδης, Μεροῖτιος-Μεροιτι-άδης, Βακχίς-Βακχι-άδης, Ἄγις-Ἄγι-άδης και Ἄγιδης.*

4. Ἡ *ιαδη-ς* προστίθεται εἰς τὸ στέλεχος τῶν συμφωνολήκτων τριτοκλίτων τῶν ἐχόντων τὴν λήγουσαν αὐτοῦ φύσει ἢ θέσει μακράν· οἶον, *Φέρης-ητος-Φερητ-ιάδης, Τελαμῶν-ῶτος-Τελαμων-ιάδης, Ἄβας-αρτος-Ἀβαρτιάδης*· ἀλλὰ και *Πάλλας-αρτος-Παλλαρτ-ιδης.*

5. Ἡ *ιωρ* εἶνε σπανία και τίθεται ἀντὶ τῆς *ιδης*· οἶον, *Κρόνος Κροτίων* ἀντὶ *Κροτίδης*.

ΣΗΜ. α'. Τὰ πατρωνυμικά και μητρωνυμικά ὀνόματα εἶνε τῶν ποιητῶν· παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς εἶνε ἐν χρήσει τὸ Ἑρακλεΐδαι, Εὐμολπίδαι και τινὰ ἄλλα.

ΣΗΜ. β'. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιδης* και *ιωρ* συναίρεται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ τοῦ στελέχους *ε* και *ο* εἰς *ει* και *οι*· οἶον, Ἑρακλῆς-(Ἑρακλε-*ιδης*-Ἑρακλεΐδης)-Ἑρακλεΐδης, Πηλεὺς-(Πηλεΐδης)-Πηλεΐδης και Πηλεΐων, Πάνθοος (Πανθοΐδης)-Πανθοΐδης, Αἰτῶ (Αἰτοΐδης)-Αἰτοΐδης. Τὰ δὲ στελεχικά φωνήεντα *α, η, ο*, πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῶν πατρωνυμικῶν καταλήξεων ἀποβάλλονται· οἶον, Φιλύρα-Φιλυρ-ιδης, Δανάη-Δανα-ιδης, Κρόνος-Κρον-ιδης, Ἀσκληπιὸς-Ἀσκληπ-ιάδης, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ προσωνομικά καταλήξεις ἐτέθησαν και εἰς ὀνομασίαν κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν ἢ πόλεων· οἶον, Μιλτιάδης, Σιμωνίδης, Ἀριστεΐδης, Χαρικλεΐδης, Φωκίων, Οἰνιάδαι, κλπ.

§ 384. Τὰ θηλυκά πατρωνυμικά γίνονται ἐκ τῶν ἀρσενικῶν ἀποβολῇ τοῦ *η* τῆς ληγούσης αὐτῶν και ὀξύνονται· οἶον, *Αἰειάδης* (Αἰειάδ-*ς*)-Αἰειάς, *Θεσιάδης*-Θεσιάς, *Κεχροπίδης*-Κεχροπίς, *Θησεΐδης* και Ἰωνικῶς *Θησιδης*-Θησις, *Νηρηΐδης*-Νηρηΐς. Ἐν δὲ ταῖς πλαγαῖς πτώσει τοῦ πληθ. ἀριθμοῦ οἱ Ἀττικοὶ συνήρουν τὸ *η* εἰς *η'*· οἶον, *Θησήδωρ, Νηρηήδωρ, Νηρηΐδας.*

ΣΗΜ. Σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιητᾶς σχηματίζονται θηλυκὰ εἰς ἰνῆ καὶ ὠνῆ γινόμενα ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, τὰ μὲν εἰς ἰνῆ ἐκ συμφωνολήκτων, τὰ δὲ εἰς ὠνῆ ἐκ φωνηεντολήκτων· οἷον, Ἄδραστος, Ἄδραστίνη, Ὠκεανὸς-Ὠκεανίνη, Ἀκριδῖος-Ἀκριδιῶνῆ.

ζ'. Ἐθνικά.

§ 385. Τὰ ἔθνικὰ σημαίνουσι τὸν καταγόμενον ἐκ πόλεως ἢ χώρας τινὸς καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν καὶ εἶνε ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ.

§ 386. Τὰ ἀρσενικά καταλήγουσι·

1. Εἰς ενς· οἷον, *Μέγαρα* *Μεγαρεὺς*, Ἐρέτρια-Ἐρετριεύς, Φωκίς-Φωκεύς, Φώκαια-Φωκαεὺς.

2. Εἰς ος (δευτερόκλ.) καὶ ης (πρωτόκλ.) καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ληγόντων εἰς ἰα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ἰα· οἷον, *Βοιωτία* *βοιωτός*, *Αἰτωλία*-*Αἰτωλός*, *Θεσσαλία*-*Θεσσαλός*, *Βιθυνία*-*Βιθυνός*, *Ἰταλία*-*Ἰταλός*, *Σκυθία*-*Σκύθης*, *Περσία*-*Πέρσης*. Τοιαῦτα εἶνε καὶ τὰ μεταγενέστερα *Σαρματία*-*Σαρμάτης*, *Δαλματία*-*Δαλμάτης*, *Γαλατία*-*Γαλάτης*.

3. Εἰς ἰος· οἷον, *Κόρινθος*-*Κορίνθιος*, *Τροιζήν*-*Τροιζήνιος*, *Συρακοῦσαι*-*Συρακοῦσιος* καὶ ἄττ. *Συρακόσιος*.—Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ταύτης συναίρειται μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους *α*, *ε*, *ω*, *ι*, εἰς *οι*, *ει*, *ω*, *ι*· οἷον, *Κέρκυρα*-*Κερκυραῖος*, *Λάρισα*-*Λαρισαῖος*, Ἄργος-Ἀργεῖος, *Κῶς*-*Κῶος*, *Χίος*-*Χίος*-*Χίος*. Τὸ δὲ *τ* τοῦ μὲν *Μίλητος*-*Μιλήσιος* τρέπεται πάντοτε εἰς *σ* (§ 52)· τῶν δὲ εἰς *ου*-*οὔντος* ἐν ἄλλοις μὲν τρέπεται, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττεται· οἷον, Ἀμαθοῦς-Ἀμαθοῦντος Ἀμαθούσιος, Ὀποῦς Ὀποῦκτος Ὀποῦντιος. Ἐὰν δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως *ου* ὑπάρχη φωνῆεν ἢ *ρ*, τὸ ἔθνικὸν καταλήγει εἰς *ασίος*· οἷον, *Φλιοῦς* *Φλιάσιος*, Ἀγαγυροῦς-Ἀγαγυράσιος.

4. Εἰς *ρος*, *ρος*, *ηρος*, *ινος* καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος κειμένων· οἷον, Ἀσία-Ἀσιαγός, Σάρδεις-Σαρδιανός, Κύζικος-Κυζικηνός, Τάρας-Ταραντίνος.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν εἰς ἦνος τούζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, τὰ δὲ εἰς ἴνος ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, *Κυζικηνός*, *Ταραντίνος*. Ὅστω καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· οἷον, *Κωνσταντίνος*, *Φαλίνας*. Τὸ δὲ *α* καὶ *ι* τῶν εἰς ἄνος καὶ ἴνος εἶνε μακρά.

5. Εἰς *της*, (*ιτης*, *ιατης*, *ητης*, *ωτης*) παροξύτονα· οἷον, *Τεγέα*-*Τεγεαίτης*, Ἀθήνα-Ἀθηναίτης, Ὠρεός-(Ὠρεΐτης)-Ὠρεΐτης, Σπάρτη-Σπαρτιάτης, Αἴγινα-Αἰγινητής, Ἡπειρος-Ἡπειρώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης.

ΣΗΜ. α'. Ἴταλοι καὶ Σικελοὶ ἐλέγοντο οἱ αὐτόχθονες, Ἴταλιῶται δὲ καὶ Σικελιώται οἱ μετὰ ταῦτα μετοικήσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν Ἑλληνες.

ΣΗΜ. 6'. Ἡ κατάληξις ωτης ἐπισυνάπτεται μόνον εἰς τὰ εἰς ια καὶ εια καὶ εἰς τὸ Ἕπειρος· οἶον, Ἰταλία-Ἰταλιώτης, Ἡράκλεια-Ἡρακλειώτης, Ἕπειρος-Ἕπειρώτης. Τὰ ωτης ἔθνικὰ διὰ τοῦ ω γράφονται· τὸ δὲ ι καὶ α τῶν εἰς ιτης καὶ ιατης εἶνε μακρά· πλὴν τῶν μεταγενεστέρων Σαρμετης, Δαλυμζ'της, Γαλζ'της.

6. Εἰς ησιος, σπανιωτάτη· οἶον, Ἰθάκη-Ἰθακήσιος.

7. Πολλὰ τῶν εἰς ια σχηματίζουσι τὰ ἔθνικὰ των ἀποκόπτοντα τὴν κατάληξιν ια· ἐὰν δὲ μετὰ τὴν συγκοπὴν τῆς καταλήξεως ταύτης μένη σύμφωνον μὴ ληκτικόν, προσλαμβάνουσι ς καὶ πάσχουσι τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, Ἀχαρναρία-Ἀχαρῖαν, Ἰωνία-Ἰων, Κεφαλληνία-Κεφαλλην, Καρία-Κάρ, Μαγνησία-Μάγνης, Κιλικία-Κιλιξ, Φρυγία Φρύξ, Αἰθιοπία-Αἰθιοψ, Ἀρκαδία Ἀρκάς. Σὺν τούτοις καὶ τὸ Φοινίκη Φοινιξ, Κρήτη-Κρής, Θράκη-Θρᾶξ. Πολλὰ δὲ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ ἔθνικὰ των ὅπως ἀνωμάλως· οἶον, Ἑλλάς-Ἑλλην, Τέως-Τήιος, κλπ. Τὴν ἀκριβῆ δὲ γνῶσιν τούτων διδάσκουσι τὰ λεξικά τῶν κυρίων ὀνομάτων.

ΣΗΜ. α'. Τὸν καταγόμενον σημαίνουσι πολλάκις καὶ τὰ εἰς ικος ἐπίθετα· οἶον, Χαρμόλεως ὁ Μεγαρικὸς· οὕτω καὶ Εὐβοϊκός, Θηβαϊκός, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἔθνικὸν συμπίπτει ἐνίοτε μὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· οἶον, Πειραιεύς, Δελφοί, Θούριοι.

ΣΗΜ. γ'. Αἱ ἔθνικα καταλήξεις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν ἀνδρῶν· οἶον, Λοκρός, Λακαιδαμόνιος, Ἀθηναῖος, Δωριεύς, Πέρσης.

§ 387. Τὰ θηλυκὰ τῶν ἔθνικῶν σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀρσενικῶν ἐπισυνάπτοντα εἰς τὸ στέλεχος αὐτῶν τὰς καταλήξεις ας-αδος, ις-ιδος, σα καὶ ἀττικῶς ττα καὶ (αιρα)· οἶον, Δήλιος-Δηλιάς, Τρώς-Τρώας, Αἰτωλὸς Αἰτωλίς, Σπαρτιάτης-Σπαρτιᾶτις, Μεγαρεὺς-Μεγαρίς, Ἑλληρ-Ἑλληνίς, Αἰθιοψ-Αἰθιοπίς, Λάκων-Λακωνίς καὶ (Λάκαιρα), Θρᾶξ-Θρᾶσσα καὶ ἀττ. Θρᾶττα, Κρής-Κρησσα, Λίβυς-Λιβυσσα. Πολλὰ ὅμως τῶν εἰς ος ἔθνικῶν σχηματίζουσι τὰ θηλυκὰ των ὡς τὰ ἐπίθετα, ἥτοι εἰς α μὲν, ἐὰν εἶνε καθαρὸληκτα, εἰς η δέ, ἐὰν εἶνε μὴ καθαρὸληκτα· οἶον, Κορινθίος-Κορινθία, Ἀργεῖος-Ἀργεῖα, Ἀσιαρὸς-Ἀσιαρῆ. Τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ Ἀθηναῖος εἶνε συνήθως Ἀττική, ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου Ἀθηναία, τοῦ δὲ Κάρ εἶνε Κάειρα ἢ Καρίρη.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις σα γίνεται ἐκ τῆς καταλήξεως ια, τῆς ὁποίας τὸ ι καὶ ὁ οὐρανισκόφωνος ἢ ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ τοῦ ὀνόματος μεταβάλλονται εἰς σ ἢ ττ (§ 335, 2)· οἶον, Θρᾶξ-Θρακία-Θρᾶσσα καὶ ἀττ. Θρᾶττα, Κρής-Κρητὸς-Κρητία-Κρησσα, κλπ.

ΣΗΜ. β'. Αἱ κατάληξεις ας καὶ ις ἀπεδόθησαν καὶ εἰς ὀνομασίαν γυναικῶν, πόλεων καὶ χωρῶν· οἶον, Τρώας, Λοκρίς, Δωρίς, Ἀτθίς, Φωκίς. Τὸ δὲ Ἀτθίς, Δωρίς, Αἰολίς, Ἰᾶς σημαίνουσι καὶ διάλεκτον.

§ 388. Τὰ ἔθνικα εἶνε κυρίως ἐπίθετα δικατάληκτα κατὰ τὸ νοούμενον ἀρήρ, γυρή, χῶρα· τὸ δὲ οὐδέτερον, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη,

σχηματίζουσιν εἰς *ικον* οἶον, *Μεγαρεὺς* (ἀνὴρ), *Μεγαρίς* (γυνὴ ἢ χώρα), *Μεγαρικόν*, κλπ.

ἢ. *Γορευωνμικά*.

§ 389. Τὰ *γορευωνμικά* σημαίνουσι νεογνά τέκνα ζώων καὶ καταλήγουσιν εἰς *ιδεὺς* οἶον, *ἀηδῶν-ἀηδορεύς*, *λύκος-λυκιδεύς*, *ἀετὸς-ἀετιδεύς*, *λέων-λεοντιδεύς*, *λαγῶς-λαγιδεύς*. Πολλὰ ὅμως ἔχουσιν ἴδιον ὄνομα οἶον, *πῶλος*, *μόσχος*, *ἀμυρὸς* (γεν. ἀμρός), *σάμμος*, *σκόλαξ*, *ρεβρός*, κλπ.

ΣΗΜ. Συγγενῆ τούτων εἶνε τὰ συγγενικά, τὰ ὅποια καταλήγουσιν εἰς *ιδέος-οὔς*, ἢ (ἀδέος-δοῦς) οἶον, *υἱὸς-υἱδέος-δοῦς*, *θυγάτηρ-θυγατριδέος-δοῦς*, *ἀδελφὸς-ἀδελφιδέος-δοῦς*, *ἀνεψιὸς-ἀνεψιαδέος-ἀνεψιαδοῦς*.

θ'. *Προσωπικά*.

§ 390. Τὰ *προσωπικά* οὐσιαστικά παράγονται ἐξ ὀνομάτων καὶ καταλήγουσιν εἰς *της* (*ετης*, *ιτης*, *οτης*, *υτης*, *ωτης*, *ευς*) καὶ σημαίνουσιν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα ἢ φοροῦντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαίνόμενον οἶον, *πόλις-πολίτης*, *κόμη-κομήτης*, *γενεὰς-γενειάτης*, *οἶκος-οικέτης*, *φυλὴ-φυλέτης*, *ὄπλιον-ὄπλίτης*, *ἵππος-ἱππότης*, *τόξον-τοξότης*, *πρέσβυς-πρεσβύτες*, *στρατιὰ-στρατιώτης*, *ἵππος-ἱππέυς*.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *ι* καὶ *υ* τῶν εἰς *ιτης* καὶ *υτης* εἶνε μακρά οἶον, ὄπλι-ται. *πρεσβῦται*.

ΣΗΜ β'. Τὰ εἰς *οτης* συγκεκριμένα οὐσιαστικά (προσωπικά) γράφονται διὰ τοῦ *ω* μὲν, ὅταν ἢ πρὸ ο συλλαβῆ εἶνε βραχεῖα οἶον, *ιδιώτης* *στρατιώτης*, *θιασώτης*· διὰ τοῦ *ο* δέ, ὅταν εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά οἶον, *δημότης*, *τοξότης*, *ἱππότης*, πλὴν τοῦ *δεσμώτης*. Τὰ δὲ εἰς *οτης* ἀφηρημένα θηλ. γράφονται πάντοτε διὰ τοῦ *ο* (§ 371 σημ. β'). οἶον, *ισότης*, *ἀγιότης*.

§ 391. Ταῦτα σχηματίζουσι καὶ θηλυκὰ εἰς *ις* οἶον καὶ *εἰα* οἶον, ὁ *πολίτης-ἢ πολιτικ-τιδος*, ὁ *φυλέτης-ἢ φυλέτις*, ὁ *πρεσβύτες ἢ πρεσβῦτις*, ὁ *δεσπότης-ἢ δεσπότις* καὶ ἡ *δέσποινα*, *ιερεὺς* (*ιερέια*) *ἱέρεια*.

§ 392. Θηλυκὰ εἰς *ις* οἶον σχηματίζουσι καὶ πολλὰ ἄλλα προσωπικά οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς *ος* δευτερόκλιτα τὰ σημαίνοντα τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον οἶον, *κάπηλος-καπηλῆς*, *σύμμαχος-συμμαχίς*, *φύλαξ-φυλακίς*, *ἡγεμὼν ἡγεμονίς*, κλπ. τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ *ἄναξ* εἶνε *ἄνασσα*, τὸ δὲ *βασιλίσσα* εἶνε τῶν μεταγενεστέρων (§ 365, ε').

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις *ις-ιδος* ἀποδίδεται εἰς ἄψυχα περιεκτικὰ πρόσωπον οἶον, *ναῦς* *φρουρίς*, *ναῦς* *στρατιώτις*, *στρατηγίς*, *πόλις* *περιοικίς* κλπ.

§ 393. Τὰ εἰς *ις* καὶ *τρις* θηλυκὰ ὀξύνονται οἶον, *Αἰτωλίς*, *συμμαχίς*, *καπηλίς*, καὶ *κάπηλις* (κατὰ τὸν γραμματ. Ἀρκάδιον), *φυλακίς*, *αὐληγίς*. Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν εἰς *ις* 1) τὰ παραγόμενα

¹ Ἄλλὰ καὶ ἄπαξ παρὰ Ξενοφ. (Οἰκ. 9, 15).

ἐκ τῶν εἰς ης, παροξυτόνων πρωτοκλιτων, ἅπερ τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐφ' ὅς καὶ τὸ ἀρσενικόν των οἶον, ὁ πολίτης ἢ πολιτικός, ὁ δεσπότης-ἢ δεσπότης, ὁ πρεσβύτερος-ἢ πρεσβύτερος, ὁ Σπαρτιάτης-ἢ Σπαρτιάτης, πλὴν τοῦ Περσὶς καὶ Σκυθίς. 2) τὰ ἐκ τοῦ πωλῶ καὶ κοίτη καὶ μάντις σύνθετα, τὰ ὅποια προπαροξίζονται οἶον, ἀρτοπώλης-ἀρτόπωλις, ἀνθόπωλις, μυρόπωλις, ἄκοιτις, παράκοιτις, κακόμαντις, ἀληθόμαντις, κλπ. τὰ δὲ λοιπὰ θηλυκὰ τὰ ἔχοντα ἄλλην κατάληξιν, τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ποιήτρια, σώτεια, ἰέρεια, Κίλισσα, Κρησσα.

γ'. Παράγωγα ἐπίθετα.

§ 394. Τὰ παράγωγα ἐπίθετα παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ὀνομάτων καὶ καταλήγουσι·

1. Εἰς ας καὶ ος καὶ παράγονται ἐκ ῥηματικοῦ στελέχους, τοῦδ' οἰοῦ τοῦ μὲν ε τρέπεται εἰς ο, τὸ δὲ εἰ εἰς οἰ, ὡς καὶ ἐν τῷ β'. ἐνεργ. παρακκ., καὶ σημαίνουσι τὸν ἐνεργοῦντα ἢ πάσχοντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, δρέμω-δρoμάς, φεβγῶ-φνγάς, φαίω (φαν)-φανός, κύπτω (κυφ)-κυφός, τέμνω (τεμ)-τομός, μένω-μόνος, λείπω-λοιπός.

2. Εἰς εος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι, ἢ τὸ χρῶμα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, χρυσοῦς-χρῦσεος οὔς, ἄργυρος-ἀργύρεος-οὔς, χαλκός-χάλκεος οὔς, κβαρος-κβάρεος οὔς. Περί δὲ τοῦ τονισμοῦ τούτου ὄρα § 118.

ΣΗΜ. Εἰς ταῦτα ἀνάγονται καὶ τὰ εἰς εκ θηλυκὰ σημαίνοντα δέρμα ζῶον· οἶον, λεοντέν-ῆ, παρδαλέν-ῆ, ἀλοπεκέν-ῆ, κλπ.

3. Εἰς ιος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, οὐρανός-οὐράνιος, πατήρ-πατρὸς-πάτριος, φίλος-φίλιος, ξένος-ξένιος, ἐσπέρας-ἐσπέριος, ἐκὼν-ἐκόντιος-ἐκούσιος (§ 51).—Τὸ ι τῆς καταλήξεως ιος συναιρεῖται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ τοῦ στελέχους α, ε, ι, ο, ω, εἰς ει, ι, οἰ, φ· οἶον, ἀγορὰ ἀγοραῖος, κρήνη (κρηνα) κρηναῖος, τέλος (τελε)-τέλειος, βασιλεὺς (βασίλει) βασιλείος, δῖος-δῖος, ἄλλος-ἄλλοῖος, ὁμός-ὁμοῖος, πατήρ-πατρὸς-πατρῶος, ἥως-ἡῶος.

ΣΗΜ. α'. Ἡ κατάληξις φος τοῦ οἰος τροπῆ τοῦ ο εἰς ω καὶ συναιρέσει τοῦ ι πατρῶος-πατρῶος, πόσιος-πόσιος.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν ὀλόκληρος ἢ κατάληξις αἰος, πάντοτε δὲ εἰς τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ οἶον, κῆπος-κηπᾶιος, σκοτός-σκοταῖος, χέρσος-χερσαῖος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς οἰος οἱ ἀρχαῖοι Ἄττ. προπερισπῶσιν ἀντὶ νὰ προπαροξύνωσιν· οἶον, γελῶσιος-ὁμοῖος, ἄλλοῖος, κλπ. ἀντὶ γέλοῖος, ὁμοῖος, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ κατάληξις ιος ἐπισυνάπτεται καὶ εἰς ῥίζαν ῥήματος· οἶον, πῆγνυμι (παγ)-πάγιος, ἄζομαι (ἀγ)-ἄγιος, ἀγω-ἄξω-ἄξιος.

4. Εἰς εἰος καὶ παράγονται ἐκ τοῦ στελέχους συνήθως ἐμφύχων ὄντων καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *ἄνθρωπος-ἀνθρώπειος, ἀνδρὸς-ἀνδρῆτος, γυναικὸς-γυναικῆτος, βοῦς-βόειος, λύκος-λυκῆιος, Ὅμηρος-Ὀμήρειος, Κάδμος-Καδμῆιος, οἶκος-οἰκῆιος, κλίτη-κλίτῆιος, κλπ.*

ΣΗΜ. Τούτων ἄλλα μὲν προπαροξύνονται, ἄλλα δὲ προπερισπῶνται ἀκανονίστως· οἶον, ἀνθρώπειος, Ὀμήρειος, γυναικῆτος, Καδμῆιος.

5. Εἰς ικος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος ἢ ῥήματος μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *ἀναφορὰ-ἀναφορικός, γραμμὴ-γραμματικός, Δεκέλεια-Δεκελικός, κύκλος-κυκλικός, μάρτις-μαρτικός, βασιλεὺς-βασιλικός, κεραμεὺς-κεραμικός, (Ξενοφ. συμπ. 7, 2), τέλος-τελικός, ἄστρ-ἀστικός, γράφω-γραφικός, ἄρχω-ἀρχικός. Εἰς δὲ τὰ εἰς υς, εἰος, αἰος, ια ἀποβάλλουσι τὸ ι τῆς καταλήξεως ικος· οἶον, *Αἴθρ-Αἰθρικός, θῆλυς-θηλυκός, Δαρῆος-Δαρῆικός, βόειος-βοεικός, ἀρχαῖος-ἀρχαῖικός, μαρία-μαρικός, δημοκρατία-δημοκρατικός¹. Εἰς τινα δὲ τῶν εἰς ιος ἔθνικῶν, ἀποβάλλουσι τὸ ι καὶ προσλαμβάνουσι τὸ α· οἶον, *Κορίνθιος-Κορινθιακός, Δῶριος-Δωριακός, (ἀλλὰ καὶ Δωρικός), Ὀλύμπιος-Ὀλυμπιακός, (ἀλλὰ καὶ Ὀλυμπικός)· τὸ δὲ σπονδειακός, οἰκειακός, κυριακός, μαριακός, καρδιακός, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.***

ΣΗΜ. α'. Τὰ μὲν ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα εἰς ικος σημαίνουσι συνήθως τὸν ἀνήκοντα, τὰ δὲ ἐκ ῥημάτων τὸν ἐπιτήδειον· οἶον, βασιλικός, γραφικός. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ πάτριος, πατρῶος, πατρικός διαφέρουσι, καθότι τὸ μὲν πάτριος σημαίνει τὸ εἰς τοὺς προγόνους ἢ τὴν πατρίδα ἀνήκον· οἶον, πάτρια, ἦθη, ἱερά, νόμοι, φρόνημα, ἐμπειρία· τὸ δὲ πατρῶος τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς προελθὼν μάλιστα ἐκ κληρονομίας· οἶον, πατρῶα κτήματα, πατρῶοι, θεοί, τάφοι· τὸ δὲ πατρικός τὸ εἰς τὸν πατέρα ἴδιον καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτηθέν· οἶον, πατρικός φίλος, ξένος, πατρικὴ φιλία, ἔχθρα, βασιλεία.

ΣΗΜ. β'. Πολλοὶ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἐφύλαττον τὸ ι τῆς ικος εἰς τὰ εἰς αἰος γράφοντες ἀρχαῖικός, ὡς τῷ ὄντι εὐρίσκονται ταῦτα οὕτω γεγραμμένα παρὰ τοῖς παλαιάτοις συγγραφεύσιν· οἶον, Πλαταιικός. Ἄλλ' οἱ ὕστερον ἀπέβαλον τὸ ἐν ι καὶ ἐξέτειναν τὸ εἰς α· οἶον, ἀρχαῖικός.

ΣΗΜ. γ'. Πολλὰ τῶν εἰς ικος διὰ τὴν συχὴν χρῆσιν μετέπεσον εἰς οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀνῆρ, τέχνη. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικὰ σημαίνουσι τὸν τεχνίτην ἢ τὸν ἐπιστήμονα, τὰ δὲ θηλυκὰ τὴν τέχνην ἢ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, μουσικός, γραμματική, φυσικός, ἀριθμητικός, ἱατρικός, μουσική, γραμματικὴ, φυσική, ἀριθμητικὴ, ἱατρικὴ, κλπ.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς ικος διὰ τοῦ ι γράφονται πλὴν τῶν παραγομένων ἐκ

¹ Οὕτω καὶ τὸ υἰδς-υἰκός· τὸ δὲ υἰῖκός καὶ υἰεικός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

των εἰς εἰος καὶ υς θηλ. τὰ ὅποια διὰ τοῦ εἰ καὶ υ γράφονται· οἶον Δα-
ρεικός, βοεικός, θηλυκός, λιθυκός· τὸ δὲ Δεκελεικός, κεραμεικός,
ὄρεικός, ὑεικός, ἀστυκός εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

6. Εἰς *αρος* καὶ *ρος* καὶ εἶνε ἀρχαῖα καὶ παράγονται ἐκ στελέ-
χους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουν τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα ἢ ἐ-
νεργοῦντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, (στύγω) *στυγα-
ρός* καὶ *στυγρός*, *στέγω-στεγανός* καὶ *στεγρός*.

7. Εἰς *ρος* καὶ εἶνε σπάνια καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνο-
μάτων ἢ ῥημάτων, τοῦ ὁποῖου ὁ χαρακτήρ *β* πρὸ τοῦ *ρ* τρέπεται
εἰς *μ* ἢ *π* καὶ σημαίνουν τὸν προξενοῦντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους
δηλούμενον· οἶον, *δέος-δεινός-δεινός*, *τέρπω-τερπρός*, *σέβω-(σεβνός)
σεμρός*, *στιλβω-(στιλβνός) στιλπρός*.

8. Εἰς *γρος* προπαροξύτονα καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσια-
στικῶν καὶ σημαίνουν τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνονται· οἶον, *λίθος-λιθι-
ρος*, *ξύλον-ξύλιος*, *πλίνθος-πλινθίος*. Τὸ δὲ *ἀρθρώπιος* εἶνε
σχεδὸν ἴσον τῷ *ἀρθρώπειος*.

9. Εἰς *ινος* ὀξύτονα καὶ σημαίνουν χρόνον μὲν ἂν παράγονται ἐκ
χρονικοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιρρήματος· οἶον, *ἡμέρα-ἡμερινός*, *ἔαρ-ἔαρι-
ρός*, *θέρος-θερινός*, *χθὲς-χθεινός*. Διψίλειαν δὲ ἂν παράγονται ἐξ
ἄλλων οὐσιαστικῶν· οἶον, *πεδίον-πεδινός*, *ὄρος-ὄρεινός*.

ΣΗΜ. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ἴνος συναίρεται μετὰ τοῦ ριζικοῦ εἰς
εἰ· οἶον, ὄρος (ὄρεσινός- ὄρεινός)-ὄρεινός, ἄλγος (ἄλγεσινός-ἄλγεινός)-
ἀλγεινός¹, πλὴν τοῦ θέρος-θερινός, ὅπερ ἀποβάλλει καὶ τὸ ε τοῦ στελέ-
χους· Ἐνίοτε ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ στελεχος ὀλόκληρος ἢ συλλαβὴ εἰνος·
οἶον, πόθος-ποθεινός, φῶς-φωτεινός, κλπ.

10. Εἰς *λος*, *ηλος*, *ωλος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνόματος
ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν ἔχοντα τὴν ιδιότητα ἢ κλίσιν καὶ ἐξιν
εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *δέος-δελός*, *δειλός*, *αἰ-
σχυντός*, *αἰσχυντ-ηλός*, *ἐξιτός-ἐξιτ-ηλος*, *ἀπατάω-ἀπατηλός*, *μιμέο-
μαι-μιμη-λός*, *ἁμαρτάνω* (ἁμαρτ.) *ἁμαρτ-ωλός*, *φείδομαι-φειδ-ωλός*.

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς καταλήξεως *λος* οἱ χαρακτήρες *α* καὶ *ε*
τρέπονται εἰς *η* (§ 287): οἶον, *ἀπατάω-ἀπατηλός*, *μιμέω-μιμηλός*.

11. Εἰς *αλος* καὶ *ελος* (σπάν.) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους
ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν ἐργαζόμενον ἢ ἐπαγγελλόμενον τὸ ὑπὸ
τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, *διδάσκω* *διδάσκαλος*, *ἀργ* (σανσκρ.
ang)-*ἄγγ-ἄγγελος*, *δέ-ελος-δηλος*.

12. Εἰς *ρος*, *ερος*, *ηρος*, *υρος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ὀνό-
ματος ἢ ῥήματος καὶ σημαίνουν τὸν εἰς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον προξενοῦντα

¹ Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμ. ταῦτα γίνονται ἐκ τῆς καταλήξεως *νος* ἀ-
ποβολῆ τοῦ χαρακτήρος *ς* καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ *ε* εἰς *ει*· οἶον,
ὄρος (-ὄρεσινός)-ὄρεινός, *φάος* (-φάεσινός)-φαινετός, *κλέος*
(-κλεεσινός)-κλεινετός καὶ συναίρεσει *κλεινός*, κλπ.

ἢ τὸν γέμοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, χαλάω-χαλαρός, οἶκος-οἰκτρός, φθόρος-φθοερός, πόρος-πονηρός, ἄρθος-ἀρθηρός, ὕδωρ (ὕδατ)-ὕδατηρός, ἔχω-ἐχυρός, ὄχος-ὄχυρός.

ΣΗΜ. Τὸ πονηρός καὶ μοχθηρός κατὰ τοὺς γραμματικούς ὀξυτονούμενα μὲν σημαίνουσιν ἐνέργειαν, προπαροξυτονούμενα δέ, πάθος· οἶον, πονηρός, μοχθηρός (κακός)· πόνηρος μόχθηρος (δυστυχής, ἄθλιος). Τὰ εἰς ἀρος ἔχουσι τὸ α βραχὺ πλὴν τοῦ ἀνιζρός.

13. Εἰς *ιαίος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα τὴν ἑκτασιν ἢ ἀξίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου ἢ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, πούς-ποδιαίος, σπιθαμή-σπιθαμιαίος, στάδιον-σταδιαίος, πῆχυς-πηχυαίος, μῆν-μηνιαίος, τάλαντον-ταλαντιαίος, σκότος-σκοτιαίος καὶ σκοταίος.

ΣΗΜ. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως ταύτης συναιρεῖται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τοῦ στελέχους *ι* καὶ *υ* βραχέων εἰς *ι* καὶ *υ* μακρά· οἶον, στάδιον (σταδίαίος) σταδιαίος, πῆχυς (πηχυαίος)-πηχυαίος.

14. Εἰς *ιμος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος λήγοντος εἰς σύμφωνον καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήθειον ἢ ἐνεργήσῃ ἢ ἢ ἢ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, τροφή-τρόφιμος, μάχη-μάχημος, χρῆσις-χρήσιμος, θάνατος-θανάσιμος, πότιμος καὶ πόσιμος, ἀρσίσιμος. Τινὰ δὲ σημαίνουσι καὶ τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, φρόνιμος, μότιμος.

15. Εἰς *ιμαίος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥηματικοῦ ὀνόματος καὶ σημαίνουσι τὸ ἀνήκον ἢ προερχόμενον ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, κλοπή-κλοπιμαίος, ὑποβολή-ὑποβολιμαίος, θρητὸς-θρησιμαίος.

16. Εἰς *αλέος* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσι τὸν γέμοντά τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, ῥώμη-ῥωμαλέος, θάρος-θαροαλέος, ψώρα-ψωραλέος.

17. Εἰς *εις* (γεν. εντος) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ λήγοντος εἰς *η*, *ι*, *ο*, καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, ὕλη-ὕληεις, χάρις-χαρίεις, (μοναδ.), πῦρ-πυρός πυρόεις.

18. Εἰς *ώδης* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνουσιν ὁμοιότητα ἢ διαφίλειαν τοῦ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλουμένου· οἶον, σφήξ-σφυκ-ώδης, γυνή-γυναικ-ώδης, αἷμα-αἷματ-ώδης, ψάμμος-ψαμμώδης.

19. Εἰς *ης*, (*αρης*, *ηρης*, *ρης*), καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ προθέσεων καὶ σημαίνουσι τὸν ὄντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, (σαφ(ω)-)σαφής καὶ σαφητής, πλεμπλημι (πλα)-πλήρης, ψεύδω-ψευδής, φράδ(ω)-φραδής, προπρητής καὶ προρητής.

20. Εἰς *μωρ* καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ ἀναλο-

γούσι πρὸς τὸ ἐνικὸν α'. πρόσωπ. τοῦ παθ. παρκ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ, καὶ σημαίνουσι τὸν ἐνεργοῦντα ἢ ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, ἐλεῶ-ἐλεήμων, εἰδήμων, ροήμων.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς μων ἐπίθετα, ἐὰν μὲν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχέταν, ὀξύνονται· οἶον, κηδεμών, ἠγεμών· ἐὰν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν φύσει ἢ θέσει μακράν, παροξύνονται· οἶον, νοήμων, γνώμων, φράδμων.

21. Εἰς τὸς καὶ τέος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ ἀναλογουσι πρὸς τὸ γ'. ἐνικ. πρόσ. τοῦ παθ. παρακ., διὸ πάσχουσι τὰ πάθη αὐτοῦ καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς τος τὸν παθόντα ἢ τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ, τὰ δὲ εἰς τεος τὸν ὀρελλόντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, γράφω-γραπτὸς (ὁ γεγραμμένος), στρέφω-στρεπτὸς (ὁ ἐστραμμένος καὶ ὁ δυνάμενος στραφῆναι), γραπτέος=πρέπει νὰ γραφῆ.

22. Εἰς τήριος καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον ἢ δυνάμενον νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον· οἶον, σφίζω-σφιτήριος, λβω-λβτήριος, δρᾶω-δραστήριος, πειθω-πειστήριος.

δ'. Παράγωγα ἐπιρρήματα.

§ 395. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα καταλήγουσι·

1. Εἰς δην, αδην, ιδην, ιδα, δορ, ηδορ, ει, ι, (τι στι), ς, (ξ) καὶ παράγονται ἐκ στελέχους ῥήματος ἢ ὀνόματος καὶ σημαίνουσι τρόπον πλὴν τῶν εἰς ιδα, ἅτινα σημαίνουσι εἶδος παιγνιδίου· οἶον, κρύπτω (κρυβ) κρυβδην, σπόρος-σποράδην, ἄριστος-ἀριστινδην, φαίρω-φαιρινδα, ὄστρακον-ὄστρακίνδα, βότρως-βοτρυδόν, ἀγέλη ἀγεληδόν, ταῦρος ταυρηδόν, ἄμαχος-ἀμαχεί, ἀμάχητος ἀμαχητί, νέος νεωσί, ἀναμιζω ἀναμιξί, πτεβω-πτεβί, ἀπαξ, πέριξ. Τὰ εἰς στι ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐκ τῶν εἰς ιζω ῥημάτων, σημαίνουσι καὶ μίμησιν γλώσσης ἢ ἤθους· οἶον, ἐλληρίζω ἐλληριστί, δωρίζω-δωριστί, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς στι καὶ τι ἐπιρρήματα διὰ τοῦ ι γράφονται (ἐν τῇ ληγουσῇ), τινὰ ὅμως τῶν εἰς τι διαφοροῦνται γραφόμενα καὶ διὰ τοῦ ει· οἶον, ἐλλπνιστί, μπδιστί, ὀνομαστί, ἐρηγορτί, ἐκοντί, ἀκήρυκτος-ἀκηρυκτί, καὶ ἀκηρυκτεῖ· τὰ δὲ ἄλλα τὰ μὴ ἔχοντα χαρακτηριστὰ συνήθως διὰ τοῦ ει γράφονται· οἶον, πανδημεῖ, πανοικεῖ (καὶ πανοικί).

2. Εἰς θεν, δε, ζε, σε, θι, σι, (θα), οι, ω καὶ σημαίνουσι τὰ μὲν εἰς θεν τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· οἶον, οὐρανόθεν, ἄλλοθεν· τὰ δὲ εἰς σε, δε, ζε, τὴν εἰς τόπον κίνησιν· οἶον, αὐτόσε, Μεγαράδε, Ἐλευσινάδε, Ἀθήραζε, τὰ δὲ εἰς θι, σι, θα, οι, τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· οἶον, ἀγρόθι, αὐτόθι, Ἀθήρησι, ἔρθα, Μεγαροῖ. Τὰ εἰς οι ὅμως, ἐὰν παράγονται ἐξ ἀπρηχαιομένων ἀντωνυμιῶν, σημαίνουσι κίνησιν· οἶον, ὅποι ἂν ἔλθω. Τὰ δὲ εἰς ω σημαίνουσι καὶ στάσιν καὶ κίνησιν·

οἶον, ἄνω κείται καὶ ἄνω πορεύεται. Τὰ δὲ εἰς *θεν* σημαίνουνσι καὶ καταγωγήν· οἶον, πατρόθεν, μητρόθεν.

ΣΗΜ. α'. Τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνουνσι καὶ τὰ γενικοφρηνῆ καὶ δοτιχοφρηνῆ ἐπιρρήματα· οἶον, αὐτοῦ, ὅπου, ἀλλαχοῦ, ἦ. κλπ. (346, 1, 2).

ΣΗΜ. β'. Αἱ ἀνωτέρω καταλήξεις ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ στέλεχος πρωτικοῦ ἢ προθέσεως, ἀλλ' ἡ δε ἐπισυνάπτεται καὶ εἰς αἰτιατ. πληθ. μάλιστα ὀνομάτων πόλειων· οἶον, Ἀθήνας (-Ἀθήνας δε)-Ἀθήναζε· θύρας (-θύρας δε) θύραζε ἢ δε οἱ κατάληξις γίνεται συναιρέσει τοῦ χαρακτηῖρος ο μετὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως· οἶον, οἶκος (-οἶκοι)-οἶκοι, Ἰσθμός (-Ἰσθμοῖ)-Ἰσθμοῖ, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τῶν εἰς *θεν*, *θι*, *σε*, *σι*, ἐπιρρημάτων τὰ μὲν παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς *ε* μὲν, ἐὰν προηγῆται φωνῆν ἢ ρ· εἰς *η* δέ, ἐὰν προηγῆται σύμφωνον· οἶον, Ὀλυμπία-Ὀλυμπίζθεν Ὀλυμπίζσι, Οὐρα θύραθεν-θύραθι-θύρασι, Πλαταία-Πλαταιάθεν, Θεσπιαί-Θεσπιάθεν, Ἀθῆναι, Ἀθήνηθεν-Ἀθήνησι. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομάτων παραλήγουσιν εἰς *ο*· οἶον, οὐρανός-οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόσε, πᾶς-πάντοθεν, Ἐλευσί-Ἐλευσινόθεν Ἐλευσινόθι· ἀλλὰ καὶ Κίκυν ν)α-Κικυν(ν)όθεν, Δεκέλεια-Δεκελειόθεν (Ἡροδ.) καὶ Δεκελεῖθεν (Ἰσοκρ.), Κολωνός-Κολωνῆθεν.

ΣΗΜ. δ'. Τὰ εἰς *οθεν*, *οθι*, *οσε* ἐπιρρήματα διὰ τοῦ *ο* γράφονται· οἶον, οὐρανόθεν, οὐρανόθι, οὐρανόσε· τὰ παραγόμενα δὲ μὲν ἐκ τῶν εἰς *τερος* καὶ ἐκ τῶν εἰς *ω* ἐπιρρημάτων καὶ ὀνομάτων διὰ τοῦ *ω* γράφονται· οἶον, ἕτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι-ἐτέρωσε. ἀμφοτέρως, ἀμφοτέρωθεν-ἀμφοτέρωθι-ἀμφοτέρωσε, ἄνω ἄνωθεν, πόρρω-πόρρωθεν-πόρρωθι, Πυθῶ-Πυθῶθεν.

ΣΗΜ. ε'. Τὰ εἰς οἱ λήγοντα ἐπιρρήματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, Μεγαροῖ, Ἰσθμοῖ, ποῖ. πλὴν τοῦ οἶκοι καὶ ὅποι. Τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν παραλήγοντα εἰς *ο* παροξύνονται· οἶον, Ἴλιον, Ἴλιόθεν-Ἴλιόθι, κύκλος-κυκλόθεν-κυκλόθι-κυκλόσε, οὐρανός, οὐρανόθεν-οὐρανόθι-οὐρανόσε. Τὰ δὲ παραλήγοντα εἰς ἄλλο φωνῆν καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἑκαστος. ἄλλος, πᾶν, οἶκος, ἐνδον τονίζονται ὅπου καὶ τὸ ἐξ οὗ παράγονται, ἐὰν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα· οἶον, θύρα, θύραθεν-θύραθι-θύραζε, Ἀθῆναι, Ἀθήνηθεν-Ἀθήνησι-Ἀθήναζε, ἐκεῖ, ἐκεῖθεν-ἐκεῖσε, ἄνω, ἄνωθεν, (ἄπω)-ἄπωθεν καὶ ἀπὸ-ἀποθεν (οὐχὶ ὀρθόν), ἕτερος, ἐτέρωθεν-ἐτέρωθι ἐτέρωσε, ἕκαστος, ἐκάστοθεν, ἐκάστοθι ἐκάστοσε, κλπ. Τὰ δὲ παραγόμενα ἐκ τοῦ ἐντός, ἐκτός, ὑπέρ, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἶον, ἐντός, ἐντοσθεν, ἐντοσθι. ἐκτός, ἐκτοσθεν-ἐκτοσθι, ὑπέρ, ὑπερθεν. Σὺν τούταις καὶ τὸ ἐνθα, (ἐν-θά), καὶ ἐνθεν. Τὰ δὲ εἰς *δε* πᾶσχουσι καὶ ἔγκλισιν (§ 36)· οἶον, αἰκόνδε, Μέγαράδε, Ἐλευσινάδε, κλπ.

3. Εἰς ὡς καὶ παράγονται ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικοῦ τινος καὶ σημαίνουνσι τρόπον καὶ δέχονται τὸν τονισμόν καὶ τὰ πάθη τῆς γεν. πληθ. αὐτῶν· διὸ λέγεται κοινῶς, ὅτι τὰ εἰς ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν κατὰ τροπὴν τοῦ *ν* εἰς *ς*· οἶον, σοφῶν-σοφῶς, δικαίων δικαίως,

ἀπλῶν-ἀπλῶς, ταχέων-ταχέως, σαφῶν-σαφῶς, πάντων-πάντως, συνήθων-συνήθως, ἄλλων-ἄλλως, ὤν-ὄς, πρεπόντων-πρεπόντως, ὄντων-όντως, κεινωμένων, καλλιόνως, μειζόνως.

ΣΗΜ. Τὰ δεικτικά καὶ τοπικά ἐπιρρήματα προσλαμβάνουσι τὸν προσχηματισμὸν ι, ὅστις, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σ, προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν ν, ὅταν ἡ ἐπιφορομένη λέξις ἀρχῆται ἀπὸ φωνήεντος (§ 67, α'): οἶον, οὕτωσι(ν), ἐκεινωσί(ν), ὠδί, ἐνταυθί, ἐνθαδί, δευρί. Τὰ δὲ ἀναφορικά προσλαμβάνουσι τὰ μόρια πέρ, οὖν, δῆ, δῆποτε, δηποτοῦν· οἶον, ὥσπερ, ὥσπερ οὖν, ἐνθα περ, ὅπου δῆ, ὅπουδῆποτε, ὅπωσοῦν, ὅπωσδῆποτε, ὅπωσδηποτοῦν, κλπ.

Β'. Παραγωγή διὰ συνθέσεως.

§ 396. Αἱ λέξεις εἶνε ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι καὶ ἀπλαῖ μὲν λέγονται ὅσαι συνίστανται ἐκ μιᾶς λέξεως· οἶος, ἄστν, γείτων, λόγος, γράφω. Σύνθετοι δὲ ὅσοι συνίστανται ἐκ δύο πλεονόνων λέξεων· οἶον, ἄστν-γείτων, λόγο-γράφος, μακρο-καμπυλ-αύχην. Ὅσαι δὲ παράγονται ἐκ συνθέτων λέξεων λέγονται παρασύνθετοι· οἶον, λογο-γραφία, λογο-γραφικός, λογο-γραφ-έω, (ἐκ τοῦ λογογράφος), κλπ.

§ 397. Αἱ σύνθετοι λέξεις συνίστανται συνήθως ἐκ δύο λέξεων, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη λέγεται *πρῶτον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν ὑποδεστέραν καὶ προσδιορίζουσαν ἔννοιαν, ἡ δὲ δευτέρα λέγεται *δεύτερον συνθετικὸν* καὶ σημαίνει συνήθως τὴν κυριωτέραν καὶ προσδιοριζομένην ἔννοιαν· οἶον, ἀγαθοδαίμων, δικαιοκρίτης, ἀκρόπολις. Ὅταν ὁμως τὸ ἐν τῶν συνθέτικῶν εἶνε ῥῆμα, ἡ τοῦ ῥήματος ἔννοια εἶνε συνήθως ἡ κυριωτέρα καὶ ἡ προσδιοριζομένη, εἴτε προτάσσεται τὸ ῥῆμα εἴτε ἐπιτάσσεται· οἶον, δακέθυμος θυμοδακῆς.

ΣΗΜ. Ὅταν μὲν προτάσσεται τὸ ῥῆμα, τὸ σύνθετον ὄνομα σημαίνει τὸν ἐνεργούντα· οἶον, φιλόθεος, μισόθεος (ὁ φιλῶν, μισῶν θεόν)· ὅταν δὲ ἐπιτάσσεται, σημαίνει συνήθως τὸν πάσχοντα· οἶον, θεοφιλῆς, θεομισῆς (ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ φιλούμενος, μισούμενος).

§ 398. Ἐκ τῶν πτωτικῶν γίνεται πρῶτον συνθετικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ δέον νὰ προσδιορίσῃ τὸ προσδιοριστέον, ἰδίως δὲ τὰ ἐπέθετα, τὰ ἐπιθετικά καὶ τὰ ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενα οὐσιαστικά· οἶον, ἀκρό-πολις, ἀγαθο-δαίμων, Νεά-πολις, αὐτό-χθων, δημο-γέρων (=δήμιος γέρων), κλπ. Τὸ δὲ ῥῆμα ἀρχικῶς προετάσσετο, ὑστερώτερον δὲ καὶ προετάσσετο καὶ ἐπιτάσσετο· οἶον, ἐλκεσί-πεπλος, λογο-γράφος, λιθο-βόλος, βοη-θός, κλπ.

Α'. Πρῶτον συνθετικὸν μέρος.

§ 399. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος δυνατόν νὰ εἶνε ἢ πτωτικὸν ἢ ῥῆμα ἢ μόριον.

α'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν πτωτικόν.

§ 400. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πτωτικόν, ἡ σύνθεσις γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους, ἀφ' οὗ ἡ λήγουσα αὐτοῦ τραπῆ εἰς ο, (ἐὰν δὲν ἔχη) ἢ προσλάβῃ ο, τὸ ὅποιον πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ἀργυρό-τοξος, ἡμερο-δρόμος, δικο γράφος, σκυθο-τοξότης, ἀληθό-μαντις, τειχο-ποιός, κρεο-φάγος, πυθό-χρηστος, ἥρω-γορία, παιδ-ο-τριβής, ρυκτι-ο-φύλαξ, χειρ-ο-τέχνης, ἀνδριαντ-ο-ποιός, ἀγων-ο-θέτης, πατρ-ο-κτόνος, ἀστρ-ο-νόμος, παιδ-αγωγός, νομ-άρχης¹.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ο τοῦτο μένει καὶ πρὸ φωνήεντος, ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἐκ τῶν λέξεων ἐκείνων, αἵτινες τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ F· οἶον, χρηστο-ήθης, μνηο-ειδής· ἀλλ' ἐνίοτε ἀποβάλλεται καὶ πρὸ τοῦ F καὶ πρὸ ἄλλων συμφώνων· οἶον, αἰχμάλωτος, καχεξία, ἀρτιμελής, (ἀρτιος), ζφ-γράφος (ζῆφον), κλπ.

ΣΗΜ. β'. Ὅταν δεύτερον συνθετικὸν εἶνε τὸ ἔργον ἢ τὸ ἔχω ἢ τὸ ἀναξ, τὸ ο συναίρεται μετὰ μὲν τοῦ ε εἰς ου, μετὰ δὲ τοῦ α εἰς ω· οἶον, λειτο-εργός-λειτουργός, κακό-εργος-κακοῦργος, δαδó-εχος-δαδοῦχος, χειρ-ο-ἀναξ-χειρῶναξ,

§ 401. Τὰ εἰς ὡς ἀττικά τῆς β'. κλίσεως ἔχουσιν ω ἀντι ο· οἶον, λεωφόρος, γεωκόρος, χρεωκόπος, τὸ δὲ ὄρεωκόμος τοῦ Ἄριστ. διορθοῦται νῦν εἰς τὸ ὄρεακόμος.² τὸ δὲ χρεοκόπος, χρεολύτης, εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ κρέας σύνθετα διὰ τοῦ ο συντίθενται· οἶον, κρεοφάγος, κρεοπώλης· τὸ δὲ κρεωφάγος, κρεοπώλης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 402. Τὸ γέα ἐν τῇ συνθέσει γίνεται γέω· οἶον, γεωγράφος, γεωπόνος.

§ 403. Τὰ εἰς ις, υς, υ, αυς, ους, τὸ φῶς, πῦρ καὶ μέλας συνθέτονται ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ τοῦ συνθετικοῦ ο· οἶον, πολί-πορθος, βαθύ-κολπος, συ-βάτης, ἀστν-νόμος, ναυ-βάτης, βο-φορός, φωσ-φόρος, (στελ. φως), πυρ-φόρος, μελάν-δετος, μαλάμ-πους.

ΣΗΜ. Τινὰ δὲ τούτων καὶ μάλιστα τὰ εἰς υς οὐσιαστικὰ συνθέτονται ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ ο· οἶον, βοτρου-ό-δωρος, σταχυ-ο-λόγος, πολιοῦχος (πολι-ό-οχος), πυρ-ο-θραγής, μελαν-ό-χρους. Τὸ δὲ ὄφι-ό-δηκτος, νη-ο-δάτης, φωτ-ο-δόλος, κλπ. εἶνε τῶν μεταγενεστέρων. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα πάντοτε ἐκ τοῦ στελέχους συνθέτονται· οἶον, εὐθύ-δικος, ἦδυ-επής. Τὸ δὲ βου πρὸ φωνήεντος γίνεται βο· οἶον, βο-άγριος, βο-πλάτης.

§ 404. Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἐκ τοῦ στελέχους συνθέτονται ἐνίοτε

¹ Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς συνθέσεως προετίμησα, διότι κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ γενικώτερος καὶ ὀριστικώτερος καὶ εὐμνημόνευτος εἶνε· ὁ δὲ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ συνθετικοῦ καὶ μερικώτερος καὶ ὀριστικώτερος καὶ δυσμνημόνευτος, ὡς ἔχων πολλὰς ποικιλίας καὶ ἐξαιρέσεις.

² Παρὰ Πλάτωνι (Δῦσ. 208, β'.) εὔρηται ὄρεοκόμος.

και πολλά άλλα, διότι κατ' ἀρχάς ἡ σύνθεσις ἐγένετο ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους ἄνευ οὐδενὸς συνθετικοῦ γράμματος· οἶον, ἀγορα-νόμος, βουλη-φόρος, γό-λοφος, μυσι-πολέω, (στελ. μυς), σακέο-παλος, (στελ. σακεις), γερασ-φόρος, (στελ. γερας), κερασ-φόρος, σελασ-φόρος.

§ 405. Τὸ μὲν κέρας καὶ τέρας ἔχουσι δύο πρῶτα συνθετικά στελέχη· κέρας καὶ κέρατ-ο, τέρας καὶ τέρατ ο· οἶον, κερασ-φόρος, καὶ κερατ-ο-ειδής¹, τερα-σκόπος (τερασ-σκόπος) καὶ τερατ-ο λόγος. Τὸ δὲ εἰς μα-ματος ἔχουσι τρία λήγοντα 1) εἰς μα· οἶον, αἷμα-κουρία, ὀνομάκλυτος· 2) εἰς μο (τροπῇ τοῦ α εἰς ο)· οἶον, αἰμο-βαφής, αἰμο-ραγής, σπερμο-λόγος· 3) εἰς ματ-ο, ἢ οἶον, αἷματ-ό-κτυπος, κυματ-ο-πλήξ, στοματοουργός (στοματ-ο-εργός), αἷματ-η-φόρος, κλπ.

ΣΗΜ. Τὸ ο τῶν εἰς μο καὶ ματ-ο ληγόντων πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ἀρμ-άμαξα, στόμ-αργος, αἷματ-ωπός.

§ 406. Τὸ μέλι ἀποβάλλει ἐν τῇ συνθέσει τὸν χαρακτῆρα τ' οἶον, μελί-φρυτος, μελί-κρατος, ἀλλὰ καὶ μελιτ-οπάλης.

§ 407. Τὸ ὕδωρ ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὕδρο, τοῦ ὁποῦ το ο πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ὕδρο-φόρος, ὕδρο πότης, ὕδραγωγός· ἀλλὰ καὶ ὕδατ-ο-τρεφής, ὕδατ-ο-πλήξ, κλπ.

§ 408. Τὸ πᾶς ἐν τῇ συνθέσει γίνεται παρ· οἶον, πάν-σοφος, πάγ-καλος, παμ-μέλας, παρ-ἀργυρος, παροῦργος²· ἀλλὰ καὶ πατ-ι-οδαπός, πατ-ο-τρόφος, κλπ.

§ 409. Συνθετικά γράμματα εἶνε καὶ τὸ (α), η, ι

α'. Τὸ α εὐρίσκεται εἰς ὀλίγας ἀρχαϊκὰς συνθέσεις· οἶον, καλ-ἀ-πους, πολεμ-α-δόκος, κυν-ά-μυια, ποδ-ά-νιπτρον, κλπ.

β'. Τὸ η τίθεται εἰς πολλὰς συνθέσεις ὀνομάτων· οἶον, ἐλαφ-η-βόλος, λαμπαδ-η-φόρος, ξιφ-η-φόρος, ὑπερ-ή-φανος, ἐπ-ή-βολος, κλπ.

ΣΗΜ. Πολλῶν τούτων ἡ σύνθεσις διαφορεῖται· οἶον, ξιφ-ο-φόρος, καὶ ξιφ-η-φόρος, θανατ-ο-φόρος καὶ θανατ-η-φόρος, ψιφ-ο-φορεῖν καὶ ψιφ-η-φορεῖν, κλπ.

γ'. Τὸ ι τίθεται εἰς τινὰς συνθέσεις καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐκ τοῦ κάλλος· οἶον, ἀργ-ί-πους, χαλκ-ί-οικος, καλλ-ί-κομος, καλλ-ί-τεχνος, καλλ-ι-ορρή, καὶ ἐκθλίψει αὐτοῦ πρὸ φωνήεντος· οἶον, καλλ-ω-πίζω, Κάλλ-αισχρος. Πολλὰ τούτων διαφοροῦνται· οἶον, νυκτ-ι-κόραξ, καὶ νυκτ-ο-φύλαξ, χαλκ-ι-οικος καὶ χαλκ-ό-πους καὶ χαλκ-ε-ό φῶνος, κλπ.

§ 410. Πολλῶν ὀνομάτων ἡ σύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ πτώσεώς τινος·

¹ Ἀλλὰ καί, κερσ-φόρος.

² Τὸ πανοῦργος κατὰ Κούρτιον γίνεται ἐκ τοῦ παν Fεργος τροπῇ τοῦ F εἰς ο πανόεργος καὶ συναίρεσει πανοῦγος (Τσερέπ. Σύνθ. σελίς 142.

α'. Ἐξ ὀνομαστικῆς οἶον, *λαοσ-σόος, πολισ-σόος, θεός-δοτος*, καὶ συγκοπῆ τοῦ *θέσ-φατος, θέσ-κελος, ἔωσ-φόρος*, κλπ.

β'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς μάλιστα κυρίου ὀνόματος οἶον, *ρεώσ-οικος*, (ναῦς νεώς), *Ἑλλήσ πορτος, Διός-ποροι, Κυρός ουρα*. Τὸ δὲ *Βόσ-πορος*, συγκόπτει τὸ ο τοῦ στελέχους (§ 400, σημ.) ἀντὶ *Βοός-πορος* τὸ δὲ *Πελοπόννησος, Ἀλόνησος, Προκόννησος, Προκόννησος* τρέπουσι τὸ ληκτικὸν ς τῆς γεν. εἰς γ (§ 49).

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, αἵτινες ἐκτίζοντο πρὸς τιμὴν θεοῦ ἢ ἀνθρώπου ἢ ζώου ἐφέροντο διττῶς· 1) κατὰ παράθεσιν ἐκ τῆς γενικῆς ἐν συνθέσει ἢ συντάξει (χωριστὰ) γραφόμενα· οἶον, *Διόσπολις* καὶ *Διὸς πόλις*, *Πανόπολις* καὶ *Πανὸς πόλις*, *Αἰγὸς ποταμοί*, *Ἐρμούπολις* (τὸ πάλαι *Ἐρμόπολις*· ὃ δὲ κάτοικος τούτων λέγεται *Διοσπολίτης, Αἰγοςποταμίτης*, *Ἐρμοσπολίτης*, κλπ. 2) κατὰ παραγωγὴν λαμβάνοντα τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις *ια, εια, (ας)*· οἶον, *Κέκροψ-Κεκροπία, Κάδμος-Καδμεία, Ἐλάτος Ἐλάτεια, βοῦς-Βουκεφάλεια, ἢ Βουκεφαλία, Δημήτριος-Δημητριάς*. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ ὁμονύμοις τῶν κυρίων ὀνόματι· οἶον, *Φίλιπποι, Ἄρσινόη, Θεσσαλονίκη*, κλπ.

γ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. δοτικῆς οἶον, *πυρρί-κανοτος, πυρρί-προος, γαστρί-μαργος, δορρί-κτητος, Χειρρί-σοφος, ὄρει-νόμος, ναυσί-πορος, ἐρχεσί-μορος, ὄρεσι-τροφος, ὄρεσι-βάτης, πασί-δηλος, πασιφανής*, κλπ.

δ'. Ἐκ τῆς ἐνικῆς ἢ πληθ. αἰτιατικῆς οἶον, *ἀνδρά-ποδος, ρουρ-εχής, γάλα-θηνός, παρτά-πασι, κερξ-νόμος, κερξ-τόμος, δικασ-πόλος, ὕσ-πόλος*.

ΣΗΜ. Τὸ μεσαιπόλιος, Ἐθβαιγενής, ὀδοιπόρος, χοροίτυπος καὶ χοροϊτύπος, χοροϊμανής εἶνε σύνθετα ἐκ τοπικῆς πτώσεως, ἣτις ἔληγεν εἰς ι¹, τὸ ὁποῖον συναίρεται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος α, ο εἰς αι, οι· τὸ δὲ Ἐθβαιγενής, ἰθαιγενής λέγονται καὶ Ἐθβζγενής, ἰθζγενής, (Θῆβζ, ἰθζ)².

§ 411. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ἀπόλυτον ἀριθμητικὸν ἐπίθετον καὶ τὸ δεύτερον ὄνομα οὐσιαστικόν, τότε ἀντὶ τοῦ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, λαμβάνονται τὸ *μονο, δι, τρι, τετρα*· οἶον, *μονό-κερως, δι-κερως, τρί-πους, τετρά-πους*. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ *πέντε* μέχρι

¹ Σημειωτέον ὅτι ἡ παλαιάτη γλῶσσα ἐκτὸς τῶν γνωστῶν πέντε πτώσεων εἶχε καὶ τρεῖς ἄλλας, τὴν ἀφαιρετικὴν, τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν τοπικὴν, αἵτινες ὕστερον ἀπωλέσθησαν, ἀναπληρωθεῖσαι ἢ μὲν ἀφαιρετικὴ ὑπὸ τῆς γενικῆς, ἢ δὲ ὀργανικῆ καὶ τοπικῆ ὑπὸ τῆς δοτικῆς. Ἐκάστη δὲ πτώσις εἶχε καὶ ἰδίαν κατάληξιν· ἡ δὲ τοπικὴ εἶχεν ἐν τῶν ἐνικῶν ἀριθμῶνι, τὸ ὁποῖον διεσώθη ἐκ μὲν τῶν πρωτοκλίτων εἰς τὸ ἐπίρρημα *χαμαί* καὶ εἰς τὰ σύνθετα *Θηβαίγενής, Πυλαίμαχος*· ἐκ δὲ τῶν δευτεροκλίτων εἰς τὰ ἐπίρρηματα *οἶχοι, Ἰσθμοῖ* κλπ., εἰς δὲ τὰ τριτόκλιτα ἔλαβε τὸν τόνον τῆς δοτικῆς· οἶον, *Ἄγνοοῦντι, Δωδῶνι, Μαραθῶνι*, κλπ.

² Τὸ α τοῦ ἰθζ ἐγένετο μακρὸν ἀποβολῆ τῆς τοπικῆς καταλήξεως· καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει.

τοῦ ἑκατὸν λαμβάνουσιν α (ἐὰν δὲν ἔχωσι), τὰ δὲ ἐπέκεινα ἔχουσιν ο, ὅπερ εἶνε στελεχικόν· οἶον, πεντά-πολις, ἀλλὰ καὶ πέντε τάλαρος, ἑξά-μετρος, ἑξα-έτης, ἐπτά-πολις, ὀκτά-κρημος, ἐννεά-πηχυς, δεκά-πους, εἰκοσά-πηχυς, καὶ (εἰκοσι-πηχυς), τριακοταέ-της, πεντηκοτα-κάρηνος καὶ πεντηκοτό-γνος (μοναδικόν), ἑκατοτα-κάρηνος, πεντακοσιο-μέδιμνος, χι.λιο-τάλαρος, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν μόνον τὸ ἕξ καὶ τὸ ἑκατὸν λήγουσιν εἰς σύμφωνον καὶ συντίθενται συνήθως ἐκ τοῦ στελέχους (§ 69) καὶ πάσχουσι μόνον τὰς συνήθεις μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς· οἶον, ἑκατόμυλος, ἑκατόγχειρος, ἑκατόζυγος, ἑξέτης, κλπ. Τὸ δὲ ἕξ πρὸ συμφώνου γίνεται ἐκ· οἶον, ἕκπηχυς ἀλλὰ ἐξμέδιμνος. Τὰ δὲ στελέχη ἕξα, ὀκτα, εἰκοσα, ἑκατοντα ἐγένοντο κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἐπτά, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, κλπ.

ΣΗΜ β'. Τὸ α πρὸ τοῦ ε τοῦ ἔτος πολλάκις ἀποβάλλεται, ἢ τρεπόμενον εἰς ο συναίρεται μετ' αὐτοῦ εἰς ου' οἶον, πεντ-έτης, ἐπτ-έτης, τριακοντοέτης-τριακοντούτης, πεντηκοντοέτης-πεντηκοντούτης.

§ 412. Ὄταν δὲ καὶ τὸ δεύτερον συνθετικόν εἶνε ἐπίθετον καὶ μάλιστα ἀριθμητικόν, τότε ὡς πρῶτον συνθετικόν λαμβάνονται πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα δις, τρίς, τετράκις, πεντάκις, κλπ.· οἶον, δίσεφθος, τρισάθλιος, τετρακισμύριοι, πεντακισχι.λιοι, κλπ².

ΣΗΜ Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι τὸ δις καὶ τρίς μετ' οὐσιαστικοῦ μὲν συντιθέμενα ἀποβάλλουσι τὸ ς, μετὰ δὲ τοῦ ἐπιθέτου φυλάττουσιν αὐτό· οἶον, δίκερως, τρίτους, δίσεφθος, τρισάθλιος· ἀλλὰ καὶ δίθηκτος, τριτάλας. Τὸ τρίς λαμβάνεται πολλάκις καὶ ὡς ἐπιτατικόν μόριον· οἶον, τρισάθλιος, τρισμακάριστος, τρισευδαίμων, τρισμέγιστος, ἀντὶ πανάθλιος, παμμακάριστος, κλπ.

6'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν ῥῆμα.

§ 413. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικόν εἶνε ῥῆμα, ἡ σύνθεσις γίνεται ἐκ τοῦ στελέχους μάλιστα τοῦ καθαροῦ τοῦ ἐνεστ. προσθέσει ε ἢ ο, ἢ τοῦ ἀορ. α'. (ἄνευ τῆς αὐξήσεως) προσθέσει ι· οἶον, ἀρχωκακός, ἀρχ-έ-κακος, φέρω-πόνος, φερ-έ-πονος, φλίνω-μηρός, φαιρ-ο-μηρίς, (λιπω-τάκτης), λιπ-ο-τάκτης, (φυγω-πόνος), φυγ-ό-πονος, ἔλυσα-πόνος, λυσ-ί-πονος, ἔτερψα-χορός, τερψ-ί-χορος, κρυψ-ί-ρους, φιλησ-ί-μο.λιπος, κλασ-ι-βῶ.λαξ, Τιμησ-ί-θεος, δοκησ-ί-σοφος ('Αριστοφ.).

ΣΗΜ. Πολλὰ ἔχουσιν ε πρὸ τοῦ σ, ὅπερ προέρχεται ἐξ ἐπισταμένου στελέχους· οἶον, ἔλκεσι-πεπλος, ταμεσί-χρος, λιπεσ-ήνωρ, καὶ ἄνευ τοῦ συνθετικοῦ ι· οἶον, φερέσ-βιος.

§ 414. Ἐνίοτε ὁ μὲν ἐνεστώς συντίθεται διὰ τοῦ ι, ὁ δὲ ἀορ. διὰ τοῦ ο καὶ σπανιώτατα διὰ τοῦ ε· οἶον, ἀρχ-ι-θέωρος, τερπ-ι-

¹ Τὸ α ἐτράπη εἰς ο δυνάμει τοῦ F (ἰδὲ Σύνθ. Τερρ σελ. 107 καὶ 109).

² Ἀλλὰ καὶ ἐν νεο-ἄ-χι.λοῖ καὶ δεκ-ἄ-χι.λοῖ ('Ὀμηρ.).

κέραινος, δοξ-ό-σοφος, στρεψ-ό-δικος, ριψ-ο-κίρδυτος, μισ-ό-θριξ, περσ-έ-πολις, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὰ συνηρημένα ῥήματα ἀποβάλλουσι τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆν τοῦ ἐνεστώτος πρὸ τοῦ συνθετικοῦ ο· οἶον, τιμόπολις, Τιμόθεος, φιλόσοφος, μισόθεος.

ΣΗΜ. β'. Ἐνίοτε παρὰ ποιητῶν γίνεται σύνθεσις καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ῥήματος, ἄνευ συνθετικοῦ γράμματος· οἶον, τανύ-πεπλος, φοβέ-στρατος, ταλα-κάρδιος, (ταλάω). Οὕτω γίνεται κατὰ Κούρτιον καὶ τὸ μαιψόνος (ἐκ τοῦ ἀρχ. μαιῶ καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ μαιίνω).

§ 415. Καὶ ἐνταῦθα τὰ συνθετικὰ φωνήεντα ε, ο, ι πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλονται· οἶον, φέρ-ασις, φιλ-άνθρωπος, μισ-άνθρωπος, ῥίψ-ασις, πανσ-άνεμος, Ἄβσ ανδρος, πλὴν τοῦ φερέ-οικος, διότι τὸ πάλαι τὸ οἶκος εἶχεν ἐν ἀρχῇ F.

γ'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μόριον.

§ 416. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε μόριον (πρόθεσις ἢ ἐπίρρημα), οὐδεμίαν ἄλλην μεταβολὴν πάσχει ἐν τῇ συνθέσει ἢ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς εὐφωνίας· οἶον, ἄγχι-άλος, ἀρχίαλος. (ποιητ.), χαμαι-ζῆλος, χαμαιζηλος, πάλαι-γένος, παλαιγενής, ἀει-φεύγω, ἀειφυγία, εὐδη-λος, εὐανδρος, συγγράφω, συλλέγω, συρροή, πλημμυελής, παλίνδρομος, παλλυβολος, ἀρτιτόκος, σίζυγος, σίσσιτος, συστρατιώτης, παρέχω, ἀπάγω, ἀγακλής, κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τῆς πρὸ τὸ ο συγκιρνᾶται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε εἰς ου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τίθεται καὶ ἡ κορωνίς· οἶον, προέχω, -προῦχω, προ-εργου-προῦργου· τῆς δὲ ὑπὸ τὸ ο συναίρεται μετὰ τοῦ ἐπιφερομένου ε τοῦ εργον εἰς ου· οἶον, ὑπουργός.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ὄψε ἐν τῇ συνθέσει γίνεται ὄψι (Αἰολ.)· οἶον, ὄψιμαθής, ὄψιγονος, κλπ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ν τοῦ πάλιν πρὸ μὲν τοῦ σ, ἐὰν μὲν μετὰ τὸ σ ὑπάρχη φωνῆν. τρέπεται εἰς σ· ἐὰν δὲ σύμφωνον, μένει ἀμετάβλητον, ὁμοίως καὶ πρὸ τοῦ ζ· οἶον, παλίσσιτος, παλίνσκιος· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων πάσχει τὰ συνήθη πάθη· οἶον, παλιμβουλος, παλιγγενεσία, παλίλλογος, παλίνζωος, κλπ. Ἡ δὲ σύνθεσις τοῦ ἄγαν γίνεται ἐκ τοῦ ἄγα· οἶον, ἀγακλυτός, ἀγα-κλής, Ἄγα-μέμων, ἀγα-σθενής, ἀγῆνωρ (ἄγ-άνηρ)· τὸ δὲ ἀγά-ννιφος, ἀγάρρους γίνονται ἐκ τοῦ ἀγά-σνιφος, ἀγά-σρους (§ 222, 49)· τὸ δὲ Ἄγαν-ἵππος εἶνε μεταγενέστερον.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον πρὸ δασυνομένου φωνήεντος τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (§ 54)· οἶον, ἀφικνοῦμαι, καθοπλίζω, κλπ. Ἄλλ' εἰς τινα ἰωνικῶ ἔθει μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἀππλιώτης, Δεύκιππος, ἀπεψθος, ἐπαφή. Ἐνίοτε δὲ τὸ ψιλὸν σύμφωνον τρέπεται εἰς δασύ καὶ ὅταν μεσολαβῇ ρ· οἶον, πρὸ-δός, φροῦδος, πρὸ-ὄρῶ, φρουρός, τέτταρα-ἵππος, τέθριππος. Τὸ δὲ ἀμπέχων καὶ ἀμπίσχω εἶνε σύνθετα ἐκ τῆς Αἰολικῆς προθέσεως ἀμπί.

ΣΗΜ. ε'. Τὸ ψιλὸν ἄφωνον σπαν. τρέπεται εἰς δασύ καὶ πρὸ ψιλουμένου φω-

νήεντος οἶον, ὕψαμμος (Πλουτ.), καθαρμιίζω (Ἄριστ.), ἀφελπίζω (ἐπιγρ.), φροῖμιον (πρὸ οἴμος). Οὕτω καὶ τὰ δημῶδη ἐφέτος, μεθαύριον.

§ 417. Πρῶτα συνθετικὰ εἶνε καὶ τὰ μόρια, *ἀρ*, *ἀ*, *ρη*, *εὐ*, *δυσ*, *ἡμι*, *ἀρι*, *ἐρι*, *δα*, *ζα*, *βοῦ*.

α'. Τὸ *αρ* καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦ *Ϝ* *ἀ* (§ 45, 6) σημαίνει στέρησιν, διὸ καὶ στέρητικὸν λέγεται· οἶον, *ἀρ-ίκατος*, *ἀρ-άξιος*, *ἀ-βατος*, *ἀ-τυχής*, *ἀ οπλος*, (*ἄφοπλος*), *ἀ-ήττητος*, (*ἄῤῥηττητος*), *ἀ-έκωρ* καὶ συναίρεσει *ἄκωρ*, *ἄεργός* καὶ συναίρεσει *ἄργός*.

ΣΗΜ. Τὸ στέρητικὸν *ἀν* εἶνε αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν *anī* καὶ πρὸ συμφώνου καὶ τοῦ *Ϝ* ἀποβάλλει τὸ ν· δέσωσε δὲ τοῦτο καὶ πρὸ συμφώνου μόνον εἰς πηχτικὰς τινὰς λέξεις· οἶον, ἀμφασίν, ἄλληκτος, ἀννέφελος, (μεταγεν.). Ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ ἀνόρατος (Πλάτ. Ἦμαι, 51, α), ἀνοσιλος (Πλάτ, Ῥῥῶ. 299. Β. καὶ Ξενοφ. Ἱερ. σ. 4).

β' Τὸ *α* εἶνε·

1) *Ἀθροιστικόν*, σημαῖνον ἄθροισιν ἢ τὸ ὅμου· οἶον, *ἀ-θρόος*, *ἀ-κόλουθος*, (*ἀ-κέλευθος*), *ἀ-δελφός*, (*ἀ-δελφύς*), *ἀ-γάστωρ*, (= ὁμογάλακτος), *ἀ-γάλακτος*, (= ὁμογάλακτος).

ΣΗΜ. Τὸ ἀθροιστικὸν *ἀ* εἶνε αὐτὸ τὸ σανσκριτικὸν *sa—ā* καὶ ὕστερον *ā* περὶ δὲ τοῦ ἄπας, ἄπαξ καὶ ἄπλοῦς ἰδὲ § 186, α'. 4 καὶ γ'.

2) *Ἐπιτακτικόν*, σημαῖνον ἐπίτασιν· οἶον, *ἀ-τερής*, *ἀ-χαρής*, *ἀ-σκελής* (= καταξήρος), *ἀ-ξύλος* (= πολύξυλος), *Ἄ-τλας* (= Πολύτλας).

ΣΗΜ. α'. Τὸ ἐπιτακτικὸν *ἀ* εἶνε αὐτὸ τὸ ἀθροιστικόν, διότι ἐκ τῆς ἀθροίσεως πολλῶν πραγμάτων ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ προέρχεται ἡ ἐπίτασις.

ΣΗΜ β'. Τὸ *ἀ* σημαίνει ἐνίοτε καὶ ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· οἶον, *ἀ-τάλαντος* (= ἰσοβαρής), *ἄπεδος* (= ἰσόπεδος)· ἐνίοτε δὲ φαίνεται πλεονάζον· οἶον, *ἄσταχυς*, *ἄσπαιρω*, *ἄσταφίς*. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης ἀγκινάρα (= κινάρα), ἀπήγανον (= πήγανον), ἀπάρθενος (= παρθένος).

γ'. Τὸ *ρη* (σανσκρ. *ra*, λατ. *re*) εἶνε στέρητικὸν σπανιώτερον τοῦ *αρ*· οἶον, *ρη-ποιος*, *ρη-περθής*.

ΣΗΜ. Τὸ *η* τοῦ *νη* τὰ μὲν βραχέα ἐπιφερόμενα φωνήεντα *ε* καὶ *ε* ἐκκρούει μετὰ δὲ τοῦ *ο* συναίρεται εἰς *ω*· οἶον, (*νη* αλεγω), *νη-λεγής*. *νη-ελεος*, *νη-λεπής*, *νη-οδυνη*, *νῶδυνος*, *νη-οδους*, *νῶδός*.

δ'. Τὸ *ευ* σημαίνει εὐκολίαν ἢ καλὴν ιδιότητα· οἶον, *εὐβατος*, *εὐώδης*, *εὐμερής*, *εὐτυχής*.

ε'. Τὸ *δυσ* εἶνε ἀντίθετον τοῦ *ευ* καὶ σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακὴν ιδιότητα· οἶον, *δύσβατος*, *δυσώδης*, *δυσμερής*, *δυστυχής*.

1 Ἄλλοι λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἀνάεδνος (= ἄνευ ἔδων), ἀνάεπτος (= ἀνέλπιστος) ἀνάπνευστος, παράγουσι τὸ στέρητικὸν ἀν ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου ἀν ἀποβολῆ τοῦ α. Καὶ ἡ καθωμιλημένη λέγει, ἀνάεβαθος, ἀναεβορχιά.

2 «Τρί· ἀπάρθενα κεράσια ἔσιν τοῦ Μάϊ τὰ κεράσια» δημῶδες ἄσμα.

ΣΗΜ. Τὸ σ τοῦ δυς πρὸ τοῦ σ, ἔαν μετὰ τὸ σ τῆς ἐπιφερομένης λέξεως ὑπάρχη σύμφωνον, ἀποβάλλεται· ἔαν δὲ φωνῆεν, μένει ἀμετάβλητον· οἶον, δύ-στομας, δύ-σπνος, δύς-σοος, δυς σεβής.

ς'. Τὸ ἡμι, τοῦ ὁποίου τὸ ι πρὸ φωνήεντος δὲν ἐκθλίβεται, σημαίνει τὸ ἡμισυ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ δηλουμένου· οἶον, ἡμι-τάλαρον, ἡμι-ωβόλιον, ἡμί-ορος, ἡμι-παρῆς.

ζ'. Τὸ ἀρι, ἐρι, δα, ζα, βου εἶνε ἐπιτατικά συνήθη παρὰ ποιηταῖς· γίνονται δὲ τὸ μὲν ἀρι ἐκ τοῦ ἀρω, τὸ δὲ ἐρι ἐκ τοῦ ἀρι κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ε, ὡς τὸ ἔρσην ἐκ τοῦ ἄρσην· τὸ δὲ δα καὶ ζα ἐκ τῆς διά, τὸ δὲ βου ἐκ τοῦ βοῦς· οἶον, ἀρίδηλος, ἐρίγδουπος, ἐριβῶ-λαξ, σαφοιρός, ζάπλουτος, βούπαις, βουφάγος, βουλιμία.

Β'. Ἐσχατον συνθετικὸν μέρος.

§ 418. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος δυνατὸν νὰ εἶνε ἢ ὄνομα ἢ ῥήμα ἢ ἐπίρρημα.

α'. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ὄνομα.

§ 419. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε ἐπίθετον, μένει καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν ἐπίθετον φυλάττον τὴν κατάληξιν αὐτοῦ ἀμετάβλητον καὶ τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῆς συνθέσεως· οἶον, ὁμό-δουλος, εὐδηλος, ἄπιστος, πάγκαλος, ἡμίγυμος, φιλόσοφος.

ΣΗΜ. Ἐσχατον συνθετικὸν γίνεται καὶ μετοχὴ μένουσα καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀπετάβλητος· οἶον, πολὺ-τας, λυκά-θας, Πυρι-φλεγέθων, κλπ.

§ 420. Ὅταν δὲ τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε οὐσιαστικόν, μεταβάλλεται συνήθως εἰς ἐπίθετον σημαῖνον τὸν ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, ἄπαις (οὐχὶ ὁ οὐ παῖς, ἀλλ' ὁ οὐκ ἔχων παιδας), μακρόχειρ (οὐχὶ ἡ μικρὰ χεῖρ, ἀλλ' ὁ ἔχων μακρὰς χεῖρας), ἄποικος (οὐχὶ ὁ ἀπὸ οἴκος, ἀλλ' ὁ ἀπέχων ἐκ τοῦ οἴκου), ἔρθεος (οὐχὶ ὁ ἔνδον θεός, ἀλλ' ὁ ἔχων ἐν ἐκρυφῷ θεόν), δεισιδαίμων (οὐχὶ ὁ δεισας δαίμων, ἀλλ' ὁ τοῖς δαίμονας δεδιώς), κλπ.

§ 421. Τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἐπίθετα, ἔαν μὲν ἔχωσι κατάληξιν ἀρμοδίαν εἰς ἔκφρασιν καὶ τῶν τριῶν γενῶν, φυλάττουσιν αὐτὴν ἀμετάβλητον· οἶον, ὁ, ἢ ἄσιτος-τὸ ἄσιτον, ὁ, ἢ δεισιδαίμων-τὸ δεισιδαίμων, ὁ, ἢ ἄπαις, ὁ, ἢ μακρόχειρ, ὁ, ἢ ἄπολις, ὁ, ἢ δίπηχυς, κλπ. Ἐάν δὲ δὲν ἔχωσι, μεταβάλλουσιν αὐτὴν· τὰ μὲν ἐκ τῶν εἰς ορ καὶ υ οὐδετέρων εἰς ος, υς προσλήψει τοῦ ς· οἶον, δῶρον-πολυδωρος, δάκρυ-ἄδακρυς. Τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς α καὶ η θηλ. εἰς ος καὶ σπανίως εἰς ις· οἶον, μοῦσα-φιλόμουσος, τιμὴ ἄτιμος, κιθάρα-ἀκίθαρις, ἄλκη-ἀναλκίς· τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων εἰς ης τροπῇ τοῦ ες τοῦ στελέχους εἰς ης (§ 146, 6')· οἶον, ἦδος (ἦδες)-ἀηδής, βάρος (βαρες)-οἰνοβαρής, κλέος εὐκλεής. Τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς ας οὐδετ. καὶ τοῦ γη

και *ραυς* εις *ωσ*· οιον, *κερας*-*χρυσοκερας*-*χρυσοκερωσ*, *γηρας* (*αγηρος*)-*αγηρωσ*, *γη-εθγεωσ*, *ραυς*-*λιπόγεωσ*, τὰ δὲ ἐκ τοῦ *φρην* εις *φρων*· οιον, *φρην*-*σώφρων*-*εὐθφρων*- τὰ δὲ ἐκ τοῦ *ηρ* εις *ωρ*· οιον, *πατήρ*-*ἀπάτωρ*, *μήτηρ*-*ἀμήτωρ*·-

ΣΗΜ. Τινὰ ἐκ τῶν εις *οσ* οὐδετέρων τριτοκλίτων μεταβάλλονται εις *οσ* δευτερόκλιτα· οἶον, *Χρῦσανθος*, *Πάτροκλος*, *παχύχειλος* (Ἄριστοτ.).

§ 422. Τὰ συμφωνόληκτα τριτύκλιτα ὀνόματα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γινόμενα προσλαμβάνουσι συνήθως εις τὸ στέλεχος τῆς ἐνικῆς γεν, και σπανίως τῆς ὀνομ. τὴν δευτερόκλητον κατάληξιν *οσ*· οιον, *ἀρχήματος*, *ἀμφιάλος*, *πολύσαρκος*, *εὐανδρος*, *ἔραστρος*, *εὐριος*, (και *εὐριν* και *εὐρις*, *ἀναιμακτος* και *ἀναιμος* κλπ. Τὰ δὲ εις *μα*-*ματος* λήγουσι και εις *μων* γινόμενα ἐκ τοῦ ἀρχαίου στελέχους τοῦ λήγοντος εις *μαρ* τροπῇ τοῦ *α* εις *ω*· οιον, *ἀκτῆμων*, *πολυπράγμων*, κλπ.

ΣΗΜ. Τῶν ἐχόντων ἔσχατον συνθετικὸν τὸ πόλις τὰ μὲν οὐσιαστικά φυλάττουσι τὴν κλίσιν τοῦ ἁπλοῦ· οἶον, *ἀκρόπολις*-*εωσ* κλπ. τὰ δὲ ἐπίθετα μεταβάλλουσιν αὐτὴν εις *ις*-*ιδος*· οἶον, *δ*, ἢ *ἀπολις*-*ιδος*· *δ*, ἢ *φιλόπολις*-*ιδος*· *δ*, ἢ *φυγόπολις* (§ 423).

§ 423. Πολλὰ οὐσιαστικά μένουσι και μετὰ τὴν σύνθεσιν πάλιν οὐσιαστικά φυλάττοντα και τὴν κατάληξιν ἀμετάβλητον· οἶον, *ἀκρό-πολις*, *ὦμο-πλάτη*, *ἵππο-κένταυρος*, *χηρ-αλώπηξ*, *ἀρμ-ἀμαξα*, κλπ. Πάντοτε δὲ ἀμετάβλητα μένουσι τὰ ἀφηρημένα ῥηματικά οὐσιαστικά, ὅταν συντιθῶνται μετὰ τῶν 18 προθέσεων· οἶον, *πρᾶξις*-*σύμπραξις*, *βολή*-*καταβολή*, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συντιθέμενα ταῦτα μεταβάλλονται εις *ια* (§ 398, σηλ.), οἶον, *πρᾶξις*-*εὐπραξία*, *κόλασις*-*ἀκολασία*, *βολή*-*λιθοβολία*. Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα εἶνε κυρίως παρασύνθετα προϋποθέτοντα σύνθετον ἐπίθετον ὄνομα εις *οσ*· οἶον, *ἀπραξία* (ἐκ τοῦ ἄπρακτος), *λιθοβολία* (ἐκ τοῦ λιθοβόλος), *ναυμαχία* (ἐκ τοῦ ναύμαχος), κλπ. πλὴν τοῦ *μισθοφορά*· ἀλλὰ και *μισθοφορία*.

δ'. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος ῥῆμα.

§ 424. Τὸ ῥῆμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γινόμενον μόνον μετὰ τῶν 18 προθέσεων συνθετόμενον μένει ἀμετάβλητον και ἡ σύνθεσις αὕτη λέγεται παράθεσις· οἶον, *παρᾶ*-*λαμβάνω* *παραλαμβάνω*, *περιγράφω*, *παρέχω*, κλπ. Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συνθετόμενον μεταβάλλεται εις ὄνομα, ἐξ οὗ, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη, σχηματίζεται πρᾶσύνθετον ῥῆμα εις *εω*· οἶον, *ἵππος* *τρέφω*, *ἵπποτροφέω*, *κακὰ*-*λέγω*, *κακολόγος*-*κακολογέω*, *εὖ* *λέγω*-*εὐλόγος*-*εὐλογέω*, *ἀ*-*φειδομαι*, *ἀφειδῆς*-*ἀφειδέω*, *δύς*-*ἀρέσκω*, *-δυσάρεστος*-*δυσαρε-*

στέω. Τοιαῦτα παρσύνθετα ῥήματα γίνονται καὶ ἐκ προθέσεων οἶον, ὑπέρ-μάχομαι, ὑπέρμαχος, ὑπερμαχέω, ἀντι βάλλω, ἀντιβολος ἀντιβολέω. Ἔτι δὲ καὶ ἐξ ἀχρήστων συνθέτων ὀνομάτων οἶον, ρουθετώ ἐκ τοῦ ἀχρήστου ρουθέτης.

§ 425. Πολλάκις τὸ ῥήμα ἔσχατον συνθετικὸν μέρος γενόμενον φαίνεται ἀμετάβλητον, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τυχηρᾶς ὁμοιότητος τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπλοῦ πρὸς τὴν τοῦ παρσυνθέτου οἶον, μύρον-πωλέω, μυροπώλης-μυροπωλέω, μέλος-ποιέω, μελοποιός-μελοποιέω, ἀφρονέω, ἀφρων-ἀφρονέω.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα δυνατὸν νὰ συνθεθῶσι καὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν προθέσεων οἶον, ἀντι-παρα σκευάζομαι, ἀντι παρ εξ-άγω.

§ 426. Τὰ ἐκ ῥημάτων σύνθετα ὀνόματα (§ 424) λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ·

α'. Εἰς ο-ς δευτερόκλιτα προσηγορικά οἶον, ἵππος-τρέφω-ἵππο-τρόφος, θεός-λέγω-θεολόγος, ναῦς μάχομαι-ναύμαχος, κλπ.

β'. Εἰς α-ς, η-ς πρωτόκλιτα προσηγορικά οἶον, ὄρις θηρεύω-ὄριθοθήρας, μύρον-πωλῶ-μυροπώλης, κλπ.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἄρχω σύνθετα καταλήγουσιν ἄλλα μὲν εἰς ος, ἄλλα δὲ εἰς ης, ἄλλα δὲ διαφοροῦνται οἶον, δήμαρχος, νομάρχης, ἵππαρχος καὶ ἱππάρχης, στολάρχος καὶ στολάρχης, γυμνασιάρχος καὶ γυμνασιάρχης, κλπ.

γ'. Εἰς ης τριτόκλιτα ἐπίθετα οἶον, εὐμαρθάνω-εὐμαθής, δύς-μαρθάνω-δυσμαθής, πολὺ μαρθάνω-πολυμαθής, ἀβλάπτω-ἀβλαθής, κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις ης εἶνε ες, ἥτις ἐν τῇ ὀνομ. ἐκτείνει τὸ ε εἰς η κατὰ τὸν κανόνα (§ 146, β') οἶον, (ἀμαθές-ἀμαθής).

δ'. Εἰς ης-ητος καὶ ως-ωτος τριτόκλιτα ἐπίθετα οἶον, προβάλλω,-προβλής-ἦτος, ἡμι-θνήσκω,-ἡμιθνής-ἦτος, ἀ-γιγνώσκω-ἀγνώως ὦτος, ἡμι-βιβρώσκω, ἡμιβρώως-ῶτος, κλπ.

ε'. Εἰς της πρωτόκλιτα καὶ εἰς ηρ καὶ ωρ τριτόκλιτα προσηγορικά οἶον, μῆ-λορ-βόσκω,-μηλοβώτης καὶ μη.λοβωτήρ, παρ-δαμάω,-παρδαμάτωρ, κλπ.

ς'. Εἰς ς' (ξ, ψ) οἶον ἐπὶ (ἐλύθω)-ἐπηλυ-ς, ρέη-λυ-ς, πρὸς (φύγω)-πρόσφυξ, βοῦς (πλήγω)-βουπλήξ, παρὰ (βλέπω)-παραβλώψ, κλπ.

§ 427. Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα σημαίνουν τὸν ἐνεργούντα τὸ ὑπὸ τοῦ στελέχους δηλούμενον καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ μετοχῇ τοῦ ἐν συνθέσει ῥήματος ἐχούση ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸ πρῶτον συνθετικόν οἶον, ἵπποτρόφος=ὁ ἵππου; τρέφων, ναύμαχος=ὁ ναυσιμαχόμενος, θεολόγος=ὁ περὶ θεοῦ λέγων, σπερμολόγος=ὁ

1 Τὸ ς τοῦτο εἶνε πτωτικὴ κατάληξις καὶ οὐχὶ παραγωγικὴ.

σπέρματα συλλέγων, *κυματορῶς* = ὁ κυάμους τρώγων, *εὐμαθής* = ὁ εὐκόλως μαθάνων, κλπ. Τὰ δὲ εἰς *ω*-*ω*τος καὶ *η*-*η*τος σημαίνουν συνήθως τὸν παθόντα· οἶον, *ἡμιβρώς*, *ἀτρῶς* = *ἡμιβρωτος*, *ἄτρωτος*, *ἄδμης*, *ἐπιβλής*. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ *ἀπορρῶς* = ὁ ἀπορραγείς. Σημειώτεον ὅτι τὰ ἐκ τῶν τοιούτων συνθέτων ὀνομάτων παρασύνθετα εἶνε ῥήματα λήγοντα εἰς *ω* (§ 324) ἢ οὐσιαστικά ἀφηρημένα λήγοντα εἰς *ια* (*εια*) (§ 423)· οἶον, *ἰπποτρόφος*-*ἰπποτροφέω*-*ἰπποτροφία*, *ρονοθέτης*-*ρονοθετέω*-*ρονοθεσία*, *ὄριθοθήρας*-*ὄριθοθηρέω*-*ὄριθοθηρία*, *πολυμαθής*-*πολυμαθέω* (*πολυμαθῆσια* *πολυμαθῆια*) *πολυμάθεια*.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε σύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ δύο ἀντιφατικῶν (ἀντιθέτων) λέξεων· οἶον, *Κάλλαισχος*-*μωρόσοφος* (*Λουκ*), *μωροπόνηρος*¹, *κλαυσίγελως* (*Ξενοφ.* Ἑλλην). Ἡ τοιαύτη σύνθεσις καλεῖται ὀξύμωρον *σχημα* (ἰδὲ Σντ. Λ. Χρ.).

ΣΗΜ. β'. Σπανίως παρὰ τοῖς παλαιοῖς γίνεται σύνθεσις ἐκ δύο κλιτῶν μερῶν μεσολαβούσης προθέσεως· οἶον, *ἀλλοπρόσαλλος*, *φιλοπροσήγορος*, *φιλεπετιμητής*. Τοιαῦτα καὶ τὰ τῶν γραμματικῶν πολυσύλλαβος, *μακροκατάληκτος*, *βραχυπαράληκτος*, *γενικοδύντακτα*, *δοτικοδύντακτα*, κλπ.

§ 428. Ὄταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ *σ*, *ε*, *ο*, ἐκτείνεται τὸ μὲν *α* καὶ *ε* εἰς *η*, τὸ δὲ *ο* εἰς *ω*· οἶον, *ὕπακούω*-*ὕπηκος*, *στρατός*-*ἄνω*, *στρατηγός*, *εὐ-ἄνεμος*, *εὐήνεμος*, *εὐ-ἐλαύνω*, *-εὐήλατος*, *ἄ-δμνυμι*, *-ἀνώματος*. Τὸ δὲ *λοχαγός*, *ξεραγός*, *ναυαγός*, ἐκτείνουν τὸ *α* βραχὺ εἰς *α* μακρόν.

ΣΗΜ. Τὸ *σ*, *ε*, *ο* μένουσιν ἀμετάβλητα, 1) ὅταν εἶνε θέσει μακρά· οἶον, *ναύ-αρχος*, *ποδ-άρκης*, *ψευδ-ἄγγελος*, *καχεξία*, *θε-όργητος*. 2) ὅταν εὐρίσκωνται πρὸ λέξεων, αἱ ὅποσαι τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ *Γ* ὁ· οἶον, *αἰχμ-άλωτος* (*Γαλ*), *ἀρτι-επίς*, *παν-όρατος*. 3) ὅταν εἶνε ἀπλή σύνθεσις, μάλιστα ἐκ προθέσεως· οἶον, *ὕπ-ακοή*, *ἀπ-ἐλασις*, *ἐπ-όπτης*, *παιδ-αγωγός*. 4) χάριν τοῦ μέτρου· οἶον, *ὕψ-γύροης*, *ὕψ-ερεφής*, *καρχαρ-όδους*.

§ 429. Τρέπουσι τὸ *ο* εἰς *ω*, τὸ *ὀβολός*, *ὀδύνη*, *ὀλλυμι*, *ὀλεθρος*, *ὀμαλός*, *ὀμνυμι*, *ὀνυξ*, *ὄρος*, *ὄροφος*, *ὄρυσσω*, *ὄφελος*· οἶον, *διώβολον*, *ἀνώδυνος*, *ἐξώλης*, *ἀνώλεθρος*, *ἀνώμαλος*, *ἀντωμοσία*, *πολυώνυχος*, *ὕπωρεια*, *διώροφος*, *διώρυξ*, *βιωφελής*. Τὸ δὲ *ὄνομα* τρέπει τὸ πρῶτον *ο* εἰς *ω* καὶ τὸ δευτέρον εἰς *υ*· οἶον, *ἀντωνυμία*, *ὀμωνυμία*¹.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *ὀλεθρος* καὶ *ὄροφος* δὲν τρέπουσι τὸ *ο* εἰς *ω*, ὅταν ἢ πρὸ αὐτῶν συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά· οἶον, *ψυχὸλεθρος*, *ὕψοροφος*.

ΣΗΜ. β'. Τὰ μὲν ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ὦρα (φροντῖς) εἰς *ω* παραλήγουσι, τὰ δὲ ἔχοντα τὸ οὔρος (φύλαξ) εἰς *ου* παραλήγουσιν· οἶον, *θυρα-*

1 Τοιοῦτο καὶ τὸ ἡμέτερον *κ ο υ τ ο π ὄ ν η ρ ο ς*.

2 Ἡ σύνθεσις τούτου γίνεται κυρίως ἐκ τοῦ *Δωρικῶ* ὄ ν υ μ α .

ωρός-θυρωρός, θεα-ωρός-θεωρός, πυλα-ωρός-πυλωρός, τιμωρός, οίκουρός. Τινὰ δὲ καὶ διαφοροῦνται· οἶον, κηπωρός καὶ κηπουρός.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ὠψ (ὀφθαλμός) διὰ τοῦ ω συνθένονται· οἶον, κύκλωψ, κυνώπις, ἀνθρωπός, Εὐρώπη, κλπ. Τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τοῦ ὀψ (φωνή ἢ ὄψις) διὰ τοῦ ο· οἶον, μέροψ, Καλλιόπη, Πηνελόπη, αἴθοψ, ἦνοψ, Αἰθίοψ.

§ 430. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆν καὶ τὸ δεύτερον ἄρχηται ἀπὸ ρ, διπλασιάζεται τὸ ρ· οἶον, ἐπίρρημα, ἄρρωστος, ἀπό-ρρητος, ἰσό-ρροπος, ἀλλὰ εὐρρωστος, εὐροος.

γ'. Ἐσχάτον σύνθετικὸν μέρος μόριον.

§ 431. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος εἶνε μόριον, οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχει ἢ τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου τινῶν· οἶον, πά.λαι-πρό.παι.λαι, ἐγγύς-σύνεγγυς, εὐ-ὑπέρευ.

ΣΗΜ. α'. Σύνθεσις γίνεται ἐκ δύο προθέσεων· οἶον, ἀπο-πρό, δια-προ-παρ-ἐκ καὶ πρό φωνήεντος παρ-ἐξ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ καὶ ὁ τόνος τοῦ πρώτου μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀποβάλλονται· οἶον, πρό-ἄγω, προάγω, παρὰ-εἶναι, παρ-εἶναι, σὺν-ἐγγύς, σύνεγγυς, πατρός-κτείνω, πατροκτόνος, κλπ.

Σημασία τῶν συνθέτων.

§ 432. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά κατὰ τὴν σημασίαν, διαιροῦνται εἰς προσδιοριστικά, κατηγορηματικά καὶ ἀντικειμενικά. Καὶ προσδιοριστικά μὲν λέγονται, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίσῃ τὸ δεύτερον ἐπιθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς· οἶον, ἀκρό-πο.λις=ἄκρα πόλις, ἀγαθο-δαίμων=ἀγαθὸς δαίμων, ὁμόδουλος=ὁμοῦ δοῦλος, ὀψί-γονος=ὀψὲ γεννηθεὶς, κλπ. (ὄρα καὶ § 497). Κατηγορηματικά δέ, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν προσδιορίσῃ τὸ δεύτερον κατηγορηματικῶς, ἥτοι ὅταν τὸ πρῶτον ἐκφράξῃ τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ δευτέρου ὡς κατηγορούμενον αὐτοῦ· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης ὁμοιοσήμου ῥήματος ἐχούσης τὸ μὲν δεύτερον συνθετικὸν ἀντικείμενον, τὸ δὲ πρῶτον κατηγορούμενον αὐτοῦ· οἶον, μακροχειρ=ὁ ἔχων μακρὰν χεῖρα=ὃς ἔχει χεῖρα, ἢ ἐστὶ μακρά· ἀργυρότοξος=ὁ φέρων ἀργυρὰ τόξα=ὃς φέρει τόξα, ἃ εἰσὶν ἀργυρὰ· πικρόγαμος=ὁ πικροὺς γάμους ἀγόμενος=ὃς ἄγεται γάμους οἱ εἰσὶ πικροί, κλπ. (ὄρα καὶ § 420). Ἀντικειμενικά, δὲ ὅταν τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν μερῶν προσδιορίσῃ τὸ ἕτερον (ὅπερ εἶνε ῥηματικόν) ἀντικειμενικῶς, ἥτοι ὅταν τὸ ἐν ἀντικείμενον ἢ ἄλλος τις ῥηματικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ἐτέρου· τὰ τοιαῦτα δὲ σύνθετα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς

τοῦ συστοίχου ῥήματος τοῦ ἐν τῇ συνθέσει ῥηματικοῦ ἐχούσης ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸν τὸ ἕτερον συνθετικόν· οἶον, *δεισι-δαίμων* = ὁ τοὺς δαίμονας δεδιώς, *ἡρί-ο-χος* = ὁ τὰ ἡρία ἔχων, *λογο-γράφος*, = ὁ τοὺς λόγους γράφων, *χειρο-ποίητος* = ὁ χερσὶ πεποιημένος, *θεοβ.λαβῆς* = ὁ ὑπὸ θεοῦ βεβ.λαμμένος, *ἀξιό.λογος* = ὁ λόγῳ ἄξιος, κλπ. (ὄρα καὶ § 427).

Περὶ τονισμοῦ συνθέτων λέξεων.

§ 433. Αἱ σύνθετοι λέξεις ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης (§ 34)· οἶον, *πάρσοφος*, *ἄτιμος*, *εὐοπλος*, κλπ.

§ 434. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν ληγούσαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, ἐὰν δὲν γένη ἔκθλιψις (§ 326 14)· οἶον, *κακόνοι*, *περίπλοι*, *ἀπόδος*· ἀλλὰ *πάροδος*, *κάταρτες*, *αὐταρχες*.

§ 435. Τὰ εἰς *α*, *η*, *ευς*, *της*, *τηρ*, *τεος*, *μος* ῥηματικὰ τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· οἶον, *φορᾶ-συμφορᾶ-μυθοφορᾶ*, *τομῆ-ἐπιτομή*, *γραφῆς συγγραφῆς*, *δικαστῆς-συνδικαστῆς*, *ληστῆς-ἀρχιληστῆς*, *θύτης-φιλοθύτης*, *πλωτῆρ-συμπλωτῆρ*, *δοτέος-ἐπιδοτέος*, *συρμός-διασυρμός*. Ἀναβιβάζουσι δὲ τὸν τόνον τὸ ἀρᾶ-κατάρα, *σταθμός-ναύσταθμος*, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ δεσμὸς σύνθετα· οἶον, *σύνδεσμος-ἀνάδεσμος*. Τὸ δὲ κριτῆς μετὰ προσθέσεως μὲν συντιθέμενον ὀξύνεται· οἶον, *ὑποκριτῆς*, *ἐπικριτῆς*· μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως παροξύνεται· οἶον, *δικαιοκρίτης*, *ὄνειροκρίτης*.

§ 436. Τὰ εἰς *τος* ῥηματικὰ συνθετόμενα μετὰ τῶν 18 προθέσεων ὀξύνονται μὲν ἐὰν σημαίνωσι τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, *ἐξαιρετός-ἡ-όν* (ὁ δυνάμενος νὰ ἐξαίρεθῇ)· προπαροξύνονται δὲ ἐὰν σημαίνωσι τὸν παθόντα· οἶον, *ὁ, ἡ ἐξάιρετος* τὸ *ἐξάιρετον* (ὁ ἐξαίρεθεις). Μετὰ πάσης δὲ ἄλλης λέξεως συνθετόμενα προπαροξύνονται· οἶον, *χρυσόδετος*, *εὐποίητος*, κλπ. ὀξύνονται δὲ πάντοτε σχεδὸν τὰ ἐκ τοῦ *κλειτός* ἢ *κλυτός* σύνθετα· οἶον *ναυσικλειτός* ἢ *ναυσικλυτός*.

§ 437. Τῶν εἰς *ικος* ἐπιθέτων τὰ μὲν παρασύνθετα ἦτοι τὰ παραγόμενα ἐκ συνθέτου τινὸς προσθέσει τῆς καταλήξεως *ικος* ὀξύνονται· οἶον, *ὑπερβολῆ ὑπερβολικός-ἡ-όν*, (*προαναφωνητός*), *προαραφωνητικός-ἡ-όν*. Τὰ δὲ ἀπλῶς σύνθετα ἢ δισύνθετα προπαροξύνονται· οἶον, *περσικός*, *μισσοπερσικός*, *ἄττικός*, *ψευδαττικός*, *ἀνάττικός*, *τελικός*, *ὑπερσυντέλικος*.

§ 438. Τὰ εἰς *ος* δευτερόκλιτα ὀνόματα τὰ ἔχοντα τὸ πρῶτον συνθετικὸν ὄνομα καὶ τὸ δεύτερον ῥῆμα μεταβατικόν, ἐὰν μὲν ἔχωσι

τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, ὀξύνονται· οἶον, στρατηγός (ἀλλὰ συστράτηγος, ὑποστράτηγος, ὡς δισύνθετα), λοχαγός, ὀδηγός, ψυχοπομπός, ἱπποφορβός, χοιροβοσκός, λειτουργός, ραδιοϋργός, (καὶ οὐχὶ ραδιοϋργός)· εἰάν δὲ ἔχωσιν αὐτὴν βραχίαιαν, παροξύνονται μὲν, εἰάν σημαίνωσιν ἐνέργειαν· οἶον, πατροκτόνος, (ὁ ἀποκτείνων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα), λιθοβόλος (ὁ λίθους βάλλων), θηριοτρόφος (ὁ θηρία τρέφων), ἡ ἀρτιτόκος (ἡ ἄρτι τεκοῦσα), τηλεβόλος (ὁ μακρόθεν βάλλων)· προπαροξύνονται δέ, εἰάν σημαίνωσι πάθος· οἶον, πατρόκτονος (ὁ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς φονευθεὶς), λιθόβολος (ὁ λίθοις βληθεὶς), θηριότροφος (ὁ ὑπὸ θηρίων τραφεὶς), ἀρτιτόκος (ὁ ἄρτι τεχθεὶς), τηλεβόλος (ὁ μακρόθεν βληθεὶς)· ἐξαιροῦνται.

1) Τὸ κακοῦργος καὶ πανοῦργος, διότι πάντα τὰ εἰς ουργος ὀξύνονται πλὴν τοῦ κακοῦργος καὶ πανοῦργος.

2) Τὰ ἔχοντα τὸ ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ἄρχω, ἔχω, δάμνημι καὶ συλῶ· οἶον, δήμαρχος, ναύαρχος, δαδοῦχος, ἡγίοχος, ἱερόσυλος, ἱππόδαμος,

3) Τὸ ἀδελφός, ἀτραπός, ἀργός, βουλητός, τὰ ὅποια ὀξύνονται, διότι ἡ σύνθεσις αὐτῶν παρημελήθη.

4) Τὰ ἐκ μορίων ἢ ἐπιθέτων ἔχόντων ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν, τὰ ὅποια καίπερ σημαίνοντα ἐνέργειαν προπκροξύνονται· οἶον, εὐτοκος, δόστοκος, αἰέλαλος, πολύλαλος, πάμφορος, κλπ.

§ 439. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα εἶνε ἀμετάβητον, τὸ σύνθετον ὄνομα εἰς ος ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, αὐτόμολος, πυρίπνοος, βαρύβρομος.

§ 440. Τὰ εἰς ος σύνθετα δευτερόκλιτα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα καὶ τὸ δεῦτερον ὄνομα, πάντοτε προπαροξύνονται· οἶον, ἀρχέκακος, φιλόσοφος, μισόθεος, φιλόλογος (καὶ οὐχὶ φιλολόγος), κλπ.

§ 441. Τὰ εἰς ως σύνθετα ἄττικὰ προπαροξύνονται· οἶον, λεπτόγεως, χρυσόκερως, κλπ. πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ γῆρας συνθέτων· οἶον, ἀγήρωσ, εὐγήρωσ, ὑπεργήρωσ.

§ 442. Τὰ εἰς ης σύνθετα τριτόκλιτα ὀξύνονται· οἶον ἀσαφής, ἀπαθής, ἐγγενής, διογενής· ἐξαιροῦνται·

1) Τὰ εἰς ης καὶ τὰ εἰς ω παραλήγοντα· οἶον, ποδήρης, ξιφήρης, τριήρης, ποδώκης, εὐώδης.

2) Τὰ ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ἦθος, μῆκος, μέγεθος, κῆτος, τεῖχος, στέλεχος· οἶον χρηστοθήης, ἐμμήκης, ὑπερμεγέθης, μεγακῆτης, εὐτείχης, εὐστελέχης. Σὺν τούτοις καὶ τὸ φιλαλήθης, μισαλήθης.

3) Τὰ εἰς *αδης, ατιης, αρχης*· οἶον, *αὐθάδης, ἀνάττης, αὐτάρχης*.

4) Τὰ κύρια ὀνόματα (§ 367 σημ. β')· οἶον, *Διογένης, Ἀριστοφάνης, Δημοσθένης, Σωκράτης*.

§ 443. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς ης παροξυτόνων ἐπιθέτων προπαροξύνονται (§ 159)· οἶον, ὁ *χρηστοθήτης, τὸ χρηστόθητες, ὁ φιλάληθης, τὸ φιλάληθες, ὁ αὐτάρχης, τὸ αὐταρχες*, πλὴν τῶν εἰς ηρης καὶ τῶν εἰς ω παραληγόντων, ἅπερ περισπῶνται· οἶον, ὁ *ποδῆρης, τὸ ποδῆρες, ὁ ποδώκης, τὸ ποδώκες, ὁ εὐώδης, τὸ εὐῶδες*.

§ 444. Τὰ εἰς ης πρωτόκλιτα (πλὴν τῶν εἰς της § 435) προξύνονται· οἶον, *βιβλιοπώλης, ἀρτοποιίας, ὀλυμπιονίκης, γεωμέτρης, παιδοτρίβης, ἑλληνοδίκης*, κλπ.

§ 445. Τὰ ἐκ τοῦ ἔτος σύνθετα τονίζονται παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς συνήθως ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης· οἶον, ὁ, ἡ *τριέτης-ὡ τριέτες, τὸ τριέτες*, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, ὁ, ἡ *τριετής, τὸ τριετές*.

§ 446. Τὰ μὲν ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ μέγας προπαροξύνονται· οἶον, *πάμμεγας* (κατ' ἄλλους *παμμέγας*), τὰ δὲ ἔχοντα τὸ μέλας καὶ τάλας παροξύνονται· οἶον, *λευκομέλας, παντάλας*.

§ 447. Τὰ λήγοντα εἰς βρωσ, γρωσ, τρωσ, πληξ, ρῶξ, τρωξ, σφαξ, φρας, ης (ἦνος), ὀξύνονται· οἶον, *ἡμιβρώς, ἀγρώς, ἀτρώς, βουπλήξ, ἀπορρώξ, κυαμοτρώξ, διασφάξ, ἀποφράς, ἀπτὴν-ἦτος*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000006207